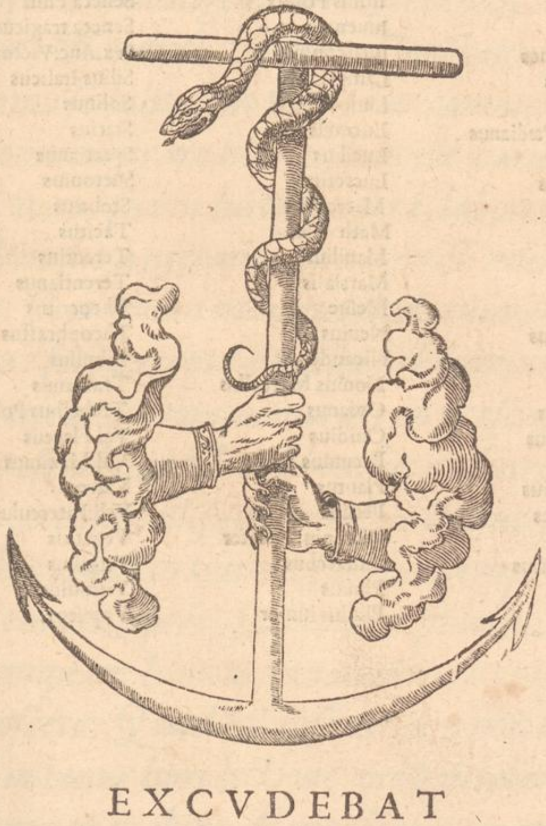
Supplementum linguae Latinae, seu, Dictionarium abstrusorum vocabulorum à Rob. Constantino collectum

Constantin, Robert

[Genevae], 1573

SVPPLEMENTVM
LINGVÆ LATINÆ,
SEV
Dictionarium abſtruſorum vocabulorum à Rob. Conſtantino collectum.

Opus Latinæ linguæ ſtudioſis apprimè vtile, recèns & nunquam antea excuſum.

EXCVDEBAT
EVSTATHIVS VIGNON.

M. D. LXXIII.

CATALOGVS AVTHORVM GRAEcorum & Latinorum ex quibus Supplementum hoc linguæ Latinæ collectum est, ordine alphabetico digestus.

Accius
Ælianus
Ægineta
A.Gellius
Am.Marcellinus
Apuleius
Aratus
Ariſtophanes
Ariſtoteles
Athenæus
Aſconius Pædianus
Auſonius
Capitolinus
Cæcilius
Cato
Cæſar
Chariſius
Columella
Callimachus
Cicero
Catullus
Claudianus
Diogenianus
Diomedes
Dion Caſsius
Dioſcorides
Ennius
Fab.Victorius
Feſtus
Galenus
Heſiodus
Heſychius
Homerus
Horatius
Iuſtinus
Iulius Firmicus
Iulius Pollux
Iuuenalis
Iuriſconſulti
Lampridius
Liuius
Lucanus
Lucilius
Lucretius
Macrobius
Math olus
Manilius
Martialis
Meſue
Neuius
Nicander
Nonius Marcellus
Opianus
Ouidius
Pacuuius
Plautus
Perſius
Petronius Arbiter
Plutarchus
Plinius
Plinius iunior
Priſcianus
Probus
Propertius
Quintilianus
Salluſtius
Seneca Phil.
Seneca tragicus
Sex.Anc.Victor
Silius Italicus
Solinus
Statius
Spartianus
Suetonius
Stobæus
Tacitus
Terentius
Terentianus
Theocritus
Theophraſtus
Tibullus
Trallianus
Trebellius Pollio
Val.Flaccus
Val.Maximus
Varro
Vell.Paterculus
Vegetius
Virgilius
Vitruuius
Vopiſcus.

TYPOGRAPHVS LATINÆ LINGVÆ STVDIOSO S. P. D.

NVnquam tam manè egredior, neque tam vesperi
Domum reuertor, quin te in fundo conspicer
Fodere, aut arare, aut aliquid ferre: denique
Nullum remittis tempus: neque te respicis.

Quibus verbis senex ille Terentianus vicini senis inquietam diligentiam reprehendit, iisdem (ni fallor) & meritò, Roberti Constantini consideratam sedulitatem non tam commendare, quàm commonstrare licet. Edidit ille varijs temporibus varia suæ industriæ, operæ, laboris, nunquam denique à literaria cura remissi animi documēta. Quæ, quum maximo doctorum applausu vbique ferè excepta, iam diu in hominum manibus versentur, commemorari in præsentia necesse non est. A quo & eò libentiùs abstineo, quòd vel me tacente, aliisque omnibus obmutescentibus, ex hoc, quod in tuum vsum hoc tempore in lucem emittit, opere, facillimum sit iudicare, ex eòque tanquam leonem (vt aiunt) ex vnguiculis cognoscere. Quod & ipse mecum non diffitebere, si in huius libri lectione vel paululùm immorari non grauabere. Cognosces enim nullum ferè esse Latinæ linguæ authorem, cuius nomē in

aliqua apud homines celebritate sit, quę non tantùm non euoluerit, sed nocturna diurnáque manu (vt ait ille) versarit, excusserit, examinarit. Nihil tam reconditum in Juris penu latuit, quod non exprõpserit: nihil in medicorum μυροθηκίοις vel φαρμακοθηκίοις tam abstrusum, quod non retexerit: nihil in Historicorum, Oratorum, Poetarum, Grammaticorum monumentis & arculis clausum, quod non aperuerit. In primis verò vetustatis obducta carie, &, vt illud Poetæ vsurpem, loca senta situ non minore fœlicitate quàm facilitate perpurgauit & complanauit. Quid multa? Jnnumerabiles propè difficultates & molestias in hoc literario sudore exhausit. Non amo (inquies) nimiùm diligentes. Quid? etiámne si sui fermè obliti, posthabitísq; priuatis omnibus commodis, tibi, tuísque vtilitatibus toto conatu studeant? Audi igitur & aduerte quos tibi vsus Robertus Constãtinus hoc vno volumine peperit. Quum videret non modò purioris illius seculi, quo lingua Latina longè optimum & verè aureum statum obtinuit, Varronésque, Lælios, Terentios, Cicerones, Cæsares Sallustios habuit: sed etiam antiquioris illius & priscæ facundiæ, qua vsi sunt Cæcilius, Accius, Plautus, Ennius, Cato, Fabius Pictor, Piso, aliíque eiusdem ætatis scriptores, à multis in gratiam studiosorum varios commentarios euulgatos fuisse, iísque per-

amplas

amplas opes linguæ Latinæ explicatas, in omnium propè manus venisse: ac nihil iam ij, quos modò nominaui authores, aut pauca haberet, quæ nō luce ipsa clariùs declarata, & vel rudium sensibus exposita essent: abundè satisfactum hac in parte discentium voluntati putauit: nec sibi necesse credidit, quæ ab alijs dicta erant, non sine lectorum tædio rursus inculcare: aut nota satis & cōmunia non satis verecundè obtrudere. Animaduertit tamen in recētioribus scriptoribus (quorum non est numerus exiguus) multa esse quæ te non modò remorari ad alia properantem, sed etiam aliquando sistere, & propter obscuritatem ab eorum lectione auertere possent. Recentiores appello, quos quarto & iam senescentis linguæ Latinæ tempori, Eloquētiæ magistri solent ascribere, Gellium, Macrobium, Lampridium, Victorem, Jurisconsultorum centones qui in Pandectis in vnum quasi corpus conflati reperiuntur, Tacitum & alios eiusmodi argumenti & styli, qui ad tempora Jmperatoris Gordiani pertingunt. Nam ab eo tempore penitus extinctæ sunt Latinæ puritatis reliquiæ, & barbaries vndiquaque non modò Jtaliam, sed Romam ipsam inuasit. Jn ijs, inquam, quum animaduerteret esse nonnulla, quæ propter obscuritatem quasi obsoleta & neglecta iacerent, ea tibi patefacere & aperire voluit: primùm quidem authorum ipsorum cau-

sa, quos paßim contemni, raróque quia non vbique intelligerētur, legi cernebat: deinde tua, idque potißimùm, gratia, quem rerum pulcherrimarum & vtilißimarum iacturam facere ægrè ferebat, dum tu in ignoto vocabulo vel formula quasi in scopulo ac salebra hærere cogereris. Hæc verò vt ab eo complanata, & illustrata sint, malo ex re ipsa iudicium feras, quàm vt à me quasi comparato præcone & quæsito laudatore audias. Nō minore sanè fœlicitate quàm facilitate cognosces enucleatos & difficillimos & obscurißimos, horū quos recēsui, multorúmque aliorum authorum locos: vt iam tibi ad eos huius libelli ductu & ope liber tutúsque aditus pateat. At quorsum hæc tam clarè & explanatè? Videor enim mihi iam audire, cum supercilio plusquam philosophico si non vituperātium, at sanè recusantium voces. Hæc, inquiunt, non sunt stylo orationísque characteri bene informando opportuna. Spinosa sunt magna ex parte, horrida & inornata. Facessant, vnique Ciceroni locum concedant. Equidem non sum ita à mente sensúque vacuus, vt quenquam Ciceroni conferendum putem, nedum anteferendum. Sic tamen sentio: si minus ad ornatum & cultum orationis hæc conducunt: ad eloquentiam tamen nullum momentum non habent. In primis verò ad eam partem quæ longè est præcipua, ipsiúsque orationis munere primario definita,

definita, quæque perspicuitas appellatur, conferũt. Hæc enim cùm in elegantia, id est delectu verborũ posita sit, hoc officii habet, vt propria rei cuique & bene conuenientia attribuat, Ligonémque Ligonem, & Remum Remum dicat. Propriorum autem & sensu significatorum verborũ quanta sylua & copia ex hisce authoribus, & hoc ex illis collecto supplemento peti poßit, tu ipse iudicabis, si vel paginæ vnius lectionem sustinueris. Ad Ciceronem verò quod attinet, illum non modò ducem, sed vnicũ, viuúmque veræ eloquẽtiæ exemplar esse statuendum iudico. sic tamen vt alij gradu suo, quem in linguæ Latinæ quasi cõmuni societate obtinent minimè pellãtur. Quã si vnius authoris regione & finibus terminaris, iniquis sanè spatijs amplißima eius latifundia coãgustaris: dúmque ornatam & comptam reddere tẽtaris, nihil aliud quàm ieiunam, inopem, mutã denique effeceris. Sanè vt quicquid in oratione barbarum est & peregrinum explodendum: ita quod latinum est minimè repudiandum. Noua sunt & recẽtiorum tantùm auribus audita multa. Fateor: sed pueris etiam & recèns natis, est suus in Repub. locus: nec in ea soli ætate florentes viri regnant. Noua, vetera, antiqua, tempestiuè adhibita suo fructu & gratia plerunque non carent. Quanquam quum neceßitas vrget, quæ nouitatis aut vetustatis ratio habenda est? Vnde

habeas (ait ille) quærit nemo, sed oportet habere. Id ad orationem traducamus. A quo vel vnde verba mutueris, non refert: modò ne verborū defectu & egestate, loquēdo intersistere & turpiter obmutescere cogaris: sed potiùs, quantū tamē fieri poterit, rerum multitudinem verborum numero adæquaris. Ausim verò affirmare infinita vocabula formulásque integras in hoc libro connotatas, quas non modò apud Ciceronem, aut aliquos ex eius æqualibus non reperias, sed ne apud vllum alium, ac ne vsquam quidem præterquàm eo loco quem tibi noster Constantinus consignat. vt non minùs aptè quàm verè huic operi Supplemēti nomen ab eo sit impositū. Quòd scilicet ingentibus Thesaurorum, Calepinorum, Dictionariorum copijs eximium robore, quanquam exiguū mole subsidium, quasi prætoria quædam cohors accedat. Quibus omnibus commodis & multis alijs, cùm te hisce lucubrationibus Constantinus largè beet, malè & ingratè feceris nisi ei ex animo faueris. Sic porrò habeto, non minorem à nobis in excudendo, quàm ab illo in concinnando, fidem huic operi præstitam. Tu nostris laboribus, tuæque vtilitatis augendæ studiis bene precare. Vale.

ROBERTI CONSTANTINI Supplementum ad Ambrosii Calepini Dictionarium postremò editum.

ACVRA *præstantior.* Suetonius in Tiberio: Sed affectatione & morositate nimia obscurabat stylum, vt aliquanto ex tempore, quàm à cura præstantior haberetur.

A memoria exit, i. obliuioni traditur. Seneca, lib.3. de Benefic. Quantum opus sit, quàm laudabile, quamque nunquam à memoria hominum exiturum, posse hoc dicere.

Ab ore honestißimus, i. formosissimus facie. Apuleius in Apologia: Itemque multos philosophos ab ore honestissimos memoriæ prodi, qui gratiam corporis morum honestamentis ornauerunt.

Abies, ἐλάτη, Gallis Auet, sapin: Italis Auezzo, Auedin, & Abete. Sed Auezzo potius Picea abieti simillima: vtrique folia pectinatim insecta, piceæ longiora.

Abire de Roma. Vlpianus D. de Procurat. l.35. Cæterùm cogi eum etiam in prouinciam de Roma abire durum est.

Abire in vanum. Seneca Epistol. 95. Alioquin abibunt in vanum monentium verba. i. euanescent, irrita erunt.

Abire in creditum, aliquando specialiter sumitur pro mutuum contrahere: & interdum generaliter, vt D. lib.14. Tit.6. l.3. Ideo etsi in creditum abiit filiofamilias vel ex causa emptionis, vel ex alio contractu in quo pecuniam non numerauit, i. credidit.

Abliguritio, nis. Iul. Capitolinus in Macrino: Imperium dedecorauit vitiis ingentibus, luxuria, turpitudine, abliguritione.

Abnegatiua, negantia, ἀπόφασις. Diomedes Grammat. lib.2. Duæ abnegatiuæ vnam confirmationem faciunt.

Abolitionem facti decernere, Suetonius in Tiberio.

Abominosus, βδελυκτός. Diomedes Grammat. lib. 3. vt libantes sonum vocis abominosæ audire non posset.

Absconsor, is, ἀποκρύπτης. Iulius Firmicus lib. 3. Mattheseos: Absconsores auri, & diuitiarum faciet.

Absconsus. Diomedes Grammat. lib. 1. Abscondor, absconsus, sed absconditus melius, quia simplex Condor, conditus.

Absolutiua, siue *depositiua* dicta sunt supina, Diomedes Grammat. lib. 1. Vide Participialis.

Absolutus gradus, i. positiuus, authore Probo.

Absolutissimus, perfectissimus. Plinius Epistol. lib. 6. Restituto: Recitabatur liber absolutissimus.

Absonè, ἀπηχῶς, δυσφώνως, Gellius lib. 15. cap. 25. Non absurdè neque absonè finxit, Recentatur.

Absonè, ἀπηχῶς, κακοφώνως. Apuleius in Apologia: Absonè atque indoctè pronunciare.

Abstinentia conuitiorũ. Seneca Controuers. 2. Qui sibi abstinentiam conuitiorum imperauerunt.

Abstollo. Diomedes Grammat. lib. 1. Item Affero attuli, quoniam & fero tuli dicimus: quanquam & id perfectũ quod est attuli, ex alio verbo proficisci reperimus apud veteres, ex eo quod est attollo, vt Næuius in tabellaria: Dotem ad nos nullam attollat. Plautus compositum efficit in Rudente: Ollas abstollas: vt sit instans abstollo. Pacuuius in Medo: Et custodite hũc vos, ne quis eum abstollat, néue attigat.

Absumptio, ἀπανάλωσις, quæ absumedo Plauto. D. lib. 7. Tit. 5. l. 5. Videndum, finito vsufructu an pecunia quæ data sit, vel cæteræ res quæ in absumptione sunt, condici posint.

Absynthiatus, Adiect. Absynthio temperatus. Seneca in Suasoria pro Cicer. Hoc si tamen recta via consequi non potero decipere vos cogar, veluti salutarem pueris daturus potionem absynthiati poculi. Alludit ad hos versus Lucretij lib. 1. Sed veluti pueris absynthia tetra medentes Cum dare conantur, prius oras pocula circum Contingunt mellis dulci flauóque liquore, Vt puerorũ ætas improuida ludificetur Labrorũ tenus, interea perpotet amarum Absynthi laticem, deceptáque non capiatur, Sed potius tali facto recreata valescat.

Abundantissimè. Suetonius in Augusto: Cœnam ternis ferculis, aut, cùm abundantissimè, senis præbebat.

Acanthis, ἀκανθὶς, vel ἀκανθυλλὶς, & Aristophani ἀκαλανθὶς, atque

atque Laconice ἀκαλανθίς: Gallis Scuin, & Serin: Italis Lugarino, vel Lugaro, Siculis Legora, Venetis Frizapesce, Germanis, Zeisel: Polonis Czizech, Illyriis Czisz, Turcis Vtlugan, Anglis Siskin. Auis est canora, parua, cuius vertex & alarum pennæ nigræ viridi distinctæ: Frons locúsque sub mento maculis nigris distinctus: cæteris cardueli, quæ θραυπὶς, similis. Eius generis est, quæ à nobis Canarin, ex Canariis insulis: Sed hæc vocalior. Plinius lib. 10. cap. 63. Singulos gignunt Elephanti, cameli, equi: Acanthis duodenos, auis minima. Et rursus lib. 10. cap. 74. Et Acanthis in spinis viuit, idcirco asinos & ipsa odit, flores spinæ deuorantes. Apud Aristotelem redditur à Gaza Ligurinus, & Spinus. Est verò & Græcis σπῖνος, vt apud Athenæum, & Diminutiuè σπίνιον, & σπινίδιον apud Pollucem. apud Aratum, ἢ σπίνος ἠῶα σπίζων, spinus in aurora sibilans. Et σπινθία exponuntur σπῖνοι. Sed Achanthis & Spinus diuersæ existimantur. Acanthis, vulgò Græcorum Spinidia.

Acarne, ἀκαρνάν, Athenæo lib. 8. & Aristoteli ἄχαρνος: vulgò Abre. Piscis marinus est, pagri vel erythrini forma, colore candido, squamis argenteis, oculis magnis aureisque. Linea recta à branchiis, ad caudam eius protenditur. Plinius lib. 32. cap. vlt. Peculiaris autem maris accipenser, aurata, asellus, acarne.

Accentiunculæ. Gellius lib. 13. cap. 6. Quas Græci προσῳδίας dicunt, eas veteres docti, tum notas vocum, tum moderamenta, tum accentiunculas, tum voculationes appellabant.

Acceptare, præter Plautum Paulus D. lib. 26. Tit. 7. l. 44. Sed si pupillus post pubertatem rationibus à tutore acceptis, reliquationem eius secutus vsuras acceptauerit.

Acceptoferre, Accepto facere, Vlpianus D. lib. 46. Tit. 4. l. 13. Ibid. Acceptum latum liberationem pariet. Ibid. Acceptum facere. Et l. 15. Accepto habere: & Acceptum habere.

Accidentalis. Fab. Victorinus in 1. Rhetor. Cicer. Illud præceptum est in faciendis generibus & speciebus, & indiuiduis rem aut substantialem in omnibus esse seruandam, aut accidentalem.

Accommodatißimus. Plinius Epistol. lib. 5. Paulino: lac eiusmodi curationibus accommodatissimum.

Accumulator, ἐπισωρεύτης. Cornel. Tacitus lib. 3. Opumque quis domus illa immensum inquit, primus accumulator.

Acer, σφένδαμνος Theophrasto, Gallis Plane: Italis Asare. Eius species Carpinus Plinio & Columellæ, ζυγία, opulus montana, Gallis Carme, Erable iaune, vel Erable madre. Italis Oppio (vt in Liguria: alibi oppio vel pioppo est populus) cuius lignum luteum, vt alterius album: folia vlmi, sed tenuiora, ex quibus estate dependent semina cōceptaculis foliosis & triangularibus. Est & Aceris species κλινότροχος, Italis Pied'oca, & platano aquatico. Acer album quod præcipui candoris, vocatur Gallicum à Plinio lib. 16. cap. 15. Vt molluscum, sic & bruscum tuber est aceris, quod Galli adhuc vocant Brouchin: de quo Plinius eius libri cap. 16. In abiete & Picea dicitur λοῦσον à Theophrasto histor. plant. lib. 3. cap. 10. quod & Iuræ montis lignatores Ouchon, & Louchon appellant.

Acerbitudo dicatur, an *acerbitas*, nihil refert, inquit Gellius lib. 13. cap. 3. vt nihil quicquā interest, suauitudo dicas, an suauitas: sanctitudo, an sanctitas: acerbitudo, an acerbitas: acritudo, an acritas.

Acida lingua, i. mordax ac dicax: Seneca Controuers. lib. 10. in 5. Hominem acidæ linguæ, & qui nimis liber erat. de Asinio.

Acipenser, vel *aquipenser* Festo, nec ἔλοψ licet ita Plin. lib. 9. cap. 17. nec ὕκκα, nec silurus, sed ὀνίσκος Dorionis apud Athenæum. γαλαξίας siue γαλεξίας Galeni lib. 3. Alimēt. (licet apud Athenæum γαλερίδας, & γαλλαρίας) vulgò Græcorum ξυρίχι (sumpta vocè ab ὀξύρυγχος) Gallicè Esturgeon, & Creac Burdigalæ: Italicè Sturio, & qui minor Porcelletto, qui porculus marinus Plinij. Is de Acipensere lib. 9. cap. 71. Et Macrobius Saturnal. lib. 3. Ex eius ouis nigris, conditis, est illud edulium, quod Venetiis laudatissimum Caniato appellatur. Mihi inassueto nauseam mouebat: vbi assuefactus sum gratissimum fuit. Ex eius carne salita, fit etiam (nam & ex Thunno) quæ ibi Morona vocatur. Piscis est fluuios subiens, cartilagineus ex galeorum genere, similis Galeo Rhodio, à quo distinguitur rostro lōgiore, capite minore, & sapore gratissimo ac suauissimo. Vide Galeos.

Acorus vel *acorum*, ἄκορον: Est calamus aromaticus officinarum (non verò Galanga, vt alii volunt.) Sed earundem Acorus, est βούτομος Theophrasti, & Carex Virgilii. Vide Carex. Galanga verò est species Cyperi Babylonici.

Acredula, ὀλολυγών, Gallicè Prestre de montagne. Auicula solita-

ſolitaria,& canora. Aratus, ἢ τρίζου (alij τρύζει) ὀρθρινὸν ἐρημαίη ὀλολυγὼν. Ex quo Cicero, Et matudinis acredula vocibus instat, Iuſtat & aſſiduas vocum iacit ore querelas, Cum primùm gelidos rores aurora remittit. Theocritus Idyl.7. ἁ δ᾽ ὀλολυγὼν τηλόθεν ἐν πυκινῇσι βάτων τρύζεσκεν ἀκάνθαις. Author Philomelæ carm. Vêre calente nouos componit acredula cantus, Matudinali tempore tunc mitilans.

Acritudo, nis, σφοδρότης, vehementia, acritas. Gellius lib.10. cap.27. In libris veteribus memoria extat, quod par fuit quondam vigor, & acritudo, amplitudóque P. R. vtitur & alibi lib. 13.cap.2.

Actiuitas, & *Paſsiuitas* vocabula ſunt cenſus Grammatici: vt apud Probum in Catholicis: ſecunda perſona actiuitatis, & paſſiuitatis.

Actiuncula, æ. Plinius Epiſtol.lib.8. Falconi: Retracto n. actiunculas quaſdam.

Actus, ius agendi vel iumentum vel vehiculum. Iter, eſt ius eundi, ambulandi homini, non etiam iumentum agendi. Itaque qui iter habet, actum non habet: qui actum habet, & iter habet etiam ſine iumento. Via, eſt ius eundi, & agendi, & ambulandi: Vlpianus D.lib.8.Tit.3.l.1.

Actualis, δραστικός. Macrobius Comment.lib.2.cap.17. Hic à feriatis remotus, eminet tamen actualium vigore virtutum.

Aculeatus piſcis, ſiue acus, βελόνη, ῥαφὶς Ariſtoteli & Athenæo, ὀξύρυγχος ῥαφὶς Epicharnij, ἀβλεννής Athenæo: vulgò Eguille de mer, meis Northmanis Orphy: Italis arguzella, Venetis acicula. Piſcis marinus, longus, longiſſimi roſtri denticulíſque ſpiſſis armati: Cuius oculi lutei, dorſum ceruleum, ſpina dorſi viridis, caro albiſſima ac firma. Lege Ariſtotel. hiſtor. lib.7. Athenæum lib.7. Opianum lib.3. Plinium lib 32.cap.11. & lib. 9.cap.52. Eſt & acus minoris genus, cui roſtrum tubæ modo, edentulum, quod deſcriptioni τῆς βελόνης Ariſtotelis magis cõgruit: Venetiis Acuſigola: vbi viliſſimus nec edulis. mortuus per dies aliquot aſſeruatus, vt experientia didici, noctu lucet cincindelarum modo.

Acus piſcis, in Aculeatus.

Ad pro aduerſus, vt græcè πρὸς, contra. Catullus ad Malliũ: Cœperat ad ſeſe Troia ciere viros.

Ad pro apud perſonæ accuſatiuo: quo genere loquendi præter Plautum vtitur Cæſar lib. 3. belli ciuilis: Magnam ta-

men hæc res illis offensionem, & contemptionem ad omnes attulit: vt Græcè πρὸς πάντας. Apud Horat. 2. Serm. Satyr. 6. Semper eris derisor ad omnes, i. aduersus siue erga.

Ad pro at apud Veteres. Salustius in Orat. Cottæ Cos. Ad contra in his miseriis cuncta me cum fortuna deseruere. Catullus: Ad Acme, leuiter caput reflectens.

Ad eum finem, vt vulgò dicimus, à celle fin. Tacitus lib. 14. Quod ad eum finem memorauimus, vt &c.

Ad faciendum genus, ad sobolem procreãdam: genus propagare dixit Lucret. Iustinus Histor. lib 9. Viginti milia nobilium equarum ad genus faciendum in Macedoniam missa.

Ad finem mortalitatis accessisse, eleganter dictum de imminenti vitæ supremæ fato. Suetonius in Claudio: Et in vltima cognitione pro tribunali, accessisse se ad finem mortalitatis, quanquam abominãtibus qui audiebant, semel atque iterum pronunciauit.

Ad impatientiam delabi, Cor. Tacitus lib. 15.

Ad integrum, ὁλοκλήρως, integré. Macrobius Comment. lib. 1. cap. 3. Et hæc est prima incorporea natura post corpora: sed non purè, nec ad integrum carens corpore.

Ad lecticam homines, i. lecticarij. Catullus in Epigram. de Vari scorto: --ære cõparasti ad lecticam homines. Et Cæsares corpora lecticariorum habuerunt. Ob id in quibusdam sitorum inscriptionibus -- ex corpore lecticariorum Cæsaris.

Ad populum concionari. Suetonius in Augusto, Cæsar ad populum concionari.

Ad postremum, i. postremò: dicitur vt ad vltimum pro denique. Gellius lib. 2. cap. 29. Ad postremum igitur dominus filio: Valeant, inquit, amici cum propinquis.

Ad sollicitudinem suam reuocare, φροντίζειν. Vlpianus D. de offic. Præsid. Tit. 18. l. 6. Neque innocentibus pœnas irrogari, ad sollicitudinem suam Præses prouinciæ reuocet.

Ad vrbem imperator. Asconius Pædian. in 4. Verr. Omnis enim magistratus qui intramuranus non est, nec vrbanus etiam, si administrator eius Romæ est, ad vrbem dicitur. Sallustius, ij vtrique ad vrbem imperatores erant.

Adfigurare. Diomedes Gram. lib. 1. Per ablatiuum autem sic, vt dignus hac re, & si quid tale aliquid inueniatur, per vtrosque casus id adfiguratur.

Adgressura, æ, grassatura Suetonio. D. lib. 10. Tit. 2. l. 4. Vlpianus,

nus: Sed & si quid ex peculatu, vel ex sacrilegio quæsitum erit, vel vi aut latrocinio aut adgressura, hoc non diuidetur.

Abhibere moram, morari, moras trahere ac differre. Pomponius D.lib.18.Tit.6.l.17.Illud sciendũ est, cum moram emptor adhibere cœpit, iam non culpam, sed dolum malum tantùm præstandum à venditore.

Adhortamen, nis, προτρόπησις, adhortatio. Apuleius Florid.lib.4. At non multa mihi apud vos adhortamina suppetunt.

Aditio hereditatis, i.cretio. D.lib.5.de inoffic.testam.l.7.

Adiectiuus, προσθετικός, cui derogatiuus opponitur. Vide Derogatiuus.

Adiunctiuus modus, i. Subiunctiuus, auctor Probus.

Adiunctiuus modus, siue subiunctiuus, Diomedes Grammat.lib.1.

Adiutus, us, ui, adiumentum, βοήθεια. Macrobius Satur. lib.7. cap.6. Vnius adiutu quasi natura flammei.

Adleuatus circunstantium humeris, Cornel. Tacitus lib.1.

Adlocutio, consolatio, παραμύθια, παραίφασις. Catullus ad Cornificium: Qua solatus es adlocutione. Homerus Iliad. λ. ἀγαθὴ δὲ παραίφασίς ἐστιν ἑταίρου. Naumachius apud Stobæum: Ἀνδρὶ γὰρ ἀχνυμένῳ τι παραίφασίς ἐστιν ἄκοιτις.

Admaturare, accelerare. Cæsar lib.7. Atque horum discessu admaturari defectionem ciuitatis existimabat.

Adminiculator, ris, συμβοηθής, adiutor. Gellius lib. 7. cap.3. De Tirone: Eóque ineunte ætate liberaliter instituto, adminiculatore, & quasi administratore in studiis literarum Cicero vsus est.

Adminiculatus, pro adiutus sum, apud Gellium lib.14.cap.2.

Adnotamentum, παρασημείωσις. Gellius lib.17.cap.2. Recensere quæ in eo libro scripta essent, vtrasque æstimationes laudis, aut culpæ adnotamentis digna.

Adolescẽs fama haud syncera, qui malè audit ob libidinem, Gellius lib 6.cap.8. Nos satis habebimus, quod ex historia est id dicere, Scipionem istum veróne an falsò, incertum, fama tamen, cum esset adolescens, haud syncera fuisse.

Adolescunt capilli. Gellius lib. 17. cap. 9. Hominem posteà quoad capillus adolesceret domi continuit.

Adonis, ἄδωνις, ἐξώκοιτος, Exocœtus: Nunc in Arcadia λύχνος, Cõstantinopoli Gliuos: Massiliæ Gauot, vel Gabot: Romani

cum minutis piſcibus confundunt, modò Ceruam, modò Miſſorem appellantes: Genuenſibus Bauecqua. Piſcis eſt ſimilis mænis iam fætis, aut gobionibus: cui ſemipedalis magnitudo: forma teres, color ſubfuluus: Linea candida à branchiis ad caudam diſtinguitur. De quo Plinius lib.9.c.19. Oppianus Halieut.li.1. Athenæus li.8. Plinius Exocœtis falſò tribuit, quæ Pauſanias in Arcad. τῖς ποικιλίαις piſcibus, qui Germanis Beiſceri.

Adoptator, ris. Vtitur Vlpianus D.lib.37.Tit.9.l.1.

Adplorare. Seneca 4. Quæſt.nat.cap.2. cùm iam adploraueris, merſóſque atque obrutos tanta mole credideris.

Adroſor. Seneca Epiſtol.27.lib.3. Suaſit illi Satellius Quadratus ſtultorum diuitum adroſor, & quod ſequitur arriſor, & quod duobus his adiunctum eſt, deriſor, vt Grammaticos haberet analectas.

Adſeſſorium παρέδριον, locus auditoriúmque adſeſſoris. Vlpianus D.lib 47. Tit.10 l.5. Sabinus in adſeſſorio etiam prætores exemplum legis ſecuturos ait.

Adſignator, is. D. libr.38.Tit. 4.l.3. Poſſe autem & nepoti adſignari certum eſt: Et præferri filio nepotem adſignatoris conſtat.

Adſtupere. Seneca de tranquil. vitæ, cap. 8. Non te pudet, quiſquis diuitiis adſtupes?

Aduenticius caſus, τὸ συμβὰν. Scæuola D.lib.40.Tit.9.l.6. Nec aduenticij caſus computandi ſunt.

Aduerbia quibus vtebatur Ennius teſte Priſciano: Proteruiter, Ignauiter, Inimiciter, Superbiter, Temeriter, Præclariter, Toruiter, Puriter (quo & Catullus) Reuerecunditer, Miſeriter, Properiter.

Aduerbialiter, ἐπιῤῥηματικῶς. Diomedes Grammat. libr.1. Per aduerbia autem quæ à loco ſignificatum demonſtrant, veluti à Roma in Aphricam rediit, vel à Troia, vel ab Ilio nauigauit Æneas, quod apud illos interpretatur aduerbialiter ſic, Τροίηθεν, ἢ ἰλιόθεν ἔπλευσεν αἰνείας:

Aduerſator, qui aduerſatur ac ſeſe opponit, ἐναντίος. Apuleius de Deo Socratis: Quem fautorem bonis, quem aduerſatorem malis cum vita ciebo?

Aduersè, ἐναντίως, contrariè. Gellius lib.3.cap.16. Ex quo libro verba hæc ſunt, ἔστι δὲ καὶ οὐκ ἔστιν ὀκτάμηνος γένεσις. Id tam obſcurè, atque præciſè, támque aduersè dictum.

Aduerſum ſpeculum ornari. P. Africanus apud Gellium lib.

7.cap.

7.cap.12. Nam qui cottidie vnguentatus aduersum speculum ornetur, cuius supercilia raduntur, qui barba vulsa, fœminibúsque subuulsis ambulet, &c.

Adulatrix. Treuellius Pollio in Claudio: Adulator igitur Senatus, adulator P.R. adulatrices exteræ gentes.

Adulterator. Adulteratores monetæ, D.lib.49.Tit.19.l.16.

Adunatio, ἕνωσις. Diomedes Grammat. libr.1. Sin autem longus sermo effertur, adunationis causa recipitur futurum.

Aduocationem suscipere, aduocati officio fungi. Vlpianus de off. Proconsul. D.libr. 1. Tit. 16. l.9. Si quis tam impotenter se gerat, vt omnes metuant aduersus eum aduocationem suscipere.

AEgolius, vide *Parra*.

AEgylops in *Glandifera*.

AEquanimiter, æquo animo, εὐθύμως. Macrobius Satur. libr.2. cap.4. Cum æquanimiter aliqua etiam iocis mordaciora pertulerit.

AEquè quàm. Suetonius in Claudio: Sed nihil æquè quàm timidus, ac diffidens fuit.

AEquidici versus, ἰσολεκτοὶ, qui singulis propositionibus ἀντιθέτους apparant versus dictiones, vt: Alba ligustra cadunt, vacinia nigra legũtur. Albis n. nigra opposuit, ligustris autem vacinia attribuit, & cadentibus legenda assignauit. Ex Diomede Grammat.lib.3.

AEquiformis, ἰσόσχημος, vt versus æquiformis apud Diomedem Gram.lib.2.R.C.

AEquiformis, ἰσόσχημος, Diomedes Gram.lib.3.

AEquipes, ἰσόπους. Diomedes Grammat.l.3. Æquipedi sono tibicen spondalium canere iubebant.

AEquipes, ἰσόπους vt ἰσοσκελής. Apuleius lib.de Dogmate Platonis: Æquipedum verò, trigonum efficere ex sese quadratum: Quadratum verò cubum.

AEquor ventris. Gellius lib.12.cap.1. Ne æquor illud ventris irrugetur, ac de grauitate oneris, & labore partus fatiscat. Vbi æquor οἴδημα ac tumor.

AEris alicuius, i. alicuius precij & indicaturæ. Gellius lib.18. cap. 5. Ecquid putatis, si magistrum prælectorémque habuisset alicuius æris, quadrupes æquus dicturum fuisse?

AEsalon, αἰσάλων Aristoteli. Æsalon Aphricanus, videtur esse qui nobis Lauier de Barbarie. Qui verò Lauier de pays, di-

catur Æſalon Gallicus. Æſaloni inter accipitres ſecundus locus poſt Triorchem tribuitur ab Ariſtotele. Plin. lib.10.cap. 8. perperam tribuit Æſaloni,quod Ariſtoteles Triorchi, nempe quod omni tēpore appareat. Vide Triorches. Idē rurſus lib.10. c.74. Æſalona magno errore paruā auē facit,nec fideliter Ariſtot.verba expoſuit de inimicitia Æſalonis cū vulpe & coruo.

AEſopius, αἰσώπιος, dicitur & Æſopeus. Macrob.lib.1.Cōm.in Som. Scipion.cap.2. Eſopiæ fabulæ elegantia fictionis illuſtres.

AEſtimatio, τιμὴ ſiue τίμημα, pretiū. Catullus in Aſinium: Aut mihi linteū remitte Quod me non mouet æſtimatione, Verum eſt μνημόσυνον mei ſodalis.i.tanti mihi non eſt.

AEſtimationis. Gaius D.lib.21.Tit.1.l.18. Si quid venditor de mancipio adfirmauerit, idque non ita eſſe emptor queratur, aut redhibitorio, aut extimatorio, i.quanto minoris iudicio agere poteſt.& l.43. Æſtimatoria agere,quanto minoris.

AEſtimatoria actio, i.de æſtimato: cùm res æſtimata vendenda data ſit. De quo Titulus D.lib.19.

AEtas eius competit. quod dicunt, Is competentem habet ætatē. Suetonius in Auguſto: Adiurauit ſi cuiuſquam neptium ſuarum competeret ætas, oblaturum ſe fuiſſe eam.

AEtherea terra. Macrobius Comment. lib. 1.cap. 11. A luna enim deorſum natura incipit. Deniq; illā æthereā terrā phyſici vocauerunt, & habitatores eius lunares populos. Rurſus: vt ſit luna pro terra, quam ætheream terram à phyſicis diximus nominatam.

AEuiternus, αἰώνιος, ſempiternus. Apuleius de Deo Socratis: Quos deos Plato exiſtimat veros, incorporales, animales, neque ſine vllo fine, neq; exordio, ſed prorſus ac retro æuiternos.

AEx, αἴξ Ariſtoteli Hiſtor.lib.8.cap.3 vertitur Capella. Sed nomen à voce: Gallis Vanneau: auis quæ amnes & lacus incolit: quæ nunc apud Græcos nomen retinet. Satis pulchra eſt & cirrhata (ob id quibuſdam ſtymphalis Plinij) Italis pauōzino dicitur, in hortiſque aſſueſcit, herbiſque noxia animalia vt erucas, depaſcitur. At quibuſdam Vanneau malè exiſtimatur ἄνθος Ariſtotelis, Gazę Florus, cui pulcher color, magnitudo fringillæ.

Affabilior, Comparat. Seneca Epiſt.80. Alius erit affabilior, alius expeditior, alius promptior in eloquendo.

Affabiliter, & Gellius affabiliſſimè. Macrobius Satur.lib.7. cap.1. Ab imperatore comiter, affabiliterque ſuſceptus eſt.

Affabi-

Affabiliter. Spartianus in Caracalla: Quos occidere parabat, affabiliter est allocutus.

Affectißimus. Velleius Patercul⁹ Histor.2. Inopia affectissimi.

Affectuosus, παθητικός. Macrobius Satur.3. ca.15. Piam, affectuosámque rem fecisse se iactans.

Affirmator. Vlpianus D. lib.27. Tit.7.l.4. Eadem causa videtur affirmatorum: quia scilicet cum idoneos esse tutores affirmauerint, fideiussorum vicem sustinent.

Affixa, vt domum instructam legare cum omnibus affixis, Paulus D. lib.33. Tit.7.l.18. Et l.21, Quæcunque infixa inædificatáque sunt. l.26. Illigata ædibus.

Afflicti mores, i. profligati atq; perditi. Macrobins Satur. lib. 6. cap.7. Nemo quisquã tam afflictis est moribus, quin faciat, aut dicat nonnunquam aliquid, quod laudari queat.

Agallochum, ἀγάλλοχον Dioscoridi, ξυλαλοὴ Aetio: officinis lignum aloes (solent tamen substituere lignum Rhodium siue Aspalathum) quod dum vritur liquatur gummi modo, ac olet suauissimè. Volunt esse Tarum Plinij.

Ager emphyteuticus, i. vectigalis, datus εἰς ἐμφύτευσιν. Macer D. lib.2.l.15. Sed & qui vectigalem, id est emphyteuticũ agrum possidet, possessor intelligitur.

Agere pœnitentiam, μετανοεῖν. Vtitur præter Plinium Secũd. Cor. Tacitus in Dialogo: Neque illius, inquit, sermonis mei pœnitentiam ago: i. non me pœnitet.

Ageraton, ἀγήρατον planta adhuc ignota. nec n. est costus minor, vel Italorum herba Giulia (quæ Eupatorium Mesuæ,) quia non similis origano. Nec de agerato inter authores satis cõuenit. Dioscoridi est frutex φρυγανώδης, σπιθαμώδης, ταπεινός. Sed Plinio libr.27. cap.4. ferulacea planta est, duorum palmorum altitudine.

Agiliter, ἐλαφρῶς. Diomodes Grammat. lib.1.

Agitatus, us, motus, agitatio, κίνησις. Macrob. Comm. lib.2.c. 14. Imò per diuersa mouerẽtur, si spontaneo ferrẽtur agitatu.

Agressor, is, grassator. Vlpianus D. lib.48. Tit.9.l.7. Vt latronibus aggressoribúsque daretur, qui patrem interficerent.

Agressor. Vlpianus D. lib.29. Tit.5.l.1. Veluti si quis clamauit vt ad auxilium conueniretur: aut terruit aggressores.

Aggressura, æ, Vlpianus D. lib.29. Tit.5.l.3. Si cùm omnes domini aggressuram paterentur, vni seruus opem tulit.

Aggrauata valetudo, grauior facta. Suetoni⁹ in Augusto: ag-

grauata valetudine tandem Nolæ ſuccubuit.

Agnomentum (vt cognomentum) agnomen. Apuleius in Apologia: igitur agnomēta ei duo indita, Charon, vt iam dixi, ob oris & animi diritatem: Sed alterum, quod libentius audit, ob deorum contemptum, Mezentius.

Agnoſcere onus tributi, i. in ſe ſuſcipere. D. de pactis leg. 42. Inter debitorem & creditorem conuenerat, vt creditor onus tributi prædij pignerati non agnoſceret, ſed eius ſoluendi necesſitas debitorem ſpectaret.

Agricultor. rectè apud Liuium. & Sic D. lib. 22. Tit. 3. l. 25. Paulus: miles, vel agricultor.

Alaternus, in Gallia (vt in territorio Sancti-Spiritus oppidi quod Rhodanus alluit) *Alarder* appellatur: in Italia *Alaterna*, & *Linterna*: ἐλαίπρεινος Cretēſium (& φυλίκη Theophraſti quorundā opinione) Arbor eſt, cuius folia inter ilicem & oliuam, viridis coloris obſcuri. Plinius lib. 16. cap. 26. inter infrugiferas repoſuit: fert tamen fructus racematim Lentiſco ſimiles.

Alauda, vulgò Alouette: Italis Lodola: Anglis Lerc. Sunt alaudæ quædam criſtatæ: & quædam ſine apice. Criſtata propriè eſt Galerita (à galero: ideo Galericum vocat Varro) vel à casſide (vt à κόρυς κορύδαλος) Casſîta, Græcis κόρυδος, κορύδων, κορυδαλλὶς, vel κορύδαλος (licet ita vtraque ab Ariſt.) & ad diſtinctionem κορύδαλος λοφίας: Gallis Alouete hupée: Italis Capelluta. Alauda ſine apice maxima, quæ valde vocalis & canora, σπερμολόγος Myndij: noſtris Calēdre, vel Cocheuis: Italis Calādra. Eſt & Alauda nigra ac parua: vulgò alouette de mer: aliáque Alouette de pré. De Alaudis Ariſtot. li. 9. hiſtor. c. 25. & Plinius lib. 11. cap. 36. vbi pro Paruæ, quæ: legito Paro, atque, &c.

Alauſa, vide *Clupea*.

Albumen oui Plin. oui candidum Celſo, oui albor Palladio, τὸ λευκὸν τοῦ ᾠοῦ Ariſtot. ᾠοῦ παχὺς καὶ λευκὸν Traliano: Gallis glaire vel aubin d'œuf. Ital. Chiara d'unouo. Vitellus verò Horat. ſiue luteum oui Plin. λέκυθος (lucet apud Artemidorum pro oui putamine) χλωρὸν τοῦ ᾠοῦ Hypocr. & χρυσᾶ τῶν ᾠῶν ſiue πυῤῥὰ apud Athenæum, i. vitelli: Gal. iaune vel moyeu d'œuf: Ital. roſſo d'ouo: torlo.

Alburnus, piſcis de quo Auſonius, Gallicè Albe, vel Ablette: fluuialis eſt, digitali magnitudine, aphyis albis ſimilis, oculis magnis, rubeſcētibus, dorſo ſubuiridi, ventre cādido: lineiſque duabus diſtinguitur.

Alcyon, vel *Halcyon*, & Alcedo siue Halcedo, ἀλκυὼν siue ἁλκυὼν ἀπὸ τοῦ ἐν ἁλὶ κύειν, quòd in mari pariat) & diminutiuè ἀλκυονὶς: Gallis Drappier: Martinet pescheur: Northmanis Martin bec pescheur, & l'oyseau saint Martin. Alcyon fluuiatilis, Roncherole. Alcyon maior Aruernis, Merle d'eau. Alcyon nunc vulgò Græcorum φασιδόνις. Alcyon mas vocatur Ceyx, κήυξ & κήρυλος vel κηρύλος, & κεῖρις: nostris Mateuignon (quæ Merops Bellonii, qui Cerylum Caniard appellauit) Italis Cuirlo, cuius vox κήυξ, vnde & nomen. Plinius lib. 32. cap. 8. Fit in mari & halcyoneum appellatum, ex nidis, vt aliqui existimant, halcyonum, & Ceycum, &c. lege & quæ ex Aristotele, parum tamen fideliter, de Halcyonibus scripsit lib. 10. cap. 3. & Theocritus Idyl. 7. & 19. ac cum Æliano Plutarchus lib. Vtra animal. & lib. de amore in prolē. Varro de lingua Lat. 5. Halcedo hyeme quòd pullos dicitur tranquillo mari facere, eos dies halcyonios appellāt. Ceycis & alcyonis metamorphosis apud Ouid. & Lucian. Noster Drappier, etiam Artre dicitur (quia pannos à tineis conseruat eius cadauer suspensum incorruptum permanens, renascentibus plumis.) Italis Piombino: Hispanis Aruela.

Alemannicus. Spartianus in Caracalla: Cùm Alemāni nomen ascriberet.

Alid siue alit pro aliud (quod & aliut veteres) apud Lucret.

Alienare de alienatione animi, i. demētare. Seneca Quæst. natur. lib. 2. cap. 53. Quocunque decidit fulmen, ibi odorem sulphuris esse certum est, qui quia natura grauis est, sæpius haustus alienat.

Alienatæ mentis signum ostēdere, Suetonius in Augusto. & infrà mentis diminutionem dicit.

Alimonia, æ, τροφὴ, alimentum & alimonium Varroni. Gellius lib. 17. cap. 15. Amissóque omni naturalis alimoniæ fundamento, homo exhaustus intereat.

Aliorsum pro ad alium locū, vt aliorsum pertinet. Gellius lib. 17. cap. 1. Sed id aliorsum pertinet, atque alio loco dicetur.

Aliquo multum. Apuleius in Apologia: Sed hæc defensio, vt dixi, aliquo multum à me remota est.

Aliquem magis quàm oculos amare: quod veteres de re charissima. Terentius Adelphis: Di me, pater, omnes oderint, ni magis te, quàm oculos nunc amo meos. Catullus in Epigram. de luctu passeris: Passer mortuus est meæ puellæ Quem plus

illa oculis suis amabat. Sic Callimachus in hymno in Dianam: Καί τέ σε φασὶ καλὴν ἀντικλήων ἴσον φάεσι φιλῆσαι.

Alisma siue *Damasonion*, ἄλισμα. Describit Plinius ex Dioscoride lib. 25. cap. 10. Adhuc planta ignota est. Nec n. est plantago aquatiqua, minusque ea quam figura exhibet Matthæolus, cui nec caulis simplex, nec quidquam thyrsi instar (vt in acantho cernitur) & tamen easdem vires, quas alisma Dioscoridis habere attestatur, cuius testimonio fidem derogat vel ipsa remediorum varietas cum experiendi difficultate.

Allectio. de allectis in ordinem Senatorium. Iulius Capitolinus in M. Antonino: Hispaniis exhaustis Italica allectione contra Traiani præcepta verecundè consuluit.

Allegare preces, precari. Apuleius in Apologia: Tacitas preces in templo deis allegasti.

Allegatio, excusatio quæsita quidpiam citãdo atque allegando. Marcianus D. lib. 23. tit. 2. l. 60. falsis allegationibus se à tutela excusare.

Allegatio, res quæ allegatur ac citatur defensionis causa. Iulius Firmicus Matheseos lib. 1. Sed iam huic nostræ allegationi & ipsi qui contra dicebant ex parte consentiunt.

Allegatio, δικαιολογία, citatio. D. de Minorib. l. 17. In integrũ verò restitutio erroris proprij veniæ petitionem vel aduersarij circumuentionis allegationem continet.

Allisio. Spartianus in Mario septimo: Multa duorum digitorum allisione contriuit.

Allium vlpicum, vide *Alum*.

Allucere. Suetonius in Vitellio: Flagrante triclinio ex concepto camini, tum quidem consternatis & quasi omine aduerso anxiis omnibus, inquit, bono animo estote, nobis alluxit.

Alnus, κλήθρα, Gallis Aulne: Italis Alno, Auno, Onio, Onizzo, Alnaro, & Alano. Non est infrugifera, sed floret ac fructum fert. Flos paruulus rubescit. Semen exiguum in compactili calo, qui mori magnitudine nec forma dissimilis.

Alopecurus, ἀλωπέκουρος (Theophrasto histor. lib. 7. cap. 10.) gramen tomentosum Herbariorum. Herba quæ spicam habet mollem, & lanuginem densam, albam ac splendentem, non dissimilem vulpium caudis, vnde ei & nomen. Plinius lib. 21. cap. 17. inter spicatarum genera recensuit.

Altero tanto amplius. Iulianus D. lib. 28. Tit. 2. l. 13. Ita n. secundum voluntatem testantis filius altero tanto amplius habebit,

bebit, quam vxor.

Alternatio, & apud Festum, ac Macrob. Satur. lib. 7. cap. 5. Est enim Rhetorica prælusio, cōmunes locos in vtramuis partem inuentorum alternatione tractare.

Alternatio, ἀμοιβὴ, παράλλαξις, vicissitudo. Apuleius in Hermetis Asclepio: Mundus præstitor est, & tributor omnium quæ mortalibus videntur bona, id est alternationis partium, &c.

Altus, us, ui, alendi actio θρέψις. Macrobius Satur. lib. 1. cap. 20. Vel terræ, vel rerum naturæ altu nutritur vniuersitas.

Altiusculus, paulo altior. Suetonius in Augusto: Calciamentis altiusculis vsus est, vt procerior quàm erat, videretur.

Altissimè. Suetonius in Augusto: cùm altissimè euolasset.

Alui duritia. Suetonius in Nerone, Quam cum ex duritia alui cubantem visitaret, i. quòd aluus astricta & suppressa.

Alum, ὀφιοσκόροδον Dioscor. allium anguinum vel syluestre: Gal. ail sauuage. Ital. aglio saluatico. Plinius lib. 19. cap. 6. Allium est & in aruis sponte nascens, alum hoc vocant (quo nomine & symphiton petræum, appellat lib. 27. cap. 7.) quod aduersus improbitatem alitum depascentium semina coctum, ne renasci possit, abiicitur: statimque quæ deuorauere aues, stupentes manu capiuntur, & si paululum commorauere sopitæ. Aliud allium vlpicum, siue Cyprium, siue ἀντισκόροδον, atque vt opinor σκοροδόπρασον Dioscoridis, quod in Italia, vt Bononiæ, aglio vulpico, & auentano dicitur. De eo ibidem Plinius.

Amarantus ἀμάραντος, Gallis Passeuelours: Italis fiorueluto, Gelosia Pataui j. Plinius lib. 21. cap. 8. Amaranto non dubiè vincimur. Est autem spica purpurea verius, quàm flos aliquis, & ipse sine odore. Est autem non φλὸξ siue φλόγινον Theophrasti (vt tamen censuit doctissimus Auguillara, cui primas in hac cognitione tribuo) sed πορφύρεον potius, quam Purpuream trãstulit idem Plinius lib. 21. cap. 11. cui φλὸξ flammea est: de qua egimus in lexico in voce πορφύρεον.

Amarissimè. Suetonius in Tiberio: Accusauit per literas, amarissimè congestis etiam probris.

Amascus, i. amator. Diomedes Grammat. lib. 1. Item ab amo veteres, inchoatiuo modo dixerunt amasco. Vnde & amascos amatores dicebant, vt Plautus in Truculento: Iucundulos amascos.

Amazonicus, idem quod Amazonius, vt apud Suetonium in Nerone: peltæ Amazonicæ.

Ambifariam. Apuleius in Apologia. Itē Zenonem illum antiquum Velia oriundum, qui primus omnium dictionem solertissimo artificio ambifariam dissolueret.

Ambitor,is. Lampridius in Alex. Seuero: Ita & patronis authorib. damnatus ambitor est. De quodam loquitur, qui per ambitionem ad militiam aspirasset.

Ambitudo, ambitus. Apuleius in Hermetis Asclepio: Tempus autem quod definitur, potest vel numeri, vel alternatione, vel per alterius ambitudinem rediens æternum esse.

Ambones, ἄμβωνες siue ἄμβικες, calycis genus. Apud Vlpianum D. lib. 33. Tit. 7. l. 13. Ambones, calyces, trullæ. vbi tamen mendosè, ancones.

Ambulare translatè de nauibus (sic transgressus & trāsgressio, ac transgredi de transfretatione) Cato de re rustic. Fundus eo in loco habendus est, vt & oppidum prope amplum sit, & mare, aut amnis, qua naues ambulant. Quo sensu naues progredi dixit Sallustius, & Homerus νῆας ποντοπόρους appellauit, quasi pontigradas.

Ambulare in masculos: de pædiconib. Seneca controuersiarum lib. 1. in 5. Ambulat in masculos: adeò nullum sine amatore vitium est.

Ambulatoria voluntas. Vlpianus D. lib. 34. Tit. 4. l. 4. Ambulatoria enim est voluntas defuncti vsque ad vitæ supremum exitum.

Ambulatoria legis potestas, i, sub alternatione concepta. Paulus D. lib. 23. Tit. 4. 10. Erit ergò potestas legis ambulatoria: quia dotalis fuit obligatio.

Amicarius. ab amica, amicarius, amicosus: vt à charta chartarius, chartosus: à lactuca, lactuarius, lactuosus, à culcitra, culcitrarius, culcitrosus: Diomedes Grammat. lib. 1.

Amicio, præteritum amicui, & amixi. Brutus in laudatione Appij Claudij: Quæ te toga prætexta amicuit. Sed Varro: Sceleris magister amixit: Ex Diomede Grammatices lib. 1.

Amicum amatumq́ habere. Gellius lib. 16. cap. 19. Eum Arionem rex Corinthi Periander amicum amatumque habuit.

Amitini, *Amitinæ*, id est qui, quæve ex fratre & sorore propagantur. Sed fere vulgus omnes istos communi appellatione Consobrinos vocant: Caius D. lib. 38. Tit. 10. l. 1.

Amittere

Amittere verba, quod Homerus ait, ἀφασίη λάβε μυθοῦ. In Epitom. Sexti Aurel. Victoris in Nerua: Perinde trepidauit, vt colore mutato, verbis amissis, vix consisteret.

Ammodytes, ἀμμοδύτης siue ψαμμοδύτης: Piscis apud recentiores nostrique seculi, qui Northmanis Lançon: Alibi Esguille. Arenis sese occultat, eruiturque à piscatoribus pala: aut in æstuariis calcando exertus excipitur sagenæ vel verriculi genere, quod à nostris Saure appellatur. Piscis est fusi forma ac lõgitudine, maxima parte albus: suauis & elixus, & frixus.

Amnis sonans. Catullus: amniumque sonantium. Sic Græci Sonantes fluuios vocant, vt in Sibyllæ Acrostich. σὺν πν῀εῖς ποταμοὶ καχλάζοντες λείπουσι. Et Theocritus in Ptolemæo, καὶ ποταμοὶ κελάδοντες. Virgilius in Georgicis. Transque sonantem Ascanium. Et in 12. Aneid. Stagnis quæ, fluminibusque sonoris Præsidet.

Amomum, aliis rosa Ierichuntina: aliis piperis species, quæ à Boxtu Lusitanis Pimenta de Rabo, & in Syria piperis syluestris nomine appellatur. Hæc suffrutex est, cuius vitiginea folia, flores albi, racemosi: cùm defloruit, fert acinos granis viciæ similes quantitate, saporis acerrimi. Totius plantæ grauis odor. Venetiis multis locis visitur.

Amœnus animus, qui rei amœnitate delectatur. In Epitome Sexti Aurel. Victoris in Augusto: Quodque est læti animi vel amœni, oblectabatur omni genere spectaculorum.

Amœnissimè. Plinius Epistol. lib. 4. Pomponio: habitare amœnissimè.

Ampeloprason, ἀμπελόπρασον. Gal. porreau sauuage, porreau de chien: Ital. Porrine, porrini di vigna, porrãdello in Hetruria. Porrũ est, quod in vinetis nascitur: De quo melius Dioscoride Plinius lib. 24. cap. 15.

Amplectens, ab amplecto. Diomedes Grammatices lib. 1. Item vulgò dicimus amplector, veteres mutauerũt, amplecto crebrò dictitantes, vt Liuius in Odyssea. Vtrum genua amplectens dixit: & alibi, amplexens pro amplexans. Est enim eius quod est amplector amplexor amplexaris iteratiuum. Ex hoc ergo amplexans, non amplexens fit participium.

Ampliare ætatem. Scæuola D. lib. 24. Tit. 1. l. 16. Ita vt ex vsuris aleretur, prout ætatem ampliauerit.

Ampliusculus, paulò amplior. Apuleius in Apologia: Quid enim faciat homo miser, ampliuscula fortuna deuolutus.

An si. Paulus D.lib.21. Tit.1.l.58. Quæro,an si seruus apud emptorem fugit, & in causa redhibitionis esse pronuntiatus fuerit,non prius venditori restitui debeat,quàm &c. Ouidius in Epistol. An si quis rapiat stabulis armenta reclusis, Arma feras,rapta coniuge lentus eris?

Anagallis. vide Corchorus.

Anagyris, ἀνάγυρις, Italis Faua inuersa,& faua lupina: Cuius & species Eghelo Italorum,arbor cytiso similis. hanc Laburnũ Plinij lib.16.cap.18.quidam esse opinantur. Nautea Sexti Pompeij,non est anagyris, sed herba granis nigris, qua coriarij vtũtur: quæ fœtida vt nautea,i.sentina;teste Nonio Marcello.

Anas torquata, Gallis cane au collier, Tadorne. Est & anas κεφαλόκιῤῥος mas, Cane a la teste rousse,φᾶϊξ Aristoteli Histor. lib.9.cap.18. apud Monspessulenses Bois vocatur, & à Lugdunensibus Niais.

Anchorago, piscis,de quo in voce Tonsicula.

Angulatim. Aduerb.apud Diomedem Grammat.lib.j.

Angustare verbo præter Claudian.& Senecam etiam vtitur Macrobius Satur.lib.7. cap.10.angustat vocis meatum.

Animam tradere alicui, pro se totũ ei tradere:quod & animã credere dicitur à Lucano. Catullus ad Alphenũ: Certe tu deierabas animam tradere. Sic n.legendũ,non vt vulgatũ ac editũ, tute iurabas,aut iubebas. Quod & fefellit Interpretem Statiũ.

Animus malè fractus. Suetonius in Nerone: Collapsus,animóque malè fracto diu, & sine voce, & prope intermortuus iacuit.

Animi amaritudo, Lampridius in Alexandro Seuero.

Animaduersio capitis, puniendi authoritas & animaduertendi in caput magistratui concessa. Pomponius 1. Digest. Tit. 2. Itaque Dictatores proditi sunt,à quibus nec prouocandi ius fuit:& quibus etiam capitis animaduersio data est.

Animositas, τὸ θυμοειδές. Iulius Firmicus Matheseos lib.2. Secura mentis animositate perdisce.

Animositas. Macrobius Comment. lib. 1. cap.6. Animositas, quam θυμικὸν vocant.

Annare. Macrobius Saturnal.lib.1.cap.12. Eodẽ quoque mẽse & publicè & priuatim ad Annam perennam sacrificatum itur: vt annare perennareque commodè liceat.

Annotare. Iudex dicitur Annotare reum requirendum (vt D.lib.48.Tit.17.l.1.) cum decernit & in acta seu Commentarios

refe-

referendum ac perſcribendum curat, vt is requiratur. Plinius lib. 10. Epiſt. Fuerunt alij ſimilis amentiæ, quos quia ciues Romani erant, annotaui in vrbem remittendos.

Annotatiunculæ. Gellius lib. 17. cap. vlt. Sed progreſsi lõgius ſumus, cùm finem propoſuerimus annotatiunculis.

Annotamenta, adnotationes. Gellius lib. 1. cap. 7. Apud veteres ſcriptores locutionum talium copiam offendimus, atque his vulgò annotamentis inſperſimus.

Annus mundanus ſiue vertens, eſt magnus annus qui conuerſione mundi, i. cœli (nempe octauæ ſphæræ, quod ἀπλανές) & plenæ vniuerſitatis, efficitur; nempe poſt annorum xv. millia peracta, Macrobius Commentar. lib. 2. cap. 11.

Annum gerere, pro agere annum. Suetonius in Veſpaſiano: Extinctus eſt annum gerens ætatis ſexageſimum, &c.

Annos exuere, ponere exuuias: de ſerpentibus cum leberidẽ annuamque vernationem deponunt. Tibullus Eleg. 4. lib. 1. Serpens nouus exuit annos. Ouidius 3. de Arte: Anguibus exuitur tenui cum pelle ſenectus. Virgilius Georg. 3. Cùm poſitis nouus exuuiis, nitidúſque iuuenta Voluitur. Nicander in Theriacis: τῆμος ὅτ' ἀυαλέων φολίδων ἀπεδύσατο γῆρας. Plinius, membranam exuere lib. 30. Et ſenectam exuere lib. 20. cap. penult. Vide Reduuiæ.

Annuli cura, Cancellarij (vt loquimur) dignitas. Iuſtinus Hiſtor. lib. Trogus dicit patrem ſuum ſub Caio Cæſare militaſſe, epiſtolarúmque & legationum, ſimul & annuli curam habuiſſe.

Annonaria prouiſio, Spartianus in Baliſta.

Antecedentis gradus homines, qui altioris dignitatis: quibus opponuntur, Inferioris gradus homines, à Marcello Iuriſconſ. D. lib. 23. Tit. 2. l. 49.

Anteceſſores equites. Hirtio de bello Africo, antecurſores Cæſari, quos Auancoureurs appellamus, i. πρόδρομοι.

Anteloquium, rectè obſeruatum eſt πρωτολογίαν primaſque in loquendo partes ſignificare ex Macrobio. Idem Satur. lib. 1. cap. vlt. Philoſophia, inquit, quod vnicum eſt munus Deorum, & diſciplina diſciplinarum, honoranda eſt anteloquio. Vnde meminerit Euſtathius primũ ſibi locũ ad diſſerendum, omni alia profeſsione cedente, conceſſum.

Anteuorta, vide *Poſtuorta*.

Anthriſcum ſiue Anthriſcus Plinio lib. 22. cap. 22. ἐνθουσιᾶν

Theophr.histor.lib.& cap.7.Oleris genus Scandici simile, sed tenuioribus foliis atque odoratioribus. Græci comparant anetho.Itaque an sit ea herba quæ à nostris Cerfeuil, Italis Cerefoglio,& vt volũt Chærephyllon Columellæ, certè adhuc dubito.Quia Scandicem,eam quam pectinem Veneris herbarij, nonnulli vocant: nec de pectine Veneris Plinio, Matthæolus atque Anguillara rei herbariæ principes vllo modo cõsentiũt.

Anthus, ἄνθος Aristoteli histor. lib.8. cap.3. Florus Gazæ (φλόεος Suidæ: & sic nunc in Græcia) Gallis Bruant,auis pulchri coloris est, magnitudine fringillæ: circa amnes ac paludes degit.Quidam exposuere, Vanneau. Sed ea est αἴξ Aristoteli.Vide Æx.Plinius (ex Aristotele)lib.10.cap.42.Est quæ equorum quoque hinnitus, Anthus nomine, herbæ pabulo aduentu eorum pulsa imitatur, ad hunc modum se vlciscens. Rursus cap.74.Ægithum vero Anthus in tantum odit, vt sanguinem eorum credant non coïre, multisque ob id infament veneficiis.

Anthiæ. Apuleius Floridorum lib. 1. de Apolline: Iam primum, inquit, crines eius præmulsis antiis, promissis capronis anteuentuli & propenduli.

Antistes(qui antistat)cum Datiuo. Catullus: Verram,omnibus è meis amicis Antistes mihi millibus trecentis,venisti.

Anxus participiũ ab angor teste Diomede Grammat.lib.1.

Aperto pectore, i. liberè ac simpliciter, non simulatè, vt in amicitia pectus apertum esse debet: quod & Cicero. Plinius Epistol.lib.6.Fab.Epistolarum quas mihi (vt ais) aperto pectore scripsisti,obliuisci me iubes.

Apertura tabularum. Vlpianus D.lib. 28. Tit.5.l.3.Aperturæ tabularum dilatio necessarij hæredis ius non mutat.

Aphace (inter legumina) ἀφάκη,Gallis Veceron (est n.viciæ species) Italis Vecione, & Ceserone: de qua in nostro Lexico in Α᾽φάκη.

Apiastra,vide *Merops*.

Apices literarum,accentuum notæ.Gellius lib.13.cap.29. Vix ipsos literarum apices potui comprehendere.

Apua.ἀφύα,& ἀφρὸς Aristoteli,& Athenæo ἀφρίτης,qui pisciculus omnium minimus. Ciues mei in Northmania rectissimè vocant Menuise. Est etiam ex apuarum genere, quæ vulgò Anchoië, Aristoteli ἐγκρασίχολος, & λυκόστομος Æliano. Ex qua liquamentum atque elæogarum optimum

ad ex-

ad excitandam appetentiam. Addito oleo, vino, aceto, totus piſcis (qui muria conditus aſſeruabatur) ſubiectis prunis liquatur: nec ſpinæ veſtigium remanet: quod ego ſæpius non ſine admiratione expertus ſum. Eſt & alia Apua, quæ *ἀφύα κωβῖτις* (vel vt alij *κωβίτης*) Ariſtoteli, vulgò loche. Fœtus eſt gobij. Et Apua phalerica, *ἀφύα φαληρικὴ*, vulgò Nadelle, vel Melete, Rhotomagi Crado. Piſcis molliſſimus eſt atque pinguis, ſardinis ſimilis, niſi quod minor & latior. Denique & in cēſu apuarum, piſciculus, qui vulgariter Iuoil, *ἐψητὸς* Ariſtoleli, Narica Plauto apud Feſtum. Et Apua membras, *μεμβρὰς*, vulgò Celerin.

Apolectus, vide *Thynnus*.

Apoſphragiſma, *ἀποσφράγισμα*, ſigilli cælaturâ forma expreſſa. Plinius Traiano: ſignata eſt annulo meo, cuius eſt apoſphragiſma quadriga. Sic Ectypa dicuntur.

Apparatius, Aduerb. Plinius Epiſtol. libr. 1. Potes apparatius cœnare apud multos, nuſquam hilarius.

Appellatorius, *ἐπικλητικὸς*, vt libelli appellatorij, D. lib. 49. Tit. 1. l. 1. & 5. & Tit. 5. l. 5. intra appellatoria tempora.

Appellitare, Macrob. Saturnal. lib. 1. cap. 7.

Appendere in dotem. Vlpianus D. lib. 23. Tit. 3. l. 34. Mater cum filiæ aurum dediſſet vtendum, pater puellæ id aurum in dotem viro appendit.

Appendix ſpina, vide Spina.

Appetitor, is, Lāpridius in Alex. Seuero: Boni linteaminis appetitor fuit, & quidem puri.

Appetentia gloriæ, i. appetitio. In Epit. Sexti Aurel. Victoris in Antonino Pio: Appetentia gloriæ carens & oſtentatione.

Appetibilis, *ἐπιθυμητὸς*. Apuleius lib. de Philoſoph. Solitudinem & laborem, ſi naturales eſſent, & ab ipſa virtute deſcenderent, & eſſent pro aliqua præclara adminiſtratione ſuſceptæ, appetibiles dicebat eſſe.

Appetibilis, *ἐπιθυμητὸς*. Macrobius Saturnal. lib. 1. ca. 1. Oportet enim verſari in conuiuio ſermones, vt caſtitate integros, ita appetibiles venuſtate.

Apprehendere pro comprehendere. Calliſtratus D. lib. 23. Tit. 2. l. 64. Puto heredem quoque tutoris extraneum ſententia apprehendi.

Appulſus pecoris. inter ſeruitutes, ius ad aquam appellendi, vt hauſtus. Vlpianus D. lib. 8. Tit. 3. l. 5. Neratius ex Plautio ait,

nec haustum pecoris nec appulsum, nec cretæ eximendæ, calcisque coquendæ ius posse in alieno esse, nisi fundum vicinum habeat.

Apriculus, piscis qui καρχαρόδους, cuius dentes acutissimi ac validissimi teste Oppiano: diuersúsque ab eo qui aper dicitur, Græcè κάπρος. Apuleius in Apologia: Tam ridiculum argumentum, quàm si dicas, venandis apris, piscem apriculum. Ennius: Apriculum piscem scito primùm esse Tarenti.

Aprarius, Adiect. ab aper, vt retia apraria. Paulus D. lib. 23. Tit. 7. l. 22. Fundo legato vt optimus maximúsque est, retia apraria, & cætera venationis instrumenta continebuntur.

Apus, vel *Cypselus*, ἄπους, κύψελος Aristoteli: auis est de genere hirundinum, cuius pedes curti ac mutili quasique inutiles. Hirundo rustica vocatur Gallicè Martinet: Apus furuus maior, grand Martinet: Apus fœmina, Martelet. Cypseli nomen feré retinet: venetiis. Lege Plinium lib. 10 cap. 39

Aquifolia (ab acutis foliis. olim aquus pro acus) ἀγρία Theophrasto (non verò, vt putauit Plinius, κράταιγος: de quo in nostro Lexico:) hæc n. mespili syluestris species) vel aquifolium Plinio: Gallis Hous, & Lugdunensibus aigron siue aigreuon: Italis Agrifolio. Arbor est semper viridis, cuius folia per ambitum aculeata ac spinosa: fructus rotũdus ac rubeus. Ex aquifoliæ corticibus in fimo putrefactis fit &. viscum capiendis auibus.

Aquifolia etiam diuersa Arbor, speciésque Ilicis (quæ πρῖνος siue ἀρία Theophrasto,) σμίλαξ Arcadiæ: (vide in nostro Lexico σμίλαξ.) Græci nunc has arbores vocant μιλακὶ, & ἀκυλακὶ. Vide Ilex.

Aquila marina, ἀετὸς θαλάσσιος: Northmanis Tire (at Tare franke Aquitanis, Romanorúmque Neapolitanorúmque aquila, potius Pastinacæ species. Vide suo loco.) piscis planus & cartilagineus pastinacæ similis excepta cauda ac radio: cuius caro dura, vilisque. Aquilæ cauda quaternum pedum acutis & muricatis ossiculis tota exasperatur & horret: binísque suppositis radiis osseis armatur denticulatis, ita dispositis denticulis, vt sursum versus tractanti innoxij, è contra verò sauciet. His radiis barbarorũ sagittæ cuspidantur. Plinius libr. 9. cap. 24. Planorum piscium alterũ est genus, quod pro spina (lego pinna) cartilaginem habet, vt raiæ, pastinacæ squatinæ, torpedo,

pedo, & quos bouis, lamiæ, aquilæ, ranæ nominibus Græcia appellat.

Aquila, ἀετὸς, Aigle: cuius ſpecies Valeria, Aigle noire, μελαιναετὸς, minima magnitudine, viribus præcipua, colore nigricans: quæ ſola aquilarum fœtus ſuos alit, ſola ſine clangore, ſine murmuratione. Apud Euſtathiũ μελαιναετὸς, quam volunt eſſe Hierofalconem, nobis Gerfaut, quæ aliorum μόρφνος. Conuerſatur in montibus. Secundi generis Pygargus, πύγαργος (quòd πυγὴν ἀργὴν caudam albã habeat, cognomine νεβροφόνος hinnularia) Gallis, Aigle blanche queüe: ab albicante cauda. In oppidis & cãpis manſitat. Tertij Anataria dicta, νηττοφόνος, μόρφνος, κλάγγος melius quàm πλάγγος apud Ariſtotel. noſtris Aigle Canardiere, quæ & Homero περκνὸς. Huic vita circa lacus. Quarti generis eſt Oripelargus, ὀρειπέλαργος, ſiue περκνόπτερος, vel ὑπάετος apud Ariſtotel. alij γυπάετος, Gallicè Aigle baſtarde, imbellis ac degener, vt quam coruus verberet: cui alæ minimæ, ac vulturina ſpecies. Quintum genus γνήσιον vocatur, velut verum, ſolũmque incorruptæ originis, media magnitudine, colore ſubrutilo, rarum coſpectu. Sextum clariſſimum oculorum acie, Haliæetus vocatur, ἁλιαίετος, Niſus Ouidij, Gallis Aigle marine: cui ceruix magna & craſſa, alis curuantibus, cauda lata. In mari piſcatur, viſo piſce in eum præceps ruens. Vltimum, Sanqualis, ſiue Oſſifragus vel Oſſifraga, aquila barbata, φήνη vel φήνης, ἅρπη Oppiani, Gallis Orphraye vel Ophraye, & Briſe-os. Adiicitur Aquila alpina, χρυσάετος Ariſtotelem Hiſtor. libro 9. capite 32. noſtris Aigle royal. Lege Plinium libro. 10. cap. 3. Apud Auicennam Alrachme etiam aquilæ ſpecies, vt aquila Cygnea apud Pauſaniam in Arcad. Aigle blanche, Aigle Charoupiere. Et quæ variis pedibus ἐπεόπτυς recentium.

Aquoſiſſimus, Superlat. Seneca Quæſt. natur. 3. cap. 11. Quia ferè aquoſiſſima ſunt, quæcunque vmbroſiſſima.

Arachus, ἄραχος, vide *Clymenon*.

Arachus, ἄρακος ſiue ἀρακὶς Theophraſto (ſylueſtris verò Aracus, ἄραχος Galeno: vide Clymenũ) leguminis genus: Gallis veſceron: Italis Mocho. Adhuc Græci ἄρακα vulgò vocant.

Araneus piſcis, draco marinus, δράκων θαλάσσιος, vulgò Græcorum δράκαινα: noſtris Viure, & Viue. Plinius libr. 9. cap. 48. Æquè peſtiferũ animal araneus, ſpinæ in dorſo aculeo noxius. At ἀράχνης Ariſtoteli ſimilis cancellis. Detractis aculeis piſcis

craticula tostus ac butyro addito modicóque aceti optimus est ægrotísque saluberrimus. Nostri, vt sæpe vidi, draconis puncturas non eius contusa carne, sed hepate feliciter sanant.

Arbiter. Proculus D.libr.17. Tit. Pro socio. l.76. Arbitrorum enim genera sunt duo: vnũ eiusmodi, vt siue equum sit siue iniquũ parere debeamus: quod obseruatur, cum ex compromisso ad arbitrum itum est. Alterum eiusmodi, vt ad viri boni arbitratum redigi debeat: Etsi nominatim persona sit comprehensa, cuius arbitratu fiat.

Arbitratus, passiuè, i. Arbitrûm sententia iudicatus. Gellius lib.1.cap.13. Anceps quæstio, & in vtrãque partem à prudentibus viris arbitrata est.

Arbitrari, est arbitrum sententiam ferre D. de Receptis arbitris l.44. Respondi si arbitro paritum non esset in eo quod vtroque præsente arbitratus esset, pœnam commissam.

Arbitrarius, pro voluntarius, qui nostri arbitrij. Gellius lib.18.cap.10. Σφυγμὸς autem est intentio motus & remissio in corde, & in arteria naturalis, non arbitrarij.

Arbitralis iudicatio. Macrobius Satur. lib.7. cap.1. Vt ergo inter te & Vectium velut arbitrati iudicatione componam.

Arbutus, κόμαρος, Galli Arbousier: Itali Comaro, & Arbatro. Arbor semper viridis, cuius fructus fragis similes. de qua copiosè egimus in Lexico in voce κόμαρος. Arbutus Dioscoridis est ἀνδράχνη Theophrasti, de qua & nos in Lexico. Nomen hæc retinet in Græcia. Arbutei fructus, μεμαίκυλα (& nunc vulgò Græcorum κουμάρα) Gallicè Arbouses: Italicè frazzole, vt Venetiis.

Arcellula, æ, diminutiuum ab arcella, i. arcula, ab arca: Diomedes Gram.lib.1.

Archigallus. Iul. Firmicus Mathes. lib. 3. Archigallos facient, & qui virilia propriis sibi amputent manibus. Alibi, abscissi archigalli.

Exceptor, is, ὑπογραφεύς, amanuensis qui dictata excipit. Iulius Firmicus Matheseos li.3. Si Mercurius cum Saturno fuerit inuentus Sole cum iis in eodem loco constituto malitiosos facit, maleuolos, pessimos in omnibus actibus, & aut aduocatos, aut iurisperitos, aut scribas, aut exceptores. Idem, Exceptores sententiarum quæ de hominum capitibus proferuntur.

Distributores. aquarum, de quibus Iulius Firmicus Mathes. lib.3.

Archiuum

Archium. Archiuorum tabulariorúmque custodes Archeiotæ, ἀρχειῶται. Arcadius D. li. vlt. Tit.4.l.18. Archeotæ, logographi, tabularij.

Arcuarius, τοξοποιὸς, qui arcus facit. Arcadius D.lib.vlt.Tit. 6.l.6. Arcuarios(sic in emendatis exemplaribus, non arcarios) recenset inter eos, quibus aliquam vacationem munerum grauiorum conditio tribuit.

Arctatio, στενοχωρία, στένωσις Diomedes Grammat.lib.2. Cum quadam arctatione sermonis, quæ ἐμφατικῶς à poëtis congeruntur.

Ardea, ardeola, ἐρωδιὸς(à quo vox Latina per contractionem mutata prima litera) Gallis etiam è Græco, Heron: Italis Airone: Hispanis Garza. Variæ species: Ardea pella, ἐρωδιὸς πελλὸς (i.fuscus φαιὸς) Gallicè Heron gris. Est & ardea alba λευκερώδιος Aristoteli: nostris Heron blãc. Tertij generis Ardea stellaris, ἐρωδιὸς ἀστερίας (cognomento ὀκνὸς, i. piger) nostris Heron paresseux: Asterias, mas, Gallicè Butor: Italis Trumbono, Tarabusso vel Terrabusa. Dicitur & Butio. Author Philomelæ: Inque paludiferis Butio butit aquis: qui soni βόμβυκοι Aristoteli in problem.25.2. De ardeis lege Aristotelem Histor. lib.8 cap. 3. Plinium lib.10.cap.60. Idem lib. 10.cap.42. de auibus: Est quæ boum mugitus imitetur in Arelatensi agro taurus appellata, alioquin parua. Bos taurus, nostris petit Butor. Est & Asterias cirrhata, Butor hupé. Et Ardeolarum generis, quæ nostris Aigrete appellatur, λευκὸς Aristotelis.

Arenarius, θηριόμαχος, bestiarius, qui in arena atque amphitheatro cum bestiis depugnat, qui infamis Iurisconsultis ac Satyris. Iul. Capitolinus in Antonino. Tam sancti principis filius his moribus fuit, quibus nullus lanista, nullus scenicus, nullus arenarius, &c.

Argentum rasile. Velleius Paterculus Histor.2. de Cæsare: Quinque egit triumphos: Gallici apparatus ex Citro: Pontici ex Achantho, Alexãdrini testudine: Africi ebore: Hispaniensis argento rasili constitit.

Argentum viatorium: & Argentum balneare: de quibus D. lib.34. Tit.2.l.39.& 40.

Argentarium, argenteæ supellectilis instrumentum, ἀργυροθήκη. Vlpianus D.lib.24.Tit.2.l.19. Vt in iunctura argentea scio me dixisse quod non in argentario paterfamilias reponebat.

Argentoracensis, Argentorati vrbis. In Epitom. Sexti Aurel.

Victoris in Constantio: Iste in campis Argentoracensibus apud Gallias cum paucis militibus infinitas hostium copias deleuit. Idem in Gratiano: Hic apud Argentariũ oppidum Galliæ xxx. Alemannorum milia in bello extinxit.

Argumentalis, Adiect. ἐπιχειρηματικός. Asconius Pædian. in Diuinat. Narrationem in exordio multi admirantur hac reprehensione, sed non rectè: Est enim argumentalis narratio ad priorem diuisionem.

Argutatio. Cum dicit Catullus, Tremulique quassa lecti argutatio, intelligitur crepitantis lecti quasi garrulitas: de qua Ouidius in 3. Amor. Spondáque lasciua mobilitate premat: quæ ἰκρίων ψόφησις Cratinus apud Ephæstionem: Εὐδαίμον' ἐπικλῆέ σε μήτηρ ἰκρίων ψόφησις.

Argutißimè. Gellius lib. 11. cap. 5. Super qua re Phauorinus quoque subtilissimè argutissiméque decem libros composuit.

Ariminum etiam vrbs Galliæ, fortasse Aquitaniæ prouinciæ, quæ teste Plinio Armoriaca dicta fuit. Vnde adhuc hodie eius pars Arminac vulgò appellatur. Eutropius lib. 2. de bello Tarentino: Conditæ sunt à Romanis ciuitates Ariminum in Gallia, & Beneuentum in Samnio.

Ariolatio pro diuinatione ac vaticinio. Gellius lib. 16. cap. 18. At Cornelij sacerdotis ariolatio leuis tum quidem visa est, & vecors, sed magnæ mox admirationi fuit.

Armatißimus, Seneca lib. 5. de Benefic. c. 4. Tamẽ tã par tibi sum quàm multis armatissimis nudi, aut leuiter armati.

Armillatus. præter Propertium Suetonius in Caligula: sæpe depictas, gemmatásque indutus penulas, manuleatus, & armillatus in publicum processit.

Arrisor. Seneca Epist. 27. lib. 3. Suasit illi Satellius Quadratus stultorum diuitũ adrosor, & quod sequitur arrisor: & quod duobus his adiunctũ est, derisor, vt Grãmaticos haberet analectas.

Articulare pronomen, hic, hæc, hoc, Phocas Gram.

Articulare pronomen subiunctiuum vel relatiuum, Is: Diomedes Gram. lib. 1.

Articulare, ἐναρθροῦν. Apuleius Floridor. lib. 2. Eo faciliùs verba hominis articulantur patentiore plectro & palato.

Arulator. Gellius lib. 16. cap. 7. Laberius in Necromantia Cocionem peruulgatè dicit, quem veteres Arulatorem dixerunt.

Asarum, ἄσαρον, & νάρδος ἀγρία: Gallicè Cabaret: Baccar vel Baccaris, & nardus rustica etiam Plinio lib. 21. cap. 6. Alia herba est

est βάκχαρις Dioscordi lib.3.& Athenæo lib.15.cap.17.Radicis vtriusque odor cinnamomi.

Ascalia, vide *Carduus*.

Ascensio, ἀνάβασις, ascensus. Macrobius Comment. lib.1. cap.8.Fortitudinis,non terreri animam à corpore quodammodo ductu philosophiæ recedentem, nec altitudinem perfectæ ad superna ascensionis horrere.

Asellus Varroni, Ouidio, Plinio,ὄνος Aristoteli, & ὀνίσκος Galeno: vulgò Merlus, quasi maris Lucius. Piscis est pelagius cubitali magnitudine, interdum multo maiore: dorso cinereo,ventre candido & argenteo.Cor eius non in ventre (licet Athenæus,καὶ μόνος οὗτος ἰχθύων τὴν καρδίαν ἐν τῇ κοιλίᾳ ἔχει)sed supra septum transuersum,figurâ ossis dactylorum. Est ex asellorum genere piscis qui vulgò Merleng, vel Merlan:Cuius caro friabilis ac mollis est, & celerrimè coquitur.

Asilus, vide Tabanus.

Asilus marinus, οἶστρος θαλάσσιος,animal ita vocatur ab asili terrestris tantùm natura,quòd Thynnos gladiósque pisces & interdum delphinos vigente canicula exagitet. De quo Aristoteles histor. Animal.lib.5.cap.31. Plinius lib.9. cap.15. Animal est paruū,scorpionis effigie, aranei magnitudine. Hoc se & Thynno, & ei qui gladius vocatur, crebrò delphini magnitudinem excedenti, sub pinna affigit aculeo: tantóque infestat dolore, vt in naues sæpenumero exiliant. Ligures vocant Prusam.Inuenitur & in pagris albus. Pro ore tubulū siue fistulā habet,vtrinq; quidpiā manus vice, seníq; pedibus nititur.

Asio,ὦτος,Otus,Gallis Hibou: le petit Duc: Hispanis Mochuelo. Auis est nocturna bubone minor, noctua maior: rostro ac pedib⁹ vncis,plumis circa aures eminētibus,vt auritus videatur.Plinius lib.10.cap.23.Otus bubone minor est, noctuis maior,auribus plumeis eminentibus, vnde & nomen illi quidam Latinè Asionem vocant: imitatrix aliâs auis ac parasita, & quodā genere saltatrix.Capitur haud difficulter vt noctuæ, intenta in aliquo circumeunte alio. Rursus lib.29.cap.6.Glaucomata scribit emendari felle recēti Asionis. Noctuarum est, inquit,id genus maximum,quibus pluma auriū modo micat.

Aspalathus, ἀσπάλαθος, oleaster Rhodius. Venditur in Officinis pro ligno Aloe. Frutex est spinosus foliis oleæ, minoribus,cuius flos albus,odoratissimus. lignū delibratū rubescit.Rhodi frequens est.Vide Ἀσπάλαθος in nostro Lexico. Ex

aſpalathi ligno aſſulatim ſecto, tribúſque diebus in aqua roſacea macerato, addito moſco, coniectiſque omnibus in liquatum ſaccharum, ac decoctis ad picis vſtæ conſiſtentiam, fiunt ſuffitus odoris ſuauiſſimi.

Aſparagus, ἀσπάραγος: Gal. eſparge: Ital. Aſparago. Aſparagus ſylueſtris, Corruda Plinio lib. 20. cap. 10. Aſparagus Lybicus, quē Attici ὀρμίνιον vocant: qui ἀσπάραγος πέτραῖος, καὶ μυάκανθα Diſcor. vel μυακάνθινος Galeno lib. 6. Simpl. & orminos agrios Plin. lib. 26. cap. 10.

Aſparagus, ἀσπάραγος, etiam planta ſpinoſa abſque foliis: Gal. Ians. vel ioncz marins: de qua ex Theophraſto hiſtor. lib. cap. 6. Plinius lib. 21. cap. 15. in Lexico integra teſtimonia produximus, authorúmque mendoſos libros correximus.

Aſpectabilior, ſpectatione dignior, θεαπώτερος. Apuleius in Apologia: An tu ignoras nihil eſſe aſpectabilius homini nato, quàm formam ſuam?

Aßiduißimus. Suetonius in Auguſto: Et mox vaſa aurea aſſiduiſſimi vſus conflauerit omnia.

Aſtragalus, ἀστράγαλος. frutex hic paruus ſimilis ciceri, in montibus Sabaudiæ reperitur. Plinij Aſtragalus alius eſt. Vide in noſtro Lexico.

Aſtur, uris, ἱέραξ ἀστερίας Ariſtoteli: Gallis Auſtour. Aſturum & falconum meminit Iulius Firmicus li. 5. Matheſeos. Vide Triorches.

Atricapilla, vide *Ficedula*.

Atrocißimè, Aduerb. Vlpianus D. lib. 1. T. 6. l. 2. Diuus etiā Hadrianus Vmbriciam quandam matronam in quinquennium relegauit, quod ex leuiſſimis cauſis ancillas atrociſſimè tractaſſet.

Attagen, & *Attagena*, Martiali, ἀτταγὴν, & Atticè ἀτταγᾶς (vel potius cum Athenæo ἀττάγας) & auctore Suida vulgò Græcorum ταγηνάριον: Italis Francolino, & Bononiæ Franguelli: Anglorum Goduuita ſiue Fedoa. Auis eſt magnitudine Phaſiani, ſed cauda diſſimilis: pennis vario modo coloratis, ſicut gallina Indica, interdum tamen colore viridi ac cœleſti cōſpicitur: ſaporis eſt delicatiſſimi. Alij Gallinagini comparant. Alij Lagopodis ſpeciei, quæ noſtris Canne petiere. De Attagene Plinius lib. 10. cap. 48.

Attaminare. Iuſtinus Hiſtor. lib. 21. Omnibus ante iuratis viris, ne quis vllam attaminet.

Attero

Attero,in præterito attriui,& atterui.Tibullus lib.1.Eleg.4. Aut operi insuetas atteruisse manus.

Attestatio,διαμαρτύρησις.Macrobius Cōment lib.2.cap.9.Sed describi hoc nostra attestatione non debuit, cuius situs nobis incognitus perseuerat.

Attica fides.Velleius Paterculus Histor.2. Adeò enim certa Atheniensium in Romanos fides fuit, vt semper & in omni re, quicquid syncera fide gereretur, id Romani Attica fieri prædicarent.

Attigo (vnde Attiguus Apuleio, vt cōtiguus) pro Attingo. Pacuuius in Medo:Et custodite hunc vos,ne quis eum abstollat, néue attigat. Plautus in Mustellaria:Abscedite telis ne attigant.Ex Diomede Grammatices lib.1.

Attrectatio,i. attrectatus. Lampridius in Heliogab. In conuiuiis exoletos maximè iuxta se ponebat, eorumque attrectatione & tactu præcipuè gaudebat.

Atypus.præter Gellium Vlpianus D.lib.21.Tit.1.l.10.Quæsitū est, an balbus,& blæsus, & atypus, ísque qui tardius loquitur, & varus & vatius sanus sit. Suetonius in Claudio, inquit ipsi plectra linguæ titubantia fuisse.

Auarus, φιλάργυρος. Non ab vno solùm verbo inclinatum est,nec eiusdem est ficturæ, cuius est Amarus (quod diuersum, nec à verbo) sed ab Aueo, & Æs composita dictione fit Auarus,i.auidus æris:& in ea copula E litera detrita,vt acutissimè iudicauit Nigidius in Commentariorum vndetricesimo: De quo ambigitur, inquit, Gellius lib.10.cap.5. Sed quænam ambiguitas esse possit, inquam,in re compertissima?

Auarissimus, Superlat. Vlpianus D. de Off. Præs. l. Solent: Quantū ad xenia pertinet, audi quid sentimus, vetus prouerbium est,Οὔτε πάντα,οὐδὲ πάντοτε,οὔτε παρὰ πάντων. Nam valde inhumanum est à nemine accipere: sed passim vilissimū est: & omnia auarissimum.

Aucta,incremēta,αὔξησις auctus.Gellius lib.20.cap.7.Quia cæpe solum holerum omniū contra lunæ aucta atque damna, vices minuendi,& augendi habeat contrarias.

Audendis paratissimus,pro ad audend. Velleius Paterculus 2.Histor.M.Antonius omnibus audendis paratissimus.

Auersior, Comparat.cuius Superlat.auersissimns, apud Cicer.Seneca lib.2.de Ira:Illius vultus auersior visus est

Auersatus,Passiuè pro auersus:Sext.Aurel.Victor in Philip-

po: Adeò Seueri & tristis animi, vt iam tum à quinquenni ætate nullo prorsus cuiusquam commento ad ridendum solui potuerit: patrémque ludis secularibus petulantius cachinnantem quanquam adhuc tener vultu notauerit auersato.

Aues crate capere. Plautus in Asinaria: Hoc vno excepto, quod non crate, sed retibus aues capiuntur. Seneca in Octauia. Decipere volucres crate, vel calamo, aut leui tenere laqueo. Nostrates rustici, (inquit Budæus Miscellaneorum lib. 1. cap.28.) cùm niue tecta est humus, ab ea vacuas areolas quasdam concinnant, in quibus superiecta crate, ordeum effundunt, variáque semina ad inescandas aues spargunt. Eæ verò sub ea desuper incumbente pascentes, fune qui machinam suspendit, clam laxato, omnes facilè opprimuntur.

Augurium salutis (quo dicendi genere, præter Tacitum lib.12. & Cicer.1. Diuinat. Vtitur Tranquillus in Augusto) vt Dion explicat lib. 37. modus augurij quispiam, vt si Deus permittat, salutem populo poscant, quasi ne salutem quidem à Diis petere fas, ni prius hoc ipsum Dij concesserint. Obseruabatur autem dies vna quotannis, in qua nullus ad bellum proficisceretur exercitus, nemo se cõtrà pararet, nemo pugnaret. Vide Politianum Miscellaneorum cap.13.

Auguria auium: & auium auspicia distinguntur apud Pliniũ lib.7.cap.56. Augurium species est, ab auium garritu oscinisque nomen est: At auspicium ab auium inspectione, generis rationem videtur obtinere, ac de volatu, cantu, pastu ac tripudio totam obseruationem complecti. vt vt sit, distinctè idem vsurpauit.

Augustinus, Adiect. ab Augusto, vt augustalis. Suetonius in Claudio: Auiæ Liuiæ diuinos honores, & circensi pompa currum elephantorũ Augustino similem decernenda curauit.

Augustianus. Adiect. ab Augustus. Suetonius in Nerone: Augustianos militesque se triumphi eius clamitantibus.

Augusticlauius dicitur, vt Laticlauius, apud Suetonium in Othone.

Auloi, vide Vngues.

Aurata vel *Orata* (ab auri colore. nam pro auro orum rustici dicebant, vt orichalcum & oriculam, pro aurichalco & auricula, vt scribit Festus) χρύσοφρυς (quod & adhuc Græci nomen retinent) Aristoteli lib.6. histor.animal. cap.17. & ἰωνίσκος Archestrato apud Athenæum lib. 7. Prouincialibus atque Hispa-

Hiſpanis Daurada: At Gallis Dauree eſt χαλκεὺς ſiue faber: brame de mer, aurata. Eius dorſum ex ceruleo nigreſcit, latera argentea,& in adultis ſuperciliorum loca aurea. De eo præter Plin.lib.32.cap.5.& Columellam lib.8. cap.16. Ælianus lib. 11.cap.34. Et rurſus ex Ouidio Plin.libro 32. cap.vlt. aureique coloris chryſon,legendum chryſophryn.

Aures regiæ, ὠτακουσταὶ, miniſtri regii renunciationibus delationibúſque præpoſiti. Apuleius lib. de Mundo: Erant diuiſa officia in comitatu regio. Sed & inter eos aures regiæ, & imperatoris oculi quidam homines vocabantur, &c. Vbi & Otacuſtarum vocabulo tali caſus inclinamento vtitur.

Auroſus, Adiect. vt auroſa arena. Lampridius in Heliogabalo: Scobe auri porticum ſtrauit & argenti,dolens quod non poſſet & electri. Idque frequenter quacunque fecit iter pedibus vſque ad equum, vel carpentum, vt fit hodie de auroſa arena.

Aurigo, Scribonio Largo (à fellis ſiue bilis ſuffione coloris aurei) ἴκτερος Hippocr. ἰκτερικὸς νόσος, morbus regius Horat. & arquatus Celſo lib.3.cap.24. Gal.Iauniſſe:Ital.Traboco di fiele. Eo morbo qui laborant, ἰκτερικοὶ, Icterici Horat. auriginoſi. Morbus ipſe etiam bilis ſuffuſio à Plinio vocatur.

Author ſummarum. Suetonius in Domitiano: Authorem ſummarum pridie quàm crucifigeret,in cubiculum vocauit.

Autumnus Adiectiuè, vt tēpeſtas autumna, apud Gellium lib.19.cap.7.Molli quodam tempeſtatis autumnæ die,i.autumnalis. Sic & Plinius.

Auxilio pro auxilior. Gracchus aduerſus Furium: Quibus ego primùm cùm auxilio. Ex Diomede Grammat.lib.1.

BAlnearis Adiect.Spartianus in Adriano:Ex quo ille iocus balnearis innotuit.

Balſamū, βάλσαμον: cuiꝰ fructus καρποβάλσαμον, lignum ξυλοβάλσαμον: liquor ſiue oleum, ὀποβάλσαμον Dioſcoridi, βαλσαμέλαιον Simeoni Zethi, balſaminum oleum Plinio,noſtris Baulme.Planta nōdum innotuit.& quod pro balſamo venditur, non naturæ, ſed artis mangonio. De balſamo præter Plin.Cor.Tacitus lib.21.

Balteolus, diminut. à balteus.Iulius Capitolinus in Max.

Seuerus militares ludos dabat propositis præmiis argenteis, i. armillis, torquibus & balteolis.

Barba opaca, quã qui habet δασυπώγων, βαθυπώγων, βαθυγένειος, & βαθυχαίτης dicitur. Catullus ad Contubernales. Equati, opaca quem bonũ facit barba. Pacuuius apud Festum: Nunc primum opacat flore lanugo genas. Sophocles in Trachniiis: Ἐκ δὲ δασκίου γενειάδος κρουνοὶ διερραίνοντο κρηναίου ποτοῦ, ex opaca barba.

Barbus. vulgò Barbeau, piscis mugilis specie, etiã barbatus: cuius rostrum longius, caudæ pinna rubescit: ouis vis purgatrix ad ὑπερκάθαρσιν usque. Ausonius: Liberior laxos exerces Barbe natatus. Niloticus Barbus ibi mystus vocatur & vulgò græcorũ μουστακάτο. Vide Gobius.

Batis, vide Crethmos.

Bdellium, vide in nostto Lexico βδέλλα, & βδέλλιον. Verum affertur, sed Speciminis gratia: quod sub eo nomine prostat in officinis adulteratum est.

Beatificus, ὀλβοεργὸς, ὀλβοδότης. Apuleius lib. de Dogmate Platonis: Deus beatus, & beatificus, optimus.

Bellißimè intelligitur, κάλλιστα, optimè, Marcianus D. lib. 20. Tit. 1. l. 5.

Bellis, vel *Bellius*, Gallis Marguerite, Pasquette Northmanis: Italis primo fiore. Plinius lib. 26. cap. 5. Bellis in pratis nascitur, flore albo, aliquatenus rubente Et lib. 21. cap. 8. Luteus (nẽpe calyx, vel potius luteum scilicet semen) & Bellio pastillicantibus quinquagenisquinis barbulis coronatur. Pratenses hi flores, &c.

Bellum resurgens, i. rediuiuum ac renascens. Velleius Paterculus Histor. 2. Immane noui ac resurrecturi belli ciuilis restinxit initium.

Bellualis, belluînus. Macrobius Satur. lib. 5. cap. 11. Educationẽ quoque nutricationis tanquam bellualem & asperam criminatur.

Benedictio, εὐλογία. Apuleius in Hermetis Asclepio: Tanti operis effector & restitutor deus, ab omnibus qui tunc erunt, frequentibus laudum præconiis, benedictionibusque celebretur.

Beneficiarius. Adiect. Beneficio acceptus. Seneca Epistol. 91. Quid haberes, quod in philosophia suspiceres, si beneficiaria res esset?

Bene-

Beneuolentiæ in Plurali. Spartianus in Caracalla: non in beneuolentiis segnis.

Berula, vide Sisymbrium.

Betula (melius quam *betulla* σημύδα. Theophrasto histor. plant. lib. 3. cap. 14. Gallis boulleau, & in Northmania Bouz: Italis biola, belula, & circa Tridentum bedolla. Arbor satis vulgaris, ex qua olim fascium virgæ: Indeque nomen sortita, & à Batuendo (batuere enim cædere) batula, leuique mutatione betula. Quo error insignis corrigitur Matthæoli (viri alioqui meo iudicio maximi) in Dioscoridem cap. de Populo: qui betulam à bitumine deduci existimauit. Plinius lib. 16. cap. 18. Gaudet frigidis sorbus, & magis etiam betula. Gallica hæc arbor mirabili candore atque tenuitate, terribilis magistratuum virgis. Eadem circulis flexibilis, item corbium sportis. Bitumen ex ea Galliæ excoquunt.

Bibreuis pes, pyrrichius, Diomedes Grammatices lib. 3.

Bima dies pro biennio. Pomponius D. lib. 13. Tit. 7. l. 8. Si annua, bima, trima die triginta stipulatus acceperim pignus, i. anno, biennio, triennio.

Binoctium, (dicitur vt trinoctium) διννύκτιον. Cornel. Tacitus lib. 3. Quotiens Valitudo aduersa Flaminem incessisset: vt Pontificis Max. arbitrio plusquam binoctium abesset.

Birri, genus vestis. Vopiscus in Carino: Donati sunt ab Atrebaticis birri petiti: donati birri canusini.

Blateratus, inaniter effutitus. Apuleius in Apologia: Multa in me propriè conficta ab imperitis, mercenaria loquacitate effuderunt. Quæ & si possent ab his vtiliter blaterata, ob mercedem & auctoramenta impudentiæ deprehensa haberi.

Blattarius, Adiect. Seneca Epistol. 87. At nunc blattaria vocant balnea, si qua non ita aperta sunt, vt totius diei solem fenestris amplissimis recipiant.

Blitum, βλίτον, Gal. porrette rouge, vel blãche: blitte, ioutte: Ital. Biedone, vel Bietone, & Bione. Bliti nigri meminit Alex. Trallianus lib. 8. Vide num sit nostrum Espinar.

Blattæ lucifugæ Virgilij, nigra animalia sunt scarabeis vel gryllis similia, velocia: quæ interdiu delitescunt: Galli vocant Caphards: Græci σίλφας, núncq; vulgò καλοϊέρροι (qua voce & Monachos, vt nos Caphards sed ignominiosè) Itali Piattole, & Schiam Venetiis. Hæc est σίλφη ἀρτοκοπείων Dios-

coridis,blatta piſtrinorum. Vide μυλαβρὶς in noſtro Lexico.

Bocas,vide *Box*.

Bono, aut malo animo facere, i. bono aut malo animi propoſito atque intentione,Seneca Controuerſ.lib.9.

Bono periculo,i.tutò. Apuleius in Apologia: Cui bono periculo totam domus fortunam concrederet.

Bona prædia dicuntur, bona ſatiſdationibus obnoxia ſiue ſint in mancipiis, ſiue in pecunia numerata,&c. Aſconius Pædian.exponens hunc Ciceronis locum in 3.Verr.In bonis prædibus,prædibuſque vendundis.

Bos piſcis,βοῦς & βῶς,Northmanis Tire, qui ſic & Aquilam piſcē aliis Hal:Italicis ſtramazo.Eſt vaſtiſsimū Raiarū genus ac latiſsimum: De quo Ariſtoteles in hiſtor.Animal.Strabo lib.17. Oppianus lib.Halieut.2.Pliniúſq; meminit inter planos piſces reponens lib.9.cap.24.

Boſcas,βοσκὰς (& φασκὰς apud Athenæum pro aue eadem aut ſimili) eiuſque generis Querquedula, noſtris Cercelle, auis palmipes, ſimilis anati, minor tamen, quæ lacus amnéſque incolit. Mas magis κατάγραφος ac varius. Lege Ariſtotelē hiſtor.lib.8.cap.3. Apud Columellam lib.8.cap.15. Legendum Boſcades, non boſcides, & ſeparat à querquedulis: de quibus & Varro de Re ruſt. lib.3. cap.3. Eſt & marina Querquedula, cinerei pulchrique coloris, torquata: Sarcelle cendrée, Pipo quibuſdam.Eſt & querquedula dicta à noſtris Sarcelle bardée, i. phalerata. Boſcadum alterum genus poſuit Athenæus lib. 9. cap.18. maius anate, minus Chenalopeſe. Ibidem γλαυκίον, dicta auis ab oculorum glauco colore, paulo minor eſt anate: noſtris Sarcelle noire malle: vel eſpece de morillon,quæ nonnullis ἐλασᾶς (ab ἕλους palude.Eſt enim paluſtris) Ariſtophanis, qui ſic in Auibus: καὶ ἐλεᾶ, καὶ βάσκα ἢ ἐλασᾶ. Alii βοσκᾶ.Sed βάσκας rectè (ἀπὸ τῆς βάσκης τῆς μακέλλης gladioque altera parte tantùm ſcindente) quòd herbam roſtro proximè terram execet,velut acie gladii)éſtque Querquedula maior: quæ aliis γλαυκόπους dicitur.

Bouinator, verbum vetus pro eo quod eſt tergiuerſator. Apud Gellium lib.11. cap.7. Quonam vſque nos bouinator hic demoratur? Atque id voce magna ter quatérue inclamauit bouinator. Commurmuratio fieri cœpta eſt à plæriſque qui aderant,quaſi monſtrum verbi admirantibus. At ille iactans & geſtiens: Non enim Lucilium,inquit, legiſtis, qui tergiuerſatorem

torem bouinatorem dicit. Est autem in Lucilij vndecimo versus hic: Hic strigosus, bouinatórque ore improbus duro.

Box, vel *Bocas*, βῶξ Aristoteli, βόωψ, βόαξ Speusippo, βόηξ Numenio: vulgò Boque: Venetiis Boba. In Græcia nunc βῶπα vocatur. Piscis marinus est, vocalis, in dorso inscriptus ac notatus, (ob id νωτόγραπτος dictus ab Aristotele) oculisque magnis, cum tamen sit ex mænarum genere pedalis magnitudinis: cui cauda subaurea. De eo Athenæus libro 8. & Oppianus Halieut. lib. 1. Plinius libro 32. capite 11. Festus Pompeius: Bocas, genus piscis à boando, id est vocem emittendo appellatur.

Bractearius, qui bracteas efficit: quo vtitur Iulius Firmicus lib. 4. Matheseos, pro quo & Bracteator. Vide Inaurator.

Brassica capitata, κεφαλωτὴ, γαστὴρ Nicandro: Gal. Chou cabu: Ital. Cauolo capucco: & Venetiis Capuzzino. Lege Plin. lib. 19 cap. 8. & lib. 20. cap. 9.

Brassica marina Plinio lib. 20. cap. 9. κράμβη θαλαττία Dioscor. Herbariorum est Soldanella.

Braßica Apiana Catoni, crispa, σελινὰς, οὔλη Nicandro, σελινουσία Athenæo, οὐλόφυλλος Theophr. σελινοειδὴς, quòd apij folio: Gal. Chou crespu. Lege Plinium lib. 19. capite 8. & libro 20. capite 9.

Breui manu, per compendium, vitato circuitu. Vlpianus D. lib. 23. Tit. 3. l. 43. Nisi forte si accepto tulit, vt velit mulieri in totum donatum. Tunc enim credendum est, breui manu acceptum à muliere, & marito datum.

Brinthus, βρίνθος Aristoteli Histor. lib. 9. cap. 11. (diuersa auis βρένθος siue βρένος) Gallis Passe solitaire: auis canora ᾠδικὸς καὶ εὔβιοτος, quæ in montibus syluisque versatur.

Britanniæ, vt Galliæ etiam dicuntur multitudinis numero. Catullus in Cæsarem. Hunc Galliæ timent, timent Britanniæ. Plinius lib. 33. Galliæ Britanniæque inde modico dicuntur vsæ.

Bruscum, vide *Acer*.

Bubo, βύας, & βούταλις: Græcorum vulgò σκλόπα: Gallis le grand Duc (vt Asio, ὦτος siue ὠτὸς, le petit Duc) Italis Dugo: Hispanis Búho: Lusitanis Búfo vel mócho. Auis est nocturna aquilæ magnitudine, aduncis vnguibus, oculis magnis, plumis subrectis aurita. Bubonis ad aucupium idem vsus, qui noctuæ.

Bubulcitare. Apuleius Floridor.lib.1. de Indis,Eſt apud illos gens,quæ nihil amplius quàm bubulcitare nouere, idque ad cognomen illis bubulcis inditum.

Buccellatũ Ammiano, ἄρτος δίπυρος Athenæo, ἄρτος ναυτικὸς Luciano,nauticus panis Plinio.

Buccinum paruum, etiã Venetiis Purpura vocatur: à Græcis huius temporis βούκινος.

Buccinum(ad ſimilitudinem τῆς βυκάνης,i.buccinæ) murex, κῆρυξ,Northmanis Ran de mer: Venetis Bouolo di mar. Turbinatorum generis eſt. Eſt verò buccinum magnum,& buccinum paruũ, cuius cõcha ſpirâ tuberculis exaſperata cingitur. Succus eius ſanguinei coloris:cuius vſus fuit tingendis purpuris.De eo Ariſtoteles hiſtor.lib.4.cap.4. Athæneus lib.3.Plinius lib.9.cap.38.& 63.Vide Murex.

Buſequa.æ, βουκόλος, bubulcus, qui boues ſequitur, vt apud Heſiod.lib.2. Agricult.ſeruã dicit,ἥτις καὶ βουσὶν ἕποιτο. Apuleius in Apologia: Vir vltra Virgilianos opiliones & buſequas ruſticanus.

Buteo,vide Triorches.

Butio,vide Ardea.

Bufo,Rubeta maior Plin.φύσαλος Luciano,βάτραχος χερσαῖος, Vulgo Græcorum σακοῦδα: Gallis Crapaud: Italis Roſpo, Botta: Animal venenatum,inflatu turgidum,maius rana, viſúque abominatum,atque tetri & abſoni clamoris. Virgilius Georg. lib.1.Inuentuſque cauis bufo. In bufonis capite inuenitur lapis qui batrachius dicitur, βατράχιος λίθος Nicolao Alexandrino: qui Gallicè Crapaudine. Hunc & hac arte euomit. Apponuntur panni plurimi diuerſi coloris: bufo omnes contemplatur, at que in placiti coloris pannum lapillum egerit: quem tamen auidè rurſus vorat, niſi mox bufo interceptus inſidiantis hominis ſpiculo transfigatur. vide Rabeta.

Bulbus laniger, βόλβος ἐριοφόρος Theophraſto: folia habet oblonga, quàm porri ſtrictiora, canalicuta. bulbi radix longior eſt, alba, ſimplex, ac multiplex ſpicis; interdum allij modo. Eius ſuccus viſcoſus ac lentus, qui ruptis foliis, omníve alia parte in filamenta tenuſsima concreſcit, quæ neri poſſunt, texíque in telam byſſo molliorem ac ſubtiliorem. Plinius lib. 19. cap. 2. Theophraſtus autor eſt, eſſe bulbi genus circa ripas amnium naſcens, cuius inter

ſum-

ſummum corticem eámque partem qua veſcuntur, eſſe laneam naturam,ex qua mapalia veſtéſque quædam conficiantur, &c.

Cabalio marinus,vide *Hippocampus*.

Cæcus ſerpens Plinio lib.9.cap.51.τυφλίας vel τυφλῖνος Ariſtot. Hiſtor.lib. 6. Cæcilia,licet aliis ita σκυτάλη vertatur apud Dioſcoridem.

Cædes de cæſura lignorum (quia & cædere arbores dicitur) taliúmque.Gellius lib.19.cap.12.Cur tantam ligni atque frondium cædem faceret,percontatus eſt.

Cælum,i.viuorum regio, quod hoc cælum Latinis.Virgil.6. Æneid. Sed falſa ad cælum mittunt inſomnia Manes.Macrobius lib.1. Comm. cap. 3. Cælum hîc viuorum regionem vocans: quia ſicut Dij nobis, ita nos defunctis ſuperi habemur.

Cæleſtiſſimus, Superlat.Velleius Paterculus Hiſtor. 2. cæleſtiſſimorum eius operum pro captu mediocritatis meæ adiutor fui.

Cæruleatus, i. cæruleo colore infectus. Velleius Paterculus Hiſtor.2. Cùm in omnia & in omnibus venalis, cùm cæruleatus & nudus genibus innixus glaucum ſaltaſſet.

Cæſariatus. cum Plauto vtitur ita Apuleius lib. de Mundo: Videas & viridantibus comis cæſariatam eſſe comam.

Cæſar,is, apud Probum in Catholicis.

Cæſuræ,quæ & manſiones ſiue ſectiones, vt πενθημιμερὴς, κατὰ τρίτον, ἑφθημιμερὴς, τετραποδία ſiue βουκολικὴ: Diomedes Grammat.li. 3. Vbi πενθημιμερὴς ſemiquinaria cæſura exponitur.& ἑφθημιμερὴς,ſemiſeptenaria.

Calamus odoratus Plinio, ſiue aromaticus, ſimplicitérque Calamus Sereno(vt iuncus Scribonio Largo, pro iunco odorato) κάλαμος μυρεψικὸς Hippocrati, & κάλαμος ἀρωματικὸς Dioſcoridi: de quo & Xenophon ἀναβάς.i.Ignotus adhuc noſtris temporibus, licet quidam herbarij picturam exhibeant maxima impoſtura.Quod in Officinis pro calamo aromatico venditur,eſt radix veri Acori.

Calamariæ thecæ.Suetonius in Claudio: Serò enim, ac vix remiſit,ne cuiuis comiti, aut librario calamariæ, & graphiariæ thecæ adimerentur. Martialis de his li.14.Sortitus thecam ca-

lamis armare memento.

Calcatus pro vſitato ac trito. Seneca Controuerſiarum libro 10. in 3. Latro vſus eſt in hac controuerſia illa calcata quæſtione.

Calcatæ, faſces ſtramentorum ac virgultorum. Hirtius de bello Hiſpanenſi: Secũque extulerunt calcatas ad foſſas complendas, & harpagones &c.

Calces reiicere, calces elidere Silio, λακτίζειν, calcitrare, vt equi calcitroſi ſolent. Alfenus D. lib. 9. Tit. 1. l. 5. Agaſo cum in tabernam equum deduceret, mulam equus olfecit: mula calcem reiecit, & crus Agaſoni fregit.

Calcearium. Præter Vlpian. Seutonius in Veſpaſiano: Claſſiarios verò, qui ab Hoſtia & Puteolis Romam pedibus per vicos commeant, petentes conſtitui aliquid ſibi calcearij nomine, quaſi parum eſſet, ſine reſponſo abegiſſe, iuſſit poſthæc excalciatos curſitare: & ex eo ita curſitant.

Calculator, vide Tabularius.

Calefactio, θέρμανσις, calefactus Plinio. Scæuola D. li. 32. Tit. 1. l. 36. Videri teſtatorẽ ſuper calfactionis & præbitionis onus, de his quoque ſenſiſſe. Hermogenianus D. lib. vlt. Tit. 4. l. 1. Calefactiones thermarum. & l. 4. Calefactio publici balnei.

Calices amariores. Catullus Epigram. 24. Miniſter vetuli puer falerni Ingere mi calices amariores. Citat ſic Gellius lib. 7. ca. 20. Vinum vetus intelligit. Seneca Epiſtol. 64. Quomodo in vino nimis veteri ipſa nos amaritudo delectat. Legendus Galenus Methodi lib. 14. Et de Antidot. lib. primo. Vide Brodæum Miſcellaneorum lib. 1. cap. 3.

Caliculi echinorum, apud Apuleium in Apologia, id eſt, cruſtæ quibus conueſtiuntur atque operiuntur, quas & teſtas vocat Plinius: que tamen fragiles ſunt ac ſpinis horrent.

Caligarius, caligarum artifex. Lampridius in Alex. Seuero: Corpora omnium conſtituit vinariorum, lupaniorum, caligariorum, & omninò omnium artium. Iulius Firmicus Matheſ. lib. 3. Coriorum confectores, aut caligarij.

Calorificus, θερμαντικός. Gellius lib. 17. cap. 8. Oleum quoque calorificum eſt. Cui opponitur Frigorificus, ψυχροποιός, ibid.

Caltha, vide Chryſanthemon.

Caluaria, piſcis Orbis Plinio, ὄρχις Ariſtoteli: Italis peſce Columbo. Apuleius in Apologia: Tam ridiculum argumentum fore, quàm ſi dicas, venandis apris, piſcem apriculum: aut elicien-

ciendis mortuis, marinam caluariam. Ibi corruptè marina caluaria. Ennius in Phagiticis, Corcyræ polypus, Caluaria pinguis Acarne. Sic enim legendum teste Gesnero.

Calumniari cum dandi casu. Asconius Pædian. in Diuinat. Frustra calumniantur Ciceroni homines.

Calumniatrix, *cis*, ἡ διάβολος. Vlpianus D. lib. 37. Tit. 9. l. 1. Nisi manifesta sit calumniatrix mulier.

Calumniosus, Adiect. συκοφαντικός. Caius de Iurisdict. D. lib. 2. l. 11. Ne in potestate calumniosa aduersarij mei sit, an apud eum litigare possim.

Calumniosus, διαβολικός. Apuleius in Apologia: Sed sum ne ego ineptus, qui hæc etiam in iudicio? An vos potius calumniosi, qui etiam hæc in accusatione?

Camelarius, καμηλίτης, camelorũ ductor. Arcadius D. li. vlt. T. 4. l. 18. Vbi & Camelelasia, καμηληλασία, camelorũ productio.

Cameratio, καμάρωσις, concameratio inde. Spartianus in Caracalla: Ex ære vel cupro cancelli, quibus cameratio tota concredita est.

Camilli, Pomponius Lætus de Sacerdot. Rom. Sed rerum omnium sacrarum administri Camilli dicebantur.

Camptaules, qui canit inflexa tibia: tali in bello vtuntur Heluetij. Vopiscus in Carino: Exhibuit centum salpistas vno crepitu concinnentes, & centum camptaulas.

Canalis animæ Plinio, canalicula siue fistula per quam spiritus reciprocatur Aulo Gellio lib. 17. c. 11. τραχεῖα ἀρτηρία, aspera arteria, siue quibusdam canna pulmonis (cuius caput λάρυγξ, guttur, βρόγχος) Gallis Sifflet: Ital. cãna de la gola, gorgozzule.

Cancamum, κάγκαμον, Lacca Arabum. Beniouim, siue Belzoinum Officinarum. Vide κάγκαμον in nostro. Lexico De eo Plinius lib. 12. cap. 20.

Cancellus, vide, Cancer paruus.

Cancellarius. Vopiscus in Carino: Præfectum vrbi vnum ex cancellariis suis fecit.

Cancer paruus, καρκίνος μικρὸς, qui differt à cancello qui καρκίνιον Aristoteli, licet interdum confundantur. Differentia, quòd Cancri parui in certis testis nascantur, nec augeantur, nec domicilium mutent. Cancelli verò incrementum capiãt, testásque alienas subeant permutando maximéque inanes ac vacuas. Paruus cancer, qui in pinnis nascitur, Arist. πιννοτήρης: & πιννοφύλαξ (Quod nomen etiam cõuenit squillæ paruæ,

quæ καρίδιον. Nam pinnæ aut καρίδιον habent, aut καρκίνιον:) Cancellus verò, qualis in buccinis reperitur, vulgò Ermite. Cãcellus in Nerite concha, σκύλλαρος Aristoteli.

Cancer fluuiatilis, καρκίνος ποτάμιος: Italis Grancio, & Granzo. In Gallia nulli: fluuialis cancri meminit & Palladius. Cancri marini, singulis annis (vt serpentes vernationem) crustam exuunt, vt Venetiis obseruaui, vbi tum à mollitie Molleque appellantur, vt aliud Genus Mazinete, quod crustam deponere ipsi negant. καρκίνος θαλάττιος, cancer marinus, Gallicè Cancre: Northmanis Crape, & crabe (à κάραβος carabus, i. locusta) impropriè. De genere cancrorum, Pagurus, de quo suo loco.

Candidati principis. Vlpianus de officio Quæstoris D. lib. 1. T. 13. Sanè non omnes Quæstores prouincias sortiebantur, verùm excepti erant Candidati principis. Hi etenim solis libris principalibus in senatu legendis vacant. Infrà Candidati principis, qui epistolas eius in Senatu legunt.

Canicula, de homine mordaci. Gellius lib. 4. cap. 20. Qui iurabat, cauillator quidam, & canicula, & nimis ridicularius fuit.

Canicula piscis, γαλεὸς κύων Aristoteli: nunc Græcis σκυλλόψαρο. Gallis Milandre, & Caguot: Venetis Pesce-can: Massiliẽsibus Liguribúsque Pal. Caniculæ ex parte oculorum inferiore tunica enascitur, quæ totum oculum operit: quod malùm nubem & nubeculam vocat Plinius non ex propria inspectione (dicit enim super capita: non super oculis) sed aliorum relatione cap. 46. lib. 9. Vide Galeos.

Canicula. Quæ τὰ σκύλια vocat Aristot. Gaza caniculas exposuit, quas idem Philosophus νεβρίας, i. hinnulos vocari testis est. Athenæus σκύμνους vocauit, i. catulos. Galli chats de mer: & Northmani Rousetes. Hæc canicula, generis galeorum minima, coloris rufi cum nigris maculis: cute admodum aspera, si à cauda sursum ad caput manus ducatur: si contrà minimè. His piscibus oua testacea quædam, perspicuitate cornu similia, ex quibus viuum animal pariunt. Venetiis vocatur pesce Guatta, Zacinthi ψαρὸ γάττα.

Caninum studium, ars oratoria per contemptum, vt canina eloquentia apud Quintil. lib. 12. cap. 9. & Isidor. lib. 3. de summo bono. Columella initio operis: Sed ne caninum quidem (sicut dixêre veteres) studium præstantius, locupletissimum quenque adlatrandi, & contra innocentes, ac pro nocentibus, neglectũ à maioribus, à nobis etiam concessum intra mœnia,

& in

& in ipso foro latrocinium. Tacitus in Dialogo de Oratoribus: Nam lucrosæ huius est sanguinantis eloquentiæ vsus recens & malis moribus natus, atque (vt tu dicebas) in locum teli repertus.

Cantharus piscis, κάνθαρος Aristoteli, & κανθαρὶς Numenio: nunc Græcis corruptè σκαθαρὶ. Lutetiæ Brame de mer: Cantheno verò Narbonæ, in Prouincia atque Hispania: Ligures vocāt Tanado (à colore castaneo, quem nos Tané, qualis magni scarabei, qui κάνθαρος) Romani Zaphile. Litoralis est, auratæ vel sargo similis: subaureis per longitudinē lineis distinguitur. De eo Aristoteles lib. 8. de Histor. cap. 13. Oppianus li. 1. Hal. Plinius lib. 32. cap. 11. & Columella lib. 8. Ouidius: Cantharus ingratus succo, tum concolor illi Orphus.

Cantator fidibus, κιθαρῳδὸς fidicen. Gellius lib. 16. cap. 19. Vetus, inquit, & nobilis Arion cantator fidibus fuit.

Cantamina (vnde incantamenta) ἐπῳδαὶ καὶ γοητεῖαι, præter Propert. Apul. in Apolog. Sin verò more vulgari eum isti propriè magum æstimant, qui communione loquendi cum diis immortalibus, ad omnia quæ velit incredibilia quadam vi cantaminum polleat.

Capacitas, de homine qui idoneè hereditatem, vel legatum capere possit. Gaius D. lib. 31. Tit. 1. l. 55. si eo herede instituto, qui vel nihil, vel totū capere potest, seruo hereditario legatum fuerit: tractantibus nobis de capacitate. Ibid. Quia nullus est dominus in cuius persona de capacitate quæri possit.

Capesso in præter. Capessiui. Cornel. Ticitus lib. 12. Laudatus quòd & pugnam manu capessuit: & corpore aduerso vulnera excepit.

Capessiuit. Tacitus lib. 15. Principium tanti facinoris capessiuêre.

Capessiturus meliora. Cornel. Tacitus lib. 5. Aut pessimis innutritum meliora capessiturum.

Capillum frangere, de calamistratis dicitur. Seneca Controuersiar. lib. 1. Cantandi saltandíque nunc obscœna studia effœminatos tenent, & capillum frangere.

Capita de gregis aut armenti parentibus ac procreatoribus. D. lib. 7. Tit. 1. l. 68. Planè si gregis vel armenti sit vsusfructus legatus, debebit ex adgnatis gregem supplere: id est in locum capitum defunctorum. & l. 70. Interim tamen, quandiu summitantur & suppleantur capita quæ demortua sunt, cuius

sit fœtus, quæritur.

Capito piscis, κεστρεὺς ποτάμιος vel potius κέφαλος ποτάμιος, i. mugil fluuiatilis: Gallis Munier, vel Vilain: Aliis Testard: Placentinis Cauezale: Iusubribus Cauedano. Quidam squalum esse volunt, quod Romani nomem retinent. Mugili similis est, cuius in dorso vnica pinna: os sine dentibus, sed asperum: branchiæ quaternæ ac geminæ: oculi pupilla nigra. Cato cap. 148. de aluo deiicienda, piscẽ capitonẽ (scriptum capitoneum) & scorpionem memorat. Ausonius in Mosella: Squammeus herbosas Capito interlucet arenas Viscere prætenero fartim congestus aristis.

Caprilis, Adiect. vt caprilis casa, apud Eutropium lib. 5. in bello Ciuili.

Caprimulgus, αἰγοθήλας Aristoteli & Æliano, Gallis Effraye: Northmanis Fresaye. Auis nocturna, colore & magnitudine nõ dissimilis cuculo. Resupinam pedibúsque in cælũ conuersis volare certũ est. Eadẽ feralis est, etiam de die morituri in ædes aduolans, quod cùm in pluribus aliis, tũ in obitu matris mulieris lectissimæ (quæ & mortui patris mei, cõiugis charissimi: vxor pudicissima atque amantissima desyderio & mærore contabuit) fideliter obseruaui. Eadem auis strix (à qua mulieres veneficas adhuc strigas vocãt Veneti, ac strigarie veneficia) quæ Græcis στρίγξ, & κέρχνη siue κερχνῆις. Vide in nostro Lexico Κερχναλέος.

Capronæ, in Antiæ.

Capsarij etiã in balneis. Paulus de Off. præf. vigil. D. li. 1. T. 15. Aduersus Capsarios quoque, qui mercede seruanda in balneis vestimenta suscipiunt.

Capsella, *æ*. Vlpianus D. libr. 33. Tit. 7. l. 12. Vrcei, capellæ, in quibus fructus componuntur.

Captare verba, in aliũ sensum torquere. D. li. 10. T. 4. l. 19. Paulus: Respondit nõ oportere ius ciuile calumniari: neque verba captari: sed qua mẽte quid diceretur animaduertere cõuenire.

Captatrix, *cis*, ἀπατηλὴ. Apule. li. de Philosoph. Alia verò adulãdi sciẽtia est, captatrix verisimiliũ, vsus nulla ratione collect⁹.

Caput demittere, de teterrima atq; inquinatissima obscœnitate cunilinguorum atq; irrumatorũ. Cicero pro domo: Quære hoc ex Clodio, scriptore legum tuarum. Iube adesse. latitat omnino. Sed, si requiri iusseris, inuenient hominem apud sororem tuam, occultantem se, capite demisso. Catullus in Gellium:

lium: Non ſi demiſſo ſe ipſe voret capite.

Caput noſtrum dicimus cariſſimum nobis aliquem. Catullus ad Aurel. Quod ſi te mala mens, furórque vecors In tantam impulerit ſceleſte culpam, Vt noſtrum inſidiis caput laceſſas. i. puerum mihi cariſſimum. Plutarchus: φίλος ἄλλος αὐτὸς ἴσος ἐμῇ κεφαλῇ.

Cardamine, Vide Sion, & Siſymbrium.

Cardamomũ, καρδάμωμον: Italis Meligetha: Gallis graine de paradis, vt Hiſpanis Grana de parayſo. In officinis Cardamomi tria genera, quorum ſemina acria piperis modo folliculis continentur. Maximum potius cardamomũ Dioſcoridis. Plinius lib. 12. cap. 13. genera quatuor conſtituit.

Cardinaliter, à cardine cæli in cardinem: vocabulum Matheſeos quo vtitur Iulius Firmicus lib. 4. qui & geniturę locos, principales cardines vocat. Sol, inquit, in principalibus genituræ cardinibus collocatus, ſi fortunæ locum cardinaliter viderit, magnam & nobilem genituram decernit.

Carduelis, θραυπὶς Ariſtoteli Hiſtor. lib. 8. cap. 3. & ἀκανθὶς ποικίλις Theocriti: nam alia Acanthis Ariſtotelis (Gallis Chardonnet, vel Chardonneret: Græcorum vulgo γαρδέλι, & Italis Gardello, ac Venetiis Gardellin. Auicula, cuius caput minij colore rubet, ac nigricat: alæ nigro atque aureo diſtinguntur. Eſt & Carduelis Antarcticus, Chardonnet de l'Amerique. Aliis tamen θραυπὶς auis quæ à noſtris Terni: Italis Citrinella, Neapoli Lequila: Turcis ſare.

Carduus ſatiuus, Cinara, κινάρα Galeno, σκόλιμος Dioſcoridis, κάκτος Theophraſti: Gallis Artichaut: Italis Carcioffo, vel Artichioccho: Cuius teneri veſcique caules etiam κάκτοι dicuntur, vt ſcapus πτέρνιξ. In fructu verò, qui κεφαλωτὸς capitatúſque eſt (σπόνδυλος dictus, & ἀρτυτικὸν Tralliano: vnde Gallis Artichautz) teneritas edulis palmæquæ cerebro ſiue τῷ ἐγκεφάλῳ ſimilis (quod cerebrum Italis Ceſilione. Vide Chamærops,) Aſcalia vocatur à Plinio, σκαλία Theophr. & ἀσκάληρον ab Athenæo, adhúcque Scalera in Apulia. Teſtimonia produximus in Lexico in voce Κάκτος, & Κινάρα.

Carrago, *ginis*, carrorum impedimentorúmque copia. Iulius Capitolinus in Galieno: Scythæ facta carragine per montem Geſſacem fugere ſunt conati. Vtitur & Treuellius Pollio in Claudio.

Carpa, vide Cyprinus.

Carpentarium vehiculum, Spartianus in Zenobia.

Caruca dormitoria. Scæuola D.libr. 34.Tit.2.l.13. Quæſitum eſt, an carruca dormitoria cum mulis, cùm ſemper vxor vſa ſit, ei debeatur.

Caracalla, genus veſtis talaris. Spartianus in Caracalla. Caracalli nomen accepit à veſtimento, quod populo dederat, demiſſo vſque ad talos, quod antè non fuerat. Vnde hodiéque Antonianæ dicuntur Caracallæ huiuſmoci in vſu maximè Romanæ plebis frequentatæ.

Caſia, κνέωρον. Duo Cneori genera Theophraſti quidam exponunt per roremmarinun, ac lauãdam noſtram. Hæc herba: Caſſia verò, arbor, ex qua Canella officinarum, quæ pro cinnamomo venditur. In regno dicto Perù Caſſia lauro non diſſimilis, ſed glandifera: cuius glaudium calices cũ pediculis canellæ guſtum referunt. Eiuſdem arboris folium laureis ſimile, quod Seplaſiarij diuendunt pro folio Indico. Vide Κνέωρον & κασία in noſtro Lexcico.

Caßita, vide Alauda.

Caſus Latinus, i. ſextus, Ablatiuus, quo Græci carent: cuius vis apud Græcos per Genitiuum explicatur: Sic appellatur à Varrone, authore Diomede Gramm.lib.1.

Caſualis, vt caſuales declinationes, apud Probum.

Caſualis, πτωτικὸς, vt caſualis forma. Diomedes Grammatices libr. 1. In ſingulari numero nominum formæ caſuales ſunt ſex.

Catadromus à doctioribus exponitur, non hippodromus, ſed funis protenſus, per quem hiſtriones ingrederentur, ſaltarent, ac decurrerent. Et apud Pollucem περίδρομος & ἐπίδρομος τῆς ἄρκυος χοίνια: quæ voces affines ſunt.

Catellulus. à Catulus, catellus, catellulus: Diomedes Grammat.lib.1.

Catinellus. a Catinus, catinulus, catinellus, catillus: Diomedes Grammat. lib.1.

Caucalis, καυκαλὶς Dioſc. δαῦκος ἄγριος Gal. olus ſalſuginoſum Chryſippi: Gal. perſil ſauuage (vt nunc in Græcia ἄγριος σέλινος) Ital. Petroſello ſaluatico, & pietra fendula in Apulia.

Cauſalis, vt cauſales cõiunctiones, qualis igitur, apud Probũ.

Cauſatius, maiore cum cauſa, εὐλογωτέρως. Plinius in Præfatione operis: Quanto nos cauſatius ab aliquo iudice defendimur

dimur.meliùs defendimus.

Causatio, πρόφασις. Gellius lib. 20. cap. 1. Atque id fecerunt, ne causatio ista ægri corporis perpetuam vacationem daret fidem detrectantibus.

Cautio hæreditaria. Gaius. D. lib. 10. Tit. 2. l. 5. Cautiones hereditarias in æde sacra deponi iubet, non ad licitationem rem deducere.

Cautio de rato: de rato cauere. D. lib. 3. Tit. 4. l. 6. Actor vniuersitatis si agat, compellitur etiam defendere: non autem cõpellitur cauere de rato. Sed interdum si de decreto dubitetur, puto & interponendam de rato cautionem. Vide Ratihabitio.

Cedere diem, inquit Vlpianus D. de verbor. Significat. Significat incipere deberi pecuniam. Venire diem, Significat eum diem venisse, quo pecunia peti poßit. Vbi purè quis stipulatus fuerit, & ceßit, & venit dies. Vbi in diem, ceßit dies, sed nondum venit. Vbi sub conditione, neque ceßit, neque venit dies pendente adhuc conditione.

Celeberrimè, Suetonius in Tiberio, Per noctes celeberrimè acclamatum est, redde Germanicum. Dictum vt creberrimè apud Cicer.

Cedrus. De cedris copioßißimè in nostro Lexico in Voce κέδρος, & μηδικά. Cedri poma ex Græcia Venetias afferuntur, quædam cucurbitæ oblongæ magnitudine: quorum odor gratißimus. Asseruantur optimè in arena. In his pulpæ plurimum, quæ etiam edulis. Nomen retinent in Græcia atque Italia.

Celebratior, i. celebrior. Suetonius in Augusto: Quóque Actiacæ victoriæ memoria celebratior & in posterum esset.

Cenchris serpens, κεγχρὶς, κέγχρος Dioscoridi, & κεγχρίνης Lycophroni, quem & λέοντα αἰόλον vocat Nichander: in Lemno nunc vulgò Cenchriti nominatur. Hic varius totus est, & maculatus per singulas squammas notis millii forma: vnde & nomen. Nam κέγχρος millium. Ad huius morsum caro putrescit, serpitque per membra putredo, & hydrops hominem affligit. Lucanus lib. 9. Et semper recto lapsurus limite cẽchris: Pluribus ille notis variatam tingitur aluum, Quam paruis tinctus maculis Thebanus ophites. De eo præter Nicandrum, Dioscoridem, Æginetam, Plinius lib. 20. cap. 22. Vide Tinnunculus.

Censitio, i. census impositio. Spartianus in Nigro: Idem Palestinis rogantibus, vt eorum censitio leuaretur, idcirco quòd esset grauata, respondit, vos terras vestras leuari censitione vultis, ego verò etiam aërem vestrum censere vellem.

Censualis professio, τιμητικὴ ἐπαγγελία. Arcadius D. lib. vlt. Tit. 4. l. finali: Qui acceptandis siue suscipiendis censualibus professionibus destinantur.

Centesimare. Iulius Capitolinus in Macrino: Et cùm seditiones militares pateretur, multos sæpius decumauit: aliquando etiam centesimauit, quod verbum proprium ipsius est, quum se clementem diceret, quando eos centesimaret, qui digni essent decumatione, atque vicesimatione.

Centussis pro centusse, i. assibus centum. Varro apud Gelliũ lib. 15. cap. 18. Nunc qui illum norunt, volunt emere millibus centum: te qui nouit, nemo centussis.

Cerebrum pro capite συνεκδοχικῶς. Sext. Aurel. Victor in Cæsare Augusto: Quod in tantum accidisse perdoluit: vt cerebri valido incursu parietem pulsaret.

Cerno, creui in præterito teste Diomede Grammat. lib. 1. Plautus Cistel. Tum antehac te amaui, & mihi amicam esse creui mea Gymnasium, i. vidi.

Cernuo. Seneca Epistol. lib. 1. in 8. Qui hoc faciunt non euertit fortuna, sed cernuat & allidit.

Certhia, κέρθιος Aristoteli Histor. lib. 9. cap. 17. Gallis Grimpereau Piochet: Anglis Crepera à reptando: Exigua est auicula θριποφάγος atque ex cossis victitans, cui apud arbores domicilium, mores audaces, ingenium sagax in vitæ officiis (& fortè κέρδιος melius scribitur, ab astutia & sagacitate) vox clara, rostrum tenue, oblongum (instar vpupæ ferè) & circa extremum aduncum. nunquam quiescit, sed semper reptando arbores scandit.

Cerui de stipitibus furcillatis. Cæsar lib. 7. Aggerem & vallum 12. pedum extruxit. huic loricam, pinnasque adiecit grandibus ceruis, eminentibusque ad commissuras pluteorũ, atque aggeris, qui ascensum hostium tardarent.

Ceruleum, vide Iaspis.

Cestus quidem à κεστός, & tamen Cæstus agnoscit Placiades, qui ita in Glossis: Incæstum puto A. literam debere retinere: ab eo quod est Incastum venit. Cæstum dicunt Zonam pelliceam Veneris, quæ legitimas nuptias ligat. Si quis ergo alieni

legiti-

legitimique matrimonij iura violarit, incæstum dicitur admisisse, id est, quasi castitatis vinculum, zonamque Veneris violasse.

Chærephyllon, vide *Anthriscum*.

Chalcis, χαλκὶς, ἄγονος, Lugduni Celerin: in Italia Sardanella. Piscis lacustris, (qui & χαλκιδικὴ Dorioni) squamis argenteis, sardinis similis. De quo Aristoteles histor. Animal. lib. 9. cap. 14. & 8. cap. 20, Athenæus lib. 7. Oppianus 1. Halieuticôn. Plinius lib. 32. cap. 11.

Chalybs, fluuius Hispaniæ. Iustinus Histor. lib. 43. de Hispanis: Nec illum apud eos telum probatur, quod non aut Bilbili fluuio, aut Chalybe tingatur. Vnde etiã Chalybes fluuij huius finitimi appellati.

Chamæ, χήμη (quasi hiatula, à χαίνειν) clusiles mordacésque conchæ Plinio: Vulgò Coquilles: Venetis Cappæ. Conchularum generis sunt, quæ κογχάρια vel κογχύλια. Earum plurima genera. Plinius lib. 32. cap. vlt. Chamarum genera (perperam editum, Cancrorum) chametrachea (χήμη τραχεῖα, quia chamarum testæ durissimæ) Chameleos (χήμη λεῖος vel λεία, cuius testa albissima ac tenera) Chamæpelorides (χάμαι πελωρί-δες, & κόγχαι πελωριάδες apud Athenæũ, vel πελωριναὶ, à Peloro, vel à magnitudine: quia πελώριος, ingens. Et simpliciter, Pelorides Horatio ac Martiali) generis varietate distantes, & rotunditate, Chamæglycymerides χῆμαι γλυκυμερίδες à dulcedine: Græcorũ vulgò αμηδὶ, & grandiores ac duriores, quatum testæ subrufæ γανδουραμηδὶ quæ pelorides maiores Athenæi) quæ sunt maiores, quàm pelorides: colycia siue corophia. alij Corycia. Came nigra, κόγχος μέλαινα vel μελαινὶς apud Athenæum, est Venetis Cappa peuerata, vel peuerazza: Vulgô Grecorum ἀχιβάδα μαυρὴ, i. chame nigra.

Chamæmelon, ἀνθεμὶς Dioscorid. Gallis Camomille: Italis Camæmila. Describit ex Dioscoride Plinius lib. 22. cap. 21. vbi ita corruptè legitur: Genera eius tria flore tantùm distant, palmum non excedentia, paruisque floribus, vt rutæ candidis, aut melinis, aut purpureis. Sed ita reponendum: Genera eius tria palmum non excedentia flore tantùm distant, paruisque floribus vt rutæ folia, candidis, aut melinis, aut purpureis. Nam & vt res se habet, Dioscorides, ἄνθη λευκὰ, ἢ μήλινα, ἢ πορφυρᾶ κατὰ μέγεθος πηγάνου φύλλων. Leucanthemũ species chamæmeli prima, Gallis Camomille double. frequens in Northmania.

Chamerepes, vel potius *chamerrhiphes*, χαμαιῤῥιφεῖς φοίνικες Theophrasto. Plinius lib.13.cap.4.de palmis. Vocantur autem Chameropes,folio latiore ac molli,ad vitilia vtilissimo.Copiosæ in Creta, sed magis in Sicilia. Ita dictæ ab humilitate. Dicuntur ab Italis Cefaglioni. Proueniunt in Siciliæ maritimis. Huius palmæ medulla edulis est, dicitúrque Cefilione (quia palmæ cerebrum,i.medulla ἐγκέφαλος Galeno) à Serapione.

Channa, vel Channe, vel Channus, χάννη & χάννος: apud vulgus Græcorum nomen retinuit.Massiliensibus Serran,vel Serratan. Genuensibus Bolasso: Incolis Portus veneris Barqueta. Piscis est ex sarcophagis,percæ similis: cuius dentes acuti, maxilla inferior prominentior, quo semper hiat (vnde à χάινειν hiare,nomen) dorsum ex rubro nigrescit:cauda maculis rufis insignis. Ouidius lib. de Piscibus:-ex se Cōcipiens Channe gemino fraudata parente est. Plinius de eo lib.9. cap.52.ex Aristotele histor.lib.4.cap.6. Qui de eo etiā lib.2.cap.17. à quo sumpsit Galenus lib.3.de facult.natur.

Charadrios, χαραδριὸς Aristoteli: Gallis Nyttoule rochere. Auis est nocturna, cui vox praua. Præruptis ac confragosis locis, i. χαράδραις (vnde & nomen) versatur. Rupicem vertit Gaza. Versusque Lucilij apud Festum, Varonum ac rupicum squarosa incondita rostra.Sed Rupex aliis potius hæc auis,quæ à nostris Biforeau vocatur, vel Bifoureau, i. Grus baleatica. Charadrij aspectu morbum regium sanari scripsit cum Aristotele Ælianus, quod Plinius de Ictero aue tradidit. Vide Icterus.

Charitonius. In versu Lucretij corrigendus error Dictionariorum.Nam non Charitonia, sed χαρίτων ἴα legi debet,ac,tota merum sal.

Chenalopex,vide Penelops.

Chenopous,χηνόπους (à pedis anserini figura, quam folia imitantur) Gallis Agripaume, quasi agripalma: est herbariorum Cardiaca, quam propter ingratum odorem apes refugiunt. Plinius libro 11. capite 7. de Apibus: Ceras ex omnium arborum satorumque floribus confingunt,excepta rumice & Chenopode,&c.

Chirodotæ Dalmatarum, i.Dalmaticæ manuleatæ,apud Iul. Capitolinum in Pertinace.

Chlorio, χλωρίων (alia auis χλωρὶς, quæ Vireo dici debuit. Sed eo quoque nomine Chlorio dicitur à Plinio lib. 18. cap.

29. Edi-

29. E diuerſo Vireonē prodire ipſo ſolſtitij die) & χλωρεὺς Ariſtoteli. Dicitur & Chlorion: Gallis Loriot: Italis Oriolo (ab aliis falſò becquafiga) Hiſpanis Oropendola: Germaniis V Vidduval: & Anglis Vuiddeuuol. Plinius lib.10.cap.29. Chlorion quoque qui totus eſt luteus, hyeme non viſus, circa ſolſtitia procedit. Ex Ariſtotele, vt & quod cap.74. Diſsident Coruus & Chlorio. Pici autem auis ſpecies eſt Chlorio, nidum ex arboribus ſuſpendens. Idem Plinius lib.10. cap.33. Picorum aliquis (ignorabat eſſe Chlorionem, vel Vireonem vt falſò vocauit) ſuſpendit in ſurculo nidū primis in ramis cyathi modo, vt nulla quadrupes poſsit accedere. Alia Galbulus de qua ſuo loco. Affertur & ex America Chlorij ſpecies pulcherrima.

Chryſanthemon, χρυσάνθεμον, vel χρυσανθέμιον Heſych. Caltha, Gallorum ſolſi (vel ſoucy) Italorum fior d'ogni meſe. Vide in noſtro Lexico, vbi corruptam lectionem Dioſcoridis reſtituimus, probauimuſque Chryſanthemon Caltham eſſe.

Chryſogonum, χρυσόγωνον, blattaria Plinij: non verò quæ verbaſci tertia ſpecies Dioſcoridis, vt contra aſſertores probauimus in Lexico in xoce χρυσόγονον.

Chryſocome ſiue Chryſitis, χρυσοκόμη, ſerpyllum inodorū Herbariorum, corymbis aureis, folio hyſſopi: quam ex Dioſcoride deſcribit Plinius lib.21.cap.8. Chryſocome, inquit, ſiue chryſitis, non habet Latinam appellationem. Palmi altitudine eſt, comantibus fulgore auri corymbis, radice nigra (at Dioſcorides, tenui hellebori nigri inſtar) &c. Apud dioſcoridem ita legitur, θαμνίον ἐςὶ σπιθαμιαῖον, ἔχον κόμην κορυμβοειδῆ, ὁμοίαν ὑσσώπῳ. Sed coma hyſſopi (niſi noſtra diuerſa ſit) ſpicata eſt. Itaque legendum contendo, σπιθαμιαῖον, ὅμοιον ὑσσώπῳ, ἔχον κόμην κορυμβοειδῆ. Quæ ſimpliciſsima correctio, vnicæ literæ mutatione ac tranſpoſitione verborum.

Cicera, & Cicercula Columellæ, λάθυρον vel λάθυρος Theophraſto: Gal. geſſe: Ital. cecerchia, vel ceſerchia, Ceſera, & Venetiis Manarola.

Cicuma: vide Cymindis.

Cinædus piſcis, ἀλφηστὴς, & ἀλφηστικὸς Athenæo: Gallis Rochau: Maſsilienſibus ſanut, alii Canud. Plinius lib. 32. cap.vlt. Cinædi ſoli piſcium lutei. legendum pro ſoli, toti. Nam Athenæus, τὸ μὲν ὅλον κηροειδεῖς) qui color cere, κιῤῥὸς flauus καὶ ξανθὸς) & Coracinis color luteus. Epicharmus, ἀλφησταί τε, κορακῖνοί τε κηροειδέες. Quin & aliis, vt in cancrorum generibus. Piſcis

matinus eſt, ſaxatilis, totus luteus excepto dorſo quod purpu-raſcit: mænis figura ſimilis μονεἰκανθος dictus Atiſtoteli ob in-diuiſas ſpinas.

Cinædior. Catullus in Epigram. de Vari ſcorto: Hic illa, vt decuit cinædiorem, i. impudentiorẽ. Vt à Cinædo, ſic à Patico dixit Martialis in 12. ad Rufum, Muſæi paticiſsimos libellos.

Cinædulus, Diminutiuè. Macrobius Satur. lib. 3. cap. 14. Teſtis eſt Scipio Africanus Æmilianus qui in oratione contra legem iudiciariam Tiberij Gracchi ſic ait: Docentur præſtigias inho-neſtas: cum cinædulis & ſambuca, pſalterióque eunt in ludum hiſtrionum.

Cinara, vide *Carduus*.

Cinctus altè. Seneca Epiſt. 93. de Mecœnate: Altè cinctum putes dixiſſe. Habuit enim ingenium & grande & virile niſi illud ipſe diſcinxiſſet. Apud Horat. puer altè cinctus.

Cinerarius. Varro in 4. de Ling. Lat. Calamiſtri, quod heis ca-lefacteis in cinere capillus ornatur. Qui ea miniſtrabat, à cine-re Cinerarius eſt appellatus. Cariſius in 2. Afranium aduocat in Cinerario. Et idẽ in 1. ex Catone in Originibus. Mulieres no-ſtræ capillum cinere vnguitabant, vt rutilus eſſet crinis.

Circæa, Priapeia Herbariorũ. Vide Κιρκαία in noſtro Lexico, vbi exẽplaris Dioſcoridis mendũ correximus, & Plinij erratũ.

Circuitus Particip. quo præter Senecam vſus Suetonius in Claudio. Nam & ſi paulo ſerius ad prædictam cœnæ horam oc-curriſſet: nõ niſi ægrè, & circuito demũ triclinio recipiebatur.

Circumactio, περιαγωγὴ, περίοδος. Gellius lib. 17. cap. 20. Ἐνθύ-μημα crebrum, & coruſcum & connexum, breuibuſque & ro-tundis numeris, cum quadã æquabili circumactione deuinctũ.

Circumerrare. Seneca controuerſiarum lib. 2. in 1. Neque tur-ba lateri circumerrat.

Circũmittere, περιπέμπειν. Cæſar lib. 7. Legationes in omnes partes circummittuntur.

Circunciſè: etiam vtitur Macrobius Satur. lib. 5. cap. 1. Ille bre-uiter, & circunciſè dicere affectat.

Circunducere diem, tranſigere. Suetonius in Nerone: Reli-quam diei partem per organa hydraulica noui & ignoti gene-ris circunduxit.

Circunductus, *us*, περιαγωγὴ, circumactus, περιφορά. Macrobius Comment. lib. 2. cap. 1. Ex ipſo enim circunductu orbium, ſo-num naſci neceſſe eſt.

Circun-

Circunferentia,æ,περιφέρεια. Apuleius Floridor.lib.4.Nec lacunarium refulgentia,nec ſedilium circunferentia.

Circunflexio,περίκαμψις, circunflexus.Macrobius Cõment. lib.1.cap.21. Zodiacum ita lacteus circulus obliquæ circunflexionis occurſu ambiendo amplectitur.

Circunfuſio, περίχυσις. Iulius Firmicus Matheſeos lib.2. Cœlum,cuius eſt rotunda formatio,quòd terras,maria,cæteráque intra ſe ſe omnia ignei ſpiritus circunfuſione complectitur. Idem eodem lib. Quatenus Oceanus quem quidam Athlanticum aiunt mare, terræ ſpatium in modum inſulæ vndarum ſuarum circunfuſione concludit.

Circungredi. Cornel. Tacitus lib.12. Illi metu ne hinc Romanus: inde Cheruſci: cum quis æternum diſcordant,circungrederentur.

Circunſcriptior,breuior.Plinius Epiſtol.lib.1.Nam in concionibus eadem quæ in orationibus vis eſt,preſsior tamen,& circunſcriptior,& adductior.

Circunſiſti,περιΐστασθαι. Apuleius lib.de Philoſophia: Fortitudo quippe circunſiſtitur hinc audacia,inde timiditate.

Circunſpectius agere,Gellius lib.3.cap.8.i.cautius.

Circunſpectißimus. Suetonius in Tyberio:circunſpectiſsimus & prudentiſsimus princeps.

Circunſpectatrix. Vſus præter Plautũ Apuleius in Apologia: Quam improba iuuenum circunſpectatrix, quàm immodica ſui oſtentatrix.

Circunſtrepitus, περικτυπούμενος. Apuleius in Apologia:Ianua calcibus propulſata,feneſtræ canticis circunſtrepitæ.

Circunuentio, ἀπάτη, deceptio,circũſcriptio.D.de Minorib.l. 17. In integrum verò reſtitutio erroris proprij veniæ petitionẽ vel aduerſarij circunuentionis allegationem continet.

Circunuentor,qui alterũ circunuenit ac decipit. Lampridius in Alex.Seuero:Habuit amicos non crudeles,non circunuentores ſui, non irriſores.

Circus, κίρκος Ariſtoteli, & ἴρηξ κίρκος Homero. Accipitris ſpecies Circus: omnium auium velociſsimus columbiſque infeſtus teſte Homero. Non eſt, qui à noſtris Buſe appellatur, vt quidam voluere.Nã is Buteo:ſed qui Eſparuier, priuatimq; accipiter vocatur,& niſus: (nõ verò Niſus Ouidij. hic n.ἁλιάετος) cuius mas Mouchet noſtratibus.Plin.lib.10.cap.8.Accipitrũ genera 16. (fortaſſe error:legendũq; ex Ariſtotele 10.) ex iis Circõ

claudum altero pede (at hoc Aristoteles histor.lib.9.cap.15. de Ægitho) prosperrimi augurii nuptialibus negociis & pecuariæ rei. Aliis noster Esparuier est φασσοφόνος Aristotelis, siue φαβοτύπος, i. accipiter palũbarius, qui maior aliorumque iudicio noster Faulcon gentil. Accipiter verò fringillarius, qui minor Aristotelisque σπιζίας (quia fringillas, i. σπίζας persequitur) Gallorũ Houbereau: aliis tamen, quod non probo, est qui vocatur Esparuier mué: & Spizias iunior Esparuier sor. Apud Aristotelẽ etiam accipitris species πτέρνης (& πτερνὶς Hesychio, aliis πέρκνης) Gazæ pernix, qui quibusdam Gerfault: aliis verò Houbereau.

Cistus, vel *cisthus*, κίστος vel κίσθος siue κίθαρος vel κίσσαρος: frutex frequẽs in Prouincia, & Italia, cuius masculo flos rosaceus: vocaturque Rosa marina, vel rosole: fœminæ albus: dicitúrque Saluia salbega. Vtriusque Hypocistis, (ὑπόκιστις, ῥόβηθρον & κύτινος, à similitudine cytini mali punicæ) radicibus adgnascitur. Est & Cisti species Leda Plinio, λῆδον Dioscoridi, ex quo ladanũ, λάδανον, siue λήδανον Herodoto. De quo Plin.lib.12.cap.17. vbi ipsius erratum agnosco (cum doctissimo Matthæolo) æsypũ esse hircorũ barbis genibusq; villosis inhærens affirmantis, sed hederæ flore deroso, pastibus matudinis. Nõ enim ladanum ex depasta hedera, i. κισσῷ, sed κίστῳ siue lada Cisti specie. Vocum affinitas Plinio imposuit.

Citharus, κίθαρος Athenæo, κιθαρῳδὸς Æliano, & κιθάρη Oppiano lib.1. Piscis qui Romæ Folio. Rhombo similis est, vel Galeno teste lib.3. Aliment. Cuius dentes serrati: lingua soli ex planis soluta est: Caro insuauior, quia alga vescitur, vt salpa. Cithari præter Aristotelem meminit Plinius lib.32.cap.vlt.

Citipes, ὠκύπους. Diomedes Grammatices lib.3. Citipedem hunc cursum sibi reperisse testificantur.

Citratæ, i. citrosæ restes Festo. apud Iul. Capitol. in Pertinace malè legitur Cirratas militares.

Ciuit, *ciuerat*, i. commouit cómmouerat. Tacitus libro 15. Quos è proximis coloniis & municipiis eius rei fama ciuerat.

Ciuitatem vsurpare, se pro ciue agere. Suetonius in Claudio: Ciuitatem Romanam vsurpantes in campo æsquilino securi percussit.

Ciuitatula (vt apud Homer. πτολίεθρον) apud Senecam ἐν ἀποκολοκυνθώσει.

Ciuilis actio, i. præscriptis verbis. D.lib.19. Tit.vlt.l.15. Cui oppo-

opponitur legitima. Vide Præscriptus. l. 16. Ciuilis actio incerti vocatur. Et l. 21. Vtilis actio. Quotiens, inquit, deficit actio vel exceptio, vtilis actio, vel exceptio danda est. Subtilius distinxit Iustinianus.

Ciuilißimus, Superlat. Spartianus in Adriano: In colloquiis etiam humillimorum ciuilissimus fuit.

Ciuilitas, πολιτική, Apuleius de Philosophia: Ciuilitatem, quam πολιτικὴν vocat Plato.

Clades vastißima, i. maxima. Gellius lib. 5. cap. 17. Cladem illam pugnæ Cannensis vastissimam factam dicit.

Clanculo, κρυφῆ, λάθρα, clam siue clanculum. Macrobius Satur. lib. 5. cap. 18. Fuit enim hic poëta vt scrupulosè & anxiè ita dissimulanter & quasi clanculò doctus, vt multa transtulerit, quæ vnde translata sint, difficile sit cognitu.

Clarescit pro clarum fit. Macrobius Comment. lib. 2. cap. 12. Et hæc sit præsentis operis consummatio, vt animam non solùm immortalem, sed deum esse clarescat.

Clauarium. Cornel. Tacitus lib. 19. Seditiosæ militum voces terrebant: Clauarium (donatiui nomen est) flagitantium.

Clauicularius, cui clauium cura commissa est. Iulius Firmicus Mathes. lib. 3. Aut clauicularij, aut carceris custodes.

Claustrarius artifex, apud Lampridium in Heliogabalo ita corruptè legitur: Mulionem curare iussit: iussit & cursorem, iussit & cocum, & claustralium artificem. Est verò claustrarius, qui claustra clauésque facit.

Clausulam imponere, finem imponere. Seneca Epist. 67. Non potest dici hoc non esse par maximis bonum, quod beatæ vitæ clausulam imposuit, cui Epicurus extrema voce gratias egit.

Clematis AEgiptia, Vide Vincaperuinca.

Clematis altera Discordis, Italis Vitalba (falsò tamen. nam vitis alba, i. bryonia) cuius & species flammula (quia caustica est) Herbariorum. Plinius (ex Dioscoride) libr. 24. cap. 10. Similem huic (similaci) aliqui Clematida appellauerunt, repentem per arbores, geniculatam & ipsam, &c. Sed vagum hoc nomen. Nam & Centunculus diuersa herba ita vocatur: quin & alia scammoniæ similis (quæ conuoluuli species est, cui nec dissimilis ipsa scammonea) de quibus idem Plinius libro. 24. cap. 15.

Clemens mare, i. mite ac tranquillum: cui mare iratum, a-

ſperum ac ſæuum opponitur. Gellius libro 2. capit. 21. Nox fuit & clemens mare, & anni æſtas, cælúmque liquidè ſerenum.

Clementißimè. Gellius lib. 1. cap. 18. Hæc Varro Scripſit de ipſo Lælio clementiſſimè.

Clidia, vide Thynnus.

Clinopale, κλινοπάλη. Suetonius in Domitiano: Libidinis nimiæ aſſiduitatem concubitus velut exercitationis genus clinopalem vocabat.

Cloacula. Lampridius in Heliogabalo: Additaque iniuria cadaueri eſt, vt id in cloaculam milites mitterent.

Cloacarius. Adiect. vt cloacarium vectigal. Vlpianus D. lib. 30. Tit. 1. l. 39. Hæres cogitur legati prædij ſoluere vectigal præteritum, vel tributum, vel ſolarium, vel cloacarium, vel pro aquæ forma.

Clupea, *æ*, aloſa vel alauſa Auſonio; Gallicè Alóſe, Burdigalæ Coulac, θρίσσα, & θρᾶττα apud Athenæum: Venetiis Chiepa, κλυπαῖα Calliſteni apud Stobæum: Græcis vulgò φρίσσα. Ennius apud Apuleium, omnibus vt clupea præſtat muſtella marina. Auſonius viles alauſas dicit, ob abundantiam: Et Plinius Clupeam piſcem minimum, ſed Attili cōparatione, qui maximus eſt. & Clupea parua, ſiue alauſa minor, θραττίδιον apud Athenæum, τριχὶς, & τριχία, noſtris Pucelle. Venetiis Chepa: Trichiæ Plin. lib. 9. c. 15.

Clymenon, κλύμενον, Saponaria Herbariorū (alia autem à Saponaria, quam pro ſtruthio exhibent) vel fabaria: Italorum (vt in Venetiarum Prouincia) herba mora, Patiuij Ciciliana: Scrofolaria: Galeopſis Fuchſij: Quam pingit Matthæolus, non eſt Clymenō, ſed Ἄραχος Galeni lib. 1. de Alimentis, quæ Aracus ſylueſtris (de qua nos in Lexico in voce ἄρακος) fructum ferens in ſiliquis. At Clymenon non ſiliquatur, ſed folliculos habet, qui cum ſuis pediculis loliginis vel polypi brachiis ceu cirrhis conferri poſſunt. Habet Dioſcorides, θυλάκια δὲ ἔχει ἐπὶ τῷ καυλῷ εἰς ἄλληλα νεύοντα, ἐοικότα τευθίδι (legēdum τευθίδι) καὶ πολύποδος πλεκτάναις, i. Habet autem folliculos in caule, aliùs in alium nutu, ſimiles loliginis & polypi brachiis.

Cnipologus, κνιπολόγος Ariſtoteli Hiſtor. lib. 9. cap. 3. (quòd κνῖπας ſiue σκνῖπας, i. coſſos, venetur) Culicilega Gazæ (quæ potius κωνωποθήρας Heſychio) vulgo Grecorum Suſurada: Gallis Bergerette, vel Bergeronnette cendree. Auicula acanthylis magni-

magnitudine, coloris cinerei ac distincti maculis. Ei similis est, quam vocamus Lauendiere.

Cnicos, κνίκος vel κνῆκος, Officinarũ Carthamus: Gallis Saffrã bastard, vel Saffrã sauuage: Italis Zafferano Saracinesco, vel saluatico vel matto. De quo Plin. l. 21. c. 15. Vbi, Altera syluestris hirsutior, torosiore caule, & qui penè humi serpat, semine minuto, aculeatarum generis, est Cinicos syluestris Theophasti, atractylis (licet hæc prioris generis ac syluestris sit) Herbariorũ: Gallicè Chardon benict: Italis Cardo santo, & herba Turca.

Coactius, Aduerb, Compar. ἀναγκαιοτέρως. Gellius lib. 19. c. 2. Ἀκολάστως enim si interpretari coactius velis, nimis id verbum insolens erit.

Coactius, Aduerb. Gellius lib. 10. cap. 20. Cum significandum autem est coactius quid factum, & festinantius.

Coactor agminis, λοχαγὸς (qui minor quàm ταξιάρχης siue ταξίαρχος, i. ordinum ductor) G. sergeant de bendes: vtitur Cor. Tacitus lib. 17.

Coactilia, πιλήματα, quæ ex lana coacta & compressa fiunt, vulgò feutres. Vlpianus D. lib. 34. Tit. 2. l. 25. Aristo etiam coactilia vesti cedere ait, & tegmenta.

Coactiliarius, qui coactilia, i. πιλήματα (ex lanis coactis ac compressis) facit. Vide πίλημα. Iulius Capitolinus in Pertinace: Nam pater eius tabernam coactiliariam in Liguria exercuerat.

Coæ vestes, i. bombycinæ. Ouidius, Siue erit in Cois, Coa decere puta. Tibullus: Illa gerat vestes tenues, quas fœmina Coa Texat. Propertius in 1. At tenues Coa veste mouere sinus. Horatius Serm. 1, Altera nil obstat, Cois tibi, penè videre est Vt nudam. Solinus cap. 13. Plinius li. 11. cap. 22. Vide Brodæũ Miscellan. lib. 2. cap. 22.

Coæstimare, συντιμᾶν. Celsus D. lib. 47. Tit. 2. l. 67. Furti actione hoc quoque coæstimabitur.

Coagulum translatè de semine atque conceptu, ἔμβρυον: κύημα. Gellius libro 3. capit. 16. Conceptum in vtero coagulum conformatur.

Coccus, vel Coccum, vide Ilex.

Cœna Dialis, i. lautior, opima, adiicialis, quales pontificum cœna apud Horat. Opponitur frugali, & sine arte mensæ. Seneca Epistol. 124. Hæc qualiscunque cœna Diali iucundior erit.

Coccinatus.præter Martialem Suetonius in Domitiano:Puerulus coccinatus.

Cœnæ fundus & fundamentum. Gellius libr.17. cap.8. Eius cœnæ fundus & fundamentum omne, erat in olla vna lentis Æpyptiæ.

Cœnatoria vestis, i. tricliniaris.Iul.Capitolinus in Maximino iuniore:Cùm ad cœnam ab Alexandro esset rogatus in patris honorem, quod ei deesset vestis cœnatoria, ipsius Alexandri accepit.

Cœnatoria. præter Martial. Pomponius D. lib. 34. Tit.2.l.33. Scire se quendam Senatorem muliebribus cœnatoriis vti solitum,i.stolis tricliniaribus.

Cœnitari, vide Pransitari.

Cœptare.Suetonius in Othone,abire cœptabant.

Cœtum & concursum facere. Seneca Controuersiarum lib.3. Lex:Qui cœtum & concursum fecerit, capitale sit. Infrà: pro reo concursus.Hoc Græcè ὀχλαγωγεῖν vel ὀχλοποιεῖν, populum concitare.

Coonerare, συμφορτίζειν.Cor. Tacitus lib.de morib. German. Quem super arma ferramentis quoque & copiis coonerant.

Cogitabilis, νοητὸς, præter Senecam Apuleius in Apologia: Sed enim sine opera opifex, sine cura sospitator, sine propagatione genitor, neque loco, neque tempore,nec vlla vice comprehensus,eóque paucis cogitabilis,nemini effabilis.

Cognitionem offerre. Vlpianus D.lib. 36.Tit.4.l.3.si is à quo satis petitur, offerat cognitionem, & dicat, Hodie constet de fideicomisso, hodie agamus, dicendũ est cessare satisdationẽ.

Cognitionem suam accommodare dicitur Præses, qui cognoscit de intento crimine vel re quacunque in iudicium deducta. Vlpianus D.libr. 47.Tit. 19.l. 2.Si expilatæ hereditatis crimen intendatur, præses prouinciæ cognitionem suam accommodare debet.

Cognobilis, γνωστὸς, Gellius lib.20.cap.4.Quoniam iis solis,qui nos audiunt,cognobiles erunt,i.ξυνετοί. Ibidem, Hoc ego verbum ξυνετοὶ γάρ εἰσι, quærẽs vno itidem verbo dicere aliud nõ reperi, quàm quod est scriptũ à Marco Catone in 6. Originũ: Itaque ego, inquit, cognobiliorem cognitionem esse arbitror.

Cohærentius, Aduerb. congruentius. Gellius lib.1.cap.18. An contra aptius & cohærentius putauerit furem à furuo,i. nigro appellari.

Cōbinatus & cōpositus, apud Diomedē Gram.l.3.c.de Pede.

Commanere, συμμένειν. Macrobius Satur.li.6.cap.7 Referunt n. non ad eos qui adueniūt, sed ad illos qui in domo cōmanēt.

Commanipulares, commanipulones Spartiano, contubernales Cicer. συλλοχῖται, vel σύλλοχοι, ὁμέλοχοι καὶ συστρατιῶται. Cor. Tacitus l.20. Prēsare cōmanipulariū pectora ceruicib⁹ iniecti.

Commanipulones, qui sunt eiusdem manipuli. Spartianus in Nigro: Idem ob vnius gallinacei diremptionem decem commanipulones, qui raptum ab vno comederant securi percuti iussit. Ibidem Commanipulatio: vt tota in expeditione in commanipulatione nemo focum faceret.

Commasculare frontem, masculi frontem assumere virginali verecundia relegata, & quasi perfricta fronte aliquid facere. Macrobius Satur.libr.7.cap.11. De Seruio naturali presso verecūdia: Commascula frontem, & sequestrata verecundia, quam in te facies rubore indicat, confer nobiscum liberé.

Commeatum dare. Marcianus D.lib.48. Tit.18.l.4. Nemo potest commeatum, remeatúmue dare exuli, nisi imperator ex aliqua causa.

Commeator, qui cōmeat ítque vltro cítróque vt internūcius: qualis Mercurius apud Apuleium in Apologia, deus superum & inferum commeator appellatur. qui διάκτωρ Homero.

Commentator, πλαστὴς, ἐπινοητὴς, inuentor atque excogitator Quintil. Apuleius in Apologia: Est n. litium omnium repertor, omnium falsorū cōmentator, omniū simulationū architectus.

Commentiri, συμψεύδεσθαι. Apuleius in Apologia: Lignum à me toto oppido, & quidem oppidò quæsitum, non piguit vos commentiri?

Commilitia, æ, συστρατιὰ, commilitium. Apul.Florid.libro 3. Cōmemorauit inter nos iura amicitiæ ac cōmilitiæ studiorū.

Comminatiuus, ἀπειλητικὸς, vt aduerbia comminatiua, Diomedes Grammat.lib.1.

Committere, συμβάλλειν: confligere ac decertare: quod bellum, vel certamen, vel pugnam, vel prælium committere. Vlpianus.D.li.9.Tit.1.l.1: Cum arietes, vel boues commisissent, & alter alterum occidit.

Committere pœnam (vt apud Varronem multam committere) in pœnam incurrere. D.de Receptis arbitris l.7. pœna non committitur. & l.23. licet in eo pœnam non committas.

Committitur stipulatio, quando commisso in stipulationis

pœnam incurritur. Vlpianus D.libr.7.Tit.9.l. 1. Vtilius autem visum est, stipulatione de hoc caueri, vt si quis non viri boni arbitratu vtatur, committatur stipulatio statim.

Commixtio, σύμμιξις. Iulius Firmicus Mathes.lib.1. Ex illa trãquilla commixtionis moderatione progenerat.

Commodator, *is*. Vlpianus D.lib.13.Tit.6.l.7. Sed si legis Aquiliæ aduersus socium eius habuit commodator actionem.

Commodatio, χρῆσις, mutuatio. Apuleius in Hermetis Asclepio: Communicationes, commodationes alternæ, qui est humanitatis firmissimus nexus.

Commodissimè. Pomponius D. lib.28. Tit.2.l.10. Commodissimè is qui nondum natus est, ita hæres instituitur.

Communicatus, *us*, κοινωνία, Cõmunicatio. Apuleius de Deo Socratis: Nullo inter se naturæ communicatu.

Communior, Compar. κοινότερος. Apuleius in Apologia: non nihil à me in communioribus studiis adiuuantut:

Commurmuratio, *nis*, συμμορμορυσμὸς συγγογγισμὸς. Gellius libr.11. cap.7. Commurmuratio fieri cœpta est à plærisque qui aderant.

Comœdiographus, Comicus poëta. Probus in Catholicis: Sic Plautus & antiqui Comœdiographi. Fab. Victorinus in 1. Rhetor. Cicer. Nam aut propter negotia exponẽda sumitur, quod est Comœdiographorum, vel Tragœdiographorum.

Compauescere, συμφοβεῖσθαι. Macrobius Satur.lib.1.cap.6. Hoc vbi illa audiuit animo compauescit.

Compatronus, Vlpianus D.lib.26.Tit.4.l.3. Sed si ab hostibus fuerit captus, interim soli compatroni tutores sunt. Et l.4. Per compatronum damno affici.

Compensatiuus, Adiect. Fab. Victorinus in 1. Rhetor. Cicer. Primò debet dicere feci, sed profui, & probare plus se profuisse, quàm obfuisse, quæ est qualitas compensatiua, quam ideo Cicero comparationem vocat, quod &c.

Compereo, συναπόλλυμι. Diomedes Grã. lib.1. Cõperio, compereo, comperi. Sed accẽtu discernitur sensus. Accentu enim acuto proferimus, quoties pro eo accipitur, quod est resciui. Compereo enim facit compêri, quod circumflexo accẽtu declinatur, quoties pro eo accipitur, quod est cum alio perij.

Comperio & *Comperior* differunt. Comperio est ab alio cognosco. Comperior, est mea opinione colligo. Et compertum habeo, pro explorato. Quod verbum deficit in futuro & impera-

pera-

Cohibitus, Adiect. συνεσταλμένος, repressus, vt apud Gellium lib.7.cap.14. Subtile in Menelao dicendi genus & cohibitum.

Cohæsus. Adiect. Gellius libro 15.cap.16. Quercus autem in duas diducta partes, cùm ille quasi perfecto, quod erat connixus, manus laxasset, cessante vi rediit in naturam: manibúsque eius retentis, inclusisque, stricta denuò, & cohæsa, dilacerandum hominem feris præbuit.

Cohircinatio, hircina lasciuia. Apuleius in Apologia: Quæ tamen omnia in paucis annis ita hic degulator studiosè in vẽtrẽ condidit, & omnimodis cohircinationibus dilapidauit.

Coibilius, aptiore cohærentia. Apuleius in Apologia: Præsertim cùm ordinatius & coibilius, eadem Græcè & Latinè adnitar conscribere.

Coitio, συνουσία, coïtus. Macrobius Saturn. libro 7. capi.16. Omni enim genere animantium, quæ ex coitione nascuntur, inuenies ouum aliquorum esse principium, instar elementi.

Colias, in voce Lacertus piscis.

Colaris, κόλαρις Aristoteli Histor.lib.1.cap.9. Gallis Darneal mouchete: Collurio minor asterias. Auis est, quam vlula cæteræque aduncis vnguibus, rapiunt: vnde his bellum oritur. Collurio verò, κολλυρίων Aristoteli: Gallicè Darneal (quam alii κελεὸν Aristotelis esse contendunt) Auis est minor turdo, iisdem quibus merula victitans. Capitur potius hyberno tempore. Vinsel à Germanis vocatur.

Collacerare, συσπαράττειν. Cornel. Tacitus lib.19. Tum confossum collaceratúmque. & abscisso capite trucum corpus Sabini in Gemonias trahant.

Collactaneus, ὁμογάλακτος. Vlpianus D.lib.40.Tit.2.l.13. si collactaneus, vel educator, si pædagogus ipsius, &c.

Collactanea, eodẽ lacte nutrita, ἡ ὁμογάλακτος. Scæuola D.lib. 34.Tit.4.l.30. Titia testamẽto Seiam libertam, eandémque collactaneam ex parte 12. heredem instituerat.

Collatiuus fauor: ἐπάλληλος, mutuus. Macrob. in Comment. lib.1.cap.6. Nec solùm explicandis corporibus hi duo numeri collatiuum præstant fauorem, sed quaternarium quidem Pythagorici, quem τετρακτὺν vocant.

Collegatarius. D.lib.30.Tit.1.l. Vlpianus: Si duobus sit legatum, quorum alter hæres institutus sit: à semetipso ei legatum inutiliter videtur: Ideóque quod ei à se legatum est, ad collegatarium pertinebit: id est cum altero legatarium.

Collegatarius, legatarij in re legata socius ac particeps. D. lib. 7. Tit. 2. l. 10. Pars enim Collegatarij ipsi accresit, non domino proprietatis.

Collisione abiecti partus Darij vxorem mortuam scribit Iustinus Histor. lib. 11. id est abortione.

Collum in furcam coniicere. In Epitome Sexti Aurel. Victoris in Nerone: Senatúsque sententia constitutum, vt more maiorum collo in furcam coniecto, virgis ad necem cæderetur.

Colluminare, περιφωτίζειν, collustrare. Apuleius de Deo Socratis: Seruius Tullius flamma colluminatur à capite.

Columba saxatilis siue agrestis Varroni, quæ Galeno νομὰς & βοσκὰς περιστερὰ, aliísque πελιὰς à liuore: Gazæ columba Liuia: Gallis Biset: Tholosatibus Peringue.

Columbinum venenum. Suetonius in Caligula: Columbo victori leuiter tamen saucio venenum in plagam abdidit, quod ex eo columbinum appellauit.

Colũbatim. præter Catullũ Matius in Mimiãbis: Sinúq; amicam recipere frigidã caldo: Calũbatimq; labra conserẽs labris.

Columbare, oscula columbatim conserere, collabellare. Seneca Epistol. 115. in versibus Mecœnatis: Quid si quis fœminæ cirro crispatæ, labris columbatur?

Columnatio, columnarum structura, στήλωσις. Apuleius Floridor. lib. 4 Præterea in auditorio hoc genus spectari debet, non pauimenti marmoratio, nec proscenij cõtabulatio, nec scenæ columnatio.

Colymbus, κόλυμβος, vel κολυμβὶς & κολυμβὰς, auis quæ Gazæ Vrinatrix apud Aristotel. Gallis Cotée. Est ex palmipedum numero: circa lacus amnésque versatur, sed foris parit. Eius meminit Athenæus lib. 9. cap. 18. cui μικρὰ κολυμβὶς, est inter omnes aues aquaticas minima, atri ac sordidi coloris, rostri acuti: cuius oculi spectantur, membra verò merguntur. Vbi pro πολλὰ, legendum κῶλα. Colymbis parua, Gallis petit plõgeon: at grand plongon, Vria, οὐρία. Italis, Piombin, Trapazorala, & Arzauola: Vide Vria.

Coma leonum, i. iuba. Apud Gellium lib. 5. ca. 14. de leone loquens: Toris comísque ceruicum fluctuantibus.

Coma translatè de facibus. Catullus in Epithalam. Viden', vt faces splendidas quatiunt comas. Sic Sol à poëtis auricomus dicitur. Et Cometa πωγωνίτης. Æschylus in Agam. πέμπουσι δ' ἀνδαίοντες ἀφθόνῳ μένει φλογὸς μέγαν πώγωνα.

Combi-

parte replicatur,foramina multa habet ordine diſpoſita.

Conchula ſtriata,Apuleius in Apologia.

Conchylium κογχύλιον, generale nomen ad omnes conchas (vt dicit Epicharmus apud Athenæum,παντοδαπὰ κογχύλια, vt mytuli, oſtrea, pectines,chamæ) vt apud Plinium lib.2. Spiritū ſydus lunæ exiſtimari: & hoc eſſe quod terras ſaturet, accedē ſque corpora impleat, abſcedénſque inaniat: ideo cum incremento eius augeri cōchylia. Conchyliū pro ſpecie diſtincta à Buccino ſiue murice,aut purpura: Quod conſtat ex Dioſcoride cap.de purpura ac ſequent. & Plinio lib.21. cap. 8.& lib. 9. cap.39. In conchyliata veſte cætera eadem ſine Buccino, &c. Hoc conchylium eſt ex magnorum turbinatorum genere,ea parte latius, qua in turbinem deſinit, ſine aculeis ac turberculis:ore non rotundo, vt in purpura, & buccino, ſed oblongo: Cuius operculum oſtraciū dicitur,ὄνυξ,vnguis odoratus, Blatta Bizantia Serapioni. Vide oſtracium. Conchylium pro conchylij colore ac veſte conchyliata, vt purpura, & murex. Iuuenalis Satyr.8.Spartana chlamys,conchylia Coa. & Sat.3. Horū ego non fugiam conchylia? Quintil.lib. 1. Nondum prima verba exprimit, & iam cæcum intelligit, iam conchylium poſcit. Plinius: Tranſalpina Gallia herbis Tyrium atque conchylium tingit,nec quærit in profundis murices.

Conchyliarij,κογχυλιοῦται,κογχύται,Conchytæ Plauto, Cōchyleguli, qui conchylia legebant: vt murileguli, qui murices: purpurarij qui purpuras,πορφυρεῖς Herodoto.

Concilium, Iaſione,ἰασιώνη Theophraſti, volubilis ſiue conuoluuli ſpecies,vt ἐλξίνη cyſſampelos Dioſcoridis, & ea quam pro ſimilace læui depingit Matthæolus.Vide in noſtro Lexico in voce ἰασιώνη.

Conciliare pro lenocinari. Suetonius in Cæſare: Exiſtimabatur enim Seruiliam etiam filiam ſuam,Tertiam,cōciliare Cæſari.Hinc facetiſsimè Cicero, quo melius emptū ſciatis: Tertia deducta eſt.

Conciliator furti. Aſconius in 4. Verr. (vbi Cicero, excurſor emiſſarius) hii vocanrur conciliatores furtorum, quæ à magiſtratibus committuntur,atque internuntij.

Concinentia,concentio,ἁρμονία. Macrobius Comment.lib.1. cap. 5. Sed & ad ipſam cæli harmoniam, id eſt concinentiam,hunc numerum magis aptum eſſe non dubium eſt.

Concinniter, ἐμμελῶς, concinnè. Gellius lib. 18. cap. 2. Versus vno multifariam verbo concinniter implicati.

Concitamentum, incitamētum. Seneca lib. 3. de Ira: Quis autem ignorat lituos & tubas concitamenta esse, sicut quosdam cantus blandimenta, quibus mens resoluatur?

Concordatus, συνηρμένος. Papinianus D. lib. 48. Tit. 5. l. 11. Volētes bene concordatum sequens matrimonium dirimere.

Concubium pro concubitu, ἡ συνουσία. Gellius lib. 9. cap. 10. Tot verò & tam euidentibus, ac tam prætextatis, sed puris honestisque verbis venerandum illud concubij secretum, neminem quenquam alium dixisse.

Concurator, vt contutor, Vlpianus D. lib. 26. Tit. 7. l. 19. Actus sui rationem concuratori reddere non esse compellendum.

Concuruare, συγκαμπτειν. In versibus Laberij apud Macrob. Satur. lib. 2. cap. Non flexibilem me concuruasti, vt caperes.

Concussio, cum quis crimē minatus, vel ementita magistratus auctoritate ab alio terrore pecuniam extorquet. Vlpianus D. lib, 47. Tit. de Concussione: si simulato præsidis iussu cōcussio interuenit, ablatū eiusmodi terrore restitui præses prouinciæ iubet, & delictum coercet.

Concussio, violenta pecuniæ exactio principis vel magistratus obiecto metu. D. de Calumniat. Neque enim transactionibus est interdictum, sed sordidis concussionibus. Est etiam D. lib. 47. Titulus de Concussione, vbi, Si simulato præsidis iussu concussio interuenit, ablatum eiusmodi terrore restitui præses prouincie iubet, & delictum coercet.

Condensitas, πυκνότης. Apuleius lib. de Mundo: Ignis ex aeris condensitate conflatur.

Condicere inducias, inducias pangere vel potius ex compacto facere atque pacisci. Iustinus Histor. lib. 3. Nam inducias quos proprio nomine condixerant, ex sociorum persona rumpebant.

Condictio triticaria, al. triticiaria, vel triticiana, de qua D. l. 13. Tit. 3. l. 1.

Conditio, συνουσία, commercium. In diuortiis ac repudijs dicebatur: Tua conditione non vtar, i. nihil mihi rei tecum erit. Atque pro ipsis verendis. Suetonius in Augusto: Et conditiones quæsitas per amicos, qui matres familias, & adultas ætate virgines denudarent, atque perspicerent, tanquam Thoranio

peratiuo.Ex Diomede Grammatices lib.1. Cornelius Tacitus lib.5. Hunc ego lepidum temporibus illis grauem & sapientẽ virum fuisse comperior.

Compertius, Aduerb. Compar.à Cõperto. Gellius lib.1. cap. 11.sed qui hoc compertius memoriè tradiderunt.

Competere,conuenire,cõgruere. Suetonius in Othone: Tõto Othonis animo nequaquam corpus,aut habitus competiit.

Competenter,vt par est, προσηκόντως. Vlpianus D.lib.24. Tit. 3. l.2. Ideoque officium iudicis interponendum est, quatenus & filiæ & patri competenter consuletur.

Competenter,i.cõuenienter. Fabius Victorinus in 1. Rhetor. Cicer.sententias vt competenter inuentionibus dispositis applicemus. Rursus, Debemus attendere quid ad intentionem competenter respondere posit.

Competenter,ἀναλόγως.Paulus D.lib.22.Tit.5.l.16. A iudicibus competenter puniuntur.

Competenter,ἱκανῶς,sufficienter. Diomedes Grammat.lib.1. Competenter demonstrauimus.

Competentißimè,conuenientissimè,μάλα πρεσηκόντως Apuleius in Apologia:Competentissimè videor vsus Platone,vt vitæ magistro.

Complexiua coniunctio, Diomedes Grammatices lib. 2. id est copulatiua.

Componderare,συσταθμίζειν. Apulei⁹ in Hermet. Asclep. Ex parte corruptiore mũdi,& ex diuina, pari lance cõponderans.

Compositus,à Cõpositè Aduerb.Cornel.Tacit⁹ lib.15.Occulto præcepto,compositius cuncta,quàm festinantius agerent.

Cõpreßius violentiúsq; quærere,Macrobius Satur.lib.1.cap.6.

Compromittere in arbitrum. Vlpianus D.lib.44. Tit.4.l.4.Si in arbitrum compromiserimus, deinde cùm nõ stetissem ob aduersam valetudinem,pœna commissa est.

Compulsio,*nis*,συμβίασις, qua quispiam aliquid facere compellitur & cogitur. Hermogenianus D.lib.36. Tit.1.l.1. Quare si fideicommissum pecuniarum alicui relictum fuerit, cessat compulsio. Vbi de adeunda hæredit.

Conceptus, etiã de camino dicitur igni correpto. Suetonius in Vitellio. Flagrante triclinio ex conceptu camini, i.ex camino qui ignem conceperat. Lucretius:Stupa iacit flammas concepto protinus igne.

Conceptus, pro conceptaculo. Seneca Quæst. Natur. lib. 5.

cap.15. Vidisse flumina ingentia, & conceptus aquarum inertium vastos, pares nostris, nec compressos quidem terra supereminente, sed liberæ laxitatis.

Concertator, συναγωνιστής. Cornelius Tacitus lib.14. Corbulonis concertator.

Conclamatum frigus, i. extremum, quod conclamata corpora efficiat necando frigiditate sua. Macrobius Satur. lib.7. cap.5. Succo papaueris admiscetis euphorbium, mãdragoram, aliasque herbas conclamati frigoris pipere temperatis.

Conca Veneria, siue Cochlea Venerea, Echeneis Mutiani, χοιρίνη Aristophani (à similitudine pudendi muliebris, quod & χοῖρος dicitur, vt & Porcus Latinè teste Varrone) Concha Erycina Propertij: Concha Cytheriaca Martialis: Vulgò Porcellaine. Apud Plinium lib.13. Chartæ læuigabantur concha: Sic & nunc porcellanis, quæ ex rubro mari capiuntur pulcherrimæ ruffæ notísque distinctæ. Plinius lib.9. cap. 33. de concharum generibus, Nauigant ex his Veneriæ, præbentésque concauam sui partem & auræ opponentes, per summa equorum velificant. Idem cap.25 eiusdem libri de Echeneide: Mutianus muricem esse latiorem purpura, neque aspero, neque rotundo ore, neque in angulos prodeunte rostro, sed simplice, concha vtroque latere sese colligente: quibus inherentibus, plenam ventis stetisse nauem, portantem nuncios à Periandro, vt castrarentur nobiles pueri, cõchasque quæ id præstiterint, apud Gnidiorum Venerem coli. Veneriarum concharum etiã meminit Seneca. Martialis, Læuior & conchis Galle Cytheriacis. Et Idem lib. 14 κατ' ἐξοχὴν ac præstantiam cõcham vocat: Læuis ab æquorea cortex Mareotica concha Fiat, inoffensa curret arundo via. Propertius lib.3. Venit & è rubro concha Erycina solo. Apud Apuleium ab Ennio inter res marinas Matriculi memorantur, nec desunt qui de porcellanis intelligant. Quin & αἱ κόγχοι αἱ Ἀμαθίνδες (est autẽ Amathus insula maris Ægei Veneri sacra) nominãtur ab Epicharmo in Nuptiis Hebæ. Olim talibus conchis Athenis vtebantur in ferẽdis suffragiis: Comment. Aristoph. in Equitib. Nunc in India atque Æthiopia huiusmodi conchulæ monetæ vsum præbent: Buxiosque appellant. Conchæ piscis Limaci similis: Estque Echeneis de quo Plinius lib. 32. cap.1.

Concha longa, nostri Cullier. De ea Plinius lib.32. cap.9. Testa eius alba est, aspera, lineis multis & diuersis distincta. Qua

parte

ranio mangone vendente: vbi de locorum naturæque inſpectione. Iulius Capitolinus in M. Antonio: ſiquidem Fauſtinam ſatis conſtet, apud Caietam cõditiones ſibi & nauticas & gladiatorias elegiſſe. Lampridius in Heliogabalo: Romæ denique nihil egit aliud, niſi vt emiſſarios haberet, qui & bene naſatos perquirerẽt, eoſque ad aulam perducerent, vt eorum cõditionibus frui poſſet.

Conditiuum, ἄρτυμα. Seneca epiſt. 61. Viuit is, qui ſe vtitur. Qui verò latitant & torpent, ſic in domo ſunt, quomodo in conditiuo. Horum licet in limine ipſo nomen marmori inſcribas, mortem ſuam anteceſſerunt. Vulgò, *ils ſont en compoſte.* Rurſus Epiſt. 83. Multum intereſt inter ocium, & conditiuum.

Conditorium pro ſepulchro. præter Plin. Secund. Suetonius in Caligula: Geſtauit interdum & magni Alexandri thoracẽ repetitum è conditorio eius.

Conditrix. Macrobius Comment. lib. 1. cap. 11. Nec dubium eſt, quin ipſa ſit mortalium corporum & autor & conditrix.

Conditrix, cis. Apuleius in Apologia: Paupertas, inquã, priſca apud ſæcula omnium ciuitatum conditrix.

Condormire pro dormire. Suetonius in Auguſto: Sic quoque ſæpe indigens ſomni, & dum per vicos deportaretur, & depoſita lectica inter aliquas moras condormiebat.

Conductio, συναγωγὴ. Fabius Victorinus, in Rhetor. Ciceronis lib. 1. Quare inquit, quæcunquæ longa argumentatio fuerit, duobus modis concludenda eſt, aut per cõductionem, id eſt συναγωγὴν, aut per contrarium.

Confabricari, συντεχνᾶσθαι. Gellius lib. 3. cap. vlt. Superſtitioſè, inquit, & nimis moleſtè, atq; odioſè, cõfabricatus cõmolitúſq; magis eſt originẽ vocabuli C. iſte Baſſus, quàm enarrauit.

Confamulari, συνδουλεύειν. Macrobius Satur. lib. 1. cap. 16. Signa duo æquè fœminea, quibus ambitur, hylen naturamque ſignificant confamulantes.

Confector ferarum. Suetonius in Auguſto: in circo aurigas, curſoréſque & confectores ferarum produxit.

Confectores coriorũ, βυρσοδέψαι: Iulius Firmicus Matheſ. lib. 3.

Conferre ſtipendium, tranſlatè pro adiuuare atque opitulari. Columella Agriculturæ lib. 1. cap. 1. Et alii tamen obſcuriores, quorum patrias non accepimus, aliquod ſtipendium noſtro ſtudio contulerunt. Ibidem, Tributum nobis intulerunt, i. contribuerunt.

Confessus Paſsiuè: vt in 12.tabulis, Cōfeſſum æs, i. de quo facta confeſsio eſt: apud Gellium lib.15.cap.13.

Confeßorius, ὁμολογητικὸς, καταφατικὸς, cui negatorius opponitur. Vlpianus D. lib.5. Tit.6. l. 5. ſicut fructuario in rem confeſſoriam agenti fructus præſtandi ſunt, ita & proprietatis domino, ſi negatoria actione vtatur.

Confictus pro confixus. Diomedes Grāmatices lib. 1. Frigor ambiguè declinatur apud veteres, tempore perfecto. Reperimus enim fictus & fixus. Scaurus de vita ſua: Sagitta, inquit, confictus.

Confideiuſſor, συνεγγυητής. Vlpianus D. lib.46. Tit.1. l.10. Et omnes confideiuſſores qui idonei eſſe dicuntur, præſto ſint.

Configurare. præter Columellā Apuleius in Aſclepio Hermetis: Non ſolum capitibus ſolis, ſed membris omnibus, totóque corpore configurantur.

Confirmatior. Cæſar belli Ciuilis lib.3. Quæ res in dies confirmatiorem eius efficiebat exercitum.

Confirmare ſtatum liberorum: quæ confirmatio, vulgò Legitimatio appellatur. D. lib.23. Tit.2. l.57. Ex Papiniano Marcianus notat. Diuus Marcus & Lucius imperatores, ita reſcripſerunt: Confirmamus ſtatum liberorum veſtrorum in eo matrimonio quæſitorum, quod ante annos quadraginta contractum eſt perinde atque ſi legitimè concepti fuiſſent.

Conflaceſcere. Gellius lib.2. cap.30. Nam fluctus qui flante Aquilone maximi ac creberrimi excitantur, ſimul ac ventus poſuit, ſternūtur ac cōflaceſcunt, & mox fluctus eſſe deſinūt.

Confluentia, σύῤῥοια. Macrobius Satur. lib.7. cap.4. Hæc eſt ergo triplex cauſa vel podagræ vel cuiuſlibet ex cōfluentia morbi, multitudo humoris, fortitudo membri à ſe repellentis, & recipientis infirmitas.

Confirmator, is, Apuleius in Hermetis Aſclepio. Dominus & omnium confirmator, quem rectè deum dicimus.

Confricare tranſlatè, pro exaſperare atque exacerbare. Gellius lib.7. cap.3. vbi Tiro: In principiis autem, patroni qui pro reis dicunt, conciliare ſibi, & complacare iudices debent: ſenſuſque eorum expectatione cauſæ ſuſpenſos rigētéſque, honorificis verecundiſque ſententiis commulcare, non iniuriis atq; imperioſis comminationibus confricare. Ibidē pro συμτρίβειν, fricando atterere: Cato: Nequid in cōſulendo aduerſi eueniat, quod noſtras ſecundas res confricet.

Confu-

Confusio pro verecūdia ac erubescentia. Seneca cōtrouersiarum lib.1. Ago confusioni meæ gratias, quòd nihil in illo cubiculo vidi, nisi patrem & matrem.

Confusaneus, σύμμικτος, συγκεχυμένος. Gellius lib.20.cap.11. Variam, & miscellam, & quasi confusaneam doctrinam conquisiuerant.

Congelascere, congelari, συμπήγνυσθαι. Gellius lib.17.cap.8. Consideremus quidem, cur oleum sæpe & facilè stet, vina rarenter congelascant.

Congelascere, cōgelari, συμπήγνυσθαι. Macrobius Satur. lib.7. cap.12. Minor modus eius reperitur, quàm fuit, antequam cōgelasceret.

Congerminare. Gellius cum Varrone vtitur lib.20.cap.7. Cæpe tum reuirescit & congerminat decedente luna.

Congestè, pro confusè atque sine ordine. Iul. Capitolinus in M. Antonino: Et quidem hæc breuiter & congestè.

Cōgestim, ἀθρόως. Apuleius in Apologia: Hæc enim friuola, plæraque in litoribus omnibus congestim & aceruatim iacēt.

Congestio, συνάθροισις, Cōgestus. Macrob. Satur lib.5.cap.15. Illam verò enumerationis congestionem apud Homerum Maro admiratus.

Conglobatio, σύστημα. Vtitur præter Senecam Nat.quæst. lib.1. & lib.5.cap.13. Cornel. Tacitus lib. de morib. Germanor. Nec fortuita conglobatio turmam, aut cuneum facit.

Congruentissimus, vt congruentissima voce insigniter acclamare, apud Apuleium in Apologia.

Coniectare pro coniicere, συμβάλλειν: in quo iaciendi retenta significatio. Apud Gellium lib.7. cap.19. decreti verba hæc sunt: Cum L. Cornelius Scipio Asiaticus triumphans, hostium duces in carcerem coniectauerit.

Coniectanea, συμβαλλόμενα, libri coniecturarum. Gellius lib. 20.cap.11. de librorum festiuis inscriptionibus: Est qui inscripsit συγγραφήν: Sunt item multi, qui Cōiectanea. Ab eodem Gellio lib.14. cap. vlt. citatur Atteius Capito in Coniectaneorum ducentesimo quinquagesimonono.

Coniectatoriè, στοχαστικῶς. Gellius lib.14.cap.3. Et eius rei argumenta quædam coniectatoriè, ex eorum scriptis protulerunt.

Coniectio pro coniectura. Vlpianus D. lib. 28. Tit. 1. l. 21. Vtique placeret coniectionem fieri eius quod reliquit, vel ex Vicinis scripturis vel ex consuetudine patris-

familias, vel regionis.

Coniectio causæ. Asconius Pædian. in 3. in Verr. Nam cùm in rem aliquam agerent litigatores, & pœna se sacramenti peterent, poscebāt iudicem, qui dabatur post trigesimum diem, quo dato deinde inter se comperendinum diem, vt ad iudicium venirent, denunciabant: quo cùm esset ventum, antequam causa ageretur, quasi per iudicem rem exponebant, quod ipsum dicebatur causæ coniectio, quasi causæ suæ in breue coactio.

Conniuentia. Lampridius in Alex. Seuero: Vel per cōniuentiam seditionem fecissent exercitus.

Consauciare. Præter Cornificium in Rhet. ad Herennium, Suetonius in Augusto: Et crus, & vtrunque brachium ruina pontis consauciatus.

Consecrator, καθιερώτης. Aut templorum fabricatores, aut simulacrorum cōsecratores facit. Iul. Firmicus Matheseos lib. 4.

Cōsentitur, impersonaliter vt Dissentitur. Gellius lib. 10. cap. 7. Omnium fluminum quæ in maria, qua imperium Romanū est, fluunt, quam Græci τὴν εἴσω θάλασσαν appellant, maximum esse Nilum consentitur. Idem lib. 3 cap. 11. Super ætate Homeri atque Hesiodi non consentitur. Vide Dissentitur.

Considerantius, ex participio: Consideratius præuerbium ex cognomine: Cornelius Fronto de nominum verborumque different.

Consignantius. Gellius lib. 1. cap. 25. Græci autem significantius consignantiusque (alibi consignatissimè) cessationem istam pugnæ pactitiam ἐκεχειρίαν dixerunt.

Consignatißimè, insigniter maximéque ἐπισήμως. Gellius lib. 1. cap. 15. Eupolidis quoque versus de id genus hominibus consignatissimè factus est. Melius consignantissimè, & alibi consignantius.

Consilio secundo vti (quod in Prouerbio, Secunda nauigatio, δεύτερος πλοῦς:) Cæsar belli ciuilis lib. 3. Vbi propositum tenere non potuit, secundo vsus consilio, edito loco castra communit.

Consiligo, dicta à Columella lib. 1. & 3. etiam radicula, pulmonaria (quia pulmonum vitiis medetur) & pulmonacea à Vegetio libro 1. artis veterinariæ: est Fuchsij Elleborus niger falsus ac syluestris: Pata leonis herbariorum, Gallis Pomelee,

Pomelee, quaſi pulmonea. Ellebori nigri ſpecies eſt, non albi vt alij tradidêre. Dentes radice eius ſcarificati ſine ferro eximuntur. Animalia adhuc ita curamus, vt docet Plinius lib. 26. cap. 7. maximo ſucceſſu.

Conſipere, συμφρονεῖν. Gellius lib. 7. cap. 3. Cum vereri ſeſe oſtendit, ne patres, gaudio atque lætitia rerum geſtarum proſperè de ſtatu mentis ſuæ deturbati non ſatis conſiperent, neque ad rectè intelligendum, conſulendúmque eſſent idonei. quæ Catonis verba potius quàm Tironis ipſum culpantis.

Conſiderator, is, σκεπτικὸς, Gellius lib. 11. cap. 5. Quos Pyrrhonios philoſophos vocamus, ij Græco cognomento σκεπτικοὶ appellantur. Id ferme ſignificat quaſi quæſitores, & conſyderatores.

Conſolor Paſſiuè. Præter Aſinium in Epiſtol. Ciceron. Gellius ita vſurpari probat lib. 15. cap. 13. Conſolari quoque in partem alteram, dictum præterquam dici ſolitum eſt, in Epiſtola Q. Metelli: Ac cùm animum, inquit, veſtrum erga me video, vehementer conſolor.

Conſolabilis, παρηγορικὸς, qui conſolatur, Actiuè. Gellius lib. 16. cap. 19. Canere carmen caſus illius conſolabile.

Conſpectum habere. Gellius lib. 17. cap. 21. Vt conſpectũ quendam ætatum antiquiſſimarum, item virorum illuſtrium, qui in his ætatibus nati fuiſſent, haberemus.

Cõſpiratus pro cõſpirans. Macrobius Saturnal. præfat. Multarum ætatum exemplo, ſed in vnum conſpirata.

Conſpiratius, Aduerb. Iuſtinus Hiſtor. lib. 3. Lacedæmonij quoque eo cõſpiratius ad arma concurrunt, quo aduerſus ſeruos dimicaturi videbantur.

Conſtagnare. Cornel. Fronto lib. de nom. verborúmque differ. Glacies eſt, quæ ex coitu aquæ conſtagnat.

Cõſtat pudicitia. Suetonius in Tiberio: Si ſibi pudicitia cõſtaret, i. ſi pudica eſſet.

Conſtellatio. Iulius Capitolinus in Gordiano: Cum ſenior Gordianus mathematicum aliquando conſuleret de genitura huius, reſpondiſſe ille dicitur, hunc & filium Imperatoris, & ipſum Imperatorem futurum. Et cum ſenior Gordianus rideret, oſtendiſſe conſtellationem mathematicam ferunt, & de libris veteribus dictitaſſe, ita vt probaret ſe vera dixiſſe. Spartianus in Vero: Quid ſi non rectè conſtellatio eius collecta eſt?

Coſtellatio. Iul. Firmicus Matheſeos lib. 1. Mercurij cum

Marte proficit conſtellatio.

Conſtellatus, Adiect. ſtellis inſignitus, vt baltheus bullatus clauiſque aureis vel argenteis transfixus. Iul. Capitolinus in Salomino: Galienus his auratosconſtellatóſque balthcos rapuiſſe perhibetur.

Conſtrictio, συσφιγμός. Satur. libr.7. cap.6. Certe reſpondeant volo, cur ſtomacho in laſſitudinem degeneranti, ad inſtaurandas coſtrictione vires offerant ægreſcenti vinum.

Conſultare principem, petere quid fieri placeat: D. li.49. T.1.l.1.

Conſuetudo de viri cum muliere commercio. Suetonius in Nerone. Vxores præter Octauiam duas poſtea duxit. Octauiæ conſuetudinem citò a ſpernatus. In Othone: conſuetudo mutui ſtupri.

Conſulere Genetliacum de genitura. Suetonius in Caligula: Conſulenti quoque de genitura ſua, Sulla mathematichus certiſſimam necem appropinquare affirmauit.

Conſultari Paſſ. Macrobius Saturnal. lib.1. cap.6. Cum in Senatu res maior quæpiam conſultaretur.

Cōſultiſſimè, Aduerb. Iulius Capitolinus in Pertinace: Annonæ conſultiſſimè prouidit.

Conſultiſſimè, optimo conſilio, prudentiſſimè. Vlpianus D. lib.28. Tit.7. l.8. Prætor conſultiſſimè interuenit.

Conſummabilis, Adiect. Seneca Epiſtol.93. Hæc in illis conſummata eſt, in nobis conſummabilis.

Conſummatiſſimus. Plinius Epiſtol. li.2. Macrino: Amaui conſummatiſſimum iuuenem tam ardenter.

Contaminatio, μόλυνσις, inquinatio, μίασμα. Vlpianus D. li.48. Tit.5. l.2. Qui patitur vxorem ſuam delinquere, matrimoniúmq; ſuū contemnit, quique cōtaminatione nō indignatur.

Contaminator, Lampridius in Alexandro: Contaminator honorum iure punitus eſt.

Contemplatus, i. contemplatio, θεωρία. Macrobius libr.1. in Somn. Scipion. Fide autem facta perpetuitatis animarum, conſequēs eſſe animaduertit, vt certa illis loca nexu corporis abſolutis, pro cōtemplatu probi improbíve meriti, deputata ſint.

Contemplatrix, θεωρητική. Apuleius li. de Philoſophia: Diſciplina contemplatrix bonorum, iuſti tenax.

Cōtemptibilis, aſpernabilis, εὐκαταφρόνητος, Lāpridius in Alex. Seuero: Cùm illi obiicerent nimiam ciuilitatem, & ſæpe dicerent, Molliorem tibi poteſtatem & contemptibiliorem imperij fe

rij fecisti. Vlpianus de officio Procons. D.lib.1. Circa aduocatos patientem esse proconsulem oportet, sed cum ingenio, ne contemptibilis videatur.

Contentus cum Genit. Velleius Paterculus Histor.2. Sed minus honoratus, quippe vixit angusti claui penè contentus. Subaudi honore vel dignitate.

Contextio, συμπλοκή, contextus. Macrobius Comm. in Som. Scipionis lib.1.cap.2. Contextio narrationis per turpia & indigna numinibus, ac monstro similia componitur. Idem Satur. lib.7.cap.16. Et ita contextionis accessione variatum est.

Continentia vrbis, τοπαρχία, territoriũ, i. Vniuersitas agrorum intra fines cuiusque ciuitatis. Vlpianus D. De verb. significat. Qui extra continentia vrbis est, abest. Cæterum vsque ad continentia, non abesse videbitur.

Continentia pro retentione. Suetonius in Claudio: Dicitur etiam meditatus edictum, quo veniam daret, flatum, crepitúmque ventris in conuiuio emittendi: cùm periclitatũ quendam præ pudore ex continentia reperisset.

Continentia, æ, συνέχεια, συναφή, cohærẽtia. Macrobius Satur. l.5.c.15. Si velis sitũ locorum mẽte percurrere, inuenies illum continentiam regionum secutum. Ibid. Nec vllo saltu cohærentiam regionum in libro suo hiare permittit.

Continentia pro tenore, quæ συνοχή. Macrobius Comment. lib.1. cap.6. Quod erit manifestius si in medio posueris ipsam continentiam sensus, de Timæo Platonis exceptam.

Continuus, assiduus: vt continuus principis. Cornel. Tacitus lib. Cocceius Nerua continuus principis.

Continuatè, ἀδιαλείπτως, Sine intermissione, Cornel. Fronto lib. de nom. verborúmque differ.

Cõtra se, ἐξ ἐναντίας αὐτοῦ, è regione sui. Suetonius in Caligula: Qua epulatione, equiti Rom. contra se hilarius, auidiúsque vescenti partes suas misit.

Contradictus, Adiect. Vlpianus D. de leg. l. Cum de: An etiã cotradicto aliquando iudicio consuetudo firmata sit.

Contradictor, ἀντίλογος. Vlpia. D.li.40.T.12.l.27. Quod si is qui pro libertate sua litigat, desit, cõtradictor verò præsẽs sit, &c. Et T.16.l.3. Cũ nõ iusto cõtradictore quis ingenuus pronũciat⁹ est.

Contrarie. ἐναντιοῦσθαι, ἀντιλέγειν, cõtradicere. Cornel. Tacitus lib.14. Sententiæ Cassij, nemo vnus contraire ausus est.

Contrarietas, ἐναντίωσις vel ἐναντιότης. Macrobius lib.2. Commẽt. cap.14. Nunquam fieri potest, vt circa vnam candémque

rem, vno eodémque tempore, contrarietates ad vnum idemque pertinentes eueniant.

Controuersus sibi, i. contrarius. Macrobius Comment. lib. 1. cap. 6. Nec aliter tam controuersa sibi ac repugnantia, & natura communionem abnuentia promisceri, terram dico & ignem potuisse.

Controuersiola, Diminut. à controuersia: vt gratiola à gratia: Diomedes Grammat. lib. 1.

Contubernium translatè. Spartianus in Adriano: Optimos quosque de Senatu in contubernium imperatoriæ maiestatis asciuit.

Contumacissimus, Superlat. Seneca de Consolat. cap. 8. Dolorem dies consumit, licet contumacissimũ. Idem Epist. 84. Hæc contumacissimos & iugum recusantes in alienum egit arbitrium.

Couallere, vallis vndiquaq; claudere ac munire, συμπεριφράττειν, περιχαρακῶσαι. Gellius lib. 12. cap. 13. de Oceano: Vndarum illius ambitu terris omnibus conuallatis.

Conuelare translatè. Gellius lib. 7. cap. 3: Sed enim Cato, non nudam, nec solitariam, nec improtectam hanc ἐπαγωγὴν facit: sed multis eam modis præfulcit, multísque aliis argumentis conuelat.

Conuellare caput: quod pudoris causa factitabant veteres in re minus honesta. Gellius lib. 19. cap. 9. Sed ne nos, id est, nomẽ Latinum, tanquam profectos (legendum profectos, vel præfectos) quosdam & insubidos, ἀναφροδισίας condemnetis: permittite mihi quæso operire pallio caput, quod in quadam parùm pudica oratione Socratem fecisse aiunt. Tum resupinus capite conuellato, voce admodum quàm suaui, versus cecinit, &c.

Conuentionalis, συνθηματικὸς, vt stipulatio conuentionalis, quæ fit ex conuentione reorum: Pomponius D. libro 45. Tit. 1. l. 5.

Conuersari pro συνομιλεῖν, consuescere. Seneca lib. 3. de Ira: Sumuntur à conuersantibus mores.

Conuersus, us, ui, i. cõuersio, συστροφή. Macrobius Satur. li. 7. c. 9. Septimus motus qui gyros efficit, crebro conuersu turbat.

Conuexio, conuexitas, συγκύπτωσις, σύγκλισις. Gellius lib. 14. ca. 1. Partium circulorúmque cæli, ex deuergentia & conuexionibus mundi varietas.

Conui-

Conuibrare. Apuleius Floridor.lib.2. Discit autem statim pul lus vsque ad duos ætatis suæ annos dum facilè os vti conforme tur, cum tenera lingua vti conuibretur.

Conuitiolum. Lampridius in Alexan. Seuero: lacessitus erat conuitiolis.

Conuoluulus, vide Scammonia tenuis.

Cooperator, is. συνεργός. Apuleius Floridor.lib.2. Id quoque pal lium cooperatoris ipsius laborem fuisse.

Cooperimentum, συγκάλυμμα, operimentum tegumentúmque. Gellius lib.4.cap.7. Nam caput, inquit, & os cooperimento personæ tectum vndique.

Coquinaria, μαγειρική, coquinaria ars. Apuleius de Philosophia: Harum imitatrices esse coquinariam & vnguentarium.

Cordi habere. Gellius lib.2.cap.30. Versibus quadratis composuit, quorum duo postremi isti sunt, quos habere cordi & memoriæ operæpretium esse hercle puto.

Coracinus piscis, κορακῖνος Aristoteli, κορακεύς Hesychio, & aliis κορακινὶς: & diminutiuè apud Athen. κορακινίδιον (quia κορὸς niger, vnde κόραξ: non verò, vt voluit Atheneus ἀπὸ τοῦ κόρας κινεῖν, quod καρκίνω magis congruit. Dixítque Oppianus li.1. Halieut. Καὶ κορακῖνον ἐπώνυμον αἴθοπι χροιῇ) Coracinus Plinio: In Gallia Narboneusi Corp, alij durdo, vergo, & corbeau: In Italia Coruo. Græci vulgò κορακίδι. Piscis est marinus ex squamosorum genere Auratæ vel Melanuro nō dissimilis, magnitudine interdum plus cubitali, coloris subnigri: recens capto caput auro atque purpura & splendet & nigricat: dorsum verò rependum. De Coracino vide Athenæum lib. 7.&.8. (præter Aristotel. histor.lib.8.cap.30.& li.5.cap.17.) Strabonem lib.17. Plinium cùm multis locis, tum li.32.cap.vlt. vbi Pullum coracinum dixit, sed mendosè editum racinum. Dictus est etiam saperda, σαπέρδης Atheneo: & maiores Coracini πλατιστακοὶ: mediæ ætatis μύλλοι: minimi γνωτίδια vel ἀγνωτίδια. Vide Coruus.

Corchorus, κόρχορος Theophrasti foliis ocymi, est Anagallis Dioscoridis. Plinius lib.25.cap.13. Anagallida aliqui corchoron vocant. Est & alia Corchoros, de qua egimus in Lexico.

Cordyla, vide Thynnus.

Coriaginosus, qui coriagine (qui ἐχεδερμία morbus ac marasmi species bobus pręcipuè, quādo pellis tergori adhæret) laborat, vt coriaginosum iumentum apud Vegetium de re veteri-

naria: Gallicè Haridelle,quasi aridulus.

Cornua etiam vocantur dentes elephanti à Plinio.l.9.c.5.& lib.18.in præfat.licet lib.8.cap.3.ita scribat de Elephantis: Prædam ipsi in se expetendam sciunt solam esse in armis suis,quæ Iuba cornua appellat,Herodotus tanto antiquior,& consuetudo melior dentes.

Corniculatus,κερατώδης, vt luna corniculata, apud Apuleium de Deo Socratis.

Cornus,κρανία vel κράνεια,Gallis Cornier,vel Cornouillier,Italis Corniolo,& Cornao.Fructus κράνα & κράνια, Corna, Gallicè Cornouiles,Italicè Cornole. Corni species,frutex sanguineus Plinio (vide Virga sanguinea) qui & Gallis sanguin, atque Italis sanguino.

Cornuarius,κερατοποιός, qui cornua militaria fabricat, vt tubarius qui tubas. Arcadius D.lib.vlt. Tit.6.l.6. Cornuarios recenset inter eos, quibus aliquam vacationem munerum grauiorum conditio tribuit.

Cornuta,*æ*,lyra altera:aliis Coccyx alter:Northmanis Gournault,& Tumbe Rhotomagi: à Liguribus malearmato pesce: à Romanis forchato,& pesce forcha. Piscis marinus est, octagonus,coloris punicei, totus squamis osseis contectus: aculeis lyræ pisci similis.De cornuta Plinius lib.9.cap.27.lib.32.cap.vlt. Priore loco sic legend. Attollit è mari Cornuta semipedanea fere cornua,quæ ab his nomen traxit. Vide Lyra.

Corona mensarum.Vlpianus D.lib.34. Tit.2.l.19.Sed & in coronis mensarum gemmæ coronis cedent, & hæ mensis.

Coronopus,κορωνόπους Dioscoridi,& κορωνοπόδιον Aetio & Tralliano,non est herba stella Italorum(vt voluit Matthæolus)quæ Gallis corne de cerf: Sed Verrucaria Herbariorum (diuersa à verrucaria Italorum,siue Heliotropij specie) cuius rationes adduximus fusissimè in Lexico,in voce κορωνόπους. Aduertēdum in Dioscoridis codice legi κατεσχηματισμένον,i.figuratum & cōformatum(quod ad foliorū ordinē refertur) apud Plinium verò herbam esse cum fissuris. Sed aut legi debet κατεσχισμένον, aut Plinius errauit affinitate vocum (vt sæpe consueuit) quod magis probabile: Quia Coronopus folia habet graminis, vel holostij(vt testatur ipse Dioscorides capite de holosteo)quæ sine fissuris sunt.Vide Holosteon. Dioscorides scribit Sesamoïdes minus habere folia Coronopodis,hirsuta magis atq; minora:ex quib⁹ rursus error Matthæoli in Sesamoïde,cognoscitur.

Corpus

Corpus in vulgus dare, corpus vulgare ac sui cūctis copiā face re, vt meretrices solēt. Gellius l.6.c.7. Sed Acca Laurētia corpus in vulg⁹ dabat, pecuniámq; emeruerat ex eo quæstu vberē. At Liuius lib.4.ab vrbe: Sunt qui Laurentiam vulgato corpore, lupam inter pastores vocatam putent.

Corporis.actor, vel Syndicus, D.lib.3.Tit.4.l.1.

Corporaliter, σωματικῶς. Paul.D.l.41.T.2.l.1. Per seruū corporaliter pignori datum non acquiri nobis possessionem Iulianus ait. Vtitur &. Tit.3.l.4. *Corruda*, vide Asparagus.

Correptè, i.correpta syllaba. Gellius lib.2.cap.17. Neque repugnat quod coēgi correptè dicimus.

Corruptissimè dicere, apud Senecam Controuers.lib.10.in 5.

Coruscamen, ἀστραπή. Apuleius de Deo Socratis: Velut in arctissimis tenebris rapacissimo coruscamine.

Coruus piscis, κόραξ, Romæ Gallina: nostris Cabote, & Burdegalæ Perlon. Marinus est, corporis forma miluo pisci similis aculeorum pinarúmque magnitudine discrepans: Cuius dorsum ex cæruleo nigricat, latera rubescunt, cùm venter sit lactei coloris. De eo Athenæus lib. 8. Plinius lib. 32.cap. vlt. vbi, à Coracino distinguit.

Coruus marinus, Siue coruus aquaticus Phalacrocorax Plinio, κόραξ θαλάσσιος Aristoteli Histor.lib.8. cap.3. Gallis Cormorant. Vide Ibis. *Cos*, vide Naxius lapis.

Costus, quibusdā Officinarū Zedoaria: aliis radix quæ nunc cœpit afferri ex India, & κόστος nomine ab Indis appellatur.

Coticula, vide Lydius lapis.

Cotinus, Sabaudis Fustet. Allobrogibus falsò Rhu (propter vsum in tinctura) Italis Rosa, & Scotano, atq; Rosolo in Apennino: quia corticis vsus conchylij vice: Ramorum verò (quia ligni interioris aureus color) ad lutei tincturam. Plin.lib.16.c.18. Est & in Apennino frutex qui vocatur cotinus, ad lineamenta modo conchylij colore insignis. Folia eius quasi terebinthi, fructus ex vmbella in paruulis siliquis.

Crabro Plin. ἀνθρήνη Aristot. genus vespis: Gal. frailon: Ital. Calaurone.

Creabilis, κτιστικός. Apuleius in Hermetis Asclepio: Mundus materiæ creabilis est, tametsi creata non est.

Creatio liberorū, i. procreatio li. D.l.1.T.7.l.15. In adrogationibus cognitio vertitur, num fortè minor sexaginta annis sit qui adrogat, quia magis liberorum creationi studere debeat.

Crebriter,pro crebrò. Diomedes Grammat.lib. 3. Cum crebriter pugnas iniret.

Creditor conditionalis.Vlpianus D.de verborum ſignif.Conditionales creditores dicuntur & hi quibus nondum competit actio,eſt autem competitura: vel qui ſpem habent vt competat.

Cremiales arbores. Vlpianus D.libro 24.Tit.3.l.7. Puto autem ſi arbores cæduæ fuerunt, vel cremiales, dici oportere in fructu cedere. Scribitur & Gremiales. Dictæ, vt cremia à cremando.

Cretæfodina.D.lib.7.Tit.1.l.9.Sed ſi lapicidinas habeat, & lapidem cædere velit, vel cretæfodinas habeat &c. Alibi Cretifodina.

Crethmos, batis Plinio (cui duplex,batis marina,& batis hortenſiana lib.21.cap.15.batíſque marina, ipſi Crethmos agrios: hortenſiana verò, aſparagus Gallicus (κρίθμον, vel κρίθαμον Dioſcor.Gal.Perce-pierre: creſte-marine: Ital. Finocchio marino(vt in Hetruria)herba di San pietro, & adhuc Critemo in Salentinorum regione, quæ vulgò terra d'Otranto. Sed apud Dioſcoridem pro πλατυτέροις latioribus,legendum παχυτέροις craſſioribus.ſunt enim Crethmi folia anguſtioria,quàm portulacæ,ſed craſſiora.

Crex, κρὲξ apud Ariſtotel.auis eſt moribus pugnacibus,ingenio valens ad victum:cui crura longa,ac ideo poſterior digitus, qui pro calce eſt, minutus. Pugnat cum galgulo, & merula, & Chorione.Ibidi magnitudine comparatur apud Herodotum. Athenæúſque ſimilem facit Helorio(qui noſtris Corlieu) & Ælianus ſcribit Crecas ciconiis infeſtas eſſe. Quæ non poſſunt huic aui competere, quæ Vanneau Gallicè vocatur (éſtque αἴξ Ariſtoteli) ſed potius Italorum Falcinello, cui roſtrum falcatum,& crura oblonga.

Crimen mouere, crimen ſtruere, ſiue inferre atque intendere,i.obiicere. Suetonius in Claudio: Quendam verò, & quòd comes regis in prouincia fuiſſet, referens maiorum temporibus Rabirio Poſthumo,Ptolemæum Alexandriam, crediti ſeruandi cauſa ſecuto crimen maieſtatis apud iudices motum.

Criminaliter, vt criminaliter agere: cui opponitur ciuiliter agere, apud Vlpianum D.lib.47.Tit.2.l.vlt.

Criminoſiſſimè, Suetonius in Tiberio. Ita abſumptam criminoſiſſimè inſectatus eſt.

Criminosissimus.Suetonius in Cæsare: Aulique Cecinnæ criminosissimo libro & Pitholaj carminibus maledicentissimis laceratam existimationem suam ciuili animo tulit.

Cruciator, βασανιστὴς. Iulius Firmicus Matheseos lib. 3. Alij cruciatores erunt seruorum.

Cruentior, Comparat.Iustinus Histor.lib. 3.Itaque tantis animis concussum est, vt rarò vnquam cruentius prælium fuerit.

Cruentè, Aduerb. Iustinus Histor.lib. 23. Quanquam vxor diu, ne ab ægro diuelleretur, deprecata est, ne discessus suus adiungi nepotis parricidio posset, & tā cruentè hæc deseruisse virum, quàm ille impugnasse virum videretur.

Cruenter Aduerb. Seneca de Benef. lib. 5. cap. 17. Cæteri arma cruentius exercuerunt, satiati tamen aliquando abiecerūt.

Cruralis, vt faciæ crurales pedulesque apud Vlpianum D. lib.34. Tit.2. l.25.

Crusta soli, vel terræ. Alfenus D. lib.39. Tit.2.l.9. Si ex fundo tuo crusta lapsa sit in meum fundum. Ibid. si crusta non coaluerit, nec vnitatem cum mea terra fecerit.

Cucuba, vide Scopes.

Cucullus Bardiacus, bardocucullus, vulgò cape de Biard, apud Iul. Capitolinum in Pertinace.

Cuculus piscis, κόκκυξ, Gallis rouget: aliis Morrude: Massiliēsibus Galline: Sātonibus perlon: Neapolitanis Cocchou. Huic vocalitas tribuitur, vt lyræ Chalcidi, & apro. Similis est mullo atque hirundini: cui corpus rubrum excepto ventre candido: rostrum incuruum atque acutum. Felle caret. Vide Lucerna.

Cucumis piscis, melon de mer, est digiti crassitudine & longitudine, tuberculis aliquot aspersis, veluti in cucumere terrestri paruo. Partes internas indiscretas habet. Plinius lib. 9. cap. 2. Rerum quidem non solum animalium simulacra esse, licet intelligere intuentibus vuam, gladium, serras, cucumin vero & colore & odore similem. Et lib. 32. cap. vlt. de concharum generibus: Extra has sunt rotundæ in oleario vsu cochleæ, cucumis, cynopus, Cammarus, Cynosdexia, draco.

Cucumis marinus. Græci etiam nunc ψολὶ vocant, confundentes cum Colybdæna: præssus aquam eiaculatur syphonis modo. De eo nos ex aliorum traditione, scripsimus, nunc ex rei veritate atque inspectione propria καὶ ἐκ τῆς αὐτοψίας. Cucumis marinus, i. concombre de mer (Est enim cucumeri paruo

ſimillimus figura ſolùm non odore, nec colore.) oblongus eſt quinis angulis ac ſuperficiebus inſignis: cuius digitalis craſsitudo, longitudo minor digito: Singuli anguli tuberculorum vt iu cucumeribus, gemina ſerie exarantur. Color rufus eſt. Corio tegitur vt tethya, quibus in reliquis ſimilior. Oſtreis multos adhærentes inueni cum vrticis marinis, Venetiis. Et tamen ſoluti vagantur, & cum explicant ſuas proboſcides, eorum caput ſimilius ſepiolis. Ego cucumim Plinij, Holothurion Ariſtotelis eſſe credo.

Cucurbita, σικύα, & σικυωνία (præſertim Indica, apud Athenæum) κολοκιώθη vel κολόκυνθα Dioſcor. & Atticè κολόκαυντα (ſed κολοκιώντας rotundas vocant Helleſpōtij, vt author Phrynichus: longas verò σικύας) Gallicè Courge: Ital. Zuccha.

Cucurbita ſylueſtris Plinio, ſiue σομφὸς à Græcis dicta ob inanitatem, digitalis craſsitudinis eſt, nō niſi in ſaxoſis naſcēs. lege Plin. lib. 20. cap. 3. Eſt & cucurbita ſylueſtris, ſed plena, colocynthis Plin. κολοκυνθὶς Dioſcor. & σικυώνη Hippocr. vel σικυωνία, & κολοκιώθη ἀγρία. Gal. coloquinte, courge ſauuage: Ital. Zuccha ſaluatica. Cucurbita plebeia, quæ humi ſerpit: vt Cucurbita cameraria, quæ pergularis: de quibus Plinius lib. 19. cap. 5.

Cucumis, vel Cucumer, σίκυς vel σίκυος: Gal. Concombre: Ital. Cedriuolo, cocomero: Cuius variæ ſpecies, virides, lutei, albi, verrucoſi, longi, diſtorti, læues, atque aliuſmodi. Cucumis ſylueſtris Plin. ſiue aſininus, σίκυος ἄγριος Dioſcor. ex quo fit elaterium: Gal. concombre ſauuage: cuius ſpecies eſt cucumis ſcorpionius, anguinus vel erraticus appellatus, teſte Plinio lib. 20. cap. 1. & 2. hic viridis ac tortus.

Cui dubium cadit? pro cui dubium eſt? quis dubitat? Diomedes Grammat. lib. 1. Cui enim dubium cadit, quin abuno abunis dicamus?

Culpatus, αἴτιος, αἰτιατέος, culpandus. Gellius lib. 11. cap. 7. Sed moleſtius equidem culpatiúſque eſſe arbitror.

Culpatio. præter Gellium, vtitur Cornel. Fronto lib. de nom. verborúmque differ. Vituperatio vitium parat: Culpatio, à culpa incipit.

Culpabilis, ψεκτὸς. Apuleius lib. de Philoſoph. Culpabilium autem virorum quatuor formæ ſunt.

Culpabilis, culpādus, αἴτιος ſiue αἰτιάτεος. Apuleius in Apologia: Niſi forte, quod artificio elaboratum laudabile habetur, hoc

hoc natura oblatum culpabile iudicandum eſt.

Cunabula iuris, i. principia. Pomponius de Origine iuris D. lib.1. Qui liber veluti cunabula iuris continet.

Cunctatior, tardior. Macrobius Satur. lib.7. cap.14. eam cunctatior viſus penetrat, cuius offenſa percuſſa vidēdi acies ſcinditur & in ſe recurrit.

Cupa, Cupula diminutiuè. Vlpianus D. lib.33. Tit. 6. l.3. In cupis autem ſiue cupulis puto admittendum.

Cuprum, æris ſpecies, i. æs Cyprium per contract. vnde apud Palladium Cuprini claui. Spartianus in Caracalla: Ex ære vel cupro cancelli.

Curare, colere, θεραπεύειν. Plinius Epiſtol. lib.1. de Regulo: Eſt enim locuples, factioſus: curatur à multis: timetur à pluribus. De quo alibi: Conuenitur ad regulā mira celebritate: curſant, frequentant. Martialis: Quanto reduci Regulus ſolet turba.

Curatura, ἐπιμέλεια, δίαιτα. Terentius Eunuch. deducunt cibum Tametſi bona eſt natura, reddunt curatura iunceas.

Curgulio tranſlatè pro pene. Perſius Satyra 4. quare detōſus curgulio extat.

Curia, quid à Foro differat, vide Forum.

Curiatim, κατὰ φρήτρας Homero. Gelli⁹ lib.15. cap.27. Comitia Curiata, per lictorem curiatim calari, i. conuocari.

Curcura, ὑπολαῒς, ἐπιλαῒς, ſcribitur & ὑπολεῒς, Gallis fa uuette rouſſe (quam falsò paſſerem troglodytem nonnulli crediderūt) al. Goïtrēſe, Verdō: Italis Pizamoſche. Auis eſt minor luſcinia, ſed eadē corporis figura, coloris ſubuiridis. Culicib⁹ coſsíſq; arborū victitat, raróq; hyeme apparet. In eius nido ponit oua cucullus, quæ ipſa pro ſuis fouet: de quo & Theophraſtus de Cauſis lib. 2. cap.24. Vide & Ariſtotelem Hiſtor. lib.8. cap.3. Iuuenalis Satyra 6. Tu tibi nunc curruca places, fletumque labellis Exorbes. Eſt & Currucæ ſpecies, ὑποθυμὶς Ariſtophanis, Gallicè fauuette plombée.

Cuticularis, δερματικὸς: vt pori, i. πόροι, cuticulares meatus Plinio: Inuiſibilia foramina Celſo, caulæ Lucretio multis locis.

Cyanus, κύανος apud Heſych. κυανὸς) cæruleus: Gallis Pic de muraille. Auis eſt maior paulò fringilla, minor merula: cuius roſtrū gracile: pedes magni, color cæruleus. Saxoſis locis verſatur. De qua Ariſtoteles in Hiſtor. Animal. Vide Iaſpis.

Cybia, vide Thynnus.

Cupitor, is, ἐπιθυμητὴς. Diomedes lib.1. Grammat. Omnes appellationes, quæ in tor terminātur, deriuatæ à verbis, eundē

genitiuum casum admittunt, veluti Cupitor huius rei.

Cychram⁹, siue *Cynchram⁹*, κύγχραμος vel κύχραμος Aristoteli Histor. lib. 8. cap. 12. (alij legũt κεγχρέανος, apud Hesych. κυγχρά-νος) Gallis Trachet. Est enim eius speciei auis, quæ discedẽtibus coturnicibus ducẽ se præbet, vt glottis, Ortygometra, & Otis. Plinius lib. 10. cap. 23. de Coturnicibus: Semper hinc remeãtes comitatũ sollicitant, abeuntque vnà persuasæ Glottis, & Otis & Cychramus. Cychramus perseuerantior festinat etiam peruenire ad expetitas sibi terras. Itaque noctu is eas excitat, admonetque itineris.

Cycladatus, cyclade veste indutus. Suetonius in Caligula: Armillatus in publicum processit, aliquando sericatus, & cycladatus.

Cymindis, χαλκὶς, & κύμινδις Homero (κικυμὶς Callimacho: Cicuma Festo auis nocturna, qua voce νυκτικόραξ, qui nostris Corbeau de nuict, à Gaza exponitur apud Aristotelem) nocturnus accipiter Plinio (sed nocturnus accipiter est potius ὕβρις siue πτύγξ Aristotelis, quem vocamus Fauperdrieux: & hic est Subris Nigidij, voce quidem è Græco, sed corruptè scripta apud Plinium lib. 10. cap. 14. auis quæ aquilarum oua frangit) Faulcon montagnard. Aristoteles Histor. lib. 9. cap. 12. in hunc sensum: Chalcis raro apparet, montes enim incolit, nigro colore est, magnitudine accipitris, quem palumbarium nominant, forma longa ac tenui. Iones Cymindem eam appellant, cuius Homerus etiam meminit in Iliade, cum inquit, χαλκίδα κικλήσκουσι θεοὶ, ἄνδρες δὲ κύμινδιν. Et subiungit: Cæterum Hybris, aiunt autem nonnulli hanc auem eandem esse Ptyngi. Hæc interdiu quidem non apparet, quia non clarè cernit, sed noctu venatur more aquilæ. Pugnat verò etiã cum aquila adeò acriter, vt sæpius ambæ implexæ deferantur in terram & viuæ à pastoribus capiãtur. At Plinius confusè atque infideliter lib. 10. cap. 8. Nocturnus accipiter Cymindis vocatur, rarus etiam in syluis, interdiu minus cernens. Bellum internecinum gerit cum aquila, cohærentesque sæpe præhenduntur.

Cynosbatus, κυνόσβατον, vel κυνόσβατος, & ξυλίνη κύων apud Athenæum, Gallis Esglantier: sentis canis Columellæ. Syluestri rosa maior est, atque in arborem adolescit: folia rosarum multo minora, odorata: caulis totus ac rami aculeis horrent: Flos paruus, odoratus, albus. Nunc & in hortis colitur. Aliud

Cyno-

Cynorhodon, vide ſuprà. Aliud Cynosbaton Theophraſti, de quo Plinius lib.24.cap.14.

Cynorhodon, κυνόροδον. & κυνόμωρον Ruffo, ac ἠλήδαρον (non ἠλιόδωρον) Oribaſij, roſa ſylueſtris, Gallis Roſe de chien, vel roſe ſauuage. Plinius lib.8. cap.41. Ad morſum verò (canis rabidi) vnicum remedium oraculo quodam nuper repertum, radix ſylueſtris roſæ, quæ Cynorhoda appellatur. Hæc planta fert ſpongiam, quæ in Officinis falſò Bedeguar (nam aliud Arabicè. Vide Spina alba) de qua Plinius lib.25.cap.2. poſtquam dixit, radicem ſylueſtris roſæ, quam cynorhodon vocant: ſubiungit, Aliâs apud autores cynorhodi vna medicina erat, ſpongiolæ, quæ in mediis ſpinis eius naſcitur. De eadem rurſus hoc modo lib.24.cap.13. Alterum genus rubi eſt, in quo roſa naſcitur. Gignit pilulam caſtaneæ (ſupple pilulæ, i. caſtaneæ cum ſuo inuolucro atquæ echino) ſimilem, præcipuo remedio calculoſis.. Cynorhodon, etiam eſt lilium rubrum, herbariorum Martagon, λείριον Theophraſti. Plinius lib.21.cap.5. Eſt & rubens lilium, quod Græci crinon vocant: Alij florem eius Cynorhodon.

Cyperus, κύπειρος, & iuncus quadratus Cornelio Celſo, vel triangularis Plinio: Gallicè Souchet: Italis Cypero: Hiſpanis Iunco d'olor. Cuius ſpecies Cyperus Indicus, κύπειρος ἰνδικὸς Dioſcoridi, qui officinarum Cucurma, ſiue Curcuma Arabicè, Chymicis noſtris Terra merita: noſque in Lexico Theophraſti χρῶμα eſſe (quaſi κοῦρμα Sed maluit à coloris tinctura) oſtendimus. Ex huius caule triangulari, inſignes baculos in extremis argento ornatos vidimus in aula regis Galliæ, quos geſtabant œconomi. Alii ex certo palmarum genere fieri prodiderunt.

Cyprinus, κυπρῖνος, κυπριανὸς, λεπιδωτὸς, Nūc in Græcia ὀρφεός: Carpa: vulgò Carpe: Venetiis Raïna: Romæ Burbaro: Placentiæ Carpano: Ferrariæ Carpena. Piſcis eſt lacuſtris ac fluuiatilis (& verè Plinius lib. 9. cap. 16. marinum facit, vt Oppianus Halieut. lib.4.) ſquamis latiſsimis denſiſsimiſque contectus: Cui omnium ſoli lingua non in oris inferiore parte ſita eſt, ſed in ſuperiore, carnoſa atque in cupediis experita. Dentes nec in ore habet, ſed ſubtus intra fauces latent. Mori admodum contumax eſt, tantæque viuacitatis, vt exenterati cor diu palpitet (vt in ſulmonibus) corpuſque ipſum dum frigitur in ſar-

tagine ſubſultet. Ex eius ouis fit,quod vocant Venetiis Cauiaro roſſo, Iudæis conceſſum quibus nigrum ex ouis Acipenſerũ prohibitum. Caſiodorus in Epiſt. 12.4. de regio conuiuio: Deſtinet carpam Danubius. *Cypros*, vide Liguſtrum.

DActyli, vide Vngues.

Dalmaticatus. Adiect. Dalmatico habitu veſtitus. Lampridius in Commodo: Dalmaticatus in publicum proceſsit, atque ita ſignum quadrigis emittendis dedit.

Damaſonion, vide Aliſma.

Damnare heredem teſtamento, pro obligare atque aſtringere. Gaius D. lib. 8. Tit. 4. l. 16. Poteſt etiam in teſtamento heredem ſuum quis damnare, ne altius ædes ſuas tollat ne luminib. ædium vicinarum officiat.

Damnare ad gladium, i. pœna capitali atque vltore gladio. Vlpianus D. lib. 47. Tit. 14. Abigei cum duriſsimè puniuntur ad gladium damnari ſolent.

Damnum infectum eſt, damnum nondum factum, ſed quod futurum veremur: Paulus D. lib. 39. Tit. de damno infecto, l. 2. & l. 4. Cauere damni infecti, vel de damno infecto. l. 7. damni infecti nomine ſatiſdare.

Damnum ſentire, damnũ ferre. D. lib. 10. Tit. 3. l. 6. Vlpianus: Neque lucrum, neque damnum eum ſentire oportet.

Damnum ad ipſum reſpicit, pro eo quod eſt, damnum ipſe ſentire debet. Vlpianus D. lib. 10. Tit. 3. l. 6. Si verò non communi nomine, ſed vt lucretur ſolus, magis eſſe oportet, vt & damnum ad ipſum reſpiciat.

Damni vicarius. Papinianus D. lib. 26. Tit. 7. l. 39. Tutor qui tutoris idoneum hæredem conuenire pupilli nomine noluit, damni vicarius ſubſtituitur.

Dapſilè, lautè, δαψιλῶς. Sueton. in Veſpaſian. Sed & cõuiuabatur aſsiduè, ac ſæpiꝰ rectè, ac dapſilè, vt macellarios adiuuaret.

Dardaniæ artes, i. magicæ, à Dardano inſigni, vt tradunt, mago, cuius commentariis perlectis, doctiſsimus euaſiſſe Democritus memoratur. De quo Plinius lib. 30. cap. 1. Apuleius, Euſebiúſque lib. 2. Præparat. Euang. Columella lib. 10. Dardaniæ veniant artes.

Dare

Dare, pro ſui copiam facere, quod & χαρίζεσθαι Græci de conſuetudine καὶ περὶ συνουσίας. Catullus ad Aufilenā: Tu quod promiſti mihi, quod mentita inimica es, Quod nec das, & fers, ſæpe facis facinus.

Dare facere, verba ſtipulationibus adhiberi ſolita. Alfenus D.lib.17. Tit.pro ſocio.l.71. His verbis ſtipulaſti: Hæc quæ ſuprà ſcripta ſunt, ea ita dari fieri, neque aduerſus ea fieri? Si ea ita data facta non erūt, tum viginti milia dari? Ibid. Hæc ita dari fieri ſpondes? Cicero Offic.3. Arbitrum illum adegit, quid ſibi dare facere oporteret ex fide bona.

Dare in nomen alicuius, ſub eius nomine ementito aliquid edere. Gellius lib.10.cap.12. Multa autem videntur ab hominibus malè ſolertibus huiuſcemodi commenta in Democriti nomen data, nobilitatis autoritatiſque eius perfugio vtētibus.

Dare ſeſe filium, dare ſe adoptādum. Gellius lib.6.cap.7. In illius locum Romulus Accæ Laurētiæ ſeſe filium dedit, ſeque & cæteros eius filios fratres Aruales appellauit.

Dare ſe in memoriam, pro ſui memoriam quàm longam efficere. Seneca Epiſt.94. Vixit, ad poſteros vſque tranſiliit, & ſe in memoriam dedit.

Dare opinionem. Seneca lib.1. de Ira: Vt opinionem luxuriæ ſegnitiæque malignis daret.

Datiuus vel teſtamentarius tutor. Modeſtinus D. libro 46. Tit.6.l.7.

Debitum prætendere. Paulus D. de Pactis l.9. Necnō & vnus tutor plurium pupillorum nomine vnum debitum prætendētium, ſi conuenerit, placuit vnius loco eſſe.

Debitrix, ὀφειλέτις, cuius correlatiuū creditrix. Paulus D.lib. 49.Tit.14.l.47. Moſchis quædam fiſci debitrix ex conductione vectigalis.

Vlpianus D.lib.16.Tit.1.l.8. Quaſi debitrix delegetur.

De, vt περὶ etiam poſtponitur. Paulus D.lib.21.Tit.2.l.11. Ex his verbis ſtipulationis duplæ vel ſimplæ, Eum hominem, quo de agitur, noxa eſſe ſolutum.

De compoſito (vt de cōpacto apud Plautū) pro cōpoſito Virgilio, ſiue ex cōpoſito Plinio, ἀπὸ συνθήματος. Apulei⁹ in Apologia. De cōpoſito, nec opinātē, patroni ei⁹ inceſſere maledictis

De genu pugnare. Seneca lib.de diuina prouid.cap.2. Callum per iniurias duxit, nec vlli malo cedit, ſed etiam ſi ſucciderit, de genu pugnat.

De speculo formatum, pro ad exemplar. Macrobius Satur. lib. 5. cap. 2. Quid quod & omne opus Vergilianum, velut de quodam Homerici operis speculo, formatum est? Alibi: hoc vno vsus est archetypo. lib. 6. cap. 2. Vt vnde formati sint, quasi de speculo cognoscas.

De summo pectore, minus consyderatè, re non infimo pectore perpensa & examinata. Gellius lib. 17. cap. 13. Non me autẽ præterit, dicere aliquem posse de summo pectore, nihil esse in his verbis negotij.

Decedere, i. ἀποχωρεῖν, cum ablatiuo & accusandi casu. Gellius lib. 15. cap. 11. Epictetus quoque philosophus propter id senatusc. Nicopolim Roma decessit.

Decemiugis, δεκάζυγος, currus in quo iugalium paria quina. Suetonius in Nerone: Aurigauit quoque plurifariã. Olympiis verò etiam decemiugem.

Decemprimatus, δεκαπρωτία. Hermogenianus D. lib. vlt. Tit. 4. l. 1. Patrimonij sunt munera rej vehicularis, item nauicularis, decemprimatus. Vide Decaproti.

Decessio verborum. Gellius lib. 13. cap. 28. Animaduertere est plæraque verborum latinorum ex ea significatione, in qua nata sunt decessisse, vel in aliam longè, vel in proximam: eámque decessionem factam esse consuetudine, & inscitia temere discentium, quæ cuiusmodi sint, non didicerunt.

Decessionem pati, i. diminutionem. Mæcianus D. lib. 29. Tit. 4. l. 28. Eam autem decessionem patietur is cui restituta fuerit hæreditas, quam is qui ei restituerit, passurus fuit.

Decessus æstus, Cæsar de bello Gallico lib. 3.

Declinatio mũdi, eius deuexitas ac decliuitas. Columella initio operis: Declinationum mundi non ignarus, vt exploratum habeat, quid cuique plagæ conueniat.

Declarator, is, qui declarat, qui sua voce renunciat. Plinius in Panagyr. Vt idẽ honoribus nostris suffragator in curia: in campo declarator existeres.

Decoctior, perfectior, suauior: Sumpta translatione ab auro recocto, aut à vino. Persius Satyra 1. Aspice & hæc: si forte aliquid decoctius audis.

Decollare. præter Sueton. ac Diomed. Sext. Aurel. Victor in D. Iuliano: Extenta damnatorum modo ceruice decollatur.

Decorissimus, ἀξιοπρεπέστατος. Apuleius in Apologia: Eũ quoque Zenonem longè decorissimum fuisse vt Plato autumat.

Decre-

Decretalis. Vlpianus D.lib.38.Tit.9.l.1. Decretalis bonorum possessio an repudiari possit, videamus, id est decreto delata.

Deculpatus, ἐπίψεκτος, multùm culpatus vel culpandus. Gellius lib.19. cap. 10. Itáne, inquit, magister dehonestum tibi deculpatúmque hoc verbum videtur?

Decumanus fructus: de quo Ouid. in Trist. Qui venit hinc fluctus, fluctus supereminet omnes, Posterior nono est, vndecimóque prior. Idem 11.Metam. Vastius insurgens decimæ ruit impetus vndæ. Silius lib.14. Non aliter Rhodopes Boreas à vertice præceps, Cùm sese immisit, decimóque volumine põtum Expulit in terras. Seneca in Tragœd. Agamemnone: Hæc onere sidit, illa conuulsum latus summittit vndas, fluctus hanc decimus tegit. Valerius Argonaut.2. Incassum decimæ cecidit tumor arduus vndæ: Lucanus in 5. Pharsaliæ. Hæc fatũ decimus dictu mirabile, fluctus Inualida cum puppe leuat.

Decumatio, vide Centesimare.

Decurionatus, i. decuriâtus. Macrobius Satur.lib.2.ca.3. Cùm rogaretur, vt decurionatum priuigno eius expediret.

Decentissimuss, Superlat. Seneca in Suasoria 2. Decentissimi generis stultam sententiam referam.

Dedecorosè, ἀτίμως, αἰσχρῶς, turpiter. In Epitome sexti Aurel. Victoris: Dedecorosè vixi, turpius peream. sunt verba Neronis sua manu pereuntis.

Dedere se ad literas, pro literis. Gellius lib.2.cap.21. Tum quispiam ex iis, qui se ad literas memoriásque veteres dediderat.

Deditim, Aduerb. teste Diomede Grammatices lib.1.

Deductio, de summa diminutio. Nam ducere etiam ad vsurarum rationem pertinet pro ἐλλογεῖν imputare. D. lib.10. Tit. 2.l.51. Impensarum ratio haberi debet: quia nullus casus interuenire potest, qui hoc genus deductionis impediat.

Ded*uctior*, gracilior. Suetonius in Augusto: Nasum & à summo eminentiorem, & ab imo deductiorem.

Defæcatus animus. Macrobius Comment.lib.1.cap.8. Tertiæ sunt purgati iam defæcatique animi, & ab omni mundi huius aspergine presse puréque detersi.

Defamatus, infamis. Gellius lib.14.cap.2. Spurcissimæque vitæ ac defamatissimæ.

Defamatissimus, maximè infamis. Gellius li.18.cap.3. homo quispiam turpitudine pristinæ vitæ defatissimus.

Defamatus, infamis. Gellius libr. 9. cap. 2. Vt vocabula quo-

que eorum defamata, atque demortua, cum ipsis viderentur.

Defecta nomina. Paulus D.l.22. Tit.1.l.11. Æquum est quamuis ipso iure vsuræ reip. debeantur, tamen pro defectis nominibus compensationem maiorum vsurarum fieri.

Defectus facultatibus, Italis fallito: qui a fait banque route. Vlpianus D.li.23. T.3. Si extraneus sit qui dotē promisit, isque defectus sit facultatibus: imputabitur marito cur eum non conuenerit.

Defectio pro figura quæ ἔκλειψις. Virgilius: Ipse quirinali lituo, paruáque sedebat. Respondit Seruius: Sic hoc dictum esse, vt pleraque dici per defectionem solent: Macrob. Satur. l.6.c.8.

Defectior, magis defectus. Apul. in Apologia: Cur in planis quidē speculis, fermè pares obtutus & imagines videantur, in tumidis verò & globosis omnia defectiora, at contrà in cauis auctiora.

Defectior, Compat. Spiritus vbi incipit fortior est: defectior, vbi desinit.

Defector: quo cum Suetonio vtitur Cornel. Tacitus lib.19. Ducem se defectoribus obtulit.

Defendi per aduocatum. Plinius in operis Præfat. Præterea est quædam publica etiam eruditorum reiectio. Vtitur illa & M. Tullius, extra omnem ingenij aleam positus, & (quod miremur) per aduocatum defenditur.

Deferuere de maris æstu. Gellius lib.19. cap. At vbi cælum enituit, & deferbuit mare, & ardor ille periculi deflagrauit.

Deflagratio venarum. Iul. Firmicus Mathes. lib.1. Ille cita ardentium venarum deflagratione feruescens violentia repentini caloris exæstuat.

Defœnerari. Apuleius in Apologia: Pater eius plurimis creditorib⁹ defœneratus, maluit retinere pecuniā quàm pudorē.

Deformatio, διαμόρφωσις, figuratio ac διατύπωσις. Iul. Firmic⁹ Matheseos l.1. Ecce ille nondum corporis deformatione cōpleta in maternis visceribus immatura festinatione præmoritur.

Deformißimus, αἴσχρώτατος. Gellius lib.5. cap. 11. Inter n. pulcherrimā fœminam, & deformissimā media quædā forma est.

Defricatè. Næuius in Tarentilla apud Carisium infacetè, & defricatè.

Deglubere, ac Glubere obscœnitatis verba, morigerari. Ausonius: Deglubit, fellat, molitur per vtramque cauernam. Catullus: Glubit magnaminos Remi nepotes.

Degu-

Degulator, gulosus nepos, ἄσωτος. Apule. in Apologia: Quæ tamē omnia in paucis annis ita hic degulator studiosè in ventrem condidit.

Degustatio, ἀπόγευσις. Vlpianus D.lib.18.T.6.l.1. periculum vini vsque ad degustationem sustinere.

Dehortatio, ἀποτροπὴ, ἀποτρεπτικὸς λόγος. Diomedes Gram. lib.2. Παράδειγμα est enarratio exempli, vel rei præteritæ relatio, significans adhortationem dehortationémve.

Deiectio animi. Seneca. Quæst. natural.l.2.ca.vlt. Honestius indicas deiectione animi perire, quàm fulmine?

Deiectiones, aut altitudines stellarum, apud Iul. Firmicū l.2.

Delatorius, vt delatoria curiositas. Vlpianus D.lib.22.Tit.vlt. l.6. Vt neque negligentia crassa, aut nimia securitas satis expedita sit, neque delatoria curiositas exigatur.

Delectatior. Gellius lib.20. cap. vlt. Aut sermo incorruptior, aut delectatior motio, aut in ludo liberalior.

Delectabilis, τερπνός. Cornel. Tacitus lib.12. Infusum delectabili cibo boletorum venenum.

Delectabiliter, τερπνῶς. Prob⁹ in Catholicis, structuræ delectabiliter componendæ. Gellius lib.13.cap. 23. Delectabiliter ac decorè multis variísque verbis depicta est.

Delibatio, ἀπόγευσις. Florentinus D.lib.30.Tit.1.l.116. Legatum est delibatio hæreditatis, qua testator ex eo, quod vniuersum hæredis foret, &c.

Deliciolum, παιδικά. Seneca 12. Epist.l.2. Ego sum Philosti villici filius delitiolum tuum. Perfectè, inquam, iste delirat vetulus, etiam delitiolum meum factus est.

Delitus. Diomedes Gramma.lib.1. Deleor delitus & deletus. Cicero ad filium: cæteris delitus. Varro: pecorinæ delitæ literæ. Caluus ad vxorem 1. Epist. Inuita delita.

Demandare vicem suam. Suetonius in Caligula: Proximo collusori demandata vice sua.

Demētire, insanire, παραφρονεῖν: quo vsus præter Lucret. Apul. in Apalogia: Confessa est, se se mea magia inductā demētire.

Dementiri, valde mentiri, καταψεύδεσθαι. Apuleius in Apologia: Et ex eo sacro cœpisse dementiri.

Demolio pro demolior. Varro in poetico libro: Et tamen nō demolio astra. Item Epistolicarum Quæst. Demoliuit tectum. Ex Diomede Grammat.lib.1. Næuius in Corollario: Hæc demolire. Ex Diomede Grammat.lib.1.

Demonstratiuè,ἐπιδεικτικῶς.Macrobius Comment.lib.1.cap. 16.Hunc locun demonstratiuè terram dicens,in qua erat,dum ista narraret.

Demorari pro manere. D.lib.5.Tit.1.l.2.Non compelluntur seRomæ defendere quandiu legationis causa ibi demorantur.

Demulctus,delinitus.Gellius lib.3.cap. 13. Atque ita motus, & demulctus,& captus est.

Demutare sententiam in re aliqua. Gellius lib.17.cap.1.Ea nobis pòst incipiunt displicere,sententiámque in iis nostram demutamus.

Denotare probro,infamare.Suetonius in Caligula:Quem C. seniorem iam, & mollem effœminatum denotare omni probro consueuerat.

Dens pro claui συνεκδοχικῶς.Tibullus lib.1. Eleg 1.Sed reserat fixa dente puella fores. Germanicus in Prognosticis:Qualis ferratos subiicit clauicula dentes,Succutit & foribus producit Vincula claustris.

Denticulus,dens paruus,ὀδόντιον.Apuleius in Apologia:Viperæ ritu niueo denticulo,atrum venenum inspirare.

Dentex Columellæ, & Appitio συνόδους, & συνόδων, & σινόδων (παρὰ τὸ σίνεσθαι καὶ βλάπτειν τοῖς ὀδοῦσι,quòd dentibus noxius sit)apud Athenæũ l.7.Massiliensibus Dentè:Italis Dentale: In Gallia Narbon. Marmo, (confusè cum mormyro) Piscis marinus sargo & auratæ similis, cui caput magis compressum quàm auratæ vel pagro: Dentes singulis maxillis quaterni caninis similes,paruique & exerti:Pinnæ & aculei & squamæ & color Erythrini (vnde ἐρυθροποικίλος ab Epicharmo)nam ex albo (indéque λευκὸς cognominatus à Numenio) rubescit punctis rubeis notatus.In capite eius lapillus. Plinius lib.37.cap.10. Synodontides è cerebro piscium est, qui Synodontes vocantur.Est & Charax piscis, χάραξ Athenæo lib.8.ex denticis siue synodontis genere,vt συναγρὶς,qui maior. De dentice Aristoteles Histor.lib.9.cap.2.& Ælianus lib.1.cap.46.

Denuntiat abstinere,παραγγέλλει ἀπέχειν. Iustinus Historicus lib. 31. Mittit qui ei denuntiarent, abstine à regno pupilli, pro vt abstineret.

Depascere transitiuè,pro depasci facio. Columella lib.2.cap. 11. Et si depascere sæpius voles,&c.D.libr.10.Tit.4.l.9.Glans ex arbore tua in fundum meum incidit: eam ego immisso pecore depasco..

Deper-

Deperditus: vt deperditus amore. Suetonius in Domitiano: Domitiani Paridis hiſtrionis amore deperditam repudiauit.

Depoſitio, παρακατάθεσις, actio qua depoſitum aliquid apud aliquem intelligitur, i. cuſtodiæ traditum. Vlpianus D.lib.16. Tit. 3.l.1. Vel conditio depoſitionis non exſtitit.

Depoſitor, qui apud aliquem rem aſſeruandam deponit. Vlpianus D.li.16. Tit. 3.l.1. Si depoſitor deceſſerit. Cui correſpondet Depoſitarius (is apud quem depoſitio fit & qui depoſitum ſuſcipit) & ſequeſter depoſiti, qui plurium.

Depoſitio, ἀπόθεσις. Vlpianus D. libr.48. Tit.18.l.8. Aut damnum cum infamia, aut dignitatis alicuius depoſitionem. Alibi, Gradus deiectio.

Depoſitio, παρακαταθήκη, καταβολὴ. Vlpianus D.lib.46.T.5.l. 7. Neque pecuniæ vel auri, vel argenti depoſitione, in vicem ſatiſdationis fungitur.

Depoſitio, vt pecuniarum depoſitio. Vlpianus D. lib.26. Tit. 7.l.7. Si deponi oportet pecunias ad prædiorum comparationem. Et ſolent comminari prætores, vt ſi non fiat depoſitio, vel aliquando tardius fiat, legitimæ vſuræ præſtentur.

Deprædari. D.lib.3. Tit.5.l.6. Sed & ſi quis negotia mea geſſit non mei contemplatione, ſed lucri ſui cauſa: Labeo ſcripſit ſuum eum potius quàm meum negotium geſſiſſe: qui enim deprædandi cauſa accedit, ſuo lucro non meo commodo ſtudet.

Deprædatio, qua voce vtitur Iul. Firmicus Matheſ. lib.3.

Depreſsio, κατάπτωσις. Macrobius Satur. lib.1. cap.20. Sol ſemper, velut à quadam imæ depreſſionis ſenecta, in altitudinem ſuam, vt in robur reuertitur iuuentutis.

Depreſsitas, *tis*, ἀπόθλιψις, decliuitas, deuexitas. Apuleius in Hermetis Aſclepio: Non depreſſitas terræ eius opera impedit.

Depugnatio, καταμάχη. Iul. Firmicus Mattheſos lib. 4. Ex forenſium certaminum depugnationibus liberatus.

Deriſus, *us*, qua voce præter Quintil. Suetonius in Tiberio: Maximè tamen curauit notitiam hiſtoriæ fabularis, vſque ad ineptias, atque deriſum. Et Seneca Epiſt. 77.

Deriſorius, καταγελαστικός. Vlpianus D.lib.30. Tit.1.l.71. Quod ſi nullas ædes reliquerit, magis deriſorium eſt, quàm vtile legatum. Marcianus D.lib.28. Tit.7.l.14. Conditiones contra edicta imperatorum, vel quæ contra bonos mores, vel deriſoriæ ſunt.

Deriuatio, translatè. Macrobius Satur. lib. 6. cap. 1. Exprobantibus tanto viro alieni vsurpationem: nec considerantibus, hunc esse fructum legendi, æmulari ea quæ in aliis probes: & quæ maximè inter aliorum dicta mireris, in aliquẽ vsum tuum opportuna deriuatione conuertere.

Derogare. Derogatur legi, cum pars detrahitur: Abrogatur legi, cum prorsus tollitur. Modestinus D. de verborũ significat.

Derogatiuus, ἀφαιρετικὸς. Diomedes Grammat. li. 1. In enim præpositio plerunque derogatiua: nonnunquam adiectiua.

Derogatorius, vt edictum derogatorium. Iulianus D. li. 25. T. 4. l. 2. Edictũ de custodiẽdo partu, derogatorium eius est, quod ad Carboniani decreti exemplum comparatum est.

Descendidit, non descẽdit dicebãt veteres. Ennius & Valer. Antias in Histor. 75. Deinde funere locato, ad forum descendidit. Laberius quoque in Catulario: Ego mirabar quomodo mãmæ mihi descendiderant. Vide Gellium lib. 7. cap. 9.

Descriptiuncula. Seneca in Suasoria 2. Ex omnibus suasoriis celebres descriptiunculas subtexam.

Deserere, sese deserere. Cæsar. lib. 1. Ciuilium Bellor. Petreius verò non deserit sese, armat familiam.

Desertissimus, superlat. Seneca Quæst. nat. lib. 3. cap. 11. in locis desertissimis fontes.

Despectare pro despicere, καταφρονεῖν. Cornel. Tacitus lib. 17. Ne vt victi, & ignaui despectarentur.

Despectissimus, contemptissimus. Suetonius in Cæsare: Despectissimum quendam ex Corneliorum genere, cui ad opprobrium vitæ Salutioni cognomen erat, secum in castris habuit. Idem in Claudio: Eum auia Augusta pro despectissimo semper habuit.

Desperationem in virtutem vertere. Iustinus Histor. libro 2. Sed Themistocles timens, ne interclusi hostes desperationem in virtutem verterent, & iter quod aliter non pateret, ferro patefacerent, &c.

Despuere ocello. Quia superbiam ac contemptum, oculi nonnunquam ipsi significant. Catellus ad Licinium: precésque nostras, Oramus, caue despuas ocello.

Destinare pro designare. Vlpianus D. libr. 10. Tit. 4. l. 3. Quid enim si dominus quidem paratus sit defendere, actor verò destinare non possit nisi ex presentibus? Et Marcellus D. libr. 45. de verbor. obligat. l. 94. Alioquin si cum destinare genus (tritici) &

ci) & modum vellet.

Destinatio in, στοχασμὸς εἰς. Papinianus D.l.31.Tit.1.l.77.Nam in vnum etiamnum destinatio dirigi potuit.

Desudatio, ἀφίδρωσις. Iulius Firmicus Matheseos li.3. Coram nimia desudatione dissoluitur.

Desyderium pro re amata, i. amasia, vel amasio. Catullus in Epigram. de passere Lesbiæ: Cum desyderio meo intenti, Carum nescio quid lubet iocari, i. meæ puelle. Sic πόθος Græcè Phanocles de Orpheo: πολλάκι δὲ σκιεροῖς εἰν ἄλσεσιν ἕζετ᾽ ἀείδων ὅν πόθον. οὐδ᾽ ἦν οἱ θυμὸς ἐν ἡσυχίῃ. Et Biõ in Bucol. Θνατῶν ἀθανάτων τε πόθος.

Desideria audire, i. supplicationes. Vlpianus de Offic. Procõs. D.lib.1. Tit.16.l.9. Obseruare itaque eum oportet vt sit aliquis ordo postulationum, scilicet vt omnium desyderia audiantur.

Desyderabilior. Suetonius in Tyberio: Vt tali successore desyderabilior ipse aliquando fieret.

Detectio. Vlpianus D.libro 29.Tit.5.l.1. Quæstionem autem sic accipimus, non tormenta tantùm, sed omnem inquisitionem & detectionem mortis.

Detentio, κατοχὴ, ἐπίσχεσις, retentio. Vlpianus D.lib.43.Tit.2. 25. Ei quoque qui pignori fundum acceperit, scribit Iulianus non esse iniquum detentionem seruitutis dari.

Detrectare aliquem pro vituperare, vide Obtrectare.

Detrectare gloriam alicuius. Corn. Tacit[9] in Dialogo: Plures hodie reperies qui Ciceronis gloriã, quàm Virgilij detrectẽt.

Detractatio (vt obtrectatio) pro vituperatione. Gellius lib. 2.cap.6. Non laude solum indignus, sed detrectatione execrationéque totius generis humani dignus esset.

Detestatio hominis, εἴς τινα μισοπονηρία, Passiuè de odio quo improbi mores solemus detestari. Macrobius Satur. libro 6. ca.7. Hoc enim verbũ Illaudati, non est idoneum ad exprimẽdam sceleratissimi hominis detestationẽ. Ibidem Actiue: De testatione, execrationeq; totius generis humani dignus est.

Detractor, qui detrahit ac derogat alicui. Corn. Tacitus li.11. Nam ipse haud quaquam sui detractor vnam omnino anguẽ in cubiculo visam, narrare solitus est.

Detritus, καταπετριμμένος. Et translatè homo detritus (vt apud Græcos τρίμμα, & περίτριμμα ἀγορᾶς) in aliqua arte. Gelli[9] libr.15.capi.30. Qui ab alio vitæ genere detriti iam, & retorridi ad literarum disciplinas serius adeunt.

Detrita veſtimenta.Cornel.Tacitus lib.1.detrita tegmina.

Deuergentia,*æ*,deuexitas,decliuitas, κατωφερὲς,κάταντες. Gellius li.14.cap.1.Partium circulorúmque cæli, ex deuergentia & conuectionibus mundi varietas.

Deuirginare,violare,corrumpere.Paulus de Offic.præſid.D. lib.1.l.21.Præces cum cognoſcat de ſeruo corrupto, vel ancilla deuirginata, vel ſeruo ſtuprato. Græcè eſt διαπαρθενευθεῖσω. Nam.διακορεῖν καὶ διαπαρθενεύειν hoc ſenſu dicitur.

Deuoluitur dominium ad aliquem, i. deſcendit ac tranſit Vlpianus D.lib.43. Tit.24.l.13.Quæſitum eſt,ſi cum prædium interim nullius eſſet- poſtea dominio ad aliquem deuoluto.

Deuomere.Cæcilius in Plotio:Nihil peccat de ſuauio,vt deuomas volt, quod foris potaueris.

Deuomere, ἐξεμεῖν. Statius Comicus: Sed tua moroſa ne vxor quæſo eſt.quam rogas. Qui tandem, tædet mentionis, quæ mihi Vbi domum adueni ac ſedi, extemplo ſauium Dat ieiuna anima, nil peccat de ſauio,vt deuomas vult, quod foris putaueris.al.port.

Deuotiſsimus.Seneca lib.5.de Benef. cap. 17.Æquè immenſum erit,ſi percurrere cæpero ipſa reſp. quam ingrata in optimos ac deuotiſſimos ſibi fuerit.

Deuotiſsimus,addictiſſimus.Suetonius in Cæſare:Quibus rebus & deuotiſſimos ſibi,& fortiſſimos reddidit.

Dexterior humerus,i.dexter.Suetonio in Claudio.

Di melius ſiue meliora. Sic dicere ſolebant auerruncando, amoliendo atque aduertendo quæcunque impenderent mala.Valer.Maximus in v. Di melius, quod hunc animum viris earum nõ dederunt.Seneca de remed.fortuit.Morieris.di melius.Cicero apud Nonium Marcellum in verbo Auerruncare: Di maluerint meliora.Tibullus li.2.Eleg.4. Di meliora ferant, nec ſint inſomnia vera.

Dicatura,*æ*, ἀνάθεσις, dicatio. Plinius in Præfat. Nec fiducia operis hæc eſt, ſed dicaturæ. Sic enim legi debere in Plinianis obſeruationibus ac caſtigationibus oſtendimus: non verò indicatura.

Dicis gratia,ſimulatè,non ex animo, ad ſpeciem, quis dicere poſſit ſe feciſſe, ἀφοσιώσεως ἕνεκα. D. libro 13. Tit. 6.l.4.Sæpe etiam ad hoc commodantur pecuniæ, vt dicis gratia numerationis loco intercedant.

Dictatio.Paul.D.l.29.T.1. l.40. Lucius Titius miles notario ſuo

ſuo teſtamentum ſcribendum notis dictauit, & antequam li teris præſcriberetur, vita defunctus eſt. Quæro an hæc dictatio valere poſsit.

Dicturio, verbum ἐφετικὸν ac deſyderatiuum. Macrobius Satur. lib. 7. cap. 3. Sed perge, Auiene, ne vltra te dicturientem retardem. Idem lib. 7. cap. 1. Quid duces & milites, qui fortiter à ſe facta ſemper dicturiunt: & tamen tacent arrogantiæ metu?

Differri ſermonibus, i. iactari, vt qui fit vulgi fabula. Cæcilius Plotio: --nũc credo inter ſuas æqualeis Et cognatas ſermonem ſerit-- Hæc erunt concilia hodie differor ſermone miſer. Vide Gellium lib. 2. cap. 23.

Diffinitiuè, ſiue definitiuè, ὁρισικῶς, definitè, apud Aſconium 4. in Verr.

Diffluus, διαῤῥήτος. Mar. Attilius apud Macrob. Satur. lib. 3. cap. vlt. Sumas ab alio, lacte diffluos groſſos.

Diffringere. præter Plautum Suetonius in Auguſto: Parte Liburnicarum demerſa, ſimulque eius in qua vehebatur, fuſis armamentis, & gubernaculo diffracto.

Diffuſio, vel potius diffiſio (vt dicitur diffindere diem.) procraſtinatio. Gellius lib. 14. cap. 2. Atque in rerũ quidem diffuſionibus, comperendinationibus, &c.

Digeries, digeſtio. Macrobius Saturnal. lib. 1. in præfat. quam bona ex parte mutuatus eſt ex Seneca lib. Epiſtol. 12. ep. 85. Idem in his quibus aluntur ingenia præſtemus: vt quæcunque hauſimus, non patiamur integra eſſe, ne aliena ſint, ſed in quãdam digeriem concoquantur: alioquin in memoriam ire poſſunt, non in ingenium.

Dignanter, ἀξίως. Vopiſcus in Tacito: Ipſum igitur qui nos tueri debet, loquentem dignanter audite.

Digno pro dignor. Pacuuius in Hermione: Cùm neque aſpicere æquales dignarẽt eius. Ex Diomede Grãmatices lib. 1.

Dij patrij, penates, quos θεοὺς πατρῴους vocari tradit Higinius. Virgilius, Dij patrij ſeruate domũ. Et alibi, Patriíque penates. Vide Macrob. lib. 3. Satur. cap. 4.

Dij magni, admirantis, vt φεῦ, πάπαι: & coniunctim φεῦ πάπαι, vt ὢ πόποι, quod vt interdum in admiratione ponitur. Plautus in Capt. Audiui. di magni. Ouid. in 2. Elegiarum, Oſcula, di magni, qualia, quotque dedi. Et in 6 Faſt. Quàm bene, di magni, pugna cecidiſſet in illa Defenſor ſolij Iuppiter ipſe ſui.

Dilargior Pasſiuè. Gellius lib.15. cap.13. Salluſtius quoque eodem modo: Dilargitis proſcriptorum bonis, dicit, tanquam verbum Largior ſit ex verbis communibus.

Dilatorius, ὑπερθετικὸς, ἀναβλητικὸς. Vlpianus D.lib.44. Tit.1. l.2. Dilatoria eſt exceptio quæ differt actionem.

Dilatrare. Gellius lib.1.cap.2. Nugalibus & puerilium iſagogarum commentationibus dilatrantes, obiurgatione iuſta inceſsuit.

Dilector, ἐραστὴς, amator. Apuleius Floridor.lib.2. Ego me dilectorem tui profiteor.

Dilogia, inquit Aſconius Pædianus in 2. Orat. in Verr. dicitur figura, cum ambiguum dictum duas res ſignificat.

Dimachæ, διμάχαι. Quintus Curtius lib.5. Itaque delectis equitum 6. millibus, trecentos, quos dimachas appellant, adiungit: dorſo hi grauiora arma portabant: cæterum equis vehebantur, cum res locuſque poſceret, pedeſtris acies erat.

Dimanare etiam μεταφορικῶς de amoris flamma. Catullus ad Lesbiam. Tenuis ſub artus Flamma dimanat. Sapphus κατὰ μὲν γλῶσσαν γε λεπτὸν αὐτίκα πῦρ ὑποδέδρομε. Plautus in Moſtellaria: Continuo pro imbre amor aduenit. Is vbi in pectus permanauit, Permadefecit cor meum. Lucretius in 4. Hinc illa ta prius Veneris dulcedinis in cor ſtillauit gutta, & ſucceſsit frigida cura.

Diminutio mentis, apud Suetonium in Auguſto, de mente alienata.

Diminutiuè, ὑποκοριστικῶς. Aſconius Pedian. in 2. Orat. in Verr. diminutiuè diecula dicitur.

Dimiſſoriæ literæ, ἀφετικὰ γράμματα. Marcianus D.lib.49. Tit.6. Poſt appellationem interpoſitam literæ dandæ ſunt ab eo à quo appellatum eſt, ad eum qui de appellatione cogniturus eſt, ſiue principem ſiue quem alium, quas literas dimiſſorias ſiue apoſtolos appellant, &c.

Dioctinitæ. Ammianus Marcellinus lib.27. Deploratis nouiſsimis rebus, luxuquæ adiumento militari marcente, adhibitis ſemiermibus paucis, quos dioctonitas appellant. Iulius Capitolinus in Antonio Philoſopho: Armauit & dioctonitas. Quid ſi a διώκω (vt à ſequor ſequutores) legendum διωκωνίτας, quaſi dicas inſequutores vel perſequutores?

Diomedea ſiue Diomedis inſula, contra Apuliæ oram, Diomedis tumulo atque delubro nobilis: quæ hodie Tremiti vocatur

catur in mari Adriatico ſub ditione Abbatiæ Venetorum: de qua Plinius lib.10.cap.44. Et lib.3.cap.vlt.

Diomedeæ aues, quæ nunc ab incolis Diomedis inſulæ Artenæ appellantur. Vocem edunt ſimilem pueris vagientibus: Solem ferre non poſſunt, noctúque piſces venantur. Earum pinguedo morbis frigidis maximè ſalutaris. Plinius quæ de his ſcripſit lib.10. cap.44. poſt hæc verba, Fulicarum ſimiles, ficta ſunt & fabuloſa.

Dirarum inſectatio, furiarum agitatio. Sextus Aurel. Victor in Epitome de Caracalla: Hic fratrem ſuum peremit: Ob quam cauſam furore pœnas dedit Dirarum inſectatione.

Directio, διόρθωσις, præter Quintilianũ. Apuleius lib. de Mũdo: Eos polos dicimus, à quibus velut à cardinib⁹ directio quædam profecta, axis eſt dictus.

Direptui eſſe, vt apud Salluſtium obtentui, & oſtentui eſſe. Spartianus in Seuero: Inuadentibus multis Remp. res Rom. prædonibus direptui fuit.

Diriguit animus. Seneca Controuerſiarum lib. 7. Obortæ ſunt ſubito tenebræ, diriguit animus, ſublapſum eſt intercepto ſpiritu corpus.

Diruptio. Seneca Quæſtionum natur. lib. 2. cap.15. neceſſario vaſtum in tam magnorum corporum diruptione reddit ſonum.

Diſcapedinare, intercapedine ſeparare, διαχωρίζειν. Apulei⁹ Floridorum lib.1. Primus Hiagius in canendo manus diſcapedinauit.

Diſceptatiuncula, æ, Gellius lib.20.cap. vlt. Ea omnia ſubciſiua & ſubſecũdaria tempora ad colligendas huiuſcemodi memoriarum diſceptatiunculas conferam.

Diſciplinoſus, conſilioſus, victorioſus, quæ M. Cato ita affigurauit, inquit Gellius lib.4. cap.9.

Diſcluſio, διάκλεισις. Apuleius lib. de Deo Socratis: Fac intelligas non modo loci diſcluſione, verum etiam naturæ dignitate.

Diſcretio, διάκρισις. Diomedes Grãmatices lib.2. In Latinis nunquam acutus accentus in vltima ſyllaba poteſt poni, niſi diſcretionis cauſa.

Diſcriminator, is, διαιρέτης. Apulei⁹ de Mũdo: Axis eſt dictus,

diuisor & discriminator mundi.

Discriminatio, διάκρισις, separatio. Diomedes Grammat. lib. 1. Nomen est, quo deus, aut homo propria duntaxat, discriminatione pronuntiatur. Ibid. sine speciali discriminatione.

Discursitatio. Seneca de vitæ bruitate cap. 3. Agedum ad computationem ætatem tuam reuoca. Dic quantum ex isto tempore creditor--abstulerit,--quantum officiosa per vrbem discursitatio.

Discussor, λογιστής, calculator. Iul. Firmicus Matheseos lib. 3. Exactores Imperatorum, & qui annuas fiscaliorũ præstationes repetunt: discussores, rationales, &c.

Discussor. Macrobius Comment. lib. 1. cap. 21. Hoc loco diligens rerum discussor inueniet, quod requirat.

Discußio. Macrobius Comment. lib. 1. cap. 16. Sequitur illa discusio, quid sit, quod adiecit, i. διάλυσις, solutio, aut inquisitio.

Discusio. Seneca Quæst. Natur. lib. 6. cap. 19. Quomodo in dolio cantantis vox, per totum cum quadam discusione, percurrit ac resonat.

Disertitudo. Fab. Victoriuus in 1. Rhetor. Cicer. Attẽdamus tamen vt cum suprà pro eloquentia aut copiam dicendi, aut exercitationem, aut disertitudinem nominauerit.

Disiunctiuus, διαζευκτικός: vt disiunctiuus modus. Papinianus D. lib. 35. Tit. 1. l. 78. Disiunctiuo modo conditionibus ascriptis.

Disiunctiuæ coniunctiones, quæ copulatiuis opponuntur, apud Probum.

Disiunctiuè, διαζευκτικῶς. Vlpianus D. lib. 30. Tit. 1. l. 34. At si coniuncti disiunctiuè commixti sint, vnius personæ potestate funguntur.

Dispansa manus palma, Suetonius in Domitiano: Nonnunquam in pueri procul stantis, præbẽtísque pro scopulo dispansam dextræ manus palmam, sagittas tanta arte direxit, vt omnes per interualla digitorum innocuæ euaderent.

Disparilitas, ἀνομοιότης. Macrobuis Satur. lib. 1. cap. 1. Nec indigestè, tanquam in aceruum, congesimus digna memoratu: sed variarum rerum disparilitas ab authoribus diuersis confusa temporibus, ita in quoddam digesta corpus est.

Dispartire vires, Tacitus lib. 13.

Disparilitas. Gellius lib. 20. cap, 11. Facta igitur est in his cõmentariis eadem rerum disparilitas.

Dispen-

Diſpenſationem alicuius rei mandare, τινὸς διανομὴν ἐπιτέλλειν.

Diſpeſcere pro ſeparare, præter Plin. vſus & Macrobius Satur. 3. cap. 15. freto Siculo, quod Rhegyum à Meſſana diſpeſcit: vbi corruptè tamen in impreſsis deſpicit.

Diſpoſitius Cõparat. à diſpoſitus, Seneca Quæſt. natural. lib. 1. in præfat. Quo neque formoſius eſt quiſquam, nec diſpoſitius.

Diſputatiuncula. Seneca Epiſtol. 118. Hoc eſt ſapere, non diſputatiunculis inanibus ſubtilitatem vaniſsimam agitare.

Diſſenſus pro diſſenſione, vt conſenſus dicitur, non tantùm in verſu, ſed etiam in oratione proſa. Paulus D. lib. 17. Tit. pro ſocio. l. 65. Diximus diſſenſu ſolui ſocietatem.

Diſſentitur, imperſonaliter. Gellius lib. 10. cap. 1. Cũque diſſentiretur, & pars tertiò, alij tertium ſcribendum contenderent. Vide Conſentitur.

Diſſentitur Imperſonal. vt Conſentitur. Gellius lib. 3. cap. 11. De patria quoque Homeri multò maximè diſſenſum eſt.

Diſſeptum, ſiue diſſepium, διάφραγμα, ſeptum tranſuerſum. Macrobius Comment. lib. 1. cap. 6. Diſſeptum vocatur, quod ventrem & cætera inteſtina ſecernit.

Diſſeptum Iſydoro Etymol. lib. διάφραγμα, ὑπόζωμα, ſeptum tranſuerſum Cor. Celſo.

Diſsimulamentum, εἰρωνία, diſsimulantia. Apuleius Floridorũ lib. 1. Muſæ cum Minerua diſsimulamenti gratia iudices aſtitere. Idem in Apologia: Quæ ſcripſerat diſsimulamenti cauſa, & deridiculi.

Diſſolutio, i. diſſoluti mores vitaque intemperantior. Spartianus in Saturnino: Cum diſſolutionem Galieni pernoctantis in publico ferre non poſſet.

Diſterminus, διωρισμένος (dicitur vt conterminus) terminis finibuſque ſeparatus.

Diſtractio, venditio, D. de Minorib. l. 49. Si res pupillaris vel adoleſcentis diſtracta fuerit, quam lex diſtrahi non prohibet: venditio quidem valet, veruntamen ſi grande damnum pupilli vel aduleſcentis verſatur, etiam ſi colluſio non interceſsit, diſtractio per in integrum reſtitutionem reuocatur Vlpianus D. lib. 19. Tit. vlt. l. 13. Et ſocietas non videtur contracta in eo quòd te non admiſit ſocium diſtractionis: ſed ſibi certum pretium excepit.

Distractio membrorum, σπασμός. Gelli⁹ lib. 12. cap. 5. Faciebat vis illa & natura morbi, quod erat suum, distractionem cruciatumque membrorum.

Distractio, alienatio. Vlpianus D. libro 30. Tit. 1. l. 120. Omnibus quibus fideicommissum relictum est, ad distractionem consentientibus, nullam fideicommissi petitionem superfuturam.

Distractissimus, occupatissimus. Velleius Paterculus Histor. 2. Tanquam distractissimus ille tantorum onerum mole, huic vni vacaret animus.

Districtius. Apuleius in Apologia: Quanquam & si districtius magum me dixisset, posset videri exsabunda.

Districtim, idem quod districtè, Seneca Controuers. lib. 7. Malè de se existimare eum, qui ire ad Iudicem districtim innocens nollet.

Ditissimè, πλουσιωτάτως. Apuleius de Deo Socratis: Planè quidem villas opiparè extruunt, & domos ditissimè exornant.

Diualis, Adiect. vt diuale nomen. Spartianus in Caracalla: Qui Faustinæ templum, & diuale nomen eripuit.

Diuersissimus, Superlat. Velleius Paterculus Histor. lib. 2. In eodem homine duplicis ac diuersissimi animi conspiceretur exemplum. Hirtius de bello Alexandrino: Diuersissimo ad littus interuallo à mari coniungitur. Suetonius in Caligula: Non immeritò mentis valetudini attribuerim diuersissima in eodem vitia. Diuersissima tempora, Suetonius in Nerone.

Diuersè, pro aliter, diuerso modo, ἄλλως. Gellius lib. 7. cap. 17. Vergilius verbo isto vtitur, à tua sententia diuersè.

Diuersissimè. Suetonius in Tiberio: Quibusquidem diuersissimè afficiebatur.

Diuertere pro diuortium facere. D. l. 9. Tit. 2. l. 27. vxor siue diuertit, siue nupta est adhuc.

Diuexare pro diuersis modis vexare: cuius exemplum apud Suetonium in Nerone: Neque in diuexanda matre quicquam pensi habuit.

Diuinatio, Gellius lib. 2. cap. 4. Cùm de constituendo accusatore quæritur, iudiciumque super ea re redditur, cuinam potissimum ex duobus pluribúsue accusatio, subscriptione in reum

reum permittatur, ea res, atque Iudicum cognitio Diuinatio appellatur. Quoniam cum accuſator & reus duæ res quaſi cognatæ coniunctéque ſint, neque vtra ſine altera conſtare poſſit, in hoc tamen genere cauſæ reus quidem iam eſt, ſed accuſator nondum eſt, quod diuinatione ſupplendum.

Diuiſiones dare. Sunt autem certæ pecuniæ quæ erogantur ac viritim diſtribuuntur: vt ſolet in opulentorum exequiis Marcianus D. lib.33. Tit.1.l.23. Cum quidam decurionibus diuiſiones dari voluiſſet die natalis ſui, Diui Seuerus & Antonius reſcr. videri perpetuam penſitationem reliquiſſe teſtatorem.

Doctus ſagittarum pro ſagittãdi. Sextus Aurel. Victor in Domitiano: Sagittarum tam doctus fuit, vt inter patentes digitos extentæ manus viri procul poſiti ſpicula tranſuolarent.

Dociliter, εὐμαθῶς. Diomedes Grãmatices lib.1. Item à docibili docibiliter: ibid.

Doctrix, *cis*, ἡ διδάσκαλος, magiſtra. Apuleius lib. de Philoſophia: Illæ uerò vitiorum doctrices iracundia & libido ratione ſub iugum miſſa dominantur.

Dolens, ὠδίνουσα: de parientis dolore. Catullus: In Lucina dolentibus Iuno dicta puerperis. Sic dolores ὠδῖνες. Afranius in virgine: fermè virgini tanquã grauidæ mulieri creſcit vter⁹, molucrum vocatur, tranſit ſine doloribus: apud Feſtum.

Dolentia (ex quo Indolẽtia) ἀλγηδών: qua voce vſus eſt Næuius in Alceſt. teſte Gellio lib.19. cap.7. pro dolore.

Domum dilabi. Iuſtinus Hiſtor. lib.2. Plures tamen nõ minus ſæuitiam regis, quàm hoſtem timentes domum dilabuntur.

Domi verſura fit. Seneca de Benefic. lib.5. cap.8. de eo qui ſibi dat: Domi (quod aiunt) verſura fit, & velut luſorium nomen ſtatim tranſit.

Domuncula, *æ*, οἰκίδιον. Vlpianus D. lib.47. Tit. 12. l.3. ſi domũculam habeat.

Donaces, Vide Vngues.

Dorſuale, *is*, Iulius Capitolinus in Galieno. Proceſſerũt etiã altrinſecus centeni albi boues cornibus auro iugatis, & dorſualibus ſericis diſcolorib. præfulgentes.

Draco piſcis, vide Araneus. Plinius lib.9. cap.27. Rurſus draco marinus captus, atque immiſſus in harenam, cauernam ſibi roſtro mira celeritate excauat: quæ Ariſtoteles Hiſtor. lib. 9. de ſerpente marino (non de dracone, ſiue Araneo,

qui propriè roſtrum nō habet) qui ὄφις θαλάττιος,protulit. Sed excuſandus vel potius exponendus Plinius: nam & ſerpens marinus draconis nomine ab ipſo Ariſtotele appellatur eodē in lib. vbi ita legitur: Οἱ δὲ γλανεῖς ἐν τοῖς βραχέσι καὶ ὑπὸ δράκοντος τοῦ ὄφεως τυπτόμενοι, ἀπόλλυνται. Quæ ſi legiſſent Saluiatus Matthæoluſque viri doctiſsimi, non tam leuiter Plinium erroris condemnaſſent.

Draco piſcis, vide Araneus.

Drepanis, vide Hirundo.

Druidæ: de quibus & Cornel. Tacitus lib. 14.

Dubiæ ſanitatis homo, qui vocatur vulgò ſemiſtultus, i. non planè quidem ſtultus, ſed nec mentis benè ſanæ. Plinius Epiſt. lib. 6. Voconio: Eſt omnino Priſcus dubiæ ſanitatis.

Dubitatiuus. Coniunctio dubitatiua, Diomedes Grammat. libro 1.

Ducenarii procuratores. Suetonius in Claudio: Ornamēta cōſularia etiam procuratoribus ducenariis indulſit.

Ductio, nis, ἀγωγή, ductus: vt aquæ ductio, Vlpianus D. lib. 39. Tit. 3. l. 10. Pomponius D. lib. 43. Tit. 20. l. 3. Quia locus totus fluminis ſeruiat ductioni. Vlpianus D. lib. 43. Tit. 30. l. 3. Hoc autem interdictum pertinet ad ductionem, vt ducere quis poſsit eos, in quos habet ius ductionis.

Duodenarius, duodenus. Pomponius Lætus de Sacerdot. Rom. Ab hoc numero duodenario aruorum ſacerdotes 12. eſſe voluit.

Duodetriceſimus dies, Gellius lib. 3. cap. 10.

Duplare. Gaius D. lib. 38. Tit. 10. l. 3. Admonendi tamen ſumus parentium liberorumque perſonas ſemper duplari.

Duplatio, dupli pœna, duplio. Paulus D. lib. 9. Tit. 4. l. 31. Certè non tantùm puplationis, ſed & condictionis rationem habendam, Iulianus putat.

Durateus equus Lucret. (vnde durica nox Valer. Flacco) δουράτεος (vel δούρειος) ἵππος Homero. Vide Politianum Miſcellaneorum cap. 5.

Duri oris equus, vide refractarius.

Duriuſculi verſus, vide Leniuſculus.

Duritia cæli, aſperitas. Cornel. Tacitus lib. 13. Duritiā cæli militiæque multi abnuebant.

E *Sinu fugiſſe*, res multum amata dicitur, quam in ſinu habuimus, i. in poteſtate. Catullus ad Contubernales: Puella nam mea, quæ meo ſinu fugit: Amata tantum, quantum amabitur nulla.

Ebacchari, valde bacchari. Lampridius in Heliogabalo: Matris deinde ſacra accepit, & adeò ebacchatus eſt, vt typum eriperet.

Ebenum ſiue *ebenus*, ἔβενος, Gallis Ebene: Italis Ebeno. Vera Ebenus odorata eſt cum vritur. Adulterata eſt quæ pro ebeno venditur, éſtque ſpinæ Indicæ, aut mori lignum. At vera ebenus ex genere palmarum, licet & ita Cyprij nunc vocent arborem, quæ Italis Giegano vel Egano, ex qua etiam habetur medulla nigerrima (vt & arborum Mauritaniæ materies, quæ Italis Sangu) vnde fraus mangonij. Reliqua in noſtro Lexico in voce ἔβενος. An Egano ſit ebeni ſecunda ſpecies Theophraſti, adhuc conſyderandum.

Ebrius tranſlatè, vt ebrios ocellos, nempe amore, dixit Catullus. Sic Anacreon apud Hephæſtionem: ἐς πολιὸν κῦμα κολυμβῶ μεθύων ἔρωτι.

Ebriare: μεθύειν. Macrobius Comment. lib. I. cap. 12. Antequam materialis influxio in corpus venientes animas ebriaret.

Echeneis, ἐχενηΐς, ναυκράτης Baſilio, remora, & remiligo apud Plautum & Feſtum. Echeneïs Opiani eſt noſtra Lampetra, vulgò lamproye. Sed Mutiani remora, eſt concha Venerea, vulgò pourcellaine: de qua nos in concha venerea. De vera Remora, nos tractamus in αὐτοψίας libris. Lege Plinium lib. 9. cap. 25. & lib. 32. Cap. I. Ariſtotel. 2. hiſtor. cap. 14. ex quo Plinius, apud quẽ priore loco ita legendum: Pedes eum habere arbitrantur. Ariſtoteles ita poſitam pinnarum ſimilitudinem.

Echinus marinus. ἐχῖνος θαλάσσιος, noſtris Chaſtaigne de mer: Heriſſon de mer: Maſſiliæ Douſſin: à Mõſpeſſulanis vrſin: Ital. Riccio di mar: Genuæ Zinzin: Hiſpã. Herizo di mar. Echinorum autẽ variæ ſunt ſpecies, patangæ vel ſpatãgæ, πατάγγαι καὶ σπατάγγαι, qui magni echini, vel Heſychio teſte Briſſi, βρίσσοι Ariſtoteli: Echinometræ, ἐχινομῆτραι μεγέθει πάντων μέγισται. Quam magnitudinem Plinius non de calycibus (ſiue vt Apuleius, calyculis echinorum, i. eorum cruſtis) ſed de ſpinis intel-

lexit libr 9.cap. 31. Ex his, inquit, echinometræ appellantur, quorum ſpinæ longiſſimæ, calyces minimi. Eſt & genus minimum, quod inter cætera, viuum habui Venetiis, cuius calyculus à cæteris diuerſus, cranij figura, os ſine dentibus, cui supernè foramen oppoſitū in cruſta compreſſa ac ſubſidente, alterúmque in lacunoſo occipite minus: ſpinæ exiles, lõgiores, ſubſidentéſque, quæ caneſcunt & viuis & mortuis, nec vt in aliis breui defluæ ac caducæ. Vbi magno foramine pertudiſſē eius tenuiſſimam cruſtam, ſaburratum atque arena fartum deprehendi. Spinas etiam triduo poſt mouebat atque arrigebat. De quodam minimo genere, & Ariſtoteles lib. hiſtor. 4. cap. 5. Plinius verò: Circa Toronē candidi naſcuntur, ſpina parua, i. exili. Echinum paruum nigrum ac ſordidum, vulgus Iudei nomine vocat: & qui edules non ſunt raſcaſſes Maſſiliæ nominantur.

Echinometra, vide Echinus marinus.

Edentatus. Macrobius Satur. lib. 1. cap. 3. ſunt alia ſcommata minus aſpera, quaſi edentatæ beluæ morſus.

Edictalis. Vlpian. D. lib. 29. T. 2. l. 30. Per bonorum poſſeſſionem edictalem.

Editor, de eo qui ludos edit. Iul. Capitolinus in M. Antonino: Imperauit autem ſcenicas donationes, iubens vt quinos aureos ſcenici acciperent, ita tamen vt nullus editor decem aureos egrederetur.

Edocenter, διδασκαλικῶς, docendi more. Gellius. l. 16. c. 8. Sed in eo libro nihil edocenter, neque ad inſtituendum explanatè ſcriptum eſt.

Educatio pomorum. Macrobius Saturnal. 1. c. 7. Huic Deo inſitiones ſurculorum, pomorúmque educationes, & omnium eiuſcemodi fertilium tribuunt diſciplinas.

Educere lacrymas, pro mouere ac ciere.

Edulcare, γλυκαίνειν. Cneus Matius in Mimiambis: Quapropter edulcare conuenit vitam, Curáſque acerbas ſenſibus gubernare, i. dulciorē reddere, vt expoſuit Aulus Gelli. l. 15. c. 25.

Edulitas, rerum edulium largitio in populū fieri ſolita à principe per annonæ caritatem. Lampridius in Alex. Seuero: Cùm edulitatem P. R. ab eo peteret, interrogauit per curionē, quam ſpeciem caram putarent. Ibid. edulitatem propoſuit. Iauolenus D. lib. 16. Tit. 2. l. 17. Ideo condemnatus, quod artiorē annonam edulitatis tempore præbuit.

Effabilis, φατὸς, ῥητὸς, qui fatu exprimi poſſit. Apuleius in Apologia

pologia (vbi de Deo) nec vlla vice comprehenſus, eóque paucis cogitabilis, nemini effabilis. In Theſauro linguæ lat. mendosè Virgilij authoritas vſurpata, apud quem affabilis.

Effectum habere. Vlpianus D. libro 24. Tit. 1. l. 7. Dominio igitur penes ſe remanente, nequaquam effectum habebit conſtitutio.

Efferatior, ἀγριώτερος. Gellius lib. 20. cap. 1. Quid enim videri poteſt efferatius, quid ab hominis ingenio diuerſius?

Efferuens efferuentior. Gellius l. 2. c. 27. Lætitia dicitur exultatio quædam animi, cum gaudio efferuentiore.

Effigiatus, figuratus, εἰκεικονισμένος. Apuleius in Apologia: Aut quid ſibi ſtatuæ & imagines variis artibus effigiatæ volunt? i. expreſſæ.

Effœminatiſſimus. Apuleius in Apologia: Tu ne effœminatiſſime tua manu cuiquam viro mortem minitaris?

Effœminatio, ἐκθηλυωσις Iul. Firmicus Matheſeos li. 7. Omniũ libidinum impuritates cum extrema corporis effœminatione.

Effrænatiſſimus, Superlat. Seneca Epiſtol. 86. effrænatiſſimis moderatior, & humillimis maior.

Effunditur oculus, cùm percuſſione cõtẽti humores effluũt. Vide Excutere. Vlpianus D. lib. 19. T. 2. l. 13. ex Iuliano: Si ſutor puero parum bene facienti forma calcei tam vehemẽter ceruicem percuſſerit, vt ei oculus effunderetur.

Effuſiſſimus. Suetonius in Nerone. ſtatimq; in Gymnaſium progreſſus certantes athletas effuſiſſimo ſtudio ſpectauit. Macrob. Satur. 3. cap. 15. Quos murænas cognominatos, quòd hoc piſce effuſiſſimè delectati ſunt, ſatis conſtat.

Egelidus, i. tepidus. Vbi e minuit: vt ver elegidum apud Catullũ: Iam ver egelidos refert tepores. Auctor Elegiæ de obitu Mœcenatis: Verberat egelido garrula vere nemus. Egelidus etiã nimium gelidus, vt edurus, valde durus. Vbi E ἐπιτατικὸν eſt. Seuerus apud Auſoniũ: Impiger egelido mouet arma Seuerus ab Iſtro. Et Auſonius ad Paulinũ, Egelidæ vt teneant hyemes. Ouidius in eodem verſu vtrãque ſignificationem complexus eſt: Egelidum Boreã, egelidúmque notum. Quam κακοζηλίαν, vt inquit Seneca, eruditi homines non probabant.

Egeſtoſus, pauper. In Epitom. Sexti Aurel. Victoris in Nerua: Puellas pueróſque natos parentibus egeſtoſis, ſumptu publico per Italiæ oppida ali iuſſit.

Ei, διασυλλάβως, ac priore lõga. Lucret. in 3. Siue aliud quoduis

potius cõiunctius ei. Nisi malis scribere Eij. Rursus in 6. Et manibus nitidum teneris opus effluit ei. *Ei, Eo, Eas* μονοσυλλάβως. Plautus in Pseud. Ei homines cœnas sibi coquunt, cùm condiunt. Et ante, Eas herbas herbis aliis porro condiunt. Et statim eo lascerpitij libram põdo diluunt. Catullus: Eripere ei noli, multo quod catius illi est oculis. Similiterque Eidem, Eodem disyllaba sunt apud Lucil. Vni se atque eidem studio omnes dedere, & arti. Vergil. Buccol.- cera liquescit Vno eodémque igni.

Elacatenes, ἠλακατῆνες Athenæo: pisces cetacei ex Thunnorum genere ad saliendum idonei: quæ salsamenta τεμάχη siue κόμματα, melandrya, μελανδρύαι vel μελάνδρυα (Est verò μέλανδρυς, thunnus magnus, siue orcynus) vocantur, ὀρκήνου κύσται: Venetiis Morana: nostris Thumine. Plinius lib. 9. cap. 15. de Thunnis membratim sectis: Melandrya vocantur cæsis quernis assulis simillima. Apud Festum Elacatena, genus salsamenti quod melandrya vocatur. Vide Collumelam li. 8. cap. 17. Plinius lib. 32. ca. vlt. elacatenas inter piscens recenset.

Electrinus, ex electro, vt vasa electrina D. lib. 34. Tit. 2. l. 32. Spartianus in Quieto, patera electrina.

Eleos, ἐλεὸς apud Aristotelem Histor. lib. 8. cap. 3. Aluco Gazæ, Italis Alocho, alias Lucaro: Gallis Chahuam. Auis est nocturna, vnguibus aduncis, quæ mures, talpásque venatur. Versatur in desertis ædificiis, ac montibus.

Elephantus etiam inter belluas marinas, de quo Plinius lib. 19. cap. 5. & lib. 32. cap. vlt. Elephantus quoque, astacus, ἀστακὸς Aristoteli, Normanis Houmar: Venetis Astese. Non est Gammarus, qui κάμμαρος. Est enim squillarum species: at astacus locustarum. Plinius lib. 32. c. vlt. Elephanti locustarũ generis nigri, pedibus quaternis bisulcis. Præterea brachia duo (quæ Chelæ) binis articulis, singulísque forficulis denticulatis. Sed hîc niger (vt Græce κυανὸς de nigro vt æthiops, & ceruleo vt mare) intelligendus de violaceo colore exaturato: Sic violæ nigræ Virgilio. Nam astaci purpurei ac violacei coloris: rubent verò cocti, vt Gammari, qui Venetis Gambari.

Elephantus, etiam bellua marina: Gallis Rohart: alij rosmarum vocant & Morsum (vt author Olaus magnus libr. histor. 21. cap. 28.) magnitudine ac candore dentium elephantem refert. Vsúsque ad manubria gladiorum eboris vice. Plinius li. 9. cap. 5. Tiberio principe contra Lugdunensis prouinciæ litus

in

in insula simul trecentas amplius beluas reciprocans destituit Oceanus, miræ varietatis & magnitudininis: nec pauciores in Santonum litore: intérque reliquas elephantos & arietes, candore tantùm cornibus assimulatis. Interroganti mihi Græcos, qui piscis ille ex cuius ossibus Turcæ gladiorum manubria velut eburnea conficiunt, responderunt σαγρὶ: at συαγρὶς caprifcus est, κάπρισκος Aristoteli. Fiunt verò ex ossibus huius belluæ, quæ frequens in Moscouia, & Morss dicitur.

Elephantini libri. Vopiscus in Tacito: Nam diu hæc S. C. quæ ad principes pertinebant, in libris elephantinis scribebantur..

Elinguatus. Cornelius Fronto libr. de Nominum verborúmque differ. Elinguis habet linguam, sed vsu eius caret. Elinguatus amisit.

Eloquentiæ facundia. Plinius in Præfatione operis, Fulgurat in nullo vnquam verius eloquentiæ dicta vis tribuniciæ potestatis facundia. Sic enim legendum.

Eloquentissimè. Plinius Epistol. l. 2. Arriano: Respondit Cornel. Tacitus eloquentissimé.

Elucum, vide Allucinari in Dictionariis.

Elutum aurum, i. purum putum. apud Iul. Capitolinum in Pertinace, vasa eluto auro.

Emacero, pro emacio. Seneca de Consolat. c. 10 Aliorũ morborum variis generibus emaceratos, diu inter vitam mortémque detinebit.

Emansio, de milite emansore, i. qui emansit ac diu extra castra vagatus reuenit: Arrius Menander D. lib. 49. Tit. 16. l. 4. Examinantur autem causæ semper emansionis.

Emasculator, is, καταπύγων, pædico & draucus, ἀρσενοκοίτης Apostolo. Apuleius in Apologia: Olim in pueritia, prius quàm isto caluitio deformaretur, emasculatoribus suis ad omnia infanda morigerus.

Emendabilis. Seneca 2. de Clement. cap. vlt. Aliquem verbis tantùm admonebit, pœna non afficiet, ætatem eius emendabilem intuens.

Emicatio, ἔλλαμψις, ἔκφασις. Apuleius lib. de Mundo: His oppositi sunt torrentium cursus, & humores vndarum, emicationésque syluarum, i. exortus.

Emissarius, vide Admissarius.

Enixiβimè. Suetonius in Cæſare:Cuius vim Sylla diminuerat enixiſſimè iuuit.

Emulgere pro abſorbere, attrahere, haurire, vt & mulgere. Catullus ad Mallium:Quale ferunt Graij Pheneũ prope Cyllenæum Siccari emulſa pingue palude ſolum. Quod Sorbere dicit Plinius ita ſcribens cap. 5.libri 31. Terræ quoque motus profundunt,ſorbentque aquas,ſicut circa Pheneum Arcadiæ quinquies accidiſſe conſtat. Ennius apud Priſcianum lib. 10. Mulſerat huc nauem compulſam fluctibus Pontus.

Emundare:præter Columellam Vlpianus D.lib.34.T.2.l.25. mulieres quæ ſe emundauerint lotæ in balneo.

Enarratius,ἐξηγητικοτέρως. Gellius l.10.c.1. Ciceronis libertus in epiſtola quadam enarratiùs ſcripſit ad hunc fermè modum.

Eneruati,molles ac delicati. Sext. Aur. Victor in Tito:Eneruatorum greges abire præcepit. Quod ita Suetonius:Quoſdã è gratiſſimis delicatorum,quanquam tam artifices ſaltationis, vt mox ſcenam tenuerint non modò fouere prolixiùs,ſed ſpectare in publico omni cœtu ſuperſedit.

Eneruati, homines molles ac libidinoſi. In Epit. Sexti Aurel. Victoris in Tito. Berenicem nuptias ſuas ſperantem,regredi domum,& eneruatorum greges abire præcepit.

Enhydris,quære Natrix.

Enormitas,ἀμετρία.Spartianus in Caracalla:ſed enormitate ſtipendij militibus,vt ſolet,placatis. Seneca 2.lib.de tranquillit.cap.18.Adiice exilitatem crurum,& enormitatem pedum. Diomedes initio Grammatices: Qui ruſticitatis enormitate, culti ſermonis ſauciant,imò deformãt examuſſim normatam orationis integritatem.

*Eo.*Audio illi iniuriam factum iri: Audio contumeliam dictum iri,vulgò quoque ita dicitur(inquit Gellius lib.10.cap.13.) & iſta eſt verborumm figura iam in medio loquendi vſu. Sed contumelia illi vel iniuria factum itur, paulò eſt remotius.Cato pro ſe contra C.Caſſium: Atque euenit itaque Quirites,vti in hac contumelia,quæ mihi per huiuſce petulantiam factum itur, rei quoq; publicæ medius fidius miſereor,Quirites.Sicut autem contumeliam factum iri,ſignificat iri ad contumeliam faciendam,id eſt operã dari quo fiat contumelia:ita contumelia factum itur,caſu tantum immutato,idem dicit.

Eques pro equo cui homo inſidet & in quo equitat. Macrobius Satur.li.6.cap.9.hunc locum Virgilij exponens: atque equi

equitem docuere ſub armis Inſultare ſolo: Omnes antiqui ſcriptores, inquit, vt hominem equo inſidentem, ita & equum quum portaret hominem, equitem vocauerunt: & equitare non hominem tantùm, ſed equum quoque dixerunt. Ennius lib. Animal. 7. Deniq; in magna quadrupes eques, atque elephanti Proiiciunt ſeſe. Lucilius: Nempe hunc currere equum nos atque equitare videmus: Vide Gellium. lib. 18. ca. 5.

Equitare in equo, apud Ciceronem equitare in equuleis. Iauolenus D. li. 9. Tit. 2. l. vlt. Equum tibi commodaui: in eo cùm tu equitares, & vnà cùm plures equitarent.

Equuleus (inquit Brodæus Miſcellan. lib. 2. cap. 9. Tormenti genus, quo vinctis ſupernè manibus & appenſis vtrique pedi grauiſſimis ponderibus, homo pendens immaniter torquetur. Seneca lib. 2. Epiſtol. 14. Cogita hoc loco carcerem, & cruces, & equuleos, & vncum, & adactum per medium hominem, qui per os emergat, ſtipitem, &c. Ammianus Marcellinus: Intenduntur equulei, expediuntur pondera plumbea. Plautus in Aſinaria: Nudus vinct⁹ cētū pōdo es, quādo pendes per pedes.

Eremodicium, litis deſertio, ἐρημοδίκη, non autē deſertum vadimoniū. Vide Adnotat. Ruſſardi in T. de Minorib. D. l. 4. le. 7.

Ereptare ab Erepto. Seneca Epiſtol. 102. Pecunia quoq; circa paupertatem plurimum moræ habet, dum ex illa ereptat.

Erithacus, ἐρίθακος Ariſtoteli (& πυῤῥέλας, licet Gazæ Rubicilla) ἐριθεὺς Arato, atque aliis ἐρίθυλος, Gazæ rubecula, & ſyluia: Gallicè rouge gorge, vel rubelline, Sabaudis Rouge bourſe: Italis Petuſſo, pettoruſſo, vel ferbot: Hiſpanis pitiroxo. Auis ſolitaria, quæ in ſyluis degit æſtate, cuius pectus rubrum, caput ac dorſum fuſcum. Plinius lib. 10. cap. 27. cum Ariſtotele falsò credidit Erithacum in Phœnicurum mutari, & eſſe Erithacum hyeme, qui Phœnicurus ęſtate. Non enim mutatur, Erithacus, & alia auis eſt Phœnicurus, φοινίκουρος, Gallicè Roſſignol de mur (quia murorum foraminibus nidulatur) vel Preſtre: Italice Reuezôl, vel Coroſſolo: Ruticilla Gazæ. Huic cauda rubra, quā per vices agitat frequentiùs (ter n. aut quater quaſi criſſat) quàm Erithacus. Mas nigro eſt capite & cauda rubra, cætera fœmellæ ſimilis.

Eritius, vide Hercius.

Erones: alij berones. D. l. 19. T. locati l. 31. ex Paulo: Quòd ſi ſeparatim tabulis, aut heronibus (ibi ſic) aut alia in cupa cluſum vniuſcuiúſq; triticum fuiſſet. Idē eſt quod cumera.

Erraticus Cornel. Fronto l. de nom. verborúmq; differ. Erra-

taticus & poteſt errare,& ſolet. Erraticius animuseſt, qui ſolet errare & deſinit. Erratrix, ibid.

Errones ſtellæ, erraticæ ſiue errantes, πλανῆται, apud Gellium lib. 14. cap. 1.

Eruca, εὔζωμος, vel εὔζωμον: Roquette: Ital. Ruchetta, vel rochetta, & Rucola. Eruca Iberica, latifolia eſt, ſinapi ſemine, ſed maiore. Seritur in Italia.

Eructatio, ἐρυγή, vel ἐρευγμός: Iulius Firmicus lib. 4. Matheſos, Quos intrinſecus dolor collectus aſſidua eructatione diſcruciat.

Eruditus puluis pro Mathematicis diſciplinis. In ſcholis Geometriæ, ſemper præſto erat abacus puluere conſperſus, vt radio lineas ducerent. Cicero 2. de Natura deor. Sed ſi hoc nō videtis, quia illum nunquam eruditum puluerem attigiſtis. Tuſcul. Quæſt. 5. Ex eadem vrbe humilem homunculum à puluere & radio excitabo. Ariſtoph. in Nebul. κατὰ τῆς τραπέζης καταπάσας λεπτὴν τέφραν, &c. Vide Brodæum in Miſcellaneis libro 1. capite 7.

Eruditus cum Accuſatiuo, vt eruditus literas pro literis. Gellius lib. 2. cap. 21. Tum quiſpiam ex iis, qui eodem in numero Græcas res eruditi erant.

Eruditiùs, Aduerb. Compar. Collumella Agriculturæ li. 1. c. 1. Duo volumina ſimilium præceptorum de vineis Iulius Græcinus cōpoſita facetiùs & eruditiùs poſteritati tradēda curauit.

Eruum, ὄροβος: Gallis Ers: Ital. Ieruo, vel Orobo. Eruilia, vel eruilium Plinio lib. 21. ca. 12. ὤχρος Galeno: Gallicè Pois morgue: Italicè Rouigline, vel Rouioto, & Erbeggia Patauij: Arabea alibi, vt Tridenti.

Eryſimon (inter fruges) ἐρύσιμον Theophr. Irio Plinio. Gallis Sarraſine: Italis Formētone, vel formento Sarracenico: de quo in noſtro Lexico in voce ἐρύσιμον.

Erythinus, vel erythrinus, ἐρυθρῖνος vel ἐρυθῖνος Oppiano, etiam Rubellio Plinio. Dicitur & ὕκκης, & δύκης apud Athenæum li. 7. corruptè nunc à Græcis λέθρινος: In Gallia Narbonenſi Pagel: Hiſpan. Pagello: Liguria Pagro: Venetiis Albore, (quia caro albiſſima:) Galli maximè Pariſienſes, cuculum, lucernam, erythrinum, confuse Rogets appellant, quo nomine mullos tantùm Monſpellienſes. Romæ dicitur Phragolino, quaſi paruus phagrus. Eſt enim Phagro ſimillimus, rubeſcentis coloris excepto ventre candido; cuius oculi guttis aureis diſtinguntur. De eo Ariſtoteles hiſtor. libro 8. capi. 13. Oppianus

pianus 1. Halieut. Plinius libro 32. cap. vlt. & libro 9. cap. 16. In quodam genere, omnino non ſunt mares, ſicut in Erythrinis, & channis: omnes enim ouis grauidæ capiuntur: quod ex Ariſtotele hiſtor. lib. 4. & 6. Idem Plinius lib. 32. cap. 10. Mullus in vino necatus, vel piſcis Rubellio, vel anguillæ, item vua marina in vino putrefacta, iis qui inde biberint, tædium vini affert.

Erythrotao, *πετράων*, Gallis Faiſant bruyant: Germanis Orhæn, Vrogallus: Italis Cedron, Gallo ſeluatico, Stolzo, vel ſtolgo: (Venetiis Gallo di montagna:) Sabaudis Cocq de bois: Illyriis Tetrzeuu, quaſi Tetrao (vt apud Moſcouitas,) aut Tetrax. Auis eſt montana, magnitudinis fermè galli Africani (quem nos Cocq d'Inde appellamus) cui roſtrum breue, aduncum, album: lingua breuiſſima: pellicula circa oculos purpurea: collum longum cuius pars anterior vt pauonis, alæ ſubtus albæ, ſuprà caſtanei coloris: pectus plumis albis nigríſque conueſtitum: dorſum ſuperius ex albo & nigro guttatim variatum: Cauda ſplendet ac nigricat: crura vt attagenis vſque ad pedes hirſuta: pedes fiſſi digitis ſquammatim contectis ac peculiaribus pectinatim vtrinque paruis ac crebris additamentis communitis. Plinius lib. 9. cap. 22. Decet Erythrotaonas ſuus nitor, abſolutáque nigritia, in ſuperciliis cocci rubor. Eſt & Tetrao minor: Italis Faſano nigro: Gallo alpeſtre.

Erythrum mare, pro Erythræum. Cariſius hæc adducit Plinij verba: Erythro mare orti.

Eſſe in fuga D. l. 4. Tit. 2. l. 14. Aut ſi ſeruus in fuga eſt, pro ſi aufugit, ſi fugitiuus eſt.

Eſt mihi nomē Roberti, vel Robertus, vſitatè dicitur: nouè, eſt mihi nomen Iulium, vel Tarquinium, quomodo Piſo in Annalib. teſte Gellio lib. 15. cap. 29.

Et coniunctio aliquando diſsimiles modos coniungit. Vlpianus D. libro 9. Tit. 1. l. 1. Cum arietes vel boues commiſiſſent, & alter alterum occidit, Quintus Mutius diſtinxit. pro occidiſſet.

Et, cum diſparibus nomine ac Gerund. Suetonius in Tito: Armorum & æquitandi peritiſsimus.

Et eſt verum: affirmandi modus interrogationi ſubiectus. Vlpianus D. lib. 5. Tit. 8. l. 4. Quid ergo ſi viduæ legatus ſit? an nuptiis contractis poſt conſtitutum vſum, mulier habitare cum marito poſſit? & eſt verum, vt & Pomponius probat.

Etymologicus, ἐτυμολογικὸς, vt etymologica ratio. Gellius lib.1. cap. 18. Resoluit in Voces Latinas, ratione etymologica falsa.

Euaginare, vagina diripere atque educere. Iustinus Histor. lib.1. Gladio sua sponte euaginato, in femore grauiter vulneratus occubuit.

Eualere, de pretio vt Valere simplex. Macrobius lib.3. Saturnal. cap. 17. Cum ipsa margarita centies sestertium sine contentione eualuisset.

Euersionem patrimonij facere, Iul. Firmicus Mathes. lib.3. alibi, Patrimonij labem facere.

Euestigatus. Seneca Controuers. libro 2. in 1. Tu Crasse post euestigata illa fugitiuorũ arma vrbis Romanæ ditissimus.

Euidentißimè, Aduerb. Paulus D. lib.30. Tit. 1. l.33. Si quidem euidentissimè apparuerit. Gaius D. de his qui satisdare cogãt. l.5. Qui pro rei qualitate euidentissimè locupletem, vel si dubitetur, approbatum fideiussorem iudicio sistendi causa non acceperit.

Euocatio, Hirtius de bello Alexandrino: Edictum tota prouincia proposuerat, vt quibus pecunias imperasset, neque contulissent, si adirent: quæ euocatio vehementer omnes turbauit.

Euonymus Plinio (lib.13. cap.22. ex Theophrasto histor. plantar. lib. 3. cap. vlt.) εὐώνυμον δένδρον. Gallis Fusain: Italis Fusano, fusaro, & in Hetruria (quæ Tuscia, & hodie Toscana) Silio. Vide Εὐώνυμον in nostro Lexico, vbi emendatio codicis Theophrasti: & in voce Ἄνοχος, vbi detegitur error Matthæoli ex Gazæ inscitia.

Ex commodo, vbi commodum, ex opportunitate. Seneca Epist.46. Librum tuum quem mihi promiseras, accepi, & tanquã lecturus ex commodo adaperui, ac tantùm degustare volui.

Ex destinato. Seneca de Benef. lib.6. cap. 10. Non enim pro fuisse te mihi oportet, vt ob hoc tibi obliger, sed ex destinato profuisse.

Ex disposito, ἐκ διατάξεως. Macrobius Satur. lib.1. cap.7. Casus ne, inquit, hos omnes ad te prætextate contraxit: an altius quiddam, cui remotis arbitris opus sit, cogitaturi ex disposito conuenistis?

Ex denuntiato. Seneca Epist.81. Sed idem fuit, siue ex denũtiato videbatur: siue imparatus ac subito.

Ex mea

Ex mea parte, pro eo quod est τὸ ἐμὸν μέρος. Catullus ad Colon. Nec se subleuat ex sua parte. Alibi: Ex parte reperta mea. Varro, pro sua parte: cuius hæc verba apud Non. Marcellum: Quod facit pro sua parte is, qui se eunuchat.

Ex moneta nostra. Seneca lib. 3. de Benef. Iam tempus est quædam ex nostra (vt ita dicam) moneta proferri.

Ex transuerso, siue à latere cognationis gradus Gaius D. lib. 38. Tit. 10. l. 1.

Ex preparato, ἐκ τῆς παρασκευῆς. Seneca Epistol. 11. lib. 2. Non enim ex præparato locutus est, sed subito deprehensus.

Ex vtroque latere, vtraque ex parte, vtrinque, ἑκατέρωθεν. D. libro 3. Titul. 5. l. 6. Nulla ex vtroque latere nascitur actio.

Exactus pecuniam, Εἰσπεπραγμένος χρήματα. Gellius lib. 15. cap. 14. ex Orat. Metelli, Atque socios ad Senatum quæstum flentes venisse, sese maximas pecunias exactos esse. Quod Græca figura dictum. Græci enim dicunt, Εἰσεπράξατό με ἀργύριον. Cæcilius in Hypobolimæo: Ego illud minus nihil exigor portorium, i. nihilo minus exigitur de me portorium.

Exáduersum, è regione, ἐκ τῆς ἐναντίας. Secunda syllaba debet acui: Quoniam vna, non duæ sint orationis partes. Vide Gellium lib. 7. cap. 7.

Exaggeratio, aggeris cõstructio. Iustinus Histor. lib. 2. Quæ sine exaggerationibus regum, sint.

Exaltari, ὑψοῦσθαι, quo præter Columellam vtitur Seneca Quæst. natural. lib. 3. cap. 1. & Iulius Firmicus lib. 2. Matheseos, Babylonij ea signa in quibus stellæ exaltantur, domicilia earum esse voluerunt.

Examinatio, ἐξέτασις. Vlpianus D. lib. 47. Tit. 14. l. 1. Ad examinationem ciuilem remittendus est. D. l. 3. Tit. 5. l. 8. Quod si post examinationem reprobatæ fuerint pensationes.

Exaugurare personæ tributum renuncianti dignitati seséque eadem abdicanti. Gellius lib. 6. cap. 7. de Vestali: Præterea si quadraginta annos nata sacerdotio abire, ac nubere voluisset, ius ei potestasque exaugurandi atque nubendi facta est.

Excelsissimè, Aduerb. Velleius Patercul. Histor. 1. Cuius quãdiu sparta diligens fuit, excelsissimè floruit.

Excalceati. Seneca Epistol. 8. Quantum disertissimorum

versuum inter mimos iacet? quàm multa Publij, non excalceatis, sed cothurnatis dicenda sunt? videntur ita appellari Comœdi cum Tragicis histrionibus collati. Idem Epist. 77. Vt cothurnati simul exierunt, excalceantur, & ad staturam suam redeunt. Alij planipedes exponunt, actores planis, id est, nudis pedibus proscenium introeuntes.

Excaldatio. Spartianus in Albino: Nam cum Cæsariana familia hoc speciale habuerit, vt paruuli domus eius in testitudineis alueis lauarentur, nato infantulo testudo ingens patri eius munere piscatoris allata est, quod ille homo literatus omen accipiens & testudinem libenter accepit. & eam curari iussit, atque infantulo ad excaldationes pueriles dicari.

Excastratus, ἐκτομίας. Gellius lib. 9. cap. 9. Autore enim M. Varrone is demùm Latinè Caper dicitur, qui excastratus est.

Excerptio, ἐκλογή. Gellius lib. 17. cap. 21. Excerptiones nostras variis diuersisque locis fictas, cursim digessimus.

Exceptione rei iudicatæ summoueri, id est, præiudicio ab intensione excludi. Paulus D. lib. 9. Tit. 4. l. 4. Si detracta noxæ deditione, quasi cum conscio domino actum sit qui non erat conscius, absolutione facta & finito iudicio, amplius agendo cum noxæ deditione, exceptione rei iudicatæ summouebitur. Quia res in superius iudicium deducta & finita est.

Exceptiuncula, Seneca Epistol. 1. lib. 3. licet illam exceptiunculam non adiiciam. vt rectum sit quod velis.

Exceptor. Vlpianus D. lib. 19. tit locati. l. 19. Cum quidam exceptor operas suas locasset.

Exceptores principum, Iulius Firmicus Mathes. lib. 3.

Excessus, à proposita oratione digressio, παρέκβασις, παρεκβολή, Plinius in Præfat. Nec admittunt excessus, aut orationes sermonésve. Mæcianus D. lib. 28. tit. 5. l. 86. Non ab re autem hoc loco velut excess..s hic subiungetur.

Excludere, pro eo quod est, inclusum soluere, ἐκλύζιν, ἐκκλείειν Paulus D. lib. 10. tit. 4. l. 6. Gemma inclusa auro alieno, vel sigyllum candelabro, vindicari non potest, sed vt excludatur, ad exhibendum agi potest.

Exclusio ἀπόκλεισις. Vlpianus D. lib. 44. Tit. 1. l. 2. Exceptio dicta est quasi quædam exclusio.

Excuneatus, è cuneis pulsus. Apuleius Floridorum lib. 3. serus adueniens amicus, annuit locum sessui, impertiunt: extimus quisque excuneati quæruntur.

Excuſationem allegandam habere, debere excuſationem allegare. Vlpianus D. lib. 49. T it.4.l 1. Sed intra tempora præſtituta excuſationem allegandam habet.

Excuſatiſſimus. Seneca de vita beata cap. 29. Et tamen excuſatiſſimus eſſem, etiamſi non præcepta illorum ſequerer, ſed exempla.

Excutere oculos, oculos effodere Plauto: oculos exculpere Terent. Suetonius in Cæſare. Sceua excuſſo oculo: tranſfixus femore, &c, Valerius Max. lib. 3. cap. 2. dixit: oculo eruto, femore ſaucio. Vide Effundere.

Execrabilitas. Apuleius lib. de Philoſophia: Quapropter peſſimo deterrimóque, non ea tantùm vitia quæ ſecundum naturam ſunt, pariunt execrabilitatem. vt eſt inuidentia.

Exemplaris, παραδειγματικὸς. Macrobius Cōmen. li. 1. cap. 8. Quartæ virtutes exemplares ſunt, quæ in ipſa diuina mente conſiſtunt, quam diximus νοῦν vocari: à quarum exemplo reliquæ omnes per ordinem defluunt.

Exemplarij cauſa. Proculus D. lib. 31. Tit. 1. l. 47. Binæ tabulæ teſtamēti eodem tempore, exēplarij cauſa ſcriptæ, vt vulgò fieri ſolet eiuſdem patrisfamilias proferuntur.

Exemptor, (vt expromiſſor) ἐξωνητής. Apuleius in Apologia: Hic aduocatorum conductor, hic teſtium exemptor.

Exercitator equorum, apud Iul. Firmicum Matheſeos lib. 8.

Exercitator corporum, παιδοτρίβης, γυμναστής. Macrobius Comment. libro 2. cap. 14. vt medicus, vt exercitator corporum, ſanitatem vel valentiam. quam ille ægris, hic luctatoribus præſtat.

Exertiſſimè, id eſt, gnauiter admodum. Spartianus in Seuero: Tribunatum ſeueriſſimè exertiſſiméque egit. fortè expertiſſimé.

Exhibere diligentiam, præſtare diligentiā. Gaius D. libro decimooctauo, Titul. ſexto. l. ſecunda, Et puto eam diligentiam venditorem exhibere debere, vt fatale damnum, vel vis magna eum excuſet.

Exhibere ad ferrum. Suetonius in Nerone: Exhibuit autē ad ferrū etiā quadringētos ſenatores, i. ad munus Gladiatorium.

Exigere viam dicuntur magiſtratus, cùm viciniam cogunt munire quàm diligentiſſimè ſumptu facto: Aſconius Pæd. 3. Verr. exponens illud Ciceronis, Quam tu viam Thenſarum & pompæ eiuſmodi exegiſti.

Exiguum temporis medium, i. nō multò pòst, Plinius Epiſtol. lib. 7. Rufo.

Exocœtus, *vide Adonis.*

Exoluere venas, vide Reſoluere.

Exomnis, ἄυπνος. Velleius Paterculus Hiſtor. 2. C. Mecœnas vir vbi res vigiliam exigeret, ſanè exomnis, prouidēs atque agendi ſciens.

Exomium, ἐξωμὶς, ſubſtricta ac breuis tunica, citra humerū deſinens. Quintilianus lib. 5. cap. 10. Non poſſum togam prætextam ſperare, cum exomium (malè editum exordium) pullum videam.

Exorabilior, Comparat. Seneca lib. 11. de Clement. cap. 20. longéq; ſit in ſuis, quàm in alienis exorabilior iniuriis.

Exorabula, exorandi modi. Apuleius Floridor. lib. 4. Igitur Enatheus, poſtquam cuncta illa exorabula iudicantium, & decipulas aduerſantium, & artificia dicentium facilè perdidiſcit.

Exorcizare, ἐξορκίζειν. Vlpianus D. lib. vlt. Tit. 13. l. 1. Non tamen ſi incantauit, ſi imprecatus eſt, ſi vt vulgari verbo impoſtorum vtar, exorcizauit.

Exos, (quia ſine ſpinis atque oſsib⁹, & piſcis ἄνοστς) ἀντακαῖος Athenæo: in Ponto Collanus: Bononiæ Copſus, qui & Ichthyocolla putatur. Piſcis prægrandis eſt, cartilagineus, abſque oſsibus vel ſpinis, ac ſquamis: Cuius ex ſuperiore maxilla, quatuor ἀποφύσεις dependent. De eo Strabo lib. 7. Et Plinius lib. 9. cap. 15. vbi corruptè Eſox, vel Eſos. Ἄνοστος etiam eſt polypus Heſiodo. Alij volunt Eſoceno Lucium eſſe.

Exoſſatus ager iuxta eſt, dixit Perſius Satyr. 6. pro elapidatus purgatúſque ſaxis. Lapides in corpore terræ, Oſſa reor dici, vt eſt apud Ouid.

Expauefacio, terreo, terrefacio, φοβῶ. Seneca Epiſtol. 86. Certi ſunt domitores ferarum, qui ſæuiſsima animalia, & ad occurſum expauefacientia hominem, cogant pati iugum.

Expectabilis. Tacitus lib. 16. Quodque Iuuenalium ludicro parum expectabilem operam præbuerat.

Expeditionalis. Spartianus in Nigro: Hic fuit tantæ ſeueritatis, vt cum milites quoſdam in caueo argenteo expeditionis tempore viuere vidiſſet, iuſſerit omne argentum ſummoueri de vſu expeditionali.

Expen-

Expensare, expensam pecuniam consignare ac tradere. Scæuola D.lib.40. Tit. 5.l.41. Cupito exactionem commiserunt, ísque numos redactos expensauit eisdem tutoribus.

Expensare, compensare. Macrob. Saturnal. lib.1. cap.13. Alternis ternos vicenósque intercalares expensabant intercalationibus quatuor.

Expergificare, ἐξεγείρειν, expergefacere. Gellius lib.17. cap.12. Vel ingenio expergificando ratus idoneas.

Expergificus, ἐξεγερτικός. Apuleius Floridor. lib.2. Vario modo occinunt & occipiunt carmine. Galli Expergifico, bubones gemulo, vlulæ quærulo, noctuæ intorto.

Expergor. Expergiscor experrectus, inquit Diomedes Grãmat. lib.1. & Expergor expergitus, & Expergefio expergefactus. Sed is expergitus dicitur, qui non excitatus somno, sponte vigilat. Vnde & Lucilius ait: Ergo è sumno pueros cum mane expergitus clamo (citat hoc exemplum & Festus Pompeius, sed ego, non ergo habet eius codex, & mendosè Expergitur pro expergitus:) Experrectus autem, à quiete impeditus. Vnde Sallustius, Experrectus somno, arrectis armis tumultum facere. Expergefactus porrò est, qui per alium somno excitatus est.

Explanabilis, Seneca libro 1. de Ira: vt vox est quidem, sed non explanabilis, & perturbata & inefficax. de animalium voce.

Explementum, παραπλήρωμα, vt Grammatici dicunt illud παραπληρωματικὸν est. Seneca in 2. Suasoria: Quicquid apud duræ cessatũ est mœnia Troiæ, Hectoris Æneæque manu victoria Graium Hæsit. Messala aiebat hîc Vergiliũ debuisse definere: quod sequitur, Et in decimum vestigia rettulit annum, explementum esse.

Expletiuæ coniunctiones, vt quidem, equidem, quoque, tamen, nempe, apud Probum.

Explicabiliter, Aduerb. Diomedes Grammatices lib.1.

Explicare. Catullus 1. Epigram. Omne æuum tribus explicare chartis. Martialis: Versibus explicitum est omne duobus opus.

Exploratorius. Suetonius in Caligula: Comites autem, & participes victoriæ nouo genere, ac nomine coronarum donauit: quas distinctas solis ac lunæ, syderumque specie, exploratorias appellauit.

Exploratio, ἐξέτασμος, δοκιμασία, probatio. Macrobius Satur. lib.2.cap.2. Quod non infacetè in adulterij explorationem ambiguitate conuertit.

Expositè, ἐκθετικῶς, ἀναπεπτυγμένως, explicatè. Gellius lib.3. cap.2. Vergilius quoque in ipſum oſtenderit, non expoſitè atque apertè, ſed (vt hominem decuit poeticas res agentem) recondita, & quaſi operta veteris ritus ſignificatione.

Expolitiſſimus. Gellius lib.2. cap. 20 vbi agros optimè cultos, & villas expolitiſſimas vidiſſet. Quæ verba Scipionis contra Claud. Aſellium.

Expreſſim, expreſſè. Vlpianus D. libro 49. Tit. 1. l.19. Si expreſſim ſententia contra iuris rigorem data fuerit, valere non debet.

Expromittere pro ſimplici promittere. Pomponius D.lib.14. Tit. vlt l. finali: Si is, cui dum in poteſtate patris eſſet mutua pecunia data fuerat, paterfamilias factus, per ignorantiam facti nouatione facta eam pecuniam expromiſit, ſi petatur ex ea ſtipulatione, in factum excipiendum erit.

Exprobratrix. Seneca de Benefic.lib.7.cap.22. Vt hæc nimia & exprobratrix memoria ſubſideret, obliuiſci eum qui dedit, iuſſimus.

Expugnabilis arx ne magnis quidem exercitibus: Cornel. Tacitus lib.19.

Exquiſitiſſimè. Gellius libro 13. cap.7. Placuit libros Ariſtotelis philoſophi inſpici, quos de animalibus exquiſitiſsimè compoſuit.

Exquiſitiſſimè, Gellius lib. 10. cap. 1. Eam rem Pompeius exquiſitiſſimè retulit ad doctiſſimos ciuitatis.

Exſenſus, ἀναίσθητος, ſine ſenſu. Næuius in Alceſt. apud Gellium lib.19.cap.7. Corpore, pectoréq; vndique obeſo, Ac mente exſenſa, tardigemulo ſenio oppreſſum.

Exſolutio, integra ſolutio & plena. Scæuola D.l.20.Tit.1.l.31. Si cum in exſolutione vectigalis tam debitor quam creditor ceſſaſſent. Et Titulo 3.l. quarta: ad vniuerſæ quantitatis exſolutionem.

Exſtaturus, præter Plin. Vlpianus D.lib.29. Tit.2. l. 20. Ab inteſtato heres exſtaturus.

Exſtructiſſimus. Apuleius de Deo Socratis villæ extructiſſimæ.

Extenſiuus. ἐπιτατικός. Paulus D. libro 8. Tit. vlt. l. 6. Propter

pter hæc verba, Si nemo filiorum volet hereditatem suscipere, quia extensiua sunt: Et cum verba extensiua sint, pœnitentia eius vsque ad annum admittenda est.

Extenuißimé. Seneca Controuersiarum lib. 1. in 4. extenuissimè maritus, & dedit adulteris locum.

Extispicium præter Accium vtitur Suetonius in Nerone: Attendit & extispicio, nec vnquam litauit.

Extramuranus, vide Intramuranus, & Ad vrbem.

Extrilidus, exalbidus. Gellius lib. 19. cap. 1. Atque ibi hominem conspicimus impauidum, & extrilidum: ploratus quidem nullos, sicut cæteri omnes, nec vllas eiusmodi voces cientem: Sed coloris & vultus turbatione non multum à ceteris differentem.

Exuberantißimus. Gellius. lib. 3. cap. 9. Hunc equum C. Bassus vidisse se Argis refert, haud credibili pulchritudine, vigoréque ac colore exhuberantissimo.

Exuehere. D. li. 10. Tit. 4. l. 5. Celsus scribit, si quis merces, quas exuehendas conduxit, in horreo posuit, cum conductore ad exhibendum agi potest.

Exuperantißimus, ἐξοχώτατος. Apuleius in Hermetis Asclepio: Gratias tibi agimus summe & exuperantissime.

F*Aber* piscis, qui & Zeus, χαλκεὺς Athenæo lib. 7. Gallis etiam Dorade auratæ nomine: Massiliæ Trucie (à grmitu suis, dum capitur: quod commune habet cum orthragorisco) In Lerino insula, & Antipoli Rode vocatur (à rotunditate: alius tamen piscis Rota) Romæ cetola, vel citula (nec tamen κύτλος Athenæi) & pisce di San Pietro: Græci nunc χεισόψαρο (putant ob quasi digito impressam numismatis effigiem in medio corpore, eum esse piscem qui iussu Christi à Petro captus sit & statera habuerit) Monspellienses cum Hispanis vocant Gal: Sautones & Baionęces Iau, i. à galli cristarum similitudine, quam dorsi pinnis arrectis representat. Faber autem piscis est potius planus: cui pinnæ nigricant, latera aurea: in medio corpore vtrinque fusca macula nummuli instar: lineáque obliquè à capite ad caudam protensa est. Columella lib. 8. Faber, qui & in nostro Gadium municipio generosissimis piscibus adnume-

ratur, eúmque priſca conſuetudine Zeum appellamus. Dalmatæ adhuc fabrum vocant,quia in eo omnia fabrilia inſtrumenta reperiantur.

Faberrimè: Apuleius Floridor.lib. 2. Quem comperio inter ſellularios artifices gemmis faberrimè ſcalpendis,laudem magis,quàm opem quæſiſſe.

Fabra,æ. Apuleius in Apologia: Læuitas illa ſpeculi fabra, & ſplendor opifex.

Facere ſe vnum beatiorum (exempli cauſa) vel ex beatis. Catullus in Epigram. de Vari ſcorto: Vnum vt me facerem beatiorum. Cicero pro Plancio: Feci me vnum ex iis, qui ad aquas venerant.

Facere dies. Seneca Epiſt.67. quamuis pauciſſimos vna fecerimus dies.

Facere malam gratiam: Cui opponitur, Ponere in gratiam ſiue gratia apud aliquem. Seneca Controuerſ. libro 1. in 5. Volo tibi malam gratiam cum ſponſo tuo facere, habet amicam.

Facere decus, vt facere honorem Cicer. facere dignitatem, Plin. Seneca Epiſtol. 121. Qui in ſumma paupertate, qua ſibi decus fecerat, non aliter refugit diuitias quàm venenum.

Facere intellectum ſui. Seneca Epiſtol. 121. Nunquam de fato ſuo queſtus eſt, fecit multis intellectum ſui, & non aliter quàm in tenebris lumen effulſit.

Facere conuiuium. Catullus ad Porcium: Vos conuiuia lauta ſumptuosè de die facitis. Cicero ad Petum, cœnulas facere.

Facetia,æ, etiam in ſingulari vſurpatur. Apuleius in Apologia: Atque ego ſcio nonnullos, & cumprimis Æmilianum iſtum facetiæ ſibi habere, res diuinas deridere.

Facies pro corporis longitudine. Pacuuius in Niptra: Ætate integra, feroci ingenio, facie procera. Vide Gellium lib.13. cap. 28. Vbi & ex Quadrigario, facies pro ſtatura, totiúſque corporis figura.

Facies rubida plærunque ex vinolentia, Suetonius in Vitellio.

Facinoroſior, Comparat. Iuſtinus Hiſtor.lib. 16. Sed Clearchus exilio facinoroſior redditus.

Factioſiſſimus. Plinius Epiſtol. libro 4. Vrſo: Dicerem cauſas, quibus factioſiſſimum quemque, vt illum ipſum Theophanem offendiſſet.

Factor

Factor sceleris. Vlpianus D.lib.29.Tit.5.l.1. Tamen si qui cõscij vel factores sceleris fuerũt, hi demum supplicio afficiuntur. Sic in Pandectis Florent. Alij fautores.

Factura corporis, vt vulgò dicimus la façon du corps, σωματοποιΐα, τοῦ σώματος σχῆμα καὶ ἕξις. Gellius l.13. c.28. Facies, forma omnis & modus, & factura quædam corporis totius.

Facultatibus labi. Vlpian.D.li.26.T.7.l.9. Si facultatibus tutor labi cœperit. Et Paulus libro.14. Si idoneus subitò lapsus sit.

Facundißimè: Gellius lib.13.ca.78. Nihil enim fieri posse indignius, neque intolerantius dicebat, quàm quòd homines ignaui ac desides, operti barba & pallio, mores & emolumenta philosophiæ in linguæ verborúmque artes conuerterent: & vitia facundissimè accusarent, intercutibus vitiis ipsi madentes. Seneca Suasoria 2. Cum angustias loci facundissimè descripsisset.

Falcidia lex, quæ primo capite liberã legãdi facultatem dedit vsque ad dodrãtem: Paulus D.l.35.T.2.l.1. Quid à Voconia differat, Alexander ab Alex. Genial.dier.lib.6.cap.15.

Falco, nis, φάλκον Suidæ, Gallis Faulcon, quæ fœmina: mas enim Tiercelet appellatur. Iulius Firmicus Matheseos libro 5. falconis tantùm meminit, vt & Seruius Grammaticus.

Falsus Passiuè, qui fallitur, vt falsus opinione, ἐψευμένος γνώμης. Virgilius Æneid.1. Falsi impleuit genitoris amorem. Significat enim qui fallebatut, inquit Diemedes libro 1. Grammatices.

Falsum facere, & falsum committere, Margianus D.lib.48. Tit.10.l.1.

Famigeratus, διαφημισθείς, fama celebratus. Apuleius Floridor.lib.2. Fanum Iunonis antiquitus famigeratum.

Familiarium, Cornel. Fronto li.de Nom. verborúmque differ. familiarium, quod seruo competit, vt sagum, gladius.

Fandi dulcißimus, ἡδυεπέστατος. Gellius libro 16.capit 3. De Phauorino: Tenebátque animos nostros homo ille fandi dulcissimus.

Farrago, & ocymum Varr. ὤκυμον: Gallis Fourrage: Italis farraina, pabulum est ex frugum leguminúmve miscellanea. lege Plin.lib.18.cap.16. Vbi & farrago idem quod Secale, Gallis Segle: Ital. Segala.

Farratus, vt olla farrata, i. farre plena, olla pultis farrei. Persius Satyra 4. Et farratam pueris plaudentibus ollam.

Faſtidium facere, pro afferre, creare, vel mouere faſtidium. Macrobius Satur. lib. 5. cap. vlt. Nam ſi faſtidium facere non timerem.

Faſtigia. Diomedes Grammat. lib. 2. Accentus quidam faſtigia vocauerunt, quòd capitibus literarum apponerētur: Alij tenores vel tonos appellant: Nonnulli acumina diffinire maluerunt.

Fauificare, vide Purpura.

Fauorabiliter: præter Quintilian. Macrobius Satur. lib. 7. ca. 1. qui recitando fauorabiliter exceptus eſt. Et Paulus D. lib. 29. Tit. 2. l. 9. Hoc enim eis fauorabiliter præſtatur.

Febris, eſt caloris naturalis inflammatio, ex motu nimio, aut calore externo (vt æſtus, vel putredinis) qui cordi communicatus per arterias aut venas, rurſus eadē via per totū corpus diffunditur, eiúſque actiones lædit, dum aut ſpiritus, aut humores, aut ſolidarum partium ſubſtantiam accendit.

Feneſtram immittere, lumē immittere aperto pariete. Paulus D. lib. 8. Tit. 2. l. 40. Eos qui ius luminis immittendi non habuerunt, aperto pariete communi, nullo iure feneſtras immiſiſſe reſpondi. Sic ianuam aperire in l. 41.

Fero in Præterito tuli, & tetuli. Terentius: Huc tetuliſſem pedem: Diomedes Grammat. lib. 1.

Ferre oſcula, exoſculari. Apuleius in Apologia: Siue illud cuipiam oſculum ferat.

Feraciſſimus, fertiliſſimus, εὐφορώτατος. Plinius in Panagyrico: Tantis ſegetibus induebatur, vt cum feraciſſimis terris quaſi nunquam ceſſura certaret.

Ferratæ aquæ. Seneca Quæſt. nat. li. 3. cap. 2. Aquæ aut medicatæ, ex quibus ſulphuratas dicimus, ferratas, aluminoſas.

Feſſus, & fatigatus differunt. Diomedes Grammat. lib. 1. Fatigator fatigatus ſum facit, non feſſus. Et longè falluntur, qui opinantur ex fatigor feſſus deriuari: nam feſſus, eſt appellatio. Differt autē fatigatus à feſſo (vt Verrius ait) quòd fatigatus dicitur, cùm quis per alium laborare compellitur, vt laſſatus. Feſſus verò cùm quis labore deficit, vt laſſus.

Feſtiuiter, περιτνῶς, feſtiuè. Gellius li. 1. cap. 2. Seuerè ſimul ac feſtiuiter ſeiunxit. Idem lib. 18. Hæc ibidem addit feſtiuiter.

Feſtiuiſſimè, περπνοτάτως. Gellius lib. 9. cap. 15. Atque ibi Iulianus feſtiuiſſimè: Nolite quærere, inquit, quid ſentiam: adoleſcens hic ſine controuerſia diſertus eſt.

Fice-

Ficedula, συκαλὶς, Hesychio κιπὶς, Gallis Roussete: Becquefigue: Italis Becquefigo, Piccafyga. Ficedula auis est, lusciniæ colore ac magnitudine similis. Ficedula autem & Atricapilla vicibus commutantur. Fit enim ineunte autumno ficedula: ab autumno protinus atricapilla. nec inter eas discrimen, nisi coloris ac vocis. Plinius libr. 10. cap. 29. Alia ratio ficedulis. Nam formam simul colorémque mutant. Hoc nomen non nisi autumno habẽt, postea Melancoryphi vocantur. Atricapilla, melancoryphus, μελαγκόρυφος: Gallis Piuoine: Italis caponero, Capisuscula: in Creta Melanocephalo. Festus, Melancoryphi genus auium, quæ Latinè vocantur Atricapillæ, eo quòd summa earum capita nigra sint. Est & ficedulæ syluestris species, αἰγίθαλος Aristophani: Lotharingis vulgò Tarier. Rursus ex ficedulis ficedula torquata, ὑπόρχιλος Aristophanis.

Fictura, *æ*, πλάσις. Gellius lib. 10. cap. 5. Auarus, eadem fictura esse, qua Amarus.

Ficus AEgyptia, συκόμορον & συκάμινος Theophr. (quo nomine & morus, siue μορέα & συκαμινέα Dioscoridi) Guimeiz, & ficus Pharaonis Syriorum. Describitur à Plinio (ex Theophrasto histor. lib. 4. cap. 2.) lib. 13. cap. 7. Habet mori folia, quæ non habet pictura repræsentata à Matthæolo viro optimè tamen de literis merito. Idem nec alius animaduertit erratum codicis Dioscoridis, vbi de ficu Cypria mẽdosè legitur, πτελέα γὰρ ὄντα, συκαμίνῳ τὰ φύλλα ἔοικε: legendum verò, πτελέα γὰρ ὄντα συκάμινος τὰ φύλλα ἔοικε, i. Etenim mor⁹ (vel sycomoros) cum sit, vlmo foliis similis est. Nam Theophrastus ex quo transcripsit, & Plinius folium vlmi ipsi assignant.

Ficus passariæ. Spartianus in Albino: Quingentas ficus passarias, quas Græci callistruthias vocant, ieiunum comedisse dicit.

Fide mea iubeo, fideiubeo. Scæuola D. libr. 17. Tit. Mandati. l. 60. Quare scias quodcunque ab ea ex hac causa stipulatus fueris, id me mea fide esse iussisse saluum te habiturum.

Fideicommissarius, Adiect. vt fideicommissaria libertas, i. fideicommissa: Vlpianus D. lib. 2. Tit. 12. l. 2. Vel fideicommissaria libertas præstanda.

Fideiussorius, Aiect. D. de Minorib. l. 7. Vt puta si fideiussorio nomine se vel rem suam obligauit. Et D. lib. 26. Tit. 7. l. 9. Si pupillus suæ tutelæ factus soluerit ex causa fideiussoria.

Fidior. Comparat. Iustinus Historic. lib. 6. Vt eos sibi fidio-

res,& dominis infeſtiores redderet.

Fiduciam ſuorum ſtudiorum habere: Pomponius de Origine iuris D.lib.1.Ante tempora Auguſti publicè reſpondendi ius nõ à principibus dabatur:ſed qui fiduciam ſuorum ſtudiorum habebant, conſulentibus reſpondebant. Infrà:ſi quis ſui fiduciam haberet.

Figuratio nominis,λέξεως σχηματισμός. Macrobius Satur.lib. 5.cap. 17. Æneis, cuius nominis figuratio à regula Latinitatis aliena eſt.

Figuranter,σχηματικῶς.figuraté.Diomedes Grammatices li. 1.Albeſco enim non habet albeo, licet figuranter Vergilius, Campiſque ingentes oſſibus albent.

Filum vocum.Gellius lib.16.cap.19.Celeri admodum & coĩbili oratione, vocúmque filo tereti & candido fabulam ſcripſit Herodotus.

Finitor ſiue finiens,ὁρίζων.Seneca Quæſt. Natur.l.5.c.17.Hãc lineam quæ inter aperta & occulta eſt,Græci ὁρίζοντα vocant, noſtri finitorem dixere,alij finientem.

Fiſtularis,συριγγώδης.Verſus fiſtularis, πηδομερής. Fiſtulares ſunt,vt author Diomedes Gram.lib.3.qui paulatim accreſcente partis orationis numero, ab vnica ſyllaba ad plures vſq; ducuntur,vt Homericus ille declarat: Ὣς εἰπὼν πυλάων ἐξέσυτο φαίδιμος ἕκτωρ.Aliis idem,qui & ῥοπαλιὸς Seruióque Rhopalius (παρὰ τὸ ῥόπαλον)licet legatur Eurypalicus, & Euryalicus apud Scaligerum, exponitúrque à Iunio κλιμακωτὸς vel κλιμακίας, & ἀναβαίνων.Ego velim ſemper authores laudari atque citari.

Flagrantia,amoris ardor.Gellius lib.12.ca.1 Nam vbi infantis aliorſum dati,facta ex oculis amilitio eſt: vigor ille maternæ flagrantiæ ſenſim atque paulatim reſtinguitur, omníſque impatientiſſimæ ſolicitudinis ſtrepitus conſileſcit.

Flãmandus,flamma vrendus.Tacitus lib.15.aut crucibus affixi,aut flammandi.

Flammea,vide,Amarantus.

Flãmidus,φλογώδης.Apuleius de Deo Socratis: Quin in eo quoque aëre animalia gignerentur, vt in igni flammida,in vnda fluxa,in terra glebulenta.

Flammigare,φλογίζειν,apud Gellium lib.17.cap.10.& Macrobium Saturnal.lib.5.cap.17.

Flator.Pomponius de Origine iuris D.lib.1.Triumuiri momentales æris,argenti,auri flatores.

Flatus

Flatus Adiect. Hirtius de bello Africo: Quòd in noctem prælium esset coniectum, puluisque vento flatus omnium prospectibus offecisset.

Flatura, vnde conflatura Plin. χώνευσις. Iul. Firmicus Matheseos li. 6. falsarios facient, aut qui pecunias publicas flaturarum adulteras artifices imitentur. R.C.

Flauialis, vt Flauialium collegium. Suetonius in Domitiano: Assidentibus Diali sacerdote, & collegio Flauialium pari habitu.

Fexus ad pectinem capillus. Spartianus Adriano: forma comptus, flexo ad pectinem capillo, promissa barba.

Flexuræ vicorum. Suetonius in Nerone. Offensus deformitate veterum ædificiorum, & angustiis, flexurísque vicorum.

Flictim (vnde efflictim) Aduerb. apud Diomedem Grammatices lib. 1.

Flos in facie, ἀνθινὸν χρῶμα siue ἀνθηρόν, vt apud Catullũ, Ore floridulo nitens. In Epitom. Sexti Aurel. Victoris: fuit autem Theodosius moribus & corpore Traiano similis--néscio an & tanta gratia tantúsq; flos in facie, seu tanta dignitas in incessu.

Flucticulus, Diminut. à fluctu: κυμάτιον: Diomedes Grammat. lib. 1. Apuleius in Apologia: Hæc enim friuola, quæ nominastis, plæraque in litoribus omnibus congestim & aceruatim iacent, & sine vllius opera, quamlibet leuiter motis flucticulis vltro foras euuoluntur.

Fluentisonus. Catullus de nuptiis Pelei: Namque fluentisono prospectans littore Diæ.

Fluidus. pro eo quod est liquidus ac fluens. Seneca Epistol. 53. Alterius fundamenta lapsabunda, in mollem ac fluidam demissa humum.

Flumen, & riuus etiam vocabula Iurisconsultorum sunt in seruitutis constitutione, vt stillicidiorum. Paulus D. lib. 8. Tit. 2. l. 28. foramen in imo pariete conclauis, vel triclinij, quod esset proluendi pauimenti causa, id neque flumen esse, neque tempore acquiri placuit. & l. 20. Stillicidium quoquo modo acquisitum sit, altius tolli potest: leuior enim fit eo pacto seruitus: cum quod ex alto cadet, leuius & interdum directum, nec perueniat ad locum seruientem. Inferius demitti non potest: quia fit grauior seruitus: id est pro stillicidio flumen. Neratius D. libro 7. l. 61. Vsufructuarius nouum riuum parietibus

non poteſt imponere. Ergò riuus minor eſt leuiúſque fluit. flumen autem copioſius, maioríque impetu decurrit. Fluminum ſeruitus, D.lib.8.Tit.2.l.1.

Focarius, mediaſtinus ſeruus cui foci cura incumbit: cuius focaria fœm.apud iuſtinianum. D.lib.4. Tit.9. Caupones autem & ſtabularios æquè eos accipiemus qui cauponam vel ſtabulum exercẽt, inſtitoréſue eorum. Ceterum ſi qui opera mediaſtini fungitur, non continetur, vt puta atriarij, & focarij.

Fœderare, fœdere facto conciliare. Cornel. Tacitus lib.20. Donec egregia erga pop.Rom. merita, mox rebelles fœderãt.

Fœminal, is, pudendum muliebre, interfemineum, χοῖρος. Apuleius in Apologia: Sed enim fœminal nullo pacto reperiẽs munditer dicere ad mea ſcripta confugit.

Fœnus trientarium, i. vſura ex triente, nempe quatuor in centum. Vſuræ autem ciuiles, i. ſemiſſes. Spartianus in Antonino: Idem fœnus trientarium, hoc eſt minimis vſuris exercuit.

Fœtutinæ, vt fœcutinæ. Apuleius in Apologia: Lingua mendaciorum & amaritudinum præminiſtra ſemper in fœtutinis, & olenticetis ſuis iaceat.

Fœtulentus, fœtidus, δυσώδης. Apuleius in Apologia: Quid in crimen haud contemnendum philoſopho, nihil in ſe ſordidum ſinere, nihil vſpiam corporis apertum immundum pati ac fœtulentum.

Follis tranſlatè, vt follis ventris. Macrobius Satur.lib.7. cap. 4. Ventris enim duo ſunt orificia: quorum ſuperius erectum recipit deuorata, & in follem ventris recondit.

Forſices, etiam vocabulum militare, de inſtructa acie forſicum inſtar. Gellius lib.10.cap.9. Vocabula ſunt militaria, quibꝰ inſtructa certo modo acies appellari ſolet, frons, ſubſidia, cuneus, orbis, forſices, ſerra, alæ, turres, &c.

Foricarius. D.lib.22. Tit.1.l.17. Fiſcus ex ſuis contractibus vſuras non dat, ſed ipſe accipit, vt ſolet à foricariis, qui tardius pecuniam inferunt. Iuuenalis Satyr.3.-inde reuerſi Conducunt foricas. Budeus legit fornicarios.

Pinnatæ formidines. Apul. Apol.

Formido, pro terriculo ferarum. Seneca libr.2.de Ira cap. 11 Nec eſt mirum, cùm maximos ferarum greges linea pennis diſtincta conterreat, & ad inſidias agat, ab ipſo effectu dicta formido. Infrà vocatur, rubens pinna.

Formidamina, ſpectra, φόβητρα. Apule. in Apologia. Omnia buſtorum formidamina.

Formiones,

Formiones, φορμὸν siue φόρμια, storeæ. Vlpianus D.lib.33. Tit. 7.l. 12. Formiones & spongias, & amas, & scopas contineri plerique & Pegasus aiunt.

Fornacator, ris, fornacarius. Paulus D.lib.33. Tit.7.l.13. Instrumento balneario legato, etiam balneatorem contineri Neratius respondit. Continetur autem & fornacator. legitur & fornicator.

Fornacula translatè. Apuleius in Apologia: Hic aduocatorum conductor, hic testium exemptor, hic totius calumniæ fornacula.

Fortius dici potest, genus loquendi Iurisconsultorum. Vlpianus D.lib.7. Tit. 9. Si hæres alienauerit proprietatem, & postea amittatur vsusfructus, an ex stipulatu agere possit videamus. & fortius dici potest, ipso iure non committi stipulationem.

Fortunæ pila, i. ludibrium iocusque fortunæ. Sextus Aurel. Victor in Epit. de Pertinace: Hoc exitu obiit vir ad humanæ conuersationis exemplum per laboris genera vniuersa absumptus, prouectusque eò, vt fortunæ vocaretur pila.

Forum est ἀγορὰ, locus in quo iudicia exercentur. At Curia βουλευτήριον, in quo Senatus habetur. Cornelius Tacitus lib. 3. Id solum Germanico superleges præstiterimus: quod in curia potius, quàm in foro, apud Senatum, quàm apud Iudices de morte eius anquiritur.

Forum triplex, siue *trinum*. Cum fuerint fora multa Romæ, tamen hoc loquendi genere intelligitur de tribus in quibus causas orabant: quorum primum Romanum nuncupatur: Secundum, Caij Cæsaris: Tertium, Augusti. Martialis: Atque erit in triplici par mihi nemo foro. Seneca libro de ira secundo capite 9. fraudes, inficiationes, quibus trina non sufficiunt fora.

Fossas detergere. Suetonius in Augusto: Fossas omnes, in quas Nilus exæstuat, oblimatas longa vetustate, militari opere detersit. Alibi repurgare dixit.

Fossuris complanata montium iuga, Suetonius in Caligula.

Frænator, ris, χαλιναγωγὸς, qui refrænat. Plinius in Paneger. Infinitæ potestatis domitor, ac frænator animus ipsa vetustate florescit.

Framea apud Cor. Tacitum libro de morib. Germ. ῥομφαῖα: Gal. Iaueline de barde.

Fraternum sodalitium, ἀδελφικὴ ἑταίρωσις. Catullus de Cælio & Q. Fraternum verè dulce sodalitium. Menander, ὡς ἡδύ γ' ἐν ἀδελφοῖς ὁμονοίας ἔρως.

Fraternitas. præter Quintil. Vlpian⁹ D. lib. 17. Tit. pro socio. l. 63. Societas ius quodammodo fraternitatis in se habet.

Fraudatorius, ἀπατηλὸς, δόλιος, fraudulentus. Valēs D. lib. 36. Tit. 1. l. 67. Vix fraudatorio interdicto locus erit.

Fraxinus, μελία, Gallis Fraisne. Plinius lib. 16. cap. 13 de fraxino: Ea quidem quæ fit in Ida Troadis in tantum cedro similis, vt ementes fallat cortice ablato. Et postea: Folia earum iumentis mortifera, cæteris ruminantium innocua Græci prodidere. In Italia nec iumentis nocent. Vbi agnosco Plinium erranter fraxino tribuisse, quæ de Taxo Theophrastus prodiderat histor. plantarum lib. 3. cap. 10. vt etiam, sed ex parte, obseruauit Andreas Matthæolus, vir totius historiæ naturalis peritissimus: qui tamen Plinio præceptori insignem iniuriam facit, (Nam de mea nihil moror. Sim potius, vt ipse vult ineptus fautor Plinij, & iustus, vt arbitror, interdum repræhensor. At nullius certéquidem vnquam calumniator ego, aut conuitiator infamis) cùm ipsum credulitatis insimulat, ac tam falsi mēdacij. Affinitas autem vocum μελία fraxinus, & μίλος Taxus (non σμίλαξ, vt Matthæolus, licet & ita dici atque aliter probarimus in Lexico) Plinio fraudi fuit. Sed quis negat Matthæole (cuius alioquin & ad ipsa bruta iumenta prouocatio) fraxinj folia iumentis edulia: quod tu in equo meo non irridiculè me iubes experiri? Aut quis tibi credat (nisi vt solita Agyrtæ & circulatori insigniter mentienti ignara plebecula) quamuis homini, vt sentio doctissimo & mihi velis nolis iamdiu ob doctrinam charissimo, contra rationem & experientiam iumenta taxum venenatam depasta asserenti, fraxineis frondibus liberari? Quod tu hîc cautior quàm doctior Matthæole, noli amabo, vel in asino tuo periclitari. Iacturam enim facias morte innocentis animalis. Sed hæc, vt tu iocosè, serio verò, si obstinatus esse perges (hæc & tuæ dictionis ingrata imitatio) te iam nunc sponsione (centum enim vel mile aureos consignabó) ad experientiam rei controuersæ prouoco.

Fricare mulos, mulos curare, apud Gellium lib. 15. cap. 4. Nam mulos qui fricabat consul factus est.

Frigi-

Fringidiusculus. Gellius lib.3.cap. 10. Sed alia quoque ibidē congerit frigidiuſcula.

Friguſculum in amicitia dicitur, remiſſus amoris feruor. Vlpianus D. lib. 24. Tit. 1.l.32. Quod ſi diuortium non interceſſit, ſed friguſculum, profecto valebit donatio, ſi friguſculum quieuit.

Fringilla, vel *frigilla*, σπίνος (Aratus, καὶ σπίνος ἠῷα σπίζων: Auienus, Si matudino fringilla reſultat ab ore) Σπίζα Ariſtoteli (& apud Heſych. σπιζίτης ſpecies Ægithali) Gallis Pinſon, i. σπίζων: Italis Frenguelo, fringuello: Græcorū vulgo Fringilaro. Auis paſſeris magnitudine, albo, viridi ruffóque colore diſtincta. Maris pectus rubeſcit: Fœminæ pallidius ac dilutius. Vermiculis victitat. Æſtate tepidis locis degit: Hyeme frigidis. Magna fringilla, Gallicè Pinſon royal, vel grosbec, Lutetiæ, μαλακοκρανεὺς, i. molliceps, Ariſtol, Vide Pica. Eſt & fringilla montana, cui colum cæruleum, ὀρεοσπίζης Ariſtoteli Hiſtor. lib.8.cap.3. Gallicè Montan, vel Pinſon d'Ardaine: cuius ſunt plures ſpecies.

Fringultio. Apuleius in Apologia: At ego illi contra iuſtius exprobauerim, quod qui eloquentiæ patrocinium vulgò profiteatur, etiam honeſta dictu ſordidè blatteret, ac ſæpe in rebus nequaquam difficilibus fringultiat, vel omninò obmuteſcat. Idem Floridor. lib. 3. Merulæ in remotis teſquis ftingultiunt.

Frons, tis, potius maſculino genere dici debere, & authoritate, & ratione proportionis ſiue analogia comprobat Aulus Gellius libro 15. capite 9. Cato, æquo fronte, Hilaro fronte Cæcilius.

Fructuarius, vide Vſufructuarius. Fructuaria, quæ vſumfructum habet. D.lib.7.Tit.1.l. 58.

Fructus pendentes. D.lib.6.Tit.1.l.44. fructus pēdentes, pars fundi videntur.

Fruſtrator, ἀπατεών. D.de negot. geſtis l.31. Litem in iudiciū deductam & à reo deſertam fruſtratoris amicus vltro egit. Ibid fruſtrator condemnatus eſt.

Fruſtratorius, Adiect. fruſtrationis cauſa factus, per fruſtrationem Liuio. D.lib.22. Tit.1.l.41.Modeſtinus: Si fruſtratoriam morandi cauſa appellationem interpoſitam animaduerteret.

Fucus Plin. κηφὴν Heſiod. inſectū maius ape: Gal. bourdō, fullō, mouſche gueſpe: Cuiꝰ ſpecies ſine aculeo, nigra, latóq; aluo,

φὼρ Ariſtoteli, & φώϱιος Heſych. Varroni & Plin. vide φὼρ in noſtro Lexico.

Fugaciſsimus.Seneca Epiſt.75.Ipſa enim felicitas ſe niſi temperat,premit,ſi fugaciſsimis bonis credidit.

Fugalia. S. Auguſtinus de Ciuitate dei libro 2. cap. 6. Nec vbi fugalia celebrarentur, effuſa omni licentia turpitudinum, & verè fugalia, ſed pudoris & honeſtatis. Viues fugalia vel fugialia à Fugia dea Rom.quæ ſit lætitiæ dea à fugatis hoſtib.nũcupata:de qua Varro in 5.de lingua Lat.

Fulguritus,fulgure ictus. Seneca Quæſt.Nat.2.cap.21.Quid quod omnibus fulguritis odor Sulphureus eſt.

Fulica ſiue *Fulix*, κέπφος: vulgò Græcorum λοῦφα: Gallis Foulque, vel fouque (& fulica marina, i. Gauia μελαγκόρυφος, ſiue κέπφος θαλάσσιος, noſtris Diable de mer, ac Northmanis Macroule)Italis Folega. Auis eſt gallinæ magnitudine, coloris nigri, cuius roſtrum ex albo ſubrubeſcit:ſynciput glabrum:pedum digiti non continua (vt in reliquo palmipedum genere) membrana coniuncti, ſed diuulſi, vt in colymbis. Vide Gauia.

Fultio,nis.Cornel. Fronto lib.de Nom.verborúmque differ. fultio dum fit.fultura cùm facta eſt.

Fumeus,a,um, καπνώδης. Macrobius Satur. lib.7. cap.10. fumei flatus circa cerebrum.

Funarius appellatus eſt Valentinianus imperator, eò quòd venalitium funem portanti, quinque milites nequirent extorquere,In Epitom. Sext. Aurel. Victoris.

Funarius,σχοινοπλόκος. Sextus Aurelius Victor in Valẽtiniano. Funarius appellatus eſt,eò quòd venalitium funem portãti quinque milites nequirent extorquere.

Fundus optimus maximus, qui liber nec ſeruitutem debet. Neratius D. lib. 21. Tit.2. l. 48. Cum fundus vti optimus maximuſque eſt, emptus eſt (Alibi lib.26. de pignor. Optimo iure fundum dixit Iuriſconſultus.)Et l.75.Niſi vt optimus maximúſque eſſet,traditus fuerit fundus. Tunc enim liberum ab omni ſeruitute præſtandum.

Fundus,author ac fundamentum. Cum Plauto Gellius lib. 19.cap. 8.Sed hæc ego,inquit, dixi, non vt huius ſententiæ, legiſque fundus ſubſcriptorque fierem,ſed &c.

Funditor,ris, θεμελιωτής, conditor, κτιστής. Apuleius lib. de Phi-

Philoſophia: Quare ſuadendum fundatoribus rerum publicarum, vt &c.

Fundamenta cæmenticia, D.lib.19.locati.l.57.cæmenticia expoſuit Budæus, lapides temerè cæſos, atque etiam rudes, non quadratos aut ordinarios, quales quibus farturæ inter pilares ductus fiunt.

Funerarius, funeris curator, κηδευτής. Iul. Firmicus Matheſ. libro 3. Lapidarios facient, aut pollinctores, aut funerarios, aut quibus ſepulchrorum cura.

Funerarius, Adiect. κτερεικός, κηδευτικός. vt actio funeraria. Vlpian⁹ Dig.lib.11.Tit.7.l.14. Hæc actio quæ funeraria dicitur, ex bono & æquo oritur. Cõtinet autem funeris cauſa tantùm impẽſam, non etiam cæterorum ſumptuũ. Ibid. funeraria agere. & l.20. Conueniri funeraria. Legitur etiam Funeraticia l.30.

Fur, vide Fucus.

Furcæ cancrorum, apud Apuleiũ in Apologia, i. forcipes Plinio, χέλαι καρκίνων.

Furtiuè, κλεπτικῶς. Præter Plautum Vlpianus D.lib.41. Tit. 2.l.6. Clam poſsidere eum dicimus, qui furtiuè ingreſſus eſt poſſeſsionem.

Futurus cum Præterito. Eutropius lib.3. Nec dubium eſt vltimum diem illum Romani ſtatus futurum fuiſſe, ſi Hannibal mox poſt victoriam ad peruadendam vrbem contendiſſet.

GAditanum ſalſamentum, vide Thynnus.

Galbina tunica, veſtis craſsior: vnde etiamnum Gabanos vocant. Fla. Vopiſcus in Aureliano: Inter hæc fuit Tetricus chlamyde coccea, tunica galbina, braccis Gallicis ornatus.

Galbula, vide Galgulus.

Galeos Plinio lib. 32. cap.2. vel Squalus (quia ſqualus, i. ſqualidus atque horridus) ipſi lib.9.cap. 5.& 24. ac Varroni & Columellæ, γαλεὸς Ariſtoteli, vel γαλεώδης: (cui & σκύλια, ὥς καλοῦσί τινες νωθείους γαλεοὺς. Sunt enim Canes cætacej, vt Lamia καρχαρίας: & Caniculæ κύνες γαλεοὶ, de quibus in Canicula.) Cuius variæ ſpecies: prima γαλεὸς ἀκανθίας, ſpinacem vertit Gaza: Gallis Chien de mer (communi nomine) Maſsiliæ Agnillat: Venetiis Azio. Hic vt reliqui eius generis, longus & cartilagi-

neus, priuatimq; binos aculeos habēs in dorso: Cui viuo color subargēteus, mortuo ex cinereo rubescēs. De quo Aristoteles Histor. lib. 6. c. 10. Secūda, Galeos læuis, γαλεὸς λεῖος (quia sine aculeis:) in Gallia Narbonēsi Emissole, Massiliæ palūbi nomine, Romæq; colūbi vocatur. Tertia, Galeos stellatus, γαλεὸς ἀστερίας vel ποικίλος Aristoteli: à nostris Lentillat, à maculis albis lentis magnitudine. Dorsi maculæ insignes stellæ instar, aliæ rotūdæ. De hoc Aristot. Histor. lib. 6. cap. 11. Quarta, Galeos glaucus, γαλεὸς γλαῦκος Æliano, qui ex canicularū genere est, cui nubecula (de qua vide in Canicula) & sui generis soli color cæruleus, ob ídque Cagnot blau vocatur in Narbonensi Gallia. Quarta, κεντρίνης (Aristoteli teste Athenæo: de quibus & Oppianus scribens, Καὶ κύνες, οἱ κέντροισιν ἐπώνυμοι: & rursus, φῦλα κελαινῶν κεντροφόρων) Gallis Bernadet, aliis renard, Massiliensibusque ac Italis Porci nomine nuncupatur: Cuius forma à capite ad podicem triangularis pinnis armatur aculeatis venenatisque, & in superiore maxilla triplici ordine dentium. Durissimus est ac virosus. Quinta, Galeos Rhodius, γαλεὸς ῥόδιος (quem & ἀλώπεκα, & Syracusij κύνα πίονα vocarunt) Acipenseri siue sturioni similis, à quo discernitur rostro breuiore, & capite crassiore, quin & sapore ingratiore. Hodie à Græcis vocatur σκυλλόψαρον ἥμερον. Sexta, μάλθη Maltha: Gallis Sorrat: Romanis Lamiola. Piscis est cetaceus, cuius rostrum breue, osque in supina parte multis dentium ordinibus armatum, oculi absque alba illa nebula, de qua in Canicula. Eius meminit Oppianus. Est etiam Galeorum generis sturio, de quo in voce Acipenser. Eiusdem generis rursus & Vulpes piscis, ἀλώπηξ siue ἀλωπεκίας. vide Vulpes. Et rursus ζύγαινα vide Zigæna.

Galerita, vide Alauda.

Galgulus vel galbula, κολιὸς Aristotel. Gallis espece de Loriot. Icterus: Italis Reigalbulo, Reigalbero, Bononiæ, Galbedro vel melesiozallo Ferrariæ, Bergami Galber: alibi Rigey (& quia etiam ficubus vescitur vt ficedula, eius nomine vocatur vulgò Græcorum, συκοφάγος, Venetiis Becquefigo) Auis Chlorionis generis ac Picorum, turdi magnitudine, coloris lutei, ac viridis. Plinius libro 30. cap. 11. Auis icterus vocatur à colore, quæ si spectetur, sanari id malum tradunt, & auem mori. hanc puto Latinè vocari galgulum. Et lib. 10. cap. 25. Et quæ cùm fœtum eduxere, abeunt, vt galguli, vpupæ. Rursus cap. 33. vbi

de

de Picorum generibus: Galgulos quidem ipſos dependentes pedibus ſomnum capere confirmant, quia tutiores ita ſe ſperent. Martialis lib. 13. Galbula decipitur calamis & retibus ales, Turget adhuc viridi, quum rudis vua mero.

Galla, ſutorium inſtrumentum, ὀπήτιον, ſubula. Macrobius Satur. lib. 2. cap. 2. Plancus in iudicio fortè amici cùm moleſtum teſtem deſtruere vellet, interrogauit (quia ſutorem ſciebat) quo artificio ſe tueretur. Ille vrbanè reſpondit, Gallam ſubigo: Sutorium hoc habetur inſtrumentum, quod non infacetè in adulterij explorationem ambiguitate conuertit. Nam Plancus in Meuia Galla nupta malè audiebat.

Gallina ruſtica, ſiue ſylueſtris, Catta, Gallis Gelinote: Attagen Alpinus Plinij. Varro de Re ruſtica: Gallinæ ruſticæ ſunt in vrbe raræ, nec ferè manſuetæ ſine cauea videntur Romæ: Similes facie non his villaticis gallinis noſtris, ſed Africanis aſpectu ac facie incontaminata, &c. Columella, Sylueſtres Gallinæ quæ ruſticæ appellantur, in ſeruitute non fœtant, &c.

Gammarus, vide Elephantus.

Gaudere cum Datiuo. Catullus: Salue, ô venuſta Sirmio, atque hero gaude. Sic gaudere ſibi Lucretius.

Gauius Mergus. Iulius Capitolinus in Pertinace: Auaritiæ ſuſpicione priuatus non caruit. Cum apud vada Sabbatia oppreſsis fœnore poſſeſſoribus latius ſuos teneret fines. Denique ex verſu Luciliano Gauius Mergus eſt appellatus. Corruptè ibi legitur Grauius. Eſt verò Gauius Adiectiuum à Gauia aue, quæ λάρος: ea rapax & vorax. Apuleius in Aſino aureo. Gauia illa peralba quæ ſuper fluctus marinos natat, demergit ſeſe properè ad Oceani profundũ gremium.

Gauia, λαρὸς Ariſtoteli. In Creta nomen retinet: Gallis Monette, Maſsilientibus Gabian, Northmanis Maulue: Venetis Cocalo. Apuleius: Gauia illa peralba quæ ſuper fluctus marinos natat, demergit ſeſe properè ad Oceani profundum gremium. Gauiæ in petris nidificant, inquit Plinius: & lib. 10. cap. 74. tradit Anates ac Gauias diſsidere. Nihil frequentius locis maritimis: etiam maxima coorta tempeſtate in aere volitant. Varia ſunt genera, alba, cinerea. Gallis Falourde Griſe, Griſard, Caniard, Colin. Gauia σποδοειδὴς ac μελάμπους, quæ minima, petit Gabian. Gauia ἐρυθρόπους, cui pedes rubent. Gauia μελαγκόρυφος, quæ κέπφος θαλάττιος,

fulica marina, Gallicè, Fouque de mer. Eſt enim & fulica fluuiatilis.

Geminatim, διδύμως : Aduerb. teſte Diomede Grammatices lib.1.

Gemulus, gemebundus, ὀδυρτικὸς, ςενακτὸς. Apuleius Florid. libro 2. Vario modo occinunt & occipiunt carmine. Galli expergifico, bubones gemulo.

Generabilis, γεννητικὸς, genitalis, qui generandi vim habet. Apuleius in Hermetis Aſclepiade: Quibus ineſt natura generandi, generabilia ſunt. Plinius lib.2.cap.45. Generabilis rerum naturæ ſpiritus: Qui ab ipſo cap. 5. vitalis dicitur.

Generi neutri locus eleganter, vbi mas, an femella ſit, non ſatis conſtat. Terētius Andria: Nam quod peperiſſet, iuſsit tolli. Plautus Amph. Verùm quod erit natum tollito. Et Trucul. Si quid peperiſſem, educarem, tollerem. Cicero 11 Epiſt. ad Att. Aut ne quid ex eadem matre poſtea natum eſſet. Horatius V. Carm. At ô deorum quidquid in cælo regis Terras & humanum genus.

Genitus, us, γένεσις, Generatio Plin. Apuleius in Apologia: Ariſtoteles, & Theophraſtus, qui plurimos libros de genitu animalium reliquerunt.

Genitiuus. Quintæ declinationis caſus ſecundus apud veteres, non vt nunc facies faciei, ſed facies, huius facies vel facij: Sic dies, pernicies. Quin & tertiæ fames, genit. famij. In dandi caſu non faciej, ſed facie, die, ſpecie: De quibus lege pleniſsimam tractationem apud Gellium lib.9.cap.14.

Genitiuus, vt Apollo genitiuus, i. γενήτωρ. Cato de liberis educandis: Nutrix hæc omnia faciebat in verbenis, ac tubis, ſiue hoſtiis: vt Deli ad Apollinis genitiui aram. Cloatius Verus ordinatorum libro 2. Deli ara eſt Apollinis γενήτορος, in qua nullum animal ſacrificatur. Vide Macrobium Satur. libro 3. capite 5.

Gentilitia nomina, vide Peregrinus.

Gerres, vide Mæna.

Gerundiua cùm per ablatiuum proferuntur videntur Gerūdij locum obtinere. Gellius lib.2. cap.6. Homerus non virtutibus appellandis, ſed vitiis detrahendis laudare ampliter ſolet. I. appellando virtutes, & detrahendo vitia.

Gerundiuū pro gerundio. Corn. Tacitus lib.12. Ad hoc gētiū ductores circumire: hortari, firmare animos, minuendo metu, accen-

accendenda ſpe,aliiſque belli incitamentis.pro minuendo me tum,accendendo ſpem.

Geſtor,qui geſtat,φορεὺς.Plinius Epiſtol.lib.8. Caninio: Delphinus geſtor colluſórque puerorum.

Geſtio pro herede.Vlpianus D.lib.11.Tit.7.l.14. Licet ex hoc ipſo neque pro hærede geſtio,neque aditio præſumitur.

Gibberoſus,κυρτὸς,gibber:quo vtitur Iulius Firmicus Matheſeos lib. 8.

Gibberoſus,Gibboſus,habens gibberem, vt tuberoſus,apud Chariſium. D.lib.21.Tit.1.l.3. Vel proterui,vel gibberoſi.

Gingidion, nõ eſt quæ à Matthæolo pictura proponitur. non enim habet ſtaphylini ſiue paſtinacæ ſylueſtris folia: in quibus & apparet pictoris lenocinium ſi examinentur infima cum reliquis. Potius ſenſerim cum Anguillara rei herbariæ principe, qui cenſet eam herbam,quæ ex Syria affertur Viſnaga vel Buſnaga nomine,(ex cuius vmbellis vſus ad dẽtifricia)verum eſſe gingidiõ. Nec obſtat,quod βοτάνιον à Dioſcoride dicatur.nam βοτάνιον nec apud ipſum ſemper pro herbula: hícque abuſiuè pro βοτάνη vt à Crateua appellatur, herbáque tantum à Plinio lib.20.cap.5.Syria, inquit, ſimillimam ſtaphylino herbam ſerit, quam alij gingidion vocant , tenuius tantùm & amarius, &c. Ex quo patet legendum apud Dioſcoridem πικρότερον, non verò πυκνότερον.

Girba,inſula Menynx de qua Plinius libr.5.cap.7. Sext. Aurel.Victor in Virio Gallo: Creati in inſula Menynge,quæ nunc Girba dicitur.

Glabellus,vt corpore gabellus , apud Apuleium Floridorum libro 1.

Gladius piſcis,vide Xiphias.

Gladiator pro gladiario: μαχαιροποιὸς , qui gladios fabricat: In qua ſignificatione ſumitur ab Arcadio D.lib. vlt.T.6.l.6.

Gladiatoriè. Lampridius in Commodo : Habuit præterea morem, vt omnia quæ turpiter, quæ impurè, quæ crudeliter, quæ gladiatoriè,quæ lenocinè faceret, actis vrbis indi iuberet.

Glanis, γλάνις (legitur & γλάνης ac γλάνος)non ſilurus eſt, ſed ſiluri ſpecies . Ad ſtrymonem fluuium vulgò vocem retinuit,vocatúrque glaignon,vel glanon. Vide Plinium lib. 9.ca. 43.& lib.9.c.51.& Ariſtotel.lib.hiſtor.9.cap.37. Plinius confusè duobus locis Glanidi tribuit, quæ Ariſtoteles τῷ σιλούρῳ. Vide Silurus.

Glandiferæ arbores, βαλανηφόρα δένδρα. Glandiferæ Ilex, ſmilax, ſuber, phellodrys, & τῆς δρυὸς ſiue quercuum genera 5. Phagus, hemeris, Ægilops, haliphlœos platyphyllos. De Illice ac ſmilace ſuis locis. Phellodrys, φελλόδρυς Theophr. Italis Serroſugaro. Græci fructus vocant vulgò Acylacas. Fagus, ὀξύα Theophraſti (non φηγός, vt malè Plinius) Gallicè Fau, & heſtre (quia ὀξύα ſimilis eſt ὄστρυς ſiue ὀστρύα) Italis Faggio: glanſque faginea, ipſis faggiuola, noſtris faine. φηγὸς autem Theophraſti eſt Eſculus (vt oſtendimus in Lexico) Gallis Eſcueiul: Italis Eſculo, Iſchia Hetruſcis: Hiſpanis Enzina: cuius glandes Vellotas vocant. Hemeris, ἡμερὶς Idæorũ, ἐτυμόδρυς Macedonum, & ſimpliciter δρῦς Theophraſto (vt cap. 10. libr. 3. hiſtor. vbi vertit Robur Plinius) Robur: Gallis Rouure: Italis Reuero, ghianda Caſtagnola. Ægylops, αἰγίλωψ, ἄσπρις: Cerrus: Gallis Cerre: Italis Cerro vel Cero. Haliphlœos, ἁλίφλοιος, ab ἁλὶς, & φλοιὸς, ob corticis craſſitudinem, non vt Gaza Salſicortex) Italis Farnia. E Chio Cypróque cum calyce fructus afferuntur, γαλλόνας, & βαλλόνια vocant. Vſus tingendis pannis ad colorem atrum gallæ vice. Plinius libro 16. capit. 5. Cerro echinatum calycem ceu caſtaneæ aſſignauit, quod Haliphlœo magis conuenit, cuius calix rigidioribus, quàm caſtaneæ aculeis armatur. Et viciſſim dixit de haliphlœi glande, quæ de cerrea debuit. Ab animalibus non attingi. Platyphyllos vel latifolia Plinio, propriè Quercus: Gallis Cheſne, Italis Quercia. Error etiam Plinij de huius glande, oſtenſus in noſtris Adnotat. in Theophr.

Glarea, κόχλαξ, ψηφὶς, Gallis grauier, grouin: Italis Ghiara, vel ghiaïa.

Glaucus piſcis, γλαῦκος à glauco colore, qui γλαυκὸς) Monſpellienſibus Derbio: Prouincialibus Biche, Cabrolle, & Damo: Romanis Lopida (quib⁹ & alia glauci ſpecies ſtella: Prouincialibus Liche: Monſpellienſes vadigo, & Palamide vocant) Illyricis Polanda: Cuius magnitudo, interdũ tricubitalis, dorſum cærulei coloris, venter candidiſſimi. Pinnæ ad branchias aurei coloris. Mirũ quòd in metu fœtũ ore recipiat, ac rurſus emittat (id & angues facere, didici in Anglia) quod teſtatur Oppianus l. 1. Halieut. atq; Ælieanus. Plin. l. 6. c. 36. Color auſterus in glauco & iraſcenti ſimilis mari. Eſt etiã glauci ſpecies, piſcis ille, qui Venetiis Corbeto: Genuæ Fegaro: Maſſiliæ ac Romæ Vmbrina, appellatur: vulgò Græcorum Mylocopſi, μυλοκόψι.

Glau-

Glauciſcus, γλαυκίσκος Athenæo lib.3. piſcis qui alius quàm γλαῦκος.)Plinius lib.32.cap.10. Mulieribus lactis copiam facit glauciſcus è iure ſumptus. Vide Glaucus.

Gnaphalus, γνάφαλος Ariſtotel. Gallicè Cotonnier: σπέργυλος Heſychij. Auis vocalis, ac pulchri coloris, cui à Tomẽto nomẽ.

Gnoſco pro noſco. Diomedes Grammatices lib.1. Item noſco noſcis. Et huic verbo veteres g literã præponebãt. Gnoſcit ait Cæcilius: quoniã & præpoſitione, agnoſco & cognoſco dicimus. Item eodem modo noui: nam gnoui veteres formabãt.

Gobius & Gobio, & Cobio Plinio lib.32. κωβιός, & κῶθος apud Athenæum. Gobiones marini Venetiis Goï: Genuæ Guigiones: Romæ Miſſori. His piſcibus vel maioribus palmi longitudo, oculi turgidi eminenteſque ſupra caput, corpus teres, ſquamoſum, lubricũ, & ſubcinerei coloris: aut χλωρῦ, i. flaui ac pallidi ſiue ὠχρῦ. Eſt & gobius albus marinus, Venetiis Paganello: Cui in tergore pinna gemina: hic κωβιὸς λευκὸς Athenæo (cui, qui χλωροὶ ac ſubflaui, etiam καυλῖναι:) Quin & Gobius niger, κωβις μέλας, noſtris Boulerot: Venetis Go. Hic τράγος eſt Athenæi, non Ariſtotelis lib.8. hiſtor. cap.30. Eſt & Gobius fluuiatilis (cuius tantum Auſonius ex ſcriptoribus, meminit) noſtris Gouuion, & Lugduni Goiſon. Illi binæ oris appendices & μύστακες. Auſonius in Moſella: Tu quoque flumineas inter me morande cohortes Gobio, non maior geminis ſine pollice palmis, Præpinguis, teres ouipara congeſtior aluo, Propexíque iubas imitatus gobio barbi. Rurſus & alter Gobius fluuiatilis, qui Gallis Chabot: Romæ Miſſori: Mediolani Scatzot (vt circa Neocomum Sabaudicè Chaſſo, vel Chaſſot) & Bot, qui βοῖτος, vel βόϊτος Ariſtoteli hiſtor. li.4. c 8. Gaza Cottum tranſtulit (diuerſus tamẽ Num e nij κῶττος) Piſciculꝰ eſt, ranæ piſcatrici ſimilis corporis figura & colore: Qui Mõſpeſſulanis Daze appellatur.

Goſſipion, vide Xylon.

Graculus, κολοιὸς (non eſt autem auis, quæ Gallicè Gay: ea enim eſt Pica glandaria Plinij. Vide in Pica.) auis cuius tria genera apud Ariſtotelem Hiſtor. lib.9. Primum eſt, κολοιὸς κορακίας, Gracculus ruber, Gallicè Graille rouge: Chauuete rouge: vel Choucas rouge: Italicè Tacola. Ipſi cornicis magnitudo, pedũ ac roſtri color puniceus (φοινικόρυγχος eſſe dicitur ab Ariſtotele:) Eſtq; Pyrrhocorax Plinij: qui ſic l. 10. c.47. Sicut Alpiũ Pyrrhocorax, luteo roſtro, niger. nec obſtat roſtri color mutabilis. In Creta vocatur ſcurapola: circa Veronã tacola, alibi ſpeluier:

Pason: Zorlut. Secundum, Monedula, λύκος κολοιὸς Aristot. Gallicè Chaue, vel Chauue, Choëtte, petite Graille: quæ κορώνη μέλαινα ἧττων: Venetis Seurapola. Tertium κολοιὸς βωμολόχος, ὁ μικρὸς, parua monedula. Est & Gracculus Lydius, κολοιὸς τῆς λυδίας, nostris Gabian noir. Hic palmipes est, aliis verò fissi pedum digiti. Plinius Gracculos à monedulis sic distinguit li. 10. cap. 28. Insubrium tractu examina graculorum, monedularúmque, cui soli aui furacitas auri argentíque præcipuè mira est. (Idem lib. 17. capit. 14. Tradit monedulam condentem semina in Thesauros cauernarum, insitionis causas præbuisse) Ouidius 7. Metamorph. Mutata est in auem, quæ nūc quoque diligit aurum: Nigra pedes, nigris velata monedula pennis.

Glebulentus, glebosus. Apuleius de Deo Socratis terra glebulenta.

Globositas, σφαίρωμα. Macrobius Comment. libro 1. capit. 15. Globositas terræ habitationes omnium æquales sibi esse non patitur.

Glomerarius, Seneca controuersiarum lib. 1. in vlt. Quod pater (militis) efficaciter dicat, detrahere illū operib. suis glomerarium, sanguinarium.

Glomeratim, Aduerb. apud Diomedem Grammatices lib. 1.

Glossaria, γλωττοκομεῖα, feretra, mortuorum conditoria. Gellius lib. 18. cap. 7. Vos Philosophi mera estis (vt M. Cato ait) mortuaria glossaria.

Glotorare, κλάγγειν, clangere: voce ciconiæ. Author Philomelæ, Glotorat immenso de turre ciconia rostro. Plinius dicit ciconias inter se commurmurare. Solinus. Ciconias ferunt linguas non habere, verum sonum quo crepitant, oris potiusquàm vocis esse.

Glottis, γλωττὶς Aristoteli (& fortè ἐλαφὶς Oppiani auis, cui pennæ in dorso omnes coloris ceruini: & lingua longissima, qua protensa pisces venatur ac decipit) Gallicè Rasle fauue, vt Ortygometra Rasle noir. Gazæ Lingulaca. Plinius lib. 10. cap. 23. Abeúntque vnà persuasæ Glotis, & Otis, & Cychramus. Glottis prælongam exerit linguam vnde ei nomen, &c.

Glutinum ferri pro ferrumine. Eutropius in Numa: Regnante Numa Glaucus primus ferri inter se glutinum cogitauit.

Gluto, gulosus. λαίμαργος. Nec gluto sorbere saliuam Mercurialem. Ambrosius: Sic amat Diabolus filios suos vt perdat: sicut amat gluto porcellum vt comedat. Et adhuc vulgò glouton:

ton: & giottone Italicé.

Glycymerides, ostrearum species ita dictæ à iucunda partitione ac varietate figuræ. Apud Macrob. Satur. lib. 3. cap. 13. in pontificis cœna: patinam ostrearum peloridum -- sphondilos, glycomaridas (lego glycymeridas) vrticas, &c. Apud Plin. libr. 32. cap. vlt. chamæpelorides generis varietate distantes & rotunditate: chamæglycymerides, quæ sunt maiores quàm pelorides.

Gracilentus, ἰσχνὸς, λεπτὸς, gracilis, præter Ennium Gell. lib. 4. cap. 12. Si quis eques Romanus equum habere gracilentum, aut parum nitidum visus erat, impolitiæ notabatur. Idem lib. 19. cap. 7. Obesum hîc notauimus, propriè magis, quàm vsitatè dictum pro exili atque gracilento.

Gracilipes, ἰσχνόπους, vt ciconia gracilipes à Petronio Arbitro vocatur.

Graculus piscis, κολίας, lacertorũ generis. Vide Lacertus piscis. Plinius lib. 32. cap. vlt. Draco: quidam aliud volũt esse dracunculum. Est autem graculo similis.

Gradalis, βηματικός. Diomedes Grammat. lib. 3. Melon hũc iambicum gradalem quidam nominant, ibid. gradali pugna duos dimicare instituit.

Gradus deiectio in militibus dicitur, vt in magistratibus dignitatis depositio. Modestinus D. lib. 49. Tit. 16. l. 3. Pœnæ militũ huiuscemodi sunt, castigatio, pecuniaria multa, munerum indictio, militiæ mutatio, gradus deiectio, ignominiosa missio. Lege 5. ibid. Gradu pellere.

Gramen aculeatum, Gallis Sanguinelle, Italis Capriuola, vel sanguinella. Plin. lib. 24. cap. 19. Aculeatum gramen, trium generum: cùm in cacumine aculei sunt plurimùm quini, dactylon vocant: hos conuolutos naribus inserunt, extrahúntque sanguinis ciendi gratia. Hoc sæpissimè faciunt pastores nostri. Alterum quod facit ἀΐζῳ simile, paronichiæ species est. Tertiũ, inquit, genus dactyli, sed tenuis, nascitur in parietinis, aut tegulis. Huic caustica vis est. Quod nihil aliud, quàm Vermicularis siue Auricula muris herbariorum (similis semperviuo minimo) siue ἀείζωον tertium Dioscoridis.

Grammaticalis, Adiect. idem quod Grãmaticus. ad grãmaticam pertinens. Fabius Victorinus in Rhetor. Cicer. lib. 1. Hæc quidem nos exempla grammaticalibus artibus supposuimus.

Grammaticaliter. Spartianus in Regilliano. Tũ is, qui aderat

ſcholaſticus, cœpit quaſi grammaticaliter declinare,& dicere, Rex regis regio Regilianus.

Gratanter. Iul. Capitolinus in Macrino: Mortem Antonini Senatus gratanter accepit. In Epit. Sexti Aurel. Victoris in Nerua: In curia à Senatu gratanter exceptus.

Grateolus, εὐώδης,(Sic ἡδυοσμία Græcis, grateolentia diceretur) Apuleius de Mundo: Videaſque illam ciuitatem pariter ſpirantem odoribus,& grateolentibus cœnis. Gratiola, à gratia, vt à controuerſia, controuerſiola: Diomedes Grammat. l. 1.

Gratioſus etiam obſcœnè, vt officioſus Senecæ, qui alterius libidini obſequitur, quod & χαρίζεσθαι Græcis: Aſconius Pædianus in 2. Verrinam (vbi Cicero: cum filio blando & gratioſo) Gratia verò quæ poteſt in adoleſcentibus ſine infamia. Gratiam enim amicorum copiam modò dicit.

Gratiſſimè, ἥδιστα, libentiſſimè. Macrobius Satur. lib. 7. cap. 1. Pericula quoque præterita, vel ærumnas penitus abſolutas qui euaſit, vt referat, gratiſſimè prouocatur.

Gratuito habitare. Vlpianus D. li. 9. Tit. 3. l. 1. Habitare autem dicimus vel in ſuo, vel in conducto, vel gratuito.

Grauidari, grauidam fieri. In Epitome Sexti Aurel. Victoris in Adriano: Huius vxor Sabina dum propè iniuriis ſeruilibus afficitur, ad mortem voluntariam compulſa: quæ palam iactabat, quàm immane ingenium pertuliſſet,& elaboraſſe, ne ex eo humani generis pernicie (alij pernicies) grauidaretur.

Grundiles lares. Diomedes Grammatices lib. 1. Grunit porcus dicimus, veteres grundire dicebant, vt ſit inſtans grundio. Cæcilius: Cruento ita ore, grũdibat miſer. Claudius Annaliũ xv. Grundibat grauiter pecus ſuillũ. Hinc quoq; Grundiles lares dictos accepimus, quos Romulus conſtituiſſe dicitur in honorem ſcrofæ, quæ triginta pepererat porcos. Hoc ita eſſe affirmat Caſſius in 2. hiſtoriarum: Paſtorum vulgus ſine contentione conſentiendo, præfecerant æqualiter imperio Remum & Romulum, ita vt de regno pares inter ſe eſſent. Monſtrum fit, ſus parit porcos triginta, cui rei fecerunt lares grundiles.

Grundio, vide Grundiles.

Gulones, λαίμαργοι, guloſi. Apuleius in Apologia: Gulones omnes, qui impenſo precio à piſcatoribus mercantur.

Guſtum dare Senecæ, libamentum dare Gellio, ἀπόγευμα διδόναι. Seneca Epiſtol. 11. libr. 2. Dedit enim nobis guſtum, ad quem reſpondebit.

Gypſati

Gypsati pedes, καταχρηστικῶς pro cretati. Tibullus lib. 3. Eleg. 3. Nota loquor, regnum ipse tenet quem sæpe coegit Barbara gypsatos ferre catasta pedes. Hoc intelligit Iuuenalis Satyr. 1. Nuper in hanc vrbem pedibus qui venerat albis. Plinius li. 32. cap. 18. Hoc est insigne venalitiis gregibus, opprobriúmque insolentis fortunæ, quod & nos adeò potiri rerum vidimus, vt Prætoria quoque ornamenta decerni à Senatu, iubente Agrippina Cl. Cæsaris viderimus libertis tantúmque non cum laureatis facibus remitti illò vnde cretatis pedibus aduenissent. Idem lib. 35. ca. 17. Est & vilissima creta, qua circum præducere ad victoriæ notam, pedésq; venalium trans mare aduectorum denotare instituerunt Maiores. Sic correctius & melius iudicasset Brodæus, vir alioqui doctissimus & diligentissimus, Miscellan lib 1. cap. 17.

Gyros variare. Cornel. Tacitus lib. de moribus German. Equi non forma, non velocitate conspicui: nec variare gyros in morem nostrum docentur.

HAbere elegāter cum gerundio. Suetonius in Cæsare: Pœnam in se vltro depoposcerunt, vt consolandos eos magis imperator, quàm puniendos habuerit.

Habere bilem pro incitati ad iracundiam ἢ παρογίζεσθαι. Seneca 2. de Ira: Bilem habere sæpius quæstus est, quòd foliis rosæ duplicatis incubuisset.

Habere pro superuacuo. Iauolenus D. lib. 8. Tit. 4. l. 5. Adiectio itaque Vicini, pro superuacuo habenda est.

Habere petitionem. D. de Pactis l. 57. Heres meus ab omnibus vobis petitionem habebit, i. petere poterit.

Habitio, ἕξις, habendi actio. Gellius lib. 1. cap. 4. Debitio enim gratiæ, non habitio cum pecunia confertur.

Hæsus. Diomedes Grammat. lib. 1. Hæreo hæsi: quasi Passiuam quoque id verbum admittat declinationem, inuenimus perfectum tempus, hæsus. Hæsitatus participio vtitur Seneca libro Natural. Quæstionum 7.

Hæsitationem facere, διαπόρησιν ἐμβάλλειν, scrupulum atque dubitationem iniicere: In dubitationem adducere. Traianus

apud Plinium in Epiſtol. Si mihi Senatuſconſultum miſeris, quod hæſitationem tibi fecit, æſtimabo.

Halimus, ἅλιμος ſiue ἅλιμον: In Gallia (vt apud Toloſates) l'erue du Maſclou, i. herba morbi colici: Venetiis Bidone: Cretenſibus σανδαλίδα. Herba eſt fructicoſa, vel potius frutex herbaceus, quẽ deſcribit Dioſcorides foliis oleæ latioribus, quod falſum: ſed eſt error librariorum. nam pro πλατυτέροις latioribus, legendum ἁπαλοτέροις tenerioribus ac mollioribus, vt legit Plinius libro. 22. capit. 22. Sed rurſus Pliniani codicis corrigendus eſt inueteratus error libro 17. cap. 24. Nec viſcum prodeſt & cytiſus, nec auro, quod alimon vocant Græci. Subſtituendum enim ex Theophrato hiſtor. plant. li. 4 cap. 20. & lib. 5. de Cauſis cap. 22. & cytiſus necatur eo, quod halimon vocant Græci.

Haliphlæos, in Glandifera.

Harenarius, qui in arenam deſcendit, & gladio dat operas. Mæcianus D. lib. 36. Tit. 1. l. 5. Sed & qui magna præditus eſt dignitate vel auctoritate, harenarij, vel eius mulieris quæ corpore quæſtum fecerit, hereditatem reſtituere cogetur.

Harenifodina, Arenaria, ψαμμαθεῖα D. lib. 7. Tit. 1. l. 13. Inde eſt quæſitum, an lapicidinas vel cretifodinas vel harenifodinas inſtituere poſſit.

Harpa, *æ*, ἅρπη Ariſtotelis (que καταῤῥάκτης Oppiani: & Falcinello Italorum) auis eſt lari minoris ſpecie. Plinius lib. 10. cap. 74.. Diſſident aquaticæ anates & gauïæ: Harpæ & Triorches accipiter. Rurſus ibid. Harpe & miluus contra Triorchin. Ex mari victitat, cui inimica piſex, larus, & brenthus, Ariſtotel. Eſt & vulturis ſpecies, vide Vultur.

Hebetudo, hebetatio. Macrobius Comment. lib. 1. cap. 14. Memoria non illa ratione miſta, ſed quæ hebetudinem ſenſuum quinque comitatur.

Hebeteſcit, præter Plin. vtitur Fronto lib. de nom. verborũ m que differ Hebeſcit, quod natura obſtupeſcit. Hebeteſcit, quod amittit aciem.

Hebetatus, præter Silium Suetonius in Claudio dixit, variis & tenacibus morbis conflictatus eſt, adeò vt animo ſimul & corpore hebetato, &c.

Hederigera, κισσοφόρος. Catullus de Berecynth. Vbi capita Mænades vi iaciunt hederigeræ.

Helea, ἑλέα Ariſtoteli, Callimacho ἔλεια (ſcribitur & ἐλείας

ἠλείας) Gallis Marescager: Criccric: Gazæ Velia. Auicula est canora: cuius multæ species.

Helenium primum Dioscoridis, vide num idem sit quod Panax Chironium Theophrasti.

Hellenismus. More Græcorum apud Latinos etiam fit positio binis dictionibus, præcedentis vltimam breuem producendo, propter sequentis geminam consonantem. Ennius apud Cicer.1.de Diuinat. Auspicio regni stabilitam scamna solúmque. Catullus in Phaselli Epigram. Propontidã, trucemúe Ponticum sinum. Et, Per impotentia freta. Atque alibi: Nec deprecor iam si nefariam scripta.

Helorius, ἑλώειος, Gallis Corlieu, vel Corlis: auis Creci similis apud Athenæum. Hodie à Græcis vulgò dicitur μακρειμύτὸ à longitudine nasi, i. rostri: ab Italis Arcase: Torquato: Charlot: Venetiis & in Apulia, Tarlino siue Terlino: in Anglia Kurlu: Helorio rostrum incuruum, longum, nigri coloris: Vngues nigerrimi: Pennæ fuscæ, variæ ac maculosæ.

Helxine Cyssampelos. in Orobanche.

Hemeris in Glandifera.

Hepar, ἧπαρ, etiam inter marina eiectamenta hepatis cocti lobum referens, rubrum, porosum, fragile, putidum, quod per mare vagatur, in fundóque cum algis implicitum sæpe piscatorum retibus ac sagenis extrahitur. Est & aliud Hepatis longè diuersum genus, sanguine præditum, de quo Bellonius libris de piscibus.

Hepar piscis, ἥπατος, & λεϐίας Athenæo: De quo Plinius lib. 32. cap. vlt. Athenæus lib. 7. Venetiis piscis quidam vocatur Figo, qui potius καλλιχθὺς siue piscis sacer (qui anthiæ species) quàm hepar.

Herba parietaria, quæ vrceolaris Celso Aureliano. In Epitome Sexti Aurelij Victoris in Constantino: Hic Traianum herbam parietariam ob titulos multos ædibus inscriptos, appellare solitus erat.

Hercius, ἕρκιον, vel ἕρκιος, vt nos vulgò herce, Septum quod portis obiicitur, vt καταῤῥάκτης siue ἐπιῤῥακτὴ θύρα (de quo in nostro Lexico in verbo καταῤῥάκτης) porta catarrhacta, siue pendula ac recidens, Liuio. Cæsar belli ciuilis lib.3. Erat obiectus portis Ericius. & infrà, excisóque Ericio. vbi legendum Hercius, & hercio.

Hiato, hiatas verbum iteratiuum figuratur ab hio hias: vn-

de inchoatiuum hiſco, hiſcis: Diomedes Grammatices lib. 1.

Hieronica, ἱερονίκης, ſacrorum certaminum victor: Suetonius in Nerone: Reuerſus è Græcia Neapolim, quòd in ea primùm artē protulerat, albis equis introiit, diſiecta parte muri, vt mos hieronicarum eſt. Cuius moris cauſam docet Plutarchus Sympoſiacôn lib. 2.

Hietare. Diomedes Grammat. lib. 1. Hietare & hiatare veteres dixerunt: Plautus: ſi qua forte concio eſt, vbi eum hietare nondum in mentem venit. Cn. Atticus 20. Iliados: Ille hiatans herbam moribundo ore. Cæcilius: Sequere me tu qui mihi oſcitans hietanſque reſtas. Laberius etiam in Tauro, paſsiuo modo enunciauit: Hietātur fores, pro eo quod eſt hietant, i. patent.

Himantopus, ἱμαντόπους (aliis αἱματόπους) Gallis pie de mer, i. pica marina. Auis eſt litoribus noſtris, licet infrequens, ardeolæ (quam Aigrette appellamus) magnitudine: cui alæ Gauiæ (quæ à noſtris Monette, vel Gabian) oblongæ atquæ in acutum ferè deſinentes: corpus Phænicopteri (vulgò Flambant) roſtrum Ruſticulæ (Gallicè Becaſſe) quaternum digitorum longitudine, & ſecus quàm in reliquis, circa finem ex plano ac lato acuminatum ac nigrum cum alioqui totum rubeſcat. Caput, collum, alarum pars exterior per tranſuerſum albicat: vnde Picæ nomen inditum: Cauda circa extremum nigra, longa vt anatis: Crura longa: Pedum digiti terni, breues. Caro eius nigra, duráque. Plinius (præter Oppianum lib. 3. de Aucupio) ſic lib. 5. cap. 8. Porphyrionibus roſtra & prælonga crura rubēt. Hæc quidem & himātopodi (nomen à crurum longitudine lori inſtar) multo minori, quanquam eadem crurum altitudine: naſcitur in Ægypto: Inſiſtit ternis digitis: præcipuè ei pabulum muſcæ: vita in Italia paucis diebus.

Hippæ, ἱππεῖς Ariſtoteli Cancrorum genus eſt phalangij maioris magnitudine, coloris ſubalbidi punctis ſubrubris conſperſi, quod minimè edule eſt. Plinius lib. 9. cap. 31. de Cancris: In Phœnice hippæ (at apud Ariſtotelem non ἵπποι, i. equi: ſed ἱππεῖς equites) vocantur, tantæ velocitatis vt conſequi non ſit. δρόμων, id eſt, curſor, dicitur hic paruus cancer ab Heſychio: Et inter cancrorum genera δρομίαι apud Ælianum.

Hippocampus, ἱππόκαμπος, Cheualot de mer: Venetiis caualo

ualo mariano, Caualeto, & pesce caualo. Græci nunc ἀαπίδα vocant. Piscis est minimè edulis, ac singularis formæ: Cui caput equinum cum proboscide siue rostro tubulato iubatum est: corpus reliquum eminentiis crenisque cartilagineis exasperatum: in dorso pinnula: cauda quadrata ac plexilis. Totius longitudo dodrantalis. Captus breui expirat: & dum recens noctu lucet: quæ ex oculari obseruatione scribo, ἢ ἐκ τῆς αὐτοψίας, non ex historia. De eo Dioscorides lib. 2. cap. 3. Ælianus lib. 14. cap. 20. Plinius lib. 32. cap. 5. atque alibi. Caballio marinus vocatur à Vegetio de re veterinaria.

Hippoglossa, ἱππόγλωσσον (vel vt melius apud Galenum ὑπόγλωσσον: Herbariorum Bislinga siue Bonifacia (alia verò, Laurus Alexandrina) de qua nos in Lexico, vbi & codicis Dioscoridis emendatio. Eadem planta Laurus taxa. Plinius libro 15. capite vltimo. Accedit in topiario opere Laurus taxa, excrescente in medio folio paruulo, veluti lacinia folij.

Hippomanes herba, ἱππομανὲς Theocriti & Crateuæ, Nux Metel Auicennæ (cui fructum spinosum, & semina Mandragoræ, vimque soporiferam tribuit) Stramonia quam & depingit Fuchsius medicus clarissimus. Folia solani non dissimilia, flores albi quales ἰασιώνης Theophrasti, i. Concilij Plinii, vel conuoluuli vnico constant folio plicatili: fructus vt cucumeris syluestris, rotundi ac spinosi, venenati (vt nobis Venetiis compertum) ac esu strangulantes. Meminit Theocritus in Parmacentria: ἱππομανὲς φυτόν ἐστι παρ' Ἀρκάσι. τῷ δ' ἔπι πᾶσαι Καὶ πῶλοι μαίνονται ἀν' ὤρεα ἢ θοαὶ ἵπποι: i. Hippomanes planta est apud Arcades, qua (i. cuius pastu) in montibus puli omnes atque equæ celeres in furorem aguntur. Interpretis verba, κρατεύας φησὶ τὸ φυτὸν ἔχειν καρπὸν ὡς σικυοῦ ἀγρίου, (μελάντερον δὲ τὸ φύλλον ὥσπερ μήκωνος) ἀκανθώδη. Cratenas inquit, hanc plantam fructum habere cucumeris syluestris (nigrius verò folium instar papaueris) spinosum. Legat & hæc Persius, i. doctissimus Anguillara, ac vicissim proficiat.

Hippotamus, ἱπποπόταμος, & ἵππος ποτάμιος Herodoto. De eo quidem Plinius lib. 8. cap. 25. Qui pro hippopotamo ostenditur in Colosso Romæ, & in numismate Adriani, viuusq; Constantinopoli visitur, descriptionis notis minimè respondet, potiúsque elephantum marinũ ac bouẽ repræsentat. Vide

præter Ammianum Marcellinum, Nícandrum in Cheriacis, & Ælianum de animalib.lib.5.cap. 53.

Hippurus, ἵππουρος Ariſtoteli, & ἱππουρόδης Hiceſio, κορύφαινα Dorioni apud Athenæum lib.7. Numenio ἀρνεύτης ἵππουρος: Hiſpanis lampugo. Piſcis marinus eſt, cuius inſignis nota, velut criſta erecta pinna à capite ad caudam per dorſi longitudinem protenſa, pinnæ branchiarum auri æmulæ, & ſquammæ minutiſsimæ. De eo Plinius lib.9. cap.16.

Hirrio. Diomedes Grãmat.lib.1. Grunnio grunniui, & grunnij: Hirrio hirriui & hirrij.

Hirundo ruſtica ſiue ſylueſtris vel agreſtis, Gallis Martinet. Vide Apus. Hirundo riparia, Arondelle riuagere. Drepanis, δρεπανὶς Ariſtotelis, Arondelle de mer, i. hirundo marina. Plinius lib.10 cap. 33. & lib.30. cap.4. Hoc tertium genus nidum non facit, ſed ripas excauat, atque ita in terram fœtificat. Sic enim rectius, quàm quod ſubſtituerunt iſti corruptores librorum, internidificat. De Drepani, idem lib.11. cap.47. Eſt & Hirundo Indica, cærulej coloris.

Hirundo piſcis, χελιδὼν, Gallis arondelle (eſt enim hirundini aui ſimilis) quibuſdam Volant: Maſsiliæ Laudola: aliis rondola: Hiſpanis Volador: Venetiis Ziſila, & rondola. Piſcis marinus eſt, pinnis caudáquæ expanſis hirundinj volucri perſimilis: Cui caput oſſeum, vt teſtudini: Oris partes internæ rubræ inſtar ſandarachæ, quibus noctu velut igneus ſplendor abſiſtit, ob idque lucernam piſcem quidam exiſtimarunt. Sed Hirundo, & lucerna non idem piſcis, de quibus diſtinctè Plinius lib.9. cap.27. & lib. 32. cap. vlt. Vide Miluus. Nũc in Græcia Hirundo piſcis dicitur, χελιδονόψαρο.

Holoſerica veſtis, vide Subſerica.

•*Holoſteon*, ὁλόστεον (vt ſcribi debet apud Dioſcoridem) Herbariorum Sabaudiæ (vbi frequentiſsima & in agro Geneuenſi) Auicularis. Herba ſeſsilis eſt, & circinatæ rotunditatis, ramulis inſtar viticularum ac ſarmentorum vndiquaque expanſis. Plinius lib.27. cap.10. Holoſteon ſine duritia eſt herba, ex aduerſo appellata à Græcis, ſicut fel dulce, tenuis vſque in Capillamenti ſpeciem, longitudine quatuor digitorum, ceu gramen foliis anguſtis, aſtringens guſtu. Naſcitur in collibus terrenis, & cætera ex Dioſcoride, à quo confertur in foliis & viticulis coronopo. Ex quibus oſtenditur Matthæolum Coronopum

pum nondum agnouiſſe. Vide Coronopus: Et in noſtro Lexico γλυκέα, vbi de felle expoſitio Plinij.

Holothura, ὁλοθούεια Ariſtoteli hiſtor. lib.1.cap.1. Sũt verò inter Zoophyta (vt & tethya, atque vrticæ, & ſtellæ) ſaxis non hærentia, aſpero corio contecta. Edulia non ſunt, ſed in littoribus iacent inter maris eiectamenta. Plinius libro 9. cap. 47. Multis eadem natura quæ frutici, vt holothuriis, pulmonibus, ſtellis. Holothuria licet ſaxis affixa non ſint, ſed ſoluta, vt oſtrea tamen immobilia. Vide Tethya, & Cucumis.

Homines maioris peculij, i. viriliores, bene naſati. Vide Viriliores.

Honeſtamenta morum, τῶν τρόπων κοσμήματα. Apuleius in Apologia: Itemque multos philoſophos ab ore honeſtiſsimos memoriæ prodi, qui gratiam corporis morum honeſtamentis ornauerunt.

Honor municipalis, eſt adminiſtratio reip. cũ dignitatis gradu, ſiue cum ſumptu, ſiue ſine erogatione contingens: Calliſtratus D. lib. vlt. Tit. 4. l. 14.

Honos etiam vox media fuit, & ita appellatus, vt etiam malus honos diceretur, & ſignificaret iniuriam. Quintus Metellus Numidicus in Orat. Qua in re quantò vniuerſi me vnum anteſtatis, tantò vobis, quàm mihi maiorem iniuriam atque contumeliam facit Quirites. Et quantò probi iniuriam facilius accipiunt, quam alteri tradunt, tantò ille vobis, quàm gratiam mihi, peiorem honorem habuit. Vide Gellium lib. 12. cap. 9. Vbi tamen peior honor, i. quia minor, deterior.

Honoris reuerentiam habere. Calliſtratus D. lib. 48. Tit. 19. l. 28. Omnes qui fuſtibus cædi prohibentur, eandem habere honoris reuerentiam debent, quàm & decuriones habent.

Honoratiſsimus vir, Paterculus Hiſtor. lib. 1.

Honorabiliter. Iul. Capitolinus in Macrino: Mãdauit, vt Antoninum honorabiliter ſepeliret.

Honorificentia. Iul. Capitolinus in Ælio Vero: Diu autem & priuatus fuit, & ea honorificentia caruit, qua Marcus ornabatur.

Honoripeta, æ, ambitioſus, φιλότιμος. Apuleius lib. de Philoſoph. Culpabiliũ autem virorum quatuor formæ ſunt, quarum prima honoripetarum.

Horitor pro hortor Diomedes Grammatices lib. Item hortor quod vulgò dicimus, veteres nonnulli horitor. Idem (Plautus) in X. Horitor induperator: quasi specie iteratiua.

Hortulanus, κηπωρὸς, holitor, apud Iulium Firmicum Matheseos lib. 4.

Hospicatur pro suspicatur dixit Claudius octauo Histor. teste Diomede Grammatices lib. 1.

Hospitalitas, ξενισμὸς, hospitandi actio, in alieno hospitium. Macrobius Comment. lib. 1. cap. 21. Animorum origo cælestis est, sed lege temporalis hospitalitatis hic exulat.

Humectißimus, ὑγρότατος. Macrobius Satur. lib. 7. cap. 6. Mulier honestissimo est corpore. & cap. 8.

Humatio, ἐνταφιασμὸς. Præter Plinium vtitur Pomponius D. l. 43. Tit. 24. l. vlt. Quia sepulchri sit, non solùm is locus qui recipiat humationem.

Humerale. Paulus D. lib. 49. Tit. 16. l. 14.

Hydrogarum, garum ex aqua. Lampridius in Heliogab. Hydrogarum Romanorum ducum primus publicè exhibuit.

Hydrus, vide Natrix.

Hypecoon, ὑπήκοον, adhuc planta ignota. Quæ ab Herbariis depingitur, descriptioni non respondet, sed alceæ species est, quantum obstinatè refragetur Matthæolus.

Hypotheca, ὑποθήκη. Vlpianus D. lib. 13. Tit. 7. l. 9. Propriè pignus dicimus, quod ad creditorem transit: Hypothecam, cùm non transit nec possessio ad creditorem. Tamen quoad actionem hypothecariam attinet, nominis tantum sonus interest. l. res hypothecæ de pign. §. Item Seruiana. de actio. instit.

Hyssopus siue *hyssopum*, ὕσσωπος, ἢ ὕσσωπον. Nostras ac vulgare nō est legitimū hyssopum Dioscoridis (vt patet ex capite de Origano, & Chrysocome) cui nec origani folia, nec Chrysocomæ corymbi, quos impropriè Plinius baccas vocat lib. 26. cap. 11. Vera hyssopus, est album Origanum.

I*Actare caput*, qui gestus fanaticorum. Lampridius in Heliogab. Iactauit autem caput inter præcisos fanaticos. Tibullus lib. 2. Epigr. 6. Hæc cecinit vates, & te sibi, Phœbe, vocauit, Iactauit fusas & caput

put ante comas. Vlpianus D.lib.21.tit.1.l.1. Si seruus inter fanaticos non semper caput iactaret. Pindarus tales ῥιψαυχένας vocat. Vide Plutarchum lib. 1. sympos. quæst. sect. 6.

Iacent bona, quæ sine possessore. Papinianus D.lib.37. Tit.3. l.3. Nonne iustius atque vtilius erit, ad eundem modum &c.

Iactabunbus, vt iactabundum mare. Gellius lib.19. cap.1. Mare Ionium violentum, & vastum, & iactabundum.

Iactantissimus, superlat. Spartianus in Adriano: fuit & plebis iactantissimus amator.

Iaculus serpens, ἀκοντίας Nicandro, Acontías Ammiano Marcellino, κεγχρεώτης & κεγχρείας Æëtio (alius verò κεγχρείτης, i. Cenchris Plinio.) Vocatur hodie à Græcis Saëtta (i. sagitta) in Lemno Sagittari: à Turcis Ochilanne: apud Hesychium ἀκοντιζός, melius ἀκόντιλος. Ælianus lib.8. Animal. cap. 13. etiam χέρσυδρον vocat. At Chersydrus est natrix, de quo vide in Natrix. Est verò iaculus, serpens longus tres palmos, crassitudinis minimi digiti: cui color cinereus & lacteus, totus sub ventre candidus: collum supernè nigricat lineis duabus albis distinctum, quæ à capite per totum dorsum ad caudam vsque protenduntur. De eo præter Galenum lib. de Theriaca ad Pisonem, Plinius lib.8. cap.23. vbi ait, Iaculum ex arborum ramis vibrari: nec pedibus tantum pauendas serpentes, sed & missili volare tormēto. Non quidē, quòd volent, sed quia sese librādo iaculātur Lucanus lib.9.--Iaculique volucres.

Ianuam famæ patefacere. Plinius lib.1. Epistol. Illa actio mihi aures hominum, illa ianuam famæ patefecit.

Ianuam aperire, quod de fenestra, fenestram immittere. Scæuola D.lib.8. Tit.2.l.41. Lucius Titius aperto pariete domus suæ, quatenus stillicidij rigor, & tignorum protectus conpetebat, ianuam in publico aperuit.

Iasione, vide Concilium.

Iaspis Caspia, Gallis Torquoise, Italis Turchina non verò Thyïtes Dioscoridis, vt voluit Fuchsius, minusq; Iaspis ἀερίζουσα, (vt putauit Matthæolus) de qua Plinius lib.37. cap. de gemmis non translucētibus: Talis & Iaspis Caspia est, cerulea circa Thermodoontem amnem. Vocatur & Cyanos. Idē cap. sequēti de Iaspidum generibus. Reddetur & per se Cyanos, accommodato paulò antè iaspidis nomine, colore ceruleo. At verò Cyanus lapis Dioscoridis, alius: qui vulgò lapis lazuli: Cuius Cyanus alter ex arena, Ceruleū vocatur à Plinio lib.34. cap.13.

Iaspis, ἴασπις, vel ἴασπις λίθος, Gallis Iaspe: Italis Diaspro.

Iberus piscis, Scombrus. Horatius 2.8. His mistum ius est oleo, quod prima Venafri Pressit cella, garo de succis piscis Iberi. Vide Scombrus.

Ibis, ἶβις, Gallicè Corgalleran, vel Corbeau Galeran: Auis est tota nigra, magnitudine Helorij (qui Gallis Corlieu, siue Corlis) cui caput Phalacrocoracis (id est corui aquatici, nostrisque Cormorant) rostrum rubicundum, incuruum: crura subrubra, longa vt ardeæ stellaris. Habet & collum ardeolæ, quæ χαλκὸς Aristoteli, à nostrisque Aigrette appellatur.

Icterus, vide Galgulus.

Ictus sanguinis, ἀπόπληξις. In Epitome Sexti Aurel. Victoris in M. Antonino: Verus inter Altinum atque Concordiam iter faciens, ictu sanguinis, quem morbum Græci ἀπόπληξιν vocāt, vndecimo imperij anno extinctus est.

Idiotismus, Seneca Controuersiarum lib. 7. Idiotismus est inter oratorias virtutes, res quæ rarò procedit. Magno enim temperamento opus est, & occasione quadam. --nec tamen mirum est, si difficulter apprehenditur vitio tam vicina virtus.

Idonior, ἐπιτηδειότερος. Callistratus D. lib. vlt. Tit. 6. l. 5. Coloni quoque Cæsaris à muneribus municipalibus liberantur, vt idoniores prædiis fiscalibus habeantur.

Ignauitas, ignauia. Iustinus Histor. lib. 43. Nāque Phocenses ex ignauitate ac maciē terræ coacti, studiosius mare quàm terras exercuerunt.

Ignis innocens. Vlpianus D. lib. 19. Tit. 1. l. 11. Si hoc in locatione conuenit, Ignem ne habeto, & habuit, tenebitur: etiam si fortuitus casus admisit incendium: quia non debuit ignem habere. Aliud est enim ignem innocentem habere: aliud omnino non habere. permittitur enim habere, sed innoxium.

Ignis missilis. Cor. Tacitus lib. 17. Dum faces, & glandes, & missilem ignem in obsessos iaculantur.

Ignorationem prætēdere. Papinianus D. lib. 16. Tit. 1. l. 7. Quia facti non potest ignorationem prætendere.

Ignoratior. Cornelius Tacitus libro 12. Clementiamque ac iustitiam quanto ignoratiora barbaris, tanto tolerantiora capesseret.

Ignotissimus. præter Claudianū Gellius li. 1. c. 10. Phauorinus philo-

philosophus adolescenti veterum verborum cupidissimo, & pleráſque voces nimis priſcas & ignotiſſimas, in quotidianis communibúſque ſermonibus expromenti.

Illaborare, ἐπιπονεῖν, ἐπεργάζειν. Cornel. Tacitus lib. de moribus Germanor. Ingemere agris, illaborare domibus.

Illæuigatus, vt illæuigatus ſonus & inconditus, apud Diomedem Grammat. lib. 3.

Illatinus, vt illatinæ coniunctiones ſunt, quanquam, quamuis, tametſi, vt tradidit Plinius in Grammatica, qui citatur à Diomede Grammatices lib. 1.

Illaudatus, vide Macrobium Satur. lib. 6 cap. 7.

Illectamenta, θέλγητρα, illicia. Apuleius in Apologia. At ille puellæ meretricis blandimentis, & lenonis patris illectamentis captus.

Illectatio, ἐπαγωγή, illectus, ſiue illicium. Gellius lib. 18. cap. 2. Animũ demulcentes atque laxantes iucundis honeſtíſque ſermonum illectationibus.

Illectatio, δέλεαρ, illicium. Macrobius Satur. lib. 1. cap. 45. Animum demulcentes paulum atque laxantes iucundis honeſtíſque ſermonum illectationibus.

Illectus, non collectus, ἀσύλλεκτος, Gaius D. lib. vlt. de verborum ſignific. ſtipula illecta, ſunt ſpicæ in meſſe deiectæ, quas ruſtici cum vacauerint, colligunt.

Ilex, πρῖνος & ἀρία, Theophraſto (cuius & ſpecies σμίλαξ. Vide Aquifolia) Gallis cheſne verd, & in Gallia Narbonenſi Eouſe: Italis Elice, alicubi Lecine. Arbor eſt ſemper viridis ac glandifera. Plin. lib. 16. cap. 6. Ilicis duo genera. Ex iis in Italia folio non multum ab oleis diſtãt, ſmilaces à quibuſdam Græcis dictæ: in Prouinciis aquifoliæ. Ilex autem aquifolia, folium habet aquifoliæ, i. τῆς ἀγρίας (vide aquifolia) ſed multo minus, quæ Dioſcoridi κόκκος βαφική: hæc humilis, altera procera. Glans vtriuſque ἄκυλον Theophraſto, glans illigna Horatio. Ex pumilla præcipuè coccus ſiue coccum, & quiſquilium (alii cuſculiũ) Plinio, κόκκος φοινικοῦς Theophraſto, vel κόκκον Hippocrati (vide κόκκος in noſtro Lexico) Gallicè graine, vel graine d'eſcarlate, in Prouincia Chermes (vt in officinis voce Arabica. Attamen chermeſinus color ille, ex pimpinella, vt ſuo loco dicetur) nunc vulgò Græcorum πρινοκόκκι, & in Creta γαζόπρινος: granum eſt rubens piſi non lentis inſtar. De quo Plin. lib. 6. cap. 8. Solis ilicibus coccus, maléque δρύαι. Dioſco-

rides:nisi δρῦς & πρῖνον illicem complectatur, sitque genus glā-diferarum.

Illiteratus, ἄγραφος, literis non scriptus. Gellius lib. 11. cap. 18. Draconis leges non decreto iussóque. Sed tacito illiteratóque. Atheniensium consensu obliteratæ sunt.

Illiteratissimus. Plinius Epistol.lib.1. Scribo plurimas, sed illiteratissimas literas.

Illudere capitibus, irrumare, apud Sueton.in Tiberio.

Illuminatio, φωτισμὸς, Macrobius Satur.lib.1.cap.17. Phaneta dixit Solem ἀπὸ τοῦ φωτὸς καὶ φανεροῦ, i. à lumine, atque, illumina tione.

Illustrissimè, λαμπρότατως. Gellius l.5.c.1. Poetarum sapientissimus auditores illos Vlyssis, labores suos illustrissimè narran tis &c.

Illustrissimè, λαμπροτάτως. Gellius libro 9. cap.13. Purissimè atque illustrissimè, simpliciq́ue & incōpta orationis antiquæ suauitate descripsit.

Imaginosus morbus: de quo Seneca 1. Naturalium Quæst. Quidam hoc genere valetudinis laborant, vt ipsi sibi videantur occurrere, vt vbique imaginem suam cernant. Facetissimè impudicæ mulieres atque fucatæ (ita vt facies earum pro speculo sit) dicuntur imaginosum morbum pati, quibus tot amatorum imagines ac facies occurrant & oculis obuersentur. Catullus in Acme: Acme illa, illa puella --- Tota millia me decem poposcit, Ista turpiculo puella naso, Decoctoris amica Formiani. Propinqui, quibus est puella curæ, Amicos medicósque conuocate. Non est sana puella: nec rogate Qualis sit (morbus quem patitur) solet hæc imaginosum.

Imaguncula, *æ*, Suetonius in Cæsare: Nactus puerilem imagunculam.

Imbrex varium apud Arnobium contra gentes, siue interfinium Isidoro, i. intersepimētum discrimén que narium, quod velut paries medius atque intergerinus, à Polluce Onomastici lib.2. ῥινὸς κίων dicitur & διάφραγμα ac συλὶς.

Imbricus, ὄμβριος: Præter Plautum, Macrobius Satur.li.5.ca. 20. Vt hyemps serena sit, solstitium verò imbricum.

Imbricitor, *is*, ὄμβριος. Ennius in 17. apud Macrob.lib.6.ca.2. Concurrunt veluti venti cum spiritus Austri Imbricitor. Auster imbricus Plauto, & imbrifer Ouidio.

Imbricitor, qui imbres ciet, imbricus Plauto. Macrobius Satur.

tur.l.1.ca.17.De Apoline,i.Sole,Θυμβρῶος,ὅτι τοὺς ὄμβρους θείς, quod eſt deus imbricitor.

Immanis ſolœciſmus. Gellius libr.15. cap.9. Tam immanem ſolœciſmum nihil veritus eſt.

Immanſuetior,Comparat. Seneca de Conſolat. ad matrem cap.6.Quid ad homines immanſuetius?

Immatura virgo, quæ nondum viripotens, & viro matura, vt Gellius loquitur.Vlpianus D.lib.47.Tit.10.l.24. Si virginem immaturam ſtuprauerit.

Immemoria,ἀμνημοσύνη,ἀμνηςία. Papinianus D.li.41. Tit.2. l.44.Peregrè profecturus pecuniam in terra cuſtodiæ cauſa cõdiderat. cum reuerſus locum theſauri immemoria non repeteret, an deſiiſſet pecuniam poſſidere.Ibidem, infirmitas memoriæ.

Immenſiſſimus, Superlat. Spartianus in Adriano: poſt immenſiſſimas voluptates,&c.

Imminentia, α.ἔνστασις.Gellius lib. 9. cap.12. Infeſtus dicitur, ab infantia, atque imminentia fraudis,quam vel facturus cuipiam, vel paſſurus eſt.

Imminutus,non diminutus.Iulianus D. lib.24. Tit.2.l.6. Ita tamen vt bona gratia diſſolutum videatur: priſtinum matrimonium: & vnuſquiſque ſuum ius habeat imminutum.

Immobiliter,ἀκινήτως. Eutriopus lib 3.In ſummo Apennino tempeſtate correptus,biduo continuo immobiliter ſtetit.

Immoderatiſſimus. Suetonius in Nerone: Nam qui luxuriæ immoderatiſſimæ eſſet.

Immoderatiſſimè, Aduerb.Spartianus in Seuero: immoderatiſſimè cum moreretur lætatus.

Immundiſſimus, Superlat. Seneca Controuerſiarum lib. 1. Et immundiſſimis ſe excolere munditiis,noſtrorum adoleſcentium ſpecimen eſt. Idem Epiſtol. 87. liquet immundiſſimos fuiſſe.

Immurmurare verbo etiam locus in oratione proſa. Macrobius Satur.lib. 6.cap.7. Prætextatus Auienum Euſtathio inſuſurrantem videns: Quin age, inquit, Euſtathi verecundiam Auieni probi adoleſcentis iuua, & ipſe publicato nobis quod immurmurat.

Immutabiliter, ἀμεταβόλως. Si immutabiliter verum fuit, Celſus D.lib.45.Tit.1.l.99.Apuleius lib. de Mundo: Dum ſpeculatur ad omnia rector eius,atque immutabiliter incumbit.

Imparilitas, ἀνισότης, περισσότης. Gellius lib. 14. ca. 1. Imparilitas hæc turbat obſeruationem. Gellius lib. 5. cap. 20. Solœciſmus Latino vocabulo ab Aſinio Capitone eiuſdémque ætatis aliis Imparilitas appellatus, à veſtuſtioribus Latinis ſtribiligo dicebatur.

Impatientia nauſeæ. Suetonius in Caligula: Cum & Syllanus impatientiam nauſeæ vitaſſet, & moleſtiam nauigandi. Vbi noue dictum vitare impatientiam.

Impatientius, Aduerb. Comparat. Iuſtinus Hiſtor. lib 12. Sine vllo triſtioris mẽtis argumento fuit, vt quoſdam impatientius dolentes conſolatus ſit. Et li. 32. Impatientius in dies mortem Demetrij dolebat.

Impenſiſſimus. Suetonius in Tiberio: Matris impenſiſſimis precibus reditum expoſtulare.

Imperatorius, Adiect. Iul. Capitolinus in Pertinace, ſtatura fuit imperatoria.

Imperatoriè, Aduerb. Treuellius Pollio in Claudio: dúmque ſe ad id bellum, quod confecit, imperatoriè inſtruit.

Imperialis Adiect. imperatorius. Iul. Capitolinus in pertinace: Imperium & omnia imperialia ſic horruit, vt ſibi ſemper oſtenderet diſplicere.

Imperitior, Compar. Aſconius Pædian. in Orat. Cicer. in Piſonem: Apud imperitiores patris ſui ſplendorem auxit.

Imperſpectius, cui conſpectius opponitur. Gellius lib. 1. cap. 7. Illud enim ſic compoſitum iucundius ad aurem conſpectiúſque, inſuauius hoc imperſpectiúſque eſt.

Imperſpicuus, ἀσαφής. Plinius lib. 1. Epiſtol. Neque n. minus imperſpicua, incerta, fallacia ſunt iudicũ ingenia, quàm tempeſtatum, terrarúmque.

Impetibilis, indeprecabilis. Apuleius in Apologia: Et nondum penè, iam iniuriæ ſufficit. Iniuriæ dico, imò enim ſceleri aduerſum parentem nefando, immani, impetibili. Vide nun legendum impatibili.

Impetus de celeri nauium curſu. Ennius in 14. Annal. referente Macrobio: Labitur vncta carina, volat ſuper impetus vndas. Catullus in Epigr. de Phaſelo: Neque vllus natantis impetum trabis Nequiſſe præterire. Auctor hymni in Neptunũ, Καὶ νηῶν εὔδρομον ὁρμήν. Idem in Leucotheã: ἐν σοὶ γὰρ νηῶν πελάγοσδ' ἐρμὸς ἀστατος ὁρμή.

Impetigo, vide Vitiligo.

Impe-

Impetiginosus,(vt pruriginosus)qui impetigine laborat. Vlpianus D.lib.21.tit.1.l.6.Trebatius,ait,impetiginosum morbosum non esse, si eo membro, vbi impetigo esset, æquè rectè vtatur.

Impilia,mappæ sine villis, (vt toralia mappæ villosæ) πόδια. Paulus D.lib.33.Tit.10.l.3.Culcitræ,toralia, impilia. vbi in editis corruptè imperia. At lib.34 Tit.2.l.25.Fasciæ crurales,pedulésque & impilia vestis loco sunt.

Impletus Deo,θεοπληρὴς, inspiratus, θεόπνευστος. vide inspirari. Iustinus Histor.lib. 24. Ex quo frigidus spiritus, in quodam velut vento in sublime expulsus, mentes vatum in vecordiam vertit,impletósque deo,responsa consulentibus dare cogit.

Impleto tempore: Vlpianus D.lib.24.Tit.7.l.7.

Implicatissimus.Gellius lib.6.cap.2.Quæstio obscurissima & implicatissima.

Imploratus,Particip.Iustinus Histor.lib.4.Pulsis ciuitate contra quos implorati fuerant.

Implumis translatè, depilis,sine pilis. Plinius lib.8.cap. 55.de leporib.Aliud in vtero pilis vestitum, aliud implume.

Imponere in alienum ædificium portam, vel fenestram. D.libr. 6.Tit. 1. l. 59. Habitator in aliena ædificia fenestras & ostia imposuit.

Importunissimè.Gellius li.20. c.5.Et idcirco importunissimè, inquit fecerunt,qui in plerisque Sallustij exemplaribus scripturam istam syncerissimam corruperunt.

Impossibilitas,τὸ ἀδυνάτον. Fabius Victorinus in 2.Rhetor.Ciceronis: De impossibilitate dicit.

Imposturam pati.Iul.Capitolinus in Galieno. Cum quidam gemmas vitreas pro veris vendidisset eius vxori, atque illa re prodita vindicari vellet, surripi quasi ad leonem venditorem iussit. Deinde cauea caponem emittit,mirantibúsque cunctis rem tam ridiculam, per curionem dici iussit: Imposturam fecit,& passus est.

Impotens. Catullus in Epigr.in quo de Cæcilio:Deperit impotente amore. quod ita dictum notat Plinius. Carisius in 1. Impotens, impos, vel sine potentia: interdum præpotens, Placidus in glossis.

Improbator. ἀποδοκιμαστὴς. Apuleius de Deo Socratis: Arbiter inseparabilis, testis, malorum improbator, bonorum probator.

Improbatus, Adiect. Vlpianus D. li.13. Tit.7.l.24. Si proſtituit ancillam, vel aliud improbatum facere coëgit.

Improcreabilis, ἄκτιστος. Apuleius in libro de Dogmate Platonis: Materiam verò improcreabilem, incorruptámque commemorat, i. ἀγέννητον.

Improſper, ἀτυχής, infelix. Cornel. Tacitus lib.4. Antonius multa claritudine generis, ſed improſpera. Ibid. Orta inſidiarum magna moles, ſed improſpera.

Improtectus. Idem Gellius li. 7. ca. 3. Sed enim Cato nõ nudam, nec ſolitariam, nec improtectam hãc ἐπαγωγὴν, facit: ſed multis eam modis præfulcit, multíſq; aliis argumẽtis cõuelat.

Improuiſior, ἀπρονοητότερος. Præter Tacit. Apuleius li. de mundo: Quanto improuiſior & præcipitatior eſt, tãto breuiore caſu reſtingitur.

Impudentiſſimè. Plinius Epiſtol. lib. 4. Vrſo: Fecit enim hoc quoque vt cætera impudentiſſimè. Lampridius in Heliogabalo: quæ pateretur impudentiſſimè.

Impudicum facere, alterius pudicitiam violare. D.lib.47. Tit. 10.l.8. Si quis tam fœminam quàm maſculum, ſiue ingenuos, ſiue libertinos impudicos facere adtemptauit. Et lege ſequenti: Adtemptari pudicitia dicitur, cũ id agitur, vt ex pudico impudicus fiat.

Impudiciſſimus. Seneca Controuerſiarum li.3. in vlt. Quòd plerunque etiam impudiciſſima ſpe vberioris præmij de induſtria ſimulat.

Impugnatus. ἀπολέμητος, ἄμαχος, ſine pugna καὶ ἀμαχητὶ relictus. Gellius lib. 1. cap. 6. Propterea turpe eſſe ait Rhetori, ſi quid in mala cauſa deſtitutum, atque impugnatum relinquat.

Imputare, ἐλλογεῖν. eleganter dixit Plinius lib. 8. cap. de Pantheris: Vt facile appareret gratiam referre, & nihil inuicẽ imputare, quod etiam in homine rarum: i. non reputare viciſſim ſibi quicquam eo nomine deberi, nec inſuper alterum obligatum tanquam eius nomine plus accepto impederit. Solent enim multi in reddenda gratia imputare, tanquam plus inſumpſerint, ipſiſque inſuper debeatur ex accepti & expenſi ratione.

Imputator. Seneca lib. 2. de Benefic. Multi ſunt tam prauæ naturæ, vt malint perdere quæ præſtiterunt, quàm videri recepiſſe, ſuperbi & imputatores.

In æquo ſtare, parẽ & æqualẽ eſſe. Seneca lib.2. de Beneficiis: Vix

Vix ſibi temperant, quin eouſq; impudentiæ prouehātur, vt naturā oderint, quod infra deos ſumus, quod non in æquo illis ſtetimus. Deſcendere in æquū. Iucunda ſunt, quæ humana fronte, leni, placidáque tribuuntur, quæ cum daret mihi ſuperior, non exultauit ſupra me, ſed quàm potuit benigniſſimus fuit, deſcenditque in æquum, & detraxit muneri ſuo pompam.

In aſſem, quod vulgò dicimus au ſould la liure, ad ſolidum libra, nempe redacta: quod Cicero ad denarium. Modeſtinus D.l.20. T.vlt.l.9. Titius Sempronio & Gaio Seio fundum eundem in aſſem vendidit, quibus, pignori antè dederat in ſolidum ſingulis, i. pro quota cuiúſque debiti, ita vt non ſolidum cuique, ſed pars tantum aliqua ſolueretur. Plinius Secund. Epiſtol. 15. Heus tu, promittis ad cœnam, nec venis: dicitur ius: ad aſſem impendium reddes, nec id modicum, i. pro parte tua, habita ſcilicet ratione conuiuarum atque impenſæ. vulgò dicitur pro quotitate.

In bonum exire, bene euenire, bene ſuccedere. Seneca lib. de beata vita capit. 9. Omnia faciet ex imperio ſuo. Nihilque inopinatum faciet: ſed quicquid aget, in bonum exibit.

In ciuitatem ſuam redigere: Seneca Epiſtol. 121 Per analogiam noſtro intellectu & honeſtum & bonum iudicante. Hoc verbum cū Latini grammatici ciuitate donauerint, ego damnandum non puto, nec in ciuitatem ſuam redigendum.

In commiſſum cadere, Marcianus D. lib. 39. Tit. 4. l. 16. Ibid. in cauſam commiſſi incidere. Quotiens quis mancipia inuecta profeſſus non fuerit, ſiue venalia, ſiue vſualia, pœna commiſſi eſt. Rurſus, In pœnam vectigalis incidere.

In continenti, αὐτίκα, συνεχῶς: nulla temporis intermiſſione ac ſtatim: nos vulgò retinuimus, dicimúſque Incontinent. Vtuntur Iuriſconſulti, vt Vlpianus D. lib. 48. Tit. 5. l. 23.

In deperdito eſſe. Iauolenus D. lib. 41. Tit. 2. l. 21. Quod ex naufragio expulſum eſt, vſucapi non poteſt: quoniam non eſt in derelicto, ſed in deperdito.

In diem addictio. Paulus D. lib. 18. Tit. 2. l. 1. In diem addictio ita fit: Ille fundus centum eſto tibi emptus, niſi ſi quis intra Kalendas Ianuarias proximas meliorem conditionem fecerit, quo res à domino abeat Ergò hæc pura venditio, ſiue emptio conditionalis, ita fit vt meliore allata conditione reſoluatur, & diſcedatur ab emptione.

In equum inferre: vt apud Ciceronem, in equum ſuſtuliſſent. Cæſar de bello Gallico lib.6. Illum in equum quidam ex ſuis intulit.

In expedito eſſe, i.in promptu eſſe. Seneca Epiſtol.95. Quædam quidem ſunt in animo, ſed parum prompta, quæ incipiũt in expedito eſſe, cùm dicta ſunt.

In facili eſt, pro facile eſt. Tryphoninus D.li.28. T.3. Quod in facili eſt, ſi proximo mortis tempore tutores non iure vel curatore ſcripſerit pater.

In factum actionem dare: incerti agere, vel præſcriptis verbis agere: & præſcripris verbis incerti agere, idem. Vide Præſcriptus.

In falſum. Cornel. Tacitus lib.4. Munia ſeruarent immoti, teliſque non in falſum iactis.

In iocos transfundi. Suetonius in Auguſto: Cachinum ſuſtulit, atque in iocos transfuſus eſt.

In irritum reuocare. Seneca controuerſiarum lib.9. Placet mihi in irritum reuocari quæ geſta ſunt.

In leui habere, parui facere. Cornel. Tacitus lib.3. Quantulum iſtud eſt de quo Ædiles admonent quàm ſi cætera reſpicias, in leui habendum?

In literas dare, in literas mittere, prodere. Macrobius Satur. 5. c.9. Quos primùm omnium Æſchylus Tragicus, vir vtique Siculus, in literas dedit. Spartianus in Seuero: vt plerique in literas tradunt, alibi mittunt.

In maius ferre. Claudianus de bello Getico: licet omnia vates In maius celebrata ferant.

In maius gratiam referre. Seneca lib.3. de Benefic. Ergò nec medico in maius gratia referri poteſt.

In matrimonium habere, Iuſtinus Hiſtor. lib.7. ſub finem. apud Cicer. in matrimonio habere.

In meliorem tranſcribi ſortem. Seneca Quæſt. natural. lib.1. in præfat. Hæc inſpicere, hæc diſcere, his incumbere, nonne tranſilire eſt mortalitatẽ ſuam & in meliorẽ tranſcribi ſortem?

In memoriam alicuius quidpiam præſtare. D. libr.24. Tit. 1. l.17. Peto fideíque tuæ committo, vt des, præſtes in memoriam meam pediſequis meis ſingulis menſtrua cibaria & ſtiaria certa. Memoriam alicuius celebrare. Ibid. l. 10. Vt per abſentiam filiarum mearum ad Sarcophagum memoriam meam quotannis celebrent.

In

In mollius referre. Cornel. Tacitus lib.14. Cuncta tamen ad Imperatorem in mollius relata.

In morbo consumat, imprecatio veterum. Seneca de Benefic. lib.4. cap.39. Quingenti denarij sunt, illud (quod dici solet) in morbo consumat, fuit tantum non reuocare promissum suum.

In necem creditoris, i. in detrimentum atque damnum. Vlpianus D. de peculio lib.25. l.21. Sed & si eum intricare peculiũ in necem creditorum passus est. Sic & l.10. Tit. de in rem verso D. lib.15.

In notitiam perferre. D. lib.29. initio ex verbis mãdati: Cum in notitiam meam perlatum sit.

In numeris esse. Erant autem Numeri, militares libri, quibus militum numerus per ordines distributorum continebatur. Paulus D. lib.29. Tit.1. l.38. Sed si vt miles fecisset testamentũ, agitare cœpi, quando assumptus fuisset pôstquam desiit in numeris esse. Vlpianus de bonorum possess. ex testam. milit. Si quis militum ex alio numero translatus sit in alium quemuis: & hinc exemptus sit: & illò nondum peruenerit, tamen poterit iure militari: Est enim miles, quamuis in numeris non sit, sed nomen ipsius tantum. Hinc referre in numeros, l.42. Et apud Plinium Epist. lib. 3. Tranquillo: nomen in numeros relatum. Alibi: sacramento militari nondum distributi in numeros erant.

In obliuionem ire, pro venire Sallust. Seneca de vitæ breuit. cap.13. Satius erat ista in obliuionem ire.

In omnium virtutum exempla genitus adolescens, Velleius Paterculus 2. Histor.

In pendenti esse, incertum esse. D. lib. 5. Tit. de Iudiciis, l,35. Non quemadmodum fideiussoris obligatio in pendenti potest esse, & vel in futurum concipi, ita iudicium in pendenti potest esse. D. lib.7. Tit.1. l.25. Interdum tamen in pendẽti est, cui acquirat iste fructuarius seruus.

In plantas exurgere ἀκροβατεῖν. Seneca Epistol. 112. Philosophus in ædito stat admirabilis, celsus magnitudinis veræ. Non exurgit in plantas, nec in summis ambulat digitis, eorum more qui mendacio staturam adiuuant, longioresque quàm sunt videri volunt.

In plenum donare, planè dare atque in totum, & absque cõditione: Pomponius D. lib 40. Tit.7. l.11.

In porrectũ, κατὰ μῆκος, in longitudinem, Celsus D. lib.8. Tit.

6.l.6.Contrà, illud commodum acceſs iſſe ei cui via debebatur, quòd per duas pariter vias id agere poſsit, biſque (pedes) octonos in porrectum,& ſenos denos in anfractum.

In prima viſione,primo aſpectu. Vlpianus D.lib.16.Tit.1.l.8. Proinde ſecundum hanc ſuam diſtinctionem , in prima viſione vbi quaſi debitrix delegata eſt,exceptionem ei ſenatuſconſulti Marcellus non daret.

In profectu eſſe. Fab.Victorinus in 2. Rhetor. Cicer. At verò homo nunquam ita quid perceptum habet,vt non in profectu quotidie ſit, & hunc profectũ dixerunt προκοπὴν, i.progreſsionem,quam habitum dixerunt.

In profligato eſſe. Gellius lib.15. cap.4. Semper eo verbo, qui diligenter locuti ſunt, ita vſi ſunt, vt profligare dicerent prodigere & deperdere, profligatáſque res quaſi profli̇ctas & perditas appellarint: nunc audio ædificia & templa, & alia fere multa, quæ prope abſoluta affectáque ſunt, in profligato eſſe dici, ipſáque eſſe iam profligata,&c.

In quæſtibus eſſe, lucrari, κερδαίνειν. Gellius lib.16. cap.19.In quæſtibus iſtic & voluptatibus amoribúſque hominum fuit.

In ſcrupulis partium congruere. Plinius lib.2.cap.10. Non ſemper in ſcrupulis partium congruente ſyderum motu.

In ſinum conferre,νοσφίζεσθαι, ſubducere atque abſcondere. Lampridius in Commodo: Omnia iura ſubuertit, prædam omnem in ſinum contulit.

In ſulfurariam damnari,vel in calcariam, Vlpianus D.lib.48. Tit.19.l.8.

In ſumma,εἰς τέλος,tandem,denique.Iuſtinus Hiſtoricus in fine lib.13. Diu mutuis vulneribus acceptis colluctatus eſt,& in ſumma victus occumbit.

In ſuperuacuum, i.ſuperuacuò, ſuperuacanea opera. Seneca Epiſt.71.Nullius rei meditatio tam neceſſaria eſt. Alia enim exercentur fortaſſe in ſuperuacuum.

In ſuſpenſo eſſe. Gaius D. libro 9. Tit.4.l.15. de ſtatulibero: Si verò rei iudicandæ tempore adhuc in ſuſpenſo ſit ſtatuta libertas. Et D.lib.38. Tit.vlt.l.8.In ſuſpenſo eſt ius matris, ſi &c.Dicitur,in pendenti eſſe,Ibidem vlt.

In tributum vocari. Vlpianus D.lib.14.Tit.de Tributoria actione. Dominus (qui alioquin in ſerui contractibus priuilegium habet:quippe cum de peculio ſolùm teneatur, cuius peculij æſtimatio deducto quod domino debetur fit) tamē ſi ſcierit ſer

rit seruum peculiari merce negotiari, velut extraneus creditor ex hoc edicto in tributum vocatur. Tributio autem fit pro rata eius quod cuique debeatur.

Inabsolutus, ἀτελὴς, imperfectus. Apuleius in lib. de Dogmate Platonis: Initia rerum esse tria arbitratur Plato, deum, & materiam, rerumque formas, quas ἰδέας idem vocat, inabsolutas, informes.

Inæqualissimus. Suetonius in Augusto: Solebat & inæqualissimarum rerum sortes, & auersas tabularum picturas in conuiuio venditare.

Inagitatus, Adiect. Seneca Epist. 77. Inagitati terroribus, incorrupti voluptatibus, ἀσάλευτοι.

Inagitabilis, qui non monetur atq; agitatur. Seneca Quæst. Nat. 5. cap. 6. An hoc existimas, nobis quidem vires datas esse, quibus nos moueremus, aëra autem inertem, inagitabilem relictum esse?

Inamabilius, Seneca Controuersiarum lib. 7. Nihil est inamabilius quàm diligens stultitia.

Inanimalis, ἄζωος, ἄψυχος. Apuleius in Hermetis Asclepio: Animalia omnia, & inanimalia.

Inauersabilis, ἀναπότρεπτος, ineuitabilis atq; indeclinabilis. Apuleius in Hermetis Asclepio: Sed seruiũt necessitati rationis æternæ, quæ æternitas inauersabilis, immobilis, insolubilis, est.

Inaurator, *is*, χρυσοχόος. Iul. Firmicus Matheseos lib. 4. Facit aurifices, inauratores, bractearios, argentarios, &c.

Incantator, γοητὴς, In prima Scorpij parte quicunque habuerit horoscopum, erit incantator, qui latentes dolores mitiget potestate verborum.

Incastè. Seneca Controuersiarum lib. 2 in 6. Si cum liberis torta est & incastè, &c.

Incelebratus. Cornel. Tacitus lib. 5. Nobis plæraquæ digna cognitu obuenere, quanquam ab aliis incelebrata.

Incensè, ardenter. Gellius lib. 10. cap. 3. Detestationeq; apud ciues Romanos, incensè, atq; acriter, atque inflãmanter facit.

Incensior, magis incensus atque iratus. Claudianus lib. 3. de Raptu: Phlægraque nobis incensior æther.

Incensor, *is*, ἐμπρηστὴς, φρυκτωρὸς. Apuleius lib. de Mũdo: Nocturni exploratores, & nuncij speculatorum incensoris assidui. Tum horum per vices incensæ faces, &c. Et Aristoteles de Mũdo, τῶν φρυκτωριῶν κατὰ διαδοχὰς πυρσευόντων ἀλλήλοις.

Incensor etiam dicitur, vt incendiarius. Mesſium incenſores, Vlpianus D. lib. 48. Tit. 19. l. 16.

Inceptiuus, ἀρχικὸς, principialis, vt inceptiua litera, Diomedes Grammatices lib. 1.

Incertè, ἀσαφῶς, ἀδήλως. Ennius apud Gellium lib. 19. cap. 10. Incertè errat animus, præter propter vitam viuitur.

Incerti agere. vide præſcriptus. Agitur autem præſcriptis verbis, cùm legitima actio non occurrit, qua poſsimus experiri: quæ ciuilis actio.

Inceſtè. vtitur præter Lucretiũ Suetonius in Nerone: Olim etiam quoties lectica cum matre veheretur, libidinatum inceſtè, ac maculis veſtis proditum affirmant.

Inciſores dentes Iſidoro Etymolog. lib. dẽtes primores, τομεῖς, διχαστῆρες, κτένες, γελασινοὶ, & τομικοὶ Cor. Celſo.

Inclamare contra aliquem, quod inclamare aliquem Plauto, i. obiurgare & increpare. In Epitome Sexti Aurel. Victoris in Nerua. Qui dum ſuggerente ira, nocte voce quàm maxima cõtra quendã Regulũ nomine, inclamaret, ſudore correptus eſt.

Inclementiſsimus, crudeliſsimus. Macrobius Cõment. lib. 1. cap. 10. Dionyſius aulæ Siculæ inclementiſsimus incubator.

Inclinari in caſus. Gellius lib. 10. cap. 13. Nam partim hoc in loco aduerbium eſt, neque in caſus inclinatur.

Inclytiſsimus, ἐνδοξότατος. Gellius lib. 3. cap. 7. Propter eius virtutes omnis Græcia gloriam, atque gratiam præcipuã claritudinis inclytiſsimæ decorauere monimentis.

Incognitum habere, non cognoſcere, ἀγνοεῖν: vt apud Cicer. cognitum habere pro Cognoſcere. Suetonius in Auguſto: Ac die proximo obuium ſibi Auguſtum, cum incognitum aliâs haberet, non ſine admiratione contuitus.

Incomis, incomptus, incultus, agreſtis ac ferus. Macrobius Saturnal. 1. cap. 7. Ab incomi, & tenebroſa vita, quaſi ad lucem & bonarum artium ſcientiam editi ſumus.

Incoloratè, ſine colore ac prætextu. D. de Minorib. l. 18. Non audierunt incoloratè reſtitui deſyderantem.

Incommodari Paſsiuè, minus aptum commodumque fieri. Vlpianus D. lib. 21. Tit. 1. l. 14. Si quis digitis coniũctis naſcatur, non videtur ſanus eſſe: ſed ita demum, ſi incommodatur ad vſum manus, i. incommodum ſuſcipit.

Incommobilitas, dicta Græcè ἀναισθησία: Ita enim dixerim, quæ non extinguit incitamenta irarum, ſed ea ſtupore deficit immo-

immobili, Apuleius lib. de Philoſophia.

Inconfuſus, Adiect. Seneca quæſt. Natur. lib. 3. in Præf. Animus intrepidus & inconfuſus. Idem lib. 1. de Ira: Officia ſua vir bonus exequitur inconfuſus, intrepidus, & ſic viro bono digna faciet.

Incorporalitas, ἀσωματότης. Macrobius lib. 1. Cõm. cap. 5. Occurrit prima perfectio incorporalitatis in numeris. cap. 11. perfecta incorporalitas.

Incorruptè loqui: vt puriſsimè loqui. Gellius lib. 2. cap. 20. Sed neminem eorum fermè, qui incorruptè locuti ſunt, aut ſcripſiſſe memini, aut dixiſſe.

Incredibilis, ἄπιστος, incredulus. Apuleius in Hermetis Aſclepio: Incredibiles enim poſt delicta cogentur credere, non verbis, ſed exemplis: nec minis, ſed ipſa paſsione pœnarum. Quo patet incredibilem ex cenſu nominum eſſe, quæ vtroqueuerſum dicuntur, & ſunt vltrò & citrò communicatæ ſignificationis, de quibus nos in voce Vtroqueuerſum.

Incredibilitas, ἀπιστία. Vlpianus D. lib. 48. Tit. 5. l. Cùm excuſare ignorantiam ſuam non poteſt, vel adumbrare patientiam prætextu incredibilitatis. Sic omnes optimi libri.

Increpitus. præter Liu. Suetonius in Caligula: cœtorum increpita cupiditate.

Incolatus, ἐνοίκησις. Vlpianus D. lib. 50. Tit. 1. l. 34. Incola iam muneribus publicis deſtinatus, niſi perfecto munere, incolatui renuntiare non poteſt,

Incunctabilis, ſine cunctatione atque hæſitatione, indubitabilis. D. lib. 22. Tit. 5. l. 21. Arcadius, qui & Chariſius. Illud quoque incunctabile eſt, vt ſi res exigat, non tantum priuati, ſed etiam magiſtratus, ſi in præſenti ſint, teſtimonium dicant.

Incurius pro incurioſius. Iuſtinus Hiſtor. lib. 5. Sed cum hinc pro patria ſummis virib. inde pro aliena dominatione incurius pugnaretur.

Incuſatiuus caſus, pro accuſatiuus, apud Diomedem ſæpiſſimè, vt Grammatices lib. 1.

Incuſſus, us, ἄνοσις, ἀνάσεισις: ἐμβολή: Cornel. Tacitus lib. 20. Scãdebant iam quidam, cum gladiis & armorum incuſſu præcipitati, ſudibus & pilis obruuntur.

Indebitè, i. indebitò. Paulus D. lib. 22. Tit. 3. l. 25. Sin autẽ cautio indebitè expoſita eſſe dicatur. Ibidẽ: Indebitè promiſiſſe.

Indefectus, ἀδιάλειπτος, non deficiens. Apuleius Deo de Socratis: Et viuacitas illa æterna, & indefecta sit.

Indefessè, Aduerb. Spartianus in Vero: Indefessè atque inhumaniter faciens cursitare.

Indefinitus modus, ἀπαρέμφατος, Gellio lib. 1. cap. 7. Qui & futurum tempus habet, vt Facturum, ποιήσειν, dicturum λέξειν, Futurum ἔσεσθαι. Cicero in Verrem quinta Orat. Quocunque venerint, hanc sibi rem præsidio sperant futurum. Vbi Futurum verbum est indefinitum, neque numeris neque generibus præseruiens, sed liberum vndique & promiscuum. Laberius in Gemellis: Non putaui hoc eam facturum. In Q. quoque Quadrigarij tertio Annali: Dum ii conciderentur, hostium copias ibi occupatas futurum. In duodecimo Annali eiusdem: Si pro tua bonitate, & nostra voluntate tibi valetudo suppetit, & quod speremus deos bonis benefacturum. C. Gracchus in Oratione, Credo ego inimicos meos hoc dicturum. Valerius Antias libro 24. Si hæ res diuinæ factæ rectéque perlitatæ essent, aruspices dixerunt omnia ex sententia processurum. Plautus in Casina de puella loquens: Etiámne habet Casina gladium? habet, sed duos Quibus altero te occisurum ait, altero villicum.

Indefinitè, ἀορίστως. Gellius lib. 2. cap. 24. Promiscuè atque indefinitè largita est.

Indetonsus. Præter Ouid. Persius Satyra 3. Quibus indetonsa iuuentus Inuigilat siliquis.

Indicatio, verbosa illa ac propemodum scurrilis venalium rerum commendatio, qua venalitiarij venditorésque vti solent, vt emptores alliciant. Vlpianus D. libro 19. Tit. 1. l. 13. Quid tamen si ignorauit quidem furem esse, asseuerauit autem bonæ frugi, & fidum, vt carè venderet? Qui scit, præmonere debuit furem esse: Hic non debuit facilis esse ad temerariam indicationem.

Indictus, pro eo qui dici nequit, ἀμύθητος. Apuleius in lib. de Dogmate Platonis: Denum Plato pronunciat cælestem, indictum, innominabilem, vt ait ipse, οὐράνιον, ἀμύθητον, καὶ ἄρρητον.

Indignatiuncula. Plinius Epistolarum lib. 6. Restituto: Indignatiunculam, quam in cuiusdam viri auditorio cepi, non possum mihi temperare, quominus apud te, quia non contingit coram, per epistolam effundam.

Indignißimè, Aduerb. Iul. Capitolinus in Pertinace: Mortē eius populus indignisſimè tulit.

Indiligentius, negligentius. Cæſar. Commentar. belli Gallici lib. 2. Indiligentius ſeruaturos crediderant.

Indipiſci pugnam, pugnam auſpicari, nō verò hoc loco Gellij pro adipiſci (vt perperàm expoſuerunt) lib. 1. cap. 11. Sed enim Achæos Homerus pugnam indipiſci ait, non fidicularū, tibiarumque concentu, verùm conſpiratu tacito nitibundos. Locus eſt tertio Iliad. vbi agitur de exitu ad pugnam, non verò de victoria ſi exponas indipiſci pugnam, victoria potiri (vt in Dictionariis explicatum eſt) falſum.

Indireptus, ἀδιάρπαστος. Cornel. Tacitus lib. 19. Si Capitolium clauſis foribus indefenſum, & indireptum conflagrauit.

Indiſpoſitus, ἄτακτος. Cornel. Tacitus lib. 17. Apud Vitellium omnia indiſpoſita: temulenta, &c.

Indißimillimus. Velleius Patercul⁹ Hiſtor. 2. Decimóq; anno quàm ad indiſsimillimā vitæ ſuæ potentiā peruenerat Lepid⁹.

Indißimulabilis, ἀπερισπόιητος. Gellius lib. 10. cap. 22. Hæc Plato cum quadam indiſsimulabili veritate diſſeruit.

Indiſtinctè. præter Gelliū Paul⁹ D. li. 26. T. 1. l. 4. & alibi ſæpe.

Indiuißibilis, ἀχώριστος. Diomedes Grāmat. lib. 2. ex Scauro: Elementum eſt minima vis, indiuiſibilis materia.

Indiuulſus, ἀπαρέλαστος. Macrob. Satur. lib. 1. cap. 11. Dum aliqua ſpes ſalutis erat, indiuulſus comes.

Indoles Pluraliter. Gellius lib. 16. cap. 12. Periculum eſſe, ne eis adhærētes, bonas quoque & vtiles animi indoles amittam⁹.

Indubitabile ſignum. Vlpianus D. lib. 28. Tit. 5. l. 9. Sed indubitabili ſigno eum demonſtrauerit.

Indoleſcere cum Accuſat. Iuſtinus Hiſtor. lib. 12. vt ferrum in remedia poſceret, tactūq; hominū velut vulnera indoleſceret.

Indubitanter. Vtitur præter Plinium Vlpian⁹ D. lib. 37. Tit. 11. l. 22. Indubitanter probatur bonorum poſſeſsionem petere.

Inducere iniuriam. Gaius D. lib. 5. de inofficioſo teſtam. l. 4. Non eſt enim conſentiendum parentibus, qui iniuriā aduerſus liberos ſuos teſtamento inducunt.

Induere diem. Cornel. Tacitus lib. 5. Qualem diem Tiberius induiſſet pari habitu: Haud multum diſtātibus verbis. Sic trāſlatè ibid. Vtrinq; donis acceptis more gētico diuerſa induêre.

Indulgentiæ Pluralit. Spartianus in Antonino: ad indulgentias proniſsimus fuit.

Indulgentissimus, Superlat. Seneca Epist. 79. Patris mei indulgentissimi senectus retinuit.

Indulgentissimus auunculus, Seneca de Consolat. ad matrem cap. 2.

Indulgentissimè. Seneca de Consolat. ad matrem cap. 5. Nũquam ego fortunæ credidi, etiam si videretur pacem agere, omnia quæ illa in me indulgentissimè conferebat, &c.

Induratius, Cõparat. Seneca lib. 1. de Ira: Quid induratius ad omnem patientiam loquitur de Germanis.

Inefficaciter, ἀνεργήτως, ἀπράκτως. Paulus D. lib. 49. Tit. 8. l. 2. Inefficaciter condemnatum videri.

Ineffugibilis, ἄφυκτος, ineuitabilis. Apuleius lib. de Mundo: Rerum ineffugibilis necessitas vltionis.

Inenarratus, ἀνέκφραστος, inexplanatus. Gellius lib. 12. cap. 6. Quod (ænigma) reliquimus inenarratum, vt legentium coniecturas in requirendo acueremus.

Inenodabilis capillus diutina incuria, Apuleius in Apologia.

Inequitare, ἐφιππάζεσθαι, equo insidere. Translatè pro insultare. Macrobius Satur. lib. 7. cap. 15. de Medicina: Quæ ergò coniicit de carne lutulenta, audet inequitare philosophiæ, de incorporeis, & verè diuinis certa ratione tractanti?

Ineruditè, ἀπαιδεύτως. Gellius lib. 7. cap. 3. Culpauit autem primùm hoc, quod Cato ineruditè, & ἀναγώγως, vt ipse ait, principio nimis insolenti, nimisque acri, & obiurgatorio vsus sit.

Inexercitus, apud Ciceronem legitur: quia tamen in dubiũ reuocant, alia quærenda authoritas. Macrobius Saturnal. lib. 7. cap. 8. Ego quoque pro virili portione Disarium nostrum inexercitum non relinquo.

Infamata natio. Vlpianus D. lib. 21. Tit. 1. l. 31. Præsumptum etenim est, quosdam seruos bonos esse, quia natione sunt non infamata.

Infamissimè. Iul. Capitolinus in Pertinace: Ipse præterea Cornificiam infamissimè dicitur dilexisse.

Infantia vini (vt apud Plin. infantia pomi) apud Macrob. Satur. lib. 7. cap. 7. Vinum cum in infantia est, dulce: cum pubescit, magis suaue quàm dulce est.

Infantilis, Adiect. Iustinus Histor. lib. 17. Infantilibus blandimentis inductus rex. Idem lib. 23. Infantilis educatio.

Infantilis, vt apud Vlpianum D. lib. 34. Tit. 2. l. 25. Muliebri veste

bri veste legata, & infantilem contineri, & puellarum & virginum.

Infatigabilis: qua voce præter Plin. etiam vtitur Macrobius lib. 1. Satur. cap. 21 pro indefatigabilis, indefessus, ἀκαταπόνητος.

Infauorabilis, ἀσπούδαστος, cui detrahendus fauor, fauore indignus, ἀπροσδεκτος. Celsus D. lib. 37. Tit. 6. l. 6. Nec infauorabilis sententia est, vt hoc saltem habeat ex paternis, quod propter illum datum est.

Infauorabiliter. Vlpianus D. libr. vlt. Tit. 2. l. 2. Non infauorabiliter quis medium tempus illi prodesse veluti iam nato, respondebit.

Infensè, ἐχθρῶς, inimicè. Cornel. Tacitus lib. 5. Quippe Tiberius etsi infensè inuectus, cætera ambigua reliquerat.

Inferæ aues, vide Præpes.

Inferre iudicium. Gaius D. lib. 5. de inoff. Testam. l. 4. Non est enim consentiendum parentibus, qui iniuriam aduersus liberos suos testamento inducunt. Quod plerunque faciunt, malignè circa sanguinem inferentes iudicium, nouercalibus delenimentis instigationibúsve corrupti.

Infestiuiter, ἀτερπῶς, illepidè. Gellius lib. 9. cap. 9. Hoc igitur reliquit, & cætera vertit non infestiuiter.

Infestus, inimicus, & exosus, (quasi ἀνέορτος, siue Æolicè ἀνέορτος. Nam ἑορτὴ festum, & ὀρτὴ Æolicè ἔορτις) quod vt hostis, συνεορταστὴς esse non permittitur, nec festis interesse, sed excluditur vt ἐξάγιστος atque scelestus: aut qui ita hostiliter atque infeste alium accipit, nec verò festiuè atque amicè. Nam à festũ festus festiuus, & infestus, ac infestiuus, i. ἄτερπνος. Non autem à festino fit infestus, tametsi hoc ineptè tradiderit Nigidius, & Gellius verborum alioqui pensitator subtilissimus, minus pensiculatè cõtra manifestam etymologiã admiserit. Imò vt & fortius dicamus, ipsum festino, à festo quoque deductum non absurdè videatur, ob festinationem eorum qui ad festa contendunt & accurrunt.

Inficetissimè. Plinius lib. 35. ca. 4. Ostendens in tabula pictum inficetissimè Gallum exerentem linguam. Dicebant enim inficeti non infacetè. Solinus capi. 4. Non inficetè Torannius. Catullus: Inficeto est inficetior rure. Idem: Pleni ruris & inficetiarum.

Insinuare. Apul. de Deo Socrat. Hic caduca & subsicina ingenia illa ad beatitudinẽ sublimata sint, hæc ad miserias infimata.

Infinibilis, ἀπέρος, ἀπέραντος, infinitus. Apuleius libro de Dogmate Platonis: Cum viduata ſit fine, infinibilis rectè videri poteſt.

Infirmatus, debilitatus. Suetonius in Auguſto: Infirmatis faucibus, præconis voce ad populum concionatus eſt.

Infirmitas ætatis, D. de Minoribus l. 18. vocat & ætatis lubricum.

Inflammanter, ardenter. Gellius libr. 10. cap. 3. Deteſtationemque apud ciues Romanos, incensè, atque acriter, atque inflammanter facit.

Inflatius, Aduerb. in maius. Cæſar Belli Ciuilis libro 2. Hæc ad eum latius atque inflatius Afranius perſcribebat.

Influentia, æ, ἐπιῤῥοὴ. Influentia vitiorum, apud Iul. Firmicum Matheſeos. lib. 5.

Influxio, ἐπιῤῥοὴ: Macrob. Comment. lib. 1. cap. 12. Antequam materialis influxio in corpus venientes animas ebriaret.

Infœcundè. Gellius lib. 19 cap. 3. Qui infœcundè atque ieiunè laudat, deſtitui à cauſa videtur.

Infrænis, vt lingua infrænis, ἀχάλινον στόμα Platoni. Gellius. li. 1. c. 15. Quorum lingua tam prodiga infrænísque ſit, vt fluat ſemper, & æſtuet colluuione verborum teterrima.

Infulatus. Suetonius in Caligula: Cunctantem pueris tradidit verberatum, infulatúmque.

Infundere ciuitati detrimentum, (vt Cicero dixit, in ciuitatem vitia infundere) Iuſtinus Hiſtoricus libro tertio. Ne contra fortunam pugnando maiora detrimenta ciuitati infunderent.

Ingeniculus, ἐγγόνασις, ſydus in extremis partibus Piſcium: Iulius Firmicus Matheſeos lib. 8.

Ingeniculare, γονυπετεῖν. Lampridius in Heliogab. Ita vt ſubito veſtes ad pedes defluerent, nudúſque vna manu ad mammam, altera pudendis adhibita, ingeniculáret.

Ingenium quantæcunque fortunæ capax, quod de Tito dixit Cornel. Tacitus lib. 17.

Ingerere calices vel pocula, crebrò potum affundere atque offerre, ἀθρόον τὸ ποτὸν ἐγχεῖσθαι Xenophonti 8. Pæd. Catullus: Miniſter vetuli puer Falerni Ingere mî calices amariores. Nemeſianus in Cynegetico: Caſtaliúſque mihi noua pocula fontis alumno Ingerit.

Ingluuies auium Plin. veſica in qua aggeritur eſca, ciborum pri-

primum receptaculum, προλοβος Aristot. πρηγορεῶν Polluci, & φύσα Suidæ: Gal. falle, vel poche: Ital. Pouga.

Ingredi in sermonem. Cæsar belli ciuilis libr. 3. Eum ingressum in sermonem Pompeius interpellauit.

Inhabitator, ἐνοικητής. Vlpianus D. lib 9. Tit. 3. l. 5. Nisi vel dominus fuit ædium vel inhabitator.

Inhiatio, nis, magna auiditas. Iul. Capitolinus in Galieno: Scrutantes omnia, atque vnuscuiusque vultum mira inhabitatione mirantes.

Inhonestamentum, dehonestamentum Senecæ li. 2. de vitæ tranquil. cap. vlt. id est, dedecus, αἰσχυμοσύνη: ἀκοσμία. Apuleius in Apologia: Sedulò laboro, vt ne quid maculæ, aut inhonestamenti in me admittam.

Inhuber, tenuis & exuctus οὐχ ἁδρὸς, apud Gellium lib. 20. ca. 7. Ostreæ inhuberes macræque.

Inimiciter pro inimicè vsus Accius, sed & Quadrigarius vel potius S.R. in hoc exemplo literarum apud Gellium lib. 3. cap. 8. Consules Rom. Salutem dicunt Pyrrho Regi. Nos pro tuis iniuriis continuo animo strenuè commoti, inimiciter tecum bellare studemus.

Iniicere rixam. Velleius Paterculus li. 1. Immixtusque castris hostium de industria, imprudenter rixam iniiciens interemptus est.

Initur æstimatio, i. inuenitur modus ac ratio rei æstimandæ. Vlpianus D. lib. 9. Tit. 2. l. 41. Si quis testamentum deleuerit, an damni iniuriæ actio competat, videamus. Et Marcellus lib. 5. digestorũ dubitans negat competere. Quemadmodum enim, inquit, æstimatio inibitur?

Iniuges hostiæ, ἀδμῆτες, ἄζυγες, quæ nunquam domitæ, ac iugo subditæ sunt: quas ita expressit Virgilius Æneid. 6. Et intactas totidem ceruice iuuencas: Macrobius Saturnal. libro 3. capite 5.

Iniuriam remittere pro reddere. Seneca lib. 2. de vitæ tranquil. cap. 14. Cato cum illi os percussum esset, non excanduit, non vindicauit: Iniuriam non remisit quidem, sed factam negauit.

Innominabilis, οὐκ ὀνομαστὸς, νώνυμος, non nominandus. Aul. Gellius lib. 2. cap. 6. Illaudatus enim est quasi illaudabilis & innominabilis, qui neque mẽtione aut memoria vlla dignus est neque vnquam nominandus est.

Inoffensè, ἀπροσκόπτως. inoffensius Comparat. Gellius lib. 6. cap. 2. Omnem illam vim quæ de fato extrinsecus ingruit, inoffensius, tractabiliúsque transmittunt.

Inoccidus. Præter Statium Claudianus de Raptu li. 3. - ignes, Semper inocciduos insopitósque manere Iussit.

Inominalis. δύσφημος, inominatus. Gellius lib. 5. cap. 17. Tanquam inominalem diem plærique vitant.

Inopertus, vt inoperto capite, i. inuerecunde. Seneca de vita beata cap. 13. Non timidè nec obscurè luxuriatur, etiam inoperto capite. Et cap. 30. inoperta veritas.

Inordinatio, ἀταξία. Apuleius in Asclepio Hermetis: Hæc & talis senectus mundi veniet, irreligio, inordinatio, irrationabilitas bonorum hominum.

Inorus, qui os non habet, ἄστομος. Gellius lib. 7. cap. 6. de sensibus: Quædam animalium alia alio carent: & aut cæca natura gignuntur, aut inora, inauritáve. Quæ vera lectio. Lege Plinium de Astomis lib. 7. cap. 2.

Inquantum, pro quantum, cui correspondet τὸ intantū. Plinius in Panagyrico: Si denique intātum diligo optimum principem: inquantum inuisus pessimo fui.

Inquietissimus, Superlat. Spartianus in Saturnino: Saturninus oriundus fuit Gallis ex gente hominum inquietissima, & auida semper vel faciendi principis vel imperij.

Inquisitius. Aduerb. maiore inquisitione. Gellius lib. 1. cap. 3. Theophrastus inquisitius quidem super hac re ipsa, & exactius pressiúsque quàm Cicero disseruit.

Inscie, vt inscitè, inscienter. Apuleius de Deo Socratis: Non ritè venerantur: Omnes sed insciè metuunt.

Inscitissimè, ἀμαθεστάτως. Gellius lib. 10. cap. 21. Inscitissimè igitur petit, vt Æneas portum Velinum requirat.

Inscriptilis. Diomedes Grammat. lib. 1. Vox confusa est irrationalis vel inscriptilis, simplici vocis sono animalium effecta.

Inscrutor, Ἐξερευνῶ. Macrobius Satur. lib. 7. cap. 1. Nam si Homeri latentem prudentiam inscruteris altiùs.

Insectio, Gellius li. 18. cap. 9. Et ἔννεπε νῦν μοι μοῦσαι dictum putant, quod Latinè insequi dicitur. Sed etiam ipsum illud ἔπη, quod significat verba aut versus, non aliunde esse dictum tradunt, quàm ἀπὸ τοῦ ἕπεσθαι καὶ εἰπεῖν. Eadem ergò ratione antiqui nostri narrationes, sermonésque insectiones appellitauerunt. Qui locus censura indiget. Est enim Gellij insignis lapsus ex confu-

confusione verbi ἐπεῖδαι, cum ἐπεῖδαι sequi.

Insectatus Passiuè, διδιωγμένος. Hirtius de bello Africo: Grauis enim armaturæ miles, simul atque ab his insectatus constiterat, in eósque impetum fecerat, illi veloci cursu facilè periculum vitabant.

Insectanter, ὀνειδιστικῶς: iniuriosè. Gellius lib. 19. cap. 3. Turpius esse dicebat Phauorinus philosophus exiguè atque frigidè laudari, quàm insectanter & grauiter vituperari.

Inseminandi verbo, præter Gellium, etiam vsus est Macrobius Satur. libr. 1. cap. 16. Floris species florem rerum protestatur, quas hic Deus inseminat, progenerat, nutrit, fouet maturatque.

Inseparabiliter, ἀδιαχωρίστως. Macrobius Comment. libro 1. cap. 22. Quæ inseparabiliter inuoluta rerum necessitas in se vinxit.

Insibilare. Vsi sunt quidē poëtæ Ouidius & Silius, verùm & Historici, vt cōstat ex Historia Coruini desumpta ex Annalib. à Gellio lib. 9. cap. 11. vbi: Coruus in aduersarij os atque oculos pugnare incipit. insibilat, obturbat, vnguibus manum laniabat.

Insidianter, insidiosè, Iustinus Histor. li. 6. Sed Lacedemonij securi, insidianter absentiam Arcadum speculati, castellum eorum expugnant.

Insimulator, accusator, ἐπηρεάζων, κατήγορος: Apuleius in Apologia: At tu piscium insimulator, longè diuersa instrumenta Magis attribuis.

Insipientißimus, Superlat. Seneca Quæst. natur. lib. 2. ca. vlt. Non tibi timidissimus omnium videtur & insipientissimus, qui magno ambitu rogat moram mortis?

Insitiuus hæres, Seneca Controuersiarum lib. 2.

Insolubiliter, ἀδιαλύτως. Macrobius Comment. li. 1. c. 6. Cum verò medietas ipsa geminatur, ea quæ extima sunt, non tenaciter tantùm, sed etiam insolubiliter vinciuntur.

Insopitus. Præter Ouid. Claudianus lib. 3. de Raptu: -ignes Semper inocciduos insopitósque manere Iussit.

Inspectio de attenta consideratione, qua aliquid diligenter dispicitur eiúsque habetur ratio. Thryphonius D. 16. Tit. vlt. l. 31. Incurrit hîc & alia inspectio: bonam fidem inter eos tātum quos contractum, nullo extrinsecus assumpto, æstimare debeamus, &c. Visio eodem sensu sumitur l. Sed & si lege §. adeò de

petit.hæred.& aliis locis.

*Inspector.*exemplum hoc D.li.13.Tit.6.l.10.Si rem inspectori dedi,an similis sit ei cui commodata res est.

*Inspiratio,*ἐμπνευσις.Iul.Firmicus Mathesos lib.6.Talis genitura Pindaro & Archiloco dulcissimi carminis modus diuina ingenij inspiratione largita est.

*Inspiratus:*θεόπνευστος.Iustinus Histor.lib.18.Cui cùm inspirati vates canerent,non impunè canerent.lib.24.dixit:Impletos deo,responsa consulentibus dare cogit,i.θεοπληρεῖς.

*Instantior,is,*Gellius lib.13.cap.23. Duplexque eadem compellatio admonitionem facit instantiorem.

*Instantißimè,*admodum perseueranter. Sext. Aurel. Victor in Tito:Iste à puero præclaris studiis probitatis, militiæ, literarum instantissimè deditus. Et,instantissimè desyderare apud Gellium lib.4.cap.18.

*Instigatrix.*Cor.Tacitus lib. 17. Acerrima instigatrix aduersus Galbianos.

Instinctus in. Velleius Patercul. Histor.1. Vniuersa instincta in bellum Achaia.

*Institutor.*Lampridius in Commodo. Tantum valet aut ingenii vis, aut eorum qui in aula institutores habentur.

Instringere apud Catullum rectè. Est enim instringere, ἐνστέλλεσθαι, intúsque cohibere καὶ συστέλλεσθαι. Sed malè exposuêre per dissoluere.

*Instructißimus Grammaticus,*i.doctissimus. Macrobius Satur. lib.5.cap.vlt DidymusGrammaticorum omnium quique sint, quique fuerint instructissimus.

Instudiosus. Apuleius in Apologia: Quid enim tandem si medicinæ neque instudiosus, neque imperitus, quæpiam remedia ex piscibus quæro.

Insubidus pro insuaui ac pleniore: Lampridius in Commodo:fuit forma quidem corporis iusta, vultu insubido,vt ebriosi solent.

Insubtilis, Papinianus D.lib.30.Tit.1.l.11.Iulianus nõ insubtili ratione motus.

Insuetus operum, Cæsar belli ciuilis lib.3.

*Insulsißimè,*Gellius libr.12. cap.2.Postea hoc etiam addidit insulsissimè.

*Insumere,*intus sumere, vt animum insumere. Tacitus li.14. Creditis ne seruũ interficiendi domini animum insumpsisse?

Insu-

Insuperhabere, ὀλιγωρεῖν, negligere. Papinianus D.lib. 11. Tit. 7.l.43. Nam propter publicam vtilitatem ne insepulta cadauera iacerent, strictam rationem insuperhabemus. Sic & in lege Hæredem. de iis quæ vt ind. Eóque modo Aulus Gellius lib.1. cap.19. ac Symmachus Epist.338. lib.2.

Insusuratio, ἐπιψιθυρισμός. Iul. Capitolinus in M. Antonino: Cùm suos mores semper teneret, neque alicuius insusurratione mutaretur.

Intectus, ἀκάλυπτος, detectus ac nudatus. Cor. Tacitus libr. 20. Producuntur propè intecto corpore.

Integræ frontis homo, (qui homini perfrictæ frontis impudentique opponitur) id est, illæsæ verecundiæ ac pudoris. Papinianus D. libro 22. Tit.5.l.13. Ad quorum officium pertinet eius quoque testimonij fidem, quod integræ frontis homo dixerit, perpendere.

Integritas propriè, τὸ ὁλόκληρον. Macrobius Comment. lib. 2. cap.14. Cùm pars mouetur quiescente integritate.

Integritudo, integritas. D. lib. 29. Initio ex verbis mandati: Secutus animi mei integritudinem erga optimos fidelissimósque commilitones.

Intelligibilis, διανοητός. Apuleius in Hermetis Asclepio: Intelligibilis dicitur, non ideo quod putentur non subiacere sensibus nostris: magis enim sentimus eos, quàm quos visibiles nuncupamus. Seneca Epistol. 125. Quicunque voluptatem in summo ponunt, sensibile iudicant bonum, nos contra intelligibile, qui illud animo damus. Macrobius Comment. libro 1. capi. 6. Esse autem dicimus intelligibilia, videri esse corporalia omnia: seu diuinum corpus habeant, seu caducum.

Intemperantissimè. Apuleius in Apologia: Apud omnes intemperantissimè gloriatur.

Intempestiuitas, ἀκαιρία. Gellius lib.3. c.16. Cùm abortio quibusdam, non partus videretur mensis octaui intempestiuitas.

Intendere iniuriā. Velleius Paterculus Histor.2. sperneret iniurias, quæ ab aliis intendebantur. Intentatus, intactus calumniis expérsque fortunæ casibus. Cornel. Tacitus lib. 5. Dum integer, dum intentatus, honestum finem voluisse.

Intentissimè Aduerb. Lampridius in Heliogabalo: Expectans tamen intentissimè, quando ei nunciaretur consobrinus occisus.

Inter mànus: quo genere loquendi præter Ciceronem ſic vſus eſt Cæſar Belli ciuilis lib.2. Atque hàc agger inter manus proferebatur.

Intercalator dies, ἐμβολιμαῖος, intercalaris. Macrobius Satur. lib.1.c.13. Sed octauo quoque anno, intercalatores octo affluebant dies ex ſingulis.

Intercalatio: ἐμβολισμός. Macrobius Satur. libr.1.cap.15. Alternis ternos vicenóſque intercalares expenſabant intercalationibus quatuor.

Interceſſor, pararius, μεσίτης, proxeneta. Seneca Epiſtol. 120. Æs alienum facias oportet, ſed nolo per interceſſorem mutueris, nolo proxenetæ nomen tuum iactent.

Intercisè: Præter Ciceron. Gellius libro 11. cap.2. Præterea ex eodem libro Catonis, hæc etiam ſparſim & intercisè commeminimus.

Interemptor, φονεύς, interfector, occiſor. Seneca Epiſtol.71. Inuenies etiam profeſſos ſapientiam, qui vim afferendam vitæ ſuæ negent, & nefas iudicent ipſum interemptorem ſui fieri. Iulius Firmicus Matheſ. lib 3. Vxoris etiam & filiorum interemptor eſt. Velleius Paterculus Hiſtor. 2. Interemptorem fratris ſui-conſortíſque eiuſdem imperij euocauit.

Interemptio, φόνος. Plinius libro 7. cap.2. Hæc gens ipſa quidem prope interemptione ſublata eſt à Naſamonibus. Sic in veteribus exemplaribus & in editione Parmenſi: Sed iſti corruptores librorum maluerunt Internecione reponere.

Interemptus, ſublatus. Vlpianus D.li.40.Tit.7.l.3. Quatenus dilatione interempta ilicò accipiat, quod poſt tempus conſequi poterit.

Interfectio, cædes. Lampridius in Commodo: Compulit ad eius interfectionem conſilia inire.

Interfectrix, *cis*. Cornel. Tacitus lib.3. Id ergò fas auiæ interfectricem nepotis aſpicere.

Interfœmineum, pars mulierũ inter fœmina, i. naturalia, χοῖρος, fœminal. Apuleius in Apologia: Interfœmineum tegat, & fœmoris obiectu, & palmæ velamento.

Interfinium, vide imbrex.

Interfluuntur inſulæ, apud Apuleium lib. de Mundo.

Intergarrire. Apuleius in Apologia: Dein pauculis verbis intergarritis.

Interibi

Interibi pro interea, vtitur præter Plautum ac Gellium Apuleius in Apologia: Interibi reualeſco, i. ibi interea.

Interpellatores matrimoniorum. Paulus D. lib. 47. Tit. 11. l. 1. Sollicitatores alienarũ nuptiarum, itemque matrimoniorum interpellatores.

Interpretamentum, ἑρμήνευμα ſiue ἑρμηνεία, expoſitio. Gellius lib. 13. cap. 9. Suculas appellarunt, quòd eas ὑάδας Græci vocãt: tanquam id verbum Latinum Greci verbi interpretamentũ ſit. Vtitur alibi ſæpiſsimé.

Interrogandi caſus, i. Genitiuus. Vide Gellium libro 13. cap. 24.

Interrogatiuè, Aduerb. Aſconius Pædian. in 3. Verr. At enim interrogatiuè pronuntiatum eſt, & contrà reſponſiuè omnes reiecti.

Interſcapilium, μετάφρενον, pars inter ſcapulas. Apuleius Floridor. lib. 2. Cumque interſcapilium (ſcribitur & interſcapulũ) Crates retexiſſet, quod erat aucto gibbere.

Interſeminatus. Apuleius in Apologia. Remedia naturæ munere interſperſa atque interſeminata.

Interſperſus, Apuleius in Apologia: Remedia interſperſa atque interſeminata.

Interualla negotiorum ocio diſpungere. Velleius Paterculus lib. 1. Neque enim quiſquam hoc Scipione elegantius interualla negotiorum ocio diſpunxit, ſemperque aut belli aut pacis ſeruiit artibus.

Interuentor, qui conciliatoris, vel pararij officio fungitur: interceſſor, μεσίτης: medius interiectus Cicer. Vlpianus D. lib. 15. Tit. de peculio l. 3. Sed ſi filius fideiuſſor, vel quaſi interuentor acceptus ſit, an de peculio patrem obligat.

Interuentio, fideiuſsio ἐγγύη. D. de Minorib. l. 7. Non ſolũ autẽ in his ei ſuccurritur, ſed etiam in interuentionibus, vt puta ſi fideiuſſorio nomine ſe vel rem ſuam obligauit.

Intextus, us, Plinius lib. 2. cap. 8. Cæterùm æterna eſt cæleſtibus natura intexentibus mundum, intextuque concretis.

Intimator, qui aliquid introducit atque inſinuat. Iul. Capitolinus in Pertinace: quia eum velut ſtultum intimatorem nõnullarum rerum reprehendebat.

Intolerantia morum. Suetonius in Tiberio: At illa commota veteres quoſdam ad ſe Auguſti codicillos de acerbitate: & intolerantia morum eius è ſacrario protulit.

Intorquere talum, de luxatione tali. Hirtius lib. de bello Hispaniensi: Pompeius humero, & sinistro crure vehemenrer erat saucius: huc accedebat, vt etiam talum intorsisset, quæ res maximè impediebat. Infrà: saucius, & intorto talo, idcirco tardabatur ad fugiendum.

Intramurani, qui extramuranis opponuntur. Lampridius in in Heliogab. Iusserat & canonem P. R. vnius anni meretricibus lenonibus, exoletis intramuranis dari, extramuranis alia.

Intributio, contributio. Vlpianus D. lib. 49. Tit. 18. l. 4. Nam nec ab intributionibus quæ possessionibus fiunt, veteranos excusatos esse palam est. Et lib. 50. Tit. 1. l. 22. Qui fœnus exercēt, omnibus patrimonii intributionibus fungi debent, & si possessionem non habeant.

Intricare peculium, Vlpianus D. lib. 11. Tit. 3. l. 1.

Introitus Particip. Vlpianus D. lib. 47. Tit. 10. l. 5. Domúmve suam in introitam esse dicat.

Inturbida iuuenta fui, Cornel. Tacitus lib. 14.

Inualentia, ἀσθένεια. præter Gellium, vtitur Apuleius lib. de Dogmate Platonis: Inuenit ægritudinem, inualentiamque & fœditatem, ἀδυναμίαν.

Inuasor. In Epitom. Sexti Aurel. Victoris in Aureliano: Nam Romanam vrbem triennio ab inuasoribus receptauit.

Inuerecundia, Apud Senecam Controuersiarum lib. 3. in vlt.

Inuerecundè, ἀναιδῶς. D. lib. 20. Tit. vlt. l. 8. Marcianus: Si voluntate creditoris fundus alienatus est, inuerecundè applicari sibi eum creditor desyderat.

Inuidiosissimus, Superlat. Seneca Controuersiarum libro 10. Res inuidiosissima querebatur de patre meo.

Inuincibilis, inuictus, ἀνίκητος, Vt apud Apuleium in Apologia, inuincibilia argumenta

Inuincibiliter, ἀνικήτως. Apuleius Floridorum libro 4. Ratio conclusa iudicibus acriter & inuincibiliter videbatur.

Inuisor, cui alter inuisus, μισητὴς, osor. Apuleius Florid. lib. 1. Si quis fortè in hoc pulcherrimo cœtu ex illis inuisoribus meis, malignus sedet.

Inumbratus, non verus, sed apparens. Celsus D. lib. 41. Tit. 2. l. 18. Si furioso, quem suæ mentis esse existimas eo quòd fortè in conspectu inumbratæ quietis fuit constitutus.

Inuoluolus, vide Conuoluolus.

Inuolutè, Aduerb. Spartianus in Caracalla: Questus est de fratris insidiis inuolutè, & inconditè ad illius accusationem.

Inuolutissimus, Superlat. Seneca Quæst. Natur. libro 6. capite 5. Nec in hac tantùm re omnium maxima atque inuolutissima.

Inuulgatus, vulgatus. Vt verba inuulgata & sordentia apud Gellium lib. 11. cap. 7. quæ etiam nimis obsoleta exculcatáque vocat.

Inuulgatus, διατεθρυλλημένος. Gellius lib. 18. cap. 2. Aut decreti cuiuspiam ex Philosophia perperàm inuulgati purgatio. Et Inuulgare. Idem lib. 20. cap. Quod disciplinas ἀκροαματικὰς, libris foras editis inuulgasset.

Inuulnerabilis, ἄτρωτος. Seneca de Benefic. libro 5. cap. 5. Neque enim minus fortis sum, si cum inuulnerabili me hoste committis.

Inuus, i. Pan, ὁ τῆς ὕλης κύριος, Macrobius Saturnal. libro 1. cap. 22.

Iocus esse dicitur, qui aliis fabula fit, iocandi ridendíque materia. Propertius in 2. Sed me fallaci dominæ iã pudet esse iocum. Horatius 2. Serm. Ne quid tu perdas, non sis iocus. Catullus: Iocum me putat esse mœcha turpis.

Ioculatoria pro iocularia Diomedes Grammat. lib. 3. Poetæ primi Comici fuerunt, Susarion, Rullus, & Magnes: Hi veteris disciplinæ ioculatoria quædam minus scitè & venustè pronũciabant, in quibus hi versus fuerunt: Ἀκούετε λέξιν, Σουσαρίων λέγει τάδε Κακὸν γυναῖκες, ἀλλ' ὅμως ὦ δημόται Οὐ ἔστιν οἰκεῖν οἰκίαν ἄνευ κακοῦ.

Iouialis, Dialis. Macrobius Satur. lib. 5. cap. 16. Idem vates Ganimedem, non vt Iunonis pellicem à Ioue raptum, sed Iouialium poculorum ministrum, in cælum à diis ascitũ refert, velut θεοπρεπῶς decorum.

Iouialis, vt Iouialis stella, apud Macrob. Cõmẽt. lib. 1. cap. 19.

Ipsum. Latinè exprimitur talis dicendi modus Græcor. τὸ λέγειν, τὸ φιλεῖν, per ipsum: vt apud Pliniũ lib. 7. cap. 54. Ipsum cremare, apud Rom. non fuit veteris instituti, i. τὸ καίειν. nam plus quàm simpliciter crematio corporum, demonstrat.

Iracundissimus dicitur vt iratissimus. Seneca Epistol. 95. Irascendum non esse magister iracundissimus disputat.

Iræ esse. Vigilius in Æneid. Haud aliter iustæ quibus est Me-

zentius ire. Odio esse aliquem, vsitatum: iræ esse, inuetum Maronis est: Macrobius Satur. lib. 6. cap. 6.

Irascentia, æ, ἀρΓιλότης. Apuleius de Philosoph. non solum rationabilis & irascentiæ loca possidentur.

Iris, ἶρις, Gallis glaieul, flambe: Italis Iride: Hispanis Lirio Cardeno. Est domestica, & syluestris duum generum. Laudatissima Illyraca duorum quoque generum, Rhaphanitis (quæ Sorani ἀσφαΓαλῖτις) à similitudine, quæ & melior: altera Rhizotomos subrufa (intus) Plinius lib. 21. cap. 7. Iris est Poetarum hyacinthus. Vide suo loco.

Irrationabilitas, ἀλογία, ἀλογιστία. Apuleius in Asclepio Hermetis: Hæc & talis senectus veniet mundi, irreligio, inordinatio, irrationabilitas bonorum hominum: i. bonorum nulla ratio habebitur. Quod cecinit Hesiodus ἔργων lib. 1. vbi, inquit, Οὐδέ τις εὐόρκου χάρις ἔσεται, οὔτε δικαίου οὔτ' ἀγαθοῦ, &c.

Irreligiositas, ἀσέβεια. Fab. Victorinus in 2. Rhetor. Ciceronis: Religio virtus est: Irreligiositas vitium.

Irreprehensibilis, ἀνέλεγκτος, ἀνέγκλητος, pro quo irreprehensus Ouidio. Iul. Firmicus lib. 1. Mathes. Post dictaturæ irreprehensibilis actus.

Irresolubilis, ἀδιάλυτος, irresolutus Ouidio. Apuleius lib. de Philosoph. Pares enim paribus irresolubili nexu iunguntur.

Irreuerens. Spartianus in Caracalla: dixit matri irreuerentem esse.

Irridunt, pro irrident. Sic parire pro parere apud Veteres. Brutus de patientia: Irridunt horum lachrymas. Ex Diomede Grammat. lib. 1.

Irritator, ἐρεθιστής: Seneca Epistol. 109. Cum irritator accessit, tunc illa animi bona velut sopita excitantur.

Isatis, glastum, luteũ Vitruuio, ἰσάτις ἥμερος Dioscorid. Gallis Pastel: Voide, Guaulde: Italis Guado.

Ischæmon, vide Milium.

Istò, Aduerb. istic. Plinius Epistol. lib. 3. Seuero: Destino enim si tamen officij ratio permiserit, excurrere istò.

Istoc, Illoc, pro isto, illo. Plautus in Cistella: Istoc ergò auris grauiter obtundo tuas. Catullus ad Licinium: Lugebat numero, modo hoc, modo illoc.

Ita mihi velim deos propitios, genus iurisiurandi (inquit Asconius in Diuinat.) id est quod dicimus, tantum mihi diuinitas faueat, quantum verum est illud quod dico tibi. Cicero ibid.

ibid. Ita mihi Deos velim propitios, vt commoueor animo, ac toto corpore perhorresco, cum mihi illius diei venit in mentẽ.

Iteratiuum verbum siue frequentatiuum, Diomedes Grammat. lib. 1. Iteratiuum iteratiui, vt à curro curso cursito: video viso visito.

Iteratò, Aduerb. iterùm. Iustinus Histor. lib. 5. Quibus accitis iteratò præliantur.

Itinerarius, Adiect. vt sumptus itinerarius. Lampridius in Commodo: Simulauit se in Africam iturum, vt sumptum itinerarium exigeret, i. viaticum ἐφόδιον.

Iugabilis, ζευγητικός. Macrobius Comment. lib. 1. cap. 6. Nec aliter tam controuersa sibi ac repugnantia, & natura communionem abnuentia promisceri, terram dico & ignem potuisse, nec per tam iugabilem compotentiam fœderari.

Iudicium etiam latè sumitur, de voluntate cuiuspiam vt visum de rebus suis iudicantis, vt D. lib. 16. Tit. 3. l. 1. Si quis tabulas testamenti apud se depositas pluribus præsentibus legerit, Vlpianus iniuriarum agi posse arbitratur, si hoc animo recitatum est, inquit, vt iudicia secreta eius qui testatus est, diuulgarentur. Suetonius in Augusto: Amicorum suprema iudicia morosissimè pensitauit: de testam.

Iülis, idis, ἰουλὶς Aristoteli, & Synesio in Epist. ἴουλος: Venetiis ac Massiliæ Donzella & Domisella: Genuæ Zigurella: vulgo Græcorum Iglecqua: aliis Zillo: Rodi Afdelle. alibi Sgourdelle. Piscis est marinus gregalis omniúmque pulcherrimus, palmi longitudine: cuius dentes adunci: corpus iridem referens colorum varietate, cum linea subcurua à capite ad caudã, pinnaque per dorsum continua. De Iülide Plinius libro 32. cap. 9. Aristotel. histor. lib. 9. cap. 2. & Galenus de aliment. lib. 3.

Iunctissimus, Superlat. Seneca Controuers. lib. 10. Seueri hominis Labieno iunctissimi bellè dicta res ferebatur.

Iuncus simpliciter, & iuncus rotundus siue odoratus, vide in nostro Lexico σχοῖνος. Eius etiam nunc afferuntur flores: Palearumque recentium gustus aromaticus saporque, qui dum mãduntur, inoffensus linguam ferit ac mordicat.

Iuncus quadratus, vel triangularis, vide Cyperus.

Iuniperus, ἄρκευθος, Gallicè Geneure, vel geneurier: Italicè Ginepro: Hispanicè Enebro. Gũmi Iuniperi, quod Gallis Vernix, etiam Sandaraca (quia Arabicè Sandarax) in Officinis vocatur.

Iupiter, etiã antiqua exclamatio. Liuius Andronicus apud Feſtum in verbo Quando:Iupiter,vt muro fretus magis.Terẽtius in Eunucho: Iupiter magne, ô ſceleſtum atque audacem hominem.Catullus Epigram.1. Omne æuum tribus explicare chartis, Doctis, Iupiter, & laborioſis. Alibi, Iupiter, vt triſti lumina ſæpe manu. Ariſtophanes Nubibus: Ὦ Ζεῦ τῆς λεπτότητος τῶν φρενῶν. Pro quo Catullus etiam, Di magni. Cato ſenex, Vita dêum immortalium, quam Statilius Maximus, vt ſcribit Cariſius lib.2. ἐκφώνησιν ἀρχαϊκὴν, vt ὦ πόποι dicebat.

Iurare in acta principis. Suetonius in Tiberio: Ideoq; vt imperium iniret, & patris patriæ appellationem, & ne in acta ſua iuraretur, obſtinatiſsimè recuſaſſe. Et infrà: Sed exempli cauſa cauendum, ne ſe Senatus in acta cuiuſquam obligaret.

Iurator: vtitur præter Senecã Macrobius lib.5. cap.19. teſtatum faciebat eſſe iurator, de quo iuraret.

Iuratio, ὁρκωμοσία. Macrobius Saturnal. lib.1. cap.6. Verba iurationis concipit, nullam eſſe in villa ſua ſcropham. Ibidem, ea facetiſsima iuratio.

Ius ſibi dicere in rem aliquam, eſt priuata authoritate nec adito magiſtratu, rem pro ſuo iure capere atque vt propriam vſurpare. D.lib.4. Tit.2. l.13. Quiſquis igitur probatus mihi fuerit rem vllam debitoris, vel pecuniã debitam, non ab ipſo ſibi ſpõte datam, ſine vllo iudice temere poſsidere vel accepiſſe, ſibiq; ius in eam rem dixiſſe, ius crediti non habebit.

Ius pro neceſſitudine atque cognatione. Marcianus D.lib.1. Tit. 1. Nonnunquam ius etiam pro neceſsitudine dicimus, veluti eſt mihi ius cognationis vel adfinitatis.

Ius ſibi dicere, magiſtratus authoritatem vſurpare, quorum ius dicere ſolùm intereſt: taléſq; χειροδίκαι Græcis, quibus δίκη ἐν χερσὶν, vt inquit Heſiodus. Vetitum autem legibus, ne quis ſibi ius dicat. Viſq; & tunc, quotiens quis id quod deberi ſibi putat, non per iudicem repoſcit, vt teſtis Calliſtratus D.lib.48. Tit.7 l.7. vbi & hæc: Quiſquis igitur probatus mihi fuerit, rẽ vllã debitoris, nõ ab ipſo ſibi traditã, ſine vllo iudice temere poſſidere, eumq; ſibi ius in eã rem dixiſſe, ius crediti non habebit.

Iuris ſcrupuloſitas. Vlpianus D.lib.28. Tit.3. l. 12. Licet iuris ſcrupuloſitate, nimiaq; ſubtilitate teſtamentũ ruptũ videatur.

Iuridici, qui iuri dicũdo præſunt. Iul. Capitolinus in M. Antonino: Datis Iuridicis Italiæ conſuluit, ad id exemplum quo Adrianus Conſulares viros reddere iura præceperat.

Iuſtu-

Iusiurandum remittere. Paulus D.lib.12. Tit.2.l.6. Remittit iusiurandum qui deferente se, cũ paratus esset aduersarius iura re, gratiam ei facit, contentus voluntate suscepti iurisiurandi.

Iusiurandũ referre, est alterius iureiurando stare malle, quàm suo. Vlpianus D.lib.12.Tit.2.l.24. Datur autem & alia facultas reo, vt si malit referat iusiurandum. Ibid. relatio iurisiurãdi, cui delatio opponitur. Et l.38. Paulus: Manifestæ turpitudinis & cõfessionis est, nolle nec iurare, nec iusiurandum referre. At Plato 12. de leg. vtrumque fieri vetat.

Iusta statura, quæ quadrata dicitur à Columella lib. 7. inter proceram & exiguam: & à Plauto in Asinaria, commoda statura. Tranquillus in Tiberio: Corpore fuit amplo atque robusto, statura quæ iustam excederet. Celsus lib.2. Corpus habilissimum quadratum est, neque gracile neque obesum. Vide τετράγωνος in nostro lexico.

Iuuerna, hierna Claudiano, Hybernia Cæsari & Plin. Lycophroni κέρνη, Aliis βερνία: Aristoteli & Straboni 4. ἵερνη & ἰουερνία Ptolemæo. Mela lib.3. cap.7. Super Britanniam Iuuerna est.

Iynx, ἴυγξ Aristoteli Historiæ lib. 2. cap.12. Gallis Turcot, vel Terco, Turbot: Italis Collotorto, stortacol, Capetorto, vertilla, & Neapoli Formicula (quia formicis vescitur) Hispanis Torzicuello: In Atho monte Græciæ Alcion. Auis est paulò maior fringilla varij coloris: cui collum circumagitur, lingua serpentibus similis, prælonga, (qua exerta formicas venatur & attractas deuorat) vngues vtrinque bini, Plinius libro 11. cap.47. Sed omnibus quaterni digiti, tres in priore parte, vnus à calce. Hic deest quibusdam crura longa habentibus. Iynx sola (immò & psittaci, pici, auesque nocturnæ) vtrinque binos habet. Eadem linguam serpentium similem in magnam longitudinem porrigit. Collum circumagit in auersum. Vngues ei grandes ceu gracculis. Alia est σεισοπυγὶς siue motacilla, licet Grammatici confundant. Vide Motacilla.

Labellum. Catull⁹ ad Cameriũ: Te quæsiuimus in minore cãpo, te in circo, te in omnib⁹ labellis. vbi Interp. balneis, thermis. Sic à Cicerone, inquit, labrũ dicitur. Et ab Ouid. in 4. Fast. Nec dryadsa,

nec nos videamus labra Dianæ. Et in Ibin: Quique verecundæ ſpeculantem labra Dianæ. Sed errat, nam labrum nõ balneũ, ſed balneatoriæ ſuppellectilis inſtrumentum eſt. Et locus Ciceronis in Epiſt. Labrum ſi in balneo non eſt, fac vt ſit.

Labem patrimonij facere, patrimoniũ labefactare ac perdere: patrimonio excidere. Iulius Firmicus Matheſ. lib. 3. Maxima enim faciet pericula & labem patrimonij.

Laborare in famam, pro laborare de fama ac ſolicitum eſſe. Seneca lib. 3. de Ira: Conſcientiæ ſatisfaciat, nil in famã laboremus, ſequatur vel mala dum bene merearis.

Laburnum, vide Anagyris.

Lacertus piſcis, σαῦρος. Cuius diuerſa genera. Eſt enim Colias, κολίας (Plinio Colias, & Graculus: dicit enim draconẽ piſcem gragulo ſimilem) Genuæ Lacerto: Maſsiliæ Coguiol. Scõbro omnino ſimilis eſt, differens lineis obliquis punctiſque nigris, vnde σκολιόγραπτος, vel vt alii κοιλιόγραπτος dictus ab Ariſtotele apud Athenæum lib. 7. Plinius lib. 32. cap. vlt. Colias Parianus, ſiue Sexitanus è patria Betica, Lacertorum minima. Sic legend. Vide Ariſtotel. Hiſtor. lib. 9. cap. 2. Aliud Lacertorũ genus, Trachurus, τράχουρος (& σαῦρος dictus generis nomine: & nunc vulgo Grecorum σαυρίδι: aliis σαφρίδι) Venetis Suro: Romanis Sauro: Gallis Maquereau baſtard, i. ſcõbrus ſpurius: aliis Gaſcon: à Santonibus Cicharon: in Gallia Narbonẽſi Saurel, vel Sieurel. Piſcis eſt marinus, gregalis abſque ſquamis, ſimilis ſcombro: diſcrimen in linea obliqua, ſerrata, à capite ad caudam producta: De eo Oppianus 2. Halieut. Eſt & σαυρὶς Speuſippi apud Athenæũ lib. 7. Noſtris Becaſſe, aliis Aiguille, piſcis marinus Acui τῇ βελόνῃ ſimilis, breuior, pedalis, ſed craſſior. Cui roſtrum acutius ac breuius, recuruum: maxillæ ſerratæ: à podice pars reliqua ſcombris ſimillima. Quin & Lacertus maris rubri: cuius meminit Ælianus. Hic virgatus lineis aureis interpoſita argentea.

Lacuna etiam Lactantio Gram. cauitas ſiue κοιλότης labri ſuperioris, φίλτρον Polluci lib. 2. Onomaſtici: cui & cauum labri inferioris νύμφη ſiue τύπος.

Lacus anguillarius, D. lib. 18. Tit. 1. l. 69. ex Proculo.

Lætanter, i. læte, lætanti animo Ciceř. Lampridius in Commodo: Quod Commodus lætanter accepit.

Læua numina, Dii qui non iuuandi poteſtatem, ſed vim nocendi habent (Nã Deos quoſdã, vt prodeſſent celebrabãt: quoſdam

dã,ne obeſſent,placabãt)quod de Veioue apud Gelliũ.l.5.c.12. vbi & hæc: Propterea Vergiliũ quoq; aiũt multæ antiquitatis hominẽ ſiue oſtentationis odio peritũ,numina læua in Georgicis deprecari: ſignificantem quandam vim eſſe huiuſcemodi deorum in lædendo magis quam in iuuãdo potentem:Verſus Vergilij hi ſunt:In tenui labor,at tenuis non gloria:ſi quem Numina læua ſinunt,auditque vocatus Apollo.

Læuorſum,apud Feſtũ,quin & Apuleiũ Floridor.lib.1.Cũ igitur aquila eò ſeſe extulit nutu elemẽti læuorſum vel dextrorſũ.

Lagopus auis,λαγώπους, Gallis Perdrix blanche: Italis Pernice bianca di montagna, vel Perdice alpeſtre: quæ Attagen albus quibuſdam. Tota candida eſt excepta cauda quæ nigricat: Pedes vt leporis hirſuti: roſtrum Attagenis. Plinius lib.10. cap. 48. Alpium peculiaris præcipuo ſapore lagopus. Pedes leporino villo ei nomen hoc dedere: cætero candidæ, columbarum magnitudine.Non extra terram eam veſci facile,quando nec viua manſueſcit, & corpus occiſæ ſtatim marceſcit.Eſt & alia nomine eodem, à coturnicibus magnitudine tantùm differens,croceo tinctu,cibis gratiſſima.Hæc fortaſſe Lagopodis ſpecies,quæ Italis circa Tridentum Otorno,& Colmeſtre circa Verbanum lacum.

Làmia piſcis (vnde & Lamiarum ſtrygum nomen , quod vt lamiæ voraciſſimæ: à λαιμὸς guttur:ex quoguloſus λαίμαργος) λαμία Ariſtoteli, & καρχαρίας (teſte Athenæo , licet quidam diſtinguant)& σκύλλα:Baionæ frax:In Italia, Prouincia,Hiſpania Lamiæ nomen remanſit. Piſcis in longis cartilagineis, & cetaceis cenſendus eſt, potius quàm in planis vt à Plinio lib. 9.cap.24. Tanto oris rictu dehiſcit, tantæque voracitatis eſt, vt & loricatum hominẽ deuoraſſe compertus ſit. Itaque de hoc intelligunt,qui Ionam deglutierit.

Lampſana, λαμψάνη (vulgo Cretenſium λαμψαγίδα) olus ſylueſtre inter ſegetes: Northmani vocant Quelloques: Itali Lazana,& Landri.Lege Plin.lib.19.cap.8.vbi Lãpſana,& cyma ſyllueſtris appellatur.

Lampyris Plin.cicindela, quibuſdam noctiluca, λαμπυρὶς vel λαμπουρὶς, & πυγολαμπὰς Ariſtot.φάλαινα Nicandr.& φάλη Lycophr. κυσολαμπὶς Heſych.Ital.luciola, lucio: Gall.ver luyſant: mouſche-claire.

Laniatio,i.laniatus.Seneca 2.de Clementia:Et nullum certius, quàm quod in cædes hominum & laniationes peruenit.

Lanipendia. Pomponius D. lib. 24. Tit. 1. l. 31. Sed si vir lana sua vestimentum mulieri confecerit, quamuis id vxori confectũ fuerit, & vxoris cura, tamen viri esse. neque impedire, quòd in ea re vxor tanquam lanipendia fuerit, & viri negotium procurarit.

Lapidare, λιθοβολεῖν, λεύσαι siue λιθάζειν, lapidibus obruere. Hirtius de bello Hispanensi: Qui legatos iugulasset, lapidare, & ei manus intentare cœperunt.

Lapidarius, λιθουργός, λατύπος. Præter Vlpianum vtitur Iul. Firmicus Mathes. lib. 3. Lapidarios facient aut pollinctores.

Lapsabundus. Seneca Epist. 53. Alterius fnndamenta lapsabunda, in mollem ac fluidam demissa humum.

Largißimè. Suetonius in Augusto: Quoties largissimè se inuitaret.

Laricina resina, gracilis, mellei liquoris, virus redolens, Plinius author. lib. 24. cap. 6. In Officinis pro terebinthina venditur. Affertur tamen & è terebintho, vera terebinthina, sed rarior est. Hæc non virosa, sed suauiter odorata.

Larualis, laruæ speciem habẽs, laruæ instar, μορμολυκειώδης. Author lusus in Priapum: Ad me nocte solet venire, & affert Pallorem maciémq; larualẽ. Apuleius in Apologia: Tertium mendacium fuit, macilentam vel omnino euisceratã formam diri cadaueris fabricatam, prorsus horribilem & larualem.

Larus, vide Gauia.

Lasciuißimus, ἀσελγέστατος. Suetonius in Tiberio: Cubicula plurifariam disposita tabellis ac sigillis lasciuissimarũ picturarum & figurarum adornauit. Apuleius in Apologia: Cuius ille lasciuissimus versus est.

Laserpitium verum reperitur in montibus Sabaudiæ, & circa Geneuam: De laserpitio vide quæ scripsimus in Lexico in voce Σίλφιον, & ὀπός.

Lata fuga, i. exilij species & certorum locorum interdictio: D. lib. 48. Tit. 22. l. 5.

Latebra scribendi, στεγανογραφία, scriptura occulta. Gellius lib. 17. ca. 9. Quænã verò litera, pro qua subderetur, antè iis (sicuti dixi) complacebat, qui hãc scribendi latebram parabant. Ibid. furtiuum scriptum & literas secretiores vocat. Rursus: Profunda quædam & inopinabilis latebra.

Lateralia, vulgò bouges, i. bulgæ: quibus vtuntur mercatores Germanici. suspenduntur equorum lateribus ac lumbos onerant.

onerant. vt dixit Horatius 2.Serm.ſat.6.de mulo: Mantica cui lumbos onere vlceret, atque eques armos. Scæuola D. lib. 32. l. 102. His verbis legauit: Vxori meæ lateralia mea viatoria & quicquid in his conditum erit, &c. vbi multoties hoc nomen repetitum, propter ignorationem vocis variante ſcriptura, quæ & Lateraria perperàm obtrudit. Ibidem, pecuniam in lateralibus condere.

Latibulum temeritatis, Apuleius in Apologia: Ibi verò Æmylianus, cùm te quoque acrius motum, & ex verbis, rem factam videret, quærere occœpit ex diffidentia latibulũ aliquod temeritati.

Latus. Notanda loquendi forma, In cõtrario latere agitare, pro in contrariam partem diſputare. Vlpianus D.l.39. T.2.l.11. Quæ ſpecies eſt in contrario latere apud Marcellum agitata. Quæ tranſlatio ex re equeſtri.

Laudare, interdum diuerſo ſenſu pro ſinere & χαίρειν ἐᾷν, vt & Græcè αἰνεῖν. Virgilius 2.Georg. Laudato ingentia rura, Exiguum colito. Quo imitatus eſt Heſiodum 2. ἐν ἔργοις, vbi: Νῆ' ὀλίγην αἰνεῖν, μεγάλῃ δ' ἐνὶ φόρτια θέσθαι.

Laudatior, ἐπαινετώτερος. Gellius lib.4.cap.9. Quantò maiora auctioráque ſunt, etiam tantò laudatiora ſunt.

Laudes congerere alicui, i. aliquem ampliter laudare. Suetonius in Tito: Tantas mortuo gratias egit, laudéſque, quantas congeſsit ne viuo quidem vnquam, atque præſenti.

Laudicœna, *æ*. Plinius Epiſtol.lib. 2. Maximo: ſequuntur auditores actoribus ſimiles conducti, & redempti mancipes: in media baſilica, tam palam ſportulæ, quàm in triclinio dantur: Ex iudicio in iudicium pari mercede tranſitur: Inde iam non inurbanè σοφοκλεῖς vocantur. Iiſdem latinum nomen impoſitum eſt Laudicœnis.

Lauer, vide Sion.

Lauo, *lauis*. Catullus in Egnatium: Aut quilibet, qui puriter lauit dentes.

Lauo, *is*, dicebant antiqui. Plautus in Pſeud. Tabellas eas lachrymis lauis. Virgilius: Luminis effoſſi fluidum lauit inde cruorem: ex Diomede Grammatices lib. 1.

Laurus Tinus, laurus ſylueſtris: Romæ Lantagine, Venetiis lauro ſylueſtre: alibi Moleſſo, vt Sannio, quæ Oenotria olim, nũc Abruzzo. Laurus pumilla eſt, foliis inodora, admodum florida etiam hyeme, quo maximè expetitur in opere topiario.

Plinius lib.15.cap.de lauri generibus: Postea accessere genera, Tinus, hanc syluestrem laurum aliqui intelligunt. nonnulli sui generis arborem. Differt colore, est enim ei cerulea bacca. Hæc ille. Tinus admodum alsiosa est, multísque locis hospitari nescia, nisi radices testa, lapide, aut rudere circumposito atque obruto muniantur. Ita lætè prouenit. Tinum esse volunt φιλύκην Theophrasti lib.1.histor.cap.14.& 3.cap.4. cum sit ipsi ἀγρία δάφνη.

Laurus Taxa, vide Hippoglossa.

Laxamentum ventris, ventris solutio, apud Macrob. Satur.7. cap.11. Laxamentum ventris comitatur timorem.

Lectio senatus, apud Suetonium in Augusto.

Legi facilis, pro lectu facili. Gellius lib.17.ca.9. Incorruptam epistolam & facilem legi præstabant.

Legum præses & custos, δεσμοφύλαξ, Seneca lib.1.de Ira: Ita legum præsidem, ciuitatísque rectorem decet.

Leguleus, non legulus, qui legit oleas apud Varronem, & Caton. D.lib.7.Tit.1.l.13.vbi de oliuetis: magnum apparatum sint desyderatura opificum forte, vel leguleorum.

Legumentum, ὄσπριον, legumen. Gellius lib.4.ca.11. Opinati enim sunt plerique κύαμον legumentum vulgò dici.

Lenciscus, vide Mugil.

Lenocinium præbere. Scæuola D. lib.24. Tit.3. l.47. Si tamen ex mente legis sumet quis, vt nec accusare possit qui lenocinium vxori præbuerit, audiendus est: id est, cuius lenocinio mulier adulterata fuerit.

Lenocinè, Aduerb. Quæ gladiatorè, quæ lenocinè faceret, actis vrbis indi iubebant, Lampridius in Commodo.

Lens palustris (de qua Plinius ex Dioscoride, lib.22.cap.25.) φακὸς τελμάτων: Gal. lentille d'eau: Ital. Anarina, & Lēticularia. Quæ pictura exprimitur à Matthæolo in Dioscoridem pro altera lentis specie, est λέμνα siue λέμμα Theophrasti Histor. plant. libr.4. quæ Oxyn forma repræsentat. De qua nos in Lexico.

Leo crustatorum generis, λέων. Athenæo. leo (ἐκ τῶν μαλακοδέρμων) maior est astaco. De eo Plinius lib.9.cap.31. Cancrorum genera carabi, astaci, mææ, paguri, Heracleotici, leones. lib. verò 32.cap.11. notam addit: Leones, quorum brachia cancris similia sunt, reliqua pars locustæ.

Lentiscus, σχῖνος, Gallis Lentisque: Italis Lentisco, & stinchi in Apulia.

Apulia:Hiſpanis Mata, Bianca.Ex eo reſina lentiſcina, Maſtiche, μαςίχη, ſiue σχινίνη ῥητίνη: Gallis Maſtic:Italis Maſtiche. Hiſpanis Almaſtiga.

Leonina ſocietas, Vlpianus D.lib.17. Tit. pro Socio.l.29. Ariſto refert Caſſium reſpõdiſſe, ſocietatem talem coïri non poſſe, vt alter lucrum tantùm, alter damnum ſentiret:& hanc ſocietatem leoninam ſolitum appellare. Alluſit ad apologum Æſopicum.

Lepas, vel Lopas Plauto in Rud. λεπὰς Ariſtoteli) & Diminutiuè λοπάδια Tarentino in Geoponicis)Gallis œil de bouc: Northmaniſque Berlin,& Berdin: Venetis Plantalena: Græcorum vulgo hodie Petaglida. Piſcis eſt teſtacei generis non δίθυρον,ſed μονόθυρον.Huic enim ſcutuli inſtar vnica teſta, intus ſcutellæ modo caua, polita,qua lepas continetur cornibus totáque facie cochleis terreſtribus non abſimilis. Saxis depactiſque lignis in mari adhæreſcunt, vt clauorum capita repreſentent. De his Ariſtoteles lib.Hiſtor.5.cap.4.Eſt & lepas fera, (has vt ὠτία Interpres Nicandri, Otia vocat Plinius lib. 32.ca. vlt.)λεπὰς ἀγρία Ariſtoteli Hiſtor.li.4.cap.4.& θαλάττιον οὖς,auris marina(diuerſa ab ea,quæ ὠτάριον, ſiue οὖς ἀφροδίτης Athenæo lib.3.i.auricula,ſiue auris Veneris,quæ ſpecies pectunculorum)noſtris Northmanis, Gouſiche: Cuius & teſta ſingularis, magna,foris gibba,virgata, multiſque foraminibus peruia:Intus politiſſima atque elegantiſſima margaritarũ coloris ac ſplendoris,ob id in aurificinis expetita.Lepas fera,nunc vulgo Græcorum Σαπτζόνικη.

Lepidium,λεπίδιον. Lepidium Plinij,& Pauli Æginetæ Iberis ſecunda, eſt Piperitis herbariorum:Gallis Poiurette. Alia eſt herba Lepidion Dioſcoridis.

Lepus marinus,λαγὼς θαλάσσιος: Monſpeſſulanis Imbriago: de quo Nicander, Dioſcorides,lib.2.cap.20. Ælianus Animal. lib.32.cap.19.Plinius lib.9.cap.48.& lib.32.cap.1. Maxima inter authores varietas. Plinius offæ informi comparat. Ælianus cochleæ exenteratæ: Dioſcorides loligini paruæ (quem vidi Venetiis, carne molliſſima.) Et ſic Apuleius in priore Apologia: Hunc adeo piſciculum, quem vos leporem marinum nominatis, plurimis qui aderant oſtendi. Nec dum etiam decerno, quid vocẽt,niſi quærã ſanè accuratiùs, quod nec apud veteres philoſophos proprietatẽ eius reperio,quanquã ſit omnium rariſſima,& Hercule memorãda. Quippe ſolus ille quantũ ſciã,

cùm ſit cætera exoſſis xii. numero oſſa, ad ſimilitudinem talorum ſuillorum, in ventre eius connexa, & cathenata ſunt. Litoribus maris Northmanici circa Cadomum, poſt maris refluxum quædā eiectamenta relinquuntur offæ maximæ, informi ſimillima, quorũ ſubſtãtia mucoſa, ac viſcoſa, pellucida, & ſubalbicãs. Ea cùm mare alluit, antè immobilia, mouere ſe incipiũt, ac viuere ſe teſtantur. Intantum verò venenata, vt ſi quis contrectarit faciémque attigerit tota intumeſcat atque inflammetur cum oculorum periculo. Hoc ego leporis marini generibus adnumero, licet alij pulmonem marinum faciant. Vidi & Venetiis vbi pota di mar vocatur. habet quaſi flagella ſiue digitos quorum extremis ametheſtinus color elegantiſſimus.

Leuare tempus, tempus traducere animi leuandi cauſa. Gellius l.18.c.13. Saturnalibus Athenis alea quadam feſtiua, & honeſta luſitabamus huiuſcemodi: Vbi conueneramus compluſculi eiuſdem ſtudij homines, ad leuandum tempus, captiones quæ ſophiſmata appellantur, mente agitabamus.

Leuare veſicam vide Secedere ad officia naturalia.

Leuiuſculus, cuius Poſit. leuiculus Cicer. vt molliculus, molliuſculus. Plinius Epiſtol. lib.1. Facit verſus quoſdam ſanè ſed data opera molliuſculos, leuiuſculóſque, duriuſculos quoſdam.

Lex iudiciaria, quam tulit Aurelius Cotta prætor, qua communicata ſunt iudicia Senatui & equitibus Romanis & Tribunis ærariis Rurſus deinde Pompeius in Conſulatu ſecũdò promulgauit, vt ampliſſimo ex cenſu ex centuriis aliter quàm antea lecti iudices, æquè tamen ex tribus ordinibus res iudicarent, Aſconius Pædianus in Orat. Cicer. in Piſonem, vbi: Ecquid vides? ecquid ſentis lege iudiciaria lata quos poſthac iudices ſimus habituri?

Lex annaria, qua cautum erat, ne quis ante præſtitutos annos honores adipiſceretur. Lampridius in Commodo: Venia legis annariæ Conſul eſt factus.

Libamentum dare, guſtum dare Senecæ, i. præbere aliquod ſpecimen. Gellius lib.16.cap.8. Sed hoc iam breue ex Dialectica libamentum dediſſe, nunc ſatis erit. Rurſus lib.20 c.vlt. Primitias quaſdam & quaſi libamenta ingenuarũ artiũ dedimus.

Liberalia iudicia, in quibus de liberali cauſa ac libertate alicuius agitur. Vlpianus D.lib.2.T.12.l.3. Liberalia quoque iudicia omni tempore finiuntur.

Liberatio pro ſolutione. Paulus D. de verborum ſignif. Liberatio-

rationis verbum eandem vim habet,quàm ſolutionis.

Liberationem debitori legare, D.libro 34.Tit.3.l. Omnibus e-nim debitoribus,ea quæ debent rectè legantur.Ibid.Si mihi li beratio relicta ſit.

Libertini dedititij,de quibus in Iuſtiniani inſtit. Qui apud antiquos manumittebantur, modò maiorem, & iuſtam liber-tatem conſequebantur, & fiebant ciues Romani: modò mi-norem & latini Iuniani ex lege Iunij Norbani fiebant:Modò etiam inferiore, & fiebant ex lege Sentia dedititij. Nam ſi quiſquam diu ſeruitutem ſeruierat, ſupplicium ex delicto de-diſſet,vt aut inſcriptus fuiſſet, aut in publicum carcerem con-iectus, aut ex delicto verberatus, & ſe delinquiſſe confeſſus fuiſſet, dein gratia inita à domino manumitteretur, Liberti-nus dedititius vocabatur, ad exemplũ videlicet peregrinorum dedititiorum. Nam cùm aliquando peregrini quidam Roma-norum vectigales, elatis animis bellum repentè aduerſus eoſ-dem ſuſcepiſſent, tum victi vi, abiectis armis, ſe victoribus de-didiſſent, hactenus humanè tractati ſunt à Romanis, vt vitam quidem impetrarent, ſed hac velut ignominia notarentur, vt Dedititij deinceps vocati ſint, quia ſe dedidiſſent. Vide Poli-tian. Miſcellan. 84.

Libido vrinæ,mingendi appetitus. Gellius lib. 19.ca.7. Quæ-rit cur accidat,vt eum qui propter ignem diutius ſtetit, libido vrinæ laceſſat.

Libidinoſiſſimus, Superlat. Lampridius in Heliog. vaſa non-nulla ſchematib. libidinoſiſſimis inquinata.

Libitinenſis porta,, qua efferebantur mortui. Lampridius in Commodo de prodigio eius mortis: Ipſe in pullis veſti-mentis præſidens, galea eius bis per portam Libitinenſem e-lata eſt.

Librarius,vnius libræ.Cum Columella Gellius lib. 20.cap.1. Nam librariis aſſibus in ea tempeſtate populus vſus eſt.

Librarius:D.lib.vlt.T.6.l.vlt.Librarij quoque qui docere poſ ſint:& horreorum librarij, & librarij depoſitorum, & librarij caducorũ, numerantur ab Arcadio inter eos, quibus aliquam vacationem munerum grauiorum conditio tribuit.

Libratio. Diomedes Grammat. libro 3. Autor huius libra-tionis Agretius.

Liburnæ. Eutropius li.2.de bello Punico: In mari dimicaue-runt paratis nauibus roſtratis,quas liburnas vocant.

Licentiam habere. Iulianus D.li.24.T.2.l.6. Tūc si quinquennium à tempore captiuitatis excesserit, licentiam habet mulier ad alias migrare nuptias.

Ligaturæ, περιάμματα, amuleta. Fabius Victorinus 1.Rhetor.Ciceronis: Medici officium est curare, sed quia multi & incantatione & ligaturis curant.

Ligneus translatè de emaciato. Catullus ad Furium: Et cum coniuge lignea parentis, i gracilis atque exucci corporis Senecæ, τοῦ σώματος ἀποξύλου. Alexis apud Athenæum: Ἀκρολίπαροι, τὸ δ' ἄλλο σῶμα ἀπόξυλον. Sic vulgò dicimus, il est sec comme bois, de strigoso atque macilento. Lucretius in 4. Neruosa, & lignea dorcas. Terentius, Puellas curatura iunceas reddi dixit, i. tenues Καννάβους dici ostendimus in Lexico.

Ligneolus, vt lingneolæ figuræ. Apuleius de Mundo, Illi qui in ligneolis hominum figuris gestus mouent, i. νευρόσπασοι.

Lignum, de testamento quod ligneis tabulis describi solebat. Thryphoninus D.libro 37. Tit. 4.l.19. Quod vulgò dicitur, liberis datam bonorum possessionem contra lignum esse (i. contra tabulas.) Sic intelligendum, &c. Qua in significatione etiam vsurpauit Apuleius. Vide Duarenum 2. Disput.cap.30.

Ligustrum, κύπρος. Plinius libro 12.cap. 24. Cyprus in Ægypto est arbor Ziziphi foliis, semine coriādri, flore candido, odorato. Quidā hanc esse dicūt arborē quæ in Italia ligustrum vocetur. Et lib.24.cap. 10. Ligustrum eadem arbor est, quæ in oriente Cypros. Sed tale ligustrum, nemo nunc iudicat. Error hinc natus, quia Cypros Dioscoridis proximè accedit ad ligustrum Latinorum, quod Gallis Troesne: Italis Conistrella, vel Conastrello, Guistrico. Hoc ligustrum, non est arbor, sed frutex: nec folia oleæ adsimilia sunt, nec viridiora: nec similiter flores suauis odoris. Itaq; Cypros Dioscoridis esse nō potest, quicquid asserat ter doctus Matthæolus.

Limitanei duces, qui limites imperij tuentur. Lampridius in Alex. Seuero: Sola quæ de hostib. capta sunt, limitaneis ducibus, & militibus donauit.

Lineamentatio, lineamentorū ductus, ὑπογραφή: Iulius Firmicus Matheseos lib.1. Vnde enim sese singuli propria corporis lineamentatione cognoscunt.

Lineola, æ, parua linea, γραμμίδιον. Gellius lib.10.cap.1. Tribus tantum lineolis III. incisis significatus est.

Lines

Lines. D. libro 19. Tit.1. l.15. Lines, & labra, & ſalientes, fiſtulæ. Vbi fortaſſe λινοὶ legi debet funes repoſuit Budæus.

Linium, vide Præminiſtrare.

Linguæ obligatio, i. impedimentum ac vinculum : cui vitio lingua ſoluta atque expedita opponitur. Iuſtinus Hiſtor. lib.13. Cyrene autem condita fuit ab Ariſteo, cui nomen Batto propter linguæ obligationẽ fuit. ἀγκυλόγλωσσον hoc vocant Græci. Infrà ait, Linguæ nodis ſolutis, loqui primum cœpit.

Linguæ titubantia (quæ oris titubãtia Suetonio) Macrobius Saturnal. lib.7. cap.6.

Linguarium, inſtrumentum quo lingua alicui occluditur, φορβεία, στόμιον, ἢ περιστόμιον. Seneca de Benefic. lib.4. cap.36. Ecce vt doleat tibi, vt poſtea conſyderatius loquaris (quod dicere ſolemus) linguarium dabo. Plautus Trinumo: Occluſiſti linguam, nihil eſt quî reſpondeam. Rurſus in Milite: Quippe ſi reſciuere inimici conſilium tuum, tibi Tuopte conſilio occludunt linguam, & conſtringunt manus. ἀποστομίζειν.

Lingulæ loliginum, apud Apuleium in Apologia, de gladiolis loliginum, i. oſſiculis inſtar cultelli. Nam, vt author Gellius lib.10. cap.25. Veteres lingulam (ſcriptum & ligulam) etiam dixerunt gladiolum oblongum in ſpeciem linguæ factum: cuius meminit Næuius in Tragœdia Heſiona, Sine mihi gerere morem, videar lingua verum lingula.

Lingulaca piſcis, vide Solea.

Linter, etiam vas vno ligno exſculpto, vt nauis, quo vtuntur alueo in vindemia: Nauia dicitur à Feſto Pompeio. Tibullus lib.1. Eleg. 4. Aut mihi ſeruabit plenis in lintribus vuas.

Linteum, quo facies extergitur. Catullus in Aſinium: manu ſiniſtra Non belle vteris in ioco, atque vino: Tollis lintea negligentiorum. Infrà ſudaria vocat.

Liquabilis, qui liqueſcere poteſt, τηκτός. Apuleius in Apologia: Virgilius (ad Magiam) enumerat, laurum fragilem, limum durabilem, cæram liquabilem. Habet autem Poeta Ecloga 8. Limus vt hic dureſcit, & hæc vt cæra liqueſcit.

Lignatio, χώνευσις. Flauius Vopiſcus in Aureliano: Dicens plus auri eſſe in rerum natura quam argenti, ſed aurum per varios bractearum filorum & liquationum vſus perire.

Liquentius Aduerb. liquidius. Gellius lib.18. cap.5. Sed vt purè liquentiuſque eſſet.

Liquidè ſerenum cælum, i. purè. Gellius lib.2.cap.21. Nox fuit, & clemens mare, & anni æſtas, cælumque liquidè ſerenum.

Liquiditas, tis, διυγρότης. Apuleius lib.de Mundo: Supernis omnibus, vt videri poteſt, aëris liquiditate, ad modum tegminis ſeptis & opertis.

Liquidò iurare, i. verè: Quæ locutio hinc manauit, quòd veteres nihil vt verum adfirmare auderent (iuratique Arbitror dicebant in re compertiſsima) præſertim in iudiciis, niſi quod liquidum, i. clarum certumque eſſet. Vlpianus D.lib.12.Tit.2. l.18. Cogetur docere reus liquidò ſe iuraſſe. Sic Cicero in Academ. quæſt. & pro Font. In Verrem 6. Confirmare hoc liquidò Iudices poſſum.

Liſæ, σφαγίτιδες Celſo lib.4.cap.1. Sunt autem liſæ teſte Donato, venæ maiores gutturis, quibus interſectis animal confeſtim emoritur: Vnde eliſum, quicquid ex tali cauſa mortuum eſt.

Litare ſacrificium dicitur, quando hoſtia ac victima fauſta denunciat. Suetonius in Auguſto: Circa Peruſiam, ſacrificio non litante, cùm augeri hoſtias imperaſſet.

Litem inter ſe iungere. Vlpian. D.lib.44. Tit.6.l.1. Et quòd fieri poteſt, vt duo in necem eius litem inter ſe iungant, qui cum ipſo litigare non poterant.

Literæ exoleſcentes, διερρυηκότα γράμματα, i. fugientes Ciceroni, caducæ Plinio. Suetonius in Auguſto: Nactus puerilem imagunculam penè iam exoleſcentibus literis inſcriptam.

Literæ laureatæ, i. literæ victrices Ciceroni in Epiſtol. ad Atticum. Moris fuit (inquit Brodæus Miſcellan. lib. 1. cap.33.) apud Romanos, vt quoties imperator hoſtium exercitum deleuiſſet, aut vrbem expugnaſſet, lauro victoriæ ſigno literas inuolutas ad Senatum mitteret. Liuius lib.5. Decad.5. Literæ à Poſthumio laureatæ ſequuntur, Victoriam populi Rom. eſſe. Ouidius Amorum 1. Eleg.11. Non ego victrices lauro redimîre tabellas. Cicero in Piſonem: Ne tum quidem Paule noſter tabulas Romam cum laurea mittere audebas. Appianus in Mithridatico: καὶ Λούκολλος περὶ τῶν δὲ ῥωμαίοις ἐπέστειλε τὰ γράμματα δάφνῃ περιβαλὼν, ὡς ἔθος ἐστὶν ἐπὶ νίκαις.

Literas neſcire, pro neſcire pingere ac ſcribere. Paulus D.lib. 48. Tit.2.l.3. Item ſubſcribere debebit is qui dat libellos, ſe profeſſum eſſe: vel alius pro eo, ſi literas neſciat. Sic literarum ſciētia ac-

tia accipitur l.pater de acq.her.Suetonius in Nerone: Et cum de supplicio cuiusdā capite damnati, vt ex more subscriberet, admoneretur: quàm vellem, inquit, nescire literas.

Literator linguæ Latinæ, Gellius lib.16.cap.5.

Literatus, στιγματίας, literis notísque compunctus. Plautus in Casina: Si hic literatus me sinat, Quod bonum, atque fortunatum mihi sit. Et in Rud. Nam hæc literata est, ab se cantat cuia sit. Veteres enim seruorum faciem inurebant. Valerius Max. Seruus ab eo vinculorum pœna coercitus, inexpugnabilique literarum nota per summam oris contumeliam inustus. Ob id Plinius lib.18. cap.3. inscriptos vultus dixit: At nunc eadem illa vincti pedes, damnatæ manus, inscripti vultus, exercent. Quod fieri vetat Phocylides. Vide Στιγματίας in nostro Lexico.

Literatior, Comparat. Seneca Quæst.Nat.lib.4.cap.13. Quid istas, inquis, ineptias, quibus nec literatior fit quisquā, nec melior, tam operosè persequeris?

Lituus & tuba, (quæ diuersa sunt,) confunduntur à Macrobio Satur. lib.6.cap.7.

Localis, τοπικός, vt aduerbia localia, apud Probum.

Localiter, τοπικῶς. Diomedes Grammatices lib. 1. Aduerbia localiter posita.

Locatores meretricum, aut lenones, apud Iul. Firmicum Matheseos lib.4.

Locupletissimè Aduerb. In Epitome Sexti Aurel. Victoris in Vespasiano: Huius inter cætera bona illud singulare fuit, inimicitias obliuisci, adeò vt Vitelli hostis sui filiam locupletissimè dotatam splendidissimo coniungeret viro. Spartianus in Adriano: Quandòquidem indulsisse vino se dicit Traiani moribus obsequentem, atque ob hoc se à Traiano locupletissimè muneratum.

Locusta piscis, κάραβος, & καραβὶς Tralliano: (quam & ἄστακον vocauit Archesistratus, vt ex Epicharmo confirmat Athenæus. Est tamen Astacus siue Elephantus Plinij, locustarum species) Masiliæ Langouste: Genuæ verò Alagousta dicitur. Locusta primum genus est crustatorum apud Aristotelem: vt vrsa nullos habet forcipes siue furculas, i. χηλάς, nisi pedibus extremis, qui quini vtrinque: oculis prætenta velut cornua initio aspera & aculeata, tandemque in cirrum desinentia: Applicitis caudis coeunt, non ore, vt sensit Plinius:

Vide lib. 9. cap. 51. & lib. eiusdẽ cap. 31. Tiberius Cæsar, inquit Suetonius, In paucis diebus quàm Capreas attigit, piscatori, qui sibi secretum agenti grandem mulum inopinanter obtulerat, perfricari eodem pisce faciem iussit, territus, quòd is à tergo insulæ per aspera & deuia erepsisset ad se. Gratulanti inter pœnam quod non & locustam, quam prægrandem cœperat, obtulisset: locusta quoque lacerari os imperauit. γέραφαῖος etiam à Diphilo vocatur.

Logographis, λογόγραφος, qui rationarium conscribit, rationarius. Arcadius D. lib. vlt. Tit. 4. 18. Archeiotæ, logographi, tabularij.

Loligo maior, τεῦθος potius quàm τευθὸς, Massiliæ Tante: in Prouincia Tothena: Monspelij Calamar. Loligo minor, τευθὶς Aristoteli lib. 4. de part. animal. cap. 9. Gallis Santonibus Casseron: Monspeliensibus Glangio: Rubelle, Couteau: Baïone Cornet, & Corniche. Venetiis ac Romæ vsitata Calamari, & Totenæ vocabula. Piscis est pelagius gregalis ex mollium genere, sæpiæ similis, in cuius ventre præter atramentum quidam succus purpurasceus, gladiolusque vnicus altera parte cultellum, altera pennam referens. Vnde Themistocles, vt author Plutarchus, Eretriæo cuidam ita ignauiam exprobrauit, καθάπερ αἱ τευθίδες, μάχαιραν μὲν ἔχετε καρδίαν δ' οὐκ ἔχετε, i. Loliginum instar gladium quidem habetis, cor autem non habetis. De his Plinius libro 32. cap. 2. Loligo parua, nunc in Græcia τραψαλό.

Lolium, αἶρα (nunc vulgo Græcorum ἦρα) & ζιζάνιον: Gallis Iuraye: Italis Imbriaca, loglio, & Gioglio in Hetruria.

Longus versus, ita Latinè appellatur versus Heroicus senarius, siue hexameter, qui & Pythius vel epicus, & proprius & bucolicus, teste Diomede Gram. lib. 3.

Longum cerebrum, i. spinalis medulla, Macrobius Satur. lib. 7. cap. 9.

Longum fiat, breuitatis ac transitionis clausula, vt ne longũ faciam. Macrobius Satur. lib. 5. cap. 19. Post hæc Carminij verba longum fiat, si velim percensere, quàm multis in locis Græcorum vetutissimi æris sonos, tanquam rem validissimam, adhibere soliti sint.

Longulè, præter Plautum Apuleius Floridor. lib. 1. Homines enim neq; longulè dissita, neque proximò adsita possumus cernere.

Longæuitas, μακροβιότης. Macrobius Satur.lib.7. cap.10. Liquor vitalis longæuitate ſiccatus eſt.

Lopas,vide Lepas.

Loqui etiam de arboribus,pro ſibilum edere,καὶ ψιθυρίζειν Theocrito. Virgilius in Bucol. Mænalus argutumque nemus, pinoſque loquentes Semper habet.Sic & ᾄδειν Græcè.Bion in Bucolicis apud Athenæum. Ἔνθα καὶ ἦν πυκινὴ πολὺς ἄνεμος ἀπείτως ᾄδει. Quod ita Catullus in Phaſelli Epigram.Nam Cytorio in iugo loquente ſæpe ſibilum edidit coma.

Loquelaris, vt loquelares præpoſitiones, quæ ornādi ſenſus, aut augendi, vel minuendi gratia cæteris partibus præponuntur,vt.An, con,re,ſe,di,dis:author Probus.

Lorica lintea,vnde λινοθώρηξ Homero. Suetonius in Galba: Loricam tamen induit linteam.

Loricatio, vt murorum loricatio. Vitruuius lib.7.cap.1.Duplicem præbeat cōtignationi loricationem. Paulus D.de verbor.Signif.Incruſtationes,loricationes,picturæ.

Lotus arbor, λωτὸς, Gallis Aliſier: Italis Bagolaro vel Perlaro,de qua in noſtro Lexico in voce λωτὸς. Hæc Herbariorum Myrtomelis, non verò Galeni ἀμαμηλὶς (potius Athenæi. vide in noſtro Lexico Ἀμαμηλὶς) licet Allobroges vocēt Amalenchier,& Mantuatenſes Māteriner. Loti fructus Ambrozelles à Sabaudis appellantur. Matthæoli loti genus ſecūdum eſt Mōſpeſſulanorum Micolonlier. fructúſque vocāt Micocoules. Loti tertium genus quod idem Matthæolus depingit atque Africanum vocat, Vua D'India Florentiæ dicitur: Venetiiſque pro ligno Sancto ſiue Guaïaco habetur. videtur faba Græca Plinij cap. 30. libro16. non autem διόσπυρος Theophraſti, quæ ceraſi ſpecies quam Guinier appellamus:cuius mollis nucleus.

Lubricum fidei, vt lubricum linguæ Modeſtino. Macrobius Satur.lib.7.cap.3. Obiiciens tanto viro lubricum fidei.

Lucerna piſcis, vide Miluago.

Lucius piſcis:Burdigalæ Lucz:aliis Galliæ locis Brochet(qui maximus) Lanceron (qui mediocris) Brocheton (qui minimus:) aliis Bequet vel Bechet. Solus Auſonius eius meminit in Moſella: Lucius obſcuras vlua, cænóque lacunas Obſidet. hic nullos menſarum lectus ad vſus Feruet fumoſis olido nidore popinis.Piſcis eſt fluuiatilis, lacuſtris ac paluſtris,vt lupus marinus voraciſsimus, qui & in piſces congeneres graſſatur, aueſque vt fulicas deuorat:Illi caput quadratum, ſtriatum fo-

ràminibuſque paruis excauatum: oculi aurei: dentes canini, in ore recurui: branchiæ vtrinque quaternæ: dorſum abſque pinnis, circa: caudam vnica: corpus totum oblongum ſquamis paruis contectum. Apertus venter, ad pinguedinis indicium, rurſus coaleſcit atque conſaneſcit, ſi piſcis viuus reiiciatur in aquam. Platina lucium (quaſi à λύκος) lycum & lycium vocat.

Lucri dotem facere, D. libro 11. Tit.7.l.29. Gaius: Si mulier poſt diuortium alii nupta deceſſerit, non putat Fulcinius maritum priorem maritum, licet lucri dotem faciat, funeris impenſam præſtare.

Lucratiuus. D.lib.6.Tit.2.l.7. Sed & ſi quis ex lucratiuis cauſis rem accepit, habet Publicianam. Vlpianus D.lib.19. Tit.1.l. 13. Si fundum mihi alienum vendideris, & hic ex cauſa lucratiua meus factus ſit. Idem D.lib.29. Tit.4.l.2. Maximè ſi lucratiuam habet poſſeſsionem.

Luctificabilis. Perſius Satyra 1. Antiopa erumnis cor luctificabile fulta.

Lucubratiuncula. Gellius lib.20.cap.vlt. Voluptaſque erit, lucubratiunculas iſtas cognoſcere.

Ludere ducatus & imperia: qui puerilis per iocum ludus ſimulachro dignitatis. Suetonius in Nerone: Criſpinum Poppæa natum impuberem adhuc, quia ferebatur ducatus, & imperia ludere, mergendum mari, dum piſcaretur, ſeruis ipſius demandauit.

Ludere in pecuniam. Paulus D.lib.11. Tit.5.l.2. Senatuſconſultum vetuit in pecuniam ludere.

Ludibrioſus, ψεκτὸς, καταγέλαστος, deridendus, habendus ludibrio. Gellius libro 7. cap. 11. Cum in eundem Antonium probra quædam alia ludibrioſa & turpia ingeſſiſſet, i. ὀνείδεα χλευαστικά.

Lumina excipere. Paulus D. lib.8. Tit.2.l.4. Luminum ſeruitute conſtituta id acquiſitum videtur, vt vicinus lumina noſtra excipiat.

Luminis immittendi ius. Paulus D.lib.8. Tit.2.l. 40. Eos qui ius luminis immittendi non habuerunt, aperto pariete communi, nullo iure feneſtras immiſiſſe reſpondi.

Luminibus officere, quod & luminibus obſtruere. Paulus D. libro 8. Tit.2.l.4. Cùm autem ſeruitus imponitur, ne luminibus officiatur, hoc maximè adepti videmur, ne ius ſit vicino inuitis nobis altius ædificare, atque ita minuere lumina

mina noſtrorum ædificiorum.

Luminare, illuminare. Velleius Paterculus Hiſtor. 2. Ille Senatus dies quo hæc acta ſunt, virtutem M. Catonis iam multis in rebus conſpicuam atque prænitentem in altiſsimo luminauit.

Luna naſcitur. Macrobius Commentar. lib. 1. cap. 6. Ponamus ergo, ſole in prima parte Arietis conſtituto, ab ipſius (vt ita dicam) orbe emerſiſſe lunam, quod eam naſci vocamus. Horat. Carminum libro 3. Ode 23. Cælo ſupinas ſi tuleris manus Naſcente luna, 1. nouilunio: cùm luna emergit ex ſolis coïtu. Ibid. Macrobius. Inde fere nunquam in eodem ſigno bis continuò naſcitur, niſi in Geminis. Vide Pliniū lib. 2. cap. 17. hoc loco: Lunam bis coïtum cum ſole in nullo alio ſigno facere quàm Geminis.

Luna caua apud Plinium libro octauo, capite quinquageſimo quarto opponitur nouæ. Sic enim de Simiis: Cornelius, luna caua triſtes eſſe, quibus in eo genere cauda ſit: nouam exultatione adorare.

Lunus deus. Spartianus in Caracalla: atque inde Carras Luni dei gratia veniſſet. Et quoniam dei Luni fecimus mentionem, ſciendum doctiſsimis quibuſque id memoriæ traditum. Atque ita nunc quoque a Carrenis præcipuè haberi, vt qui lunam fœmineo nomine, ac ſexu putauerit nuncupandam, is addictus mulieribus ſemper inſeruiat. At qui verò marem deum eſſe crediderit, is dominetur vxori, neque vllas muliebres patiatur iniurias. Vnde quamuis Græci vel Ægyptii eo genere, quo fœminam hominem etiam Lunam deum dicant, myſticè tamen deum dicunt.

Lupus marinus, λάβραξ (à voracitate, quod eſcam λάβρως voraciterque abſorbeat, vel potius quaſi λαβροβὸς λάβραξ) Hodie Græcis λαβράκι: Gallis Var, & Bar: Venetiis Varolo: Romæ Lupaſſo, & Spigola: Maſſiliæ ac Genuæ Louuazzo: Burdegalæ Lubin: Monſpelii loup, & λαβράκιον Loupaſſon. Luporum piſcium duo genera. Alius enim varius teſte Columella lib. 8. cap. 17. Cuius dorſum ex albo cæruleum, venter candidus, nigris maculis conſperſus, ἐπεστιγμένος. Alius ſine maculis, qui appellatur laneus, ſiue lanat⁹ à cādore mollitiaq; carnis, authore Plinio lib. 9. c. 17. Vterq; marinus eſt, flumina tamē ac ſtagna maritima ſubiēs. E' puſillo magn⁹ euadit, viſuſq; quīdecim

pondo. Dentium loco oſſa habet aſpera in palato,linguam oſſeam adhærentemque: Corpus ſulcatum protẽſa linea. De eo rurſus Plinius lib.32.cap.2. Oppianus Halieut. lib. 3. Galenus Aliment. 3.& Athenæus lib.7.

Lupanarius,lupanarij dominus.Lampridius in Alex.Seuero: Corpora omnium conſtituit vinariorum, lupanariorum, caligariorum,& omnino omnium artium.

Luſtrator,περιοδευτής. Apuleius in Apologia: Hercules luſtrator orbis,purgator ferarum,gentium domitor.

Lutatus,Particip.Lampridius in Heliogab.Sed vbi pimùm lutati ſunt tituli ſtatuarum,milites omnes exarſerunt.

Lutum per trãſlationem de perſona inquinatiſsimæ ac perditiſsimæ vitæ.Cicero in Piſonẽ:O tenebræ, ô lutum,ô ſordes, ô paterni generis oblite, materni vix memor. Catullus: Redde putida mœcha codicillos. Non aſſis facis ô lutum, lupanar, Aut ſi perditius pote eſt quid eſſe. Vide & λοιμὸς in noſtro Lexico.

Luxus,luxi.Probus in Catholicis:Luxus huius luxus luxuriã ſcilicet ſignificans. Terentius,adoleſcens luxu perditus.Nã luxus vacillans luxi facit.Saluſtius ablatiuo luxo pede.

Luxurio & Luxurior differunt.Luxurio in laude. Virgil.Luxuriátque toris animoſum pectus. Luxurior in crimine eſt. Cornel. Seuerus. Luxuriantur opes, atque otia longa grauantur. Ex Diomede Grammat. lib.1. Vbi ait in exemplo Virgilij luxuriare, non laſciuiam mentis ſignificare, ſed habitudinem corporis.

Luxuriare in immodicum modum. Gellius lib.7. cap.22. Exiſtimandum eſt, non omnino inculpatum, neque indeſidem viſum eſſe, cuius corpus in tam immodicum modum luxuriaſſet exuberaſſetque.

Lycium, λύκιον, πυξάκανθα, vel πυξάκανθος Galeno,Pyxacanthos Chironia Plinio. Arbor Spinoſa, foliis buxi, de qua Dioſcorides ac Plinius lib. 24. cap. 15. Verum Lycium adhuc ignotum. Matthæoli picturam falſam eſſe conuincit Anguillara in naturali hiſtoria, maximè plantarum, exercitatiſſimus. Noſtri herbarii, eam plantam ſpinoſam quæ in Auenionis,& Carpenctoracti agro prouenit, Lycium eſſe contendunt: cuius ſemen infectores vulgò vocant Graine d'Auignõ, vel graine iaune.

Lydius,lapis ſiue heraclius,& Coticula Plinio,index Ouidio,

βασα-

βάσανος siue βασανιςὴς, & λίθος ἡρακλεία, καὶ ἡ λυδὴ Theophrasto (vt in Lexico ostendimus) Gallis Touche, Italis Paragona, vel Tocha.

Lyra piscis, λύρα Aristoteli: nostris Tumbe (& quibusdam Rouget, qui Cuculus) à Monspelliensibus Gronau vel Grougnaut (à grumitu. ψόφους δέ τινας ἀφιᾶσι, καὶ τρισμοὺς οὓς λέγουσι φωνεῖν, οἷον λύρα, καὶ χρόμις. οὗτοι γὰρ ἀφιᾶσιν ὥσπερ γρυλλισμὸν, Aristot. histor. lib. 9. cap. 10.) piscis marinus est, teres, ruber: Cuius rostrum antiquæ lyræ cornua repræsentat. Plinius lib. 9. ca. 10. de Testudinibus: Troglodytæ cornigeras habent, vt in lyra, annexis cornibus latis, &c. Est & lyra altera, quam recentiores Cataphractum vel ὁλόστεον vocant: quæ Cornuta Plinij. Vide suo loco.

M*Acerare expectationem.* Seneca Controuersarum lib. 4. Non tamen expectationem vestram macerabo singulos producẽdo, liberaliter hodie & plena manu faciam.

Machæra Herculanea, i. magna, vt quæ vulgò espée à deux mains, apud Iul. Copitolinum in Pertinace.

Machinatus, a, um, μεμηχανημένος. Sallustius apud Macrob. Satur. libr. 3. cap. 13. Præterea cum sedenti in transenna demissum victoriæ simulachrũ cum machinato strepitu tonitruum, coronam ei imponebat.

Machinatus, us, machinatio, μηχάνη. Apuleius in Apologia: Itaque apud omnes intemperantissimè gloriatur, me suo machinatu reum postulatum.

Maculatio, μίανσις, σπίλωσις. Iulius Firmicus Matheseos lib. 1. Vir omni infamia maculationéque pollutus.

Maculatio, μίανσις, σπίλωσις. Apuleius in Apologia Cutim vitiligine insignit, & omnimodis maculationibus conuariat.

Madida memoria. Cæcilius Statius in Epiclero: Ita ne Antipho est inuentus profluuia fide, ita ne est immemoris, ita ne est madida memoria, i. fluxa ac labili. Vt Catullus dixit, In vẽto & rapida scribere oportet aqua, & Græcè εἰς ὕδωρ γράφειν.

Mænamauìς (& μαινίδια apud Athenæum mænulæ) in Gallia Narbonensi, Iuscle: Adriatici sinus incolis, Sclaue: Massilien

ſibus Mendole(aliquibus Cagarel) Venetiis, Liguribus ac Romanis, Menola. Piſcis marinus eſt ex ſquamoſorũ genere: cui box conſimilis: palmo vix maior: hyeme cãdidus: vêre & æſtate varius: maculiſque cæruleis diſtinctus. De eo Ariſtoteles hiſtor. Animal. l. 8. c. 30. Plin. l. 9. c. 36. Martialiſq; l. 12. Fuiſſe gerres, aut inutiles mœnas Odor impudicus hirci(al. vrcei.) fatebatur.

Mænarum etiam ſpecies, quæ gerres, & Smaris, σμαρὶς, & λευκομαινὶς dicitur: In Gallia Narbonenſi, Picarel, vt & in Hiſpania: Romæ Spigaro: Venetiis, Girolo, & Gerrulo: Maſſiliæ, Giaret. Piſciculus eſt digitalis magnitudinis, alicubi maior: cui roſtrum acutum: corpus candidum, lineis argenteis fuluíſque in longum, & vtrinque macula nigra inſigne. Ex eo optimum garum paratur, ideóq; doctiores hunc garum piſcem eſſe contendunt: qui & hodie Antipoli, Garon vocatur. De Smaride Ariſtotel. hiſtor. lib. 8. cap. 30. Plinius lib. 32. cap. 10. apud quem (præter Martialem) Gerres in Catalogo piſcium lib. 32. c. vlt.

Magis eſt poſſe dici, μᾶλλον ἐςὶν οἷον εἶναι λέγεσθαι, potius dici poteſt. Vlpianus D. lib. 26. Tit. 4. l. 5. An ergò & prouocare ſe inuicem ſecundum ſuperiorem clauſulam poſſint? Et magis eſt poſſe dici admittendam prouocationem. Plena oratio, Magis conſentaneum eſt, εὐλογώτερόν ἐςι.

Magis pro lance. Plinius lib. 33. cap. 11. Tympana verò ſe iuuene appellata ſtateras, & lances, quas antiqui magidas appellauerant. Sic malim accipere D. lib. 12. tit. 6. l. 36. Seruus inſciente domino magidem commodauit.

Magiſter ſtabuli. Pomponius Lætus de Magiſtratibus Romanorum: Præfectus prætorio ſub Cæſaribus diſciplinæ militari præerat, eius poſtea autoritas aucta erga forenſes cauſas, vbi imperium declinare cœpit, nomen mutauit, magiſter ſtabuli dictus, cùm antea ſub regibus Tribunus celerum fuit, & ſub Dictatore magiſter equitum.

Magiſter lìterarius, i. literator. Vopiſcus in Tacito: Dij auertant principes pueros, & patres patriæ dici impuberes, & quibus ad ſubſcribendum magiſtri literarij manus teneant.

Magnificatio, μεγαλοποιΐα. Macrobius Satur. libro 5. capi. 13. Hinc diuerſarum inter heroas ſuos perſonarum varia magnificatio.

Magnè, μεγάλως: Cornel. Tacitus lib. 11. Sponte an coactus tam magnè peccauiſſet, nihil referre.

Magnitudo infinita, i. maxima. Iuſtinus Hiſtor. li. 15. Elephantus

tus ferus infinitæ magnitudinis vltro se obtulit.

Maleficentißimus, vt maledicentissimus dicitur. Suetonius in Galba: Solos ex omnibus Neronis emissariis, vel maleficentissimos incolumes præstitit.

Malignißimus. Seneca de beata vita c.18. Hoc per malignissima capita, & optimo cuique inimicissima, Platoni obiectũ est.

Malabathrum, de quo in Lexico nostro in voce μαλάβατρον: vbi videbis errorem eorũ qui vocant Betel. Quod in Officinis pro folio Indico venditur, folium est arboris Cassiæ, siue Cannellæ. Vide Cinnamomum.

Malum Assyriacum apud Plinium libr. 12. cap. 3. siue Medicum, μῆλον ἀσσυριακὸν siue κιδρόμηλον apud Athenæum lib. 3. dicitur & Persicum à Theophrasto, κίτριον Discoridi. Cedri poma ex Zacintho (vbi nomen retinent) afferuntur amplissima, & quæ Citrons appellamus. Cedromela, pulpa magis cõstant, suntque odoratissima.

Mala mansio, robur, siue codex robustus Plauto, licet aliis pro catasta. Vlpianus D. lib. 16. Tit. 3. l. 7. Si hominem apud se depositum, vt quæstio de eo haberetur, ac propterea vinctum, vel ad malam mansionem extensum sequester soluerit.

Malam gratiam reddere, improbam dicit Iuuenal. cui cõtrar. apud Plautum, alicui bonã gratiã habere. Seneca Epist. 82. Hoc certe, inquam iusticiæ conuenit, suum cuique reddere, beneficio gratiam, iniuriæ talionem, aut certè malam gratiam.

Malè habere pro vexare. Cæsar Belli ciuilis lib. 1. Relinquebatur Cæsari nihil, nisi vti equitatu agmen aduersariorum malè haberet, & carperet.

Mandare ad aliquam. Suetonius in Caligula: Alij tradunt adhibitum cœnæ nuptiali mandasse ad Pisonem contra accumbentem, noli vxorem meam premere.

Mandragora Theophrasti (cuius caulis ferulaceus, fructus ῥαγώδης, i. acinosus, & vinosus. Sic enim melius quàm Hermolaus) est Solanum maius Herbariorum, quod & manicum vocant (quia, idem prestat) Italorum faba inuersa, & Venetiis ac Paduæ Herba bella dona. Vide Μανδραγόρας in nostro Lexico.

Mane. Carisius in 2. Mane mane inquit, porro vt audias. cupiditatis affectus est. Plautus in Casina: Cedo mane, vnum venit in mentẽ modò. Et alibi, Sed mane dũ, num ista populna sors, aut abiegna est tua. Et in Pseudolo. Hem mane, quanti

iſtuc vnum coquinare doces. Et Plinius. in 8. Epiſtol. ad Montanum: Finem exiſtimas mane dum, & maiora accipe. Sic Græcè μεῖνον. Sophocles in Oedipo Tyr. Ποίοισι μεῖνον, τίς δέ μ' ἐκφύει βροτῶν.

Manifeſtiſsimus, Palus D.lib.30. Tit.1.l.33. Niſi ipſe teſtator ex ſcriptura manifeſtiſſimus eſt, vtrúmque eorum ſolidum accipere voluiſſe. Qui Græcus dicendi modus.

Manifeſtiſsimè. Scæuola D.lib.33. Tit.2.l.32. Niſi manifeſtiſſimè probetur aliud teſtatorem ſenſiſſe. Marcianus D.lib.34. Ti. 8.l.3. Manifeſtiſſimè comprobatus eſt, id egiſſe.

Manifeſtare, manifeſtum facere, δηλοῦν. Iuſtinus Hiſtor. libro 41. Hoc etiam ipſorum vocabulo manifeſtatur. Vtitur eo frequenter.

Manifeſtatur, manifeſtum fit. D.libro 4. Tit. 6.l.17. Quod ſi non adgnouerit, ex poſt facto vſu capionem proceſſiſſe manifeſtatur, δηλοῦται.

Manifeſtarius ſolœciſmus, Gellius lib.1.cap.7.

Manipulus, militis tegumentum manus, gantelet. Sed cùm ad conſpectum eius concitus leo impetum feciſſet, manum manipulo inuolutam Lyſimachus in os leonis immerſit, arreptáque lingua feram exanimauit.

Manliana imperia. Gellius libro 9. cap.13. Ab hoc Tito Manlio, imperia & aſpera & immitia, Mãliana dicta ſunt, quoniam poſtea bello aduerſum Latinos cum eſſet Cos. filium ſuum ſecuri percuſſit: qui ſpeculatum ab eo miſſus, ne pugnaret interdicto, hoſtem à quo prouocatus fuerat, occidit. Hiſtoria apud Tit. Liuium, 1. Decad. lib.8. & Valer. Maximum lib.2.cap.2. & lib.9.cap.3.

Manſiones, quæ & cæſuræ, ſiue ſectiones, vt πενθημιμερὴς, κατὰ τρίτον, ἑφθημιμερὴς, τετραποδία ſiue βουκολικὴ: Diomedes Grammatices lib.3.

Manticulari, quo vſus Pacuuius & Plautus, ſed & Apuleius in Apologia: Vt olim Vlyxis ſocij theſaurum reperiſſe arbitrati ſunt, cum vtrem ventoſiſſimũ manticularentur, i. attrectarent furandi animo.

Manuaria mola. Iauolenus D.li.33. Tit.7. l.25. Molas manuarias quidem ſuppellectilis, iumentarias autem (vt aſinarias) inſtrumenti eſſe Ofilius ait.

Manus elephantis Cicer. 2. de Diuinat. Promuſcis, & proboſcis Plin. προνομαία Philoſtr. προβοσκὶς, ſiue ἐλέφαντος μυκτὴρ Ariſtot.

Ariſtot.&ἐλέφαντος ῥὶς Suid.Gallis trompe d'elefant:Ital.tromba d'olifante.

Manumiſſor,ris,qui manumittit. Vlpianus D.lib.37. Tit.12. l.1.Liberos autem manumiſſoris non venire ad contra tabulas bonorum poſſeſſionem filij.

Manuarium æs, quod in alea ſingulis manibus (eſt enim & Manus vox aleatorum, vt manus remittere,apud Sueton.)colligitur. Aulus Gellius lib.18.cap.13.Teſſerulas in medium vice ſua quiſque iaciebamus.Captionis ſolutæ, aut parũ intellectæ, præmiũ pœnáue erat, num⁹ vnus H-S.Hoc ære collecto, quaſi manuario,cœnula curabatur omnib⁹,qui eũ luſum luſeramus.

Manum conferre: Vnde ex iure manu conſertum vocare:Gellius lib.20.cap.9.Vide Ex iure,in Dictionariis.

Manumiſſor, qui manumittit.Vlpianus D.libro 26.Tit.4.l.3. Manumiſſor ex lege 12.tabularum tutor eſt.

Marcor ducis.Velleius Paterculus 2.Hiſtor. Marcore ducis, perfidia hoſtis, iniquitate fortunæ circumuentus.

Mare mortuum.Iuſtinus Hiſtor.lib. 36. de Iudæa: In ea regione latus lacus eſt,qui propter immobilitatẽ, mortuum mare dicitur,&c.Hic Aſphaltites lacus Ioſepho Plin.Solino.

Margaritæ extricatæ:non pertuſæ nec in linea,ἀπολελυμένοι. Vlpianus D.lib.9. Tit.2.l.27. Si cùm maritus vxori margaritas extricatas dediſſet in vſum,eáque inuito vel inſcio viro perforaſſet vt pertuſis in linea vteretur.

Margaritarij,margaritarum negotiatores, apud Iulium Firmicum Matheſos lib.4.

Marmorare.Lampridius in Alex.Seuero:Hoc genere marmorandi ſtatuas coloſſeas in vrbe multas locauit.

Marſpiter,Mars pater,Macrobius Satur.lib.1.cap.19.

Materialis, ὑλικός.Macrobius Comment. lib.1. cap.12. Volens nouum potum materialis alluuionis intelligi. Ibid. materialis influxio.

Matudinò, Aduerbium eſt teſte Diomede Gammat.lib.1.

Maturè, Gellius lib.10.cap.11. Maturè nunc ſignificat properè,& citò,contra ipſius verbi ſententiã. Aliud enim eſt maturè,quàm quod dicitur Properè. P. Nigidius homo in omniũ bonarum artium diſciplinis egregius:Maturè,inquit,eſt,quod neque citius eſt,neque ſerius:ſed medium quiddam,& temperatum eſt.Illud verbi temperamentum per σπεῦδε βραδέως exprimebat Auguſtus.Vide reliqua.

Maturare verbi elegantissima expositio ac fusissima apud Macrobium lib.6.cap.7.

Maurice à Mauro, vt à Gallus Gallicè dicitur teste Gellio lib.2.cap.25.

Meatim, aduerb.à Pronomine me,vt à tu tuatim,Diomedes Grammat.lib.1.

Mecœnaticus, Adiect. à Mecœnas. Suetonius in Nerone: è turri Mecœnatica prospectans.

Medicatus pro venenatus & toxico infectus.Sueton.in Claudio:Et veneno quidem occisum conuenit.Alij domestico conuiuio,per ipsam Agrippinam, quæ boletum medicatum auidissimo ciborum talium obtulerat.

Media largiri.Seneca Epistol.110. Prodesse dicuntur, & qui media nobis largiuntur,pecuniam, gratiam, incolumitatem, alia in vsus vitæ chara aut necessaria.

Medium,τὸ κοινὸν,commune,societatisque vocabulum de re communi.Pomponius D.lib.17.Tit.Pro socio.l.59. Quod in alea,aut adulterio perdiderit socius, ex medio non est laturus. Hinc illa dicendi genera,In medium quærere, adferre in medium siue consulere.

Mediè,μέσως, moderatè,μετρίως.Vlpianus D.lib.13.T.7.l.25. cùm dicere vult, Iudici mediam viam tenendam esse, sic inquit:Mediè igitur hæc à iudice erunt dispicienda:vt neque delicatus debitor, neque onerosus creditor audiatur. Apuleius lib.de Philosoph. Qui nec planè optimi,nec oppido deterrimi sint, sed quasi mediè morigerati.

Meditamen. Catullus in Carmine nuptiali: Aspicite, innuptæ secum vt meditamina quærant. Sic in manuscriptis.

Medito.Diomedes Grammatices lib.1. Medito & meditor item differunt.Nam vt putat Plinius(nempe in arte Grammatica,de qua se scripsisse testatur in Historiæ præfatione) Meditare est secum cogitare:Meditari,voce dicere.

Meditullium.Apuleius lib.de Philosophia:Nec solùm quòd careant redundantia & egestate, sed quòd in meditullio quodam vitiorum sitæ sunt.

Medullitus.præter Plautum Apuleius Floridor. lib.4. Atque summis medullitus viribus contendunt.

Melandrya,vide Thynnus.

Melancoryphus,vide Ficedula.

Melandrium,vide Elacatenes.

Melanu

Melanurus, oculata Plinio, μελάνουρος Aristoteli, Ophthalmias Plauto: Monspelliensibus Nigr' oil: Massiliensibus, Oilla diga, & oblada : Nicensibus, Iblada, & Auguyata vel Oyata: Genuæ, Oia: Romæ, Ochiata: Venetiis, Ochia. Græci à caudæ nigredine: reliqui ab oculorum magnitudine sic vocarunt. Piscis est Saxatilis Coracino & Sargo similis (& vt spar⁹ ὀρρο-πυγόστικτος) Cuius oculi magni ex cæruleo nigricãtes: brãchiæ vtrinque quatuor: pinnæ auratæ, caudáq; sed nigra macula notata, deinde rubescens. Squamis tegitur latis & ex facili deciduis: corpúsque ipsum lineolis nigris distinguitur, ob quas dictus est πολύγραμμος & μελανόγραμμος. Plinius in censu piscium lib. 32. cap. vltimo Melanurum, & oculatam, quasi diuersos, diuersis nominibus bis resposuit vel obliuione vel inscitia: cuius error similis in aliis piscibus, vt de Orpho, & Erythrino.

Melilotos, Sertula Campana, μελίλωτος, vel μελίλωτον Galeno. Gallis Melilot (Officinarum autem Melilotos, est Lotus vrbana Dioscoridis) Italis Coronella, vt in Campania: & Malotro alibi. Meliloti Campaniæ flos μηλίζων Dioscoridi, i. mali cotonei (quod μῆλον dici per excellentiam, in Lexico ostendimus) coloris: quod interpretes, vt Matheolus ignorarunt.

Melius est dicere, βέλτιόν ἐστι λέγειν, D. lib. 9. Tit. 2. l. 27. Vlpianus: Tamen quia terra mea non sit, qua aquam duco, melius est dicere, actionem vtilem dandam. Diomedes Gram. lib. 1. Melius est tamen dicere, vitandæ ambiguitatis gratia, Alitus.

Melius emere, pro vilius ac meliore pretio. Apud Suetonium in Cæsare iocóque Ciceronis: Et vt sciatis melius emisse, emit Tertia deducta.

Meliorare, meliorem reddere. D. lib. 7. Tit. 1. l. 13. Siquidem ei permittitur meliorare proprietatem.

Melones Palladio, μηλοπέπονες Galeno 2. & 4. Alim. Gal. melons: Ital. meloni. Pepones verò, πέπονες, σικυοπέπονες Galeno 2. Alim. σίκυοι πέπονες Aristot. etiam σπερματίαι dicti à Polluce: Gallicè Pompons: Ital. Pepone, vel potius Angurie.

Membra in diuersum actis cruribus distrahere, vulgò tirer à quatre cheuaux, quo tormento Schinis latro importunus, quos superasset excarnificabat, teste Pausania in Corinthiacis. Seneca libro 2. Epistol. in 14. Cogita hoc loco carcerem, & cruces, & equuleos, & vncum, & adactum per medium hominem, qui per os emergat, stipitem, & distracta in diuersum actis cruribus mẽbra, illã tunicam alimentis ignium & il-

litam & intextam. Vide apud Liuium lib. I. de Metio Suffetio quadrigis diſcerpto: de quo Virgil. Æneid.8. Metium in diuerſa quadrigæ Diſtulerant.

Memoriam alicuius damnare. Vlpianus D.lib.24.Tit.1.l.32. Si maritus vxori donauerit, & mortui ſibi ob ſceleris conſcientiam conſciuerit, vel etiam poſt mortem memoria eius damnata ſit, reuocabitur damnatio.

Memoriam vitæ alicuius componere, pro eius vitam memoriæ mandare. Suetonius in Claudio: Nec contentus, elogium tumulo eius verſibus compoſitis à ſe exculpſiſſe, etiã vitæ memoriam proſa oratione compoſuit.

Memoraculum, μνημόσυνον. Apuleius in Apologia: Me ſanctiſſimè tot ſacrorum ſigna, & memoracula cuſtodire.

Memoriales tituli (vt apud Suetonium memoriales libri) μνημονικά. Gellius lib.20.ca.11. de feſtiuitatibus inſcriptionum librorum: Eſt qui memoriales titulos fecerit.

Memoratiſſimus, ἀπομνημονεύτατος, qui celeberrimus. In capit.4. libri 8. Auli Gellij: Herodotus ſcriptor hiſtoriæ memoratiſſimus. Et lib.15. cap.31. Memoratiſſima illa imago Ialyſi Protogenis manufacta.

Memphitis lapis, ſiue marmor memphites, lapis eſt latus calculorum magnitudine, velut vnctuoſus læuore, totus varius diſcurſantibus lineis maximè aureis: quibus ſimilis varietas operis efficitur qualis eius quod Damaſcenum appellamus, vt in manubriis pugionum, enſium ac cultellorum. Affertur ex Cayro ſiue Memphi: Indique plurimi faciunt collóque appendunt cõtra venena, ac ſanguinis reiectiones, vocántque Hieracã. Deſcribit Dioſcorides, cui μεμφίτης λίθος: Ex quo Plinius lib.36.cap. de generibus marmorum: Vocatur & Memphites à loco gemmantis naturæ: huius vſus conteri, & iis quæ vrenda ſint aut ſecanda, ex aceto illini. Obſtupeſcit ita corpus, nec ſentit cruciatum.

Mendacium dicere, quid à mentiri differat, vide apud Gellium lib. II. cap.11.

Mendicabula animi. Apuleius in Apologia: Quoniam hæc tibi, vt quædam mendicabula animi ſordent.

Mens animi, ψυχῆς ὁ νοῦς Ariſtotel. Metaph. Lucretius. Perturbata animi mens in mœrore, metúque. Rurſus: Denique cur animi nunquam mens, cõſiliúmq; Gignitur in capite. Catulllus ad Ortalum: Nec potis eſt dulces Muſarum expromere

fœtus

fœtus Mens animi. Horatius verò in 1. Epistol. Tamē istuc mēs animúsque Fert.

Mens congesta, i. συνηθροισμένη αὐτὴ εἰς αὑτὴν Platoni in Phædone. Claudianus de Raptu Proserpinæ lib. 1.-- Audaci promere cantu Mens congesta iubet. Vide Brodæum Miscellaneorum lib. 1. cap. 4.

Mentis integritas, i. sanitas. Labeo D. lib. 28. Tit. 1. l. 2. In eo qui testatur, eius temporis quo testamentum facit, integritas mentis non corporis sanitas exigenda est.

Mensor machinarius, qui Ciceroni agri priuati publicique decempedator: Sic dictus à machinula qua vtitur. Vide Vitru. in præfat. lib. 10. & Budæum in pand. D. lib. 11. Tit. 6. l. 7. Si mensor machinarius fefellerit.

Mentiri ad aliquem, ψεύδεσθαι πρός τινα. Gellius lib. 15. cap. 22. de Sertorio: Is in temporibus difficilimis mentiebatur ad milites.

Mercatores olearij, Vlpianus D. lib. vlt. Tit. 4. l. 5.

Mercuriolus, Diminutiuum à Mercurius, apud Apuleium in Apologia. Ita minutatim ex tabellis compacta crassitudine Mercuriolum expediri potuisse.

Merendarius. apud Senecam Controuers. lib. 10. in 4. Bassus: Ostende nobis merendarios tuos. Labienus commodiùs, Ostende nobis alumnos tuos.

Meritissimus. Plinius Epistol. lib. 5. Pontio: Quod mihi cognitum est nō fama, qua alioquin optima, & meritissima fruitur, sed longis magnísque experimentis.

Meritissimè, ἀξιωτάτως. Plinius Epistol. lib. 9. Mōtano: Vt singularis industriæ fructum meritissimè ferat.

Meritissimò, ἀξιωτάτως. Apuleius de deo Socratis: Nam quod quidam aues aëri attribuat falsum sentire meritissimò dixeris.

Merops, apiastra, μέροψ Aristoteli Histor. lib. 9. In Creta à comedendis apibus μελισσοφάγος: Gallicè Guespier, al. Perroquet de montagne: Italicè Gaulo, Ieuolo, & Neapoli Lupo de l'api: in Sicilia Picciaferro. Auis est maior sturno, similis Alcyoni, coloris elegantia psittacis vix cedens. Plinius lib. 10. cap. 33. Merops vocatur genitores suos reconditos pascens, pallido intus colore pennarum, supernè cyaneo, primori subrutilo. Nidificat in specu sed pedum defossa altitudine. Seruius in Georg. Virgil. Meropes aues vocantur apiastræ, quia apes comedunt.

Prol us, Mer pes dicuntur aues, quas in Italia vocant barbaros: alij legunt Dardos (quia sic Bononiæ) vel dardaros.

Merula, vel *merulus*, κόσσυφος & κόψιχος: Gallis Merle: Italis Merlo: Hispanis Mierla, & Lusitanis Melroa: Anglis Blaz byrd. Auis nota est. Est & Merula fusca, κόσσυφος, βαιὸς, Aristoteli Histor. libro 9. capite 19. Gallis Merle rocher. Eius generis & quæ à nostris Merle au collier, i. merula torquata. De Merulis Plinius lib. 10. c. 29. Author. Philomelæ: Et merulus modulās tā pulchris cōcinit odis: Nocte ruente tamē carmina nulla canit.

Merula piscis, κόσσυφος, κόττυφος: Gallis Merle. Romanis Merlo: Massiliensibus Rochan: Venetiis, Tinca di mar. Piscis est marinus ex saxatilium genere, Tincæ fluuiatili forma similis: cui color ex indico nigrescens (est enim μελάγχρους vt auis Merula) ac mutabilis: dētes acuti atque recurui: cauda æqualis nec bifurca. Idem hepar habet albū, ex quo fellis vesica laxè dependet. Vide Aristotelem de Amia. De Merula Plinius lib. 9. cap. 15. & lib. 32. cap. vlt.

Mespilus, μέσπιλος Dioscoridi, & μεσπίλη Theophrasto, Gallis Neflier: Italis Nespolo: Duæ species: Prima foliis apij, siue oxiacanthæ, ἀρωνία, τρίκκος Dioscor. ἀνθηδὼν Theophrasti: Italorū Azzarolo, vel Tricoco, vel Pomo imperiale. Secunda Italica quæ nostras, ἐπιμηλὶς vel σετάνιος Dioscoridis, ἀνθηνοειδὴς Theophrasti. Ea vnedo Latinorum, non arbutus vt perperàm Plinius: de quo in nostro Lexico, in verbo Ἐπιμηλὶς, & ἀμαμηλὶς. Est & Cotonaster Cordi Epimelidis species. Mespili quoque species κράταιγος, de qua in Lexico.

Messura, θερισμός: Diomedes Grammat. lib. 1. Metor meteris, cùm ad fructum, ex quo perfectum fit messus, non metitus sum, messuram enim dicimus non metionem. Et futurum actiuo messurus, passiuo metendus.

Meus stupor quomodo vulgò dicimus mon lourdaut. Catullus in Epigram. ad Coloniā. de stolido municipe suo: Talis iste meus stupor nil videt, nil audit. Vbi vitij nomen pro vitioso. Sic dictus olim à Bibaculo Orbilius Literarum obliuio.

Meu, siue meum, μῆον, Gallis Meu, fenoil de mōtagne: Italis Finochiella (vt Mutinæ) & in Calabria Imperatrice, alibi Spicura: Hispanis Pinillo. Herba de qua præter Dioscoridem Plinius lib. 20. cap. 23. Copiosè prouenit Meum odoratissimum (quale laudatissimum Athamanticum) in Sabaudiæ montibus Gennabi, & in Allobrogum & Sequanorum montibus.

Miagron,

Miagron, vide in nostro Lexico Μελάμπυρον. Est verò Italorum Semenziua, vel Durella.

Milesius sermo, i. voluptuarius, à Milesiorum moribus lasciuis. Apuleius in Asino aureo: At ego tibi sermone isto Milesio, varias fabellas conseram, auresque tuas beneuolas lepido susurro permulceam. Vnde & Milesiæ deliciæ. Martianus Capella: Nam certè mythos, poëticæ etiam diuersitatis delicias Milesias, &c. Et μιλησιακῶν librorum impudicorum author Aristides apud Plutarch. in Crasso: de quibus Ouidius in Epist. ad Augustum: Vertit Aristidem Cicena, nec obfuit illi Historiæ turpes inseruisse iocos.

Militia pro authoramentis militiæque stipendiis. Celsus D.lib.31.Tit.1.l.22. Lucius Titius in testamēto suo Publio Mænio militiam suam reliquit, siue pecuniam quæcunque redigi ex venditione eius potuerit, cum suis cōmodis. Ibid. militiam vendere, exigere, i. prætium militiæ.

Militia, ordo militaris, ac dignitas. Scæuola D. lib.32.l.120. Sempronio alumno meo illud & illud, & cùm per ætatem licuerit, militiam illam cum introitu (i. quod pro introitu erogari solet) comparari volo. Ibid. Seio liberto meo militiam do lego.

Militariter. præter Liuium Arrius Menander D.lib.49. Tit. 16.l.4. Militariter puniendi.

Milium, κέγχρος: Gallicè mil, vel millet: Italicè miglio. Milium syluestre, κέγχρος ἄγειος Galeni libro 2. de Antidotis, est Ischæmon Plinij, ἴσχαιμος Theophrasti, vt in Lexico ostendimus.

Milium nigrum agnouit & Oribasius.

Milium Indicum, Gallis mil d'Inde: Italis Melica vel Melega, Sorgo, & Saggina in Hetruria. Plinius lib.18.cap.7. Milium intra hos decem annos ex India in Italiam inuectum est, nigrum colore, amplum grano, harundineum culmo. Adolescit ad pedes altitudine septem prægrandibus culmis, lobas vocant: Omnium frugum fertilissimum. Sed legendum fobas, vt in Lexico ostendimus in voce φόβη. Granum ex rufo nigrescit. Ex culmis, & radicum capillamentis fiunt paruæ scopæ vestibus, & capiti detergendis. Quod autem in India appellatur Hoba (vt in Vraba) & Mahiz, genus est tritici, quod nos falsò vocamus Blé de Turquie.

Millo, τειόρχης vel τείορχος, auis quæ Buteo Plinio. Vi-

de Triorches. Marcellus Empeiricus: Qui in Venerem infirmior erit, testiculos millonis ex aqua fontana quæ perennis est, cum melle decoctos edet ieiunus per triduum, statim remediabitur.

Miluago siue miluus, ac Lucerna piscis, Græcorum ἴεραξ, siue Ionicè ἴρηξ, ac ἰάεραξ Doricè: Northmanis Gournault: Accolis sinus Adriatici Lucerna: Romæ, Nibio, aut Capone: Massiliæ Beluga: Monspelij Cabote. Piscis est rufus, sine squamis, cuti asperiore, pinnísque longis latísque fermè hirundinis piscis instar. Coruo cuculóque piscibus non dissimilis, sed vt & scribit Athenæus lib. 8. ὁ δὲ ἴεραξ σκληροσαρκότερος μὲν κόκκυγος. Plinius lib. 32. cap. 2. Miluago quoties cernatur extra aquam volitans, tempestates mutari, Trebius Niger author est. Idem lib. 9. cap. 27. Subit in summa maria, piscis ex argumento appellatur lucerna, linguaque ignea per os exerta, tranquillis noctibus relucet. Vbi legendum, Item miluus (ex superiori capite malè discerpto) subit, &c. Et Oppianus Halieut. lib. 1. ἴρηκες δ᾽ αὐτῆς ἅλμης σχεδὸν ἠερέθονται, &c. Lucernæ recens captæ noctu lucent oculi. Vulgò Grecorum Lucerna, λύχνος.

Miluus piscis, vide Miluago.

Mimiambus. Macrobius Satur. lib. 1. cap. 4. Matius homo impensè doctus, in mimiambis pro eo dicit.

Mimiambus: Scribunt Mimographi mimiambos comœdiásue versibus iambicis, vt Laberius, Virgilius Romanus, de quo Plinius Epistol. lib. 6. Caninio: Scripsit Mimiambos tenuiter, argutè, venuste: atque in hoc genere eloquentissimé.

Minacissimus. Suetonius in Caligula: Aduersus quoque barbaros minacissimus.

Minimo defungi. Vlpianus D. lib. 19. Tit. 1. l. 11. Ait, emptorem noxali iudicio condemnatum, ex empto actione id tãtum consequi, quanti minimo defungi potuit. id est, quanti explicari potest, cum minimo explicatur, & quanti diligentissimus se explicare potuisset. Nam defungi, est explicari aliquo negotio molestiáque liberari.

Ministerium accommodare. Vlpianus D. lib. vlt. Tit. 14. l. 3. Et ministerium quale quale accommodauerunt.

Minoratus, diminutus. Scæuola D. lib. 18. Tit. 7. l. vlt. Minorato pretio vendidit.

Minus frequentantur, & in desuetudinem abierunt. D. lib. 11. Tit. 1. l. 1.

Minu-

Minutißimus. Suetonius in Caligula: Tandē flagitante populo proposuit quidem legē, sed & minutissimis literis, & angustissimo loco. vti ne cui describere liceret. Minuti versus, (vt longi versus, i. heroici Ennio) hēdecasyllabi, dicti ab Sentio Augurino in Epigram. apud Plinium Iuniorem: Canto carmina versibus minutis, His olim quibus & meus Catullus, Et Caluus, veteresque.

Minutulus. præter Plautum Macrobius Satur. lib. 7. cap. 3. irridendo eorum minutulas quæstiones.

Misericordiam exercere. Vlpianus D. lib. 16. Tit. 3. l. 7. Intempestiuè misericordiam exercuit.

Mistura virtutū. Suetonius in Domitiano: Mistura quoque inæquabili vitiorum, atque virtutum, donec virtutes quoque in vitia deflexit.

Mitificus, πρεαΰντικὸς, & mitis. Apuleius lib. de Mundo: Vltrix necessitas, vindex futura, quam ille facit mitificam, qui statim à tenero & ipsis incunabulis intellexit, &c.

Mitilare, vide Acredula.

Mittere manum ad arma, vt vulgò mettre la main aux armes, quod περὶ ξιφουλκίας dicitur. Seneca lib. 2. de Ira. Alexandrum ait, Xenophanto canente manum ad arma misisse.

Mixtißimus, Superlat. Velleius Paterculus 2. histor. Ac prædicandum est, esse mores eius vigore ac lenitate mixtissimos.

Moderamenta vocum, vide Accentiunculæ.

Moderatißimus, Superlat. Iulius Capitolinus in M. Antonino: fuitq; per omnia moderatissimus in hominibus deterrendis à malo.

Modi (i. spatij, Iulio Paulo & Aggeno) renuntiatio. D. lib. 11. Titulo, Si mensor falsum modum dixerit: l. 1. Nam interest nostra ne fallamur in modi renuntiatione.

Modificatio verborum. Gellius lib. 10. cap. 3. Sed si quis est tā agresti aure, ac tam hispida, quem lux ista & amœnitas orationis verborumque modificatio parum delectat.

Modus pronunciatiuus, i. Indicatiuus, authore Probo in instit. artium.

Modulato carmine canere. Suetonius in Caligula: puellis carmine modulato, laudes virtutum eius canentibus.

Modulatior. Gellius lib. 1. cap. 11. Sed contrà, vt moderatiores (animi) modulatioresque fierent.

Modulamentum, modulamen. Gellius lib. 1. cap. 7. Id potius

ἐπιμέλεια τῶν λέξεων modulamẽtis orationis M. Tullij cõnenisse.

Mollities frontis, nimius pudor ac verecũdia qualis etiã sæpissimè vel doctissimis naturaliter insita est, qui cõtrà ac præduri oris homines nec ingenij nec doctrinæ suæ fiduciam habentes subinde erubescunt, vbi sui specimen exhibẽdum. Plinius Epistol. lib. 6. Quadrato: Nec verò Isocrati quo minus haberetur summus Orator offecit, quòd infirmitate vocis, mollitie frõtis, ne in publico diceret, impediebatur. Cicero 2. de Oratore: vt ille pater eloquẽtiæ de se Isocrates scripsit (nẽpe in opere, cuius inscriptio παναθηναικὸς) ipse pudore à dicendo, & timiditate ingenua refugisti. Sũpsit Plinius ex Quintiliano qui lib. 6. c. 4. de bona altercatione loquẽs, in qua audendũ & fortiter impudentiæ resistendum, sic tradit: Non est res animi iacentis, & mollis supra modum frontis: fallitque plerunque quod probitas vocatur, quæ est imbecillitas.

Mollitiis fluere. Velleius Paterculus Histor. lib. 1. Sardanapalũ eorum regem mollitiis fluentem, &c.

Molliusculus, vt Molliculus Catullo. Plinius Epistol. lib. 1. Facit versus quosdam sanè sed data opera molliusculos, leniusculosque, duriusculos quosdam.

Molo, præterit. molui. Pomponius: Neque molis molui, neq; palmis pinsui: apud Diomedem Grammatices lib. 1.

Momentarius, παροξυσμαῖος, vt & momentosus Quintiliano. Papinianus D. lib. 34. Tit. 1. l. 8. Diuersa causa est eius, cui legatorum diuisio mandatur. nam ea res præsentem ac momentariam curam iniungit. Alimentorum verò præbendorum necessitas oneribus menstruis atque annuis, verecundiã quoque pulsantibus astringitur. *Monedula*, vide Gracculus.

Moneta, etiam forma est typusque monetæ. Macrobius pro vtero translatè ita vsurpauit lib. 1. Comment. cap. 6. Verum semine semel intra formãdi hominis monetam locato, hoc primum artifex natura molitur.

Monodium. Diomed. Grãm. li. 3. Sed quod paribus tibiis vel imparibus inuenimus scriptũ, hoc significat, quod si quãdo monodio agebat, vnam tibiã inflabat: si quando synodio, vtrãque.

Monolores, Vopisc⁹ in Aureliano: Paragaudas vestes ipse primus militibus dedit, cùm antè nõ nisi rectas purpureas accepissent: & quidẽ aliis monolores, aliis dilores, trilores aliis, & vsq; ad pentelores, quales hodie lineæ sunt. facta compositio à loro.

Monumentarius, ταφήιος, vt monumentarij ceraulæ, i. τύμβαυλαι

λοι Æliano, ſiticines Gellio lib.20.cap.2. Apuleius Floridorum lib.1. Antigenidas tibicen cum eſſet in tibicinio apprimè nobilis, nihil æquè ſe laborare & animo angi & mente dicebat, quàm quod monumentarij ceraulæ tibicines dicerentur.

Moralitas, ἠθοποιΐα. Macrobius Satur.lib.5.cap.1. Sunt prætere a ſtyli dicendi duo, diſpari moralitate diuerſi.

Morare pro morari, vt patio pro patior: demolio, auxilio, populo, digno, pro demolior, auxilior, populor, dignor. Næuius in Proiecto: Quid moras? Pacuuius in Hermione: Paucis abſoluit: ne moraret diutius. Ennius: An aliquid, quod dono illi morares, ſed accipite. Ex Diomede Grammat. lib.1.

Moratio, χρόνησις. Iul. Firmicus Matheſeos lib.7. Qui terrã in medio collocatam æquata moratione ſuſtentat.

Moratius Compart. à mora. Seneca Quæſt. Natur.6. cap.14. Neque enim in nobis febris alias partes moratius impellit, ſed per omnes pari æqualitate diſcurrit.

Moratorius, ἀναβλητικός. Vlpianus D.lib.vlt.Tit.15.l.4. Quominus prædiũ iure pignoris diſtrahatur, oblata moratoria cautione non admittitur.

Moratoria cunctatio. Vlpianus D.lib.26. Tit.7.l.7. Debuit enim ſuis partibus fungi, non quidem præcipiti feſtinatione, ſed nec moratoria cunctatione.

Morbus tenax, i. longus ac moroſus. Suetonius in Claudio: Variis & tenacibus morbis conflictatus eſt.

Morbus ſubterculaneus, aqua intercus, ὑδρώπισις. In Epitome Sexti Aurel. Victoris in Adriano: Hic morbo ſubtercutaneo quem diu placidè pertulerat victus.

Mordeo, memordi non momordi dicebant veteres, vt pepugi, ſpepondi, Occecurri. Ennius in Satyris: Meum non eſt, at ſi me canis memorderit. Quod & exemplis Laberij, & Nigidij comprobat Gellius lib.7.cap.9.

Mordaciter, δηκτικῶς. Macrobius Satur.lib.7.cap.3. Ait ille nimis mordaciter.

Mormyr, is, vel mormyrus. μόρμυρος & μόρμυλος (Athenæo, & Oppiano, melius verò παροξυτόνως ſcribitur μορμύρος & μορμύλος, qui & Epicharmo μύρμας) In Gallia Narbonenſi Morme: in Hiſpania Mormo, vt & Maſsiliæ & in toto Liguriæ ſinu: Romæ Mormillo, Venetiis Mormyro, vt & Conſtãtinopoli. μόρμυρος. Piſcis eſt marinus, litoralis, auratæ ſimilis, corpore minus rotundo, compreſſo, capite longiore: roſtro

acutiore & magis compresso: cuius color argenteus (in dorsóque ex albo cæruleus) qui transuersis lineis fuscis adûbratur & variatur: indéque ab Oppiano dictus, μορμύλος αἰόλος ἰχθὺς. Cauda quoque bifurca, ac branchiæ quaternæ. Ouidius de piscibus: Et rarus faber, & pictæ mormyres, & auri, &c. Meminit Plinius lib. 32. cap. vlt.

Morosissimè, Suetonius in Augusto: Amicorum tamen suprema iudicia morosissimè pensitauit.

Mortis causam præstare, i. mortis causam esse: vt apud Virgil. Mortis heu tibi causa fui. Vlpianus D. lib. 9. Tit. 2. l. 7. Celsus autem multum interesse dicit, occiderit, an mortis causam præstiterit.

Mortalitas, pro mors. D. lib. 23. Tit. 4. l. 2. Vlpianus: Cum mariti mortalitas interuenit.

Motacilla, æ, σεισοπυγὶς, σείσουρα, κίλλυρος Hesych. (legend. κίλλουρος: nam κίλλειν Cillere, i. mouere) κίγκλος, & κίγκαλος Menandro: Gallis Bergerette, Bergeronnette, Hochequeuë, Northmanis Battemare: Italis Codatremola, Squasacoa, Balarina, Venetiísque Vcciello dineue: Hispanis Pezpitalo, Aguza nieue: Vulgo Græcorum Σισουρά, & κολοσοῦσα. Auicula est coloris cinerei, alis rubro ac nigro hinc inde colore distinctis, quæ clunes semper agitat ac ex cauda tremula sibi nomen inuenit. Varro de lingua Lat. Sic Galerita & Motacilla: altera quòd in capite habet plumam alatã: Altera, quòd semper mouet caudam. Arnobius contra gentes lib. 7. Motacillæ formiculis pascuntur. Est & Motacilla alba, Gallicè circa Monspessulum Enguane-pastre: Italicè circa lacum Verbanum Geron: Sabaudicè Colapa. Est & flaua, Aueloa Lusitanis.

Motiunculis leuibus tentari, dixit quoque Suetonius in Vespasiano, de leui morbi accessiuncula: imitatus Senecam.

Mugil, siue Mugilis Horatio, piscis cuius diuersa genera, vt Cestreus, κεστρεὺς siue νῆστις ἄσιτος Platoni, πετραίας & σαργῖνος dictus: à Gallis Same: Cui lineæ ternæ. Alterum genus, Capito, κέφαλος: Gallis Mulet, & à Monspeliensibus Cabot. Venetiis Ceuola. Ex Cephalis maioribus (nunc Græci Coclanos vocãt: Padi accolæ, Miesine, forte à μύξινος) fiunt Botarghæ. Cephalus distinguitur lineis pluribus, capite maiore sed breuiore quam reliquis. Tertium Mugilum genus: Myxon, μύζων siue μύξων vel μύξινος: Qui in Gallia Narbonensi, Muge: in Prouincia & Liguria, Maxon: dictus & à Græcis antiquis

βάκχος

βάχος,& βλεννὸς apud Athenæũ. Hodie in Græcia μυξαλίθεα. Huic caput rubeſcit circa labia & branchias, & τῷ κεστρεῖ ſimilis, lineis modò Labeoni ſimilior. Plinius lib. 32. cap. 7. Banchi (legendũ Bacchi) quem quidam myxona vocant. Rurſus li. 35. cap. 12. Tripatinum, inquit Feneſtella, appellabatur ſumma cœnarum lautitia. Vna erat murenarum, altera luporum, tertia myxonis piſcis. Quartum, Labeo, χελὼν ſiue χίλων, qui & Diphilo βάκχος (non vt Plinius, cui Bacchus myxon) in Gal lia Narbonenſi, Caluc, vel Calug: aliis (quia virgatus) vergadelle. Cephalo ſimilis eſt: capite minore, lineiſque nigricantibus diſtinguitur myxoni ſimilioribus, & labris prominentibus. Id omnibus mugilibus commune, carere dentibus. Eſt & inter has ſpecies, Mugil alatus, quem Agatenſes falconem ma rinum vocant. Piſcis eſt marinus, litoralis, pinnis longiſſimis, vt hirundinis, alioqui Ceſtreo ſimilis. Mugil quoque niger inuenitur, lineis etiam nigris exaratus ac deſcriptus non minus ſenis. Mugil rurſus etiam fluuiatilis, qui λευκίσκος Galeno (licet mugilũ genus λευκίσκον ſtatuat Hiceſius apud Athenæum) lib. 3. Aliment. Gallis Gardon: Romanis Laſcha: Placentinis Agulla: Mediolanenſibus Oladiga. Cephalo ſimilis eſt, capite minore: Cui dorſum cæruleum, ceruixque vireſcens, oculi flaui. Nunquam ad Cyprini magnitudinem accedit. Altera Leuciſci ſpecies qui in Gallia Narbonenſi Sophio vocatur, à Santonibus & Pictonibus Dard, ab aliis Vaudoiſe, & Lugduni Suiſſe: vulgo Græcorum Leucorino. Ex fuſco partim viridis eſt, partim flauus, ſquamíſque mediis tegitur, quæ lineolis diſtinctæ ſunt. Inter Mugiles fluuiatiles etiam piſcis frequens riuulis fluuiiſque qui ex montibus Cemeneis labuntur, qui vulgò Siego appellatur. Rurſus & piſciculus, qui Lugdunenſibus Friton & Fritean. Vterque ſine lineis, alioqui mugilis ſimilis.

Mulgere pro abſorbêre, vide Emulgere.

Mulier graui vtero, pro grauida. Papinianus D. lib. 29. Tit. 7. l. 11. Qui graui vtero vxorem eſſe ignorabat.

Mulionicus, Adiect. idem quod Mulionius Cicer. Lampridius in Heliogab. tectus cucullione mulionico ne agnoſceretur.

Mullus piſcis, τρίγλη, & τρίγλα Oppiano: Gallis Surmulet: Burdegalæ Barbeau, Baïonæ Barbarini: alibi Moil: Romæ Trigla: Venetiis Barban. Cretẽſes compoſitè dicunt τριγλημπαρ-

μπόνυ ex Græco & Veneto(efferunt n.β,per μπ) nomine corrupto. Muli elingues atque edentuli ſunt: quorum alij barbati dicuntur à Varrone & barbatuli à Cicerone. & γενειάτιδες Sophroni apud Athenæum: alij imberbes. Mulus barbatus piſcis marinus eſt, pedalis longitudinis: cuius color purpureus lineis aureis diſtinctus: oculi rufi. Ex inferioris maxillæ extremo cirri duo, molles, candidíque dependent, quas ἀποφύσεις ſiue appendices barbam vocat Plinius lib. 9. cap. 17. Muli, inquit, barba gemina inſigniuntur inferiori labro. Mulus imberbis, Monſpelij dicitur Imbriago: cuius caput ſtellulis ornatum eſt, oculi magni, oſque paruum intus cinnabaris colore, vt & hirundinis. eſt & Mulus aſper imberbis, qui in Gallia Narbonenſi Cauillone vocatur: Cui ſquamæ paruæ, ſerratæ, obliquè ſitæ, coloris purpurei cum extenſa linea. Denique mulorum villiſſimum genus, mulus lutarius Plinio ibidem, qui τειγλὶς. Oppianus, τειγλίδες ἐν πηλοῖσι, καὶ ἐν τενάγεσι θαλάσσης φέρβονται. De muli expirantis verſicolori quadam & numeroſa varietate, legendus Seneca Quæſt. Natur. li. 3. c. 17. & Plinius lib. 9. cap. 17. Et de eiuſdem luxurioſa mercatura, idem Plinius, ac Seneca Epiſt. 96. & Macrobius Saturnal. lib. 3. cap. 16.

Multa ſuprema, (cui opponitur minima, i. ouis vnius: in ſingulaſque oues æris deni: in boues æris centeni) id eſt ſumma & maxima, inſtituta in ſingulos dies, duarũ ouium, triginta boum. (Vide Ouis.) Gellius lib. 11. cap. 1. Multam facere, pro multam dicere. M. Cato 4. Originum: Imperator noſter, ſi quis extra ordinem depugnatum iuit, ei multam facit.

Multibibus, πολυπότης, vel πολύποτος, bibax, præter Plautum vtitur Macrob. Satur. li. 5. c. 21. de Hercule: Et multibibum Heroa iſtum fuiſſe, vt taceam quæ vulgo nota ſunt, illud non obſcurum argumentum eſt.

Multiplex in virtutib. Velleius Paterculus Hiſtor. 2. præfeciſſet virum multiplicem in virtutibus, nauum, agilem, prouidum, &c.

Multiſcius, qui multa ſcit, πολυμαθής. Apuleius in Apologia: Meminerat Homerum poëtam multiſcium, vel potius cũctarum rerum apprimè peritum.

Munerari Paſſiuè. Spartianus in Adriano: Quandoquidem indulſiſſe vino ſe dicit Traiani morib. obſequentem, atque ob hoc ſe à Traiano locupletiſſimè muneratum.

Munerarius, a, um, Adiect. Seneca Quæſt. natural. ca. vlt. Iam ſpe-

ſpeculum ornatus tantùm cauſa adhibitum, nulli nō vitio munerario, neceſſarium factum eſt.

Muneratio, δωρεά, δῶσις. Vlpianus D. libr.27. Tit.3.l.1. Si munus nuptiale matri pupilli miſerit, non eum pupillo imputaturum Labeo ſcripſit. nec perquam neceſſaria eſt iſta muneratio.

Munificentiam exercere. Iulianus D.libr.39. Tit.5. Et propter nullam aliam cauſam facit, quàm vt liberalitatem & munificentiam exerceat.

Munificentiam exhibere. Suetonius in Tiberio: Publicè munificentiam bis omninò exhibuit.

Muræna, æ, μύραινα, & σμύραινα (& ἔλιϑος Oppiano, ob lubricitatem) à Gallis, Morene, ſimilitérque ab Italis & Hiſpanis. Piſcis eſt pelagius interdúmque litoralis ad duorum cubitorum longitudinem accedens, corporíſque habitu lampredæ (quæ muſtella Plinij, & σμύραινα ποτάμιος, i, muræna fluuialis Dorionis) affinis, vel potius anguillæ ſimilior, ſed latior: cuius oris rictus magnus: lingua imperfecta: dentes etiam in palato recurui: oculi albi. Habet vtrinque foramen rotundum branchiarum (quas imperfectas dixit Ariſtoteles, Plinius falsò nullas) color fuſcus (vnde κελαινὴν vocat Oppianus) albicantibus maculis, dorſúmque cultellatum. Eius morſus venenatus. Murænas cum ſerpentibus coïre falſum (licet hoc traditum à multis, vt Nicandro, Oppiano aliiſque de quo Plinius lib.31.cap.2.) Eſt enim earum mas, myrus ſiue ſmyrus, σμύρος Ariſtoteli, ſiue μύρος: de quo Ariſtoteles Hiſtor.lib.5.cap.10. Plinius lib.9.cap.23.& lib.32.cap.vlt. Noſtri piſcatores ſerpentem putant. Eſt enim magis ſerpenti ſimilis, quàm murænæ, roſtro acuto, longo corpore, nigricante, tenui, rotūdo, ſine maculis, & ſquamis. In vtroque latere tamen à ceruice punctis aliquot aureis inſignitur. Lege Athenæum lib.7. Ego & ſmyrum eſſe puto, qui Ophidion etiam Plinio. Vide ſuo loco. Muræna fluta, μύραινα πλωτή. Vide Fluta in Dictionariis.

Murex piſcis, κῆρυξ, i. buccinū. Vide Buccinū. Murex etiā aliquādo generis nomē eſt, cui ſubiiciuntur Concha venerea, Buccinum, Colycia. Vide Plinium li.9.c.25.& lib.32.c.7. Muricum varietates multæ. Eſt n. Murex marmoreus, alius lacteus dictus, alius triangularis, & qui coracoïdes appellatur.

Muribrachia, Iuſtinus Hiſtor. lib.5.

Murmuratio, γογγυσμός. Seneca de Beneficiis lib.5.ca.15. Nec

est quòd hanc tantùm nostram murmurationem putes, pro pessimo prauóque numerantium, quicquid citra recti formulam cecidit.

Murrhina vasa, de quibus Plinius lib. 37. cap. 2. Sunt Græcorum καλλίνα ὄστρακα: Hodie corrupto vocabulo vocantur Porcelana adiecta prima syllaba. Laudatissima ex India: quia imposito veneno confringuntur. Exquisitissima, quæ plus translucent. fiunt ex mistura testarum ouium, ac conchyliorum ad annos complurimos sub terra defossa.

Mus marinus, de testitudine, vide Testudo.

Muscarium etiam equi cauda Vegetio de re veterinaria, quæ σόβη Græcis in Hippiatria: Ital. paramosche.

Muscerda Varroni, murinus fimus Plin. μυόχοδον Traliano, μυσκέλεδρα Polluci apud quem & μυσκέλεθρον.

Muscus arborum, odoratus, βρύον: in Officinis Vsnea. Vide in nostro Lexico βρύον. De mosco autem ex animali, in voce Μόσχος.

Musculus piscis dux siue ἡγητὴρ vel ἡγεμὼν τῆς φαλαίνης, i. balenæ, μυςίκητος Aristoteli libr. 3. Histor. Animal. cap. 12. De quo Ælianus lib. 10. cap. 6. ex Oppiano Halieut. lib. 5. & Plutarchus libello, vtrum prudent. terrena. Plinius belluam facit, at alij pisciculum. Nostri piscatores hoc de musculo fabulosum esse affirmant.

Musium opus, à Museis, de quibus Plinius libro 36. capi. 21. Non prætermittenda est & pumicum natura, appellãtur quidem ita & cætera saxa erosa annis: in ædificiis musea vocant, dependentia ad imaginem specus arte reddendam. Spartianus in Nigro: Hunc in Commodianis hortis in porticu curua pictum de musino inter Commodi amicissimos videmus sacra Isidis ferentem. Hodie Mosaïcum opus vocant. Hinc Museari dicti. Vide & August. de Ciuit. Dei. Rursus Spartian. in Tetrico, picturatam de musino.

Mustella piscis Plinio & Ausonio, βδέλλα θαλασσία Straboni, i. hirudo marina: ποταμία μύραινα Dorioni apud Athenæũ, i. fluuialis muræna: & ἐχενηΐς Oppiani: atque Archestrati ἔγχελυς ἀπύρηνος, i. anguilla exos: quam Lampetram vel lampredam vocant, nostrique lamproye, & paruam Lamproyon. Ex genere Cartilagineorum est, elinguis, & exos (pro spina enim vt sturio cartilaginem habet, æstate duriorem, quam nos chordam vocamus: vnde tunc lãproye cordeé) cum vtrinque branchia-

chiatum ſeptenis foraminibus,alioquin anguillis ſimilior.Marina eſt,& fluuiatilis. Cætera in Dictionariis. Recentioribus etiam muſtella fluuiatilis vocatur hic piſcis qui Gallis Lote vel Barbote:Sabaudis monſtelle,vel monttoille:Italis Botola, vel Bota.

Muteſcere. Velleius Paterculus Hiſtor. 2. agentes gratias, quòd ea Romana iuſticia finiret,feritáſque ſua nouitate incognitæ diſciplinæ muteſceret.

Mutua recognitione facta,Gellius lib.5.cap.14. τῆς ἀναγνωρίσεως εἰς ἀλλήλους ἐπιτενομένης.

Mutuatus,mutuo ſumptus,δεδανεισμένος.Plinius lib.2.cap.9.de Luna ac Sole : ſiquidem in totum mutuata ab eo luce fulgere.

Mutuaticus, δανειστικός, mutuus. Gellius lib.20.cap.1. Maximæque in pecuniæ mutuaticæ vſu,atque commercio.

Myrrha, σμύρνα. Vera affertur, ſed pauca atque rariſſima. Quæ proſtat in officinis factitia,aut καυκαλίς, vel quæ peſſima ἐργασίμη Dioſcoridis. De ſtacte, vide στακτή in noſtro Lexico, & στύραξ.

Myrtus, μυῤῥίνη vel μυρσίνη, Gallis Meurte:Italis Mortella, Mirtella,& Smartella Venetiis: vbi tria videntur myrti genera: Prima στενόφυλλος,anguſtifolia,in opere topiario tonſilis, foliis nigrioribus: ramoſa,ſed ramis gracilibus ac lentis. Hoc genus Myrtus eſt Tarētina Plinij. Secunda Illyrica, πλατύφυλλος, latifolia , item ramoſa,ſed minus gracilis.Hæc Catonis Coniugula. Tertia Hiſpanica,ſiue Exotica Plinij : Venetiis Smyrton d'Iſpagna:folio omnium latiſſimo , viridiſſimo atque odoratiſſimo: De quibus in obſeruationum libris fuſiùs.

Myrus, vide Muræna.

Myxon,vide Mugil.

Mys, mytulus, & myſcus apud Plinium lib. 32. cap.vlt. Nos vocamus Moles,quibus ſimiles Venetorum Muſſoli,ſed limoſi (qui Galeni μύες πηλώδεις:) Eſtque,non generis , ſed ſpeciei differentia.Sunt myes,αἱ μύες vel μῦες:& Mytuli,μύακες Diſcoridi,qui maiores: Muſculi verò Plauto,ſiue myſci Plinio,οἱ μύες Athenæo, μύσκοι , vel ἐλάττους μύες Ariſtoteli. Græcorum vulgus nunc vocat μύδια.

Mythiſtoria, hiſtoria fabuloſa.Iul.Capitolinus in Macrino:libros mythiſtoriis repleuit talia ſcribendo.

Myxa, μύξα vel μυξάρια,quæ in Officinis Sebeſten,pruno-

rum genus, de quibus in nostro Lexico in voce Μύξα. Arbor ipsa Myxa Plinio lib.17.cap.10.qui & de myxæ fructibus,i. myxis lib.13.cap.5.

NAEuulus,i. σπιλήδιον, κηλίδιον, parua macula, Gelli9 lib.12.cap.1. An tu quoque,inquit,putas naturam fœminis mammarum vbera, quasi quosdam næuulos venustiores,non liberorum alendorum,sed ornandi pectoris causa dedisse?

Nanque pro non primo loco, γὰρ, causalisque. Plinius lib. 2.cap.11.Defectus eius (nempe solis) lunæ magnitudinẽ haud dubia ratione declarat, sicut terræ paruitatem ipsa deficiens. Nanque cum sint, &c. Sic enim legi debere in Adnotat.docuimus.

Napus, βυνιάς, Gal.naueau,& nauet in Northmania:Ital.Nauone,& napone. Aliud est Bunium, vt in Lexico ostendimus in voce βύνιον: vbi detectus error Plinij.

N*arcaphthum*,vide in nostro Lexico νάρκαφθον.

Nardus vel *nardum*, νάρδος,in officinis spica nardi: Hispanis Azumbar, & Espiga sil. Nardi folium celebratur. (simpliciterque folium vocatur à Plinio:) & spica siue arista, νάρδου στάχυς: quæ spicæ similis est,non spica,sed nardi radix. Nostra spica officinarum est γαγγῖτις nardus dioscoridis, siue Ozenitis Plinij lib.12. Ea mirè delectantur feles ac visa gestiunt.

Nardum Celticum, νάρδος κελτική, quæ Liguribus σαλιούγκα, inquit Dioscorides: sed alij legunt ἀλιούγκα: nec enim Saluinca Plinij lib.21.cap.7.Cum Gallico Nardo nascitur Herba τράγος Dioscorid.Plinio Hirculus, à grauitate odoris & similitudine, qua maximè adulteratur: lib. 12. cap. 12. Nardum rusticum Plinij libr. 21.capit. 6. Videtur esse nardus montana siue ὀρεινὴ νάρδος Dioscoridis, quam & Baccar vocarunt, licet Baccar sit ἄσαρον.

Hirculus herba, vide Nardum Celticum.

Narica, vide Apua.

Nasatus, vt bene nasatus, qualis Priapus membrosior æquo: Lampridius in Heliogabalo.

Nauplij secunda species, nunc à Græcis vocatur ἀρμενιστὴς à velo quod nauigãdo erigit. Velificatur enim more nauiũ,protensa

tenſa ac ſublata membranula ſiue tunica. Eius concha nõ maior cochleæ, ſed ſubtiliſſima ac pellucida : cuius hiatus oblongus vt in conchis venereis.

Nautea, vide Anagyris.

Nautilus, vide Nauplius.

Naxius lapis, ἀκόνη ναξία Dioſcoridi: ſpecies cotis (quæ Italis Cote, Gallis queüe, & pierre eſguiſſereſſe) aquariæ, ex Cypro inſula. Plinius lib. 36. ca. de marmoribus: Signis è marmore poliendis, gemmíſque etiam ſcalpendis atque limandis Naxium diu placuit ante alia: Ita vocantur cotes in inſula Cypro genitæ. Aliud Coticula, vide Lydius lapis.

Ne pro vti. Diomedes Grammat. lib. 2. Verùm hoc totum genus reprehenſionis eiuſmodi eſt, ne ſi calumniatores iſtos audiamus, ſit conticeſcendum.

Nec pro nõ veterum more. Cicero in 3. de Legib. Magiſtratus nec obedientem, & noxium ciuem mulcta, vinculis, verberibúſque coercento. Catullus ad Alphenum: Nec facta impia fallacum hominum cælicolis placent.

Nec ſapit pueri inſtar, apud Catullum in Epigram. in Coloniam, i. νήπιός ἐστι καὶ ἄφρων. Sic obiurgat Græcos Neſtor apud Homer. Iliad. 2. ἦ δὴ παισὶν ἐοικότες ἀγοράασθε Νηπιάχοις.

Necare ſub crate. Liuius Decad. 1. lib. 4. Ad vociferationem eorum quos necari ſub crate iuſſerat. Plautus in Pœnulo : ſub cratim vt iubeas ſeſe ſupponi, atque eò lapides imponi multos, vt ſeſe neces. Tacitus in Opuſculo de morib. Germanorum: Ignauos & imbelles, & corpore infames, cœno ac palude, iniecta iuſuper crate, mergunt. Hoc ſupplicij genus Carthaginienſibus peculiare fuiſſe, memoriæ à nonnullis proditur: Brodæus Miſcellan. lib. 1. cap. 28.

Necator, occiſor, interfector ανδριφόντης, ἀνδροφόνος. Macrob. Satur. lib. 1. cap. 12. Marti eſſet dicatus, deo plærunque hominum necatori.

Neceßitas pro neceſſitudine, i. iure affinitatis, quo qui coniuncti ſunt neceſſarij dicuntur. C. Cæſar in Oratione, qua Plautiam rogationem ſuaſit: Equidem mihi videor pro noſtra neceſſitate, non labore, non opera, non induſtria defuiſſe. Ex Gellio lib. 13. cap. 3.

Naſutißimus, ſuperlat. Seneca in vlt. Suaſoria: Cæſtius homo naſutiſſimus diſſimulauit exaudiſſe ſe.

Natalitia ſardonyce, quæ natalitiis ab amicis datur. Perſius Sa

tyra,1.Et natalitia tandem cum ſardonyce albus.

Natrix, cis, hydrus, ὕδρος, χέρσυδρος, & Enhydris Plinio (at ἐνυδρὶς Ariſtoteli Lutra) vulgò couleuure d'eau: ſerpens aquaticus, qui deſcribitur à Virgilio Georg. 3. Vbi ſic: Eſt etiam ille malus Calabris in ſaltibus anguis Squamea conuoluens ſublato pectore terga, Atque notis longam maculoſus grandibus aluum: Qui dum amnes vlli rumpuntur fontibus, & dum Vêre madent vdo terræ ac pluuialibus Auſtris, Stagna colit, ripíſque habitans: hic piſcibus atram Improbus ingluuiem raníſque loquacibus explet. Poſtquam exhauſta palus: terræque ardore dehiſcunt Exilit in ſiccum: & flammantia lumina torquens Sæuit agris, aſpérque ſiti atque exterritus æſtu. Natricis voce vſi ſunt Cicero, Collumella, Lucanus. Hydri verò Plinius lib.29.cap.4. In orbe terrarum pulcherrimum anguium genus eſt, quod in aqua viuit, hydri vocantur, nullis ſerpentium inferiores veneno. Horum iecur ſeruatum aduerſus precuſſos ab his auxilium eſt. Sunt & Hydri marini vicenûm cubitorum, de quibus idem lib.6. cap. 26. De Enhydride verò lib.30 cap.3.& lib.32.cap.7. Enhydris vocatur à Græcis ſerpens in aquis viuens.

Nauia. vide Linter.

Nauis perempta, i.amiſſa. D. lib.22. Tit.2.l.6. Ibid. perſecutio pignorum perempta eſt.

Nauicularis, ναυτικός. Hermogenianus D.lib.vlt. Tit.4.l.1. Patrimonij ſunt munera rei vehicularis, item nauicularis, decemprimatus.

Nauplius, ſiue nautilis, ναυτίλος Ariſtoteli Hiſtor.lib.4 cap.1. (ὁ καὶ ναυτικὸς, inquit, & à nonnullis ᾠὸν πολύποδος: Neapoli vocatur Muſcardino, & Muſcarolo. Piſcis eſt ſimilis bolitænis ac ſepiolis, cuius concha pectinatim ſtriata ac carinata liburnicæ modo. Maris Indici nauplij carina multò latior, quàm aliorum, vt Venetiis obſeruaui. Secundum nautili genus cochleæ comparatur à Philoſopho. Lege Plinium lib. 9.cap.29.& 30. Athenæum lib.7. Oppianum Halieut.lib.1. Nauplij concham Græci nunc vocant θαλάμην τυκζαποδίυ, i.polythalamum ſiue teſtam.

Nedum geminatum eleganter. Velleius Patercul. Hiſtor. 2. Quæ magnificentia triumphorum eius, quæ fuerit munerum, nedum in operis ſiquidem iuſti materia, nedum huius tam reciſi dignè exprimi poteſt.

Nefass vltimum, i. parricidium. Seneca lib. 1. de Clement. cap. 23. Pater tuus plures intra quinquennium culeo insuit, quàm omnibus seculis insutos accepimus. Multo minus audebant liberi nefas vltimum admittere, quandiu sine lege crimen fuit.

Nefandissimus, superlat. Iustinus Histor. lib. 18. Ausus ne es, nefandissimum caput, ista purpura & auro ornatus, in conspectum tot miserorum ciuium venire? lib. 16. nefandissima quæque tyrannicæ crudelitatis exercuit.

Negatorius, ἀποφατικὸς: Vlpianus D. libro 5. Tit. 6. l. 5. Sicut fructuario in rem confessoriam agenti fructus præstandi sunt, ita & proprietatis domino, si negatoria actione vtatur.

Negligo, neglexi, quin & neglegi. Æmilius Macer: Omniũ vestrum neglegerit autoritatem: quod analogiæ propius, quia & legerit dicimus: Ex Diomede Grammatices lib. 1.

Negotiarius, Adiect. Spartianus in Firmo: naues quoque ad Indos negotiarias sæpe misit. Lampridius in Alex. Seuero: Aurum negotiatorium, & coronarium Romæ remisit, i. quod negotiatores principib. pendere solebant.

Negotiosior, Comparat. Seneca 2. de Ira cap. 11. Quid crudelitate negotiosius?

Negotiatrix. Paulus D. lib. 34. Tit. 2. l. 32. (Cùm testatrix negotiatrix fuerit.

Neotericè, Aduerb. νεωτερικῶς, nouè: Asconius Pædian. in Diuinat. Hoc quod leuiter à Cicerone dictum & neotericè putant.

Nequam, *Nequitia*. Vide Gellium lib. 7. cap. 11.

Nerita, νηρείτης Aristoteli (scribitur & νηρείτης) ἀνηρείτης & ἀνάρτης apud Athenæum, Natex Festo: Northmanis Ran, & virli: Armoricis Bigornet & bigorneau. Piscis, cuius conchula turbinati generis, læuis, non dissimilis Buccinis, (sed non nigro papauere, qui μήκων, veùrm rubro) in qua & cancellus hospitatur. Adhærent Neritæ, vt læpades. De eo Aristoteles Histor. lib. & cap. 4. Et diuersè quidem Ælianus, qui paruum dicit, cùm Aristoteles magnum. Sed diuersas esse species nihil prohibet, vt illa est cochlea punctis nigris eleganter distincta, testa intus purpurea, in margine candida. Meminitque eiusdẽ Plinius li. 9. cap. 33. Neritæ Venetis Caragoli: vulgo Græcorum σειφουλίδες, parui.

Nerium, νήριον, ῥοδόδενδρον vel ῥοδοδάφνη (vt & adhuc in Creta) Italis Oleandro, & Nandro. frutex ſemper viridis: in floribus differentia. Sunt enim & rubei, ac candidi: quorum odor inſuauis. Deſcribit Plinius ex Dioſcoride lib.24.cap.11.& lib.16.cap.20.

Netus, νενησμένος, vt lana neta, Vlpianus D.li.32. Tit.1.l.70.

Nihil moror, vox Conſulis dimittentis Senatum. Iul. Capitolinus in M. Antonino: Comitiis præterea etiã vſque ad noctem frequenter interfuit, neque vnquam receſſit de curia, niſi Conſul dixiſſet, Nihil vos moramur Patres conſcripti.

Nimbus peditum. Virgilius lib.7. Æneid. Inſequitur nimbus peditum. Quod ex Homero ad verbum Iliad. 4. ἅμα δὲ νέφος εἵπετο πεζῶν.

Nimiè præter Plautum, Macrobius lib.6. cap.6. Erat non nimiè, ſed pulchrè dictum.

Nimium quantum audacter. Gellius lib.16.cap.6. Atque ille nihil cunctatus, ſed nimium quantum audacter.

Nimium quantò. Gellius lib.18 cap.3. Sed lingua tunc atque facundia nimium quantò præſtabilis.

Niſi vt, ſicut niſi ſi, pro niſi ſimpliciter. Suetonius in Claudio: Sed nihil æquæ quàm timidus, ac diffidens fuit. Primis imperij diebus. quanquam (vt diximus) iactator ciuilitatis, neque cõuiuia inire auſus eſt, niſi vt ſpiculatores cum lanceis circunſtarent.

Nocticolor. Vide pudoricolor.

Nobiliſſimus in malam partem. Sext. Aur. Victor in Philippo: Is Philippus humillimo ortus loco fuit, pater nobiliſsimo latronum ductore.

Noctua, γλαύξ, Gallis Ciuette, Cheueſche: Italis Ciuetta, Venetiis Zuëta, Ziuetta: Hiſpanis Lechúza, Luſitanis Mocho: vulgo Græcorum κουκουβάγια: & Heſychio Κοκκοβάρη. Auis eſt nocturna, varia, cui crura plumoſa, caput ingens, roſtrum curuum, oculi glauci: Niſi magnitudo. Author Philomelæ. Noctua lucifuga cucubat in tenebris. Plautus in Menæh. Vin' afferri noctuam, quæ tutu, vſque dicat tibi? Hinc τυτώ dicta. Serus & intortus noctuæ cantus, Apuleius.

Nodus linguæ, vitiũ quod Æginetæ ἀγκυλόγλωσσον: de quo Cornel. Celſus lib.7.cap.12. Lingua verò quibuſdam cum ſubiecta parte à primo natali die iũcta eſt, qui ob id ne loqui quidẽ poſſunt. Gellius lib.5. c.9. Filius Crœſi regis, cùm iam per ætatẽ fari

fari poſſet, infans erat: & cùm iam multum adoleuiſſet, item nihil fari quibat. Mutus autẽ & elinguis diu habitus eſt. - diduxit adoleſcens os, clamare nitens, eóque nixu atque impetu ſpiritus vitium nodumque linguæ rupit , planéque & articulatè elocutus eſt. Vide Valer. Max. Ibidem, Oris vinculum vocat, quod linguæ adhæſio.

Nomen pro familia, gente, ac populo. Catullus in Epithal. --non decet Tam vetus ſine liberis Nomen eſſe. Vergil. in 6. Illuſtres animas, noſtrumque in nomen ituras. Liuius in 1. Per ſe ipſum nomen Ceninum impetum facit.

Nomen aduerbij loco Græcorũ more. Horatius: ſiue viuat ineptus. Catullus: Nec quæ fugit, ſectare: nec miſer viue. Idem: Sed tu inſulſa male, & moleſta viuis.

Nominalis, ὀνομαστικός. Diomedes Grãmatices lib. 1. Vbique enim deficit Latinus ſermo, ideo quia duo ablatiui nominales ſunt copulati.

Nominator. Vlpianus D. lib. 27. Tit. 8. l. 1. Nec nominatores magiſtratuum ex hac cauſa tenebuntur.

Non aſsis facere: non aſſis æſtimare: non teruncij facere, i. floccipendere Catoni, οὐθενίζειν, ὀλιγωρεῖν. Auctor obſcœni carminis: Nõ aſsis faciunt, euntque recta. Catullus. Omnes vnius æſtimemus aſsis. Plautus in Capt. Neque ridiculos iam teruncij faciunt.

Mon meum iudicium eſt, pro eo quod eſt, non intereſt mea iudicium facere ac pronuntiare: Cùm tamẽ meum iudicium eſt, apud Ciceronem ſignificet exiſtimo ac iudico. Aul. Gellius lib. 1. cap. 18. Sed ea res fugerítne tunc Varronis memoriam, an contrà aptius & cohærentius putarit furem à furuo, i. nigro, appellari, in hac re de viro tam excellentis doctrinæ non meum iudicium eſt.

Non pote eſt, impoſsibile eſt: vt, pote eſt, i. poſsibile eſt. Catullus ad Seipſum: Hoc facies, ſiue id non pote, ſiue pote. Cicero 10. ad Attic. Sit iam nobis aut finis omnino, ſi pote eſt: aut moderatio quædam, quod profecto pote eſt, i. δυνατόν ἐστι.

Nonani, milites nonæ legionis. Cornel. Tacitus lib. 14. Nonani legionario milite ſuppleti ſunt.

Normare (vnde normatus Columellæ: & Denormare Horat.) γνωμοτυπεῖν. Diomedes Gram. lib. 1. Ex numeri pluralis imagine, dualis declinatio formata normatur.

Notæ corporis, i. lineamenta. Paterculus Hiſtor. 2. Quidam

magi ex notis corporis respondissent cœlestem eius vitam & memoriam futuram.

Notoria indicia, quæ elogia dicuntur l. ea quidem C. de accusat. De his D. lib. 48. Tit. 16. l. 6.

Nouacula piscis (Numenius ἀκονίας pisces apud Athenæum dixit fortè pro nouaculis,) qui vulgò Rason. Marinus est (Rhodi, ac in Melita insula frequens) squamosus, palmi magnitudine ac trium digitorum latitudine, vniusque spissitate: cuius dorsum cultellatũ, pinna vnica continua munitũ. Ab oculis ad os obliquæ lineæ purpureæ atque cæruleæ descendũt: squamisque rubescentibus tegitur. Plinius lib. 32. cap. 2. Nouacula pisce quæ tacta sunt, ferrum olent.

Nouatio est prioris debiti in aliam obligationẽ vel ciuilem vel naturalem transfusio atque translatio. hoc est cùm ex præcedenti causa ita noua constituitur, vt prior perimatur. Nouatio enim à nouo nomen accepit, & à noua obligatione: Vlpianus D. lib. 46. Tit. 2. l. 1.

Nouator, vt verborum nouator. Nam Cicero verba nouare & facere, dixit. Gellius lib. 1. cap. 15. Quòd loquentia nouatori verborum Sallustio maximè congrueret.

Noxam nocere, præter Liuium, Iulianus dixit D. lib. 9. Tit. 4. l. 2. Si seruus furtum faxit, noxamve nocuit.

Noxæ dedere, est animal tradere viuum, inquit Vlpianus D. lib. 9. Tit. 1. l. 1.

Noxiam committere. Vlpianus D. lib. 9. Tit. 1. l. 1. Si quadrupes pauperiem fecisse dicetur, actio ex lege 12. tabularum descẽdit: quæ lex voluit, aut dari quod nocuit, id est animal quod noxiam commisit: aut æstimationem noxiæ offerre. Noxia autem est ipsum delictum.

Noxior, Comparat. à noxius. Seneca lib. 1. de Clement. cap. 13. Omnibus reis noxior ac solicitior.

Noxiissimus. à noxius, noxior noxiissimus, vt à pius piissimus (quo vtitur Curtius, licet Cicero in Philippicis vsitatum esse neget) Seneca in fine 7. de Clement. Si serpentibus in nos, ac noxiissimo cuique animali daretur potestas. Sic manuscripti libri: editi, noxiosissimo.

Nudus fundus. In Epitom. Sext. Aurel. Victoris in Theodosio: Cùm benigni principes, & quidem vix fundos solerent nudos, ac deformata prædia concedere.

Numeratim, Aduerb. apud Diomedem Grammat. lib. 1.

Nume-

Numerosißimè. Apuleius de Deo Socratis: Familias numerosissimè comparant.

Numerositas, πολυανθρωπία. Macrobius Satur. lib. 5. cap. 20. Sed Aristophanes adiecit Gargara ad significationem numerositatis innumeræ.

Numi steriles, quorum nulla vsura pēditur (οἱ οὐ τίκτουσι: quia τόκος vsura) vt sunt otiosi ac vacui. Papinianus D. lib. 22. Tit. 1. l. 7. Quòd si postea conuentus vt solueret, moram fecerit: nūmi steriles ex eo tempore non erunt, i. Vsuræ current. Alibi, pecuniæ vsuras pariunt.

Numulariolus apud Senecam ἐν ἀποκολοκυνθώσει. & 9. Cōtrouers. Mensularius.

Nuncupatio de operis dedicatione. Plinius in Præfat. operis: Sed hæc ego mihi nunc patrocinia ademi nuncupatione.

Nuncupatio, hæredis institutio. Suetonius in Caligula: Quo metu, cùm iam & ab ignotis inter familiares, & à parentibus inter liberos palàm heres nuncuparetur: derisores vocabat: quòd post nuncupationem viuere perseuerarent: & multis venenatas macteas misit.

Nundinatus Pass. vt apud Iul. Firmicum Matheseos lib. 6. detrimentum nundinati pudoris & prostituti corporis gratia. Apud quem etiam, pudorem nundinare, pro nundinari legitur.

Nuntiator, vide nuntiatio operis noui.

Nuntiator, index, accusator, denuntiator, κατήγορος. Paulus D. lib. 48. Tit. 16. l. 16. Nuntiatores, qui per notoria indicia produnt, notoriis suis adsistere iubentur.

Nuptias facere, i. cōficere nupt. Iustinus Histor. lib. 7. Amore filiæ Amynte captus, omisso bello nuptias facit.

Nutare translatè: Catullus ad Varrum: Hæc cùm legas, tum bellus ille & vrbanus Suffenus vnus, caprimulgus, aut fossor Rursus videtur: tantum abhorret ac nutat. Gellius 2. cap. lib. 23. Sed enim postquam in munus Menander venit, à principio statim, di boni, quantum stupere, ac frigere, quātumque nutare à Menandro Cæcilius visus est.

Nux moscata, nostris noix muscade: indicta Græcis ac Latinis: nec enim est χρυσοβάλανος.

Nux Græca, amygdalus. Vide in nostro Lexico κάρυον.

Nycticorax, coruus nocturnus, νυκτικόραξ, Gallicè Corbeau de nuict. Sic appellatur aliquando diuersa auis Noctua, vt ab

Aristotele, & D. Ambrosio aliisque. Est autem propriè Nycticorax auis lucifuga, vt noctua, cuius vox, eho, (aliâs choho) volatusque velocissimus. Circa diruta ædificia apparet.

Nyctostrategi, νυκτοστράτηγοι, nocturni magistratus qui armati noctu vrbem perlustrant publicæ quietis gratia, qui Venetiis Signori di note appellãtur: Parisiis les Cheualiers du guet. Arcadius D. lib. vlt. Tit. 4. l. 18. Nyctostrategi, & pistrinorum curatores personale munus ineunt.

OCum au, commercium est: itaque apud veteres plodo, clostra, coda, pro plaudo, claustra, cauda. Ex Diomede Grammatices lib. 1.

Ob subterfugiendum ius fisci, Suetonius in Vespasiano, i. vt subterfugeret.

Obcantatus, ἐπᾳσθεὶς. Apuleius in Apologia: Dic tu quibus verbis epistolam finierit mulier obcantata, vecors, amẽs, amãs.

Obfrenare. Apuleius in Apologia: Quid multis? iuuenem simplicem, præterea nouæ nuptæ illecebris obfrenatum, suo arbitratu de via deflectit.

Obiectamenta, probra obiecta, vt προφέρειν ὀνείδεα dicit Homerus. Apuleius in Apologia: Quæ ego cùm intelligerem, nõ tam crimina iudicis, quàm obiectamenta iurgio prolata, vltrò eos ad accusandum crebris flagitationibus prouocaui.

Obirascor, plus est quàm irascor, ἐξοργίζομαι. Apuleius in Apologia: Est enim pudentis animi & verecundi, vt mea opinio fert, vel falsa vituperatione grauari, cùm etiam hi qui sibi delicti alicuius conscii sunt, tamen cùm male audiunt, impendio commoueantur, & obirascantur. Seneca lib. 1. de Tranquilit. cap. 2. Obirascens fortunæ animus.

Obiurgare etiam cum Datiuo. Diomedes Grammat. lib. 1. Idiomata, quæ veteres quidem per accusatiuum protulerunt, nos autem per datiuum secundum Græcos efferimus. Obiurgo filium veteres dicebant: nos autem obiurgo filio per datiuum, vt Græci.

Obiurgari ferulis, i. castigari. Suetonius in Caligula: Eos autẽ qui maximè displicuissent, scripta sua spõgia, linguáue delere iussos, nisi ferulis obiurgari, aut flumine proximo mergi maluissent.

Obla-

Oblatio. Vlpianus D.lib.24. Tit.1.l.5. Proinde & si maritus ad oblationẽ Dei vxori donauit. Infra: vt donũ Deo detur.

Oblectator, ψυχαγωγός: Apuleius Floridor.lib.3. Orpheus exilio desolatus, Arion nauigio præcipitatus, ille immanium bestiarum delinitor, hic misericordium belluarum oblectator.

Oblidi pondere, opprimi. Plinius Epistolarum libro 6. Tacito: Ciuis multus & grauis: hunc identidem assurgentes excutiebamus, operti alioquin, atque de cælo oblisi pondere essemus.

Obligare se furti: quod Terentius, furti se alligare. Apud Senecam, sceleri se obligare: malim sceleris (nempe crimine) aut scelere: vt se scelere alligare apud Cicer. D. lib.12. Tit.6. l.36. Si is qui pignori accepisset, alienã scit apud se pignori deponi, furti eum se obligasse.

Obligatorius. Gaius D.lib.17. Tit.1.l.2. Cuius generis mandatum magis consilium est quàm mandatum: & ob id non est obligatorium: quia nemo ex consilio obligatur, etiam si non expediat ei cui dabitur. Quia liberũ est cuique apud se explorare, an expediat sibi consilium.

Obliquatio, πλαγιασμός Hermogeni: Macrobius Satur. lib.7. c. 1. Feriet Philosophia nõ sentiẽtes, vt Liber pater thyrso ferit per obliquationem circunfusæ hederæ latente mucrone.

Oblituit, quod fit à latere. Seneca Natur. Quæst. lib.7. cap.29. De Comete: erigensque cursum suum oblituit.

Oblongulus, ὑπεμήκης. Gellius lib.17. cap.9. Surculi duo erant teretes, oblonguli, pari crassamento.

Obluctatio, ἀνταγώνισμα. Iul. Firmicus Mathes. lib. 3. faciet crebris obluctationibus miseros.

Obmurmurare. præter Ouid. Suetonius in Othone: Identidem obmurmurasse.

Obreptum est iudici. Vlpianus D.lib.27. Tit.9.l.5. Manet actio pupillo, si postea poterit probari, obreptum esse prætori.

Obructare. Apuleius in Apologia: Animaduerti satis notabiliter in medio foro tibi Æuigliane obructantem.

Obscœnissimus, Superlat. Velleius Paterculus Histor.2. Obscœnissimarum rerum author & minister.

Obsecrationem preire. Suetonius in Claudio: Vtque ob dira aut in vrbe, aut in Capitolio visa, obsecratio haberetur, eamque ipse iure Max. Pont. commonito pro rostris populo, præiret.

Obseruanter, πεφυλαγμένως, ex obseruatū. Macrobius lib.1. Comm.in Somn. Scip. Idem igitur obseruanter secutus est, in illis præcipuè voluminibus, quibus statum Reip. formandum recepit.

Obseruator,ris. Plinius in Panegyrico: Nemo obseruator, nemo castigator adsistet.

Obsolefieri, cōtaminari. Suetonius in Augusto: Componi tamen aliquid de se nisi & serio, & à præstantissimis offendebatur. Admonebatque prætores, ne paterentur nomen suum cōmissionibus obsolefieri.

Obsoletissimus, Apuleius Floridor. lib.4. Aspexit circunstare omnes tristisimos, & obsoletisimos vestitu.

Obsopio. Diomedes Grammatices lib. 1. Item quod vulgò obsopio dicimus, veteres obsopo dixerunt. Cæcilius: Mulierculam ego illam huic despondebo, ex nato saltem obsopam.

Obstaturus, D.de pactis l.27.

Obstinatius, pertinacius, αὐθαδεστέρως: Cōparat. ab obstinatè. Suetonius.in Cæsare: Sed cùm obstinatius omnia agi videret.

Obstinatissimè: Suetonius in Tiberio: Et ne in acta sua iuraretur obstinatisimè recusasse, i. pertinacisimè, vt in Calig.

Obstinatisimè. Suetonius in Galba: In domo sua hærentem obstinatisimè retinuit.

Obstrepitare. Claudianus lib. 2. de Raptu: Ne turbida sacris Obstrepitent lamenta choris.

Obsutus. præter Ouid. Suetonius in Tiberio: Obsuta lectica.

Obtinere pro obtinere causam, vel litem, i. vincere. D.lib.5. Tit.3.l.47. Lucius Titius cum in falsi testamenti propinqui accusatione non obtinuerit.

Obtrectare aliquem. Cornel. Tacitus in Dialogo: Nam quod inuicem se obtrectauerūt. Sic Detrectare personæ accusatiuū attribuit in eodem lib. Non detrectasse nominatim antiquos oratores contentus, neminem sequentiam laudare ausus est.

Obturbator,is, qui obturbat. Asconius Pædianus in Diuinat. Obturbatores quosdam sordidosque causidicos significat, qui adhibeātur ad moram faciendam, dum meliores aduocati recrearentur, & se denuo compararent ad dicendum.

Obuiare, ἐναντιοῦσθαι, repugnare, resistere. Macrobius libro 2. Comment. capite 14. Ex his vt collectum sit, esse aliquid immobile, nullus obuiat vel refellit. Vide adnotationem nostram in Sallust. pag.53.

Obuolutio, περίελιξις vel περιείλησις. Macrob. Comment. lib. 1. ca. 11. In singulis enim sphæris, quæ cœlo subiectæ sunt, ætherea obuolutione vestitur.

Occecurri pro occurri, quod fuit occucurri: vt peposci pro poposci, memordi, spepondi. Helius Tubero lib. ad C. Oppium, (vt adnotauit Probus referente Gellio lib. 7. cap. 9.) Si generalis species occec urrit.

Occino in præterito occini, & occinuj. Diomedes Grammatices lib. 1. Occino occini: est enim à cano cecini, & in compositione amittit vnam syllabam. Sed Sallustius in primo Histor. dixit: Iussu Metelli cornicines occanuere. legēdum occinuere, vt apud Liuium.

Occursaculum, ἀπάντημα, spectra occurrētia. Apuleius in Apologia: Omnia noctium occursacula: omnia bustorum formidamina: omnia sepulchrorum terriculamenta.

Ocellulus. ab oculus, ocellus, ocellulus: Diomedes Grammati. lib. 1.

Ocimum, ὤκιμον Diosc. μισόδουλος Sotionis apud Constant. in Geopon. βασιλικὸν Hesych. Gal. Baselic: Ital. Basilico.

Octominutalis. Lampridius in Alex. Seuero: Cum fuisset octominutalis libra, ad duos vnaquæque vtriusque carnis libra redigeretur.

Octophorum (vt Exaphorum) ab octo ad lecticam hominibus id est lecticariis: quod innuit Catullus in Epigram. de Vari scorto: Non possem octo homines parare rectos, i. proceros.

Oculus traslaté. Catullus: Peninsularum Sirmio, insularúmque Ocelle. Sic ὀφθαλμὸς Græcis. Achilles Statius in 2. de Leucippes & Clitophontis amoribus: γῆς ἐστὶ κόσμος, φυτῶν ἀγλάϊσμα, ὀφθαλμὸς ἀνθέων.

Oculi imperatoris, ὀφθαλμοὶ βασιλέως. Vide Aures regiæ.

Oculata, vide Melanurus.

Odibilis, Adiect. μισητός. Lampridius in Heliogabalo: Vita, moribus, improbitate ita odibilis est factus, vt eius nomen senatus eraserit.

Oenanthe auis, vide Pardalus.

Oestrus, οἶστρος Aristoteli, Asylus Gazæ: passer τρωγλοδύτης Aetij lib. 11. cap. 11. & Æginetæ lib. 3. cap. 45. Gallis Piquemousche. Vermiculis victitat. lege Aristot. histor. li. 8. cap. 3. Est & Asilus maior, qui nostris, grand chanteur, κνιπολόγος quibusdā.

Offector, is, Cornel. Fronto lib. de nom. verborúmque differ. Offector officio obest.

Offensus fortuitus, Macrobius Satur. lib. 3. cap. 13.

Offensatio, πρόσκομμα. Seneca lib. 5. de Benefic. cap. vlt. Sed vt magistri puerorum discentium patienter ferre offensationes memoriæ labentis.

Offerre cautionem. Vlpianus D. lib. 45. T. 1. l. 10. Si dubitet creditor, an fideiussores soluendo sint, & vnus ab eo electus paratus sit offerre cautionem. Ibid. Satisdationes offerre.

Officialis: qua voce, præter Apuleium, vsus est Modestinus D. libro. 12. Tit. 1. le. 34. Præsidis prouinciæ officiales qui perpetui sunt, mutuam pecuniam dare, & fœnebrem exercere possunt.

Officiosus de pathico atque obscœno. Seneca Controuersiarum 4. in Proem. Memini illum (cum libertinum reum defenderet, cui obiiciebatur, quòd patroni concubinus fuisset) dixisse: Impudicitia in ingenuo crimen est, in seruo necessitas, in liberto officium. Res in iocos abiit, non facis mihi officium: & multum ille & hic in officiis versatur: Ex eo impudici & obscœni, aliquandiu officiosi vocitati sunt. Vide χαρίζεσθαι. Sic & Gratiosus sumitur, vide suo loco.

Offuscare. Iustinus Histor. lib. 12. Ne victoriæ gloria sæuitiæ macula offuscaretur.

Oggerere, (rectè dicitur vt suggerere) pro obiicere: quo vsus præter Plautum Apuleius in Apologia: Pro isto mendacio, deus iste superûm & inferum commeator (i. Mercurius) quicquid vmbrarum est vsquam, quicquid est lemurum, quicquid manium, quicquid laruarum oculis tuis oggerat.

Olenticetum: sterquilinium atque oleti locus. Apuleius in Apologia: Lingua mendaciorũ & amaritudinum præministra semper in fœtutinis, & olenticetis suis iaceat.

Olo, olis pro oleo, oles. Plautus in Cornicula: Olunt ædes Arabicas.

Olyra siue Arnica Plinio, ὄλυρα: species Zeæ, quæ in Italia Scandella.

Omnicanus. Apuleius Floridor. lib. 2. Sed enim philosophi ratio & oratio tempore iugis est, & auditu venerabilis, & intellectu vtilis, & modo omnicana.

Omniformis, παντόμορφος. Apule. in Hermetis Asclepio: Horum οὐσιάρχης vel princeps est, quem παντόμορφον vel omniformem

mem vocant, qui diuersis speciebus diuersas formas facit.

Omnipotentissimus, vt omnipotentissimus Deus, apud Macrobium Comment.lib.1.cap.17.

Omnipotentia. Macrobius Comment.libr.1.cap.6. Hæc ab illa omnipotentia solitaria, in corporis intelligibilis lineam prima defluxit.

Onerosum, etiã quod vt insolens inuidiam facit, φορτικὸν. Plinius in Panegyrico: Meritò necne, neutrã in partem decernere audeamus: Quia nec fas est affirmationi tuæ derogare: & onerosũ cõfiteri vera esse, quæ de nobis præsertim, tã magnifica dixisti, i. φορτικόν ἐστι atq; inuidia onerat, vt insolentius dictum.

Onocrotalus, Truo, ὀνοκρόταλος (ab asini strepitu) Gallicè Poche (ab alterius vteri genere, quæ ingluuies siue πρόλοβος manticulæ vel sacculi vestiũ instar,) & Sabaudicè Gottreuse, i. gutturosa: Italicè Grotto, Aggrotto, Molinare: Croto vt Hispanicè, auis est palmipes cygno similis magnitudine ac colore: cuius rostrum magnum, prælongum, ac validũ, ex cuius inferiore parte ingluuies, vt gutturosis, latioris sacculi instar ante pectus propendet: Pedes coloris cinerei dura pelle contecti. Plinius.lib.10.c.47. Olorum similitudinem Onocrotali habẽt: nec distare existimarentur omnino, nisi faucibus ipsis inesset alterius vteri genus. Huc omnia inexplebile animal congerit, mira vt sit capacitas. Mox perfecta rapina sensim inde in os reddita, in veram aluum ruminantis modo refert. Gallia hos Septentrionalis proxima Oceano mittit. Sextus Pompeius libr. 18. Truo auis, onocrotalus. Cæcilius irridens magnitudinem nasi: Prò dij immortales, vnde hic perrepsit truo? Qui πελεκῖνος Oppiani. Vide Platea.

Ononis, ὄνωνις Theophr. & ὠνόνις Dioscoridi: herba spinosa, cuius species (inodora tamen) Aresta bouis herbariorum, Gallorum Arreste bœuf, vel Bugraue siue Bugrunde: Italorum Bonaga, siue Bugnaghe. Describitur à Plinio li.21.ca.16. (ex Theophrasto histor.l.6.c.5.) vbi legendũ, sequitur à frugib⁹ (quia æstate germinare incipit, Autumnóq; perficitur) aratro inimicũ. At lib.27.c.4. (vbi describit ex Dioscoride) scriptũ: Odore iucũdo, post ver spinosa. Sed pro Ver, reponendũ Ter. Sic optimorum authorũ libri corrigẽdi, potius quàm scriptores erroris arguẽdi Legat hæc Matheolus, & Plinium absoluat criminis intentati.

Onyx, vide Ostracium.

Opera consulta, consultò, compositò, ἐπιτηδὲς: Gellius li.6.c.

vlt.Non ſpontè,neque opera conſulta,ſed à militibus fortè auxiliariis incenſa ſunt.

Operis noui nuntiatio, eſt aut iuris noſtri conſeruandi cauſa, aut damni depellendi,aut publici iuris tuendi gratia interceſſio aduerſus nouum opus in ſolo molientem. Opus autem nouum facere videtur, qui aut ædificando, aut detrahendo aliquid,priſtinam faciem operis mutat. Nos dicimus vulgò,Cas de ſaiſine & nouuellete. De quo Titulus D.lib. 39.initio. Vbi Nuntiator vocatur, qui opus nouum facientem prohibet. Ibidem, Nuntiationis remiſſio, i.relaxatio atque liberatio.

Operis continentia, i.σύλληψις, περιοχὴ, comprehenſio. Macrobius Comment.libr.2.cap. 12. Nam vt breuiter à principio omnem operis continentiam reuoluamus.

Operis noui nuntiatio. D.lib.4.Tit.7.Opus nouum ſi tibi nuntiauerim.--ex operis noui nunciatione agere.

Operoſitas. Vopiſcus in Tacito: Vitreorum diuerſitate atque operoſitate vehementer eſt delectatus.

Operula defungi. Vlpianus D.lib.vlt.Tit.13.l.3.negotij in quo operula iſta defuncti ſunt.

Operio facit præterit. operui, quin & operi, teſte Diomede Grammatices lib.1.

Operatur venenum. Lampridius in Commodo: Primum ei venenum dederũt,quod cum minus operaretur, per athletam eum ſtrangularunt.

Opertus, us, ui, ἐπικάλυψις. Apuleius in Apologia:Sed enim mundiſſima lini ſeges, inter optimas fruges terra exortas, non modo indutui, & amictui ſanctiſſimis Ægyptiorum ſacerdotibus, ſed opertui quoque inde rebus ſacris vſurpatur.

Opertis oculis, i.ſine conſyderatione. Seneca de Benefic. lib. 4.cap.37.Multa interim reges,in bello præſertim,opertis oculis donant.

Opertè, ἐπικεκαλυμμένως, κρυφίως, tectè: Gellius lib.4.cap.11. Eóſque more Pythagoræ opertè atque ſymbolicè κυάμους appellatos.

Ophidion, piſciculus congro ſimilis, inquit Plinius lib. 32. c. 9. qui vrinæ incontinentiam emendat cum lilij radice. Ego murænæ marem expono, qui myrus, & ſmyrus dicitur: de quo pluribus in Muræna. Ponitur opidion etiam in cenſu piſcium à Plinio lib.32 cap.vlt.

Ophioſcorodon, vide Alum.

Ophites

Ophites, genus eſt marmoris maculoſi, cinerei coloris (alteriuſque) diſcurſantibus lineis albis ac nigris. Ex ophite vas habui ſatis capax, oppigneratum ducentis aureis. Compertiſſimum, aquam tepidam in ophitis vas infuſam, incorruptam aſſeruari, & aduerſus hauſta venena præſentiſſimum eſſe remedium. De ophite præter Dioſcoridem Plinius lib.36.cap.7. Italorum Serpentino, non eſt Ophites, ſed Iaſpidis maculoſi ſpecies: vel potius eiuſdem Plinij marmor Lacedæmonium, viride, cunctiſque hilarius.

Ophthalmias piſcis (non ophthalmia: vt Anthias) de quo Plautus in Captiuis, eſt Melanurus ſiue Oculata. Vide Melanurus.

Opinatò, Aduerbium teſte Diomede Grammat. lib.1. vnde ex nec opinatò apud Liuium.

Opinamentum, δόγμα. Apuleius de deo Socratis. Aliquando eorum nonnulla etiam opinamenta habere.

Opitulatio, auxilium, βοήθεια. D. de minorib. l.1. Auxilium eis Prætor hoc edicto pollicitus eſt & aduerſus captiones opitulationem.

Oppetiturus, i. moriturus, Macrobius Satur. lib.3.cap.7.

Opportuniſſimè. Cæſar lib.3. de bello ciuili: Sed opportuniſſimè nuntiis allatis oppidum fuit defenſum. Suetonius in Nerone: produxit quo opportuniſſimè potuit. ſubaudi die.

Oppoſitus, pro oppigneratus, oppoſitus pignori. Iuuenalis Sat.11. Lancibus oppoſitis.

Optio fabricæ. D. lib. vlt. Tit.6. l. vlt. qui adiutor ac vicarius architecti.

Opulentiæ. Gellius lib.20.ca.4. Quippe doctrina anteire malim, quàm copiis, atque opulentiis.

Opulentè, πλουσίως, opulenter. Apuleius in Apologia: Domus opulentè ornata.

Opuntia, plāta quæ affertur ex India latiſſimo atque craſſiſſimo folio ſoleæ inſtar proueniens, (ac folia ex foliis caulis vice, aut trunci propagando) ferenſque ficus aculeatos: Indi Tunas vocant. Plinius lib.21.ca.17. Circa Opuntem Opuntia eſt herba, etiam homini dulcis. Mirumque è folio eius radicem fieri, ac ſic eam naſci.

Oratio obliqua, cum hiſtoricus habitæ concionis ſenſum tantùm refert: Directa, cum orantis perſonam inducit. Iuſtinus Hiſtor. lib 38. Quam orationem dignum duxi, cuius exēplum

breuitati huius operis insererem, quam obliquam Pompeius Trogus exposuit: Quoniam in Liuio & Sallustio reprehēdit, quòd conciones directas pro sua oratione operi suo inserendo historiæ modum excesserint.

Oratio manufacta, i.nimis culta & cōposita. Seneca Epistol. 116. Oratio cultus animi est, si circuntunsa est, & fucata, & manufacta, ostendit illum quoque non esse syncerum, & habere aliquid fracti.

Oratorius, ῥητορικός, qui orator esse potest. Fab. Victorinus in 2. Rhetor. Cicer. Ergo natura accidens res est, quæ aptiorem hominem ad vnumquodque facit. Itaque non orator natura est, sed oratorius, i. qui orator esse possit.

Oratus sis, pro quæso sine te exorari. Macrobius Satur. lib. 5. cap. 1. Et Prætextatus, Oratus sis, inquit, Eustathi, vt hæc quoque communicata nobiscum velis.

Orbis Romanus. Vlpianus D. lib. 1. T. 5. l. 17. In orbe Romano, qui sunt ex constitutione imperatoris Antonini ciues Romani effecti sunt.

Orbis piscis, vulgo Græcorum φλασκοψαρο, (quasi lagenæ piscis) Gallis Balle: Venetiis Pesce colūbo. Piscis est marinus orbiculatus excepta cauda, sine squamis, cutis durissimæ, atq; aculeis horridæ: cui os angustum, dentibus quaternis latis munitū. Ennius apud Apuleiū in 1. Apologia, videtur Caluariā marinam appellasse. Plinius lib. 32. c. 2. Durissimum esse piscium constat, qui Orchis (at melius veteres codices Orbis, vt & Isidorus legit) vocetur: Rotundus est, & sine squamis totusque capite constat: potius ventre. Edulem esse negant. Ego mortuos tantùm vidi venetiis, alterum follis mediocris amplitudine: alterum maximæ magnitudine.

Orbona, aut vt alij *Orbana*, dea Romanorum, in metu orbitatis liberorum inuocata. Plinius lib. 2. cap. 7. Orbonæ ad ædem Larium ara.

Orca piscis, (ὄρυξ vt putatur apud Strabonem) Santonibus Espaular. dictus orca ab orcæ vasis (quod nobis vrne, & Tholosæ Dorne) similitudine. Bellua marina est cætacei generis, cuius rostrum, fistula, pinnæ & cauda delphino similia, corpus verò multoties vastius: dentes latissimi, serrati, & acuti. Eius caro ad mile pondo excrescens, ob similitudinem pro Tursione venditur, eodemque nomine à nostris Marsouin appellatur. De Orca Plinius libro 9. cap. 6. Græci, nunc Orcam,

cam, falsò ζύγαιναν vocant. Est enim longè diuersus piscis. Vide Zygæna.

Orcinus, qui directò libertatem accipit ex eo tempore, quo testator ad orcum missus est, siue mortuus. Vlpianus D. lib. 26. Tit. 4. l. 3. Quod quidem in omnibus orcinis libertis locum habet testamento manumissis.

Orcynus, vide Thynnus.

Ordinatior, Comparat. Seneca Epist. 75. Non dices virum iustiorem saluis liberis, quàm amicis, nec ordinatiorem, nec prudentiorem, κοσμιώτερον. Et lib. 3. de Ira: Pars superior mundi & ordinatior, &c.

Ordinatius, τακτικοτέρως. Apul. in Apologia: Præsertim cum ordinatius & coibilius, eadem græcè & latinè adnitar conscribere.

Ordinatissimus, τακτικώτατος. Apuleius de deo Socratis: Stellæ quæ indeflexo cursu meatus longè ordinatissimos diuinis vicibus æternos efficiunt.

Ordinatiua qualitas, Diomedes Grammatices lib. 1.

Ore in vtrumque sexum pollutus, i. fellator & liguritor, Lampridius in Commodo.

Originalis species, ἰδέα, prima notio. Macrobius lib. 1. Comment. in Som. Scip. cap. 2. Originales rerum species, quæ ἰδέαι dictæ sunt.

Orminos agrios, corruda, Vide asparagus.

Ornator, *ris*, κοσμητής. Iul. Firmicus Mathes. lib. 3. Ornatores deorum vel fabricatores templorum.

Ornus, fraxinus syluestris: Gallis fraisne de montagne: Italis Orniello, Orneoglosso, à semine quod lingua auis in officinis dicitur.

Orobanche. ὀροβάγχη Dioscoridis, & λεοντεία βοτάνη siue λέοντος πόα Constantini, & ὀσπρολέων Geopon. lib. 2. Gallicè queuë de regnard, vel leon aliis: Italicè Coda di leone, herba tora, Torina, Nega, fiammina, & herba lupa. Sed Theophrasti ὀροβάγχη alia herba est (de qua histor. lib. 8. & de Causis lib. 5. cap. 22.) Dioscoridisque Helxine Cyssampelos, Gallis cloches de nostre dame: Italis Vilucchio, Minutola, & Broeggia Patauij. Vide Conuoluulus, & volubilis, & Scammonia parua.

Orphaicus, Adiect. ab Orphæus. Macrobius Comment. lib. 1. cap. 12. Liberum patrem Orphaïci νοῦν ὑλικὸν suspicantur intelligi.

Orphus, ὀρφὸς vel Atticè ὀρφῶς (Gaza vertit Ceruuam) & ὀρφακίνη paruus orphus apud Athenæum libr.7. Piſcis eſt marinus, litoralis, pagro non diſſimilis: cui oculi magni, dentes ſerrati, pinnæ pagri, color ex purpureo rubeſcens. De eo præter Ariſtotelem, Athenæum lib. 7. & 8. Oppianum Halieut.1. & Ælianũ de Animal.li.12. Plin.li.9.c.16. Hyeme nõ capti præterquã ſtatis dieb⁹ paucis, & iiſdẽ ſemper: Itẽ muræna & Orphus, conger, percæ, & ſaxatiles omnes. Rurſus lib.32.cap. vltimo.

Orthragoriſcus, vide Porcus marinus.

Ortygometra, ὀρτυγομήτρα, Gallis Raſle, & paluſtris, Roy des cailles: Sic & Italis, Rei de le caîlle. Eius generis eſt Glottis, noſtris Iaſle fauue.

Os conſuere. Seneca 47. Epiſtol. de ſeruis: At illis qui non tantum coram dominis, ſed cũ ipſis erat ſermo, quorum os non conſuebatur, parati erant pro domino porrigere ceruicem.

Os purpureum. Catullus de Acme: Et dulcis pueri ebrios ocellos Illo purpureo ore ſuauiata. Sic Simonides apud Athenæũ in 14. Μορφυρέυ ἀπὸ ςόματος ἱεῖσα φωνάν. Horatius. Purpureo bibit ore nectar.

Oris vinculum, vide Nodus linguæ.

Oris duritia, impudentia: os duriſſimum, & os ferreum dicit Cicero. Seneca libro 2. de vitæ tranquillitate. capit. 17. Si ille hoc potuit duritia oris, qui aſſiduis conuitiis depudere didicerat.

Oſcula iacere. Cornel. Tacitus lib. 17. Otho protendens manus, adorare vulgum, iacere oſcula, & omnia ſeruiliter pro dominatione.

Oſcula manu reddere, Plinius in Panegyrico: Non tu ciuium amplexus ad pedes tuos deprimis: nec oſculum manu reddis.

Oſculum delibatum digitis ad os ſuum referre. Suetonius in Auguſto: Qui mos oſculationis in Italia frequens: vbi oſcula manibus dantur.

Oſculum offerre, i. porrigere oſculum Ouid. Iuſtinus Hiſtor. libr.34. Cùm in Ægypto eum inueniſſet, oſculúmque ei rex obtuliſſet.

Oſtentarius τερατοσκόπος. Macrobius Saturnaliorum libro 3. cap. 7. Eſt ſuper hoc liber Tarquinij tranſcriptus, ex oſtentario Tuſco.

Oſtentatrix. Macrob. Satur. lib.7.c.4. Superba ac contumax, & ve-

& veluti ſui oſtentatrix continentia.

Oſtentatrix, quæ ſe oſtentat ac venditat, κομπαςής. Apuleius in Apologia: Quàm improba iuuenum circunſpectatrix: quàm immodica ſui oſtentatrix.

Oſtentionales milites. Lampridius in Alex. Seuero: Milites quos oſtentionales vocant, non pretioſis, ſed ſpecioſis claris veſtibus ornabat.

Oſtenturus, pro oſtenſurus, participium ex perfecto paſſiuo. Oſtentus pro oſtenſus, à verbo Oſtendor, quoniam ſit Tẽdor tentus. P. Lucilius ad populum: Ex hoc ſpero me oſtenturum. Ex Diomede Grammatices lib. 1.

Oſtiaria. Cæſar belli Ciuilis lib. 3. Columnaria, oſtiaria, frumentum, milites, remiges, arma, tormenta, vecturæ imperabantur. Locus mihi ſuſpectus, fortè ſcriptum fuit, Colonis æra, veſtiaria, &c.

Oſtracium, ὀςράκιον, conchylium, & ipſius operculum, quod ὄνυξ Dioſcoridi. Eſt verò onyx πῶμα τοῦ κογχυλίου: In Officinis vnguis odoratus, & Serapionis Blatta Byzantia. Suauem ſpirat odorem dum vritur primò, (vt & purpuræ operculum) poſtea caſtorei virus: quod relictum inſtar fungi lucernarum linteo, vel chartæ obtritum lineas purpureas exprimit, vt ſumus experti: Lege Dioſcoridem lib. 2. cap. 10. & confer cum Plinio lib. 32. cap. 10. Vide Conchylium.

Oſtreoſus, oſtreoſior: abundans oſtreis: Terentianus Maurus in exemplo Priapei carminis: Nam te præcipuè in ſuis vrbibus colit ora Helleſponſia, cæteris oſtreoſior oris.

Oſtrum, Vide Purpura.

Oſyris, linaria herbariorum, ὄσυρις (& nunc vulgò Græcorũ ἄξυρις) eſtque Linaria maior Italorum Belueder, ex qua verrendis areis fiunt ſcopæ, quem vſum πρὸς κορήματα tradit Galenus. Deſcribit Plinius lib. 27. cap. 12. non quidem ex Dioſcoride, (quod conferenti manifeſtum) ſed ex alio quopiam, vt Cratena: Fruſtraque hoc in loco Mattheolus conatur Plinium arrodere.

Otacuſtæ, Aures regiæ, ὠτακουςαὶ: Vide Aures reg.

Othone, ſiue *Othona*, ὀθόνα vel ὀθόννα, non eſt ſpecies Chryſanthemi, ſed ea herba, cuius flores vocamus oeillets d'Inde: Itali Garofani d'India. De ea in noſtro Lexico in voce Ὀθόνα.

Otia, lepades feræ. Vide Lepas.

Otiosißimus, Plinius Epistol. lib. 1. Sosio.

Otus, vide Asio.

Oua irrita Plin. vel hypenemia, vel Zephyria, ᾠὰ ὑπηνέμια vel ζεφύρια Aristot. & ἀνεμιαῖα καὶ αὐτόματα, siue ἀνεμίδια Platoni: Gal. oeufz sans germe: Ital. voui sanza gallo. Ea ad pullationem inepta, quod sine maris coïtu edita sint. Aliud verò Oua vrina siue synosura Plin. κυνόσουρα & οὔρια Aristot. Gal. oeufz couués: quæ fiunt incubatione derelicta. Vide κυνόσουρα in nostro Lexico.

Ouipara. Vide Vinipara.

Ouis. Gellius lib. 11. cap. 1. Quando igitur nunc quoque à magistratibus P. R. more maiorum multa dicitur vel minima (i. ouis vnius: constituti verò in oues singulas æris deni: in boues æris centeni, quæ multa suprema) vel suprema, obseruari solet, vt Oues genere virili appellentur. Atque ita M. Varro verba hæc legitima, quibus minima multa diceretur, cõcepit: M. Terentio, quando citatus, neque respondit, neque excusatus est, ego ei vnum ouem multam dico: ac nisi eo genere diceretur, negauerunt iustam videri multam.

Oues feræ, apud Iul. Capitolinum in Gordiano, Camelopardales, quas gyraphas vocant.

Ozena polypi species. Vide Polypus piscis.

Oxyacantha, vide Spina alba.

P*Ace* etiam cũ Genitiuo rei & personæ. Velleius Patercul. Histor. 1. Ego pace diligentiæ Catoni dixerim, vix crediderim, &c.

Pacificari, idẽ quod pacificare. Iustinus Histor. lib. 5. Pacificari cum altero statuit.

Pacificator habitus. Quintilianus: Fit & ille habitus, qui esse in statuis pacificator solet, qui inclinato in humerum dextrum capite, brachioque ab aure protenso, manum infesto pollice protendit, qui quidem maximè placet iis, qui se dicere sublata manu iactant. De quo Statius in Syluula prima, quæ in equum maximum scripta est: --Iuuat ora tueri Mixta notis belli, placidamque gerentia pacem. Tum idem: Dextra vetat pugnas.

Pædagium, cubiculum puerorũ, i. seruorum. Plinius Epistol. lib. 7.

lib.7.Rufo:Puer in pædagio mixtus pluribus dormiebat.

Pædicator, παιδεραστὴς. Licinius apud Suetonium in Cæſare: Bithynia quicquid & pædicator Cæſaris Vnquam habuit.

Paganus. Refert Dionyſius Halicar. lib.4. quòd Roma diuiſa in quatuor tribus, quas pagos vocitabant: in quibus habitantes pagani dicebantur: qui in nullam habitationem tranſferri poterant: hinc factum, vt Paganus pro ciue ſumatur, qui nunquam militauerit.Et Pagano Miles opponitur. Paulus Iuriſconſ.fiat teſtamentum exẽplo eius, qui paganus fuit, deinde militare cœpit. Ob id à Hieronymo cæteriſque Eccleſiaſticis ſcriptoribus Pagani appellati Ethnici,qui non ſub Chriſti vexillo militarent. Apud Plinium pagana lex,qua ruſtici vtuntur.

Pagrus vel *Phagrus*, πάγρος vel φάγρος Oppiano (& à φάγος φάγρος, vt ὄστρεον ab ὀστέον) In Gallia Narbonenſi Pagre: Italis Pagro: Hiſpanis Bezogo: Dalmatis & Luſitanis Pagros. Piſcis eſt marinus paruæ auratæ ſimilis, ſed Erythrini colore,qui tamen hyeme è ruffo purpuraſcit,cum ille ſemper rubeat. De eo præter Plinium Athenæus lib.7.

Pagurus, πάγουρος, Gallis Chabre: Northmanis Rouſſeau: In Prouincia ſquinado, Gritta, ſquaranchon, Grampella: Maſsiliæ Carbaſſe,fagule: Venetiis Grancipore: & ab Hiſpanis Chabro dicitur. Nomen retinent adhuc Græci: & à Gallis maris mediterranei accolis Pagul, à paguro vocatur. Eſt verò de genere cancrorum, poſt mæam maximus: de quo Plinius lib. 9.cap.31.

Palaris ſylua, ex qua palandis vitibus materies cæditur. D. libro ſeptimo. Titul.1.l.9. Niſi forte ſalicti ei, vel ſyluæ palaris,vel arundineti vſusfructus ſit legatus.

Paliurus, παλίουρος (quia vrinam ciet. nam πάλος à πάλλω τὸ σείω, & οὖρον vrina: οὖρα δὲ ἄγει, inquit Dioſcorides) cuius fructus latus, ἐν λόβῳ τινὶ καθάπερ φύλλον, in folliculo quodam folioſo, vt Theophraſtus habet libro tertio hiſtor. capite 17. Ex quo loco Dioſcorides tranſcripſit quæ de paliuro prodidit: Habet enim οὗ τὸ σπέρμα λιπαρὸν καὶ λιγνυῶδες εὑρίσκεται. ὅπερ πινόμενον βῆξιν ἀρήγει. vbi emendandum pro λιγνυῶδες fuliginoſum, γλισχρῶδες viſcoſum ac tenax. Nam ſic Theophraſtus, χρῶνται δὲ αὐτῷ πρὸς τοὺς βῆχας οἱ ἰατροὶ κόπτοντες. ἔχει γάρ τινα γλισχρότητα καὶ λίπος.

Ego verò aſſero hunc paliurum Rhamni tertiam eſſe ſpeciem, quam ſine imitatione Dioſcorides inter Rhamnos poſuit: de quo ita, καρπὸς δὲ πλατὺς, λευκὸς, λεπτὸς ὡς θυλακώδης, ἐοικὼς σφονδύλῳ, fructus verò latus, albus, tenuis, inſtar folliculi, ſimilis verticillo. Vide Rhamnus. Paliurus exoticus qui in Libya prouenit, eſt Zizyphus ſylueſtris, arbor (inquit Theophraſtus hiſtor. lib. 4. cap. 4. loto fruticoſior: cuius folia ſimilia noſtratis: fructus verò differens: nec enim latus, ſed teres ac rubeus, magnitudine cedri aut paulo maior: nucleum habet, non quidem vt in punicis ſimul edulem, fructũ verò ſuauem. Quòd ſi quis vinum affuderit, aiunt & ipſi, & vino ſuauitatem conciliari. Quæ nos expoſuimus, vt & Plinij mutuatio intelligatur, ita ſcribentis lib. 13. cap. 19. Cyrenaica regio lotum ſuæ poſtponit paliuro. fruticoſior hæc fructuque magis rubens, cuius nucleus non ſimul manditur (tacuit de punicis, quorum & ſemẽ πυρὴν dicitur à Dioſcoride, licet hoc erranter negarit vir doctiſſimus Anguillara) iucundus per ſe, atque ſuauior è vino, quin & vina ſucco ſuo commendans. Hunc Paliurum eſſe Aquifoliam (quæ ἀγρία Theophraſto) vacillanter magis quàm affirmatè, nec rectè opinatur Mattheolus, nunquam nominandus ſine honoris præfatione. Paliurus Agatoclis Cyziceni apud Atheneum lib. 14. cap. 20. eſt Lizyphus domeſtica, (licet Zyzyphum alii perperàm ſcripſerint, lotum eſſe Polybij. Vide Lotus) de qua ſuo loco.

Palmæ prima pars Celſo brachiale, καρπὸς Polluci, & κτεὶς Heſych. Gall. poignet: Ital. manile. Eſt autem iunctura illa qua brachium cum manu committitur, cuius & ornamentum brachiale vocatur à Plinio. Brachialia vocant Græci vel teſte Polluce, περικάρπια, ἐχίνους, ἀμφιδέας, ὄφεις, ψέλλια, χελιδόνας & βουβάλια.

Palumbes (pro quo & palumbus, palumba) φάσσα, vel φάττα: Gallicè grand ramier: Italis Columbo torquato, vel fauoro: Hiſpanicè Palóma torcaz. Eſt & palumbus minor, φὰψ Ariſtoteli hiſtor. lib. 9. cap. 3. noſtris petit ramier. Euſtathio Phaps media eſt magnitudine inter columbam & œnadem: Phatta vero magnitudine gallinacei, coloris cinerei: Eius generis eſt Oenas, οἰνὰς Ariſtoteli (licet aliis ἰνὰς ἀπὸ τῶν ἰνῶν fibriſque carnis. fibroſa enim ac dura Vinago Gazæ: Gallis Biſſet, aliis Targon, & Angel circa Monſpeſſulum: Alchata Auicennæ, quę aliis perdix Damaſcena. Auis hæc gregalis eſt ſimillima

ma perdici, sed rostro ac pedibus nigris, plumis ex fusco colore in nigrum vergentibus,& luteis in ruffum. Conspicitur ac capitur Autumno. Palũbes à nostris capi nocte solent, ipsis decidentibus ex ramis arborum nolarum sonitu, aut tympanorum vel crepitaculorum maximo strepitu. De palũbo fero Plinius: de palumbe torquato Martialis.

Pancration, παγκράτιον, scylla pusilla Plin. coloris est ruffi. Hæc est scylla Officinarum (vera autem scylla albissima) ac cæpa canina Græcorum nostri seculi. Hanc venenatam putant: cùm tamen scyllæ & pancratij vires eædem teste Dioscoride.

Pandurizare, verbum à πανδοῦρα de quo in Lexico Græco. Lampridius in Heliogabalo, Pandurizauit, organo modulatus est.

Pantomimicus, Adiectiuum. Seneca Epistol. 1. libro 4. Si intrante te clamor, plausus, & pantomimica ornamenta obstrepuerint.

Parare pro emere, πρίασθαι. Catullus. Non possem octo homines parare rectos. Horatius: Opinor, pretio maiore parandi. Plinius libro 37. cap.2. ccc. sestertiis capidem vnam parando.

Parco in præterito peperci, quinetiam Parsi, vnde Parsimonia. Terentius: Ego ne vitam parsi perdere? Plautus: Duorum labori ego hominum parsissem libens. Sic enim melius veteres parsi declinabant, inquit Diomedes Grammatices lib. primo.

Parcæ scientiæ moderatéque eloquens. In Epitome Sexti Aurel. Victoris in Traiano: Simpliciora ingenia aut eruditissimos, quamuis ipse parcæ esset scientiæ, moderatéque eloquens, diligebat.

Parcus etiam de homine pusilli & angusti animi. Seneca libro 2. de Benefic. Parsimonia est scientia vitandi sumptus superuacuos, aut ars re familiari moderatè vtendi: parcissimum tamen hominem vocamus pusilli animi & contracti, cùm infinitum intersit inter modum & angustias.

Parcitas, φειδωλή, Macrobius Comment. lib. 1. cap. 8. Moderatio, parcitas, sobrietas: i. frugalitas.

Pardalus, πάρδαλος vel πάρδαλις, auicula, quæ magna ex parte gregatim volat, coloris tota cinerei: minor turdo. Non potest esse auis quæ à nostris Piuoine appellatur, &

vulgo Græcorum ἀπυγόκολος (quaſi albicilla à podice albo: contraria ſignificatione) οἰνάνθη Ariſtotelis: cuius caput, & cauda parſque corporis nigra eſt. Aliis Oenanthe, Gallicè Vitrec, id eſt Parra Plinio lib.18.cap.29.

Pareas, *æ*, παρείας & Apollodoro παρούας: Serpens innoxius, qui Venetiis ab Agyrtis ſiue Marſis oſtenditur, vocaturque Baronis nomine: cui caput pro magnitudine ac longitudine corporis paruum, tamen ita bucculentum, tãtóque rictu hiat, vt correptum paſſerem, immò columbi pullum deglutiat. Lucanus lib.9. Et contentus iter cauda ſulcare Pareas. Sic legendum cum Iſidoro, non pharias. De Parea lege Ælianum lib. Animal.cap.57. Vbi innocuum, atque Æſculapio ſacrum fuiſſe tradit: quæ de Angui ſpecialiter dicto, Plinius lib. 29. cap. 4. Qui circa Bononiam (ab angue) Ange, vel biſſe Ange: aliis Aucca.

Papilio, tentorium. Lampridius in Alex. Seuero: In procinctu, atque in expeditionibus, apertis papilionibus prandit.

Pariatio, ea ſcriptura eſt, qua apparet ſatisfactum eſſe creditori. Vide Alciat. lib.1. Parergôn cap.24. Et Pariator, qui paria fecit, nec reliquator eſt.

Parire pro parere. Ennius: Oua parire ſolet, pennis genus condecoratum. Ex Diomede Grammatices lib. i. Sic ridunt pro rident. Vide Irridunt.

Parra, vide Pardalus. Eſt & Parra, αἰγωλιός, vlula, Ægolius Plinio lib. 10. cap.60. ex Ariſtotele Hiſtor.lib.6. cap.6. Gallicè, la Dame: Italicè Barbaiano: Auis eſt lucifuga, cui vngues aduñci, color ruffus nigro conſperſus, oculi prægrandes, cuius vox lugubris vlulatu. Parræ præter Horatium 3.Car.Ode.27. meminit Feſtus Pompeius.

Parricidiale ſcelus, Iuſtinus Hiſtor. lib.27.

Pars virilis, contra hæreditariã diſtinguitur. Iulianus D. lib. 28. Tit.6.l.32. Reſpondi, Titium virilem partem, cæteros hæreditarias, habituros eſſe, &c.

Partem facere, venire in partem: facere vt ſolidum in partes diuidatur. Gaius D. lib.34. Tit.5.l.7. Vtrum ita poſthumus partem faciat, ſi natus ſit: an & ſi natus non ſit, quæritur. Ego cõmodius dici puto, ſi quidem natus non eſt, minimè eum partem facere, ſed totum ad te pertinere, quaſi ab initio tibi ſolido relicto.

Partitio pretij, de eo qui pretiũ participat. Hermogenianus

D. lib.

D.lib.40. Tit. 12. l.40. Cum pacto partitionis prætij maior viginti annis venalem se præbuit.

Participatus, us, Iulianus Capitolinus in Macrino: arripuit imperium filio Diadumeno in participatum ascito. Idem in Ælio Vero: Marcus in eum omnia contulit participatu etiam Imperatoriæ potestatis indulto.

Participialis, μετοχικός. Diomedes Grammatices lib.1. Vbique enim deficit latinus sermo, ideo quia duo ablatiui nominales sunt copulati, quod si vnus participialis sit, nõ deficit latinus sermo.

Participialis modus, i. supinum. Diomedes Grammatices lib. 1. Participialis modus verborũ dictus est, quòd eius verba sunt participiis per omnia similia, nec tamen participia sunt, vt legendi legendo legendum, lectum, lectu. Probus supina appellat. Vide Absolutiua.

Partheniј apud Spartanos vocati sunt ob notam materni pudoris, nati ex promiscuo omnium fœminarum concubitu, concessóque iuuenibus, ne per virorum absentiam ex viduitate cessaret fœcunditas muliebris. Vide Iustinum Histor. libro tertio. Parthenіatæ dicuntur à Seruio, quære in voce Tarentum.

Parthenium, vide Perdicium.

Parus, αἰγίθαλος Aristoteli: vulgò Græcorum γίταλος: Gallis Mesangue: Italis Parizola, Parruza, Zinzin: Orbesina: Auicula est admodum fœcunda, cuius variæ species, quæ ferè omnes iuxta oculos maculas albas habent. Paro maximo pectus luteum: Cæteri albo, nigro, pallido & cyaneo colore distinguntur. Pari genus maius, αἰγίθαλος σπιζίτης Aristoteli, fringillago maxima, pulchra, inferius ex luteo virescens, in vertice nigricans. Parus montanus cæruleus, nostris Marenge: Sabaudisque Moyne, vel Moyneton: Italis Parussolin, vel Parozolina: Hispanis Chamaris, Alioinne, Milheiro: cæteris minor est. Est & Parus ater. Parus palustris: Parus μακρόκερκος & caudatus. Parus subcæruleus, Gallicè Monnier: Parus syluaticus: Parusque cristatus, Gallicè Mesangue hupee: de quo Plinius libro 37. In capite paucis animalium, nec nisi volucribus apices---præterea paro, atque ab illo Galerita appellata.

Paschienus, pathicus παχητιῶν: vnde Luciano in Alectryone παχητιασμός. Sic dicta ἐμπεσοῦσα, inquit Demosth. pro Corona,

ἐκ τοῦ πάντα ποιεῖν καὶ πάσχειν. Sineca libro I. Declamat.10. Nulli non impressum aliquid, quod effugere non posset. Ille Passieno, prima eius syllaba in Græcum mutata, obscænum nomen imposuit. Xiphilinus: ἅτε καὶ ἰσόῤῥοπον τῇ φήμῃ σοῦρων αὐτὸν ὄντα παχιπάσας.

Passer rubi, βάτις Aristoteli Histor.animal.lib.8.cap.3. Rubetra Gazæ: Gallis Traquet, Roncier, & Perceuenne Lugdunensibus: Italis Barada. Auicula est dumos frequentans, victitansque vermiculis.

Passer piscis, ψῆττα (quod generis nomen rhombóque commune. στρουθός, i. passer etiam de pisce apud Aristotel. Animal. 2.cap. 15. & apud Ælianum lib.15.cap.3. pro passeris piscis specie) Aristoteli: Gallis Plye: in Gallia Narb. plane (aliis Platuse) sicque in Italia, sed Venetiis passere. Rhombo similis est, nisi quod contractior, situsque dorsi contrarius, quòd pronis læuũ, Rhombo: dextrum passeri. Sicque intelligendus Plinius ita scribens lib. 9. cap.22. Marinorum alii sunt plani, vt rhombi, soleæ ac passeres, qui à rhombis situ tantùm corporũ differunt: dexter resupinatus (potius resupinatis) est illis, passeri læuus. Oculos autẽ habent in prona parte, natantque vt strabones ingrediuntur, séq; arenis obtegunt insidiantes pisciculis. Est & Passerum genus, qui Gallis Quarrelet: Northmanis Flondre: multis ruffis, vel subflauis maculis notatus. Rursus & qui Gallicè Limãde, ab Anglis Brut, squamis asperitatéque à superiore differens. Et qui nostris Flex, coloris nigri, munitus osiculis parti supinæ.

Passer Troglodytes, στρουθὸς τρωγλοδύτης, vulgo Græcorum τουργλίδα: in Creta Trilato, Gallis Roytelet (alia tamen est Regulus, τρόχιλος siue πρέσβυς, & κήρυξ, rex auium) ob Reguli similitudinem, vel Roybertault: Northmanis Rebetre: Italis Reillo, Scricciola, Reatin, Reatino, circa Verbanum lacum Aryotin. Auicula est excepto Regulo omnium minima, quæ circa vepres subsultat, semper crissans ac caudam subrigens. Eius vsum mirificè prædicat Aëtius libro 11. & capite. 11. in cura calculi & renum & vesicæ. Vide Regaliolus.

Passer marinus, vide struthio.

Passio, nis, πάθος, Apuleius in Hermetis Asclepio: Incredibiles enim post delicta cogentur credere, non verbis, sed exẽplis: nec minis, sed ipsa pasione pœnarũ. Apuleius de Deo Socratis. Sũt n. inter homines ac deos, vt loco regionis, ita ingenio mẽtis

inter-

intersiti habentes communem cum superis immortalitatem, cum inferis passionem. Macrobius Comment. libr.1. capi. 8. Fortitudinis, passiones ignorare,non vincere,vt nesciat irasci, cupiat nihil.

Passiuus,patibilis, παθητὸς. Apuleius de Deo Socratis:Dæmones animo passiua, corpore aëria,tempore æterna.Et infrà. Quæ propterea passiua, non absurde, vt arbitror, nominaui, quia sunt iisdem,quibus nos perturbationibus obnoxij.

Passiui amatores, παθηκοὶ, apud Iul. Firmicum Matheseos libr.7.

Passiui in coitu, dicuntur à Iulio Firmico Matheseos libr. 4. qui Græcis παθηκοὶ, passieni Senecæ, qui muliebria patiuntur:quibus cum Sodomis paratum exitium,& æternum inferni incendium.

Pastinaca marina,τρύγων,&τρυγόνιον Oppiano,Turtur etiam Diuo ambrosio:Monspeliensibus Pastenago: Siculis Bastonago:Prouincialibus Bastango vel Vastango: Massiliæ Bougnette:Burdegalæ Tare ronde: Romæ Brucco: Genuæ Ferrazza. Parisiis à rais non dicernitur. Piscis est planus cartilaginei generis, læuis, sine squamis: in cuius cauda κέντρον (vnde Epicharmus ipsam ὀπισθόκεντρον appellauit) i. radius Plinio, aculeus Celso,vel spiculum,& acus ossea Marcello Empirico (Orus τὴν ἐν τῇ οὐρᾷ ἄκανθαν vocat)quod telum venenatum. De Pastinaca præter Plinium lib.9 cap.42.& lib.32.cap.5. & 7. Oppianus, & Ælianus lib.8.ca.26. Est etiam pastinacæ species,quæ Monspelii glorieuse: ab Aquitanis Tarefranke: Romæ & Neapoli Aquila:GenuæRospo,& pesce ratto,nonnullisque Ratepenade, quæ capite bufonem refert,& alis expansis vespertilionem.Pastinacæ radius supra caudam.

Patens mundus, Macrobius Satur. lib. 1. cap. 16. Sed & cum Mundus patet, nefas est prælium sumere. Infrà, nec patente Mundo, quod sacrum Diti patri & Proserpinæ dicatum est: meliúsque occlusa Plutonis fauce, eundum ad prælium putauerunt. Vnde & Varro ita scribit: Mũdus cum patet, Deorum tristium, atque inferum quasi ianua patet.

Pati quæstionem. Vlpianus D.lib.11. T.7.l.14. Oportebit igitur testari quem quo animo funerat: ne postea patiatur quæstionem.

Patio, pro patior, vt frustro pro frustror:moro, demolio, auxilio,populo,digno,pro maror,demolior, auxilior, populor,di-

gnor. Næuius in Proiecto: Populus patit, tu patias modo. Ex Diomede Grammat. lib. 1.

Patientia obſcœnè de pathicis. Seneca Controuerſ. lib. 10. in 4. Principes, inquit, viri contra naturam diuitias ſuas exercent, caſtratorũ greges habent, exoletos ſuos vt ad longiorem impudicitiæ patientiam idonei ſint, amputant.

Patientiam præſtare, Marcellus D. lib. 39. T. 1. l. 1. Debet hæres eius patientiam deſtruendi operis aduerſario præſtare.

Paticißimus Adiectiuum à Patico, vt apud Catullum cinædior à Cinædo. Martialis in 12. ad Rufum: Muſæi paticiſſimos libellos.

Patrator, vt necis patrator, id eſt, interfector. Cornelius Tacitus libro 14. Et viſus idoneus maternæ necis patrator Amicetus.

Patratio. Velleius Paterculus 2. Hiſtor. Nunc expugnationibus in priſtinum pacis redegit modum, eiúſque patratione Aſiæ ſecuritatem, Macedoniæ pacem reddidit.

Patrocinium præbere. Aſconius Pædian. in Diuinat. Quorum familia proximè Siculis patrocinium præbuit.

Patronalis. Marcellus D. lib. 39. Tit. 5. l. 2. Ne pars ex legibus verecundiæ patronali debita minuatur.

Patronatus. Paulus D. lib. 19. Tit. 1. l. 45. Si non Areſcuſa elegerit emptoris patronatum.

Paucillatim, Aduerb. apud Diomedem Grammat. lib. 1.

Pauitatio, trepidatio, παλμὸς: Apuleius lib. de Mundo: Palmatiæ (venti) appellantur, quorum pauitatione illa quæ trepidant, ſine inclinationis periculo nutant.

Pauo vel *pauus* piſcis, Vide Scarus.

Pauperatus, pauperior effectus. Iulius Firmicus Matheſ. lib. 1. de luna: Quando pauperata luminibus iacturam propriæ maieſtatis agnoſcat.

Pauperiem facere. Vlpianus D. libr. 9. Tit. 1. l. 1. Ait prætor: Si quadrupes pauperiẽ feciſſe dicetur. Pauperies eſt damnum ſine iniuria facientis datum. nec enim poteſt animal iniuriam feciſſe, quod ſenſu caret.

Paupertinus. Cum Varrore etiam vſus eſt Gellius lib. 14. cap. 6. Et librum hunc opulentiſſimum recipe, nihil prorſus ad noſtras paupertinas literas congruentem.

Pauſa (cuius origo è Græco παῦσις) non ſolum vſurpatum à poetis vocabulum, ſed etiam ab aliis, vt hiſtoricis. Quintus Clau-

Claudius primo Annalium apud Gellium lib.9.cap.13.Pugnæ facta pauſa eſt.

Peccatu pro peccato à Cicerone dictum, vt auribus inſeruiret, adnotauit Gellius lib.13.cap.19.

Pecten Veneris, vide Anthriſcum.

Pectines piſces, κτένες Ariſtoteli (& pectunculi, κτενίδια Tralliano) Gallis coquilles de Sainct Iaques, al. grandes coquilles: Venetiis Cappe di San Pierro (& paruæ, Cappe ſante) Teſtis conſtat binis, ſtriatis, quibus aures geminæ. Teſtarum altera plana, ſubincurua, foris & in ora interna rufa. Altera concaua & candida: Vtraque tam concinna compage cluſilis, vt & inanes aptatæ claudantur arctiſſimè. De his Ariſtoteles Hiſtor.lib.4.cap.4, Plinius lib.9.cap.33.& lib.32.cap. vlt. Pectinum genus etiam, quod Itali Romiam vocãt, amplioribus latioribuſque auribus, concháque longiore & anguſtiore. Sunt & pectunculi, κτενίδια Hippocrati, qui vulgò Petũcles vel Hannons: Romæ Gongole: Venetiis Pedocchi. Sunt exigui pectines, quorum conchulæ ſtriatæ, vtræque cauæ, aculeiſque armatæ, ſaporis gratiſſimi: quibus vnica auricula. Plinius quidẽ de pectunculis lib.32.ca.vlt.atque alibi: ſed ipſi, aliud nempe Tellinæ, τελλίναι Diſcoridi (nam Plinius lib.32. cap.7. pectunculis tribuit, quæ Tellinis Dioſcorides) quæ & μύτλοι ſiue μύτιλοι apud Athenæum (ſic enim Romanos vocaſſe ſcribit li.3. Aliud tamen, Mytuli) Noſtris Flions: In Narbonenſi Gallia Romæque Tellinarum nomine: Venetiis: Capperoſole. Tellinæ, (ſiue pectunculorum id genus) binis teſtis clauduntur, ſimilibus, cauis, læuibus, nigris lineis ſuccinctis, & in ambitu ſerratis. Harum ſpeciem tenuiorem, τελλίνας regias vocat Athenæus.

Pectus inuſtis maculis deformatum. Lucianus in Tyranno, eorum animis, qui magnis ſe facinoribus, dum vitam agerent, obſtrinxerunt, maculas inuſtas eſſe docet. Claudianus libro in Ruff. ſecundo Quid demens manifeſta negas? en pectus iniuſtæ Deformãt maculæ. Vide Brodæum Miſcellaneorum lib.1.cap.4.

Pecuniã exercere, dare ſub vſuris, aut quoquomodo efficere ne numi vacui ſint: dare fœnori vſuráſque conſequi. Vlpianus D.lib.17.Tit.1.l.10. Quòd ſi procurator non exercuit pecuniam, ſed ad vſus ſuos conuertit, in vſuras conuenietur, quæ legitimo modo in regionibus frequentantur.

Pecuniæ conspectus, de rationum subducta summa, (quæ con summatio Pomponio) vno conspectu repræsentata. Gellius lib. 19. cap. 10. Interrogauit, quantus esset pecuniæ conspectus, ad id totum opus absoluendum.

Pecuniæ quæ vsuras pariunt, D. lib. 22. Tit. 1. l. 33. (Quibus opponuntur, Numi steriles l. 7.) i. sub vsuris datæ, & quarum debitor, vsurarius debitor vocatur à Papiniano ibid.

Pecuniariè, vel *pecuniariter*. Vlpianus D. lib. 47. T. 1. l. 3. Siquidem pecuniariter agere velit.

Pedatus. Suetonius in Othone: Fuisse enim traditur & modicæ staturæ, & malè pedatus, οὐκ ἀρτίπους, pedibus malè fultus.

Pediculus marinus, φθεὶρ θαλάττιος, Gallicè Pouil de mer. Insectum est (est autem & piscis eius nominis apud Aristotelem) fabæ magnitudine ac latitudine scarabeis terrestribus, vel mil lepedis (τοῖς ὄνοις τοῖς πολύποσι) simile, quod ex limo generatur: cui velut cornicula, vtrinque pedes multi incurui, cauda lata. Piscibus vt pulex, infestus est. De quo Aristoteles Histor. lib. 5. ca. 31. Et Plinius lib. 9. c. 47. Adeóque nihil non gignitur in ma ri, vt cauponarum etiam æstiua animalia (pulices) pernici molesta saltu: Aut quæ capillus maximè celat (pediculi) existant: & circunglobata escæ sæpe extrahuntur (à piscatoribus) quæ causa somnum piscium in mari noctibus infestare existimatur. Pulex autem marinus (quem ψύλλον θαλάττιον Aristoteles Histor. lib. 4. cap. 10.) bestiola est tenui crusta cōtecta per litus saliens: in cuius cauda appendices paruulæ locustæ, & squillæ modo. Horum & maxima copia stagnis marinis. Qui verò & pediculus piscis, φθεὶρ Æliano, parasitus est delphini.

Pedulis, vt fasciæ crurales pedulesque apud Vlpianum D. lib. 34. Tit. 2. l. 25.

Pedule, *is*. ὑποπόδιον. Pedule sub pedibus præstat vtilitatem, Cornel. Fronto lib. de nom. verborúmque differ.

Pegmares (al. pegmates) gladiatores, apud Suetonium in Caligula.

Peierare cum adiuncto vt iurare. Suetonius in Nerone: Sum missis Consularibus viris, qui regio genere ortam peierarent.

Pelamys, vide Thynnus.

Pellicius, Adiect. ex pellib. apud Lampridium in Heliogabalo: Sella pellicia.

Pendens vindemia, vt pendens vinum dixit Cato. Iulianus D. lib.

D.lib. 19.T.1.l.25.Qui pendentem vindemiam emit, ſi vuam legere prohibeatur, &c.

Penelops, πηνέλοψ (& apud Athenæum πανέλοπες dicuntur ab Ibyco αἰολόδειροι & ποικιλόδειροι, cognominatque φοινικολέγνους, à coli varietate & colore puniceo) auis de anſerũ genere, vt Chenalopeces (eſt verò χηναλώπηξ Ariſtoteli, ſiue χηνέλοψ Heſychio, Gallis creuant: aliiſque Bieure) quæ circa lacus amnéſque verſatur. Præter Ariſtotelem de Hiſtor. lib.8.cap.3. Plinius lib.37.cap.2. Et lib.10.cap.22. vbi ſic legendum cum antiquis codicibus: Anſerum generis ſunt Penelopes: & quibus lautiores epulas non nouit Britannia, Chenalopeces fero anſere minores. In Anglia Chenalopex, i. vulpanſer, vocatur Bergander: de cuius aſtutia atque in prolem amore, Ælianus.

Penetral pro penetrale, Macrobius Satur.lib.7.cap.1.

Penetratio, nis, πέρανσις. Apuleius Floridor. lib 4. Vice ſpinarum, quas ventus cum voluerit inter ſe cohercere, paribus vtrinque aculeis, ſimili penetratione, mutuo vulnere.

Penitus Adiect. præter Plaut. Catullus in Epithalam. Pectore vritur intimo, Flamma ſed penita magis.

Penitiſsimus: etiam cum Plauto vſus eſt Macrobius Satur. li. 5.cap.19 Sed de Græcorum penitiſſimis literis hanc hiſtoriam eruit Maro.

Peniſsimè præter Plautũ, Apuleius. in Apologia: Nam quod peniſſimè oblitus ſum.

Penſatio, compenſatio. D.lib.3.Tit.5.l.8. Quòd ſi poſt examinationem reprobatæ fuerint penſationes.

Penſiculatè, ἐξετασμένως, rebus expenſis, cogitatè atque conſideratè. Gellius lib.1.cap.3. Quæ à Theophraſto penſiculatè, atque enucleatè ſcripta ſunt.

Penu pro penus ἀκλίτως. Diomedes initio Grammatices: Supereſt vt ſingula recolendo, memoriæ penu mandentur, ne fruſtrà cum tempore euaneſcat labor.

Penus eſculenta, D. lib.33. Tit.9.l.1. Quid propriè penus, & vnde nominis origo, vide apud Gellium lib. 4. cap.1. Maximè hoc in loco: Nam quæ ad edendum bibendúmque in dies ſingulos prandij, aut cœnæ cauſa parantur, penus non ſunt: Sed ea potius, quæ huiuſce generis longæ vſionis gratia contrahuntur & recunduntur, ex eo quod non in promptu ſint, ſed intus, & penitus habeantur, penus dicta ſunt. Poculenta penus, D. ibid. Separare in penum, ibid. l.4. Sed ea ſolùm quæ

fibi in penum feparabat.

Peplus imperatorius. Spartianus in Saturnino: Hic ea die, qua eſt amictus à militibus peplo imperatorio dixiſſe fertur. Idem in Celſo: Celſum imperatorem appellauerunt peplo deæ cœleſtis ornatum.

Pepones, vide Melones.

Per pro inter. Virgilius 1. Georgicorum. Circum, perque duas in morem fluminis Arctos. vide Macrob. Comment. lib. 2. cap. 8.

Per, compoſitione diſſoluta διὰ τμῆσιν, cum interpoſitione vocis eleganter ponitur. Gellius libr. 12. capit. 6. Per hercle antiquum, perque lepidum, tributus verſibus ſenariis compoſitum ænigma.

Per caput pedéſque. Sic poëtæ dicunt totum volentes exprimere. Horatius in Serm. Aliena negotia centum Per caput atque pedes ſaliunt. Quod ex imitatione Catulli, qui in Epigr. ad Coloniam: Quendam municipem meum de tuo volo ponte Ire præcipitem in lutum, per capútque pedéſque.

Per contrarium, κατ' ἐναντίον. Vlpianus D. lib. 5. Tit. 8. l. 4. Nam per contrarium, quin vxor cum marito poſſit habitare, nec fuit dubitatum.

Per corbem menſuram facere. Eſt enim & corbis menſuræ genus quoddam. Vlpianus D. lib. 18. T. 6. l. 1. Si doliare vinum emeris, nec de tradendo quicquam cõuenerit, id videri actum, vt ante euacuarentur, quàm ad vindemiam opera eorum futura ſit neceſſaria. Quod ſi non ſint euacuata, faciendũ quod veteres putauerunt, per corbem venditorem menſuram facere, & effundere. Vide Plinium lib. 18. cap. 31. circa finem.

Per defectionem dictum, ἐλλειπτικῶς, (i. defectiuè) λεγόμενον. Gellius lib. 5. cap. 8. Parum animaduertit ſic hoc eſſe dictum, vt pleraque dici per defectionem ſolent.

Per genium, modus obſecrandi, quinetiam iurãdi. Vlpianus D. lib. 12. Tit. 2. l. 13. Si quis iurauerit in re pecuniaria per geniũ principis. Vbi talis periurij pœna, fuſtuarium: & ita ei ſuperindicitur, προπετῶς μὴ ὄμνυε.

Per luſum iocúmque, Author Phalici carminis: Nolite omnia quæ loquor, putare. Per luſum mihi, per iocúmque dici. Catullus dixit: Reddens mutua per iocum, atque vinum.

Per mediocritatem cauſam dirimere, (mediè nẽpe benigniuſq; iudicando) Paulus D. lib. 36. Tit. 2. l. 7. id eſt μετρίως καὶ ἐπιεικῶς.

Per na-

Per naturam, κατὰ φύσιν, naturaliter. Gellius lib.16.ca.6. Vbi terrarum quæso te, inquam, duos solos per naturam dentes habere ouem vidisti?

Per stillicidia, quasi stillatim, guttatim ac sensim. Seneca Epistol.102. Inuenitur aliquis, qui malit inter supplicia tabescere, & perire membratim, & toties per stillicidia amittere animam quàm semel exhalare.

Per sequelam, κατὰ παρακολούθησιν. Gellius lib.6. ca.1. Eáque non per naturam, sed per sequelas quasdam necessarias facta dicit, quod ipse appellat κατὰ παρακολούθησιν.

Per virtutem dimicare, i. virtute. Hirtius de bello Africo: Contra Gallos homines apertos, miniméque insidiosos: qui per virtutem, non per dolum dimicare consueuerunt.

Perambulare. Cùm dicit Catullus in Iul. Cæs. Perambulabit omnium cubilia: reminiscendum eius quod alibi: tremulíque quassa lecti Argutatio, inambulatióque.

Perblandè, Macrobius Satur. lib.1. cap.2. Obuiam procedere ac perblandè salutare.

Perca, πέρκα, & περκὶς: Gallis perche: Italis Persico, vel perseco, in Hetruria Persega: Romæ Cerna. Piscis est fluuiatilis, & marinus. Perca fluuiatilis siue lacustris, cui os paruum absque dentibus, pinnæ duæ in dorso erectæ: corpus latum, color varius cum maculis à dorso ad ventrē: squamæ paruæ. Ausonius in Mosella: Nec te delicias mensarū perca silebo Amnigenos inter pisces dignande marinis. Perca marina, saxatilis est, cui dentes acuti, branchiæ vtrinque quaternæ, ac duplices excepta vltima: pinna dorsi continua: corpus coloris rufi, lineis multis tum nigris, tum purpureis insigne, ob idque Epicharmo ἀνθεσίχρως, & γραμμοποικίλας, apud Athenæum appellatur. Est enim πέρκη Aristoteli τῶν γραμμοποικίλων πλαγίαις τε ταῖς ῥάβδοις κεχρωμένων: Lege Arist. Hist. lib.2. cap.17. & Athenæū li.7.

Percarus, προσφιλής: Cor. Tacitus lib.5. Quē Druso fratri percarum in cohortem suam transtulerat.

Percellere, violare, labefactare. Suetonius in Nerone, Nullū adeò necessitudinis genus est, quod non scelere perculerit.

Percensere, pro censoria virgula grauiter notare, Censoria animaduersione seuerè castigare. Gellius lib.7. cap.3. de Tirone, Sibimet visus est orationem istam pro Rhodiensib. acri, subtilíque ingenio & iudicio percensuisse.

Percerpere. Gelli. l.2. ca. vlt. Cuius rei causam, cum Aristotelis

libros Problematum percerpſimus, notaui.

Percharus. Iuſtinus Hiſtor. lib. 12. Vnus ex amicis eius Ephæſtion decedit, dotibus primò formæ pueritiæq́; , mox obſequiis regi percharus.

Percipere pillam. Alfenus Digeſt. li. 9. T. 2. l. 42. Cùm pila com plures luderent, quidam ex his ſeruulum cum pilam percipere conaretur, impulit, ſeruus cecidit, & crus fregit.

Percludere. Paulus D. lib. 20. Tit. 2. l. 9. Inhabitantes autem manumittimus: Scilicet antequam penſionis nomine percludamur.

Percucurrit. Suetonius in Nerone. Reſtitutus in patriam, am pliſſimos honores percucurrit. Ibidem, Decucurrit.

Perdicium ſiue Muralium, partheniō, παρθένιον, Gallis Eſpargoutte: Italis Amarella: Officinarum matricaria. De qua ex Dioſcoride Plinius lib. 21. cap. 30.

Perditum ducere, pro perdito habere Feſto in verbo Valleſcit. Catullus in Epigr. ad ſeipſum: Miſer Catulle, deſinas inepti re, Et, quod vides periiſſe, perditum ducas. Plautus in Ciſtellaria: Quod periit, periit.

Perdolitum eſt, valde doluit. Quintus Claudius 1. Annalium apud Gellium lib. 9. cap. 13. Gallus irridere cœpit, atq; linguam exertare. Id ſubitò perdolitum eſt cuidam Tito Manlio.

Perductus, totus inductus ac deletus. Vlpianus D. lib. 29. tit. 4. l. 1. Sed nolētibus inducta accipiendū eſt, & ſi perducta ſint.

Peregrinæ conditionis homines, qui ciues Romani nō eſſent. Suetonius in Claudio: Peregrinæ conditionis homines vetuit vſurpare nomina duntaxat gentilitia.

Peregrinitatis reus. Suetonius in Claudio, Peregrinitatis reū orta inter aduocatos leui contentione, togatúmne, an palliatum dicere cauſam oporteret: quaſi æquitatem integram oſtentans, mutare habitum ſæpius, & prout accuſaretur, defendereturq́ue, iuſſit. In peregrinitatem redigere. Suetonius in Claudio: Splēdidum virum, Grçciæque prouinciæ principem, verùm Latini ſermonis ignarum, non modò albo iudicum eraſit: ſed etiam in peregrinitatem redegit.

Perfacundus, δεινώτατος. Apuleius Floridor. lib. 4. Protagoras, qui ſophiſta fuit longè multiſcius, & cum primis Rhetoricæ re pertoribus perfacundus.

Perfacundus. Iuſtinus Hiſtor. lib. 22. In concionib. perfacundus habebatur.

Perfe-

Perfectißimè, τελειοτάτως. Gellius lib.11.cap.16. Quod à Græcis perfectiſſimè vno verbo,& planiſsimè dicitur.

Perfidioſius. Suetonius in Auguſto : Neque aut crebius, aut perfidioſius rebellantes grauiore vnquam multatus eſt pœna.

Perforatus animus. Seneca Epiſtol. 100. Acquieſcamus his quæ iam hauſimus, ſi modò non perforato animo hauriebamus,& tranſmittente quicquid acceperat.

Perfoſſor,is, qui parietes perfodit, τειχώρυττος. Apuleius in Apologia: Eo quidē pacto, & qui myoparones quæſierit, pyrata erit? & qui vectem perfoſſor? malè editum profoſſor.

Pergnarus, vt apud Apuleium in Apologia: Magia ars colēdi deos ac venerandi pergnara.

Periclymenos, περικλύμενον, Gallis Cheurefueille, Northmanis Suchetz (exuguntur enim flores à pueris mira ſuauitate, Italis Matriſelua, Vinciboſco: Caprifolium Officinarum. In opere topiario, propter flexibilitatem atque folia plæriſque locis non decidua etiam hyeme maximè expetitur. Viuaciſsimus frutex eſt, rubi atque hederæ modo ſeſe propagans, quique defixis flagellorum capitibus parietum foraminibus mirabiliter radicatur. Aqua ex floribus ac foliis, anginæ præſtātiſsimum remedium. In Dioſcoridis codice, verborum ordo confuſus ac perturbatus, ita reſtituendus eſt: καὶ σπλῆνα τήκει, καὶ κόπον λύει, καὶ οὖρα ἄγει ἀπὸ τῆς ἕκτης ἡμέρας αἱματώδη. ὀρθόπνοιαν ὠφελεῖ καὶ λυγμόν. Cui lectioni etiā adſtipulatur Plinius lib. 27. cap.12. Dubitatio: Deſydero in matriſylua folia hederæ, ſiue ſmilacis aſperæ, quæ Periclymeno Dioſcoridis.

Perimere actionem, D. de Pactis lege 51. Neque tibi aduerſus tuum debitorem, neque ipſi aduerſus ſuum actio perempta, i. ſublata.

Periniurius, valde iniurioſus. Apuleius in Apologia: Atqui periniurium eſt, ei fidem in peioribus habere, cui in melioribus non haberes.

Perluſorius, vt perluſorium iudicium, i. in quo partes in necē alterius colluſerunt. Vlpianus D.lib.49. Tit.1.l.14. Si perluſorio iudicio actum ſit aduerſus teſtamentum, an ius faciat iudex, videndum. Alij codices minus rectè proluſorio.

Permanare tranſlatè de Amore, vide Dimanare.

Permilitare. D.lib. 27. Tit.1.l.8. Modeſtinus: Plane ſi quis in cohortibus vrbanis permilitauit. & l.9. Vlpianus: Si tribunus in cohortibus prætoriis permilitauerit.

Permittere, διαπέμπειν. ad te permittam, Seneca Epist. sexagesima septima.

Permodicus, vt permodica dos, Vlpianus Digestorũ libro 11. Tit. 7. l. 20.

Permodica res familiaris, apud Sueton. in Tiberio.

Perna piscis, quæ pinna minor. Vide Pinna piscis. De Pernis Athenæus lib. 3. ex Theophrasto de lapidibus, in hũc sensum: Inter gemmas pretiosas margaritæ sunt, natura pellucidæ, ex quibus fiunt sumptuosissima monilia. Eas generat ostreũ Pinnis simile, sed minus, tam magnas, quàm est magnus piscis oculus. Plinius lib. 32. cap. vltimo. Appellantur & pernæ concharũ generis, circa Pontias insulas frequẽtissimæ. Stant velut suillo crure lõgo in harena defixæ, hiantésque quà limpitudo est pedali non minus spacio. Cibum venantur (Locus deprauatus sic restituendus: Hiantesque (quà amplitudo est pedali nõ minus spatio) cibum venantur.) Dentes in circuitu marginum habẽt pectinatim spissatos. Intus pro spondilo grandis caro est. Perna striis differt à Pinna, & magnitudine. Nã pinnas quinque habui bipedales. Vide Pinna.

Perpendiculator, ris, qui perpendiculo vtitur, vt faber materiarius, vel cæmentarius. Sext. Aurel. Victor in Adriano: Namque ad specimen legionum militarium fabros, perpendiculatores, architectos, genúsque cunctum extruẽdorum mœnium, seu decorandorum in cohortes centuriauerat.

Perpensatio, ἐξέτασις. Gellius lib. 2. cap. 2. Cũ summa (dij boni) honorum atque officiorum perpensatione.

Perpetim pro perpetuo, præter Plinium Apuleius in Apologia: Non quin ego Pudentillã iam anno perpetim asiduo cõuictu probè spectassem.

Perpetuus modus, i. infinitiuus, apud Probum.

Perpetuus modus, id est infinitiuus, Diomedes Grammatices lib. primo quem & impersonatiuum & insignificatiuum dixerunt.

Perpetuari. Paulus D. lib. vigesimo septimo Tit. 7. l. 8. Pœnales actiones transmittuntur ab vtraque parte, & temporales perpetuantur.

Perprosper. Suetonius in Claudio: Valetudine sicut olim graui, ita princeps perprospera vsus est.

Perseueratio, διαμονὴ, perseuerantia. Apuleius in Hermetis Asclepio: Cognouimus te æterna perseueratio.

Perse-

Perseueratio,perseuerantia,διαμονὴ. Iulius Firmicus Mathes. lib.3.Humorum statiua perseueratio.

Perseueratio, i.perseuerãtia. Fabius Victorinus in 2. Rhetor. Cicer. Afficimur industria ac constantia,& perseueratione.

Persolata,species personatæ herbæ maioris,quam aliqui petasitem secundam appellant. Plinius libro 25. cap.9. Persolata quam nemo ignorat, Græci verò Arcion vocant, folia habet maiora etiã cucurbitis, & hirsutiora nigrioraque & crassiora: radicem albam & grandem.

Persolennis. Suetonius in Nerone: cum dote & flammeo persolenni.

Persona, larua,à personando dicta,o, litera propter vocabuli formam productiore,vide Gellium lib. 5. cap. 7.

Personæ splendidiores, vel honestiores,& qui in aliquo honore positi, humilioribus, plebeis, & priuatis opponuntur, vt D. lib.47.Tit. 12.l.11.& sequentib.

Pertenuissimus, Superlat. Seneca. Question. natur. libro 2. cap. 10.

Pertinacissimè. præter Quintil. Suetonius in Cæsare: Authorem,propugnatoremque se pertinacissimè præstitit.

Pertinacissimè. præter Quintil. Suetonius in Cæsare: comperit equorum greges pertinacissimè papulo abstinere.

Pertinet ad animum meum,amo ex animo. Scæuola D.lib.17. Tit. Mandati.l.60. Semproniam pertinere ad animum meum cognouisti.

Perturbatissimus, Superlat. Seneca Quæst.Nat.7.cap. 10.violentissimum & perrurbatissimum tempestatis genus.

Peruicaciter. Vlpianus D.lib.26. Tit.vlt.l.3. Qui pecuniam ad prædiorum emptionem conferre, neque pecuniã deponere peruicaciter perstant.

Peruigilia,æ,peruigilium siue peruigilatio Cicer. Iustinus Histor.lib.24.Maximum peruigiliæ malum.

Peruulgatè,διατεθρυλλημένως. Gellius lib.18.cap.18. Sed vt video,peruulgatè magis,quàm inscitè locutus es. Idẽ Gellius lib. 17.cap.10. Dixit peruulgatè & impropriè.

Pestilentiosus,λοιμώδης, pestilens. Vlpianus D.lib. 43. Tit.8. l. 2. Si odore soli locus pestilentiosus fiat.

Petitor, ris, candidatus. Macrobius Satur.lib.3. cap. 14. In orat. Scipionis: puerum bullatum petitoris filium--- Vides quemadmodum ingemuit Africanus, quod vidisset cum cro-

talis saltantem filium petitoris, id est, candidati.

Petitrix, *cis*. Paulus D. lib. 36. Tit. 1. l. 74. Contra petitricē pronuntiauit.

Petulans, pro eo quod est, ad aliquid faciendum procliuis & audax. Gellius libro 17. cap. 20. Atque vti quædam animalium parua & vilia, ad imitandum sunt quas rescunque audierint, viderintve, petulantia.

Phagus, in Glandifera.

Phalacrocorax, siue ὑδροκόραξ, vide Ibis.

Phalaris vel *Phaleris*, φαλαρὶς vel φαληρὶς, auis aquatica, cuius mas minor. Eius rostrum angustum, corpus compactius rotundiusque, dorsum cum ventre cinericij coloris est, teste Athenæo lib. 9. cap. 18. Gallicè Iodelle, poulle d'eau.

Phallouitroboli, potoria vasa ex vitro propriè (licet inde & ex alia materia) oblonga, & instar priapi, apud Iul. Capitolinū in Pertinace.

Phellodrys, in Glandifera.

Phillyrea, φιλλυρέα: arbuscula ligustro similis, sed foliis semper virentibus, politis ac læuibus. Etiam, vt ligustrum ramulo sata prouenit. Copiosa in Illyria. Vidi primùm Venetiis in hortulo Contareni viri clarissimi, & naturalis historiæ amantissimi. Plinius libro 24. capite 8. Tiliæ, i. τῇ φιλύρᾳ, siue φιλλύρᾳ (quæ Gallis Til, vel Tillet: Italis Teia, & Tiglia) Vires τῆς φιλλυρέας falsò attribuit. Deceptus est vocum similitudine: sed plura legit quàm nunc in codice Dioscoridis.

Philosophiæ, σοφίσματα. Gellius lib. 4. cap. 1. Philosophias, inquit, ego non didici nec discere appetiui. At lib. 5. cap. 3. Philosophias docuit, i. μαθήματα.

Phoca Virgilio, vitulus marinus Plinio, φώκη. Vide Vitulus marinus.

Phœnicopterus, φοινικόπτερος Aristophani in Auibus, vel ὄρνις φοινικόπτερος cratino, & φοινίκεος ὄρνις Philostrato in vita Apollonij libro 8. Gallis Flambant, vel Flamand. Auis est magnitudine ciconiæ, cuius collum oblongum, rostrum, crura & pars allarum puniceo colore rutilat. Capitur in Flandria, & Gallia Narbonensi. Plinius lib. 10. cap. 48. Phœnicopteri linguam præcipui saporis esse, Apicius docuit nepotum omnium altissimus gurges. Martialis lib. 3. Nomenque dedit, quæ rubentibus pennis. Idem: Dat mihi penna rubens nomen, sed lingua gulosis Nostra sapit. quid si garrula lingua foret?

Iuue-

Iuuenalis Sat.11.Phœnicopterus ingens.Vide Lampridium in Heliogabalo.

Phœnicurus,vide Erithacus.

Phu,φοῦ, dicta & ἀγρία νάρδος: Est Valeriana maior.Nec obstat quod apud Dioscoridem legitur,ἄνθη περὶ τὰ τοῦ ναρκίσου, μείζω.nam legendum μείω, i.minores. De Phu Plinius lib.12. cap. 12. Est & Valerianæ minoris, quinetiam minimæ species, à nostris vocatur Valeriane.

Phucus marinus, vide φῦκος in nostro Lexico.

Phycis, φυκὶς (& φύκης ac φυκὴν de mare) λελεπρεὶς Hesychio (quo nomine Neapoli, vbi leprem, aut Pittara dicitur) Gallis Mole:Hispanis Molere:Romanis Phyco:Venetis Lepo. Nunc in Græcia Phokida. Piscis marinus est,saxatilis, cui os magnũ, dentes parui, oculi magni, aurei: barba ex inferiore maxilla, (labiis enim caret, vt chāna) depēdens:pinna in dorso primùm diuisa, mox altera subsequente cōtinua ac spinosa (vnde ἀκανθοστεφὴς dicta ab Aristotele)Color varius(ob idque ποικιλόχροους ab eodem appellata) in capite summo pinnísque branchiarũ ex n̄igro rubescens,cum posteriore corporis parte nigricet : & circa ventrē Tincæ similior sit.De eo Aristoteles lib.8. Histor. cap.30.Et ex eo Plinius lib.9. cap.26. Mutat & Phycis, reliquo tempore candida, vere varia. Eadem piscium sola nidificat ex alga, atque in nido parit (hoc falsum. Idem enim faciunt gobiones,& Hippocampi.) & Ouidius, Atque auiũ dulces nidos imitata sub vndis:περιφραστικῶς.

Physeter,φυσητὴρ,& φύσαλος(Est & physalus maris rubri vene natus piscis Æliano Histor.animal.lib.3.c.18.) Oppiano:Gallis Peis mular (sic enim in Gallia Narb.)Massiliæ Mulasso:Santonibus Sedenete:Italis Capodoglio,al.Capidoglio. Belua est ex balænarum genere, cui os maximum, dentes serrati vt Orcæ (à qua differt, quòd multo longior sit physeter,& dorsi pinna careat) lingua magna & carnosa : in summo capitis supra oculos fistula quàm reliquis beluis amplior, qua haustos fluctus largiter eructat & efflat, vnde & nomen.De eo præter Plin. lib.9. cap.4.&Solinũ,Strabo Geograph.lib.15.Et Arrianus li.8.(Plinius malè lib.9.cap.3.Thynnis tribuit,quæ illi cetis ac physeteribus) Oppianusque Halieut.lib.1. atque Ælianus Animal lib. 9.cap.49. Aristoteli φυσητὴρ non animal,sed fistula solùm,quo aquam reuomunt cete,histor.lib.6.μυκτὴρ etiam Æliano lib.17. cap.13.& Polypi pariunt fistula,τῷ φυσητῆρι,qui meatus in cor-

pore, Aristot. & Athen. quem ἀυλὼν vocauit Oppianus.

Pica (quasi ποικιλὶς à varietate) κίσσα siue κίττα: Gallis, Pie, agace, pie grieche: Italis Gazzuola, gazza: Hispanis Pigaza. Auis satis nota. Pica varia. Plinius lib. 10. cap. 29. Nuper & adhuc tamen rara, ab Apennino ad vrbem versus cerni cœpere picarum genera, quæ longa insignes cauda, variæ appellantur. Proprium his caluescere omnibus annis cum seruntur rapa. & cap. 33. Picæ cùm diligentius visum ab homine nidum sensere, oua transferũt aliò. Pica glandaria, Gallis Gay (Vide Graculus) Italis Ghiandaia, vel giandara, Gaza verla, vel berta. Auis versicolor est, maculisque cæruleis distincta, voces humanas articulatè exprimens. De hoc genere, quòd glande vescitur, Plinius lib. 10. cap. 42. Est & ruberrima pica Barbara siue Brasilij, pie du Bresil.

Pictorius, Adiect. γραφικὸς, vt operæ pictoriæ. Iulianus Dig. lib. 38. Tit. 1. l. 23. Hæ operæ, quas libertus promisit, multum distant à fabrilibus vel pictoriis operis.

Picea, πίτυς (potius quàm πεύκη) Gallis Sequanis Pece, Allobrogibus Soeffe (quorundam Sapinus) qui resinam eius vocãt Binioum: Italis Mugho (vt in Alpibus Veronæ) vt Piella in Apennino. Hæc est πίτυς φθειροποιὸς siue φθειροφόρος, vt legẽdum apud Theophrastum ac Plinium. Vide Tæda, & Abies.

Picus, δρυοκολάπτης & δρυοκόπος Aristoteli, δενδροκόλαφος Meletio, & καλοτύπος ac δρυμοκόλαψ Hesych. Gallis Pic, vel Pinnar, Northmanis Espec. Italis, Pico, picchio: Hispanis Bequebò. In eo genere Picus Martius: & picus cauator arborum. Apud nos varia sunt genera, Picus niger, viridis, luteus: alii quibus caput rubet, alii quibus clunes: Et qui à nostris Pic martelé, vel bigarré appellatur, πίπρα minor mas, & fœmina, pipra muraria, κύανος Aristotelis, Plinius lib. 10. cap. 18. Sũt & paruæ aues vncorũ vnguiũ, vt Pici, Martio cognomine insignes, & in auspiciis magni. Quo in genere arborum cauatores, scãdentes in subrectum felium modò, illi verò & supini, percussi corticis sono, pabulum subesse intelligunt. Pullos educant in cauis auium soli. Adactos cauernis eorum à pastore cuneos admota quadam ab his herba, elabi creditur vulgò. Trebius autor est, clauum cuneúmve adactum quanta libeat vi arbori in qua nidum habeat, statim exilire cum crepitu arboris, cùm insederit clauo aut cuneo. Hæc auis vulgo Græcorũ nũc κυρκυνιστὴς appellatur. Picus niger, Italis sgaia. Picus viridis Gallis Piuert,

κολιὸς

κολοιὸς Aristotelis. Est & Picus cinereus. pic cēdré, σίτ-των siue σίττη Aristot. cui pedis digiti quaterni, cum cæteris tantùm terni Vide Chlorio.

Pigitum est impersonaliter, vt Puditum, & Veritum. Vide Veritum.

Piissimus, εὐσεβέστατος. Scæuola D. lib. 34. Tit. 4. l. 30. Iustissimũ & piissimum duco.

Pignus remissum esse dicitur, in quo pignoris ius extinctum est, nec actio pigneraticia superest. Paulus D. lib. 20. Tit. l. 10. Neque enim omni modo creditor pignus remittit. Cui opponit, saluum pignus esse creditori. Et l. 12. Ius pignoris remittere. quo pignus liberatur.

Pignus conualescit, quando sine iure datum, iusta causa subsecuta obligatur. D. lib. 20. Tit. 4. l. 10. & 11.

Pigneraticiæ possessiones, D. lib. 6. Tit. 2. l. 15.

Pigneratio. Gaius D. lib. 20. Tit. l. 9. Quod emptionē vēditio nemque recipit, etiam pignerationem recipere potest.

Pignoriscapio, nis. Gellius lib. 7. cap. 10. Vt hæc vsuscapio dicitur copulato vocabulo, a litera in eo tractim pronuntiata: Pignoris capio iunctæ sunt partes, & productè dicebãtur. Verba Varronis sunt ex primo Epistolicarum quæstionum: Pignoriscapio ob æs militare, quod æs à Tribuno ærario miles accipere debebat, vocabulũ seorsum fit: per quod dilucet, hãc capionē, posse dici quasi hanc captionem & in vsu & in pignore.

Pila fortunæ, homo multis fortunæ casibus velut per iocum lusumque iactatus & exercitus, vt ille Vlysses Homericus, atq; Ælius Pertinax Imperator: de quo Sextus Aurel. Victor: Hoc exitu obiit vir ad humanæ conuersationis exemplum per labo ris genera vniuersa absumptus, prouectusque eò, vt fortunæ vocaretur pila.

Pileum induere, quod libertatis signum. In Epitome Sexti Aurel. Victoris de Neronis morte: Cæterùm adeò cunctæ prouinciæ, omnísque Roma interitu eius exultauit, vt plebs induta pileis manumissionum, tanquam sæuo exempta domino, triumpharet.

Pileati fratres, i. Castor & Pollux. Catullus ad Contubernales· A pileatis noua fratribus pila. Illis datus pileus, quia Lacones, quibus pileatis pugnare mos fuit: Festus Pompeius. Vulcano etiam pileum tribuebant. Arnobius lib. 6. aduersus gentes: Cum pileo Vulcanus, & malleo.

Pinguis saliua, pro crassa ac densa. Seneca 3. de Ira: Cato noster melius, cui cùm causam agenti in frontem mediam, quantum poterat attracta pingui saliua, inspuisset Lentulus ille patrum nostrorum memoria factiosus & impotens, abstersit faciem, & affirmabo, inquit, omnibus Lentule falli eos, qui te negant os habere.

Pinna piscis, πίννη, & πίννα apud Athenæũ, atque Arriano in Peryplo πινίκιος κόγχος: Massiliensibus Nacre: Venetiis Astura, & vulgo Græcorũ Astoura. & Pinna, vt & Genuæ Pinna lana, ob byssum. Duabus grandibus patula conchis tegitur, quibus exterior color fuscus: interior verò argẽteus. cuspidato mucrone maris fundo depangitur atq; perstat immobilis. Intus grãdis caro, confusa, vt in Mytulis: De eius bysso (quod πινικὸν Arriano) nos egimus in libris αὐτοψίας & rerũ ocularis experiẽtia: Ac de eius vnionibus. Habet intus aut squillã aut cancellũ, qui πιννοφύλαξ, & πιννοτὴρ Aristoteli, siue πιννοθὴρ. Lege Aristotelẽ lib. 5. cap. 15. Et Plinium lib. 9. cap. 42. Vide & Perna piscis.

Pinsare. Diomedes Grammatices lib. 1. Pinso pinsas pinsare: pinso pinsis pinsere. Est apud Persium ambiguũ: O Iane à tergo quem nulla ciconia pinsit: pinsit, an pinsat legendum sit. Sed apud veteres reperimus n, literam additam, & pinsit secundum tertium ordinem, vt Ennius decimo Annal. Pinsunt ceram genibus. Huius perfectum, pinsui, vt apud Pomponium. Neque molis molui, neque palmis pinsui. Item pinsendus participiũ erit, pinsurus & pinsus: Ex Diomede Grãm. lib. 1.

Pithaules, qui canit instrumento quod vulgò vocamus Cornemuse. videtur esse doliolum insertis tibiis. Vtitur Vopiscus in Carino:

Pisculenta etiam dicuntur de piscibus ipsis, τὰ ἰχθυώδη vt de potu atque esca poculenta atque esculenta. Apuleius in Apologia: Cùm tamen nunquã apud eum marino aliquo & pisculento medicauit.

Pistacia Plinio, πιστάκια Dioscoridi. Gallis Pistaches, arbórque Pistachier, quæ Terebinthus Indica Theophrasti.

Pistana, siue sagitta (quia tricuspidis sagittæ, ὀϊστοῦ τριγλώχινος Homero, similis est, atque huius formæ) herba frequens locis palustribus, cuius caulis inanis, flores albi cum ternis foliis: Semen in pilulis quales platani: radix plantaginis aquaticæ. Plinius lib. 21. cap. 17. Item pistanam dicit à Græcis vocari, quam inter vluas sagittã appellamus, &c. A Gallis vocatur hæc

herba

herba,queuē d'arondelle,i. cauda hirundinis.

Pistrilla, Diminutiuum à pistrinum. Diomedes Grammat. li. 1. de Diminut. Sunt item quæ non seruant genera, quæ ex nominibus primæ positionis acceperunt, vt scutum, scutella: pistrinū, pistrilla: canis, canicula: rana, ranunculus: vnguis, vngula, vnguelluna.

Pistrinarius, molitor, μυλωθρός. Vlpianus D. li. 16. T. 3. l. 1. Si quis seruum custodiendum coniecerit forte in pistrinum, siquidem merces interuenit custodiæ, puto esse actionem aduersus pistrinarium ex conducto.

Pistrix piscis, vide Serra piscis.

Placabiliter, ἱλέως, εὐμενέως. Gellius l. 7. c. 3. Præcipitur Iudices consiliandos esse, ac propitiandos laudabiliter ac placabiliter, & leniter existimationi eius qui accusatus est.

Placentia, *æ*, placendi studium, ἀρέσκεια. Apuleius libr. de Philosophia: In homine ad placentiam, ac mediocritatem libido reflectitur.

Plagulæ lecticæ. Suetonius in Tito: Cum inde lectica transferretur: suspexisse dicitur dimotis plagulis cœlum.

Plantago, ἀρνόγλωσσον vel ἀρνόγλωσσος: Gal. plantain: Ital. Piantagine: & Centiuerbia in Hetruria. Trium generum est: Maxima ἑπτάπλευρος, septémque neruis constat: Mediæ folium quinque tātùm: Minimæ verò tribus: quæ Gal. Lancelée: Ital. Lancinola. στελέφουρος siue ὄρτυξ apud Theophr. histor. libro 7. cap. 10. plantaginis sunt nomina, quæ reposuit Plinius lib. 21. capite 17.

Platanus, πλάτανος vel πλατάνιστος, à latitudine, quæ πλάτος) Gallis Platane: Italis Platano. Arbor est patula, cuius folia lata, incisa, vitigineísque similia: flores parui ex albo lutei: fructus ex longis pediculis pendentes, minuti, rotundi, scabri ac lanuginosi: Platani pilulas vocat Plinius lib. 24. cap. 8. πλατάνου σφαιρία Dioscorides. Vide Acer.

Platea Plinio lib. 10. ca. 40. vel Platalea Ciceroni 2. de Nat. πελεκὰν, πελεκᾶς Doricè, πελεκάνος, Pelicanus, Gallicè Pale, vel Truble (à rostri figura) & ab aliquibus Poche falsò (est enim Onocrotalus, quem & πελεκῖνον vocat Oppianus de Aucupio lib. 2.) Italis Becquarouеglia. Auis est aquatiqua, excepto rostro rudiculæ siue spathulæ instar, ardeæ similis, palmipes: Cuius pedes & crura nigra: tota alioqui candida, nisi in alarū extremitate, quæ nigricat. Eius generis est Pelecanus Bruxellen

ſis, Liuane de Bruxelles.

Platyphyllos in Glandifera.

Plauſtrum, currus, vehiculum tranſlatè de naui, quod Euripides in Iphigenia ναῖον ὄχημα: cui & ναΐα ἀπήνη pro ναῦς. Pacuuius, Omnem non meo Oceano fulgerat citro Abrepto plauſtro Boreas bacchatur Rheno. Attius apud Cicer. de Diuinat. Paſtor qui nauē nunquam ante vidiſſet, vt procul diuinum & nouum vehiculum Argonautæum è monte conſpexit. Catullus in Nuptiis Pelei: Ipſa leui fecit volitatem flamine currum, Pinea coniungens inflexæ texta carinæ. Ex hac tranſlatione, naui quoque auriga tribuitur, & habenæ. Vetus poeta apud Cariſium in 4. ac Diomedem in 2. de Metamophora: Tiphin aurigam celeres fecere carinæ. Virgilius Æneid. 6. Claſsique immittit habenas.

Plauſtrarius pro artifice plauſtrorum. Lampridius in Alex. Seuero. Braccariorum, linteonum, vitreariorum, pellionum, plauſtrariorum, argentariorum, aurificum, & cæterarum artium pulcherrimum vectigal inſtituit.

Plautinus, ex quo ſuperlat. Plautiniſſimus, Gellius lib. 3. ca. 3. Qui verſus, quoniam ſunt, vt de illius Plauti more dicā, Plautiniſſimi, propterea & meminimus.

Plombarius, μολυβδουργός, qui in plumbo artis ſubiecto artificis operam profitetur. De plumbariis Arcadius D. lib. vlt. Tit. 6. l. 6. inter eos, quibus aliquam vacationem munerum grauiorum conditio tribuit.

Plumbea, pro pila plumbea, vel plumbata. Spartianus in ſeuero: Ita vt mortuus ictu plumbeæ crederetur.

Pluuius Iupiter, Ζεὺς ὄμβειος, vel ὕων Luciano, vel ὑέτιος Arriano & Phurnuto. Tibullus: Arida nec pluuio ſupplicat herba Ioui. Seneca Quæſtio. Natur. libr. 4. Ouidio tribuit, ibique pluuius.

Pluſquàm potuit (vt vulgò, le plus qu'il a peu) ſicut dicitur quantò plus: quantò magis. Gellius lib. 3. ca. 1. Aut hoc, inquit, quod dixiſti, probabile eſt, aut Salluſtius odio auaritiæ, plus quàm potuit, eam criminatus eſt.

Pluratiuus numerus, πληθυντικός, apud Gellium li. 5. ca. 21.

Pluratiuus numerus, πληθυντικός Gellius li. 1. c. 16. Apertéque oſtendit mille & vocabulum eſſe, & ſingulari numero dici, eiuſque pluratiuum eſſe milia.

Pluriformis, plurium formarum, πλειοειδής. Apul. Floridorum lib. 1.

lib.1.Nondum quidem tam indefeſſa anima ſono,nec tam plu riformi modo, nec tam multiforatili tibia.

Pœnæ ſubiugari pro ſubiici. D. de Receptis arbitris le. 43. Quod ſi malignè hoc fecit,petere quidem poteſt, ſed pœnæ Subiugabitur.

Pocula ſobria,multum diluta. Tibullus in 1.--at ipſe bibebam Sobria ſuppoſita pocula victor aqua.

Polia, πωλεία, armentum, equaria Varroni. Vlpianus D. li. 21.tit.1.l.38.Nam & ſi polia venierit dicemus vnum equum qui vitioſus eſt,non omnem poliam redhiberi oportere.

Polimen, nis, ξέσμα,λείανσις,Apuleius de deo Socratis. Neque enim in emendis equis faleras conſideramus, & baltei polumina inſpicimus.

Politor,is,qui agrum expolire atque colere conſueuit, qua voce vtitur Cato de re ruſt. & Vlpianus D. libr.17. Tit. pro ſocio. l.52. ex Celſo: ſi in coeunda ſocietate, inquit, artem operámve pollicitus eſt alter, veluti cùm pecus in commune paſcendum, aut agrum politori colendum damus, in commune quærendis fructibus,nimirum ibi etiam culpa præſtanda eſt.

Politor,is,ξυστὴς,qui polit.Iulius Firmicus Matheſ. lib.4.facit etiam politores pretioſarum gemmarum.

Polygonatum, πολυγόνατον, Gallis Genouillete,) & ſigillum Solomonis vt in Officinis ſeplaſiariæ) Italis Fraſſinella, vel Ginacetto.Deſyderatur hæc nota, ſapor in foliis cotonei vel mali punici. Sentitur enim non aſtrictio ſed amaritudo faſtidioſiſſima. Noſtrum potius ſpecies polygonati, quam ipſum Dioſcoridis, à quo rurſus diuerſum polygonatum Plinij lib.27. ca. 12.Noſtri polygonati vis efficaciſſima. Radix enim cũ axungia veteri, etiam equorum illud deſperatum feræ ſcabiei genus, (qua podagroſi fiunt & inutiles) quod nos vocamus farcin, paucis diebus profligat compertiſſimo remedio.

Polypoſus.præter Martialem Vlpianus D.lib.21.tit.1.l.12.Qui clauum habet,morboſus eſt, vt & polypoſus.

Polypus piſcis,πολύπους πώλυψ Diphilo apud Athen. ἀνόστεος Heſiodo:In Gallia Narbonẽſi Poulpe, alibi Poupe, & Pourpe: NorthmanisBougre: Maſſiliẽſibus Secchepoupe:HiſpanisPulpo,vt Ital.Polpo,ſed Genuæ Porpo,& Venetiis Folpo: Nũc in Græcia Octapodi.Polypis caput,vt reliquis mollibus,inter pedes & aluum:Pedes ſiue brachia,ſiue barbæ & cirri ac flagella

Plinio,i.πλεκτάναι Aristoteli & πλόκαμοι (in quibus κοτυληδόνες i.acetabula, siue caliculi) & ἕλικες Antiphilo apud Athen. sunt octo:duo lõgiores Plinio crines,προβοσκίδες Arist.vocantur in sepiis & loliginib.supra vẽtriculum vesicula(quæ μήκων Aristoteli,papauer Gazæ)è qua atramentum(quod θολὸς)non ita nigrum vt sepiis, sed purpurascens effunditur per fistulam, (qua & pariunt,cum ore coeant) quæ αὐλὸς, & φυσητὴρ ac μυκτὴρ Græcis.Illis vt Chamæleonti coloris mutatio,sed voluntaria.Polyporum autem variæ species:magnis acetabulorum series duplex, quæ simplex paruis: inter quos polypus dictus à Plinio Ozæna,ὄζαινα Athenæo,& ἐλεδώνη,βολίταινα,ὄζολις vel ὀσμύλος:nunc Græcis μοσχίτη ab odore moschi:Italis Moscarolo,vel Moscardino,al.Muguetino : Cui corpus rotundius, braciaque longiora,quem & ὀσμυλίαν dixere ab odore. Est & polypus,sed in concha, ναυτίλος siue ναυτικὸς Aristoreli, i.Pompilus vel nauplius Plinio. Vide Nauplius. De Polypis Aristotel. histor.lib.4.cap.1.& Plinius lib.9.cap.29.& 30.Polypi parui fœtúsque recens,πολυπόδια apud Aristotel.& Athenæum.

Pompalis,Adiect.Iul.Capitolinus in Gordiano:erat quidem longitudine Romana,canitie decora,& pompali vultu ,ruber magis quàm candidus.

Pompabiliter,Aduerb.Iul. Capitolinus in Galieno : Gladiatores pompabiliter ornati.

Pompilus, πομπίλος, ἱερὸς ἰχθὺς: piscis quem Massilienses Pampalum vocant. Pelagius est, squamis carens. Cui dentes parui:dorsum varium ac maculatum, cauda non lunata nec diuisa,ad quam à branchiis linea curua protensa est, sed compluribus aliis interpunctis, & ad ventrem descendentibus. Color aureus in superciliis, vt auratæ. Pro pelamyde venditur ob similitudinem. Dicitur naues deducere , vnde Pompili nomen.Ouidius in Halieut. Tuque comes ratium,tractique per æquora sulci, Qui semper spumas sequeris pompile nitentes. De quo Oppianus lib.1. Halieut. Ælianus Histor.Animal.lib. 12.cap.43.& 2.c.15. Athenæus lib.7.Plinius lib.9.cap.15.Et alibi corruptè Nautilus pompilus appellatur,quum ex Aristotele legendum sit Polypi ouum. Vide Nautilus.

Ponere se in possessione. Seneca libr. 1.de Ira Nam cùm se in possessione posuerunt, potentiora rectore sunt, nec recidi se minuive patiuntur.

Pompilos,vide Nauplius.

Popinator, is, κάπηλος. Macrobius Satur. lib. 7. cap. 14. Quod genus apud popinatores plæraque ſcitamentorum cernimus propoſita, ampliora ſpecie, quàm corpore.

Popinarius, popinæ dominus. Lampridius in Alex. Seuero: Cùm Chriſtiani quendam locum, qui publicus fuerat, occupaſſent, contrà popinarij dicerent ſibi eum deberi, reſcripſit melius eſſe, vt quomodocunque illic Deus colatur, quàm popinariis dedatur.

Popinarius, κάπηλος, caupo: apud Iul. Firmicum Matheſ. li. 4.

Populus alba, λεύκη, & ἀχερωῒς Homero: Gallis peuplier: Italis Albara. Sterilis eſt. Populus nigra, αἴγειρος, Gallicè tremble, & Vaſconibus Pibol: Italis Oppio, Pioppa. Vuam fert ac fructum racematim. Populus Libyca, (minima folio, ac nigerrima, Plin. li. 16. ca. 23.) κερκὶς Theophraſto. Vide Κερκὶς in noſtro Lexico. Hæc ſiliquatur.

Populare pro populari, quo & vſus Virgilius, quia Plautus in Fœneratricio: Quæ ego populabo properé. Ex Diomede li. 1.

Porcetra, ſus quæ ſemel peperit: quæ ſæpius Scropha: Meliſſus de loquendi proprietate, qui habet autorem Pomponiũ in Attellana, quæ hoc eodem vocabulo inſcripta eſt. Ex Gellio lib. 18. ca 6.

Porcus marinus, καπρίσκος, & μῦς Athenæo, & χοῖρος Straboni: Siculis, ac noſtris Porco. Piſcis eſt marinus pagro ſimilis. Nulli ex ſquamoſis pellis durior, vt ſquatinæ cuti comparetur. acuiſſimis validiſſimíſq; dẽtibus eius os armatũ eſt: dorſúmq; tribus aculeis. De eo præter Strabonem li. 17. Athenæum lib. 8. & Oppianũ Halieut. 1. Plinius. li. 32. c. 5. Inter venena ſunt piſcium porci marini ſpinæ in dorſo, cruciatu magno læſorum: remedio eſt limus ex reliquo piſcium eorum corpore. Eſt & alius Porcus marinus cetacei generis atq; inter σελάχια & cat thilaginea, ὀρθραγόρισκος dictus, Italicè Bota, vel Bottacio. Gal lis circa Mõſpelium Luna, Maſſiliẽſibus Mole: Hiſpanis Bout, & Molebout quibuſdam. Piſcis maximus eſt interdũ ſex cubitorũ longus, latúſque: cui cutis aſpera, argẽtei coloris: pro branchiis foramẽ: cauda lunata. Noctu luminis modo elucet: totúſq; ferini odoris eſt: contemptus alioquin, niſi ob pinguedinẽ ad lucernas expeteretur, & cõtra articulorũ dolores neruorúmq; contractionem. Plin. li. 32. c. 2. Appion maximum piſcium (non belluarum) eſſe tradit porcum, quem Lacædemonij orthragoriſcum vocant. Grunire eum cùm capiatur.

Porcus Troianus, i. farctus aliis animalibus: vt apud Athenæum lib.9.cap.6.in cuius ventre turdi aliæque auiculæ, suminis, vuluæque frusta, aliáque complura. Macrobius Satur.lib. 3.cap.13. Nam Cincius in suasione legis Fanniæ, obiicit seculo, quod porcum Troianum mensis inferat. Quem illi ideo sic vocabant, quasi aliis inclusis animalibus grauidum, vt ille Troianus equus grauidus armatis fuit.

Porculus marinus, vide accipenser.

Porphyretica columnæ, Spartianus in Antonino.

Porphyrio, πορφυρίων Aristoteli histor.lib.8.cap.6. Gallis Pourpre (non verò flambant, qui Phœnicopterus) Hispanis Telamone. Auis est magnitudine gallinacei, cerulei coloris, cuius rostrũ cum cruribus lõgis purpura rubet: Pedibus singulis quini sunt digiti: collũ longum & angustum. De eo præter Ælianum & Athenæum lib.9.cap.12. (vbi de eius castitate, atque in adulteros odio) Plinius lib.10.cap.46. Porphyrio solus morsu bibit (σκάπτων τὸ πίνει, Atheneus, vel δάκνων:) Idem est proprio genere, omnem cibum aqua subinde tingens, deinde pede ad rostrum veluti manu afferens. Laudatissimi in Comagene. Rostra iis & prælonga crura rubent. In Narbonensi prouincia visuntur, quaternis tantùm digitis, quales picorum.

Porphyrites lapis, Gallis Porphyre: Italis Porfido: genus marmoris rubri durissimum. Plinius lib.36. c.7. de generibus marmorum: Rubet porphyrites in eadem Ægypto: ex eo candidis interuenientibus punctis, leucostictos vocatur.

Porrò, in futurum. M.Cato dierũ dictarum de consulatu suo, Me sollicitum atque exercitum habitum esse, atq; porrò fore. Afranius in Emãcipato (vt citat Carisius) Pòst narrauero, nũc est distentus animus, vt negotiis, Porrò autẽ propero. Vbi tamẽ in hoc posteriore exẽplo, potius pro Longius. Catullus: Ni te perdite amo, atq; amare porrò Omnis sũ assiduè parat⁹ annos.

Portentosißimus. præter Plin. Seneca Epist. 115. & Suetonius in Caligula: portentosissima genera ciborum.

Porticus ambulatoria, Vlpianus D.l.8. Tit.5.l.8.

Portiuncula, particula, μοιρίδιον. Præter Apuleium, Vlpianus D.li.39.T.2.l.15. Si modica portiuncula ædium amplissimarum vitium faceret. Idem D.lib.5.T.8.l.4. Quid enim si tam spatiosæ domus vsus sit relictus homini mediocri, vt portiuncula contentus sit?

Portulaca, ἀνδράχνη, Græcorũ vulgo γλιστρίδα: Gallice Pourpié

piè(quaſi poullepied)Ital. Porcellana, Porcigiola, Procacchia in Hetruria.

Poſco. Pepoſci(vt memordi, ſpepondi)non popoſci veteres dicebant. Valerius Antias li. Annal. 45. Et comitiis diem à Q. Martio Prætore pepoſcit. Gellius lib.7.ca.9.

Poſſeſſorius, κτητικὸς, vt poſſeſſoria actio D. libro 38. Tit. 2.leg. 50.

Poſſeſſus amore. Sextus Aurel. Victor in Epitome de Auguſto: Abiecta quoque vxore Scribonia, amore alienæ coniugis poſſeſſus.

Poſſeſſus,us, κτῆσις, poſſeſſio. Apuleius in Apologia: Nam & contrà plurimis rebus poſſeſſu careo, vſu fruor.

Poßibilitas. Fabius Victorinus in 1.Rhetoric. Ciceronis Suberat poſſibilitas.

Poſtfactum. Ex poſtfacto. Paulus D.lib.21.tit.1.l.44. Neque ex poſtfacto decreſcit obligatio.

Poſtinde, poſtea, quod & veteres Poſtilla. Suetonius de Illuſtr. Grammat. in Q. Cæcilio, Poſtinde damnationem.

Poſſeßorius, ad poſſeſſionem pertinens. Iauolenus D.lib.8.T. 1.l.20. Ego puto vſum eius iuris pro traditione poſſeſſionis accipiendum eſſe: Ideóque interdicta veluti poſſeſſoria conſtituta ſunt.

Poſtremum munus, ſupremum munus, vltimum donum, i. inferiæ, iuſta & exequiæ, ac tale quidpiã vt fletus funebris. Catullus, Vt te poſtremo donarẽ munere mortis. Et mutuum nequicquam alloquerer cinerem. Virgil. in 11. --egregias animas- decorate ſupremis Muneribus. Ouidius 3. Eleg. Hîc certe manibus fugiẽtis preſſit ocellos Mater, & in cineres vltima dona dedit. Ambroſius vno verbo ſuprema vocat. γέρας, i. munus atque honorarium Homerus, inquiens, Πάτροκλον κλαίω μεν. τὸ γὰρ γέρας ἐστὶ θανόντων.

Poſtremißimus, ὕστατος. Gracchus apud Aul. Gellium lib. 15. ca.12. Omnium nationum poſtremiſſimum nequiſſimúmque exiſtimatote.

Poſtremißimus, ἐσχατώτατος, Apuleius in Apologia (Cum adoleſcentulis poſtremiſſimis inter ſcorta & pocula puer hoc æui in conuiuio agitat.

Poſtremitas, ἐσχατότης, extremitas. Macrobius Comment. lib.1. cap. 11. In terram deſinat tam ima quàm ſumma poſtremitas.

Postuerta, Dea, de qua ex Varrone ita Gellius lib.16.cap.16. Quando igitur,inquit,contra naturam fortè conuersi pueri in pedes,brachiis plerunq; diductis retineri solent, ægriúsq; tunc mulieres enituntur.Huius periculi deprecandi gratia,aræ statutæ sunt Romæ duab⁹ Carmētibus,quarū altera Postuerta nominata est,Prosa altera,à recti, peruersiq; partus & potestate, & nomine.Macrob.Aliam Postuortam facere videtur,ita scribens Saturnal.lib.1. Sicut Anteuorta, & Postuorta, diuinitatis scilicet aptissimæ comites,apud Romanos coluntur.

Postuorta,dea ob rerum præteritarum considerationem ac prudentiā à Romanis culta. Macrob. li.1.Saturnal. c.7. Pòst ad Ianum solum regnum redactum est:qui creditur geminam faciem prætulisse, vt quæ ante,quæque post tergum essent intueretur. Quod proculdubio ad prudentiam regis, solertiámque referendum est: qui & præterita nosset, & futura prospiceret: Sicut Anteuorta, & Postuorta diuinitatis scilicet aptissimæ comites,apud Romanos coluntur.

Potamogeton, ποταμογείτων: frequens in Northmania in Bellocassium paludibus, vbi courge vel burette d'eau appellatur.folium habet betæ,sed syluestris, id est limonij. Describit Plinius ex Dioscoride lib.26.ca.8.Vbi inter cætera, Vsus in foliis,cruribus vitiosis vtilia. Sed apud Dioscoridem nō κνήμαις, sed κνισμοῖς,i.pruriginibus.

Potatus,us,ui, potatio. Seneca Controuers.li.2.in 1. Neque potatus obiicis filio.

Poterion,ποτήριον,frutex spinosus similis Tragacantæ,quem & φρυύνιον, & νευράδα vocat Dioscorides: ex quo etiam descripsit Plinius lib. 27.cap.12. Vbi pro spinis retorrida, legendum spinis & horrida: Dioscoridi estθάμνος ἀκανθώδης.Rursus,flore longo,herbacei coloris: at Dioscorides, ἄνθη μικρά, λευκά: flores parui,albi.Error Plinij non tollitur si dicas legisse μακρά: quia lib.25.ca.10.ita scripsit, & rectè. Poterion, floribus paruis. Herbacei verò,per albacei,(si modò extet exemplum)excusetur.Subiungit,inuenitur in aquosis collibus.culpa librarij. Dioscorides ἐν ἑλώδεσι, καὶ γεωλόφοις, ergò repone, in aquosis, & collibus. Sed hoc Plinius minus fideliter, Radices habet duas aut tres,binûm cubitorum in altitudine,---candidas. At Dioscorides solùm, ῥίζαι δὲ ὑπεισι πήχεων δυοῖν, ἢ τριῶν, radices verò subsunt binûm, aut ternûm cubitorum. Altero inloco,& Poterio radices bene olentes tribuit, quod si verū,nec Dioscorides

rides, nec Matthæolus (si quidem vnquam legitimum habuit) tacere debuissent.

Potiuncula. Suetonius in Domitiano: Vt non temere super cœnam præter martianum malum, & modicam in ampulla potiunculam sumeret.

Præacutè, admodũ acutè: Apuleius in Apologia: Et fortasse an præacutè repperisse vobis videbamini.

Præauditus, antè auditus. Vlpianus de Officio proconsulis D. libro 1. Tit. 16. Solent etiam custodiarum cognitionem mandare legatis: scilicet vt præauditas custodias ad se remittant.

Præbitio, πόρισις. Callistratus D. lib. vlt. Tit. 11. l. 2. Destituetur annonæ præbitio, cum auocentur ab opere rustici.

Præceptio, πρόληψις. D. lib. 10. Tit. 2. l. 25. Si pecunia quæ domi relicta non est, per præceptionem relicta sit, vtrum vniuersa à cohæredibus præstanda sit. Et l. 28. Rem pignori creditori datam si per præceptionem legauerit testator. Et l. 42. Pomponius: Si ita legatum fuerit vni ex hæredibus: Quod mihi debet præcipito: vbi præcipere, est præter iustam debitamque portionem, legatum aliquid, ante diuisionem in re familiæ erciscundæ, percipere præcipuumque habere. Et l. 46. Dotẽ præcipere debet, qui onus matrimonij post mortem patris sustinuit.

Præceptiuus, δογματικός, Adiect. Seneca Epistol. 95. Ergo ista pars præceptiua submouenda est. id est quæ præcepta tradit. Epist. 96. Pars philosophiæ, quã Græci παραινετικὴν vocant, nos præceptiuum dicimuus.

Præcinctura, cinctus, περιζώννυσις. Macrobius Satur. lib. 2. cap. 3. In Cæsarem quoque mordacitas Ciceronis dentes suos strinxit. Nam primùm post victoriam Cæsaris interrogatus, cur in electione partis errasset, respondit: præcinctura me decepit.

Præcinere etiam dicuntur, ægris remedia præstantes, Macrobius Comment, lib. 2. cap. 3.

Præcipitare ad solutionem, presser de payer. Vlpianus D. libro 23. Tit. 3. l. 33. Vtcunque parcendum marito, qui eum non præcipitauit ad solutionem, qui donauerat. Ibid. vrserit ad exsolutionem.

Præclarißimè. Hirtius de bello Alexandrino: Re præclarissimè gesta.

Præcludere, circumuenire, fallacitérque & insidiosè intercipere, vt intra retia intercluduntur feræ. Suetonius in Nerone: Et cùm interdixisset vsum amethystini, ac tyrij coloris: summisisset que qui nundinarum die pauculas vncias venderet: præclusit cunctos negotiatores, i. deprahendit.

Præcogitatus, Adiect. præmeditatus. Seneca Epist. lib.10. in fine: Præcogitati mali mollis ictus venit.

Præcursorius. Plinius Epistol. lib.4. Tacito: Hac quasi præcursoria epistola rogo.

Prædatio. Velleius Paterculus Histor. lib.2. Latrociniis ac prædationibus infestato mari.

Prædia vrbana, rusticáque. Vlpianus D. lib.8. Tit.4. l.1. Ædificia vrbana quidem prædia appellamus. cæterùm & si in villa ædificia sint, æquè seruitutes vrbanorum prædiorum constitui possunt.

Prædiatoria lex. Suetonius in Claudio: Ad eas rei familiaris angustias decidit: vt cùm obligatam ærario fidē liberare non posset: in vacuum lege prædiatoria venalis pependerit sub' ædicto præfectorum.

Prædium pignori nexum, i. pigneratum, D. de Pactis l.52.

Præfatus, Adiect. i. dictus, antè memoratus. Iustinus Histor. lib. 38. Sed Cappadoces crudelitate ac libidine præfatorum vexati, à Mithridate deficiunt.

Præfloratus, antè defloratus & in flore præcerptus. Apuleius in Apologia. Vidua venit iam ab alio præflorata.

Præeminere, ὑπερέχειν. Tacitus lib. 15. Vt gratia, pecunia, vi nocendi etiam aliis præemineret.

Prægustator, προγεύστης, Gal. Eschançon: Ital. Credenziere, qui fà la credenza.

Præfocare partum. Paulus D. lib.25. Tit.3. l.4. Necare videtur non tantùm is qui partum præfocat, sed & is qui abiicit, & qui alimoniam denegat.

Prælargus, a, um. Persius Satyr.1. Scribimus inclusi: numeros ille: hic pede liber Grande aliquid, quod pulmo animæ prælargus anhelet, i. spiritus capax atque abundans.

Prælautus, valde lautus. Suetonius in Nerone: Diuitiarum & pecuniæ fructum non alium putabat, quàm profusionem: sordidos ac deparcos esse, quibus ratio impensarū constaret: prælautos veréque magnificos, qui abuterentur ac perderent.

Prælegatus. D. lib. 10. Tit.2. l.8. prælegatæ rationes. & l. 39.

Cer-

Certos homines vnicuique prælegauit.

Prælibare translatè, προλέγειν, præfari, ante iustam tractationem rei aliqua attingere Macrobius Comment. lib. 1. cap. 20. Vnde his prælibatis, ad tractatum mensurarum, quas promisit, oratio reuertatur.

Prælij congreßio, i. congressus. Iustinus Histor. lib. 2. Ante naualis prælij congresionem miserat Xerxes.

Prælinere, προαλείφειν. Gellius lib. 13. cap. 22. Marcus Cato villas suas inexcultas & rudes ne tectorio quidem prælitas fuisse dicit.

Præliator, μαχητὴς, πολεμιστὴς, bellator. Cor. Tacitus in Dialogo: Plures tamen bonos præliatores bella quàm pax ferunt.

Præminere, ὑπερέχειν. Cornel. Tacitus lib. 12. Quem multa prospera extulerant, vt cæteros Britannorum imperatores præmineret.

Præminister, Macrobius Satur. libro 3. cap. 8. Statius Tullianus de Vocabulis rerum libro 1. ait dixisse Callimachum, Tuscos Camillum appellare Mercurium, quo vocabulo significat præministrum Deorum. Vnde Vergilius ait Metabum Camillam appellasse filiam, Dianæ scilicet præministram.

Præministrare. Tiro apud Gellium lib. 12. cap. 3. Licio Transuerso, quod linium appellatur, qui magistratibus præministrabant, cincti erant.

Præmonitor, is, προπαραγγελτὴς. Apuleius de Deo Socratis, In rebus certis prospectator, dubiis præmonitor, periculosis vitator.

Prænauigauimus vitam, Lucili, & quemadmodum Vergilius noster ait in mari: Terræque vrbesque recedunr, &c. Seneca Epistol. 71.

Præpes, petis, propriè verbum ex augurali disciplina. Nam aues præpetes, οἰωνοὶ τανυπτέρυγες Homero, quæ ingentibus alis patulæ atque porrectæ præuolant: quas potissimum Augures spectabant. πρὸ Græcè, præ: & πέτεσθαι volare est: vnde προπέτης (præuolans προπετόμενος) ex quo Præpes. Higinus, Præpetes aues, ab Auguribus appellantur, quæ aut opportunè præuolant, aut idoneas sedes capiunt. Auibus autẽ præpetibus contrariæ, Aues inferæ. Nigidius Figulus in lib. 1. augurij priuati: Discrepat dextra sinistræ: præpetibus inferæ.

Ex quo est coniectare, Præpetes appellatas, quæ altiùs sublimiúsque volitent: cùm differre à Præpetibus Nigidius Inferas dixerit. Præpes in secundaria significatione, prosper, felix: & citus, ὠκυπέτης, πρoπετής. Ennius Annalium primo: Præpetibus hilares sese, pulchrisque locis dant. Quoniam non ipse tā-tum aues, quæ prosperiùs præuolant, sed etiam loci, quos capiunt, Præpetes appellantur. Virgilius Æneid. 6. Prepetibus pennis ausus se credere cælo. Idcirco Dædali pennas præpetes dixit, quoniam ex locis in quibus periculum metuebat, in loca tutiora peruenerat: aut pro velocibus, vt alibi: Præpes Iouis armiger. Ennius iterum in 15. de pugna Cæcilij Trib. Nec respirandi fit copia præpete ferro. De ingruentibus in eum, imbris instar vndique telis. Trimatius secundo Iliadis: Dum dat vincenti præpes victoria palmam, i. cita, vel potius prospera. Lege Gellium lib. 6. cap. 6.

Præpositiuus. Diomedes Grammat. lib. 1. T, consonans muta, præpositiua liquidarum.

Præpositura, æ, dignitatis nomen, vt præpositura militaris. Lāpridius in Heliogabalo: Militaribus etiam præposituris, tribunatibus, & legationibus & ducatibus venditis.

Prærabidus, Adiect. Seneca lib. 1. de Ira: Nullus enim affectus vindicandi cupidior est, quàm ira, & ob id ipsum ad vindicā-dum intrabilis, prærabida & amens.

Prærigere. Cornel. Tacitus lib. 13. Annotatúsque miles, qui fascem lignorum gestabat ita prærriguisse manus, vt oneri adhærentes, truncis brachiis reciderent.

Præripia, loca præ ripa fluminis. Apuleius in Apologia. Cùm egressus in præripia fluminis hiauit.

Præsagio, præsagiui & præsagij. Participium futuri temporis, præsagiturus: Diomedes Grammatices lib. 1.

Præscriptis verbis agere. In omnibus negotiis certæ erant formulæ, vt scribit Cicero pro Rosc. vbi autem nouum exoriebatur negotium, de quo non erat præscripta formula, nouam formulam confingere oportebat, quam prætor iudici præscribebat, ex quo præscriptis verbis agi dicebatur. Papinianus D. lib. 19. Tit. de præscriptis verbis: Nonnunquam euenit, vt cessantibus iudiciis proditis, & vulgaribus actionibus, cùm proprium nomen inuenire non possumus, facilè descendamus ad eas, quæ in factum appellantur. Celsus ibid. Nam cùm deficiant vulgaria atque vsitata actionum nomina, præscriptis verbis agen-

gendum est: Iulianus. Ad quam necesse est confugere, quoties contractus existunt, quorum appellationes nullæ iure ciuili proditæ sunt. Vlpianus: Natura enim rerum conditum est, vt plura sint negotia, quàm vocabula. Id etiam, incerti agere, dicitur, ibid. l. 6. & l. 8. Præscriptis verbis incerti agere (cui respondet, incerti actione teneri:) vel In factum actionem date, l. 13.

Præsentiam sui facere, comparere. Paulus D. lib. 42. Tit. 1. l. 47. Si sæpe conuenti præsentiam sui facere noluerint. Et l. 53. Cõtumax est, qui tribus edictis propositis, vel vno pro tribus quod vulgò peremptorium appellatur, literis euocatus præsentiam sui facere contemnit.

Præsidere in vicem alicuius. Suetonius in Claudio: Præsédítque nonnunquam spectaculis in Caii vicem.

Præsidalis. Adiect. Spartianus in Tetrico: Qui iure præsidali omnes Gallias rexerat. Suprà: præsidatum in Gallia regentem.

Præsidiaria toga, qua præsides vtuntur. Spartianus in Seuero: Cum rogatus ad cœnam imperatoriam palliatus venisset, qui togatus venire debuerat, togam præsidiariam ipsius imperatoris accepit.

Præsidatus, Præsidis dignitas. Vopiscus in Carino: Tunc autem Præsidatum Dalmatiæ administrabat.

Præstaurare, præstruere. Diomedes Grammat. lib. 1. Secundo verò suo vsu, materiam præstaurat primæ dicenti.

Præstare patientiam. Marcellus D. lib. 24. Tit. vlt. l. 57. Quod si facultatem vsusfructus vendendi proprietatis domino mulier non habuerit patientiam quam percipiẽdi fructus præstare ipsi debuit, etiam hæredi eius præstat.

Præstare obsequium, i. obsequi. Seneca Quæst. natural. lib. 2. cap. vlt. Et carnifici nostro præstaremus obsequium.

Præstare silentiũ. Marcianus D. lib. 29. Tit. 5. l. 14. Ita præstitisse silentium postea certum erat.

Præstare custodiam. Vlpianus D. lib. 18. Tit. 6. l. 1. Sed & custodiam ad diem mensuræ venditor præstare debet.

Præstare obsequium. Vlpianus D. lib. 38. Tit. 2. l. 1. Vt nisi ei obsequiũ præstaret libertus, in societatẽ admitteretur patronus.

Præstare patrocinium. D. lib. 22. Tit 5. l. vlt. Arcadius: Mandatis cauetur, vt præsides attendãt, ne patroni, in causa cui patrocinium præstiterunt, testimonium dicant.

Præstare refugium. D.lib.11.Tit.3.l.1. Vlpianus: Quod autem Prætor ait, Recepisse: ita accipimus, si susceperit seruum alienũ ad se: Et est propriè recipere, refugium abscondendi causa seruo præstare.

Præstigiosus, θαυματοποιὸς, qui præstigiis eludit. Apud Gellium in cap.10. lib.8. Disceptatio cum Grammatico quodam præstigioso.

Præstinare pro emere, præter Plautum Apuleius in Apologia, Quantulo precio mulier locuples agellum suum præstinarit.

Præstitor,is, πάρεχος, ποριστής, præbitor. Apuleius in Hermetis Asclepio: Sicuti enim Deus omnibus speciebus, vel generibus, quæ in mundo sunt, distributor, dispensatorque est bonorum, id est sensus animæ, & vitæ: sic & mũdus præstitor est, & tributor omnium, quæ mortalibus videntur bona.

Præsumptum, præsumptio siue præsumpta opinio. Vlpianus D.lib.21.Tit.1.l.31. Qui mancipia vendunt, nationem cuiusque in venditione exprimere debent. Præsumptum etenim est, quosdã seruos bonos esse, quia natione sunt non infamata.

Præsumptum habere, animo præcepisse. Tacitus libro 14. Quod ad eum finem memorauimus, vt præceptum habeant, quoties, &c.

Præsumptio, præsumpta opinio, πρόληψις. Iustinus Histor.lib. 3. Itaque cum contra præsumptionem suam annis decem in obsidione vrbis tenerentur, i. secus ac opinati erant.

Præsumptio, i. coniectura seu diuinatio in rebus dubiis, collecta ex argumentis vel iudiciis per rerum circunstantias frequenter euenientib. Paulus in l.Cũ de indebito D. de probat. & præsumpt. Sin verò ab initio confiteatur quidem accepisse pecunias, dicat autem non indebitas ei fuisse solutas: præsumsumptionem videlicet pro eo esse qui accepit, nemo dubitat.

Præsumptionem habere rei alicuius. Spartianus in Adriano: Habuit autem præsumptionem imperii mox futuri ex fano quodam.

Prætentare sinum, excutere sinum, scrutari an ferrum gestet. Suetonius in Augusto: Scribit, ne admissum quidem tunc quẽquam senatorum nisi solum, & prætentato sinu. Idem in Claudio: Neque ægrum quemquã visitauit, nisi explorato prius cubiculo, culcitrisque & stragulis prætentatis & excussis.

Prætermonstrare. Gellius li.20.c.9. Vsus cõsilio sum magistri,

quod

quod docere me ipſe debuerat, à quo diſcerem præter monſtrantis.

Præter propter, vt vulgò dicimus Oultre-pour. (vt apud Græcos ὑπὲρ & διὰ componuntur, in ὑπερδιαγείνομαι) i. præter hoc propter iſtud: vel propter hoc, & aliud præterea: Quo verbo & Marcus Cato, & M. Varro, & plæraquæ ætas ſuperior, vt neceſſario, & latino, vſi ſunt. Apud Gellium lib. 19. cap. 10. Cúm que architectus dixiſſet, neceſſaria videri eſſe H-S. fermè trecenta: vnus ex amicis Frontonis, Et præter propter, inquit, alia quinquaginta, i. præter dictam ſummam, propter vel pro 50. Ennius in Iphigenia. Incertè errat animus, præter propter vitam viuitur, i. propter vitam aliúdque præterea atque inſuper.

Prætor tutelaris. Iul. Capitolinus in M. Antonino: Prætorem tutelarem primus fecit, cum ante tutores à Coſſ. poſcerentur, vt diligentius de tutoribus tractaretur.

Prætrepidus, vt prætrepidans apud Catullum, i. περιτρόμως ἔχων. Suetonius in Nerone: Romam prætrepidus rediit. Idem in Tiberio: Prætrepidus quoque, atque etiam contumeliis obnoxius.

Præualentia, ὑπεροχή. D. lib. 6. Tit. 1. l. 23. Paulus: In omnibus igitur iſtis, in quibus mea res per præualentiam alienam rem trahit meamque efficit, ſi eam rem vindicem, per exceptionem doli, cogar pretium eius quod acceſſerit dare.

Præuallare. Hirtius de bello Alexand. Quo facto imperat pontem aduerſus hoſtem præuallari.

Præuellere Laberius: Aliqua parte præuulſerat: apud Diomemedem Grammatices lib. 1.

Præuerbium, pro aduerbio, apud Cornel. Frontonem lib. de nom. verborumque differ.

Præuiridantia membra Apud Macrob. in verſibus Laberij Satur. lib. 2. cap. 7. Cur cùm vigebam membris præuiridãtibus. Columella, viridantibus hortis. Virgil. viridante toro.

Pranſor, qua voce præter Plautum vſus eſt Veratius Pontificalis lib. de ſupplicationibus: Pinariis qui nouiſſimi comeſſo prandio veniſſent, cùm iam manus pranſores lauarent. Vide Macrob. Satur. lib. 3. cap. 6.

Pranſitari: præter Plautum, vſus Macrobius Satur. lib. 3. cap. 15. Imperari cœpit, vt patentibus ianuis pranſitaretur, & cœnitaretur.

Prauissimus, Superlat. Velleius Paterculus histor.2. Æuitatis quæ iussu hominis prauissimi tela in eum acta erant. Tacitus libro.decimoquinto, Percrebuerat ea tempestate prauissimus mos.

Prestis, vel *pristes*, non pristis, Vide Seria piscis.

Pretiositas, πολυτέλεια. Macrobius Satur. lib.7. cap.13. ex Atteio Capitone: Electus autem, inquit, ipsa læua manu digitus minimo proximus, quasi aptior cæteris, cui commendaretur anuli pretiositas.

Primus digitus, τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου. apud Hippocrat. Aphor. τὰ ἄκρα τῶν δακτύλων. Catullus de Passere Lesbiæ, Qui cum ludere, quem sinu tenere, Cui primum digitum dare adpetenti. Cicero dicit, primoribus labris, atque extremis digitis. Ouidius 9. Metamorph. Dixerat & summo digitorum vincula collo Iniicit.

Primas literas docere, i. legere ac pingere, vt faciunt literatores. Vlpianus D. lib. vlt. Tit.5.l.2. Qui pueros, primas literas docent, immunitatem à ciuilibus muneribus non habent.

Primitus pro primò etiam cum Varrone vsus est Suetonius in Claudio: Euenítque vt primitus ingredienti cum falcibus forum, &c.

Primipotens. Apuleius in Asclepio Hermetis: Ille dominus, & pater, deus primipotens, & vnus gubernator mundi.

Principale, τὸ ἡγεμονικόν. Seneca lib. 1. de Ira, Regium enim illud & principale aliter dicunt: vt vox est quidem, sed non explanabilis-Ita ipsum principale parum subtile, parũ exactum.

Principaliter pro præcipuè. Caius D. de Procurat.l.46. Itaque quod ex lite consecutus erit siue principaliter ipsius rei nomine, siue extrinsecus ob eam rem: debet mandati iudicio restituere.

Principaliter, προηγουμένως, προκαταρκτικῶς, principio inde sumpto vel facto: directò nec per aliud. Scæuola D. li. 32. l.vlt. Quia non principaliter, sed per successionem bona fratris ad eum peruenerunt. Ibidem, Quia non directò, sed per successionem.

Principalitas, Macrobius lib.1. Comm. cap.3. Tria illa quæ sola probabilia sunt genera principalitatis amplectitur.

Priorsum, εἰς τὸ ἔμπροσθεν: cui retrorsum opponitur. Macrobius Satur. lib.7. cap.9. Septem corporei modus: aut enim accedit priorsum, aut retrorsum, recedit, &c.

Prius, pro olim, πρὶν. Catullus: Otium & ciues prius & beatas Perdidit vrbes. Et alibi: Sed hæc prius fuere. Homer⁹ Iliad. Σ. Πρὶν μὲν γὰρ Πριάμοιο πόλιν μέροπες ἄνθρωποι Πάντες μυθέσκοντο πολύχρυσον, πολύχαλκον.

Pro bono cesſit: vt apud Tacitum, pro meliore fuit. Suetonius in Tito: At illi ea fama pro bono ceſſit.

Pro cancellato habere. D. de Pactis leg. 47. inſtrumentum vanum & pro cancellato habebitur, i. inducto atq; obliterato.

Pro delectamento habere. Gellius libro 20. capite. 1. Is pro delectamento habebat, os hominis liberi manus ſuæ palma verberare.

Pro occiſo. Cæſar belli ciuil. libr. 3. Accepto vulnere occupatus, per ſuos pro occiſo ſublatus eſt.

Pro ſua parte, vide Ex mea parte.

Pro tradito habere. Paulus D. lib. 15. T. 1. l. 8. Non ſtatim quod dominus voluit ex re ſua peculij eſſe, peculium fecit: ſed ſi tradidit, aut cum apud eum eſſet, pro tradito habuit.

Proamita, æ, proaui ſoror: vt propatruus, proaui frater: Gaius D. lib. 38. Tit. 10. l. 1.

Proauunculus, & promatertera, id eſt, proauiæ frater & ſoror: Gaius D. lib. 38. T. 10. l. 1.

Proba pro caſta ac pudica. Catullus in quandam: Pudica & proba redde codicillos. Afranius Epiſtola Commiſſa: Nam proba & pudica quod ſum, conſulo & parco mihi. Quoniam com paratum eſt, vno vt ſimus contẽtæ viro. Horatius 5. Carm. Tu pudica tu proba, Perambulabis aſtra ſydus aureum. Propertius in 2. Nullus erit caſtis iuuenis corruptor in agris, Qui te blanditiis non ſinat eſſe probam. Alibi, nec proba Paſiphae. Ouidius 1. de remed. Et poterit dici ruſtica, ſi qua proba eſt. Põponius Mela in 2. Probæ formoſæque, in pretio ſunt.

Probiſſimus, à quo probiſſimè Terent. Plinius Epiſtol. lib. 2. Apollinari: Adiutum tamen cuperem iuuenem probiſſimum grauiſſimúmque.

Probroſiſſimus, ſuperlat. Lãpridius in Heliog. probroſiſſima mu lier, & digniſſima filio.

Probrorè, ὀνειδιστῶς. Africanus D. libr. 34. Tit. 6. l. 1. Etiam ſi in patris dominíve pœnam illicitè vel probroſè datum eſt.

Priuilegio ſubnixus, priuilegiarius. Arcadius D. li. vlt. Tit. 4. l. fin. Neque veteranus, aut miles, aliúſve, qui priuilegio aliquo ſubnixus, nec pontifex excuſatur.

Procacißimus. Cornel. Tacitus lib. 17. Procacissimis etiam inter seruos lixarum ingeniis.

Procari, assentari. Seneca Quæst. nat. 4. Præfat. Aiebat non esse occultè, nec ex dissimulato blandiēdum. Perit, inquit, procari, si latet.

Procellulus, Diminunt. à procerus. Lampridius in Alex. Seuero: oblectatio fuit, vt catuli cum procellulis luderent.

Proceßio, processus, ἐκπόρευσις, ἔξέλευσις. Iulius Capitolinus in Pertinace: Cùm Pertinax eo die processionem, quam ad Athenæum parauerat, vt audiret poetā, ob sacrificij præsagium distulisset.

Proclamare ad libertatem, se liberum esse asserere, postularéque liberali causa ingenuitati suæ à Prætore vel Iudice restitui: D. lib. 40. Tit. 13.

Proclamatio libertatis, vel proclamatio ad libertatem, D. lib. 40. Tit. 12. l. 34. & Tit. 13. l. 1.

Procliuiter, ἐπιῤῥεπῶς. Gellius li. 1. ca. 6. Tum dènique facilè, & procliuiter, quod fuit omnium rerum validissimum, atque verissimum persuasit.

Procrastinatus, dilatus, ἀναβεβλημένος. Gellius lib. 17. cap. 10. Quæ procrastinata sunt ab eo, vt post recenserentur.

Proculcatio, καταπάτησις. Seneca de tranquil. vitæ c. 11. Quod regnum est, cui nō parata sit ruina, & proculcatio, & dominus, & carnifex?

Procuratiuncula. Seneca epistol. 32. Nec Scylla aut Charybdis adeundæ sunt, quæ tamen omnia transisti procuratiunculæ precio.

Prodigere (ne quis vt vetus Plautinúmque refugiat,) vtitur etiam Suetonius in Nerone: Laudabat, mirabatúrque auunculum Caium nullo magis nomine, quàm quod ingentes à Tiberio relictas opes in breui spatio prodegisset.

Prodigus, περιεργός. Cornelius. Fronto libr. de nominum verborúmque differ. Itaque qui prodigia faciunt, prodigi vocantur.

Profani literarum, i. ignari. Macrobius Comment. lib. ca. 18. Non solis literarum profanis, sed multis quoque doctrina initiatis, abhorrere à fide, ac monstro simile iudicatum.

Profatum, ἀξίωμα, effatum Cicer. Gellius libr. 16. cap. 8. περὶ ἀξιωμάτων, quæ Marcus Varro aliâs profata, aliâs proloquia appellat. Vide Proloquium.

Profe-

Profeſtus homo, ἀνέορτος, reiectus à ſacris, βέβηλος. Gellius lib. 20.ca.vlt. Ne attingat, néve adeat profeſtum, & profanum vulgus à ludo muſico diuerſum. Vide infeſtus.

Profluentius, Aduerb. Gellius li.14.cap.1. Amœnius, & ſplendidius, & profluentius exequebatur.

Profluuius, vt profluuia fides. Vide Madidus.

Profunditas, βαθύτης. Macrobius Commentar. libro 1. capite 7. Maronis eſt ex intima diſciplinæ profunditate ſententia.

Profuſiſſimus. Superlat. Seneca de vitæ breuitate: Simul ad temporis iacturam ventum eſt, profuſiſſimi in eo, cuius vnius honeſtiſsima auaritia eſt. Suetonius in Cæſare: Pont. Max. petiit, non ſine profuſiſsima largitione. Idem in Claudio: Libidinis in fœminas profuſiſsimæ, marium omnino expers.

Profuſiſſimè. Suetonius in Auguſto: feſtos & ſolemnes dies profuſiſſimè, nonnunquam iòculariter tantùm celebrabat.

Progredi trāſlatè vt trāſgredi, pro διαπερᾶν, de nauibus, quas & ambulare dixit Cato. Salluſtius li.1.hiſtor. de ſcaphis: Earum aliæ paulum progreſſæ nimio ſimul & incerto onere, cùm pauor corpora agitauerat, deprimebantur: Ex Gellio lib.10.c.26.

Prohibitor, is, κωλύτης. Apuleius de Deo Socratis: Nullo adhortatore vnquā indigebat: at verò prohibitore nōnunquam. Macrobius Satur. lib.3.ca.6. Hic vtique cuſtodem, prohibitorem auium, furúmque ſignificat.

Proiecto ventre Neronem fuiſſe ſcripſit Suetonius, i. tumido ac prominenti, talē προγάστορα vocant ac ventricoſum. Idem ait Titum imperatorem ventre paulo proiectiore fuiſſe.

Prolatatio, prolatio ſiue dilatio, ὑπέρθεσις, ἀναβολή. Cornel. Tacitus li.19. Sed omnem prolatationem, vt inimicam victoriæ ſuſpectabant.

Prolatio diei, i. prorogatio. Cæſar lib.3. Quibus in rebus prolationem diei, donationem eſſe dicebant.

Prolixum corpus, i. longum ac procerum, quod & rectum dicitur. Suetonius in Claudio: Nam & prolixo, nec exili corpore erat.

Proloquium, ἀξίωμα, pronunciatū, & effatū Cicer. profatum Varroni. Gellius (ex Varrone) li.16.c.8. Proloquium, eſt ſententia in qua nihil deſideratur: vel Oratio verum, aut falſum plenè ſignificans: vt, Neque bonum eſt voluptas, neque malum: Et Græcè finitur, λεκτὸν αὐτοτελὲς, ἀποφαντὸν ὅσον

ἐφ' ἑαυτῷ. Connexum, vel adiunctum proloquiū, συνημμένον ἀξίωμα: vt, si dies est, sol super terras est. Proloquium coniunctum, siue copulatum, συμπεπλεγμένον ἀξίωμα: vt Scipio Pauli filius fuit, & triumphauit, & Censura functus est. Proloquium disiunctum, διεζευγμένον ἀξίωμα: vt, aut malum est voluptas, aut bonum: aut neque bonum est, neque malum. Proloquium disiunctum ac mendax, παραδιεζευγμένον vocatur: Ibid.

Proluere pecuniam, dilapidare atque eluere profunda ingluuie. Gellius. lib. 2. ca. 24. Cum legibus istis situ atque senio obliteratis, plerique in patrimoniis amplis heluarentur, & familiam pecuniámque suam prandiorum gurgitibus proluissent.

Proluuium rei venereæ. Gellius libr. 4. capite 11. Non à fabulo edendo, sed à rei venereæ proluuio, voluisse homines deducere.

Promanare. Seneca. 2. de vitæ tranquillitate capite 18. Sermo promanauerat, quod languidus sono & infracta voce suspectior.

Promatertera, vide Proauunculus.

Promercium, quod mercis nomine venale: vnde promercalis, vęnalis. Vlpianus D. lib. 30. Tit. 1. l. 41. Nam & Papinianus lib. 11. responsorum refert, Imperatorem nostrum & Diuum Seuerum constituisse, eos qui Reip. ad opus promiserunt, posse quid detrahere ex ædibus suis vrbanis atque rusticis, & his ad opus vti. Quia hi quoque non promercij causa id haberent.

Promere & exercere iustitiam, Plinius Epistol. li. 1.

Prometheus flos, vel herba Promethea, quæ ad dirimendas amicitias efficax esse credebatur: βοτάνη προμήθειος. Propertius lib. 1. Inuidiæ fuimus, num me deus obruit? an quæ Lecta Prometheis diuidit herba iugis? Valerius Flaccus lib. 7. Et qua sibi fida magis vis Nulla, Prometheæ florē de sanguine fibræ Caucaseum. Plutarchus Iunior περὶ ποταμῶν: γεννᾶται δὲ ἐν τῷ καυκασίῳ ὄρει βοτάνη προμήθειος καλουμένη, ἣν μήδεια συλλέγουσα καὶ λειοτριβοῦσα πρὸς ἀντιπαθείας τοῦ πατρὸς ἐχρήσατο, Appollonius in 3. Argonaut. illitum φαρμάκῳ προμηθείῳ cecinit ferro impenetrabilem esse, nec igne candente lædi. Herba contraria Anacampterotes Plin.

Prominulus, parum prominēs. Iul. Capitolinus in Pertinace: fuit ventre prominulo, statura imperatoria.

Promiscere.

*Promiſcere.*Macrobius Comment. libro 1. cap. 6. Nec aliter tam controuerſa ſibi ac repugnantia, & natura communionem abnuentia promiſceri, terram dico & ignem, potuiſſe.

*Promiſsiuus.*Diomedes Grammat.li.1. Aduerbia adiunctiua, & promiſſiua.

Promiſsiuus modus, Diomedes Grammatices.lib.1.futurum Indicatiui.

Promotio. AſconiusPædian.3. in Verrem: Accenſus nomen eſt ordinis & promotionis in militia.

Promulſidarium, vas in quo promulſis miniſtratur. Vlpianus D.li.34.Tit.2.l.19.Sed ſi vaſa ſint legata, non ſolùm ea continentur, quæ aliquid in ſe recipiant edendi bibendíque cauſa paratum, ſed & quæ aliquid ſuſtineant. Et ideo ſcutellas vel promulſidaria contineri.

Proniſsimus, Superlat.Spartianus in Antonino: Ad indulgentias proniſſimus fuit.

Pronominatio, ἀντονομασία, figura quæ pro proprio, alieno vtitur: Diomedes Grammat.lib.2.

Pronũtiatiuus modus, ſiue finitiuus, i.indicatiuus, author Diomedes Grammat.lib.1.

Propatruus, vide Proamita.

Propè ad ſtultitiam ſimpliciſsimus, In Epit. Sexti Aurel. Victoris in Conſtantio.

Propendulus, ἐπικρεμής. Apule.Floridorum l.1. Iam primum, inquit crines eius præmulſis antiis, promiſſis capronis anteuentuli & propenduli.

Properatus, us, properantia vel properatio. Gellius lib.10.cap. 11. Nanque in properatu rei ruſticæ, per tempeſtates pluuiáſque cùm otium eſt, maturari poteſt.

Properatim. vſus eſt præter Cecilium Siſenna, & Gellius lib. 12.ca.vlt.notius eſſe teſtatur, quàm vt exemplis indigeat.

Propinquiſsimus, Superlat. Aſconius Pædian.in diuinat. propinquiſſima extimatione frumenti.

Propitiatio. Seneca Quæſt.natur. li.2.ca.29. Quomodo ſi fati certus eſt ordo, expiationes propitiationéſq; prodigiorum pericula auertant, i.procurationibus.

Proprietarius, qui proprietatem habet ac dominium, licet interdum nudum ac ſine vſufructu. D.lib.7. Tit. 1. l.12.& D. de dolo malo, l. 7. Si ſeruum vſuarium proprietarius occidit.

Proquiritari, χετλιάζειν ϰαὶ βοᾶν. Apuleius in Apologia: Turbabat impurus hic in medio foro bacchabundus, epistolam sæpe aperiens proquiritabat.

Prosa eloquentia. Velleius Paterculus li.1. perfectúmque prosæ eloquentiæ decus.

Prorogatiuá fulmina. Seneca Quæst. natur. li.2.cap.47. Prorogatiua sunt, quorum minæ differri possunt, auerti tollique non possunt.

Proscribere palàm. Vlpianus D.libro 14.Tit.2.leg.11. De quo palàm proscriptum fuerit, ne cum eo contrahatur.--Proscribere palàm, inquit, sic accipimus, claris literis, vt de plano recte legi possint.

Prosecare solum. Plinius Epistolarum libr.5. Apollinari: Tantis glebis tenacissimum solum cùm primùm prosecatur assurgit.

Prosequi cum Præpositione, vt prosequi in domum. Gellius lib.18. ca.1. Prosecuti Phauorinum in domum in quam diuertebat, discessimus.

Prospectator, προοπτὴς. Apul.de Deo Socratis: In rebus certis prospectator, dubiis præmonitor, periculosis vitator.

Prospectus pro respectu ac consideratione, vt prospectum habere, λόγον ἔχειν. Gellius lib. 5.cap.11. Cuius rationem prospectúmque Bias non habuit.

Prospectui officere, prospectum impedire Cæsari: prospectum adimere Liuio: vt officere luminibus dicitur. Vlpianus D. lib. 8. Tit. 2. leg. 3. Est & hæc seruitus ne prospectui officiatur. In prospectu plus quàm in luminibus, D. libro 8. Tit. 2.leg. 15,& 16.

Prosperrimus, Superlat. Velleius Paterculus Histor.2. prosper rimus rerum euentus.

Prosperrima valetudo, Suetonius in Tiberio: prosperrima valetudine vsus est.

Prosperrimè, εὐτυχέστατα, fœlicissimé. Suetonius in Cæsare: Ipse prosperrimè semper, ac ne ancipiti quidem vnquam fortuna, præterquam bis, dimicauit.

Prospirare, προσπνέειν. Apul.in Apologia: Ea nanque tabes, si foras corporis prospirauit, maiore dedecore, quàm noxa diffun ditur. loquitur de morbo caduco.

Prosternere pudicitiam. Suetonius in Cæsare: Discedit apud Nicomedem non sine rumore prostratæ Regi pudicitiæ.

Prote-

Protector, is, ὑπερασπιστής, Iulius Firmicus Matheſ. li. 3. Scutarij, protectores imperatorum. Spartianus in Caracalla, Atq; inter protectores ſuos coniuratos cædis ageret.

Protectus, us, ui, σκέπασμα. Scæuola D. lib. 8. Tit. 2. l. 41. Lucius Titius aperto pariete domus ſuæ quatenus ſtillicidij rigor & tignorum protectus competebat, ianuam in publico aperuit.

Protelum. Lucilius apud Nonium: Quem neque Lucanis oriundi montibus tauri Ducere protelo validis ceruicibus poſſent. Et ibid. Hunc iuga multorum protelo ducere centũ Non poſſent. Catullus ad Catonem: Protelo rigida mea cecidi, i. tenore continuato.

Protelare, protrahere. D. lib. 5. T. 1. l. 2. In omnibus autem cauſis, in quibus protelatur admonitio, hoc procedere ſine temporali damno creditorum oportet.

Proteſtari, teſtari. Macrobius Saturnaliorum libr. 1. cap. 16. Floris ſpecies florum rerum proteſtatus, quas hic deus inſeminat.

Proteſtari, διαμαρτύρεσθαι, palàm teſtari. Vlpianus D. li. 11. T. 7. l. 14. Quippe proteſtantur pietatis gratia id ſe facere.

Protutela. Vlpianus D. lib. 27. Tit. 5. leg. 1. Protutelæ actionem neceſſariò prætor propoſuit. Nam quia plærunque incertum eſt, vtrum quis tutor, an verò quaſi tutor pro tutore adminiſtrauerit tutelam, idcirco in vtrumque caſum actionem ſcripſit.

Prouerbium, πρόθεσις, præpoſitio. Gellius li. 7. cap. 7. Addebat etiam quòd Ad prouerbium tum fermè acueretur.

Prouidenter, prouidè: Plinius in Panegyrico, Quod nihil ritè, nihilque prouidenter homines ſine deorum immortalium ope, conſilio, honore, auſpiciarentur.

Prouocator de eo qui prouocat ad alium iudicẽ. Labeo D. de verborum ſignificat. At multæ prouocatio eſt, nec antè debetur, quàm aut non eſt prouocatum, aut prouocator iuſtus eſt.

Prouocare ad iudicium. D. libro 5. Titul. de Iudiciis, leg. 13. Sed magis placuit eum videri actorem qui ad iudicium prouocaſſet.

Prouolui fortunis, quod & fortunis labi. Cornel. Tacitus libr. 5. Multique fortunis prouoluebantur: euerſio rei familiaris dignitatem ac famam præceps dabat. Itali diuentar fallido: Galli faire bancqueroutte.

Proxeneticum, merces proxenetæ, Venetiis Censa, & Censiero, vel Gollo proxeneta. Vlpianus D. lib. vlt. Tit. 14. l. 1. Proxenetica iure licito petuntur. & l. 3. De proxenetico, quãquam est sordidum, solent præsides cognoscere.

Proximior. præter Senecam, Arcadius D. lib. 22. tit. 5. l. 21. Et quæ rei aptiora, & vero proximiora esse compererit.

Pruriginosus, qui laborat prurigine. Gaius D. li. 21. T. 1. l. 3. vel pruriginosi, vel scabiosi.

Psittacus: ψιττακὸς vel σιττακὸς & ψιττάκη Aristoteli, & βίττακος Ctesiæ, nunc vulgo Græcorum παπαγὼς: Gallis Papeguay, Papegaut, Perroquet: Italis Papagallo: Hispanis papagaïo. Auis est satis nota, cuius multæ species, Psittacus magnus viridis, alius paruus μακρόκερκος cui longa cauda: Est & magnus cinereus, papegaut gris vel cendré: & minimus viridis paulò maior passere. Lege præter Aristotelem, Solinum, & Apuleium, Plinium li. 10. ca. 42.

Pudoricolor dicta est rubens aurora, & Memnon nocticolor, à Næuio in Alcest. teste Gellio lib. 19. cap. 7.

Puditum Impersonaliter, vt Pigitum, & Veritum. Vide Veritum.

Pudibilis, i. pudendus. Lampridius in Heliogabalo: Ad honores reliquos promouit commendatos sibi pudibilium enormitate membrorum.

Puerascere. Suetonius in Caligula: Quorum duo infantes adhuc rapti, vnus iam puerascens insigni festiuitate.

Pugillare, πυκτεύειν, πυγμαχεῖν, pugillis more decertare. Apuleius li. de Deo Socratis: At si quis velit acriter cernere, oculi curandi sunt quibus cernitur: Itidem si pugillare, vultus vel brachia velanda sunt, quibus pugillatur.

Pugilare, πυκτεύειν. Iul. Capitolinus in Galieno: pugiles faculis non veritate pugilantes.

Pugnum ducere, κονδυλίζεσθαι, pugnũ impingere. Paulus D. li. 47. T. 10. l. 4. Si cum seruo meo pugnum ducere vellem, in proximo te stantem inuitus percusserim: iniuriarum non teneor.

Pugnare pugnam, πόλεμον πολεμίζειν Homer. Gellius libr. 15. cap. 18. Conspicere se procul dixit pugnam acerrimam pugnari. Ibid. pugna pugnata.

Pugnatorius, μαχιμός. Suetonius in Caligula: atque saltator, batuebat pugnatoriis armis.

Pugnacißimus, μαχιμώτατος, Superlat. vt & Aduer. apud Cice.

pugna-

pugnacissimè. Seneca Epistol.105. Decem legionibus pugnacissimis subnixus. Cor.Tacitus lib.20. Pugnacißimus quisque in vestigio, multi pallantes occubuere.

Pulex marinus, vide Pediculus marinus.

Pulmo marinus, πνεύμων Aristoteli, & Halipleumon Plinio lib.32.cap.vlt. Est inter Zoophyta, quod sponte prouenit, testaceum quidem, sed vt holothuria, tethya, & stellæ, corio duro contectum, intus totum fistulosum vt aplysia spongia. Extra mare concidit ac flacescit, alioqui turgens ac rotundum. Saxorum rimis delitescit & inter algas, non adhærens, sed solutum, quod cum per mare vagatur tempestatis signum est. Lege Aristotelem lib.4. de partibus, Plinium lib.9. cap.47. Rursus Arist.Histor.lib.5.cap.15.& Plin.lib.32.cap.10.&11.& lib.18.cap.35. Vide lepus marinus. Alij, vt Matheolus in Dioscoridē, perperàm pulmonem esse credunt, quod leporis marini genus esse ostendimus.

Pulsatio. Inter pulsationem & verberationem hoc interest, vt Ofilius scribit: Verberare, est cum dolore cædere: pulsare, sine dolore.

Puluinus, inquit Placiades in Glossis, priuati hominis ceruical, vel culcitral: Puluinar verò ac puluinaria principum sunt, vel regum, id est lectisternia.

Pungo facit in Præterito pupugi, quinetiam punxi: testis Diomedes Grammatices lib.1.

Punitus nomen. Suetonius in Tiberio: Nemo punitorum non in Gemonias abiectus, vncóque tractus.

Punitio, nis, κόλασις, τιμωρία. Gellius lib.11.cap.1. Eaque res faciebat inæqualem multæ punitionem.

Pupus. præter Varronē Suetonius in Caligula: Et lætißimo obuiorū agmine incessit super fausta nomina, sydus, & pullum, & pupum, & alumnum appellantium.

Purgator, is, καθαρτής. Apuleius in Apologia: Hercules lustrator orbis, purgator ferarum, gentium domitor.

Purgatorius, καθαρτικός. Macrobius Comment.lib.1. cap.8. Secundæ virtutes, quas purgatorias vocant, hominis sunt, qui diuini capax est, solumque animum eius expediunt, qui decreuit se à corporis contagione purgare.

Purgatißimus, καθαρώτατος. Persius Satyra 2. Somnia pituita qui purgatißima mittunt.

Purißimè, Gellius lib.2.cap.20. Apud Scipionem, omnium

ætatis suæ purissimè locutum legimus.

Purpura piscis, πορφύρα: Nostris Burez (à Murex) Genuensibus Roncere (à muricatis aculeis) Venetis Oguella (ab vngue eius operculo) cuius testa rugata, aspera & clauata, extra cinerea, intra coloris lutei, vel purpurei, vel violacei, cum tubulato rostro, (oblongiore in luteis) per quod linguam exerit. Os rotunditatis æmulum atque ex vna parte leuiter serratum, operculo tegitur (vt turbinatorum omniũ) quod πῶμα dicitur, ἐπικάλυμμα siue κάλυμμα, & ἐπίπτυγμα Aristoteli Histor. li. 5. cap. 15. (& Plinius, purpurarũ cauũ, quo se operiunt) & βλάττος ac βλάττιον βύζαντος (nam βλάττος purpura. Sic & Conchylii opeculum vocant, quod ὄνυξ siue ὀστράκιον. Vide Ostracium:) Actuario, & N. Myrepso. Purpuris inest infector ille succus (qui & fucus, & sanies Plinio, ros, flos: ostrumq; Vitruuio, ἄνθος Aristoteli, & λύθρος Polluci) tingendis vestibus olim tantùm expetitus, inter papauer (μηκων dicitur) & collum (τράχηλον, i. spondylum. Vide spõdylus:) Purpuræ quoque (vt murices) fauificãt (quod κηριάζειν siue μελίκηραν vel οἷον κηρίον ποιεῖν Philosopho) quod est salinaris lentor, qui concrescit velut fauus, vel potius instar est putaminum alborum cicerum, in litusque eiicitur, quem falsò quidam pro maris spuma, alii pro Alcyonio vsurparunt. De purpuris Aristoteles citato loco, & Plinius lib. 9. cap. 36. & 37.

Purpurare, purpureum efficere. Furius apud Gellium in 18. cap. 11. Spiritus Eurorum virides cum purpurat vndas.

Pus, est sanguinis putrescentis in alborem mutatio partim à calore naturali, partim à calore præter naturam. lege Galenum in Hippocratis Aphor. 47. lib.

Puteal, operculũ putei. D. lib. 19. Tit. 1. l. 14. Puteal, id est, quo puteus cooperitur.

Pyralis, πυραλὶς, pro aue quæ Gallicè linote rouge. Pyralidẽ turtur impugnat. locus enim pascendi victusque idem eorum est, vt tradit Aristoteles Histor. lib. 9. cap. 1. vbi Gaza Igniariam vertit. Plinius (quia Pyrausta pennatum quadrupes maioris muscæ magnitudine, etiam pyralis dicitur: de quo ipse libro vndecimo capite 36) pyralidem auem cũ terrestri quadrupede non sine errore commiscuit sic scribens libro 10. capite 74. Dissident olores & aquilæ. Rursus cum terrestribus mustella & cornix: Turtur & Pyralis: Ichneumones vespæ, &c. At Plini, quomodo disident, & vnde cognitum hoc dissi-

dium

dium, cum Pyralis tua, i. pyrausta, vt scribis alibi, tantum in igne viuat?

Pyraulica cantica. Diomedes Grammat. lib. 3. Quādo enim chorus canebat choricis tibiis, i. choraulicis, artifex cōcinebat: In canticis autem pyraulicis, responsabat.

Pyrrhocorax, vide Gracculus.

Pyrrhicharius, πυῤῥιχιστὴς Plutarcho, τῆς πυῤῥίχης (saltationis quæ Pyrrhiche ab inuētore dicta) artifex. Vlpianus D. lib. 48. Tit. 19. l. 8. Quòd instituuntur venatores, aut Pyrrhicharij (sic enim scriptum antiquè) aut in aliam quam voluptatem, gesticulādi, vel aliter se mouendi gratia.

QVadrantal, κύβος, Gellius lib. 1. cap. 20. Vel qualia sunt quadrata vndique, quæ κύβους illi nos quadrantalia dicimus.

Quadrati versus, i. bene tornati ac compositi, vt & versus teres Horat. Gellius libro 2. cap. 29. Hunc sopi Æapologum Q. Ennius in Satyris, scitè admodum & venustè versibus quadratis composuit.

Quadratura, *æ*, Fab. Victorinus in 1. Rhetor. Ciceronis. Deinde alii dicunt ex quadratura cœli, quæ secundum musicam rationē in duodecim partes dicitur esse diuisa, horas 12. esse nominatas.

Quadrimanus, qui quatuor manus habet. Eutropuis lib. 4. de bello. Achaïco: Eo tempore Romæ puer ex ancilla natus est quadrupes, quadrimanus, oculis quatuor, &c.

Quadrimestris, vt semestris, bimestrísve consulatus, apud Suetonium in Nerone.

Quadripartiri. Fab. Victorinus in 1. Rhetor. Ciceronis: Hic quoque aduersarius syllogismum quadripartitur.

Quadruplare, (vt Duplare, Triplare vel Triplicare) τετραπλασιάζειν. Gaius D. lib. 38. Tit. 10. l. 3. Et quadruplatur is qui geminatus erat.

Quæsitißimus, vt quæsitissimæ epulæ pro exquisitissimæ. Salustius apud Macrob. lib. 3. Satur. cap. 13. Epulæ quæsitissimæ, neque per omnem modò prouinciam, sed trans maria ex Mauritania volucrum, & ferarum incognita antea plura genera.

Quæstores parricidij. Pomponius D.lib.1.Tit.2.Et quia,vt diximus, de capite ciuis Rom. iniussu populi non erat lege permissum consulib. ius dicere: propterea Quæstores constituebantur à populo,qui capitalibus rebus præessent: Hij appellabantur Quæstores parricidij, quorum etiam meminit lex 12. tabularum.

Quæstuaria mulier. Præter Senecam Vlpianus D.lib.23.Tit. 2.l.43. Lænas autē dicimus, quæ mulieres quæstuarias prostituunt. Ibid. corpora quæstuaria.

Quæstuosè, Seneca lib.4.de Benefic. Istud non est beneficiū, sed fœnus, circunspicere non vbi optimè ponas, sed vbi quæstuosissimè habeas, vnde facillimè tollas.

Qualitas ingenij. Diomedes Grammatices initio: Quantum mediocris admodum ingenij mei qualitas capere patiebatur.

Qualitatiuus vocabulū artis dictumque κτ̀ τὴν τεχνικὴν γλῶτταν. Fabius Victorinus in 2.Rhetor.Ciceronis: Qualitatiuus autem locus præstat argumentum ex opportunitate.

Qualiter qualiter, quomodocunque. D.lib.9.Tit.2.l.7.Vlpianus: vel calce petiit, vel capite, vel qualiter qualiter. Idem D. lib.26.Tit.7.l.5.Innotescere autem qualiter qualiter sufficit.

Quam. Rara hæc loquendi forma, admodum quàm doctus. Gellius libro 19.capite 9. Voce admodum quàm suaui, versus cecinit.

Quanti plurimi. D.lib.9.Tit.2.l.21. Ait lex: Quanti is homo in eo anno plurimi fuerit. Et l.23. Quia retrorsum quanti plurimi fuit inspicitur.

Quanto minoris: verba in rebus depretiatis, atque vbi damni dati intertrimentíue ratio habetur. D.lib.21.Tit.1.l.38. ait Prætor: Vel quanto minoris, cùm venirent fuerint in annò iudicium dabimus. Et agere æstimatoria, i. quanto minoris ibid.l. 43. Scribitur & quanti.

Quantum est hominum, venusta locutio pro quotquot sunt homines. Plautus in Capt. O mihi quantum est hominum optimorum optime. Terentius: Quātum hominum est in foro. In Phorm. O omnium, quantum est qui viuant, hominum honoratissime. Catullus in Luctu passeris: Lugete, ô Veneres, Cupidinésque, Et quantum est hominum venustiorum.

Quantulum mihi memoriæ est. Gellius lib.17.cap.10. Carmen Pindari, quod est super monte Ætna, quantulum mihi memoriæ est,

riæ eſt, dicam. Et lib. 19. cap. 12. Quantulum memini.

Quantuluslibet, vt quantuluscunque. D. lib. 21. Tit. 1. l. 4. Non denique febriculam quantulamlibet ad cauſam huius edicti pertinere.

Quaſſatio, διασάλευσις. Macrobius Satur. lib. 7. cap. 15. Si quādo caſu aliquid paulò denſius in pulmonem violentia ſpiritus trahente deciderit, mox naſci tuſſim nimis aſperam, & alias quaſſationes, vſque ad vexationem ſalutis.

Queor, quitus, Actius: Nam neque pretio, neque amicitia, neque vi impelli, neque prece quitus ſum. Et alibi: Vnde omnia perdiſci atque percipi queūtur. Cæcilius: Si non ſarcire quitur. Ex Diomede Grammatices lib. 1.

Querquedula, vide Boſcas.

Querquera, à κρύος, frigus, horror, κρυερὸς, horridus: Vnde Querquera, febris horrida. Apuleius in Apologia: Poſſe dicitis ad res venereas ſumpta de mari ſpuria & faſcina (nempe veretillum, & virginal) propter nominum ſimilitudinem, qui minus poſſit ex eodem litore calculus ad veſicam, teſta ad teſtamentum, cancer ad vlcera, alga ad querceram. Scriptum tamē quercerum.

Qui pro cui. Donatus illud Terentii in Andria exponens: Exorandus. legitur, inquit, & Expurgandus. ſi Expurgandus, lege Cui non Qui. quia Cui per Q. veteres ſcripſere.

Quidquid pro quantum, quantuncunque. Catullus ad Catonem: Ride, quidquid amas Cato Catullum.

Quicquid nomen eſt tibi, quocūque voceris nomine. Gellius lib. 4. cap. 1. Et iam bone, inquit, magiſter quicquid eſt nomen tibi, abundè multa docuiſti. Talis: nomen quodcunque libentius audis.

Quieſco cum infinitiuo, vt quieſcerent pugnare, i. deſiſterēt. Gellius lib. 19. cap. 13 ex Q. Claudij primo Annalium: Manu ſignificare cœpit, vtrique vt quieſcerent pugnare.

Quinquipartes verſus. πεντα μερεῖς: qui quinque partes ſignant, vt: Miſcet flumina candida ſanguine ſparſo: Diomedes Grammat. lib. 3.

Quietiſſimus, Superlat. Seneca Quæſt. Natur. li. 7. ca. 7. Quietiſſimo aëre apparet.

Quintadecumani, apud Cor. Tacit. libro 1. Sic vndeuiceſimani.

Quintana. Suetonius in Nerone: Tabernulas etiam effrin-

gere,& expilare,quintana domi constituta, vbi partæ & ad licitationem diuidendæ prædæ pretium assumeretur.

Quod genus est,pro cuius generis,siue cuiusmodi est.Gellius lib 15.cap. Ostentatione inepti & friuoli..Quod genus profectò ille homo est,qui &c.

Quot calendis , i. quot mensibus apud Vitruuium , pro singulis mensibus, vt dicimus Quotannis. Plautus in Sticho: Vos meministis quot calendis petere demensum cibum.

R*adiari.* præter Ouidiũ Cor. Tacitus in Dialogo: Templa marmore nitent,& auro radiantur.

Radiatio stellarum,Iul.Firmicus Matheseos lib.

Radiamenta auri. Lampridius in Commodo: Capillo fuit semper fucato, & auri radiamentis illuminato. Roramenta auri dixit Iulius Capitolinus in Ælio Vero: Dicitur sanè tantum habuisse curam flamentium capillorum, vt capiti auri roramenta respergeret , quo magis coma illuminata flauesceret. id est auri ramenta. Hoc est quod per radiatum caput intellexit Plinius cùm ait in Panegyr. Horum vnum si præstitisset alius, , illi iandudum radiatum caput, & media inter deos sedes auro staret,aut ebore. Qui locus non intellectus ab aliis.

Rana marina Ciceroni 2. de Nat. Rana piscatrix Plinio, βάτραχος ἁλίας Aristoteli (potius ἁλιέα,vel ἁλιεὺς vt Oppiano, cui & βάτραχος simpliciter) & βάτραχος θαλάττιος etiã Theophrasto: Monspeliensibus Gallanga : Burdegal. Pescheteau: Massiliensibus Baudroy: Venetiis Respon,Neapolitanis Rana pescatrice, aliisque Italis Diauolo di mar, al. Marino pescatore.Piscis est cartilagineus,planus,elinguis, ac voracissimus cuius corpus excepta cauda figuræ oualis æmulum : caput osque maximum:oculi supra caput aculeis septi: ante hos propẽdent binæ appendices,tenues,velut setæ,quibus inescat atque ad se pisces astutè allicit. De ea Aristoteles Histor.lib.9. cap.27.Oppianus Halieut. lib. 2. Plinius lib.9.cap.42. Nec minor (quàm torpedini)solertia ranæ,quæ in mari piscatrix vocatur. Eminentia sub oculis cornicula turbato limo exerit,assultantes pisciculos pertrahens,donec tam propè accedant, vt assiliat. Oua parit

rit ſola ex cartilagineis. Idem lib.69.cap.24.

Raphanus, radix & radicula Celſo, ῥάφανος, ῥάφανον, Atticiſque ῥαφανὶς (quibus ῥάφανος braſſica:) Gallicè raifort, & raue: Italis Raffano, radice. Raphanus ſylueſtris, ῥαφανὶς ἄγριος Theophraſto, Armoracium Columellæ, ſiue Armoracia Plinio. adhuc Romæ dicitur Aramoraci, & Ramolaci, ſiue Mazocchi.

Rapinas facere. Vlpianus D.lib.11. Tit.5.l.1. Si rapinas fecerint inter ſe colluſores.

Raptum ierat, i. rapuerat. Iul. Capitolinus in Macrino: imperium quod raptum ierat.

Rarè legitur apud Columel. Sed ſic tamen Varro apud Gellium lib.2. cap.25. Sed à rarus non dicitur rarè, ſed alij rarò dicunt, alij rarenter.

Rariſſimè. Suetonius in Tiberio: rariſſimè interfuit.

Raſitare. præter Gellium Suetonius in Othone: Quin & faciem quotidie raſitare.

Ratihabitio. D.lib.3.Tit.5. l.6. Nam & ſi ſeruum non neceſſarium emero filio tuo, & tu ratum habueris: nihil agitur ratihabitione.

Ratio proportionis, quæ analogia appellatur, Gellius libro 15.cap.9.

Rationalia, rationum libri. Vlpianus D. libro 27. Tit.3.l.1. Cùm neque inuentaria, neque rationalia proferrentur. al. auctionalia.

Ratio pro rationibus, vt rationem ſibi commiſſam turbare, Vlpianus D. lib.11. Tit.3.l.1.

Rationabilis, rationalis, λογικὸς: quo vtitur Seneca Epiſtol. 125. & Apuleius lib. de Philoſophia.

Rationabile, εὔλογον. Pomponius D. de verborum ſignificat. Quod magis rationabile eſſe videtur.

Rationabilius eſt, εὐλογώτερόν ἐστι. Pomponius D.lib.45. Tit. vlt.l. 37. Rationabilius eſſe videtur, pro virili parte ſtipulationē illis acquiri.

Rationabiliter, εὐλόγως. Apuleius in Hermetis Aſclepio: Prouiſum cautumque quàm rationabiliter à ſummo deo. Macrobius Comment. lib.2.cap.11. Rationabiliter vereque ſignauit, necdum mundani anni viceſimam partem eſſe conuerſam. Seneca Epiſtol. 110. Sicut hominem mouere rationabiliter non poteſt, niſi homo. Probus in Catholicis: aut ſi rationa-

biliter quæramus, placebit &c. Rursus, Poëticè posuit non rationabiliter. Fabius Victorinus in secundum Rhetoricorum Ciceronis: Sed quæ ipsis rebus negotij rationabiliter acciderunt.

Reassumere, ἀναλαμβάνειν. Plinius Epistol. lib. 5. Apollinari: Immensique fluminis nomen arenti alueo deserit: autumno reassumit.

Recentari, ἀνανεοῦσθαι. Gellius lib. 15. cap. 25. Cneus Matius, vir eruditissimus, in Mimiambis suis non absurdè, neque absonè finxit, Recentatur: pro eo quod Græci dicunt, ἀνανεοῦται: Versus in quibus hoc verbum est, hi sunt: Iamiam albicassit Phœbus, & recentatur Commune lumen hominibus voluptasque.

Recentissimè, Aduerb. Iustinus Histor. lib. 30. Relatione rerũ recentissimè gestarum, suos stimulabat in prælium.

Recepticia dos, quam quis in mortem mulieris à marito stipulatur, Gaius D. lib. 39. Tit. 6. l. 31.

Recisè, ἀποτόμως. Recisius, præcisius. Callistratus D. libro 47. Tit. 21. l. 2. Relegari, & si iunior in longius: Si Senior, recisius.

Recœnare. Macrobius Satur. lib. 3. cap. 17. de lege Sumptuaria loquens, quam tulit Restio: Illud tamẽ memorabile de Restione latore ipsius legis fertur: eum quoad vixit, foris postea non recœnasse.

Recisionem facere. Vlpianus Digest. libro 28. Tit. 5. l. 38. Et si forte Falcidia interueniens recisionem esset legatorum factura.

Recordare pro recordari. Cornel. Tacitus in Agricola, Agnoscent Britanni suam causam, recordabunt Galli priorem libertatem.

Recordationibus prosequi. Cornel. Tacitus lib. 4. Cum laude & bonis recordationibus facta atque famam nominis mei prosequantur.

Recussus, us, ἀντιτυπία, resultus, ἔφαλσις Aristoteli. apud Plinium libro octauo capite quinquagesimotertio recussu pernicius exultant. vbi alii codices (vt Parmensis editio) recursu pernici.

Rectus, procerus, ὑψηλός, celsus. Catullus de Quinctia: Mihi candida, longa, Recta est. Horatius 1. Serm. Candida, rectaque sit. Rursus Catullus in Epigram. de Varri scorto: Non possem

octo

octo homines parare rectos.

Redditiuæ, quæ ἀνταποδόσεις, Diomedes Grammat.lib.2.

Redire in potestatem, ἀναφρονεῖν, respicere: Cui contrar. apud Ciceron.Exisse de potestate.Cato apud Gellium libr. 7.cap.3. Quo maiore opere dico suadeóque, vti hæc res aliquot dies proferatur, dum ex tanto gaudio,in potestatem nostram redeamus.

Rediri. Cæsar lib.3.belli ciuilis: Interea manerent induciæ, dum ab illo rediri posset.

Rediui pro redii.Gellius li.16.c. 8.Rediuimus igitur necessariò ad Græcos libros.

Redundanter. Plinius libro 1.Epistol. Immodicè, & redundanter.

Reduuiæ,Induuiæ, Exuuiæ, inquit Placiades in Glossis, dicuntur spolia serpentum, quibus quotennis senescenteis sese exuunt: quasi quibus exuti in iuuentam redeunt.

Refecta fides. Cornel.Tacitus li.5 Sic refecta fides, & paulatim priuati quoque creditores reperti.

Referre in literas, memoriæ prodere. Lampridius in Commodo.

Reflare pro displodere: cui contrarium inflare: Lampridius in Heliogab.Multis vilioribus amicis folles pro accubitis sternebat,eósque reflabat prandentib. illis,ita vt plærunque subitò sub mensis inuenirentur prandentes. Rursus: sigma in terra sternere non in lectulis,vt à pedibus vtres per pueros ad reflandum spiritum soluerentur.

Reformatio, nis, ἀνάπλασμος. Apuleius in Hermetis Asclepio: Hæc enim mundi genitura cunctarum reformatio rerum bonarum.

Refractarius equus, retrogradus ac cessim siue recessim cedens & imitans nepam, (vt loquitur Plautus) ἀναποδίζων, ὀπισθόρμητος: Gallis restif: Ital. ramingo, restio. Aliud est equus duri oris Ouidio (alij enim perperàm confundunt) qui σκληρόστομος & δυσγάργαλος Polluci, στομίας siue ἄστομος Suidæ: Gallis dur de bouche: Ital.disbocato:duro di boca.

Refrequentare. Suetonius in Augusto: Italiam duo de xxx. coloniarum numero deductarum ab se refrequentauit.

Refulgentia, ἀπόλαμψις. Apuleius Floridor. li.4. Nec culminum eminentia, nec lacunarium refulgentia.

Refundere pecuniam, pro restituere. Vlpianus D. lib.12.Tit.

4.l.5. Conſequẽs eſt vt dicamus refundere eum quod accepit.

Refuſio, ἀνάχυσις. Macrobius Satur. lib.1. cap.21. Vnde enim imber caderet in terras, niſi ſolis calor ad ſupera traheret humorem? cuius refuſio pluuialis eſt copia.

Regia ciuitas, pro eo quod eſt βασιλεία regnum, βασιλικὸς πολιτεία regius ſtatus: popularis ciuitas verò, Reſpublica δημοκρατία. Plinius lib. 7.ca.56. Regiam ciuitatem Ægyptij, populare m Attici conſtituerunt.

Regionaliter etiam dicitur, vt Regionâtim. Apuleius lib. de Mundo: Quæ tamen illi cum regionaliter videantur eſſe peſtifera, ad omnem ſalutaria ſunt.

Regreſſum habere. Vlpianus D.lib.21.tit.2.l.1. ſiue tota res euincatur, ſiue pars, habet regreſſum emptor ad venditorem. Virgilius Æneid.11.--nec habet fortuna regreſſum.

Regulatim (vt regulariter) Aduerb. teſte Diomede Grammatices lib.1.

Regaliolus, regulus, τροχῖλος vel ὀρχῖλος ϖρέσβυς, rex auium: Gallis Soulcie (à ſoulci, i. calendulæ ſiuæ calthæ floris colore) vel Poul: Italis Regillo, lo reillo, circa Florentiam Fior rancio, i. flos caltha. Auicula eſt omnium minima, ſimilis paſſeri Troglodyti, coloris ſubuiridis, & in vertice lutei: quam tamen quidam Tyrannum Ariſtotelis eſſe malunt: Vulgo Græcorum πετίγγων à paruitate locuſtæ & colore: alibi vt Zacinthi τζετποχιάνη. Suetonius in Iul. Cæſar: Pridie idus auem Regaliolum cum laureo ramulo Pompeianæ curiæ ſe inſerentem, volucres varij generis proximo nemore proſequutæ ibidem diſcerpſerunt. Plinius libro 10. capit. 74. Diſſident aquila & trochilus (ſi credimus) quoniam rex appellatur auium. Vide Thochilus.

Relatio, recitatio ac narratio. Iuſtinus Hiſtoricus libro ſecundo, In relatione rerum à Scythis geſtarum, quæ ſatis amplæ magnificæque fuerunt, principium ab origine repetendum eſt.

Relaxari etiam verbum forenſe pro abſolui ac dimitti magiſtratus permiſſu, D. Titulo 2. leg.14. In hoc caſu à rei condemnatione relaxabitur, ſi intra tempora iudicatæ actionis moriatur.

Relegatio dotis, Mæcianus. D.lib. 32. T.vnico l.95.

Releuare etiã dicitur de eo qui ſoluit creditori pro debitore, quem ſoluendo releuat & exonerat. Vlpianus D.li.46.T.3.l.24.

Vbi

Vbi fideiussor pro duobus in dena fideiussit, obligatus in viginti.& siue dena, siue viginti soluerit, vtrunque reum liberabit. Sed si quinque soluerit, videamus quem ex reis releuet in quinque. Et erit ille releuatus de quo actum est.

Releuari vsuris. Vlpianus Digest. libr. 26. Titul. 7. leg. 7. Et si vsuræ fuerunt grauiores quæ ei debebantur, releuabitur eis pupillus.

Religiositas, tis, εὐσέβεια. Apuleius li. de Philosophia: Religiositas deûm honori ac suppliciis diuinæ rei mancipata est.

Reluctatus, conuulsus, quod à deponenti participium Pasiué. Claudianus lib. 1. de raptu: Pene reluctatis iterum pugnantia rebus Rupissent elementa fidem. Sic Auxilior, Amplector, Complector, Adminiculor. Lucilius: A me auxiliatus es. Petronius Arbiter: Animam nostro amplexam in pectore. Cicero pro Roscio: Quo vno maleficio scelera omnia viderētur complexa esse. Varro: Tribunicio auxilio adminiculatus. Item obliuiscor. Virgilius in Bucolicis: Nunc oblita mihi tot carmina.

Reluctatio, nis, ἀντιπάλη. Apuleius lib. de Mundo, de Exhalationibus: Harum altera arida est atque consimilis quæ terrenis reluctationibus surgit.

Reludere. Seneca Controuersiarum libro 2. in 3. Marilius præceptor noster licenter verbo vsus est, satis sensum exprimente, cùm diceret vxorem intellexisse mariti mendacium: & ipsa aduersum temerarios mariti iocos relusit.

Remedialis, ἰατικός. Macrobius Satur. lib. 7. c. vlt. Æri ius quædam remedialis.

Remiligo, vide Echeneïs.

Remissionem desyderare, petere vt de pensionis summa remittatur. D. lib. 19. Titul. 2. l. 15. Cùm quidam incendium fundi allegaret, & remissionem desyderaret. Ibid. Remissionem dare colono ob sterilitatem. Ibidem, mercedis exoneratio appellatur.

Remississimus. Suetonius in Augusto: Remississimo ad otium & ad omnem comitatem animo.

Remo publicæ triremis affigere, enuoyer en galere, ad remum dare, Suetonio. Valerius Max. lib. 9. ca. 16. Sed cùm plenis impudentiæ velis, ad summum audaciæ gradum fertur, imperio Augusti remo publicæ triremis affixus est.

Renodis capillus & crispus, apud Spartianum in Albino.

Renuntiare ad cœnam, vt vulgò escōduire à souper, i. recusare inuitationem ad cœnam. Seneca suasoria 2. Asydius venustissimus inter Rhetores scurra, cum hāc sententiam Leonidæ (nempe, Prandete commilitones tanquam apud inferos cœnaturi) retulisset, ait, ego illi ad prandium promisissem, ad cœnam renunciassem.

Renuntiatio societatis, vt amicitiæ: & renūtiare societati, Paulus D. lib. 17. T. pro socio: l. 65.

Renuntiator, qui aliquid commissum vel occultum enūciat ac retegit. Paulus D. lib. 48. T. 19. l. 38. Transfugæ ad hostes, vel consiliorum nostrorum renuntiatores, aut viui exuruntur, aut furca suspenduntur.

Repentinior, αἰφνιδιώτερος. Apuleius li. de Mundo: Nimbus autem quanto repentinior, tanto vehementior.

Repertissimus, vt compertissimus. Apuleius in Apologia: Tamen inquam per me licet fuerit repertissimum.

Repetere pro referire. Seneca 3. de Ira: Nam quis satis constare sibi videatur, si mulam calcibus repetat, & canem morsu?

Repetitionem habere, posse repetere. D. de Calumniatorib. l. 3. Qui dedit pecuniam, vt negotium quis pateretur, non habebit ipse repetitionem.

Repletus deo, θεοπλήρης. apud Virgil. in Æneide, vates plena deo. Iul. Capitolinus in Macrino: Vates cælestis, quæ deo repleta.

Repleta pro grauida. Iustinus Historicus lib. 13. Virginem à deo repletam quatuor pueros peperisse.

Replicare pro reuerberare ac reflectere, vt περὶ ἀνακλάσεως dicitur. Seneca Quæst. natural. lib. 1. cap. 3. Ab omni, inquit læuitate acies radios suos replicat. lib. 2. ca. 10. Radij solis replicātur, & quousque redire potuerunt, replicato calore, &c.

Replicatio. Africanus D. lib. 9. Tit. 4. l. 28. Vtilis mihi replicatio doli mali profutura.

Replicatione vti. D. l. 6. Tit. 1. li. 72. Aduersus exceptionem domini replicatione vtereris.

Reponere se in obligationem, id est secundò obligari. D. lib. 4. Tit. 2. l. 10. Illud verum est, si ex facto debitoris metum adhibentis fideiussores acceptilatione liberati sunt: etiam aduersus fideiussores agi posse vt se reponant in obligationem.

Reposi-

Repositorium, ταμεῖον. repositoriũ sanctius, i. sanctius ærarium. Iul. Capitolinus in M. Antonino: Cùm ærarium exhausisset suum, vendidit & aurea pocula, gemmásque etiam, quas multas in repositorio sanctiore Adriani repererat.

Reportare se ad aliquem, pro referre se ac recipere. Hirtius de bello Hispaniensi: Lusitani qui ex pugna superfuerunt ad signum se receperunt, & bene magna manu comparata, ad Didium se reportant.

Reprobus, ἀποδεδοκιμασμένος, reiectus, prauus. numi reprobi, i. adulterini, subærati. Vlpianus D. li. 13. tit. 7. l. 24. Qui reprobos numos soluit creditori. Ibib. Reproba pecunia non liberat soluentem, reprobis videlicet numis reddendis.

Reprobatus. Scæuola D. lib. 48. Tit. 4. l. 4. Qui statuas Imperatoris reprobatas conflauerit.

Repugnatio, etiam vt repugnãtia dicitur, i. ἐναντίωσις. Apuleius lib. de Dogmate Platonis: At vbi repugnationes istæ nociuæ erunt infœlicitas dicitur.

Reputationes inter aliquos facere, subductis rationibus vtriúsque partis velut accepti & expensi, detrimenti atque commodi, æstimationem inire quid alter alteri debeat facta compensatione. Gaius D. lib. 10. Tit. 2. l. 19. Item ex diuerso similiter iudex prospicere debet, vt quod vnus ex heredibus ex re hæreditaria percepit, stipulatúsve est, nõ ad eius solius lucrum pertineat. Quæ ita scilicet consequetur iudex, si aut reputationes inter eos fecerit, &c.

Requirere ad verum. Iul. Capitolinus in Antonino: Phil. Erat in famæ suæ curiosissimus requirens ad verum quid quisque de se diceret, emendãs quæ bene reprehensa viderentur.

Requisitio, ἀναζήτησις. Gellius lib. 18. ca. 2. Historiæ antiquioris requisitio.

Requisita naturæ, ἀποχώρησις, secessus atque alui euacuatio. Spartianus in Caracalla: Cùm ad requisita naturæ discessisset, interemptus est, i. cùm ad faciẽdam vrinam. infrà enim: Cùm leuandæ vesicæ gratia ex equo descendisset.

Res soli, bona immobilia, vt fundus, ædes. Macer de his qui satisd. cog. D. lib. 2. l. 15. Sciendum est possessores immobilium rerum satisdare non compelli. Possessor autem is accipiendus est, qui in agro vel ciuitate rem soli possidet.

Rei capitalis damnatus, cui pœna mors, aut aquæ & ignis interdictio sit: Africanus D. lib. 37. Tit. 1. l. 13.

Rem facere, vt rem gerere, verbum Castrense pro adoriri atque dimicare, πολεμίζειν. Hirtius de bello Africo: Considius interim cùm ad vrbem cum copiis accessisset, & animaduertisset præsidium Cæsaris ibi esse, non ausus periculo suo rē facere, nulla re gesta pro multitudine hominum rursus Adrumetum se recepit.

Resalutatio. Suetonius in Nerone: Certè neque adueniens, neque proficiscens quemquam osculo impertiuit: ac ne resalu tatione quidem.

Rescißio, ἀποκοπή. Rescissio emptionis, emptionis resolutio: vt si ita prædium venierit, vt si displicuerit, aut melior conditio allata sit, inemptum esset: D. lib. 43. Tit. 24. l. 11. Vlpianus. Scæuola D. lib. vlt. Tit. 9. l. 6. Rescissio prioris decreti. D. lib. 4. Tit. 6. l. 26. Iulianus lib. 4. Digestorum scribit, rescissionem vsucapionis ita faciendam, vt hi dies restituantur quibus actor agere voluit & interuentu feriarum impeditus est.

Resoluere venas, i. incidere, φλεβοτομεῖν. Cornel. Tacitus li. 5. Hæc vatis in modum dictitans venas resoluit. Et lib. 11. Venas exoluit.

Resolutio, ἀνάλυσις. Gellius lib. 18. cap. 2. Quæ esset huius sophismatis resolutio.

Respectum agere, λόγον ἔχειν, rationem habere. Callistratus D. lib. 48. Tit. 19. l. 28. Venenarij capite puniendi sunt: aut si dignitatis respectum agi oportuerit, deportandi sunt.

Responsum reuerens, ἀπόκρισις αἰδέσιμος. Gellius lib. 4. cap vlt. Visum est parum reuerens esse responsum, relatúsque in ærarios, vt mos est.

Responsiuè, vide Interrogatiuè.

Restiarius, qui restes facit, χοινοπλόκος: At restio, qui vendit, χοινοπώλης: Fronto Cornel. libro de nominum verborúmque differentiis.

Restitutrix, *cis*. Apuleius in Hermetis Asclepio: Terra sola in seipsam consistens, omnium est receptrix, omniúmque generum quæ accipit, restitutrix.

Restrictior, Cõparat. Spartianus in Caracalla: restrictior, grauior vultu etiam truculentior factus est prorsus.

Restrictiores pedum digiti, Suetonius in Domitiano.

Restrictius, Aduerb. Plinius Epistol. libr. 8. Rufoni: An restrictius arbitraris per orbem terrarum legendum dare duraturam memoriam suam?

Retaliare

Retaliare, ἀνταμείβεσθαι: ἶσα ἴσοις ἀμείβεσθαι. Gellius lib. 20. ca. 1. Quod enim per imprudentiam factum est, retaliari per imprudentiam debet.

Retentio dotis. Papinianus D. lib. 31. tit. 1. l. 77. Ideo retentionem dotis virum habere placuit.

Retentor, is, ἐφεκτικός. Apuleius Floridorum lib. 1. Nec quod immensi dracones cum immanibus elephantis pari periculo in mutuam perniciem concertant: ac retentores suos elephanti toto corpore oblidunt.

Retradere, ἀποδοῦναι. D. libr. 4. Tit. 2. l. 9. Ex hoc edicto restitutio facienda est in integrum officio iudicis, vt si per vim res tradita est retradatur, & de dolo sicut dictum est, repromittatur. Pomponius D. lib. 19. Tit. 1. l. 6. Si aream tibi vendidi certo pretio, & tradidi, ita vt insula ædificata partem dimidiam mihi retradas. Modestinus D. li. 24. tit. vlt. l. 58. Vt cum iussu eius adierit, rursum marito retradatur.

Retractio, contractio ac diminutio. Macrobius Satur. li. 1. ca. 14. Modò auctio, modò retractio dierum proueniebat.

Retritus, vide Rutabulum.

Retrò pro è contra, quod retrorsum dicit Quintilianus. Paulus Digest. libro quinto Titul. 7. leg. 4. Fructus hominis in operis consistit: & retrò in fructu hominis operæ sunt.

Retrocessus, us, ἀνάστροφή, ἀναποδισμός. Apule. in Dogmate Platonis: Hinc illi & septem motus locorum habeantur, progressus & retrocessus, dexterioris ac sinistri.

Retroducere, ἀνάγειν. Marcianus D. lib. 34. Tit. 5. l. 15. Quædam sunt, in quibus res dubia est, sed ex post facto retroducitur, & apparet quid actum est.

Retrogradæ mentes, i. contumaces, sumpta translatione ab equis refractariis. Lampridius in Alex. Seuero: Verùm Gallicanæ mentes, vt sese habent, duræ, ac retrogradæ, & sæpe imperatoribus graues.

Reuelatio, ἀποκάλυψις. Iulius Firmicus Matheseos libro quinto. Et præsentia per somnia manifestis reuelationibus intimentur. R. C.

Reuerens Particip. Suetonius in Vespasiano, Meritorum fiducia minus sui reuerentem, dixit.

Reuerentiæ alicuius inseruire, reuerentia dignum colere ac reuereri, ἀξίως θεραπεύειν καὶ σέβεσθαι. Plinius in Panegyrico: Ego reuerentiæ vestræ sic semper inseruiam: vt non me Con-

sulem, & mox consularem, sed vt candidatum consulatus putem.

Reuerticulum dicitur, vt diuerticulum. Apul. Florid. lib. 4 Solis annua reuerticula, i. ἐπάνοδοι.

Reuinci, ἐξελέγχεσθαι, coargui. Apuleius in Apologia: Quippe insimulari, quiuis innocens potest, reuinci, nisi nocens, non potest.

Reuocare domum, siue forum reuocare, est fori exceptione vti: allegare se ibi iudicium suscipere minimè teneri, atque alibi conueniri debuisse: iudicem recusare. Digest. libro quinto Titulo 1. leg. 2. Celsus huic etiam domus reuocationem dandam ait. Omnes autem isti domum reuocant, si non ibi contraxerunt, vbi conueniuntur, & l. 5. Legati cæterique qui reuocandi domum ius habent, in ea sunt causa vt in ius vocati veniant, sua priuilegia allegaturi. l. 7. Si quis postea quàm in ius vocatus est, miles, vel alterius fori esse cœperit, in ea causa ius reuocandi forum non habebit quasi præuentus.

Reus pecuniæ. Africanus D. libr. 16. Titul. 1. l. 17. Mulier & Titius cum in rem communem mutuarentur, eiusdem pecuniæ rei facti sunt.

Rhamnus, ῥάμνος: cuius prima species Gallicè espine saincte, & espine de Geneue (est enim circa Geneuam frequentissima) Italis spino santo (vt Romæ) & spina di Christo (in Oenotria, siue Sannio, nunc Abruzzo) qua Christum saluatorem coronatum fuisse authores Ecclesiastici tradiderunt. Hoc tamen de alia (quæ ὀξυάκανθα Dioscoridi, spina alba, siue Appendix Plinio) intellexit Marcellus Empiricus, ita scribens: Salutaris herbæ fasciculum, i. spina alba, qua Christus incoronatus fuit. Secunda frequens sepibus in Gallia Narbonensi. Tertia, quam pro paliuro falsò ostendunt, quæ in Italia (vt in agro Veronensi) spina Heretica appellatur, & ab aliis tam hæc quàm prima Marruche. Rhamni quibusdam etiam species videtur, quæ à nostris Espine de Bourgoigne, i. spina Burgundica, siue infectoria (ex eius baccis namque, vtuntur infectores, fitque color viridis, qui nostris verd de vescie) Italis spino merlo, spino ceruino (Liguribus) & spin burcio Foroliuiensibus.

Rhina, est squatina, ῥίνη. Plinius libr. 32. cap. vlt. Rhina, quem squatum dicimus. Vide squatina. Rursus libro 9 cap 51.

Piscium

Piſcium diuerſa genera non coeunt,præter ſquatinã &Raïam, ex quibus naſcitur priori parte raïæ ſimilis: & nomen ex vtroque cõpoſitum apud Græcos trahit. De quo Ariſtot. Generat.l. 2. cap.5. & Hiſtoriæ lib.6. cap.11. à quo hic piſcis miſti generis proleſque biformis, ῥινόβατος appellatur, & à Venetis ac Genuẽſibus Squatrolino, licet piſcem fabuloſum eſſe, nec in rerum natura extare Rondeletius vir maximus cenſuerit.

Rhinobatus, vide Rhina.

Rhombus, ῥόμβος Galeno, de piſce à rhombi figura, ψῆττα Ariſtoteli (Eſt vero ψῆττα generis nomen ad omnes paſſeres καὶ ψηττοειδεῖς piſces) Σάκι vulgo Græcorum: Gallis Turbot, & Bretonneau in Northmania: Romb in Gallia Narbonenſi: Maſſiliẽſibus atque Italis Rhombo. Piſcis eſt planus, marinus, littoralis, planus, interdum quinque cubitorum longitudinis, latitudinis quatuor cum pedali ſpiſsitudine: Cuius oris magnus hianſque rictus, dentibuſquidem nullis ſed maxillis aſperis, quarum inferiori appendices barbæ inſtar. Corporis pars prona fuſca eſt, compluribus aculeis, & per longitudinem mediam linea nigra, inſignis. De eo præter Ariſtotelẽ lib. Hiſtor. 9.cap.37. & Athenæum lib.7. Plinius lib.9. cap.42. Rhombi verò (eſt enim aculeatus, & læuis) alia ſpecies, quæ Gallis Barbue, & in Gallia Narbonenſi Paſſar, vel Panſar. Hic latior, tenuior, & abſque aculeis.

Rhus ſiue Sumach, ῥοῦς, Gallis Sumach: Italis Sumacho. De quo Plinius lib.24.cap.11. Vbi, Rhus, quæ erythros appellatur frutex eſt (lege fructus eſt. Nam frutex ῥοῦς βυρσοδεψική, & fructus ῥοῦς ἐρυθρὸς Dioſcoridi, & huius fruticis ſemen vim habet aſtringendi, refrigerandique. Aſpergitur pro ſale obſoniis ad aluos ſolutas. Sic enim legendum, non vt editum: Obſoniis. Aluos ſoluit, quod falſiſſimum. Sic liberatur Plinius à reprehẽſione Matthæoli.

Rictare. Spartianus in Geta: Leopardi rictant, elephanti barriunt.

Ridicularia, ridicula. Cato apud Macrob. Satur.3. cap.14. Deſcendit de cantherio, inde ſtaticulos dare, ridicularia fundere.

Rigor ſtillicidij. D. lib.8. Tit. 2.l.41. inquit Scæuola, Lucius Titius aperto pariete domus ſuæ quatenus ſtillicidij rigor, & tignorum protectus competebat, ianuam in publico aperuit. Stillicidij rigorem hîc accipe, quatenus labitur aqua per pro-

tectum, antequam vergere & flecti deorsum incipiat. l. 1. infrà de flum. nam rigidum flexo opponitur: Duarenus 1. Disput. capite 32.

Risum de se tradere, de se risus dare (vt Horatius) se deridendum exhibere. Macrobius Satur. lib. 7. cap. 14. Plato vester, dum nec anatomica, quæ medicinæ propria est, abstinet, risum de se posteris tradidit.

Riuum parietibus imponere, vide Flumen.

Riuatim. Macrobius Satur. lib. 7. cap. 12. Quæ igitur ratio facit, vt riuatim aquæ de Ponto fluant.

Directim pro directè vel directò. Macrobius Satur. lib. 7. cap. 12. Directim in Ægæum pergit.

Roramenta auri, i. in auri ramenta. Iul. Capitolinus in Ælio Vero: Dicitur sanè tantùm habuisse curam flauentium capillorum, vt capiti auri roramenta respergeret, quo magis coma illuminata flauesceret. Hanc lectionem etiam agnoscit Ægnatius, exponítque guttas ac stilas quasdam, quod, inquit, ludis solennibus pueris in speciem Angelorum compositis Venetiis repræsentari sæpe videas. Lampridius in Commodo vocat auri radiamenta.

Rosa syluestris, vide Cynorhodon. Rosa Milesia, Gallicè Rose de Prouins. Rosa Trachynia, rose incarnate. Coroneola rosa, vel Autumnalis, rose de Damaz. Milesiæ ardentissimus colos, non excedentis duodena folia. Proxima ei Thrachynia minus rubens. Coroneola, media magnitudine: de quibus Plinius libro 21. capite 4. Milesiis, omniumque præcipuè Coroneolis vis purgatrix insignis & absque molestia.

Rotatio. Rotatim. Diomedes Grammat. lib. 3. Huic contrarius Trochæus, quem χορεῖον appellant. Constat ex longa & breui, temporum trium, vt Roma, dictus ἀπὸ τοῦ τρόχου, hoc est rotatione. Quippe eius modulationem poëmatū siue metrorum compositioni accommodatam rotatim & volubiliter dicebant.

Rotalis, Adiect. Iul. Capitolinus in Macrino: Tribunum qui excubias deseri passus est, carpento rotali super adnexum per totum iter viuum atque exanimem traxit.

Rotatim, Aduerb. apud Diomedem Grammat. lib. 1.

Rotunditas verborum. Macrobius Satur. libro 7. capite 5. Nihil tam indignū toleratu, quàm quòd aures nostras Græca

lingua

lingua captiuas tenet,& verborum rotunditati aſſentire cogimur,circumuenti volubilitate ſermonis, qui ad extorquendã fidem agit in audientes tyrannum.

Rubellio,vide Erythinus.

Rubeto, φρῦνος: Cuius duo genera, parua ac viridis etiam arbores conſcendens ac clamitans, quæ Gallis ἀπὸ τοῦ κράζειν vociferari,Craſſet dicitur,& Raine verde: Itali Muzoli.Alterũ prægrande in rubis,Bufo. Vide ſuo loco.

Rubia ἐρυθρόδανον,& ἐρευθέδανον Theophraſto:Gallicè Guarence:Italicè Rubia, & Roza quæ fit ex rubia ad tingendas lanas: ſubtilior puluis atque melior Italis, Pergolino: inferioris notæ,Roza terzanina.De Rubia nos in Lexico.

Rudatum, *ti*, rudis naturæ habitus. Apuleius Florid. libro.

Rumen Feſto,& ruma Seruio in ruminãtibus primus venter (ſunt enim tres κεκρύφαλος,ἤνυστρον,& ἐχῖνος,i.omaſum) μήνυστρον Polluci lib.2. Onomaſtici, πρώτη κοιλία τῶν μηρυκαζομένων, κεκρύφαλος Ariſtoteli,aliis μήρυγξ.

Ruminari,tranſlatè,ἀναπεμπάζειν,memoria repetere,recogitare.Gellius li.19. cap.7.Cum audiſſemus legi Næuij Alceſtin, rediremuſque in vrbem,ſole iam ferè occiduo,figuras habituſque verborum nouè aut inſigniter dictorum in Næuiano illo carmine ruminabamur.

Rumigeratio,*nis*,Lampridius in Heliogabalo loquens de his qui fumos vendunt: famam non ſolum malorum, ſed & bonorum principum vendunt: Et qui ſtultitia vel innocentia imperatorum,qui hoc non perſpiciunt infami rumigeratione paſcuntur.

Runcare tranſlatè pro vellicare ac depilare.Perſius Satyra 4. Deſpuat in mores penemque arcanaque lumbi Runcantem.

Rupex,vide Charadrios.

Rupices,Feſtus, Petrones ruſtici fere dicuntur propter vetuſtatem, & quod deterrima quæque ac prærupti iam agri petræ vocantur, vt rupices iidem à rupinis, aliter à petrarum aſperitate & duritia dicti. Rupicones. Apuleius Floridor.libro 1.Quis ex rupiconibus,baiulis, tabernariis,tam infans eſt, vt ſi pallium accipere velit diſertis maledicat?

Rupices [illegible]

Ruralis,ἀγροικὸς, Macrobius Saturnaliorum libro 5.capite 2. Theocritum ſibi fecit paſtoralis operis authorem, ruralis Heſiodum.

Ruratio, *nis*, res rustica. Apuleius in Apologia, Iste verò nec diis rurationis, qui eum pascunt, ac vestiunt, segetis vllas, aut vitis, aut gregis primicias impartit.

Rurestre opus, i. rurale. Paulus D. libro 32. Tit. vnico, l. 99. Muliones de vrbano ministerio sunt: nisi propter opus rurestre testator eos destinatos habebat.

Ruptio, ῥῆξις, αἰκισμός. Vlpianus D. lib. 9. Tit. 2. l. 27. Rupisse enim vtique accipiemus qui vulnerauit: vel virgis vel loris vel pugnis cecidit: vel telo, vel quo alio vt scinderet alicui corpus, vel tumorem fecerit. - Aquilia enim eas ruptiones quæ damna dant, persequitur.

Rursus cingi dicitur miles, qui missus secundò authoratur, i. secundo militiæ sacramento obligatur, Ciceroni. Paulus D. lib. 19. Tit. 1. l. 38. Miles testamentum fecerat, deinde non ignominiæ causa missus, rursum cinctus est in alia militia. Papinianus ibid. l. 43. Filiusfamilias equestri militia exornatus, & in comitatu principum retentus, cingi confestim iussus.

Ruscum, vide Scopa.

Rusculum diminutiuè à Rus. Gellius lib. 19. cap. 9. Cœnā dabat amicis ac magistris in rusculo.

Rusticè loqui, i. barbarè: & rusticus sermo, barbarismus. Gellius lib. 13. cap. 6. Quod nunc autem barbarè quem loqui dicimus, id vitium sermonis, non barbarum esse, sed rusticum: & cum eo vitio loquentes, rusticè loqui dictitabant. Publius Nigidius in Commentariis Grammaticis: Rusticus fit sermo, inquit, si aspires perperam. Itaque id vocabulum, quod dicitur vulgò Barbarismus, qui ante diui Augusti ætatem purè atque integrè locuti sunt, an dixerint, nōdum equidem inueni.

Rusticior, Comparat. Seneca Epist. 90. Simus hoc titulo rusticiore contenti: ô virum bonum.

Rusticula, siue perdix rustica Martiali, σκολόπαξ (scribitur & σκαλώπαξ & ἀσκαλώπαξ) vulgo Græcorum ξυλόρνιθα, vel ξυλόκοττα Gallis Beccasse: Northmanis Videcoque, (ex lingua Anglica) Italis Gallinela, Gallinaza, Arcia, Gallina arcera, Pissacare. Auis est perdici similis, sed rostro oblongo, vermibus victitans. Plinius lib. 10. cap. 38. Currunt, vt perdices, rusticulæ.

Rutilare comam. Suetonius in Caligula: Coegitq; non tantū rutilare & summittere comā, sed & sermonem Germanicum addiscere.

Sabi-

SAbina, βράθυ, Gallicè Sauenelle, vel Sauinier. Multi Sabinam bacciferam Thuïam siue Thyam esse contendũt. Sabinæ radix rubra est. Vide θύα in nostro Lexico. Selago Plinio lib.24.cap.11.etiã Sabinæ species est. (Vide Cedrus) quã Camphoratam Monspessulanorum credunt: alij κνέωρον nigrum Theophrasti.

Sacra spina. Isidoro lib. Etymolog.orropygiũ, sacri ossis acumen, κόκκυξ, ὀρροπύγιον, & σπονδύλιον Polluci Onomastici lib.2.

Sacramenti redemptio. Hirtius de bello Alexandrino: Quos ex omnibus conuentibus, coloniisque cõscriptos, transmarina militia perterritos, ad sacramenti redemptionem vocabat.

Sacratio, Sacrandi ritus, ἱέρωσις. Macrobius Satur. libro 3. capite 7. Sacrationis vocabulo, obseruantiam diuini iuris impleuit.

Sæuitas, ἀγριότης. Gellius lib.20.cap.vlt. At etiam quò sit quorundam malè doctorum sæuitas & inuidentia irritatior.

Saginarius equus, Lampridius in Heliogabalo.

Sagitta herba, vide Pistana.

Sagittare, Sagittam emittere. Iustinus Histor.lib 41. de Parthis: Hos pari cura ac liberos suos habent, & equitare, & sagittare magna industria docent.

Salamandra, σαλαμάνδρα: Gallis Salamandre, & Moron Northmanis, & Lauerna Lugdunensibus. Vritur sed difficulter: animálque parit idque maxima copia, quod authores negarunt, vt Plinius. Eryngio cyaneo virenti Salamandram necari expertus sum. Tanta est rerum ἀντιπάθεια atque repugnantia.

Salariarius, qui salarium accipit. Vox ea forma effecta, vt depositarius, legatarius. Vlpianus D.lib.17. Tit.1.l. 10. Puto hos quoque sumptus reputare eũ oportere: nisi salariarius fuit, & hoc conuenit, vt sumptus de suo faceret.

Salicippium. Sic dictus Caluus orator, qui cum vidisset (inquit Seneca in 4. Controuersiarum) à Clientibus Catonis rei sui Pollionem Asinium circumuentum in sorite, imponi se supra cippum iussit. Erat enim paruulus statura, propter quod etiam Catullus in Hendecasyllabis, vocat illum salicippium disertũ. Catullus: Risi nescio quem modò in corona, Qui, cùm mirificè Vatiniana Meus crimina Caluus explicasset, Admirans ait

hæc,manuſque tollens,Dij magni ſalicipppium diſertum.

Salictum maturũ, i.tẽpeſtiuum D.li.9.Tit.2.l.27. Vlpianus: Si ſalictum maturũ ita ne ſtirpes læderes,tuleris,ceſſare Aquiliã.

Salio, cuius perfectum ſuauius enunciari videtur ſalij, quam ſaliui,ſed plærique veterũ ſaluĩ dixerũt,vt Vergilius,Saluẽre per vtres.Itẽ Liuius ab vrbe cõdita li.1.Nouos trãſiluiſſe muros.Nõ minus & Cicero pro Milone, Deiecta penula trãſiluit. Virgilius: Deſiluit Turnus biiugis.Ex Diomede Gramm atices lii.1.

Saliſatores, inquit Rabanus Maurus de Magorũ præſtigiis, vocati ſunt, quia dum eis membrorum quæcunquæ ſalierint, aliquid ſibi exinde proſperum ſeu triſte ſignificari prædicunt.

Saliuam mouere pro deſyderium excitare. Sumptis à cibis delicatis, ad quorum vel intuitum ex appetentia in ore ſaliua cietur.Seneca Epiſt.80. Aut ego te nõ noui,aut Ætna tibi ſaliuã mouet. Iam cupis grande aliquid & par prioribus ſcribere. Sic & vulgò dicimus,cela me fait venir la ſaliue à la bouche.

Saliuoſa labia,apud Apuleium in Apologia, i.ſaliua ſpumantia, πτυελώδη χείλη.

Salix, ἰτέα, Gallis Sauls:Italis,Salice, Saliguero. Eius ſpecies Amerina, ſiue Salix Amerina Plinio (libro 16. cap.37. & lib.24. cap.9. vbi ſeparat à vitice) Gallis Lugdunenſibus,& Allobrogibus Amarine, Northmanis Ambre, alibi in Gallia Oſier à Græco οἶσος,quo vtitur Theophraſt⁹. Tertia ſalicis ſpecies,quæ breuiſſima, Helice Plinio lib.16.cap.37. In Bononiæ territorio vocatur Vitice,falſò tamẽ. Vide Vitex. Salix viminalis, quæ viminum cauſa cæduo ligno propter vites ſeritur,de qua idem Plinius lib.17.cap.20. vt & de Perticali, quæ ad perticas,virga & talea ſeritur.

Salmo (Græcis incognitus) Gallis Saulmon(& fœmina,Beccard, & Bortiere)Germanis Salm:Flandris Saelim: Anglis Salmon,vel Samõd. Paruus Salmo,Salar vocatur ab Auſonio, Gallicè Tacon. Piſcis eſt fluuialis Oceanum mare ingrediens,atq; ad natales ſuos remeãs,qui Thunnos æquat magnitudine: Cui ſoli fluuialium ordines dentiũ quaterni in palato,lingua quoque dẽtibus hamatis exaſperata. Roſtri maxilla inferior magis recurua in fœmella.Dorſi, ex nigro colore cæruleus: Ventris argẽteus. Caro rubra,omniumq; ſuauiſsima.Cor exẽterati aſperſum aquoſa ſanie ſalmonis eloti,vltra diem viuere cõſpeximus Baſileæ.Plin.l.9.c.18. In Aquitania Salmo fluuiatilis marinis omnibus præfertur.Auſonius in Moſella:Nec te puniceo rutilãtem

tem viſcere Salmo Tranſierim, latæ cuius vaga verbera caudæ Gurgite de medio ſummas referuntur in vndas, Occultus placido quũ proditur æquore pulſus Tu loricato ſquamoſus pectore, frontem Lubricus, & dubiæ facturus fercula cœnæ, Tẽpora longarũ fers incorrupta morarũ Præſiguis maculis capitis, cui prodiga nutat Aluus, opimatóq; fluẽs abdomine vẽter. Salmones exagitantur à lãpredis atq; hirudinibus. Hinc ſaliẽdi cauſa.

Salar, vide Salmo.

Salpa, σάλπη, vel ὁ σάλπης Athenæo (Pancrates apud Athenæũ. lib. 7. ſalpas etiã βόας vocari ſcribit. Eſt tamen & bos piſcis planus, & cartilagineus:) Maſſiliæ ſopi: Romæ Sarba vocatur, alibi paſſim antiquo nomine. Piſcis marinus eſt, litoralis, ſquamoſus, ſolitarius, auratæ vel potius boopi ſimilis, pedali magnitudine: Cui oculi aurei, ſupercilia ſubuiridia, corpus à branchiis ad caudã multis lineis aureis diſtinctũ ac parallelis: ob idq; πολύγραμμος (ab Oppiano αἰολόνωτος) à colore verò ἐρυθρόγραμμος ab Ariſtotele vocatur, vt citat Athenæus. Vilis eſt, quia alga veſcitur & ſtercore, ideóq; σκατοφάγος καὶ βδελυχρὰ appellatur ab Epicharmo, obſcœnus Plinio. Eius caro dura & inſuauis, σκληρὰ καὶ ἄσομος Archeſtrato. De eo Ariſtot. hiſt. l. 8. c. 2. & l. 4. c. 8. & Plin. l. 9. c. 18. Salpa minor, piſcis qui in Gallia Narbonenſi Vergadelle, quia virgat⁹. Dict⁹ & χρυσόπλευρος ſimiliſq; ſtromateo.

Salua ratione recti ſermonis, i. propriè loquẽdo, κυριολεκτικῶς. D. lib. 34. Tit. 2. l. 8. Quòd illa demonſtratio Muliebria neque veſti, neque mundo applicari ſalua ratione recti ſermonis, poteſt.

Saluberrimè refici. Plinius Epiſtol. lib. 6. Fabato: Villa Camilliana, quam in Campania poſſides, eſt quidem vetuſtate vexata, & tamen quæ ſunt precioſiora, aut integra manent, aut læuiſſimè læſa ſunt. Attendemus ergò, vt quàm ſaluberrimè reficiantur.

Saluo eo, vt, i. eo ſeruato, vt: quomodo in Saluo officio, vel magnitudine, vel dignitate. Vlpianus D. lib. 16. Tit. 3. l. 1. Pondus ſimiliter adiiciendum: Saluo eo, vt ſi de quantitate ponderis incertum eſt, iuranti ſuccurratur.

Salutationem accipere ac reddere. Macrobius Saturnal. lib. 1. cap. 6. Acceptáque ac reddita ſalutatione conſederunt.

Salutiger, ſalutigerulus Plauto. Apuleius li. de Deo Socratis. Sunt quædam diuinæ mediæ poteſtates, Græco nomine δαίμονας nuncupant, inter mortales cælicolaſque vectores hinc

Precum,inde donorum quæ vltro citróq; portant,hinc petitiones,inde ſuppetias ceu quidã vtrinq; interpretes & ſalutigeri.

Samia terra, σαμία γῆ Dioſcoridi, & γαίη παρθενίη Nicãdro: Cuius duæ ſpecies ſyropicon Plinio, vel κολλύριον Dioſcoridi: Altera aſter ſiue ἀστήρ. Vide Plinium lib.35.cap.16.

Samia vaſa (alij Samnitica. Sed apud Auſonium Samiũ lutum ad pſilotra) calfactandæ reſinæ ac pici vellendis hominibus ac læuigandis.

Sanctitudo: Qua voce etiam vſus eſt Iulius Capitolinus in Vero, & Apuleius de Deo Socratis.

Sandix Indica, apud Vopiſcum in Aurel. Eſt Cinabari Dioſcoridis, Officinarum ſanguis draconis: qua Indi pro purpuræ ſanie vtuntur tingendis lanis. Eſtque arboris ſuccus ruber ſandarachæ modo.

Saniſsimus, Superlat. Iulius Capitolinus in Maximo: Corporis qualitate ſaniſsimus.

Sanitas metri. Macrobius Satur. 5.cap.17. Nã ſi quis cũ putat latinè dixiſſe Diomedẽ, ſanitas metri in verſu deſyderabitur.

Sanguineus frutex, cornus fœmina, cuius virgæ rubent ſanguinis modo. De ſanguineis fruticibus Plinius lib. 16. cap.37. Et apud ipſum ſangnineæ virgæ, quæ è corno: & D.lib.48.Tit. 9.l.9. Modeſtinus, inquit: Pœna parricidij more maiorum hæc inſtituta eſt, vt parricida virgis ſanguineis verberatus, deinde culleo inſuatur, &c. Vocatur à noſtris Cornus fœmina, Sãguin: quæ κρανία Græcis: De qua Theophraſt. Hiſtor. planat. l.3.c.12.

Saperda, vide Coracinus.

Sarda, σάρδα, vulgò Sarde. Sed Sarda veterũ, piſcis eſt ex lacertorũ marinorũ genere, eius magnitudinis cũ Colia, qui ſcõbro maior, teſte Athenæo li.3. Plin. lib. 32.c.vlt. Sarda vocatur pelamys lõga ex Oceano veniẽs: Sardina Columellæ lib.8.cap.17. minor ſarda, σαρδῆνη Galeno li.3. Alimẽt. τειχὶς vel τειχίας veteribus Græcis, Gallis Sardine, vel Sardingue. Piſciculus eſt Sardina, marinus, aphyæ phalaricæ perſmilis, niſi quòd maior ac ſpiſſior: cui color varius, in capite aureus, in dorſo ex viridi cæruleus, in ventre albus. Felle caret. Aſſeruatur conditus ſale, ex eoque fit garum. Vide Thynnus.

Sargus, σαργὸς Ariſtoteli: nũc vulgo Græcorum σαυρομενίδα: Maſsiliæ Sarg, vt Genuæ: Romæ Sargono, vel Sargo imperiale: Venetiis Sargo. Piſcis eſt marinus, littoralis, cantharo, ſparo, auratæ, & melanuro ſimilis: Cui oculi valde rotundi, cæſij: dentes latio-

latiores humaniſque ſimiliores: pinna dorſi continua, maior quàm auratæ: pinnæ branchiarum rubeſcunt, ventris verò nigreſcunt: corpus ſquamis paruis tegitur argenteis, lineiſque nigris diſtinguitur: Cauda lunata eſt, & macula nigra, vt mormyrus inſignis. Ob has notas μελανόγραμμος, & πολύγραμμος, & ὀῤῥοπυγόστικτος dictus eſt ab Ariſtotele, vel Athenæi teſtimonio lib. 7. cap. 59. Inter ſargos, ipſe qui tenetur, ad ſcopulos lineam terit. Ob id λινοπληγέστατον vocat apud Athenæum Numenius. Ouidius, Inſignis, ſargúſque notis, inſignis & alis. De eo Ariſtoteles lib. 5. hiſtor. cap. 9. Capras naturaliter amant ſargi, & emẽtita caprarum forma à piſcatoribus capiuntur, Ælianus Hiſtor. lib. 1. ca. 23. Vide ſcarus.

Sariſſa, λόγχη, δόρυ, vulgò picq;. Curtius: Macedo iuſta arma ſumpſerat, æreum clypeum, haſtam quam ſariſſam vocant. Ælianus lib. de inſtruendis aciebus ſariſſæ 14. cubita aſſignat. Xenophon ἀναβάσεως lib. 4. εἶχον δὲ καὶ δόρυ ὡς πεντεκαίδεκα πηχῶν, μίαν λόγχην ἔχων. Modeſtus ſariſſas longiſſimos contos vocat, quos in Elephantos Romani dirigerent. Dicitur & lancea. Curtius: Igitur Macedo haud dubius eminus interfici poſſe, lanceam emiſit.

Sartrix, & Sarcinatrix. Sartrix, quæ ſarcit: ſarcinatrix, quæ ſarcinas ſeruat, inquit Cornel. Frõto de nominum verborúmque differ.

Satageus, qui anxiè ſatagit nimíſque curioſus eſt. μεριμνητής. Seneca Epiſtol. 99. Satageos ac ſibi moleſtos deſcribam tibi: tam intemperantes in ipſis miſeriis ſunt, quàm ante illas. vult nos ſcriptura ἀμερίμνους eſſe.

Satrus, vietus: à Græco σαθρὸς: vnde Saturnus ὁ κρόνος, i. χρόνος: tranſpoſitione literæ εὐφωνίας gratia. Nam pro Satrunus Saturnus. Gellius libro 2. ca. 16. ex Ceſellio in Cõmentario Antiquarum lectionum: Poſthuma, inquit, proles non eum ſignificat qui patre mortuo, ſed qui poſtremo loco natus eſt: ſicuti Syluius, qui Ænea iam ſene, tardo ſatróque partu eſt editus. Plinius lib. 8. cap. 5. de Elephantis: Certè Cato cùm imperatorum nomina annalibus deſcriberet, eum qui fortiſſimè præliatus eſſet in punica acie, ſurum tradit vocatum, altero dente mutilato, quaſi σαθρὸς ἐκ τοῦ χρόνου eſſet ob dentis mutilationem: ſicut vetuli ſenes edentuli fiunt. Falſi tamen & audaces emendatores è ſcriptis per libros Satro, & Satrum, ediderunt mendoſè ſutro, & ſutrum, aliique ſurum. Falſaque eſt

Saturni ab aliis vulgata etymologia. Vera à σάθη,(i, αἰδοῖον, pudendum)σαθερὸς,hincque σάτυρος.

Satureia, Thymbra, dicta & Cunila, θύμβρα Discorid. & θυμβραία Hippocrati, θύμβρον Theophr. Gallis sarriette: Italis Coniella, sauoreggia, Peuerella. De qua egimus in Lexico in voce θύμβρα. Nunc vulgo Græcorum vocatur θρούμπι, sed diuersa à nostra, magis odorata. Ponitur doliis cum mustum feruet, saporis atque odoris gratia.

Satyrion erythronion, copiosè reperitur in Sabaudia, maximéque in Geneuæ territorio.

Scamilli, apud Vitruuium lib. 3. vox est diminutiua à Scamnum. Priscianus: Scamnũ, Scamellum. Apuleius tamẽ in prima Hermag. Verùm infirma scamillorum obice fultæ fores. Brodæus Miscellan. lib. 1. cap. 17.

Scammonia tenuis, de qua Plinius lib. 24. cap. 15. est ὀροβάγχη Theophrasti (vide quæ sit in Orobanche) & Helxine Cyssampelos Dioscoridis, vt ex collatione authorum manifestum. Et μαλακόκυσσος Damocratis apud Cassianum Bassum in Geoponicis, nihil aliud quàm conuoluulus, vel volubilis Catonis. Vide Smilax.

Scamnulum, diminutiuum à Scamno, i. Scabellum, ὑποπόδιον: Diomedes Grammat. lib. 1.

Scandix, vide Anthriscum.

Scandularius, σχιδακοποιὸς, qui scandulas facit, aut scandulis contigit atque assulis. Callistratus D. lib. vlt. Tit. 6. l. 6. Scandulariorum meminit in enumeratione eorum quibus aliquam va cationem munerum grauiorum conditio tribuit.

Scantinia lex, de qua Suetonius in Domitiano.

Scarabeus solaris, Tertulliano, ἡλιοκάνθαρος Tralliano, κοπρειῶν Hippocr. Scarabeus qui pilulas voluit Plin. qui ingentes pilas è fimo auersis pedibus volutat. De quo pluribus in nostro Lexico.

Scarus, σκάρος Aristoteli (& de fœmella σκαρὶς apud Athenæum) Piscatoribus Sapphirus. In Creta nomen retinet: aliqui bus tamen, vt Zacinthinis σαργὸς vocatur, à similitudine cum Sargo, qui illis μαυρομενίδα. Cuius duo genera, ὀνίας, & αἰόλος apud Athenæum lib. 7. Piscis est marinus, saxatilis, squamis ma gnis, tenuibus, colore ex cæruleo nigrescente, ventre candido: Sargo similis, exceptis notis quibusdam. Nam macula nigra in cauda, nigrísque lineis à dorso ad ventrẽ caret. Ipsi dentes maxillæque

xillæq; humanis similes, quod ei peculiare, vt & quòd solus ruminat. Scarus αἰόλος, i. varius, oculis, vētris inferiore parte purpurei coloris est, cauda coloris Indici: reliquum corpus partim ex viridi, partim ex nigro cæruleum. Squamæ veluti notis obscurioribus aspersæ. In medio ventris binæ notæ purpureæ. Vocatur Rochau (communi saxatilium nomine) al. Aiol, vel Auriol. In Canariis insulis Brechos. De Scaro Aristoteles Histor. lib.2. cap.13. Athenæus lib.7. Oppianus Halieut. lib.4. Ælianus lib.1. cap.2. & lib.12. cap.17. Plinius lib.9. cap. 17. & lib.32. cap.2. de eius astu atque amicitia.

Scaro vario affinis piscis, qui vulgò Græcorum λάπενα (alij Lābenam, vel Lampinā vocant, estq; illis Phycis) Romæ Papagallo: Venetiis Lambena: Genuæ Lagiono: In Lusitania Bodian, vel Ruyo: In Illyria Cany. Quique à Diuo Ambrosio & Isidoro Pauo, vel pauus. Alij hunc Turdis adnumerant.

Schedia. vtitur præter Festum, & Vlpianus D. li.14. de exercitoria act. l.1. Nauem accipere debemus, siue marinam, siue fluuiatilem, siue in aliquo stagno nauiget, siue schedia sit.

Sciens agendi. Velleius Paterculus Histor.2. Prouidens atque agendi sciens.

Scincus, σκίγκος. Plinius lib.8. cap.25. Similis Crocodilo, sed minor etiam ichneumone, est in Nilo natus scincos, contra venena præcipuus antidotis: Item ad inflammandam virorum Venerem. Rursus lib.28. cap.8. Ex eadem similitudine est scincus, quem quidam terrestrem crocodilum esse dixerunt, candidiore autem & tenuiore cute. Præcipua tamen differentia dignoscitur à crocodilo, squamarum seta à cauda ad caput versa, &c. scinci nunc afferuntur Venetias ex Alexandria, exenterati ac salsi, non maiores lacertis. Pondere venduntur: nec singulis libris aureo maius pretium.

Scißio, Macrobius Comment. lib.1. cap.6. Sed ille ratione scissionis, hic numero.

Scitior, Comparat. à Scitus, i. elegantior. Lampridius in Commodo. Mulierculæ formæ Scitioris.

Scitius, Scientius. Gellius lib. 4 cap.11. Sed qui diligētius scitiúsq; carmina Empedoclis arbitrati sunt, κύαμους hoc loco testiculos significare dicunt.

Scitißimè, εὐφυέστατα. Gellius lib.10. cap.11. Properare & maturare, tanquam planè resonantia contraria, scitissimè separauit. Gellius lib.1. cap.18. Hæc Varro in primore libro scripsit, de ratione vocabulorum scitissimé.

Scõbrus, σκόμβρος, & piſcis Iberus Horatio: & ſcomber Plinio: nunc Græcis σκολιὸς (à κολίας, qui diuerſus) Gallis Maquereau, & Maquerel Northmanis (eſt verò ea vox ab Aquariolus, i. impudicarum mulierum ſordidus aſſecla. Gallique Maquereau lenonem vocant, eiuſque nomine ſcombrum, quòd verno tempore Alauſas paruas quas nos pucelles, i. puellas, aſſectetur) in Gallia Narbonenſi Verrat, vel Peis d'Auriou: Maſſiliæ Auriol. Venetiis ſcombro: alibi Lacerto: ab Hiſpanis Cauallo piſcis eſt marinus, gregaliis, ad cubiti magnitudinem adoleſcens, ſine ſquamis: Cui corpus teres, denſum, carnoſum, vtrinque in acutum deſinens: roſtrum acutum: oculi magni aurei: dorſum in aquis ſulphurei coloris, extra cærulei: cauda lunata. Lineis nigricantibus, obliquis inſignis eſt, ventre lateribúſque argenteis. De eo Ariſtoteles Hiſtor. lib. 9. ca. 2. Plinius lib. 31. c. 8, & lib. 9. cap. 15.

Scopa regia apud Scribonium Largum, eſt ruſcum, ex quo ruri fiunt ſcopæ: Dioſcoridis ὀξυμυρσίνη, vel μυρσίνη ἀγρία, i. myrtus ſylueſtris: Gallis Houſon, & fres-ionc in Northmania: Ital. Bruſco, & Pungi-topi in Hetruria: quæ κεντρομυῤῥίνη Theophraſti ἐπιφυλλόκαρπος, i. fructum ferens ſuper folia, vel vt loquitur Dioſcorides ἐν μέσῳ τῷ πετάλῳ in medio folio.

Scopes, σκῶπες vel κῶπες. Auis nocturna eſt ſcops, minima in noctuarum genere, aurita. Nam ab vtriſq; temporibus pinnas ſubrigit aurium inſtar. Euſtathius Odyſſ. lib. 5. Comment. σκῶπας cucubas à Romanis vocari tradit. Varius κέφυς ἢ γέφυς. Nunc Italis Guui, & Locale. Plinius lib. 10. cap. 49. Nominantur ab Homero ſcopes, auium genus: neque harum ſatyricos motus cùm inſident, pleríſque memoratos facilè conceperim mente: neque ipſæ iam aues naſcuntur. Ariſtoteles dicit κόβαλον καὶ μιμητὴν eſſe, quòd ſcurriliter geſtus imitetur, ac ſtaticulos det. Gaza σκῶπα, perperàm Aſionem conuertit. Eſt enim Aſio Otus, vide Aſio. Eius generis eſt Ἀεισκὼψ, Gallis Nyttoule. vocalis eſt hæc, ac ſemper apparet, minus pinguis ac corpulenta, nec edulis carnis vitio.

Scoptula operta Cor. Celſo (quas ſpatulas vocant) πλάται, vel ὠμοπλάται, & ἐπινῶτοι Polluci lib. 2. Onomaſtici: Gal. palleron de l'eſpaulle: Ital. palletta de la ſpalla. Sunt autem lata oſſa ſcapularum.

Scorodopraſon, vide Alum.

Scorpius ſiue *Scorpio* piſcis σκορπίος (& fœmella σκορπὶς) nunc vulgo

vulgo Græcorum σκορπίδι: Massiliensibus scorpeno: in Gallia Narbonensi Rascasse. Italis pesce spin, vel spino: circa Genuã scorpione. Dictus est ita à terrestris scorpij natura, quòd πληκτικὸς sit, ac suis aculeis pungat, & feriat, venenatúsque sit ictus vtriúsque. Piscis marinus est, cuius caput pro corporis magnitudine, grande, & aculeis horridũ, dorsum spinosum pluribúsque aculeis venenatis armatum: color maiore ex parte rufus siue rubescens: caro firma ac suauis. Est & scorpæna eius generis, Græcis σκόρπαινα (nunc vulgò σκορπίναν vocant) Genuensibus strasina: Venetis scorpæna. scorpænæ verò caput minus, colorque cinericius. De his Aristoteles Historiar. libro quinto, Athenæus libro 7. Plinius lib. 32. cap. vlt. Dioscorides lib. 2. cap. 14.

Scortum febriculosum. Catullus ad Flauium: Verum nescio quid febriculosi scorti diligis.

Scriptum facit, qui Scripturarius siue Magister scripturæ est, quíve in scriptura pro magistro operas dat. Gellius li. 6. cap. Flauius patre libertino natus, scriptum faciebat. Ibid. negat accipere: neque sibi placere, qui scriptum faceret, eum ædilem fieri. Cn. Flauius Amij filius dicitur tabulas posuisse, scriptu sese abdicasse.

Scriptum furtiuum, vide Latebra.

Scriptilis, Diomedes Grammat. lib. 1. Vox literalis vel scriptilis appellatur, quia literis comprehendi potest.

Scruposus, hincque scrupulosus. Apuleius Floridor. li. 2. Pariter enim vt qui hærediolũ sterilem, & agrum scruposum, meras rupinas, & senticeta miseri colunt.

Scrupulosissimè, admodum exquisitè atque anxiè Columella operis initio. Nec minus corporis gesticulatorem scrupulosissimè inquirant, saltationis ac musicæ rationis studiosi. Sic. n. legendum cum manu scriptis exemplaribus.

Scrutatio, ἐξερεύνησις, ἐξέτασις, indagatio. Præter Senecã Gellius lib 9. cap. 10. Egregiam totius istius verecundiæ laudem, insulsa nimis, & odiosa scrutatione violauit.

Scutula oblonga, Cor. Tacitus in vita Agricolæ: Formam totius Britanniæ Liuius veterum, Fabius Rusticus recentium eloquentissimi auctores, oblongæ scutulæ vel bipenni (est autem anceps securis Ouid.) assimulauere: & est ea facies citra Caledoniam.

Scylla, vide Pancration.

Se dubium mediumq́; præstare, i. neutram partem fouere. Velleius Paterculus Histor.2. Ita se dubium mediúmque partibus præstitit, vt omnia ex proprio vsu ageret, temporibúsque insidiari videretur.

Sese penetrare in literas. Gellius libro 13. cap.10. Labeo Antistius & in Grammaticam sese, atque Dialecticam literásque antiquiores altiorésque penetrauerat.

Secale vel farrago Plinio: Gallis seigle: Italis segala. Aliud siligo, quæ in Italia solina. Vide farrago.

Secare pro securi ferire siue percutere. Suetonius in Augusto: splendidissimum quenque captiuum non sine verborum contumelia secuit.

Secedere ad officia naturalia. In Epitome Sexti Aurel. Victoris in Caracalla: Cum Carris iter faceret, apud Edessam secedens ad officia naturalia, à milite, qui quasi ad custodiam sequebatur, interfectus est. Spartianus: Cùm leuandæ vesicæ gratia ex equo descendisset. Idem Victor in Constantio: ad ventris secreta secedere.

Seciderat, non sciderat dicebant veteres. L. Accius Sotadicorum libro 1. Non ergo aquila, ita vt hi prædicant, seciderat pectus. Vide Gell. lib.7. cap.9.

Secretorum relator, i. recitator. Macrobius l.1. Comment. in Somn. Scip. Sed ille Platonicus secretorum relator Frus quidã nomine fuit.

Secretaria, secretæ artis exercitamenta. Apuleius Floridor. l.3. Auibus hæc secretaria vt inquam magis congruerint merulis & lusciniis, & oloribus.

Secutio, ἀκολουθία. Gellius l.18. cap.9. Et sequor, & itẽ secta, & insecutio, consuetudine loquendi differunt: sed qui penitus inspexerit, origo & ratio vtriusque vna est.

Secundissimus. Hirtius lib.4. De bello Alexandrino: Ita prælium secundissimum est factum.

Secutor siue sequutor, gladiatoris genus. Lamprid. in Commodo: Appellatus est Paulus primus secutorum.

Seditiosior, Comparat. Asconius Pædian. in orat. pro Milone: Nam eius seditiosior fuit concio.

Sedere de nauibus in statione. Claudius Rutil. in Itinerario: Tranquilla puppes in statione sedent.

Seductus homo, qui separatus viuit & procul à frequentia, ἀπο-

ἀπονεχωρισμένος καὶ ζῶν καθ' ἰδίαν. Plinius in Epist.lib.7.Rufo: Quid multa? auxit solicitudinem meam, effecitque vt illis quos doctissimos noui non minus hos seductos, & quasi rusticos verear.

Seductior, magis seductus ac semotus. Persius Satyra 6. At tu meus hæres Quisquis eris paulum à turba seductior audi.

Sedularia, quæ in rheda sedenti subiiciuntur. Paulus D.l.33. Tit.10.l.4. Rhedæ, & sedularia suppellectili adnumerari solent. Aliâs, sellularia.

Seges translatè, vt seges osculationis: apud Catullum ad Iuuentium: Non si densior aridis aristis Sit, nostræ seges osculationis.

Segrex. Seneca lib.4. De benefic. Quoniam cæteris animalibus in tutelam sui satis virium est. quæcunque vaga nascuntur, & actura vitam segregem armata sunt.

Segregatim, ἀφορισμένως. Diomedes Grammat.lib.1.

Selago, quære Sabina.

Selenites, lapis de quo ex Dioscoride (cui σεληνίτης vel ἀφροσέληνον) Plinius lib.37.cap.11. Selenites ex candido translucet melleo fulgore, imaginem lunæ continens, redditque eam in dies singulos crescentis minuentísque numero, nascíque putatur iu Arabia. Hæc gemma est, quã lapillorum institores falsò Opalũ vocãt, & Gallicè oeil de chat. Matthæolus in Dioscoridem confudit cum lapide speculari. Est verò lapis specularis (cuius species Phengites, vulgò talch: siue Italicè talcho) γύψος λίθος Dioscoridis: de quibus Plinius diuersis tamen nominibus, tanquam re diuersa, cùm eadem sit. Ex lapide speculrri, Venetiis vidimus lucernam satis amplam.

Sellula, διφρίσκος. Cornel.Tacit.lib.20. In domum vxoris sellula defertur.

Sellularii quæstus. Gellius lib.3.c.1. Negotiis se plerunq; vmbraticis & sellulariis quæstibus intentos habent, in quibus omnis eorum vigor animi corporísque elanguescit.

Semibarbarus. Iul.Capitolinus in Maximino: Hic adolescẽs, & semibarbarus. Sueton. in Cæsare: Ciuitate donatos & quosdam è semibarbaris Gallorum recepit in curiam.

Semilautus. Catullus, Rustice semilauta crura, id est sordidiuscula.

Semimitræ. Vlpianus D.libro 34.Tit.2.l.25. Ornamentorum hæc, vittæ, mitræ, semimitræ, calantica.

Seminale membrum, i. Priapus. Author Phalici carminis: Aut præcidite ſeminale membrum.

Semiperfectus. Suetonius in Caligula: Opera ſub Tiberio ſemiperfecta abſoluit.

Semiramicus, Adiect. vt Semiramius. Lampridius in Heliogabalo: Sed ſemiramica facta ſunt S.C. ridicula de legibus matronalibus.

Semiſſarius, qui ex ſemiſſe hæres inſtitutus. Florentinus D. lib.30. Tit.1.l. 116. A cohærede verò ſemiſſarius, duobus extraneis concurrentibus, non amplius tertia parte.

Semiuiri, Cybeles ſiue matris Deũ ſacerdotes, qui Semiuir chorus à Silio Seneca Epiſtol. 109. Quidam ad magnificas voces excitantur, & tranſeunt in affectum dicentium, alacres vultu & animo: nec aliter concitantur, quàm Phrygij ſolent tibicinis ſono Semiuiri, & ex imperio furentes. de quibus Philoſtratus, & Lucianus in Nigrino: ὥσπερ γὰρ οἱ τοῦ φρυγίου ἀκούοντες οὐ παύοντες &c.

Semotè, ἀποχωρεὶς, apud Diomedem Grammatices lib. 1. Separatio, vt ſeorſum, ſeparatim, ſemotè, ſegregatim.

Senatum agere, i. cogere, vel habere. Suetonius in Cæſare: Placuit Idus Martias Parricidium nominari, ac ne vnquam eo die Senatus ageretur.

Senaculum, de Senatu mulierum. Lampridius in Heliogabalo. Fecit & in colle Quirinali Senaculum, id eſt mulierum Senatum, in quo antè fuerat conuentus matronalis ſolennibus duntaxat diebus.

Senatuſconſultum tacitum. Iul. Capitolinus in Gordiano exẽplum S. C. taciti non aliud eſt hodie, quàm quod veſtra clemẽtia conuocatis ad interiora maioribus ea diſponit, quæ nõ ſunt omnibus publicanda, de quibus etiam adiurare ſoletis, ne quis ante rem completam quicquam vel audiat vel intelligat. Hoc autem apud veteres, neceſſitates publicæ repererunt, vt ſi fortè aliqua vis ab hoſtibus immineret, quæ vel cogeret humilia captare conſilia, vel aliqua conſtituere, quæ non prius oporteret dici, quam effici, vel ſi nollent ad amicos aliqua permanare, S. C. tacitum fieret, ita vt non ſcribæ, non ſerui publici, non cenſuales illis actibus intereſſent: Senatores ex ciperent, Senatores omnium officia cenſualium, ſcribarúmque complerent, ne quid forte proderetur.

Senet, pro ſeneſcit. Lucretius in 5. Nunc etiam Senet, &

trepido

trepido terrore repleta est. Catullus in Phasello: nūc recondita senet quiete. vbi tamen Priscianus lib.8. Senecta legit: Sed Carisius ac Diomedes senet.

Sensualia, αἰσθητικά, sensilia. Apuleius in Hermetis Asclepio: de sensu autem & de omnibus sensualibus, quando & de spiritu, tunc totam vobis præstabo rationem.

Sententialiter, γνωμολογικῶς, sententiosè. Macrobius Satur. lib. 5. cap. 16. Et alia innumerabilia, quæ sententialiter proferuntur.

Sepia, σηπία, & σηπιάς Nicandro: Gallis Seche: Italo Sopi: Venetis Seppa. Piscis marinus est, litoralis de genere mollium: cui pedes siue cirri (πλεκτάναι Aristoteli) octoni, breues capitique affixi, δικότυλοι, i. gemino acetabulorū ordine: præterea binæ promuscides (προβοσκίδες, quibus pascuntur:) intus os latum, fungosum, quod Columellæ lib.6. sepiæ testum, σηπίον Aristoteli, & ὄστρακον Athenæo. Continet & atramētum (quod effundit in metu) quod Græcis μέλαν σηπίας, θολὸς Aristot. Hipponacti σηπίης ὑπόσφαγμα, χολὴ. Nicandro, & ὄλον σηπιῶν Hippocr. Eius atramenti conceptaculum, μήκων, i. papauer. Habent & velut parenchyma cordis loco, quæ substantia fungosa ac laxa, coloris flaui, hepati potius quàm cordi proportione respondens, cui μύτις nomen est. Vide Polypus. de sepia, Aristoteles Histor. lib. 9. cap. 37. Athenæus lib. 7. Pliniusque lib. 9. cap. 29. Oua sepiæ, à similitudine racemi, vocamus Raisin de mer: Sed aliud vua marina Plinij.

Sepimen, *nis*, θριγκὸς, sepimentum Apuleius Floridor. lib. 1. Colliculus sepimine consecratus.

Sepositio, ἀπόθεσις. Vlpianus D. lib. vlt. Tit. 12. l. 2. Si forte qui decimam vouit, decesserit ante sepositionem.

Septentrionarius, ventus septentrionalis. Cicero dicit septentriones ventos. Gellius lib. 2. cap. 23. de ventis. Septentriones autem habent ob eandem causam Vnum: is obiectus directusque in Austrum, Latinè Septentrionarius, Græcè ἀπαρκτίας appellatur.

Septimontialis sacrorū dies, de quo Suetonius in Domitiano. Nam Roma ἑπτάλοφος quasique septicollis: Virgil. Roma Septem quæ vna sibi muro circundedit arces.

Sequela, *æ*, ἀκολουθία. Scæuola D. lib. 46. Tit. 3. l. 94. Vt vbi ei obligationi quæ sequelæ locum obtinet, principalis accedit, confusa sit obligatio.

Sequella. Vlpianus D.lib.47.Tit.2.l.14. Si iumenta tibi commodauero,quorum ſequella erat eculeus.

Sequeſtrare. Macrobius lib. 1. Cõm.cap. 5. De corporibus eã, tametſi non res,ſed intellectus ſequeſtrat. Ibid. Ipſam verò ſuperficiem cum lineis ſuis, primam poſt corpora diximus incorpoream eſſe naturam: nec tamen ſequeſtrandam, i. ſeparandã. cap.8. Qui à Rerump.actibus ſe ſequeſtrant.

Sequeſtrò. Gellius lib.20.cap.10. Quod apud ſequeſtrum depoſitum erat, ſequeſtrò poſitum,per aduerbium dicebant.Cato de Ptolemæo contra Thermum: Per deos immortales nolite vos ſequeſtrò ponere.

Seſquitur dicere, ἕπεται λέγειν, pro dicendum. Paulus D.lib.41. Tit.3.l.4. Sequitur de vſucapione dicere. Et lib.42.Tit.1.l.4. Cõſequens erit dicere,non ceſſare executionem.

Sequiplaga. Cor. Tacitus lib.15. Sæuitiam apud Neronem iactauit,ſeſquiplaga interfectum à ſe dicendo.

Serenator, vt Serenator Iupiter, apud Apuleium de Mundo, qui Ariſtoteli αἴθειος ζεὺς Sic Boreas Serenator, αἰθρηγενὴς, & αἰθρηγενέτης Homero.

Sericathum, vide in noſtro Lexico νάρκαφθον.

Sermo per figuras procedens, i. non ſimplex ſed figuratus atque tectus. Seneca de Benefic.lib.5.cap.6. Quare ergo hoc Socrates dixit? Vt facetus, & cuius per figuras ſermo procedere ſolitus erat, deriſor omnium, maximè potentium. ἐσχηματισμένος λόγος.

Sermocinatio, colloquium, ὁμιλία. Macrobius Saturnal. libro 1. capite 6. percontantes quidnam offenderint ſermocinationis.

Serpentinus, Adiect. Iuſtinus Hiſtor.lib.32. Omne ſerpentinum genus in fictiles lagænas coniici iuſſit.

Serra piſcis, preſtis, vel piſtres, πρίστης & πρῆσις πρήσιος vel πρήσιδος apud Ælian. Euſtath. & Suidã) & Piſtrix Ciceroni in Arat. Alij vulgò Niuellam, alij Calderonem vocant. Piſcis eſt cetaceus frequens in India, ex quo os admirabile vidimus, lõgum ac latum laminæ enſis inſtar, vtrinque dentatũ ac ſerratũ. In fronte an dorſo hoc ferat, mihi incompertum eſt. Plinius lib.32.cap.vlt. gladij piſcis, ac ſerræ meminit (atque alibi:) Sed quibuſdã Serra videtur eſſe piſcis ille rarus,qui vernacula lingua Beccaſſe(ſiue Aſcolopax vel ſcolopax)cui roſtrũ oblõgum, corpus rotundum,ſquamæ aſperæ,dorſi extremo ſpiculũ exertum,

tum,& altera parte ſerratum: Colórq ue Erythrini rubeſcens Plinius lib.9.cap.4. Maximum animal in Indico mari priſtis & balena eſt. In Gallico Oceano phyſeter. Rurſus c.13. Quæ pilo veſtiuntur, animal pariũt, vt priſtis, balena, vitulus. Sed vtrobique ſcribendum preſtis, vel priſtes, i. piſtrix.

Serra etiam, vt forfices, vocabulum militare: vide Forfices.

Seruaculum, ἐρυμάτιον, paruus portus aſſeruandis in ſtatione nauibus, ὁρμιτήειον, λιμνίδιον, Vlpianus D.l.9.Tit.2.l.29. Si nauis tua impacta in meam ſcapham damnũ mihi dedit, quæſitũ eſt, quæ actio mihi competeret: Et ait Proculus, ſi in poteſtate nautarum fuit ne id accideret, & culpa eorum factum ſit, lege Aquilia cum nautis agendum: Quia parui refert nauem immittendo, aut ſeruaculum ad nauem ducendo (legendũ, aut ad ſeruaculum nauem ducendo) an tua manu damnum dederis. Alij malè legerunt, ferraculum, verriculum.

Seruus præducens lecticam, apud Suetonium in Auguſto.

Seuirales ludi. in M. Antonino Iul. Capitolinus: Et edenti cũ Collega ludos ſeuirales adſedit.

Seſamoides maius in litoribus maris Mediterranei, vniuerſa ora Maſſiliæ ac Liguriæ, Corſica & Sardinia prouenit. Maſſilienſes vocant Tartonrhay. Tanta eius vis purgatrix eſt, vt vel eius drachma ὑπερκάθαρσιν inducat. I.D.C.

Seſamoides paruum, φακοειδὲς Oribaſij, adhuc plãta incognita. Ea quam proponit Matthæolus, non habet veri Coronopodis folia, imò nec Coronopodis eiuſdẽ Matthæoli, ſiue herbæ ſtellæ, cuius folia maiora ac δασύτερα, contra Dioſcoridem.

Seſamum, σησάμη vel σήσαμον (& nunc vulgo Græcorum σουσάμη) Venetiis Suſimã: in Sicilia Ginginlena. Seſami ſemina ſunt quæ buccellato (biſcoctum vocant) adhærent è Cypro Venetias allato.

Seſeli Creticum, τορδύλιον vel τόρδυλον, & ὄρδυλον Nicandro in Theriacis. Vide in noſtro Lexico τόρδυλον, vbi Galeni erratum oſtendimus.

Sexcentenus. poſt Columellam Suetonius in Tiberio, ſexcẽtena ſexſtertia poſuit.

Si luxerit, pro ſimulatq; luxerit, aut vt vulgò dicimus, s'il peult eſtre iour. Catullus in Epigram. ad Licinium: Non, non hoc tibi ſalſè ſic abibit. Nam, ſi luxerit, ad librariorum Curram ſcrinia.

Si volentibus vobis erit, pro si volueritis: qui Grecus loquendi modus. Macrobius Satur. lib. 2. cap. 3. Et si volentibus vobis erit, aliqua eius quæ memoria suggesserit relaturus sum.

Sic abire. Et Catullus in Epigram. ad Licinium: Non, nō hoc tibi salse sic abibit: Nam, &c.

Siccificus, ξηραντικός. Macrobius Satur. lib. 7. cap. vlt. Æri vis quædam remedialis & siccifica.

Sicinnistè. Gellius lib. 20. cap. 2. de Siticinibus loquens, Eosque habuisse proprium genus tubæ, qua canerent, à cæterorū tubicinum proprietate differens: quos Sicinistas vulgus dicit. Qui rectius locuti sunt, Sicinnistas litera n, geminata dixerunt. Sicinnium enim genus veteris saltationis fuit. Saltabundi autem canebant, quæ nunc stantes canunt. Posuit hoc verbū Lucius Accius poeta in Pragmaticis, appellarique Sicinnistas ait nebuloso nomine: credo propterea nebuloso, quòd sicinnium cur diceretur, ei obscurum esset.

Sideritis, σιδηρίτης. Sideritis prima, Herbariorum Tetrahit, siue herba Iudaica. Secunda est potius pimpinella. Nam quæ pingitur à Matthæolo nullo modo conuenit. vbi filicis folia insecta? Tertia, est Panax Heracleum Cratenæ: cuius folia coriandri, caulis rubens, flos anagallidis purpureæ, odore grauis. Ea quam exibet Matthæolus inter cætera, nec coriandri folia repræsentat.

Signaculum, signum impressum. Vlpianus D. lib. 16. Tit. 3. l. 1. Si pecunia in sacculo signato deposita sit, si resignetur--- sigillis prius impressis vel à Prætore, vel ab his, quibus coram signacula remota sunt.

Signatè, διασήμως: vt signatè loqui. Gellius lib. 2. cap. 6. Veteres, qui propriè ac signatè locuti sunt. Macrobius lib. 6. cap 7. Quæ à veteribus, qui propriè & signatè locuti sunt.

Significantia, æ, significatio, σημασία. Fabius Victorinus in 1. Rhetor. Cicer. Alia nominis significantia talis est.

Significus, i. σημειοῦργος, εἰδωλοποιός, qui signa facit, vt statuarius. Apuleius de Deo Socratis: Nescio, vt Hismenias tibiis canere, vt Appelles pingere, vt Lysippus fingere, sed non pudet me non esse significum.

Significatiuus, σημαντικός. Gaius D. de verborum significat. Hæc enunciatio, Quæ sunt pluris aureorum 30. Simul & quantitatis & æstimationis significatiua est. D. l. 45. Tit. 1. l. 75. Vlpianus, Quò fit, vt boni appellatio non sit certæ rei significatiua.

Sileri. Macrobius Satur.lib.7.cap.1. Nã si, sicut apud Athenas Atticas Areopagitæ tacentes iudicant, ita inter epulas oportet semper sileri: non est vltra quærendum, inter mensas philosophandum, necne sit.

Silices, φελλεῖς, vnde Galli Pierres felles: Italicè (iottoli, Cocoli vel potius cocholi (alij Cogoli) à Græco κόχλακες.

Siligo, tritici deliciæ Plinio (ex qua panis σιλιγνίτης, i. siligineus Galeno) Italis Salina.

Siliqua. De Siliquis copiosa tractatio in nostro Lexico, in voce Κερατωνία.

Silurus, σίλουρος, & αἴλουρος Dioscoridi (vtrunque rectè, παρὰ τὸ σιλοῦν τὸ σείειν, & αἰολεῖν τὴν οὐρὰν, quòd caudam agitet) à Germanis Danubij accolis Schaid, vel Schaiden: Vngaricè Harcha: Illyricè à Polonis & Bohemis Sũ vocatur. Piscis tantæ magnitudinis, vt plaustrum oneret: cui latus oris rictus ac patens, peculiarisque dentium forma: Sunt enim in vtraque mandibula parui quidem ac breues, sed vncinati, numerosáque serie conferti (vt in runcinis, carduísque quibus carminantur & depectuntur lanæ) ac rotunditatis æmula. Præterea insignis est barbis, quas labris habet supernis & infernis. Plinius lib.9.cap. 15. Silurus grassatur vbicunque est omne animal appetens, equos natantes sæpe demergẽs, præcipuè in Mæno Germaniæ amne prope Lisboum & cap.16. Fluuiatilium Silurus caniculæ exortu syderatur, & aliâs fulgure sopitur, &c. Siluri etiam species est, piscis ille barbatus, qui Sabaudicè Saluth vocatur, capiturque Bernensium lacubus Moretano, & Neocomensi. Est & Glanis siluri species. Vide Glanis.

Simonideus, Adiect. à Simonides, vt Simonideæ lachrymæ. Catullus ad Cornificium: Mœstius lacrhymis Simonideis. τοὺς θρήνους Simonidis intelligit, qui citantur à Stobæo, & interprete Theocriti.

Simplicissimus, Superlat. Seneca 2. de Ira. Simplicissimi, inquit, omnium habentur iracundi.

Simplicissimè. Cornel. Tacitus lib. 17. Ego ac tu simplicissimè inter nos hodie loquimur.

Simultates excipere. Suetonius in Cæsare: Simultates contra nullos tam graues excepit vnquam, vt non occasione oblata libens deponeret.

Sine vlla iuris cauillatione, i. fraude, Scæuola D. libro 35. Tit. 1. l. 85.

Singulus.numo ſingulo multabatur, Gellius lib.18.cap.13.

Singulus numerus pro ſingularis, & Pluratiuus numerus pro pluralis, apud Gellium lib.19.cap.8.

Singulariæ literæ, μοναδικὰ γράμματα. Gellius lib.17.cap.9. In his Epiſtolis quibuſdam in locis inueniuntur literæ ſingulariæ, ſine coagmẽtis ſyllabarum, quas tu putes poſitas incõdité.

Siniſteritas, malignitas iniquitáſque quæ cãdori opponitur. Plinius Epiſtolar.lib.6. Reſtituto: Surdis mutíſque ſimiles audiebant: non labia diduxerunt, non mouerunt manus, deniq; non aſſurrexerunt: ſaltem laſſitudine ſedendi. Quæ tanta grauitas? quæ tanta ſapientia? quæ immò pigritia? arrogãtia, ſiniſteritas? ac potius amentia? Vtitur & alibi. Tales homines læui ac ſiniſtri σκαιοὶ Græcis, ipſumque vitium σκαιότης.

Sino, in præterito ſiui, facit & ſini. Diomedes Grammatices lib.1. Sino ſini, vt Publius de vita ſua: Quod *ſi me inuitum abire ſiniſſet*. Item Scaurus: Prædium non ſini fieri. Melius tamen dicitur ſiui, ſicut Varro Complexionum ſexto: Ad mortẽ non ſiui me producere. Item Terentius in Adelph. Quia non ſiuit egeſtas.

Sinum laxare, i. parare ſe ad aliquid excipiendum, vt in donatiuis & congiariis expanditur lacinia. Seneca Epiſtol.120. Sinum laxa merum lucrum eſt. Docebo quomodo diues fieri celerrimè poſſis. libro de vita beata cap.23. Quid erexiſtis aures? Quid expeditis ſinum?

Sinuosè, σκολιῶς: vnde Sinuoſius, obliquius ac magis inuolutè, tectius. Gellius lib.12.cap.5. Sed vt tibi à me mos geratur, dicã ego indoctius (vt aiunt) & apertius, quæ fuiſſe dicturũ puto ſinuoſius atque ſolertius, ſi quis nunc adeſſet ſtoïcorum.

Sion ſiue *lauer*, σίον Dioſcor. ἀναγαλλὶς ἔνυδρος: anagallis aquatiqua: Gal. berle: Ital. Gorgoleſtro (vt Sienæ) Seuone, in Apuleia Lauari, Canea. Sed hippoſelini ſiue oluſatri, aut appij folia, odorata, in noſtro deſyderãtur. Sion verò Crateue, eſt ſiſymbriõ ſecundum Dioſcoridis, σισύμβριον ἕτερον, καρδαμίνη: Gal. Creſcon: Ital. Creſcione. Vide ſiſymbrium.

Sirenius, σειρήνιος: vt Sirenij ſcopuli. Gellius lib.16.cap.8. Tu quoque in illis Dialecticæ gyris, atque Mæandris, tanquam apud Sirenios ſcopulos conſeneſcas.

Siſer, σίσαρον, (adhuc in Græcia σισαρὶ, & σιαρὶ) Gal. carotes iaunes: Italis Carote gialle: paſtinacæ luteæ, non verò albæ ſpecies eſt: vel potius quæ Gallis Cheruy, vel panet Northmanis.

Siſym-

Sisymbrium syluestre,& Thymbrium Plin.σισύμβριον primũ Dioscorid. Gal. menthe Romaine, vel menthe franche: Ital. Sesembro: Officinarum Balsamita, mentha Romana. Sisymbrium aquaticum, σισύμβριον ἕτερον Dioscor. σίον Cratenæ, καρδαμίνη: Gal. Crescon: Ital. Crescione. Vide Sion. At Marcello Empeirico Cardamine est berula, i. Sion.

Sitire translatè, Cicero pro Plancio. Deinde sitientem me virtutis tuæ deseruisti. Idem 5. Philip. Sanguinem nostrum sitiebat. Sic Græcè διψᾶν. Vide in Lexico nostro.

Smaris, vide Mæna.

Smilax hortensis, σμίλαξ κηπαία Dioscoridis, cuius fructus phaselli, vel phaseoli δόλιχοι Dioscor. ac λόβια Theophr. & aliis φάσηλοι vel φασίολοι: Gallis faseols, feues de turquie: Italis fagiuoli, & fagiuoli turcheschi. Sunt legumina instar renis parui: alia alba, alia rubra, alia lutea, alia varia, vt punicea ac nigra.

Smilax, ilex aquifolia: vide Ilex.

Smilax Cilicia Plinio lib. 16. cap. 35. σμίλαξ τραχεῖα: Italis Rouo ceruino, straccia brache, & in Hetruria Hedera spinosa. Eius species est Zarza-parilla. Hispanorũ. Smilax læuis, σμίλαξ, λεία, non est conuoluulus maior, quem pictura repræsentat Matthæolus (quæ planta est volubilis Catonis, atque μαλακόκισσος Damocratis apud Cassianum Bassum) quia smilacis asperæ sarmentis dissimilis est, nec fructum lupini habet: & alia pleraque non respondent descriptioni & viribus.

Smyris, σμύρις λίθος Dioscoridi, Gallis Esmery, vel esmeril: Italis smeriglio. Similis est magneti. Eius vsus indictus aliis (vt Dioscoridi, ac Matthæolo) hic est: Vitriarij eo notatum vitrum, facilè frangunt. Marmorarii etiam eius puluere vtuntur secandis marmoribus durissimis, quale porphyrites: nec sine eo crystalla in laminas secari possunt: quo & pondus auro additur.

Smyrus, vide muræna.

Soccatus, socculos gestans. Seneca lib. 2. de Benefic. Parum enim fœdè, furioseque insolens fuerat, qui de capite consularis viri soccatus audiebat, nisi in os senatoris ingessisset imperator pictos soccos.

Socialitas, amicitia humanáque societas, κοινωνία καὶ ἑταιρεία:

qua voce vſus quidem Plinius in Panegyrico. Sed & in Epiſtol. lib.8. Geminio: Primùm eſt autem ſuo eſſe contentum: deinde quos præcipuè ſcias indigere ſuſtentantem, fouentemque orbe quodam ſocialitatis ambire.

Socordiſsimus, ῥαθυμώτατος.. Apuleius in Apologia: Apud ſocordiſſimos Scythas Anacharſis ſapiens natus eſt.

Solator, παρηγόρος. Præter Statium Tibullus lib.1. Eleg.3. Ipſe ego ſolator, cùm iam mandata dediſſem.

Solea piſcis, Lingulaca Plauto & Varroni, βούγλωττα vel βούγλωσσα,, aut βούγλωττον vel βούγλωσσον & βούγλωσσος, quin & γλῶττα (apud Athenæum, & generis nomine ψῆττα) Gallicè Sole: Hiſpanicè linguada: Romæ linguata, Venetiíſque Sfoïa dicitur. Piſcis eſt planus, tenuis, prona parte fuſca, ſupina candida: Cuius os incuruum abſque dentibus. ſquamis paruis tegitur, eiúſque caro durior quàm paſſerum ſapidiórque. De ſolea præter Plinium Ouidius, à quo dicuntur, Fulgentes ſoleæ candore. Eſt & ſoleæ ſpecies, quæ recentioribus ſolea oculata, in Gallia Narbonenſi Pegouſe: (putant ἔσχαρον vel κόρην Dorionis eſſe apud Athenæum lib 7.) diſtinguitur in prona parte maculis magnis, oculorum effigiem cum iride ac pupilla referentibus. Rurſus alia, quæ Gallis Pole (κυνόγλωσσον Epicharmi apud Athenæum eſſe creditur) ſquamis tegitur in ambitu ſerratis, ſaporíſque ingratioris eſt. Refertur & ad ſolearũ genus, piſcis, qui noſtris Flettan, ὑπόγλωσσον recentiorum. Cetaceus eſt, ad quatuor cubitos excreſcens: Cui os contortum ac dentatum: Caro dura & ſuauis.

Solen, vide Vngues.

Soles pro diebus quod Latini dixere, factũ Græcorũ imitatione. Euphorion apud Stobæum: Ἠελίους ἤ τις σε τριηκοσίους ἐφόρησα.

Soles, imagines ſolis, παρήλια. Seneca Quæſt. natural. lib.1. cap.11. Aliud quoque virgarum genus apparet, cùm radij per anguſta foramina nubium tenues, intenti diſtantéſque inter ſe diriguntur, & ipſi ſigna imbrium ſunt. Quid eas vocem imagines Solis? Hiſtorici ſoles vocant, & binos ternóſque apparuiſſe memoriæ tradunt. Græci παρήλια appellant, &c.

Solis portæ. Macrobius Comment. libro 1. capite 12. Quà duo tropica ſigna Capricornus & Cancer feruntur. Has ſolis portas phyſici vocauerunt, quia in vtraque obuiante ſolſtitio, vlterius ſolis inhibetur acceſsio. Ibidem de hiis multa.

Soler-

Solertißimus, Superlat. Seneca Epistol. 118. Transcurramus solertissimas nugas.

Soliaris, vt cælla soliaris ad solia balneatoria asseruãda. Spartianus in Caracalla. Reliquit thermas nominis sui eximias, quarum cællam soliarem architecti negant posse vlla imitatione, qua facta est fieri.

Solidare, de rationibus dictum, i. quadrare. Asconius Pædianus in 3. Verr. (vbi Cicero: quomodo sexcenta eodem modo quadrarint) solida facta sint, vt neque plus quicquam, neque minus inueniat in summa. vbi enim ratio sine fraude est, difficile est quadringẽta quadrare & solidare, vel solida fieri, quin aut minus aut plus aliquid reperiatur.

Solidum facere, vt solidum soluere, de integra summa. Vlpianus D. lib. 17. Tit. Pro socio. l. 63. Quia facere solidum non potest, an is qui minus consecutus est cum eo agere possit, qui solidum accepit ad communicandas partes & inter eos exæquandas.

Solicitator, instigator. Vlpianus D. lib. 47. Tit. 2. l. 36. Posse furti actione solicitatorem conueniri rerum nomine.

Solicitius, Aduerb. compar. magis solicité. In Epitom. Sexti Aurel. Victoris in Theodosio: Annonæ curam solicitius attendere. Plinius Epistol. lib. 1. Quòd solicitius & intentius tui me, quàm mei excipiunt. Apuleius in Apologia: Nanque peccatum semel vt bonus quisque postea solicitius cauet, ita qui ingenio malo est, confidentius integrat. Plinius libro 1 Epistol. Nam solicitius custodiendus est honor, in quo etiam beneficium amici tuendum est.

Solicitißimè, Aduerb. Seneca Epist. 94. Minimum est de quo solicitissimè agitur. Suetonius in Claudio, Vrbis, annonæque curam solicitissimè semper egit.

Solutißima lingua, pro dicaci ac petulanti. Seneca ad Serenũ cap. 11. Vt quisque contemptissimus, & vt maximè ludibrio est, ita solutissimæ linguæ est.

Somno datus, pro sopitus ac dormiens: Plinius lib. 8. cap. 25. Ibid. Somno pressus.

Somniculosus, etiam qui somnum inducit, Somnifer, ὑπνοτικὸς, καταφορικὸς, Cinna in poematis: Somniculosam, vt Pœnus aspidem Psyllus: apud Gellium lib. 9. cap. 12.

Sonchos vel *sonchũ* Plinio, Cicerbita Columel. σόγχος Dioscor. Lactuca leporina Apuleio: Gallicè à copia lactis, laicteron,

& (quia leporum pabulum)palais de lieure: Ital. Cicerbita,vel Seſerbite,Criſpine,zangō,& latiſuole Patauij. Tria eius genera,arboreſcens(ob altitudinem)ſpinoſum,& tenerum.

Sonorè,ἠχετικῶς. Gellius libro 4.cap.vlt. Clarè nimis,ac ſonorè oſcitauit.

Sonantior.Plin.Epiſt.l.6.Tacito: Nam meatus animæ,qui illi propter amplitudinem corporis grauior,& ſonantior erat.

Sorbus,ὂη, Gallis Cormier:Italis Sorbo , cuius fructus Sorba, ὂα vel οὖα:Gallicè cormes:Ital.ſorbole:de quibus in noſtro Lexico in voce Ὂη.

Sordidari ῥυπαίνεσθαι. Iulius Firmicus Matheſeos l.4.Qui aſſiduè lugubri triſtitia ſordidentur.

Sordidiſsimè,aduerb. Lampridius in Heliogab.ſordidiſſimè per cloacas ductus eſt.

Soſpitas,atis,σωτηρεία. Macrob.Saturn.lib.1.c.7.Idque aliquādiu obſeruatum,vt pro familiarum ſoſpitate pueri mactarētur Maniæ deæ matri larium.

Soſpitare cum ablat. Catullus in ſeculari carmine , Antiquā, vt ſolita es,bona Soſpites ope gētem. Alibi,Salue,téque bona Iuppiter auctet ope.

Soſpitator,ris,σωτὴρ. Apuleius in Apologia: Quiſnā ſit ille βασιλεὺς totius rerū naturæ cauſa, & ratio & origo initialis, ſummus animi genitor , ſine cura ſoſpitator , aſſiduus mundi ſui opifex .

Sparſio.Seneca Quæſt.natur.lib.2.c.9. Aqua autem ſine ſpiritu,quomodo poſſet intendi ? Nunquid dubitas quin ſparſio illa quæ ex fundamentis mediæ arenæ creſcens in ſummam altitudinem amphitheatri peruenit , cùm intentione aquæ fiat ?

Sparus, σπάρος (ἀπὸ τοῦ σπαίρειν, vt σκάρος ἀ σκαίρειν) & Sparulus:in Gallia Narbonēſi,Sparallon:Italis Sparlo : Romæ carlinoto vel carlino. Hiſpanis ſpargoil. Piſcis marinus, litoralis, ſquamis,pinnis auratæ ſimilis,ſed corpore rotundiore,tenuiore,compreſſiore ac minore. Vix enim palmi magnitudinem excedit. Superciliorum locus ex viridi flaueſcit, vt pinnæ. In cauda vt ſargus ac melanurus maculam nigram habet , qua ab aurata ſecernitur. De eo Athenæus libro 7. Plinius in catalogo piſciū lib.32.c.vlt. Ouidius:Et ſuper aurata ſparulus ceruice refulgens. Martial.l.5.Epigr.106. Res tibi cum Rhombo eſt,at mihi cum ſparulo.

Spatio-

Spatiosissimus.Plin.Epistol.libro 2. Arriano: Dixi horis penè quinque. nam xx.clepsydris, quas spatiosissimas acceperam sunt additæ 4.

Specialitas,inquit Cornel.Fronto,ficta est ab Antonio Grãmatico.Specietas qualitatis.

Speciarius,ἰδικὸς,peculiaris. Cæsar belli ciuil.l.3. Et speciariis, militaribúsque donis amplissimè donauit.

Speciosissimè. Hirtius de bello Africo: Productas in aciem, quàm speciosissimè potuit,instruxit.

Specularis lapis,vide Selenites.

Spectamenta. Cornel.Fronto l.de Nom.verborúmq; differt. Spectacula loca sunt vnde spectamus: Spectamenta quæ spectantur.

Spectat,pro spectat ad.D. de pactis l.42. Inter debitorem & creditorem conuenerat,vt creditor onus tributi prædij pignerati non agnosceret, sed eius soluendi necessitas debitorem spectaret.

Sphæralis.Macrob.Comment.l.1.c.22.Sphæralis extremitas quæ si paululum à medio declinauerit, fit cuicunque vertici propior. Ibidem sphæralis globositas.

Sphæralis, σφαιρικὸς, vt sphæralis motus,apud Macrob.Saturnal.l.9.cap.7.

Sphyræna,Sudis,σφύραινα, κέστρα(à teli figura,quod σφύρα & κέστρα) In Gallia Narbonensi Spet: Italis Spetto, Massiliæ Pes escomé: Nũc Græcis variè vocatur,Sphyrna, Zarganes,luzzo, quasi lucius maris,id est Merlus Gallicè,quia lucio fluuiatili similis. Piscis est marinus lucio admodum similis: cui corpus longum,rostrum prominens & acutum,foris cætatum: dentes acutissimi, in os recurui vt murænæ: in palato dentium ordo duplex. linea subflaua, oblonga insignis est. Color asellorum, in ventre albus,in dorso cinereus. Est & sphyræna altera Oppiano,sed absque dẽtibus:cui cutis coloris argentei: quæ hautin appellatur à Monspeliensibus. De Sphyræna præter Aristotelem Histor.anim.libro 9.cap.2. Athenæum libro 7. Oppianum libro 3.Halieut. Plinius lib.32.cap.vltimo. Sunt præterea à nullo autore nominati (immò à multis:) Sudis Latinè appellata (& à Varrone) à Græcis Sphyræna rostro similis nomine(non ἀπὸ τῆς σφύρας pro malleo, sed σφύρας teli genere, vel stymulo) magnitudine inter amplissimos, rarus, sed tamen non degener.

Spiculator.præter Tacit.Suetonius in Claudio: Spiculatores cum lanceis.

Spina Appendix, ὀξυάκανθα Dioscoridis, siue ὀξυάκανθος Theophrasti, Gallis *blanch' espine*, siue *Aubespine*, i. Spina alba Ouidio (cùm inquit, Virgáq; Ianalis de spina sumitur alba) & illa spina apud Plin.nuptiis celebrata. Idem Plin.l.24.cap. 13.Spina est Appendix appellata,quoniam baccæ puniceo colore in ea appendices vocantur.Eius baccis delectantur vrsi:Ideo circa Tridentum vocatur Pane d'orso.

Spina alba, Ouidii in Fast.vbi, Virgáque Ianalis de spina sumitur alba: siue spina nuptialis Plinio, & ipsi spina Appendix, ὀξυάκανθα Dioscoridi, Gallis Aubespine: Italis Spin bianco, Bagaia, Amperlo, Pane d'orso, & à Foroliuiensibus Barazzo bianco. Arbor est pyro syluestri similis, foliis apii siue mespili aroniæ: cuius fructus rubri, copiosi, myrtilibus similes sed cum nucleo. Plinius lib.16.cap.18. Spina nuptiarum facibus auspicatissima, &c. Idem lib.24.cap.13.spina est appendix appellata, quoniam baccæ puniceo colore in ea appendices vocantur. Dependent verò ex longissimis pediculis.

Spißitudo. Seneca Quæst.natur.l.8.cap.30. Est autem nubes spissitudo aëris crassi.

Spiræon, σπειραία Theophrasto (vt in ea voce ostendimus in Lexico) Gallis blanche putain: Italis Lantana, frutex lentus & vitilis, ita vt in spiram torqueri possit, vnde est nomen ἀπὸ τῆς σπείρας, i.spira) fructum fert in summitate racematim, rubrum, & maturitate nigrescentem. De eo Plinius libro 21.cap.9.vbi corruptè spireon. Quidam viburnum esse volunt. Sed quid viburnum non satis constat. Gallorum viorne non est spiræon, sed frutex quoque vitilis arbores scandens. In Calabria verò atque Apulia vauorna species est genistæ. Virgilius Eclog.1. de Roma, Verùm hæc tantùm alias inter caput extulit vrbes, Quantum lenta solent inter viburna cupressi. Fit & viburni mentio apud Nemesianum & Strabum. Debueram viburna rosæ pretiosa metallo Pactoli, & niueis Arabum circundere gemmis. Vbi viburna latius patêre, quidam contendunt.

Splendidißimè. Suetonius in Vespasiano: Vitellii hostis sui filiam splendidissimè maritauit.

Spondylus, τράχηλος Athenæo l.18.cap.25. In buccinis, pinnis, ostreísque pars illa media, dura, neruosa, siue callus, cui reliqua caro innititur, proportione vertebris respondens (vnde

τραχήλου

τραχήλου nomen)quo carent pernæ.De his ſic etiam dicente, Plinio l.32.c.vlt.Intus pro ſpondylo grandis caro eſt. Vtitur & ea voce in tali ſignificantia l.32.c.6.

Spondylus ſiue *ſpondyle*, σφονδύλη vel σφονδύλιον: vulgò Græcorum Nerophidia (i.aquæ ſerperis,qui diuerſus tamen) Maſſilienſibus Gagnola.Meminit Plinius in fine libri 32.Piſcis eſt de aculeatorum genere. Vide Aculeatus.

Spondyli, σπόνδυλοι Galeno, τράχυλοι Athenæo, oſtreorum genus, vulgo Græcorum Gaideropodi, ab aſini pedis figura. Duplici teſta tegitur, rotundata ad pedis aſini formam, firmáque colligatione & articulatione connexa. Vtriuſque enim teſtæ binæ ἀποφύσεις ſunt,ſiue tubercula, quæ binis acetabulis ſeſe mutuò recipiunt, ac nexu medio nigerrimóque, duro ac læui cohærent. Saxis adnaſcuntur, firmiſſiméque adhæreſcunt. De his Plinius libro 32.c.vlt.& præter Columellam ac Macrobium,Galenus l.3 De alimentis.

Spontaneus,vt ſpontaneæ mortis appetitus. Macrob.Comment.l.2.c.12.

Spuma, ἀφρός, eſt ex agitatione, vel calore, vel vtroque humoris & aëris confracti & commixti fermentatio: vt in epilepticis ob motũ,in aqua feruenti ob ebullitionem, in equis decurrentibus propter motionem & calorem. De quibus Galenus in Aphor.43.l.2.Hippocr.

Squallidum aurum. Accius in Pelopidibus: Eius ſerpentis ſquamæ ſquallido auro, & purpura prætextæ. Quicquid nimis inculcatum obſitúmque aliqua re erat,vt incuteret viſentibus facie noua horrorem,id ſquallere dicebatur: ſicut in corporibus incultis ſquamosíſque alta congeries ſordium, ſquallor appellatur. Cuius ſignificationis multo aſſiduóque vſu totũ id verbum ita contaminatum eſt, vt iam ſquallor de re alia nulla,quàm de ſolis inquinamentis dici cœperit.Vide Macrobium l.6.c.7. Virgil.ob id dixit Æn.10.Per tunicam ſquallentẽ auro. Et Georg.4. Alter erit maculis auro ſquallẽtibus ardens.

Squalus,vide Galeos.

Squatina, ſiue *Squatus* Plinio, ῥίνη, Gallis Angeloti,ſiue angeli marini nomine vocatur: à Burdegalenſibus Creac de buch: Italis Squaqua. Venetíſque Squaia, vel Squadra. Piſcis eſt planus,cartilagineus,interdum tantùm accreſcens, vt centum & ſexaginta pondo pendeat: cuius cutis duriſſima & aſperrima (vnde ῥῖναι τραχυδέρμονες Epicharmo, & τρηχεῖαι

Matroni) qua lignum ebúrque perpolitur: Os in promptu vt ranæ piſcatrici, breuibus, in oſque recuruis & acutiſſimis dentibus armatum, quorum peculiaris natura. Eſt enim multiplex ſeries interuallis quidem quæque ab alia ſecreta & diſparata, ſed ita confertis dentibus ſtipata, vt ſinguli ordines, ob continuitatem ſinguli dentes conſerti videantur. Oculi ſupra caput. Branchiæ in lateribus, non in ſupina parte vt planorum reliqui omnes: Quæ & ſola ex cartilagineis anno bis parit: Et in metu fœtũ intra ſeipſam recipit Galeorum more ac torpedinis. Piſcatur appendiculis (quæ ῥαβδία vocat Ariſtoteles, radiolos & virgulas Gaza) ſiue pinnis. Sic enim à pinnarum ſiue pennarum calamo detractis plumis, vocat Plinius libro nono cap. 42. Simili modo, inquit, Squatina & rhombus abditi pinnas exertas mouent ſpecie vermiculorum: itémque quæ vocatur raia. De ea præter Ariſtot. Hiſt. l. 9. c. 37. Oppianus l. 1. Halieut. Vide Rhina.

Squilla, καρὶς (quia capite quod κάρη, magno eſt: vel quia ἁκρὶς marina) & κουρὶς & κωρὶς apud Athenæum libro 3. Gallis Cheurette, & Northmanis Creuete. Differẽtiæ plures. Eſt enim καρὶς πλατεῖα, Squilla lata, Liguribus Orchetta, & Maſſacara Siculis ac Neapolitanis. Magnitudinis hæc locuſtarum, multo latior. Altera eſt cælata, tota rubra, quæ τέττιξ ἐνάλιος Æliani lib. 13. capite 25. id eſt, Cicada marina, Cammarus ſiue Gammarus Columellæ ac Plinii. Tertia κεάγγων ſiue κεάγγη Ariſtoteli lib. 4. cap. 2. Hiſtor. Italis Gambaro di mar, Cammarugia. al. Parnochia: in Gallia Narbonenſi Caramote: Burdegalæ Squille: alibi Languoſtin. Cui cruſta tenuis, candida, interdum rubeſcens, longitudo palmi maioris. Quarta, Squilla gibba, καρὶς κυφὴ: Gallicè Cheurette, ſed Rhotomagenſibus Salecoque, Monſpelienſibus Caramot: Santonibus Santé. Eſt & Squilla parua, καρὶς μικρὰ (aliáque, quæ καρίδιον in pinnis) Monſpelii Ciuade: Italis Gambarello. Vltima ſquilla μάντις (à μάντις, magnæ locuſtæ ſpecie) dicitur: Cui duo brachia locuſtæ magnæ terreſtris.

Stacte, vide Myrrha.

Stadius pro ſtadium. Macrobius Comment. libro 1. cap. 15. Hic horizon quem ſibi vniuſcuiuſque circunſcribit aſpectus, vltra trecentos & ſexaginta ſtadios longitudinem intra ſe cõtinere non poterit.

Stagnari deponens, idem quod ſtagnare. Iuſt. Hiſtor. l. 36. de mari

mari mortuo,qui lacus Aſphaltites.Nã neque ventis mouetur reſiſtente turbinibus bitumine,quo aqua omnis ſtagnatur.

Staphylodendron,σταφυλόδενδρον:Gallis nez-couppé(à fructus cum folliculo figura inſtar naſi exciſi) Italis Piſtacchio ſaluatico(à nucleis) & fructus lagrime di Ioppe (ſed nobis ita fructus lithoſpermi, larmes de Iob) cuius folia ſambuci, flores albi racematim.Plinius libro & cap.ſextodecimo : Eſt & trans alpes arbor ſimillima aceri albo materia, quæ vocatur ſtaphylodendron.Fert ſiliquas(immò folliculos)& in iis nucleos ſapore nucis auellanæ.

Satus quæſtionem facere,vel inferre. Digeſtorum libro 40. Tit.12.lege 37.

Statiua tarditas,vt de ſtationalibus ſtellis dicitur,quæ ſtationes faciunt. Iulius Firm.Matheſeos l.1. Nunc retrogrado curſu,nunc ſtatiua tarditate ſubſiſtunt.

Statura quadrata eſſe quis dicitur,qui τετράγωνος. Suetonius in Veſpaſiano:Statura fuit quadrata,compactis,firmíſque membris.

Staturam alere.Cæſar Comment.l.6. Hoc ali ſtaturã, ali hoc vires,neruoſque confirmari putant.

Statuliber,qui ſtatutã & deſtinatam in tempus,vel conditionem libertatem habet: Paulus D.l.40.Tit.7.l.1.

Stella marina,ἀστὴρ (Oppianus ſtellas cognominat ἐρωτυστήρας ἐναλλίους)vulgo Græcorum σκαῦρος. Hoc inſectum & Zoophitum potius quàm piſcis,cui radii quinque corii ſiue calli duritie,in quorum medio oſculum. Earum variæ differentiæ. Aliæ latis radiis,aliæ anguſtis,aliæ cirris polyporũ ſimilibus, & præter radios corpore circulari: Aliæ ramoſæ atque circinatæ rotunditatis,quod genus ſtellam arboreſcẽtem vocant. De ſtellis Ariſtoteles Hiſtor.lib.5.cap.15. & Plinius lib.9.capite 60. & lib.9.cap.47.

Stellaris,adiect.Macrob.Comment.l.1.c.14.Heraclitus Phyſicus dixit animam ſcintillam ſtellaris eſſentiæ.

Stellionatus. Quod in priuatis iudiciis de dolo actio,hoc in criminibus ſtellionatus perſecutio. Vbicunque igitur titulus criminis deficit,illic ſtellionatus obiiciemus. Maximè autem in his locum habet, ſi quis fortè rem alii obligatam, diſſimulata obligatione per calliditatem alii diſtraxerit, vel permutauerit,vel in ſolutum dederit. Lege Vlpianum Digeſtorum lib. 47.Tit.20.

Sterculinum, ſterquilinium. D.l.19.Tit.1.lege 17. Vlpianus: fundo vendito vel legato, ſterculinum & ſtramenta emptoris & legatarii ſunt.

Stillicidia uti nunc ſunt, vt ita ſint, hoc ſignificat, impoſitam vicinis neceſſitatem ſtillicidiorum excipiendorum: non illud, vt etiam emptor ſtillicidia ſuſcipiat ædificiorum vicinorum. Hoc igitur pollicetur venditor,ſibi quidem ſtillicidiorum ſeruitutem deberi:ſe autem nulli debere. Vlpianus D.l.8.Tit.2. l.17.Similis loquendi modus ibid.33. Paries oneri ferundo, vti nunc eſt,ita ſit.

Stimulatio,præter Plinium Cornelius Tacit.l.17.In familiis priuata cuique ſtimulatio.

Stipatio,ςύψις πύκνωσις. Apuleius Florid.l.3.Farto toto theatro, ingens ſtipatio,occipiunt inter ſe queri.

Stipitem adigere per medium hominem,vulgò Empaler. Tormenti genus Turcis familiare. Seneca 2.libro Epiſtolarum in 14. Cogita hoc loco carcerem, & cruces, & equuleos, & vncum, & adactum per medium hominem, qui per os emergat ſtipitem,&c.

Stipulari, paſſiuè:& ad promiſſorem relatum. Vlpianus Digeſtorum libro 12. Titulo 6.lege viceſima ſexta. Si decem aut ſtichum ſtipulatus ſoluam quinque, quæritur an poſſim condicere.

Stipula illecta,vide Illectus.

Stirps,ſurculus,σκόλοψ.Gell.l.5.c.14. Ego ſtirpem ingentem veſtigio pedis eius hærentem reuulſi.

Stœbe,ςοιβὴ, & φλεὼς Theophraſto. Herba de qua copioſè tractauimus in Lexico in voce ςοιβὴ, vbi & emendatus error Plinii.

Stomachabundus. Gell.l.17.c.8. Aſpicit puer guttum atrocibus oculis ſtomachabundus.

Strangulator.Spartianus in Seuero:Narciſſum deinde Com modi ſtrangulatorem leonibus obiecit.

Strator,ἀναβολεὺς, qui dominum in equum ſuſtollit. Spartianus in Caracalla: Cùm illum in equum ſtrator eius leuaret.

Stricta epiſtola ac libera. Seneca De benefic.libro 4. capite 37.Non vt ruſticus tacitus iniuriam tulit, ſed Philippo ſtrictam ac liberam epiſtolam ſcripſit.

Strictiſ-

Strictissimè, arctissimè. Gellius lib.16.cap.3. Fasciis ventrem strictissimè circunligare.

Strix, vide Caprimulgus.

Strombus, siue turbo inter conchas, στρόμβος (& στρομβώδη quæ turbinata) Est ex ostracodermôn siue testaceorum genere: Cuius concha tortilis in spiram, & clauiculatim conuoluta in conum desinit. Varia eius genera, longa, breuia, magna, parua, tuberosa, angulosa, muricata, aurita, digitata, & trochi figura. De Strombis Aristoteles de partib. Animal. lib.4. cap.7. Ælianus lib.14. cap.22. Plinius lib.32. cap.10 & 11.

Structura togæ. Macrobius Satur. lib.3. cap.13. de Hortensio: Is quondam cum incederet elaboratus ad speciem, collegæ de iniuriis diem dixit, quòd sibi in angustiis obuius, offensu fortuito structuram togæ destruxerat.

Strumaticus pro strumoso, apud Iul. Firmicum Matheseos libro 8.

Struthio apud Lampridium & Iul. Capitolinum, Struthiocamelus, vel vt malunt alij, struthocamelus Plinio, passer marinus Plauto, & Pœna auis, στρουθὸς Philostrato, στρουθοκάμηλος Hesychio, στρουθοῖο κάμηλος Oppiano, στρουθὸς μεγάλη Aristophani, dicitur & στρουθὸς ὁ ἐν λιβύῃ apud Arist. ab aliisq; στρουθὸς λιβυκὴ, siue ἄγριος, siue λίβυσσα, siue ὁ ἀράβιος, & στρουθὸς κατάγαιος ab Herodoto, στρουθὸς ὁ κατωφερὴς aliis: nunc vulgo Græcorum στρειφοκάμηλος: Gallicè Austruche: Italicè struzzo vel sturzo: Hipanicè Auestruz. Auis est omnium maxima, quæ alitum sola, vt homo vtrinque palpebras habet: ad asini & equi altitudinem peruenit, tantæque caliditatis est, vt lapillos, ferrumque voracitate absorptum consumat. Celebris eius in pullos amoris ardor, vt & Pelicani. Lege præter Aristotelem Plinium lib. 10. cap.1. Sextus Pompeius lib.14. Passer marinus, quem vocat vulgus struthiocamelum. Persa apud Plautum curriculo volare iussus, respondet: Istuc marinus passer per circũ solet. Apud Plin. seuum struthiocamelinum.

Studiorum ociosus, (vt serus studiorum Horatio, i. ὀψιμαθὴς) ἀπουδαῖος ἢ σχολάζων. Plinius in Præfat. Humili vulgo scripta sunt, agricolarum, opificum turbæ, denique studiorum ociosis.

Studiosus lusor, pro studiosus lusus vel ludendi. In Epitome Sexti Aur. Victoris de Augusto: Porrò autem dominãdi supra quàm æstimari potest cupidissimus: studiosus aleæ lusor.

Stupæ pro stupeis funiculi. Gellius lib.10. cap.3. Ex oratione

Gracchi: Vbi id audiuit, lecticam iussit deponi: stupis, quibus lectica deligata erat, vsque adeò verberari iussit, dum animum efflauit.

Stuprum pati de viro. Vlpianus D.lib.11. Tit.3.l.2. Vel luxuriosum, vel contumacem fecit: quíve vt stuprum pateretur persuadet.

Stupri consuetudinem facere, facere stuprum Ciceroni. Suetonius in Caligula: Cum omnibus sororibus suis stupri consuetudinem fecit.

Sturnus, ψὰρ, vel ψαρὸς, Gallicè Estourneau: Italicè storno, vel stornello: Lusitanicè Stournino. Auis est magnitudine merulæ, varij coloris, nigro & albo distincta. Humanum Sermonẽ imitatur, & canora est: eius caro subamara. Sturni gregatim volant suntque συναγελαστικοὶ ac φιλάλληλοι. Cicuta homini venenum, illis cibus est, vt elleborus coturnicibus, & semen thymeleæ perdicibus. Præter Aristotelem histor.lib.8. lege Plin. lib.28. cap.8. Author Philomelæ: Dum turdus trutilat, sturnus tunc pisitatore, Sed quod mane canunt, vespere non recolũt. Est etiam Sturnus Indicus elegantissimi coloris.

Styli cæci, lignei stipites cuspidati, & depacti vt cerui, ad arcendos hostes à munitionibus. Hirtius de bello Africo: Tum egregiæ munitiones castrorum, & valli, fossarumque altitudo: & extra vallum styli cæci mirabilem in modum consiti, vel sine defensoribus aditum aduersariis prohibebant.

Styli nasus. Plinius in operis Præfat. Lucilius, qui primus cõdidit styli nasum, i. satyram. Sed potius stylum nasi, i. irrisionis satyricæ.

Styrax, στύραξ. Arbor eius similis malis cotoneis, flos albus: fructus rotunditatis æmulus, in cuius caliculo nuclei interdum quaterni. Collegi in hortulo Franciscanorũ Venetiis. Reliqua vide in nostro Lexico in voce στύραξ.

Suadere cum Accusatiuo personæ. Virgilius in Æneid. Iuturnam misero, fateor, succurrere fratri Suasi: cum solitum sit dici, Inturnæ suasi: Macrobius Saturnal. libro sexto capite 6.

Suauis res per ἐπαγωγὴν ponitur. Horat. in 2. Serm. Sat.8. Vidimus & merulas poni, & sine clune palumbos, Suauis res, si nõ causas narraret earum. Sic magna res, apud Cicer. ad Attic. Et res molesta in 6. Epist. ad Torquat. Et apud Catullum, Pulcræ res, vt καλὸν χρῆμα Atticis, vel ἀηδνιόν τι χρῆμα.

Suauium dare,pro ſuauiari. Siſenna 13. Mileſiarũ: ſimul, hæc dicens,Suauium dedit.Quod Catullus: Et dulcis pueri ebrios ocellos Illo purpureo ore ſuauiata,Sic inquit.

Sub alternatione.Vlpianus D.lib.47. Tit.10. l.7. dicat nomen iniuriæ,neque ſub alternatione, puta illud, aut illud: ſed illam iniuriam ſe paſſum.

Sub freno tenere,refrenare,χαλιναγωγεῖν.Seneca Epiſtola 23. lib.3.voluptates tenere ſub freno.

Sub veteribus,locus erat in foro, quemadmodum & ſub nouis.Plautus: Sub veteribus ibi ſunt qui dant, quique accipiunt fœnore.Suetonius in Auguſto: Bifariam laudatus eſt, pro æde D. Iulij à Tiberio,& pro roſtris ſub veteribus. Sub nouis. Varro: ſub nouis dicta pars in foro: ædificiorum, quod vocabulum eius peruetuſtum, vt nouæ viæ, quæ via iamdudum vetus eſt. Vtriuſque autem loci meminit Plinius lib.35.atque alij.

Subactor, Pædico: cuius fœm. apud Plautum Subigatrix,i. τρίβας, frictrix. Lampridius in Commodo: Romam vt rediit ſubactore ſuo Antero poſt ſe in curru locato, ita triumphauit, vt eum ſæpius ceruice reflexa publicè oſcularetur.

Subarmalia,veſtimenta, vt ſaga, quibus arma ſuperinduuntur.Spartianus in Seuero. Prætoriana cum ſubarmalibus inermes ſibi iuſſit occurrere,

Subcoacta,πιλήματα, coactilia Vlpiano, i. lanæ coactæ quæ per ſe veſtem faciunt,vt inquit Plinius. Vide πίλημα in noſtro Lexico. Cæſar belli ciuilis lib.3. Omnes ferè milites, aut ex ſubcoactis,aut ex centonibus, aut ex coriis tunicas, aut tegmenta fecerant,quibus tela vitarent.

Subcommune genus,i.promiſcum, ἐπίκοινον,vt aquila,Diomedes Grammatices lib.1.

Subcraſſulus,Iul.Capitolinus in Gordiano: Corporis qualitate Subcraſſulus.

Subdebilis, ὑπαδθενὴς, Suetonius in Vitellio. Femur ſubdebile.

Subdiſiunctiuus, ὑποζευκτικός, vt ſubdiſiunctiua oratio. Subdiſiunctiuæ autem genera ſunt duo: vnum cùm ex propoſitis finibus ita non poteſt vtrũque eſſe, vt poſſit neutrũ eſſe: veluti cùm dicimus, Aut ſedet, aut ambulat. nã vt nemo poteſt vtrũque ſimul facere,ita aliquis poteſt neutrũ,veluti is qui accũbit. Alterius generis eſt,cùm ex propoſitis finib⁹ ita nõ poteſt neuter eſſe, vt poſsit vterque eſſe: velut cùm dicimus: Omne ani-

mal aut facit,aut patitur: at poteſt ſimul & facere,& pati. Proculus D.de verborum ſignificat.

Subdiſtinctio,eſt ſilentij nota legitimi, qua pronunciationis terminus ſenſu manente, ita ſuſpenditur,vt ſtatim id quod ſequitur, ſuccedere debeat. Huius autem nota eſt punctum ſub verſu poſitum. Idem Diomedes ibid.

Subdiſtinctio, ὑποστιγμὴ, vna ex poſituris ſiue diſtinctionibus (quas Græci θέσεις) quæ lectionis interruptum tenorem aliud adhuc illatura ſuſpendit: Ex Diomede Grammat.lib.2.

Suber, φελλὸς & ὕψος Theophraſto (Vide in noſtro Lexico φελλὸς) Gallis Liege: Italis Souero.

Suber,vide Glandi fera.

Sub ictum dari,ictibus exponi,ἐντὸς βελῶν γενέσθαι. Cornel. Tacitus lib.13. Quæ ſi amnem Araxem, qui mœnia alluit, ponte tranſgrederentur ſub ictum dabantur.

Subiectiſſimè. Cæſar belli Ciuilis lib.1. Hæc quàm poteſt demiſſiſſimè,atque ſubiectiſſimè exponit.

Subiici in ſeruos dicebantur,qui præconi ſubiecti vendebantur. Suetonius in Tito: Delatores mandatoreſque aſſiduè in foro flagellis, ac fuſtibus cæſos, ac nouiſsimè traductos per Amphitheatri arenam partim ſubiici in ſeruos, ac venire imperauit.

Subitaria dictio, in eo dicitur qui ex tempore dicit, & ad extemporalitatem deſcendit. Gellius lib.9. cap.15. Et oſtendens iam in eo,quod ille apud Iuliam aureis in præcipiti ſtare, & ſubitaria dictione periculum ſui facere audebat.

Subitarij gradus,αὐτοσχεδιασθ. Cornel. Tacitus lib.14. Quod manſuram Theatri ſedem poſuiſſet. Nam antea ſubitariis gradibus, & ſcena in tempus ſtructa,ludos edi ſolitos.

Subiugator,ris,ὑποτάκτης. Apuleius lib.de Philoſophia ſuffragator bonorum,& malorum ſubiugator.

Sublatiſsimus,ὑπέρτατος, altiſsimus. Gellius lib.16.cap.19. voce ſublatiſſima cantauit.

Sublimare,ὑψῶν. præter Ennium, Apuleius Floridorum lib.1. Aquila enimuerò cùm ſe nubium tenus altiſsimè ſublimauit.

Sublimare verbo quidem Ennij apud Nonium,etiam vſus eſt, Macrobius Saturnal. lib.1.cap.vlt. Apud poëtam noſtrum, inquit,tantam ſcientiam iuris auguralis inueno: vt ſi aliarum diſciplinarum doctrina deſtitueretur, hæc illum vel ſola profeſſio ſublimaret.

Subli-

Sublimatus, elatus. In Epitome Sexti Aurelij Victoris in vita Claud. Tiberij. Pallaſque prætoriis ornamentis ſublimatus.

Sublimitates. Plinius lib. 2. cap. 16. Quæ ratio lunæ maximè ſublimitatibus approbatur.

Subluit flumen. Cæſar lib. 7. Cuius collis radices, duo duabus ex partibus flumina ſubluebant.

Submerſio, ὑπόβρεξις. Iulius Firmicus Matheſeos libro 1. Illum quem vides natantem ex crebra trepidatione ſubmerſionis deficere.

Subminiſtratus, us, ui, ὑποχορηγία. Macrobius Satur. lib. 7. c. 12. Cib⁹ autē exiguo ſubminiſtratu paulatim penuriam cōſolatur.

Submouere ingenij faſcibus. Tranſlatio ex apparitura, atque à lictoribus magiſtratu tranſeunte ſummouentibus turbam. Plinius in Præfat. Perfricui faciem, nec tamen profeci: quādo alia via occurris ingens, & lōgius etiam ſubmoues ingenij faſcibus.

Subneruare, eneruare. Apuleius in Apologia: A principio intellectas calumnias, ne corroborarentur tempore præcipitaſti, & nulla impartita mora ſubneruaſti.

Subornator. Lampridius in Commodo, Seruorum ſubornatores de Senatu.

Subrefici. Velleius Paterculus Hiſtor. 2. Subrefectus primo conſpectu alloquioque chariſſimi ſibi ſpiritus.

Subreptitare, ὑφερπύζειν. Cato in Orat. de re Floria: Ibi pro ſcorto fuit, in cubiculum ſubreptitauit è conuiuio. Ex Gellio lib. 10. cap. 13.

Subris non Subis, i. ὕβρις ſiue πτύγξ. Vide Cymindis.

Subrumpere. Hirtius de bello Africo: Erat conuallis ſatis magna latitudine, altitudine prærupta, crebris locis ſpeluncæ in modum ſubruptis.

Subrutus. Hirtius de bello Africo: Itaque ſubito imbre, grandineque conſecuta grauati pondere, tenebris, aquáque omnes ſubruti. malim ſubobruti.

Subſerica veſtis, cui opponitur holoſerica. Lampridius in Heliogab. Primus Rom. holoſerica veſte vſus fertur, cùm iam ſubſerica in vſu eſſent.

Subſiciuus ager, qui ſecundū proprias determinationes aſcriptus in finibus ſuis tabulario Cæſaris infertur: & q̧ beneficio cōceſſus, aut aſſignatus coloniæ fuerit, ſiue is proximus, ſiue lōgi⁹ poſitus, quem Colonia in tabulario Cæſaris manu conditoris ſubſcriptū habere debet. Itē ager ſimilis ſubſiciuus eſt, qui non

aſſignatus Reip. populoque aut coloniæ, cuius ſine circunda tur, remanet in eius poteſtate, qui aſſignare potuerit, hoc eſt principis. Vnde inter 13. controuerſiarum genera illa vel præcipua eſt, quæ de ſubſiciuis agris oritur. Ex Boëtio.

Subſignatio, ὑπογραφὴ. Paulus D. lib. vlt. Tit. de verborum ſignific. Veteres Subſignationis verbo pro ſubſcriptione vti ſolebant.

Subſtantialis, vt accidens ſubſtātiale, apud Fab. Victorinum in 1. Rhetor. Ciceronis.

Subſtantia venditionis, i. id ſine quo non poteſt venditio cōſiſtere. D. lib. 18. Tit. 1. l. 72. Quoniam emptionis ſubſtātia conſtitit ex pretio.

Subuulſus, ὑποτετιλμένος. Scipio apud Gellium lib. 7. cap. 12. Qui barba vulſa, feminibuſque ſubuulſis ambulet.

Succedaneus. Vlpianus etiam D. lib. 27. Tit. 8. l. 4. Hæres ipſius dolo proximæ culpæ ſuccedaneus eſt.

Succenturiare tranſlatè pro ſubſtituere. Gellius lib. 15. cap. 8. Præfecti popinæ atque luxuriæ negant cœnam lautam eſſe, niſi cùm libentiſſimè edis, tum auferatur, & alia eſca melior atque amplior ſuccenturietur.

Succeßiuè, Aduerb. Spartianus in Caracalla: Eumque cum Seuero profeſſum ſub Scæuola, & Seuero in aduocatione fiſci ſucceſſiuè.

Succeſſorius, Adiect. διαδοχικὸς. Vlpianus D. lib. 38. Tit. 9. l. 1. Succeſſorium edictum idcirco propoſitum eſt, ne bona hæreditaria vacua ſine domino diutius iacerent, & creditoribus longior mora fieret. Paulus D. libro 22. Tit. 6. l. 1. Ignoret autem ſibi ex ſucceſſorio capite competere bonorum poſſeſſionem.

Succuſſor, vt equus ſuccuſſor vel ſuccuſſator. Lucilius apud Gellium libro 1. capite 16. Campanus ſonipes, ſuccuſſor nullus ſequetur.

Sudariolum. Apuleius in Apologia: Ais enim me habuiſſe quædam ſudariola inuoluta apud Lares Pontiani. Quæ poſtea linteola vocat.

Sudis piſcis, vide Sphyræna.

Sufficienter, ἱκανῶς. In Epit. Sexti Aurel. Victoris in Seuero: Latinis literis ſufficienter inſtructus.

Suffertim, Aduerbium pro pleniùs ac denſiùs. Suetonius in Nerone: Si paulum ſubbibiſſet aliquid ſe ſuffertim tinnit-

turum

turum. Ita legendum contendit Egnatius.

Sufficienter, ἀρκούντως. præter Vlpianum, vtitur & Probus in Catholicis: sufficienter tractauimus de verbis.

Suffossio oculorum. Iul. Firmicus Matheseos lib. 7. oculos vitio suffossionis excæcat.

Suffragines etiã in equis suffraginũ vitia (vnde suffraginosa mula Columellæ) ac collectiones induratæ: teste Apsyrto in veterinaria, Græcis χεάμματα, vel σειρεῖς: & Surotz Gallicè è Græco vt in Lexico ostendimus: indéque verbum σειριᾶν suffraginosum esse.

Summa imis miscere, i. omnia conturbare, vt miscere sacra profanis: Maria omnia cælo Miscuit, inquit. Maro. Velleius Paterculus lib. 2. Promulgatis Agrariis legibus, omnibus statum concupiscentibus, summa imis miscuit, & in præruptum ancepsque periculum adduxit remp.

Suminatus, a, um. Lampridius in Alexand. Seuero: Iussit ne quis suminatam occideret, ne quis lactantem. subandi suem.

Summissim. Gellius lib. 17. cap. 8. Cùm omnes sensim atque summissim rideremus.

Summittere fœtus, est supplere ac substituere: quæ translatio sumpta ex cultura vitium. D. lib 7. Tit. 1. l. 68. Planè si gregis vel armenti sit vsusfructus legatus, debebit ex agnatis gregem supplere, id est in locum capitum defunctorum, vel inutilium, alia summittere, vt post substituta fiant propria fructuarij.

Summus etiam profundo altóque opponitur. Seneca lib. 1. de ira: Si intelligit non ex alto venire nequitiam, sed summo (quod aiunt) animo inhærere.

Suppellecticarius, vt suppellecticarius seruus, cui supellectilis cura, apud Vlpianum D. lib. 33. Tit. 7. l. 12.

Super pro insuper, præterea. Suetonius in Vespasiano: Annũ gerens ætatis sexagesimum, ac nonum superquemensem, ac diem septimum.

Superducere pro iterum vxorem ducere. Seneca lib. 1. declamat. Duobus filiis quidam superduxit nouercam.

Superesse pro adesse ac defendere, tametsi ita posuerit Suetonius, perperàm dici contendit Gellius lib. 1. cap. 22. Irroborauit, inueterauítque falsa atque aliena verbi significatio, quod

dicitur, Hic illi ſupereſt, cùm dicendum eſt, Aduocatum eſſe quem cuipiam: cauſamque eius defendere. Atque id dicitur non in compitis tantùm, neque in plebe vulgaria: Sed in foro, & comitio apud tribunalia. Et idem infrà: Qui dicit ergò ſe ſupereſſe ei, quem defendit, nihil iſtorũ vult dicere. Sed neſcio quid aliud indictum inſcitúmque dicit.

Superficiens aqua, exuberans, ſuperabundans. Vlpianus D. lib.39. Tit.3.l. 1. Aquam pluuiam in ſuo retinere, vel ſuperficientem (vt ſuperfieri apud Columell.) ex vicini in ſuum deriuare. Sic libri emendatiores: alij ſuperfluentem.

Superfluens, βαθύπλουτος, diuitiis circunfluens ac redundans. Catullus in Epigram. in Cæſarem: Et ille nunc ſuperbus, & ſuperfluens, Perambulabit omnium cubilia.

Superinductio, quæ ſuperſcribendo lituris atque inductionibus adiicitur ſcriptura. Vlpianus D.lib.28.Tit.4.l.1. Et ideo & ſi nouiſſimè, vt ſolet teſtamento fuerit adſcriptum, lituras, inductiones, ſuperinductiones ipſe feci.

Superlatio, id eſt enunciatio cum ſuperlatione ad omnes, vt fortiſſimus: Diomedes Grammat. lib.1.

Supernumerum. Sic coniunctim apud Suetonium in Claudio: Inſtituit & imaginariæ militiæ gen⁹, quod vocatur Supernumerum: quo abſentes, & titulo tenus fungerentur.

Superſcriptus, Suetonius in Nerone: Ita multa & deleta, & inducta, & ſuperſcripta inerant.

Superſeſſus, prætermiſſus. Apuleius Floridor. lib.4. Sed iſtis omnibus ſuperſeſſis nihil amplius ſpectari debet, quàm conuenientium ratio & dicentis oratio.

Superſtruere, Seneca controuerſiarum lib.1. Hoc fundamẽtum tot & tantis ſuperſtructis molibus obruebatur.

Supina ignorantia, Vlpianus D.lib.22. Tit. vlt. l.6. Nec ſupina ignorantia ferenda eſt factum ignorantis, nec ſcrupuloſa inquiſitio exigenda.

Supplicitus, pro Suppliciter, apud Iuſtinum Hiſtoricum libro 14

Supplodere calumniam, i. Supprimere Macrobius lib. 1. Comment. in Somn. Scip. cap. 2. Illam calumniam perſequemur, quæ niſi ſupplodetur, manebit Ciceroni cum Platone communis. infrà ait, calumniam refellere.

Supponere, ὑποθεῖναι, i. pignori opponere. D. lib. 27. titulo nono, De rebus eorum qui ſub tutela vel cura ſunt ſine decreto

non

non alienandis vel ſupponendis. Vide Budæum ad l. penult. de pignoribus.

Suppreßor, is, ὑποκρύπτης, plagiarius. Calliſtratus. D. l. 48. Tit. 15. l. 6. Apud quem vnus aut alter fuerit fugitiuus inuentus, qui operas ſuas locauerint vt paſcerentur, & vtique ſi idem antea apud alios opus fecerint, hunc ſuppreſſorem non iure quis dixerit.

Supra quàm cum ſupetlat. In Epitome Sexti Aurel. Victoris de Auguſto: Porrò autem dominandi ſupra quàm æſtimari poteſt cupidiſſimus.

Suſceptor. Iuſtinus Hiſtoricus l. 8. Magna pecunia locare & muros per ciuitates, & phana, & templa faciẽda, & vt per præcones ſuſceptores ſolicitarentur. vbi ſuſceptor, manceps, ἐργολάβος.

Suſceptor, ὑποδοχεύς, vt ſuſceptor aleatorum. D. libro 11. Titulo 5. l. 1. Suſceptorem enim duntaxat prohibuit vindicari, nõ & colluſores.

Suſpectò, ὑπόπτως. Paulus D. l. 34. Tit. vltimo, lege 21. Portionéſque eorum fiſco vindicantur, qui mortem libertorum ſuſpectò decedentium non defenderunt.

Suſpectum facere. Vlpian. D. l. 26. Tit. 7. l. 7. Si tutor pro cõtutore condemnetur, an etiã in vſuras condemnandus ſit quæritur ſi ſuſpectum facere ſuperſedit.

Suſpectißimus. Vlpian. D. l. 48. Tit. 18. l. 1. ait in quæſtionibus ſeruorum à ſuſpectiſſimo incipiendũ. Pro quo ſuſpicioſiſſimus dicitur à Cicerone.

Suſpicioſus, qui ſuſpicatur: & qui ſuſpectus eſt, ὕποπτος: ſic & in vtranque partem dicitur formidoloſus, inuidioſus, ambitioſus, gratioſus, laborioſus. Apud Marcum Catonem, de re Floria, ita ſcriptum (teſte Gellio lib. 9. c. 12.) Sed niſi qui palàm corpore pecuniã quæreret: aut ſe lenoni locauiſſet, & ſi aut famoſus, aut ſuſpicioſus fuiſſet, vim in corpus liberum non æquum cenſuere afferri. Vbi ſuſpectum, non ſuſpicantem ſignificat.

Suſpirioſus equus, anhelus Ouidio, qui ducit ilia Horatio: ἀσθματικός: Gall. Pouſſif. Ital. Bolzo, ſmatico.

Súſque déque eſſe, ἀδιαφορεῖν, parum intereſſe: parui momẽti eſſe pauíque pendendum ac negligendum. Marcus Varro in Siſenna, vel de hiſtoria: Quod ſi non horum omnium ſimilia eſſent principia, ſúſque déque eſſet. Lucilius in 111. Verùm hic ludus, ibi ſúſque omnia déque fuerunt. Súſque & déque fuere

inquam,omnia ludus,iocúsque: Illud opus durum,vt setiuum, accessimus finem. Vide Aulum Gellium lib. sextodecimo capite nono.

Sustentatio,,nutritio, præstatio earum rerum quæ ad sustentādam vitam necessaria. Vlpianus D.l.24.Tit.3.l.22. Quatenus necessitas imponatur marito omnem talem mulieris sustentationem sufferre.

Sustentatio,sustinendi actus,ἀνοχὴ,ὑπόστασις. Iulius Firm. Matheseos l.3. Spiritus,qui ad sustentationem mortalis corporis ex cælesti mente descendit.

Sustinere periculum. Vlpianus D.l.18.Tit.6.l.1. Sed si venditor se periculo subiecit,in id tempus periculum sustinebit, quoad se subiecit. Periculum præstare,Cicero.

Symbolicè,συμβολικῶς. Gellius l.4.c.11. Eósque more Pythagoræ opertè atque symbolicè κυάμους appellatos.

Symphonia, bliti Indici species illa, quæ ab Hispanis dicitur hierua de las maraniglias. Plinius l.26. capite septimo. Symphonia vel gromphena, alternis viridibus roseisque per caulē foliis, &c.

Syncerißimus, εἰλικρινέστατος, purissimus,vt apud Gell.l.15.c.1. dicitur, Q. Claudius optimus & syncerissimus scriptor.

Synodium,vide Monodium.

Synodontes pisces,vide Dentex.

Synopsis bonorum, compendium, inuentarium aut repertorium,ἀναγραφὴ,σιωόψις. Vlpianus Digestorum libro 27. Titulo 9.lege 5. Iubere debet edi rationes: itémque synopsin bonorū pupillarium.

Synthesis,ordo quidam & conformis vestium compositio cū tunica,sagum,chlamys,caligæ, eiusdem coloris sunt. vulgò liuream vocant: Alciatus l.2. Parerg.c.21.

TAbanus Varroni, Asilus Virgilio, οἶστρος Homero, μύωψ Platoni. Gallicè tahon,& tan Northm. Ital. Tauano,vel tafano.

Tabellam liminis obserare, obdere pessulum ostio. Catullus ad Ipsithillam: Quod si iusseris, illud adiuuato (legendum adiubeto προσκέλδε) Ne quis liminis obseret tabellam.

Ta-

Tabellio. Iulius Capitolinus in Macrino: Post etiam tabellionem fuisse.

Tabelliones, qui tabulas publicas scribunt, instrumentáque formant. Vlpianus D.lib.48.Tit.19.l.9.Solet autem ita vel iuris studiosis interdici, vel aduocatis, vel tabellionib⁹, siue pragmaticis. Solent & ita interdici, ne instrumenta omnino forment, néve libellos concipiant, &c.

Tabernula, æ, Suetonius in Nerone: Tabernulas etiam effringere.

Tabernula, æ, parua taberna. Apuleius in Apologia: Sigillum (nempe Mercurioli) in tabernula sua sedens, propalam exculpsit.

Tabernula, parua taberna. D.lib.5.Tit. De iudiciis l.10. At si quo constitit, non dico iure domicilii, sed tabernulam, pergulam, horreum, armarium, officinam conduxit, ibíque distraxit, egit: defendere se eo loci debebit.

Tabularius, pro calculatore, ψηφιστής. Vlpianus Digestorum l. vltimo, Titulo 13.l.1. Ludi quoque literarii magistris, licet non sint professores, tamen vsurpatum est, vt his quoque ius dicatur. Tametsi & librariis, & notariis, & calculatoribus, siue tabulariis, &c.

Tabularius, λογιστής, ψηφιστής, Ratiocinator Ciceroni: calculator Martiali. Vlpianus D.libro 11. Titulo 6. lege vltima. Ego etiam aduersus tabularium puto actiones dandas, qui in cõputatione fefellit.

Tacet nox, id est silet. Catullus ad Lesbiam: Aut quàm sydera multa, cùm tacet nox. Ouidius 9. Metamorphos. Tacitæ noctis imago. Tibullus: Deuouit tacito tempore noctis anus. Virgilius: aut intempesta silet nox. Plinius libro 18. capite 28. silente cœlo.

Taciturnitas, de commissi arcani silentio. In Epitome Sexti Aurelii Victoris de Augusto: In amicos fidus extitit: quorum præcipui erant ob taciturnitatem Mecœnas, ob patientiam laboris modestiámque Agrippa. Sic etiam apud Terentium in Andria. Sed his quas semper in te intellexi sitas Fide & taciturnitate.

Tæda, δᾴς, Auernis de la taye. Tæda etiam Plinio libro sextodecimo, capite 12. picea arbor, sed feritate paulùm mitigata satu: quæ quibusdã Pinaster: Allobrogibus Auuia. Italis Cembro. Vide Picea.

Tænia piscis, ταινία Aristoteli Histor. libro secundo cap. 3. In Gallia Narbonensi Flambo, & Spase. Piscis est fasciæ similis, cuius caput breue, oculi magni, rotundi, pupilláque exigua: pinna dorsi cõtinua, & ad branchias vtrinque vnica: color rufus siue flammeus: corporis tenuitas multo maior quàm buglossi. Est & tæniæ species coloris argentei, cui & pinnæ sub maxilla rufæ, quæ sine squamis & aculeis, Oppiani fortasse ταινία ἀβληχρής. Numeratur & inter Tænias piscis, qui in Italia Colpice, aliâs Falce, & Marmotto nominatur: cui in lateribus linea aspera: circa ventrem serræ crenæ, pinna dorsi vnica, continua, subrubra. Plin. l. 32. c. 7. Tæniæ iecur ad philothrum faciendum, vsurpat.

Talitrum. Sueton. in Tiber. recurui atque elisi digiti impressio ac percussio, σκίνδαλος (vnde σκινδαλίζειν vel σκινθαρίζειν Eustathio: licet σκανθαρίζειν apud Pollucem: vel σκαρίζειν Hesych. quod nos vulgò nazarder, id est talitro nasum ferire) Gallicè Chiquenaude: Italicè Frignocola. Aliud κόνδυλος, vel κρέμβος, nempe percussio, quæ facto pugno infligitur.

Tam aliquando subauditur. Vlpianus D. l. 29. Titulo 2. lege 20. Iulianus scribit -- Pro hærede autem gerere, non esse facti quàm animi.

Tamen nihilominus. Cicero in Epist. Et tamen nihilominus αἰὲν ἀριστεύειν. Et pro Cluentio: Tamen nihilominus putabat se, &c. Catullus in Epithalam. At marita tuum tamen Cælites, nihilominus pulchræ res.

Tanta persona est, id est, homo tantæ authoritatis: vulgoque *vn si grand personnage.* Seneca 3. de ira c. 40, Variè aggredieris blandéque nisi fortè tanta persona eris, vt possis iram comminuere, &c.

Tanto cum superlat. Catullus ad M. Tullium: Tanto pessimus omnium poeta Quanto tu optimus omnium patronus. Antipater in 3. Epigramm. Α'γγέλλω μερόπεσιν ὅθ' οὕνεκεν ὅσον ἄριστος Οἰωνῶν γενόμαν, τόσον ὅδ' ἡμιθέων. Veteres sic loquebantur. Plautus in Aulul. Quàm ad probos propinquitate proxumè te adiunxeris, Tam optimum est. Velleius Paterculus in posteriore volumine, de Mario: Quantùm bello optimus, tantùm pace pessimus. Seruius exponens illud Virgilii Æneid. 7. Tam magis illa fremens, & tristibus effera flammis, Quàm magis effuso crudescũt sanguine pugnæ. Legitur, inquit, in Arte, quòd tam, magis, maximè, minus, minimè, positiuo tantùm iun-

iunguntur. Quod tamen nunc obseruatur, si ponantur ad augmentum istæ particulæ: tunc enim vitiosam faciunt elocutionem. Cæterùm si ad exæquationem positæ sunt, possunt vel comparatiuo, vel superlatiuo, vel pro ipsis gradibus ipsæ inter se iungi. Hinc ergo est, Tam magis, &c. Non enim ad prælationem positæ sunt, sed ad exæquationem. Maiores enim nostri non in dicto vitia, sed in significatione esse voluerunt. Hinc est in Sallustio, Itaque quàm quisque pessimè fecit, tam maximè tutus est. Nam & hæc exæquatio est, non comparatio.

Tantopere præcedēte quātopere. Cæsar. l. 7. Quātopere eorum animi magnitudinem admiraretur, tantopere licentiā arrogantiámque repræhendere.

Tantùm & *quantùm* cum superlatiuo. Velleius Paterculus Histor. libro secundo: Marius natus equestri loco, hirtus atque horridus, vitáque sanctus, quantùm bello optimus, tantùm pace pessimus.

Tarbela, vel *Terbella*, vulgò *Tarbe*. Antonius Augustus in Itinerario: Aquarum Terbelicarum eodem tractu: vel Pyrene dicta propterea Terbella. Tibullus Eleg. septima. lib. 1. Non sine me est tibi partus honos, Tarbella, Pyrene Testis. in impressis vitiosè, tua bella.

Tardigemulus. Næuius in Alcest. Apud Gellium l. 19. cap. 7. Corpore, pectoréque vndique obeso, ac mente exsensa, tardigemulo senio oppressum.

Tarum, vide Agallochum.

Taurus auis, vide Ardea.

Telline, vide Pectines pisces.

Temperacula ferri dixit Apuleius Floridorū l. 1. de ferri temperatura: Indorum non æquè miror eboris strues, & piperis messes & cinnami merces, & ferri temperacula, & argēti metalla, & auri fluenta.

Tempus. Temporum in verbis elegans variatio ac permixtio. Apud Gell. l. 9. c. 11. Coruus repētè improuisus aduolat, & super galeam tribuni insistit, atque in aduersarii os atque oculos pugnare incipit: insibilat, obturbat, vnguibus manum laniabat, & prospectum alis arcebat: Atque vbi satis sæuierat, reuolabat in galeam.

Tempus χρονικὴ τελμερεία ab Homero ita cōprehensa. Iliad. α, Ὃς ᾔδη τάτ' ἐόντα, τάτ' ἐσσόμενα, πρό τ' ἐόντα. Quem Latini ita

ſubſecuti ſunt: Virgilius in Georgicis, -- nouit nanque omnia vates Quæ ſint, quæ fuerint, quæ mox ventura trahantur. Plautus in Bacchid. Quicũque vbi vbi ſunt, qui fuere, quíque futuri ſunt poſthac. Catullus: Quot ſunt, quótque fuere, Marce Tulli, Quótque poſt aliis erunt in annis.

Tempus currit, vt vulgò dicimus. Vlpianus Digeſtorũ lib. 21. Tit. 1. l. 19. Annus vtilis eſt. Sed tẽpus redhibitionis ex die venditionis currit.

Tenebra in ſingul. Lampridius in Commodo: Caligo ac tenebra in circo oborta eſt.

Tenere ſe (vt vulgò vtimur) pro habitare. Plin. lib. 4. Epiſt. Clementi: Tenet ſe trans Tyberim in hortis.

Tenet condemnatio, id eſt obtinet, durat ac valet, nec reſcinditur. Digeſtorum libro 9. Tit. quarto, lege triceſima quinta. Et ſi condemnatus fuerit filius, iudicatum facere debet: tenet enim condemnatio.

Teneri in ſortem, teneri in vſuras, frequens dicendi genus apud Iuriſconſultos. Vlpianus Digeſtorum libro 15. Tit. 3. lege 10. Sed vtrum in ſortem duntaxat tenebitur dominus, an & in vſuras?

Teneri in vſuras. D. libro 22. Tit. 1. lege 12. Tunc in moiores vſuras ſera teneretur.

Teneritudinis voce, præter Varronem, vſus Suetonius in Tiberio, vbi quaſi pueros primæ teneritudinis.

Tenor inſtrumenti. Papinianus D. lib. 1. Tit. 5. l. 8. Imperator Titus Antoninus reſcripſit, non lædi ſtatum liberorum ob tenorem inſtrumenti malè concepti.

Tenſum, thenſa. Diomedes Gammatices libro primo, At quia cacephatum videbatur, deorum vehiculum tenſum dixerunt, non tentum: Ne verbum turpe ſonaret in ſacris. Vbi vult à tendor deriuari, cuius participiũ melius tentus quàm tenſus.

Tentamenti gratia, πεῖραν λαβεῖν, tentandi atque periclitandi cauſa. ἕνεκα τοῦ τὴν πεῖραν λαβεῖν. Gellius lib. 9. c. 15. Exponit igitur tentamenti gratia controuerſiam parum conſiſtentem, quod genus Græci ἄπορον vocant.

Tentorius, adiect. apud Treuell. Pollionem in Claudio: Pellium tentoriatum.

Terebinthina reſina, vide Laricina.

Terebinthus, τέρμινθος vel τερέβινθος: Gallis Terebinthe: Italis

Italis terebintho, Triuente (vt Sannio, quæ OEnotria, & nunc Abruzzo) Corno capra (vt Romanis) & falsò lentisco Patauij. Ex terebintho resina terebinthina, ῥητίνη τερεβινθίνη, siue τερμινθίνη & τερμινθὶς Nicandro: Gallis Tormentine de Venize: pro qua Seplasiæ fraus laricinam substituit. Vide Laricina resina. Terebinthus Indica Theophrasti, Pistaciorum arbor.

Tergiuersanter, aduerb. Velleius Patercul. Hist. lib. 1. Qui ad Cannas quàm tergiuersanter perniciosam reip. pugnam, tam fortiter in eo Marte obierat.

Terra cum adiuncto nomine regionis, vt Galliam terram dixit Cæsar, & Africam terram in Comment. De bello Gallico, ac ciuili. Catullus in Egnatium: Nunc Celtiberus, Celtiberia in terra. Gell. in 11. Noct. Att. cap. 22. Qui ex terra Gallia flaret, Circium appellari. Atque alibi: ex terra Phocide.

Terræ filius. Lactantius diuinarum inst. libro 1. Terræ autem quòd ignotis parētibus natos, terræ filios nominemus. Tertullianus in Apologetico: vt terræ filios vulgus vocat, quorum genus incertum est.

Terriculamentum, terriculum, φόβητρον, μορμολύκειον. Apuleius in Apolog. Omnia noctium occursacula, omnia bustorū formidamina, omnia sepulchrorum terriculamenta.

Territio, κατάπληξις. Vlpian. D. lib. 47. Tit. 10. l. 15. Leuis territio non pertinet ad hoc edictum.

Testudo, χελώνη: Gallis tortue: Italis tortuga, & Venetis Caliendra. Animal est quadrupes, ouiparum, ac cortice tectū, siue λεπιδωτὸν Aristoteli: cuius multæ species, χελώνη χερσαία, testudo terrestris siue chersina apud Plin. Et χελώνη θαλαττία, testudo marina, quæ vel tegumēto siue cortice (quod Græcis χελώνειον, vel χελώνιον, χέλιον Nicādro, ἔλυτρον χελώνειον Æliano, putamen & calicem etiam dicit Plin. & ἀσπιδόεσσαν, i. scutatam testudinem vocat Oppianus) tessellato tegitur, aut assulatim cōpacto & peltæ simili. Hæc testudo marina etiā μῦς vocatur ab Aristot. Hist. l. 2. c. 15. & à Plinio lib. 9. c. 19. atque alibi Mus marinus exponitur. Et marini generis quoddā est cornigerū, celetū siue chelytiū appellatū. Testudinū tertiū genus in cœno & paludibus viuentium. Testudo lutaria Plinio, ἁμὺς, & ἀμὺς, & ἐμὺς (cuius genit. in δος) Aristoteli. Lutariæ tegumentū coloris est nigri. De his Aristoteles Histor. lib. 5. c. 33. & lib. 2. cap. 16. & lib. De part. 3. cap. 9. Plin. lib. 9. c. 10. & lib. 32. c. 4. Idē lib. 11. c. 37. Testudini marinæ lingua nulla, nec dētes: rostri acie cōminuit.

omnia,&c. Hæc addemus historiæ: Oua terrestres excludunt, non fotu aut visu, sed crebro animæ halitu. Lutariæ, ac terrestris caput præcisum vliginoso loco ad dies complures victitat. istæ pulices venantur in areis, ob idque in domibus aluntur in Græcia: Et Græci alioquin, ab earum esu valde abhorrent.

Testabilis, qui testari potest: contrarium Intestabilis. Gellius libro sexto, capite 7. Et Tarratiam quidem virginem Vestæ fuisse, lex Horatia testis est: quæ super ea ad populum lata: qua lege ei plurimi honores fiunt: inter quos ius quoque testimonii dicendi tribuitur: testabilísque vna omnium fœminarum vt sit, datur. Id verbum est ipsius legis Horatiæ. Contrarium est in duodecim tabulis scriptum: Improbus intestabilísque esto.

Testamenti factionem habere, non idem quod testamentum facere posse. Pomponius Digestorum libro 28. Titulo 1, lege decimasexta: Filius familias & seruus alienus & posthumus testamenti factionem habere dicuntur. Licet enim testamentum facere non possunt, attamen ex testamento vel sibi vel aliis acquirere possunt. Sic & furiosus. Qui ad ferrum aut ad bestias, aut ad metallum damnãtur, amittunt testamenti factionem. Ibid. Caius l. 9.

Testationem interponere, protestari. Paulus Digestorum libro decimoquarto, Titulo vltimo, lege 16. Debet pater, si factum filii sui improbat, continuò testationem interponere cõtrariæ voluntatis.

Testatrix. Scæuola Digestorum libro vicesimo nono, Titulo secundo, lege 99. Vsuris iisdem quæ ad exhibitionem à testatrice præstabantur.

Testeus, adiectiuum à testa, pro testaceus, ὀστρακινός. Macrobius Saturnaliorum libro 7. cap. 15. Medicina autem physicæ partis extrema pars est, cui ratio est cum testeis terrenísque corporibus. Idem Commentariorum l. 1. c. 11. vt per eas gradatim societati huius indumenti testei concilietur.

Testimonium dicere, id est testem esse. Vlpianus Digestorum libro 28. Titulo 1. lege vicesima. Mulier testimonium dicere in testamento quidem non poterit. Aliâs autem posse testem esse mulierem, &c.

Testudinei lecti. Iauolenus D. lib. 32. l. 100. Cui testudinea legata essent, & lectos testudineos pedibus inargentatos deberi, Labeo, Trebatius responderunt.

Te-

Tethea, vel *Tetheæ*, & *Tethya* Plinio, τήθεα Homero, apud Aristotelem τήθυα, & τήθη (per reduplicationē à θῶ τὸ θηλάζω: sugeréque dicuntur à Plin.) & diminutiuè apud Athenæum libro 3. τηθυνάκια: vulgo Grecorum Spherdoclos: Gallis Narbonensibus Bechus: Massilienses Vichonos vocant: Veneti Sponghe. Tethea sunt inter Zoophyta, vt holothouria, sed hæc saxis ostreisque adhærescunt, compluráque simul repperiri solent: callo tota teguntur, & cùm aperiūtur gladio scindi necesse est: pressa siphonis instar aquam eiaculantur. testa fusca, oualis, intus argētea: caro rufa, & crocea, quæ cruda editur, sed interdum tam amara atque acris, vt fauces excruciet (quod ego quasi strangulatus vnius esu experientia didici, & vidi in aliis) ventremque conturbet. De his Aristoteles Histor. lib. 4. cap. 6. Plinius lib. 22. cap. vlt. & lib. 32. cap. 9. Tetheæ torminibus & inflationibus occurrunt. Inueniuntur hæ in foliis (scopulis) marinis sugentes (inde nominis origo) fungorum verius generis, quàm piscium. malè fungorum: tuberum dici debuit. Aristoteles de Partib. lib. 4. cap. 5. dixit Tethea spongiis ζωοτικώτερα (sic enim legendum) id est animalium naturæ propinquiora.

Tetrao, vide Erythrotao.

Tetrax, τέτραξ Aristophani, Gallis Cannepetiere. Athenæus libro 9. Tetracem describit maiorem gallinaceo, ac porphyrionis specie, quæ galli barbulas vtrinque ab auribus propendentes habeat, voce graui. Alia auis est Tetrix, τέτριξ siue ὄρτυξ Aristoteli: Gallis La Prêle: Aliis Corlien à court bec.

Tetrax, cis, idem quod Otis (Gallis Oustarde, vel Outarde: vide Otis) Nemesiano poetæ lib. de Aucupio: Et Tetracem Romæ, quem nunc vocitare taracem Cœperunt, auium est multò stultissima, nanque Cum pedicas necti sibi contemplauerit astans, Immemor ipse sui, tamen in dispendia currit. Tu verò adductos laquei cúm senseris orbes, Appropera & prædā pennis crepitantibus aufer. Nam celer Oppressi fallacia vincula colli Excutit, & rauca subsannat voce magistri Conciliū, & læta fruitur iam pace solutus. Hic prope Pentinum radices Apennini Nidificat, patulis qua se sol obiicit agris. Persimilis cineri dorsum maculosaque terga Inficiunt pullæ cacabantis imagine notæ. (i. nigræ vt in perdice) Tarpeiæ est custos arcis non corpore maior. i. non maior ansere: &c.

Therionarca. De qua Plinius lib. 25. cap. 9. & lib. 24. cap. 17. &

Delphinium Dioſcoridis, ac σαύειον Hippocratis lib. de vlceribus,eadem herba cenſetur à doctoribus: ego adhuc amplio.

Thya, vide in noſtro Lexico θύα. Multi cōtendunt eſſe Sabinam bacciferam. lege quæ in Sabina,& Cedrus.

Thymallus, (à Thymi fragrantia & odore) θύμαλλος, Italis Temolo,Temelo:al. Themero. Piſcis eſt vmbræ fluuiatili, vel truttæ,(ſiue ſalar dicatur,nobiſque Truitte)admodum ſimilis, thymum redolens, vt violam qui à nobis Eſperlan appellatur. In fluuiis Italiæ naſcitur, vt in Ticino, Ambra, atque Ada nominatis, ibique ramenta auri deuorat, vt & vmbra. Albertus magnus lib.7.de Animal.Thymmallus eſt,qui vocatur vmbra. Diuus Ambroſius Hexaem.li.5.cap.2. Neque te inhonoratum noſtra proſecutione Thymalle dimittam,cui à flore nomē inoleuit,ſeu Ticini vada te fluminis, ſeu amœni Atheſis vnda nutrierit,flos es.Denique ſermo teſtatior,quod de eo qui gratam redolet ſuauitatem, dictū facetè ſit, Aut piſcē olet,aut florem: Ita idem pronunciatus eſt piſcis odor eſſe, qui floris,&c. De eo pluribus Ælianus de Animal.lib.14.cap.22.

Thymaria piſcatio,dicta à Thynnis ſiue Thunnis piſcibus,de qua Vlpianus D.lib.8.Tit.4.l.13.

Thurarius,qui thus vendit. apud Iul. Firmicum lib. vlt.Matheſeos,pigmentarius,aut thurarius.

Thyonianus.Catullus: Migrate:hic merus eſt Thionianus, i.Bacchus, Thyoneus Ouidio: θέοινος Lycophronis interpreti. Auſonius ad Paulinum: Ne in ſacris,& fabulis aut Thyonianū mireris,aut Virbium.

Thymbra,vide Satureïa.

Thynnus vel *thunnus*,θύνος (fœmella θυννίς, maiorque θύννη Oppiano) Vulgo Græcorum πάλλαξ: παλλακὶς: Gallis Thon (eiuſque caro Thunine)in Prouincia:Santonibus Athon:Italis Ton: Tono.Pelamys,πηλαμύς (ἀπὸ τοῦ ἐν πηλῷ μύειν,quòd luto ſe occultet, limoſáque ſit)Italis Palamia,aliis Palamodo:Gallis petit Thun. Pelamys differt à Thūno ætate: vbi enim adoleuit Tunnus vocatur.Simeon Sethi pelamydē φιλομῆδα, vel vt alij codices φιλομῆλα appellat. Pelamidūque generis maxima, durior tritone,ἀπόλεκτος,Apolectus Plinio, quæ συνοδοντὶς Athenæo.Thynni fœtus appellatur κορδύλη vel σκορδύλη,& Byzantiis αὐξὶς (à creſcēdi celeritate) Cordyla Plinio,& Cordula Apicio. Eſt verò Thunnus piſcis marinus gregalis,lacerto minori ſiue ſcōbro forma ſimilis,ſiue ſquamis:Cui cutis lubrica & læuis:dor-

uis:dorsum coloris plūbei: Pinnæ & cauda scōbri, aut coliæ: vēter lacteus: linea recta per corporis mediū ad caudam vsq; producta. Mari & fœminæ sub ventre pinnula est, quæ ἀφαρεῦς nominatur: sed in fœmina diuisa, in mare continua. Thunnorum generis Sarda, Orcynus, Triton, Pōpilus, melandria, Synodōtis siue Apolectus: & quæ Athenæus lib. 3. & 8. Sarda, σάρδα Galeno lib. de Alimēt. est pelamys lōga: quæ in Gallia Narbonensi Bize, vt Hispanicè, & Pigo. Hæc squamosa est, alioqui Thunno descripto similis. Orcynus, ὄρκυνος & ὄρκυνος, & ὄρκυν apud Athen. cetaceus piscis est magnúsq; Thūnus, quē à Gallis Thon, & Athon diximus appellari: Cui dorsum nigricat: linea qua corpus exaratur, velut duplex & incurua: Pinnula imo dorsi, ei quæ sub vētre similis situque respōdet. Triton siue χελιδονίας Athenæo, pelamydū generis magni est Plinio, sed durior. De Pōpilo, vide seorsim in voce Pōpilus. Melādria, μέλανδρυς, & μελάνδρυος Oppiano, etiā cetaceus thūnus est. De Apolecto suprà. Et Oppianus κυβεῖαν inter Thynnos numerat. De Thunnis Aristoteles Histor. lib. 6. cap. 17. & Plinius lib. 9. cap. 15. & lib. 32. ca. 15. & ca. 11. ac lib. 9. ca. 1. Ex Thunnis fiunt tomi, i. τεμάχη siue κόμματα: ac sal samenta, quæ θυννία ταρίχη Athenæo. Galli Orcyni carnes membratim in assulas dissecti vocant Tōnine: Italis Tonina, est caro macra, pinguis verò ac salita Tarātello. Salsus Thynni venter præcipuè, ὠμοτάριχος & κήτημα: eiusq; dorsum salitum, Italis Morona. Et κλειδές siue Clidia, iugulus, partesq; faucibus proximæ. Cybia ἐκ τῆς κυβείας propriè, tomi. Et ὡραῖα τεμάχη siue ὡραιοτάριχος, & τάριχος ὡραῖον apud Pollucē, Vræa Plinio quasi οὐραῖα, quia à cauda fiunt Tritonis pelamydū generis magni, & cybia. Distinguit Athenæus ὡραῖα & κύβια: vtrūque tamē ex macra carne: vt ex pingui θυνναῖα, vel θυννία. Est & ὑπομελανδρυῶδες τέμαχος Athenæo, & Plinio melandrya vocantur cæsis quernis assulis simillima: hæc & ex Orcyno. Sūt & Apolecta, ex Apolecto pelamydū maxima. Et Orcyno Gaditanū salsamentum, de quo Hippocrates: γαδειρικὸν ὑπογάστριον dicit Antiphanes.

Tibicinium, ἡ, αὐλῳδία. Apuleius Floridorum lib. 1. Is Igitur (Antigenidas) cùm esset in tibicinio apprimè nobilis.

Tichobates, qui à Iurisconsultis directarius. Vopiscus in Carino: Nam & Neurobatē, qui velut in ventis cothurnatus ferretur exhibuit, & Thicobatē, qui per parietē vrso eluso cucurrit.

Tilia, vide Phyllyrea.

Tinca (quibusdam ψύλων Aristotelis lib. 4. Histor. cap. 14. &

γναφεὺς Dorionis apud Athenæum) Gallis Tenche, & Diminutiuè Tenchon: Italis atque Hiſpanis Tinca. Merula fluuialis à nõnullis vocatur. Piſcis enim eſt corporis habitu Tincæ marinæ, ac phycidi ſimilis, ſed lacubus, ſtagnis fluuiiſque prouenіens: Cui dentes nulli, ſed oſſa ſerrata dentium vice in ima oris parte: Oculorum circulus ruber: Dorſi pinna vnica & breuis abſque aculeis: linea porrecta per corporis medium vſque ad caudam, quæ in pinnam latam deſinit: ſquamæ paruæ ac tenues: Color flauus ex viridi: Solus Auſonius antiquorum Tincæ meminit in Moſella: Quis non & virides vulgi ſolatia Tincas Norit?

Tineæ, etiã inſecta fontium, quæ nos vulgò Eſcroëlles: quæ ſquillæ paruæ ſimilia, multipeda, breuia, ac ſeſe vt multipedæ contrahentia: quibus epotis ſtrumas gigni credunt. Plinius lib. 31. cap. 3. Limus aquarum vitium eſt: ſi tamen idem amnis anguillis ſcateat, ſalubritatis indiciũ habetur: ſicuti frigoris, tineas in fonte gigni.

Tingere numos. Vlpianus D. lib. 48. Tit. 10. l. 8. Quicunque nummos aureos partim raſerit, partim tinxerit, vel finxerit: ſiquidem liberi ſunt, ad beſtias dari: ſi ſerui, ſummo ſupplicio adfici debent.

Tinnunculus ſiue Cenchris, Ariſtoteli κεγχρὶς (à variis maculis ac punctis miliaris formæ) & Suidæ κεγχρὴς & κεγχρίνης: (alia auis κερχνὴς, vt in Lexico expoſuimus) Gallis è Græco Quercerelle: in Gallia Narbonẽſi Siricach: Italis Gauinello, Canibello: Triſtarello: Hiſpanis Cernicalo vel Zernicalo: Anglis Keſtrel. Germanis VVandvvæher: Saxonibus ſteingal. Accipitris minoris ſpecies eſt clamoſa ac ſtrepera: quæ turribus nidulatur & oua parit minij coloris: Cuius corporis color fuluior quàm cæteris ſui generis: plumarũ alioqui muſtelinus aut caſtaneus, & flauus pedum: Plinius lib. 10. cap. 52. Pennatorum autem infœcunda ſunt, quæ aduncos habent vngues: Cẽchris ſola ex his ſupra quaterna ædit oua. Ibid. oua rubri coloris cẽchridi. Idem (ex Columella) lib. 10. cap. 37. Ob id cum iis (columbis) habenda eſt auis, quæ Tinnũculus vocatur. Defendit enim illas, terrétque accipitres naturali potentia, in tantùm, vt viſum vocemque eius fugiãt. Hac de cauſa præcipuus columbis amor eorum, &c.

Tinurtium, vrbs Galliæ. Spartianus in Seuero: Multis interim variè geſtis in Gallia primo apud Tinurtium cõtra Albinũ felici-

feliciſſimè pugnauit. Vide num ſit Tinurtium vrbs quæ circa Lugdunũ nomine Tournon. Herodianus ad Lugdunum depugnatum eſſe ſcribit.

Tironum vel equorum productio. Arcadius D. libro vltimo. Titulo quarto l. 18. Tironum ſiue equorum productio, & ſi qua alia animalia neceſſariò producenda, perſonale munus eſt.

Tolerabiliſsimus. Paulus D.lib.28.Tit. 5.l.18.Hanc eſſe Tolerabiliſſimam ſententiam puto.

Tolerantior. Cornelius Tacitus libro 12. Clementiamque ac iuſtitiam quanto ignoratiora barbaris, tanto tolerantiora capeſſeret.

Toloſenſis, vt Toloſenſis lacus, apud Iuſtinum Hiſtor.lib.32. vbi de Toloſa vrbe.

Tonitrualis Iupiter, βροντᾶιος ζεύς. Apuleius libro de Mundo: Iuppiter quem ζῆνα Græci, quod vitæ noſtræ author ſit, rectiſſimè appellant, fulgurator, & Tonitrualis, & fulminator.

Tonſicula. nomen piſcis apud Caſſiodorum Variarum lib.12. cap.4. Deſtinet carpã Danubius, à Rheno veniat Anchorago (Salmo, à roſtri aduncitate vt in anchora) ex Orinis Tonſicula quibuſlibet laboribus afferatur

Tonus Seneca Quæſtion. natural. lib.2. capite 56. Antiqui autem tonitruum dixerunt, aut tonum. Hoc apud Cecinnam inuenio.

Torpedo, νάρκη, ſiue νάρκη θαλασσία Platoni ac Dioſcoridi: Græcis recentioribus τέρπαινα: nũc iiſdem Græcis vulgò Margotira vel narcotira: Gallis Torpille, & à Northmanis Endormie: Maſſilienſibus Dormilionſe: Burdegalenſibus Tremble: Italis (vt in Apulia) Torpedine: Romæ Batti pota, & Fotterigia: Venetiis Tremolo, & Sgramphi: in Liguria Tremoriza: ab Hiſpanis Tremielga, & Hugia, Piſcis planus eſt cartilagineus ac marinus, cui mira vis, quòd vel linea tactus piſcatorum manus torpeſcere faciat: vnde nomen à torpore tam Græcè quàm Latinè. Ranæ piſcatrici quàm Raiæ ſimilior eſt: cui⁹ variæ ſpecies. Eſt enim quædam velut oculata (ob id Romæ Occhiatella dicta) & quibuſdã orbibus dorſo inſignis: alia maculoſa, & nigris notis rotundis interſtincta & variata: Alia longis notulis interpuncta: Alia conſcripta variè & inordinatè circuli rudimentis: Aliæ abſque maculis & notis. De Torpedine præter Dioſcori-

dem Aristoteles Histor.lib.9.cap.37. Plato in Memnone, Galenus li.1.de Symptom. Oppianus 2. Halieut. Pliniusque li.9.c.42. & lib.32.cap.1. De Nili Torpedine Strabo & Athenæus lib.7.

Torquere in caput, vt seruū in domini caput torquere, quod & contra, vel in dominum dicitur. Vlpianus D.lib.48.Tit.18.l. 1. Sed nec libertum torqueri in patroni caput constitutum est. Ibidem, Torqueri in meum caput. Et, Serui torquentur in se.

Tortum funem sequi. Horatius Epistola 10. Imperat, aut seruit collecta pecunia cuique, Tortum digna sequi potius quam ducere funem. Apud Senecam: Pecuniæ imperare oportet, non seruire. Rursus. Pecunia si vti scias ancilla est, si nescias domina est. Sumpta (inquit Brodæus Miscellaneorum lib.1.cap.29. à choræis metaphora, in quibus præsultor funem ducit, quem alij eodem fune apprehenso, præeuntem sequūtur. Terētius in Adelphis: Tu inter eos restim ductans saltabis: Vide in nostro Lexico Κόρδαξ & κορδακισμός.

Totus, in dat. toto, vt vno pro vni. Plinius libro 2. cap.5. de aëre: Vitalem hunc & per cuncta rerum meabilem, totóque consertum.

Tota millia. Catull⁹ in Acmē: Tota millia me decē poposcit.

Trabs pro naui, qua vsus est ante Catullum, Horatiū, ac Virgilium Ennius apud Varronē in. 6. de lingua Lat. Vna trabes remis sulcat rostrata per altum.

Tracurus, in voce Lacertus piscis.

Tractator. Seneca Epist.67. Quid ni ergo feliciorem Mutiū putem, qui sic tractauit ignem, quasi illam manum tractatori præstitisset? Superius dixerat: An potius optē, vt malè laxandos (alii malacissandos, aut malè laxatos) articulos exoletis meis porrigam, vt muliercula, aut aliquis in mulierculā ex viro versus, digitulos meos ducat?

Tractitius, Adiect. à traho. In Epitome Sexti Aurel. Victoris in Heliogabalo: Nouissimè cum angustum foramen cloacæ corpus minimè reciperet, vsque ad Tyberim deductum, adiecto pondere ne vnquam emergeret, in fluuim proiectum est: atque ex rebus quæ acciderant, Tyberinus Tractitiusque appellatus est. Lampridius in Heliogabalo: Tractum est cadauer eius etiam per circi spatia prius quàm in Tyberim præcipitaretur. Appellatus post mortem Tyberinus, & tractitius, & impurus.

Traditor,

Traditor, προδότης, proditor. Cor. Tacitus lib.20. Quin potius interfecto traditore, fortunam virtutemque suam malo omine exoluerent.

Traditor. Fab. Victorinus in 1. Rhetor. Cicer. Rhetor est qui docet literas, atque artis traditor est eloquentiæ.

Tragœdiographus, Tragicus. Vide Comœdiographus.

Tragopogon, τραγοπώγων, κόμη: Gal. barbe de bouc: Ital. barba di becco, barba di prete, Sassefrica in Hetruria, & herba lizza Paduæ. Plinius lib.28. Est (al. meliùs estur. est enim ἐδώδιμος ac edulis, vel teste Dioscoride) & Tragopogon, quem alij comen vocant, caule paruo, foliis croci, radice longa, dulci, super caulem calyce lato, nigro. falsum id quidem: sed semine nigro, legendum. & Dioscor. καρπὸς μέλας.

Traiectitius, vt traiectitia pecunia. D. lib.22. Tit. de nautico fœnore l.1. Modestinus: Traiectitia ea pecunia est, quæ trans mare vehitur: cæterùm si eodem loco consumatur, non erit traiectitia. Infrà, nautica pecunia.

Trames translatè, vt generis trames. Gellius lib. 13, cap.18. Videtis igitur hanc partem familiæ, quæ ex minore Catonis filio progenita est, nō solùm generis ipsius tramitibus, sed temporum quoque diferre.

Tranquillißimè: Suetonius in Augusto: Auus municipalibus magisteriis contentus abundante patrimonio, tranquillissimè vixit.

Transfiguratio, μετασχηματισμός: Diomedes Grammat. lib.1. Per aliam tamen transfigurationem hæc verba quidem declinare consueuerunt.

Transfretare. præter Plin. secund. Suetonius in Cæsare: secūdum superum mare Brundusium tetendit: quo Cōsules Pompeiúsque confugerant, quamprimum transfretaturi.

Transfretatio, *nis*, διαπόρθμευσις, transgressus, siue trāgressio. Gellius lib.10. cap.26. Propterea negāt apud scriptorē idoneum (quasi non sit idoneus Sallustius) aut nauium transgressum reperiri posse, aut pro transfretatione transgressum.

Transgressus, *us*, trāsgressio. Gellius. li.10. cap.26. Asinio Pollioni C. Sallustius iniquè dignus nota visus est, quòd in primo historiarum maris transitum transmissumque nauibus factum, transgressum appellauit. Rectè verò sed translatè. vide cætera. & in voce transfretatio.

Transgreßiua verba, quæ formam suā, i. primæ regulæ decli-

nationem, seruare non possunt. Tempore enim præterito perfecto, specie tam absoluta quàm exacta, transeunt in formam passiuorum & deponentium, quæ quidam ideo Mixta appellarunt. Sic ab eo quod est audeo, ausus sum,es,est. Item in exacta specie,ausus eram,eras,erat. Item gaudeo,& similia: Diomedes Grammatices lib.1.

Transfusio debiti,vide Nouatio.

Translaticiè,defunctoriè,ἀφοσιώσεως ἕνεκα,ac dicis causa. Papinianus D.lib.36.Tit.1.l.55.Sed nec illud translaticiè omittendum est. Sic & vsurpatur infrà l.1.de iure patr.

Transnominatio, μετωνυμία, Diomedes Grammat.lib.2.

Transponere pro transcribere, μεταγράφειν. Gellius libro 6. capite 9. Locum istum totum huc, ex Pisonis annali, transposuimus.

Transportatio. Seneca de Consolat.ad matrē cap.6. Omnes autem istæ populorum transportationes, quid aliud quàm publica exilia sunt?

Transsumptio, μετάληψις. Diomedes Grammat.lib.2. μετάληψις, est per trāssumptionem dictionum, proprietatis dilatio, vel dictio gradatim ad propriam significationem descendens: vt, Speluncis abdidit atris.

Transuectio, παρόχησις, quæ fit vehiculis trāsportatio. Plinius in Panegyrico: Itaque non vt ante immanium transuectione saxorum vrbis tecta quatiuntur.

Tributorius, vt actio tributoria, apud Vlpianum D. libro quartodecimo. Tit.2. l.11. qua quis in tributum vocatur. vide Titul. 4.

Tributor,is, νομεὺς. Apuleius in Hermetis Asclepio: Sic & mundus præstitor est,& tributor omnium, quæ mortalibus videntur bona.

Tributiones,prædij, i. tributa ac pensiones. D.de Pactis l.52. si quas summas propter tributiones prædij pignori nexi factas creditor soluisset.

Tricenarius, i.triginta annorum. Seneca Controuersiarum libro tertio in 3. Lex: Cum filio tricenario pater patrimonium diuidat. Ibidem: Nec tricenario quidem filio adoptare licet.

Trifariè, τριχῶς, trifariam. Diomedes Gram.lib.1. Trifariè ordinantur.

Triones. Gellius libro 2.cap.22. Sed egò quidem cum Lælio

&M.

& M.Varrone ſentio: qui Triones ruſtico vocabulo boues appellatos ſcribunt, quaſi quaſdam teriones, hoc eſt,arandæ colendæque terræ idoneos. Itaque hoc ſydus, quod à figura poſituráque ipſa, quia ſimile plauſtri videtur, antiqui Græcorum ἅμαξαν dixerunt: noſtri quoque veteres,à bubus iunctis,ſeptētriones appellarunt,id eſt à ſeptem ſtellis,ex quibus quaſi iuncti triones figurantur.

Triorches,τριόρχης:vel τρίορχος Ariſtophani, Millo Marcello. Cui accipitrum principatum tribuit Ariſtoteles: ob id quidam,eum qui à nobis Auſtour, vel Autour (id eſt Aſtur Iulio Firmico)Triorchem eſſe arbitrati ſunt. Sed Plinio Triorches eſt Buteo. Scribit enim libro 10.cap.8.Triorchem à numero teſtium,cui principatum in auguriis Phæmone dedit:Buteonem hunc appellant Romani, &c. Noſtris Buteonem exponimus Buzart:vel Buze, licet alii Circum eſſe malint. Triorches Ariſtotelis,ſolus accipitrum omni tempore apparet. At id Plinius Æſaloni tribuit. non erit igitur Aſtur: niſi fortè id in Græcia. Siquidem accipitrum ſolus apud nos ſemper conſpicitur, qui Eſmerillon appellatur (qui accipitrum minimus,alioqui falconi ſimilis) Italis Smerlo, vel Smeriglio: Germanis Smirle, vel Mirle: Heſychio Triorches etiam κεγχρίλης vocatur.

Triplicatio,τριπλασιασμός. Vlpianus Digeſtorum lib.44.Tit. l.2.Sed & contra replicationem ſolet dari duplicatio, & cōtra duplicationem replicatio.

Triplicatio, τριπλασιασμός. Macrobius Commentariorum libro 1.capite viceſimo. Secundum triplicationem cum ſeptimæ partis adiectione.

Triſtißimus, ſuperlat.Seneca Controuerſ.l.1. Ambo triſtiſſimam egimus vitam.Spartianus in Adriano: ingruente triſtiſſima valetudine.

Triſtitudo,triſtitia,λύπη. Apuleius in Apolog.Nec tam lætū quod non poſſit ad triſtitudinem intelligi.

Triticum,vide Frumentum.

Tritißimus,ſuperlat.à tritus. Seneca lib.De vita beata c.1.At hic tritiſſima quæque via & celeberrima maximè decipit. id eſt,vſitatiſſima.

Triton,vide Thynnus.

Trochilus, τροχῖλος (ſcribitur & τροχίλος vel τρόχιλος à τρέχειν currere) rex auium. Vide Regaliolus. Eſt Trochilus auis aquatiqua (vt Trochilus Niloticus) de qua confuſè cum

rege auium ſcripſit Plinius lib.8.cap.25.de crocodilo: Hunc ſaturum cibo piſcium, & ſemper eſculento ore, in litore ſomno datum, parua auis, quæ trochilos ibi vocatur, rex auium in Italia, inuitat ad hiandum pabuli ſui gratia, &c. Trochili aquatici multæ ſpecies: Trochilus ſiue Pluuiorum rex, λοιμόσικτος notis albis compũctus, gallicè Plouuier appelleur: roy des plouuiers, τροχιλομήτρα Ariſtoteli, qui & νουμήνιος dictus Oppiano & Heſychio. Et trochilus maior κόρυδος appellatus (quorundam Vanellus, ob cirrhum) Et Pluuius minor, Gallis vn Guillemot, Northmanis vne petite: σἰσόφελος Heſych. Trochilus ille familiaris crocodilo κλαδαρόρυγχος (à motu & concuſſione roſtri) ab Æliano vocatur. Etiam ex trochilis eſt, auis quæ à Sabaudis collarin nominatur. Vide Oppianum libro 2. de Aucupio. Sunt autem trochili noſtri coloris cinerei, turture maiores: quibus tamen pennæ luteis iiſque obſcuris maculis conſperſæ ſunt (ob id quidam pardali nomine vocarunt) terníſque tantùm digitis inſiſtunt, vt picæ marinæ, illíſque crura prælonga. Ob ſimilitudinem gallinulis adnumerantur.

Trogon, τρωγὼν (à voracitate) Gallis Croiſet, Loxia Geſneri. Auis vel roſtro inſignis, quod ſola omnium decuſſat tranſuerſis mucronibus. Varii eſt coloris, hyemeque præcipuè mutabilis: cúmque æſtate ſileat, hyeme canit. Plinius libro decimo, capite decimoſexto: Hylas tradit noctuam, bubonem, picum arbores cauantem, trogonem, cornicem, à cauda de ouo exire: quoniam pondere capitum peruerſa oua, poſteriorẽ partem corporum fouendam matri applicent.

Tropicus, adiectiuum τροπικὸς, vt Tropica figura. Gellius lib. 13. capite viceſimotertio: Tropica quadam figura mutationẽ vocabuli fecerint.

Tructa, (alius verò τρώκτης Æliani, id eſt Amia piſcis) ſiue Trutta recentioribus, & Varius Iſidoro (alius lupus varius) quibuſdam Sario ſiue Fario Auſonii: aliis Salmo fluuiatilis (veteribus Latinis, Græcíſque indictus, niſi ſit πυρόεις ſiue πυρσὺς, propter igneas rubráſque maculas. Nam apud Athenæum libro octauo, οἱ ἐν τοῖς ὀξυτάτοις τῶν ποταμῶν, ὡς πυρσιῶντες) Gallis vocatur Truite: Italis Trotta, vel Trutta, Truttala. Piſcis eſt etiam in torrentibus rapidiſſimíſque fluminibus viuens, quin & aduerſum means ac ſubiens: cui parui ſalmonis figura (ob idque ſalmo fluuiatilis Plinii eſſe creditur) dorſum ex albo flaueſcit

uescit:corpus paruis squamis contectum, & guttis rubris insignitum est. Fortè apud Ælianum libro decimo septimo capite primo, Truttæ sunt, pisces illi quos dicit τὴν χρόαν κατασίκτους, & vario colore notísque compunctos esse. Diuus Ambrosius Hexaëm lib. quinto, capite tertio. Piscium alii oua generant, vt ii quos Tructas vocant, & aquis fouenda committunt. Truttam vocat Plinius Valerianus libro quinto, De re medica cap. 43. Isidorus: Piscium nonnulli à colore appellãtur, vt varii à varietate, quos vulgò truttas vocant. Est etiam truttarum generis piscis ille, qui in Lemano lacu capitur, vocatúrque ab accolis Vmble: similísque qui vmble cheualier nominatur. Vterque sine maculis: huic venter coloris argentei: illi verò aurei.

Truo auis, vide Onocrotalus.

Tubarius, σαλπιγγοποιός, qui tubas efficit. Tubariorum meminit Callistratus D. libro vltimo, Tit. sexto, lege sexta: inter eos quibus aliquam vacationem munerum grauiorum conditio tribuit.

Tuberes, ὕδνα Dioscoridi, οἰδήματα τῆς γῆς, & οἶδνα Theophrasto: Gall. Truffes: Ital. Tartuffi. Interpres Aristoph. ἐν νεφ. etiam βολβοὺς vocat.

Tubulatio. Apuleius Floridorum libro secundo: flexa tubulatio ligulæ.

Tumultuare pro tumultuari præter Plautum vtitur quoque Macrobius libro tertio Saturnaliorum capite decimoquarto, Populum Romanum obiurgauit, quòd Roscio gestum agente tumultuauerit.

Tumultuaria militia. Gell. lib. 16. capite 11. in quam & legebantur Proletarii.

Tumultuosissimus, superlatiuus. Seneca de Consolatione ad matrem capite 5. Atqui futuro se bello ante bellum parauerũt, compositi & adaptati primum, qui tumultuosissimus est, ictum facilè excipiunt.

Tunica interior, tunica linea quæ vulgò Camisia. Valerius Maximus, Nam si huius consilii mei interiorem tunicam consciam esse sensero. Tunica intima etiam vocatur. Gellius: Tunicam intimam nisi in locis tectis non exuit. Athenæus de Phryne loquens, χιτώνιον ἐχέσαρκον nominauit, quam vocem pro muliebri solùm tunica accipiẽdam, Lucianus in Lexiphane innuit, qui tamen sui oblitus, in Commentario περὶ τῶν ἐπὶ μισθῷ συνόντων, pro virili obtrusit.

Tunica etiam in tortorum instrumento. Seneca libro secũdo Epistolarum in 14. Cogita hoc loco carcerem,& cruces,& equuleos,& vncum,& adactum per medium hominem,qui per os emergat,stipitem,& distracta in diuersum actis cruribus membra,illam tunicam alimentis ignium & illitam & intextam.

Tunica intima, χιτώνιον ἐχέσαρκον, tunica linea, quam (Camisiam vulgus vocat) indusium, intusium Varroni, χιτωνίσκος. Apud Gellium libro decimo, cap. 20. Tunicam intimam, nisi in locis tectis non exuit, ne sub cœlo tãquam sub oculis Iouis nudus sit. Vbi de Flamine Diali.

Turbator pacis. Paulus D. lib. 49. Tit. 16. l. 16. Miles turbator pacis capite punitur.

Turbidè loqui, ἀσαφῶς λαλεῖν: cui contrar. planè & articulatè eloqui. Gellius l. 5. cap. 9. Atque is oris vinculo solutus per omne inde vitæ tempus, non turbidè, neque adhæsè locutus est, i. sine linguæ adhæsione locutus est.

Turdus piscis, (sic dictus à ventris turdi auis varietate, quam imitatur. Est enim ποικιλόστικτος) κίχλη, & Doricè κίχλα (rectè Nicander πολυώνυμον esse dixit. nam & impropriè σαῦρος dicitur & αἰόλιν apud Athenæum libro 7.) Gallis Vielle: Prouincialibus, Italis Hispanísque Turdo. Piscis marinus est littoralis ac saxatilis, cuius multa genera: quæ tamen duobus cõcludi possunt dorsi differentia aut repandi, aut recti. Qui repandi ac incurui, auratæ non dissimiles aut sparo. Omnium in colore mirabilis varietas. Est enim cui dorsum fuscum, venter ex albo liuescens, Pinnæ ad branchias aureæ, ad podicem & in tergo flauæ, nigris cæruleísque maculis aspersæ, & cauda lata maculis nigris & rufis insignis: reliquum corpus varium: vnde αἰόλος dictus. Alius pauo dictus, maior: cui color ex viridi cæruleus. Tertius varius admodum, viridis tamen magna ex parte punctísque purpureis cæruleísque distinctus. In Prouincia Minchia di Re appellatur. Quartus cui dorsum nigrescit: pinna viridis. venter cum lateribus flauus. à nostris Perroquet, i. psittacus, nominatur. Quintus Gobioni flauo similior, aurei coloris. Sextus illi similis, sed huic non alba illa linea ad caudam producta, sed cærulea. Septimus, qui Tralliano & Athenæo κνεὺς, (aliísque κιῤῥὶς, quia κιῤῥὸς giluúsque est) Prouincialibus Cero: cuius magnitudo cubitalis, dorsum aureum viridibus maculis conspersum: venter candicans. Octauus septimo similior, sed discre-

diſcretus multis in ventre lineis ſeſe interſecantibus. Octauo nonus ſimilis,ſed diſtinguitur longa linea candida. In Gallia Narbonenſi Meneſtrier appellatur à Tibicinis verſicole habitu: ab aliis Bille, & Gaian. Decimus viridis eſt: in branchiis, ventríſque pinnis color purpuraſceus: in ventre ex albo flauus. Vndecimus maximus,rubricæ coloris: qui Monſpelienſibus Auriol vocatur. Vltimus peculiariter Vielle à noſtris appellatus,item varius,cui caput cæruleum,dorſum vireſcens: linea ad caudam porrecta viridis cum macula rotũda circa caudam:reliquum corpus rubeſcens.De turdis Columella lib.8.c.16.Plin.lib.32.c.11. Oppianus Halieut.lib.4.

Turdus (à voce qua trutilat) κίχλα,& Heſychio ἴχλα (apud Epicharmum κιχήλας Doricè,pro κίχλας)Gallicè Tourd:Italicè Tordo:Hiſpanicè Tordo & Zorzol:nunc vulgo Græcorum Schinopoulli,id eſt auis lentiſci: & myrtopoulli, quòd lentiſci ac myrti baccis paſcantur. Turdi multa genera: Turdus viſciuorus ἰξοβόρος Ariſtoteli, ſiue ἰξοφάγος Athenæo: Gallicè griue,& Sabaudicè griue ſiſalle: Italicè viſcada vel viſcardo:dreſſo,drexano Venetiis:Turdela Iſidori. Picæ hic magnitudinis eſt ac viſco veſcitur:quod & ſtercore reſeminat. Vide Theophraſt.De cauſis lib.2.c.23.Athenæũ lib.9.Plin.lib.16.c.44. Eſt & turdus viſciuorus minor. Turdus pilaris, τριχὰς Ariſtot. Gallicè Litorne, griue velue: Italis ſchiron, & falſò aliquibus viſcada. Turdus Iliacus, ἰλλὰς, vel ἰλιὰς, & τυλὰς apud Athenæum: Gallicè Mauuis, Traſle: Italicè Maluizo. hic minimus eſt.

Turſio, φώκαινα Ariſtoteli, & φῶκος Heſychio:Galli vocant Marſouin(i.maris ſuem:at Polybius ὗς θαλάττιον thunnũ appellauit:& alius χοῖρος Straboni, vide Porcus marinus) ab obeſitate,& capite oculíſq; quaſi ſuillis: Hiſpani Marſopa, vt Vaſcones Marſupa. Delphini ſimilis eſt,ſed minor,verùm dorſo latiore: cuius color ex cæruleo liueſcit, & ſub ventre albicat, cauda verò lunata eſt. De turſione Ariſtot.lib.6.Hiſt.c.12. & Plin.l.9.c.9. Delphinorum ſimilitudinem habent qui vocantur turſiones.Diſtant & triſtitia quidẽ aſpectus,abeſt enim illa laſciuia,maximè tamen roſtris: canicularum maleficentiæ aſſimilati. Sic enim legendum.

Turtur piſcis, vide Paſtinaca.

Tuſſilago,Tuſſicularis Cælio Aureliano, βήχιον: Gallis Pas-d'aſne: Italis Farfara,farfarella:vnghia di cauallo, & Pecca di

mula Pataui. De ea Plinius libro vicesimo sexto, capite 6. Vbi falsò sine caule, ac flore prodidit. Floret enim antequam folium emittat: nec vnquam flos cum folio videtur, licet ita depingatur à Matthæolo.

Tutela nauis. Seneca epist.77. Nauis bona dicitur, non quæ pretiosis coloribus picta est, nec cui argenteum aut aureum rostrum est, nec cuius tutela ebore celata est.

Tutela nauis, nauis signum (vt Dei tutelaris) proræ impositum, νεὼς παράσημον. Ouid. Tristium 1. Et pictos verberat vnda deos Nauis tutelam. Sillius Ital. Tutelæque deûm fluitant. Seneca Epist.77. Nauis bona dicitur, non quæ prætiosis coloribus picta est, nec cui argenteum rostrum est, nec cuius tutela ebore celata est. Vide Brodæum Miscell. lib.1. cap.10.

Tympanus, τύμπανος: Gallis Pie grieſche. Auis est, quæ à cornice occiditur, inquit Aristoteles *Historiæ* animalium lib. 9. capite 1.

Typha, τύφη Theophr. & Dioscor. Gallis masse, & rouseau: Italis mazza sorda. Eius enim paniculæ quæ ἀνθήλη flos si aures intrauerit, exurdat. Eadem panicula oleo imbuta, & accensa facis vsum suppeditat.

Tyrocinium pro rudimento. Hirtius De bello Africo, Atque hæc propter exercitus sui præsentis paucitatem, & tyrocinium præparauerat, id est imperitiam.

Vacans mulier, vidua. Marcianus Digestorum lib. 48. Tit.6. l.5, Qui vacantem mulierem rapuit, vel nuptam, vltimo supplicio punitur.

Vacatio malorum pro eo quod est vacuitas. Seneca Epist.86, Non enim diminutionem malorum in bono viro intelligo, sed vacationem: nulla debent esse, non parua.

Vacillatio, præter Quintil. Suetonius in Claudio, Non sine fœda vacillatione discurrens.

Vacuus rerum, vt literæ vacuæ rerum. Tacitus lib.15, Composuitque ad Cæsarem literas, quasi cõfecto bello, verbis magnificis, rerum vacuas.

Vacuo vtero mulier, quæ prægnans non est. Vlpianus D. libro 29. Tit.2. l.30.

Vacue-

Vacuefacere, vacuare, κενοῦν. Macrobius Saturnaliorum lib. primo, capite secundo, A Prætextato veniam postulando, mihi in cœna vacuefecisti locum. Ibidem lib. 7. cap. 12, Venas inedia vacuefacit.

Vale atque *salue*: siue, Salue æternúmque vale: vel, Aue atque vale, dicebant nunquam visendis, vt mortuis: quod Virgilius vocat, extremum affari. Plautus in Curgul. Ego, inquit, abeo. vale atque salue. Virgilius Ænæidos vndecimo, Salue æternùm mi maxime Palla, Æternúmque vale. Catullus in fratris tumulo, Atque in perpetuum frater aue, atque vale. Et in inscriptionibus antiquis sepulchrorum talis salutatio visitur. Homericus Achilles sic Iliados ψ, Χαῖρέ μοι ὦ Πάτροκλε καὶ εἰν Ἀΐδαο δόμοισι.

Valentia. Macrobius Comment. l. 2. c. 14. Vt medicus, vt exercitator corporum, sanitatem vel valentiam, quam ille ægris, hic luctatoribus præstat.

Valetudine prosperrima vsus est, Suetonius in Vespas.

Vapor pro tepore ac calore. Plinius libro 9. cap. 10. de testudinibus, In tantum fallit oblitas sui, vt solis vapore siccato cortice, non queant mergi. Et capite 38, Ac modico vapore terreri. Rursus lib. 15, Mustum incoquitur vapore lento. Quin & lib. 2. Molliri eis creditur solis vapor geminatus ardore syderis.

Vastitudo pro vastitate ac corporis mole. Gellius libro quinto, capite decimoquarto, Is vnus leo corporis impetu, vastitudine, terrificóque fremitu.

Vaticinatrix, χρησμῳδός. Pomponius Lætus de magistr. Romanorum, Fauni soror Fatua vaticinatrix, ab ea vates Fatuarii (lege fatuari ex Iustino Histor. lib. 43.) dicuntur.

Vber homo, εὐτραφὴς, bene curatus & obesus. Gellius libro quarto, cap. vltimo, Cùm equitum censum agerent, equum nimis strigosum & malè habitum, sed equitem eius vberrimum & habitissimum viderunt.

Vberare, fœcundare. Plinius Panegyrico, Et cœlo quidem nunquam benignitas tanta, vt simul omnes terras vberet, foueátque. Palladius 11, Hoc coitu steriles arbores vberãtur. Apud quem vberatus participium.

Vbi me illius vitæ ferinæ iam pertæsum est. Gellius libro quinto, capite 14.

Vectigalis ager. D li. 6. T. 3. l. 1, Agri ciuitatũ alii vectigales vocantur, alii non. Vectigales vocantur, qui in perpetuũ locãtur:

id eſt hac lege, vt tandiu pro his vectigal pendatur, quandiu neque ipſis qui conduxerint, neque his qui in locum eorum ſucceſſerunt, auferri eos liceat. ἐμφυτευτικός, Amphiteucarius etiam vocatur.

Vecturas factitare, βαστάζειν. Gell. lib. 5. c. 3. Protagoram aiunt victus quærendi gratia in mercedem miſſum, vecturáſque onerum corpore ſuo factitauiſſe: quod genus Græci βαστάζοντας vocant, Latinè baiulos appellamus.

Vehemens dea, vt δεινὴ θεὰ Homero. Catull. ad Licinium, Ne pœnas Nemeſis repoſcat à te: Eſt vehemens dea.

Vehicularis, ὀχηματικός. Hermogenianus Dig. libro vltimo, Tit. 4. l. 1. Patrimonii ſunt munera rei vehicularis, item nauicularis, decemprimatus.

Vehicularius, adiect. Spartian. in Antonino, Vehicularium curſum ſumma diligentia ſubleuauit.

Vehicularium munus, perſonale munus vehicularis curſus ad tabellarios publicos tranſmittendos per ciuitates inſtituti. Dicitur & curſus publicus. Spartianus in Seuero, Poſt hæc cùm ſe vellet commendare hominibus, vehicularium munus à priuatis ad fiſcum traduxit.

Velleus, adiect. à vellus. Aſconius Pædian. in Orat. 2. in Verr. Et crumenæ velleæ, & ſcorteæ.

Venam ſoluere(& apud Tacitum venas exoluere) venam ferire atque incidere. Gellius libro 10. c. 8. Fuit hæc quoque antiquitus militaris animaduerſio, iubere ignominiæ cauſa, militi venam ſolui, & ſanguinem mitti.

Venaliter. Seneca De beneficiis libro 2. Quod adeò non eſt committēdum, vt etiam ſi quis coram nobis narrabit, reſpondendum ſit, digniſſimus quidem ille eſt maioribus beneficiis, quæ ego magis velle me ſcio præſtare, quàm poſſe. Et hæc ipſa non venaliter, nec ea figura, qua quidam reiiciunt, quæ magis ad ſe volunt attrahere.

Venalitiarius, adiect. vt apud Vlpianum D. lib. 32. Tit. 1. l. 73. Venalitiariam exercere.

Vendicator, προσποιητής, προσποιητικός Ariſtoteli. Cor. Tacitus lib. 17. Famæ nec incurioſus, nec vendicator.

Venena tranſlatè de inſulſis ineptíſque ſcriptis (vt Annales Voluſi, cacata charta Catul.) quæ velut venenū lectorem vel auditorē malè cruciāt atque enecant. Catull. in Epigr. ad Licin. Nam ſi luxerit, ad librariorum Currā ſcrinia, Cæſios, Aquinos,

Suffenum,

Suffenum,omnia colligam venena, Ac te his suppliciis remunerabor. Idem in fund. Sextianus dum volo esse conuiua Orationem minantium petitorum Plenam veneni & pestilentiæ legit. Sic virus appellat Horatius in 2. Epist. ad August. Defluxit numerus Saturnius, & graue virus Munditiæ pepulere. At in 1. Serm. de inepto scurra dixit. Proscripti regis Rupili pus, atque venenum.

Veneor. Vendo vendidi. Passiuum Veneo venij. Est autem apud Veteres veneor, venditus sum: vt apud Plautum: Egóne illi venear? Titianus etiam de Agricultura primo: Nam id melius emitur, quàm veneatur. Cicero Causarum 13. Re vēdita, iterum empta. Vnde manifestum fit, venita non dici, sed aut venūdata, aut vēdita, vt Cicero: Possessiones redimi eas postea pluris venditis: Ex Diomede Grammatices lib. 1.

Veneratus Pasśiuè. Gellius lib. 15. cap. 13. Dignor quoque, & Veneror, & Confiteor, & testor habita sunt in verbis communibus, sicut illa in Vergilio dicta sunt: Cursúsque dabit venerata sacerdos.

Venerabiliter, αἰδεσιμῶς. Macrobius Satur. lib. 7. cap. 11. Seruius his dictis venerabiliter assensus, obticuit.

Venerius. pro salaci ac Veneri dedito, ἀφροδισιαστικός, i. libidinosus. Gellius lib. 7. cap. 8. Delphinos Venerios esse & amasios, non modò historiæ veteres, sed recētes quoque memoriæ declarant. Ibid. delphini amatores flagrantisśimi. De quo & elegantisśima Plinij epistola lib. 8.

Venetus etiam de Mantuano dicitur, vt apud Macrobium Satur. lib. 5. cap. 2. de Virgilio, quem constat Mantuanum fuisse: Vnde Veneto, rusticis parentibus nato, inter syluas & frutices educato, vel leuis Græcarum notitia literarum.

Venia donare in præteritum. Suetonius in Domitiano: Scribas quæstorios negotiantes ex consuetudine, sed cōtra Clodiā legem, venia in præteritum donauit.

Venialis qualitas. Fabius Victorinus in 1. Rhetor. Cicer. Quoniam nihil est quo se defendat, debebit factum fateri, sed veniam postulare. quæ est qualitas venialis, quam cōcessionem Cicero vocauit.

Venter pro fœtu prægnantis. D. lib. 5. Tit. 4. l. 3. Antiqui libero ventri ita prospexerunt, vt in tempus nascendi omnia ei iura integra reseruarent. Et lib. 25. Tit. 4. l. 3. Qui ventri substitutus est, vel institutus, si ventrem seruare velit, audiendus est.

Ventosissimus, inanissimus. Apuleius in Apologia: Vt olim Vlyxis socij thesaurum reperisse arbitrati sunt, cum vtrem vẽtotissimum manticularentur, i. vento plenissimum.

Ventris illuuies, ventris profluuium, διάῤῥοια. Sext. Aurel. Victor in Vespasiano: Deinde ventris illuuie fessus, & assurgens, stantem ait imperatorem excedere terris decet. Vbi mendosè ab Aldo editum ingluuie. Suetonius hoc sic extulit: Aluo repente vsque ad defectionem soluto, imperatorem aut stantem mori oportere.

Ventralis. Macrobius satur. lib. 7. cap. 8. Ventralis humoris alluuio.

Ventris compressio. Gellius lib. 16. cap. 3. Ea ventris compressione esuritionem posse depelli creditum est.

Venundare sub lege, i. sub latæ legis conditione. Suetonius in Augusto. Neque aut crebrius, aut perfidiosius rebellantes grauiore vnquam multatus est pœna, quàm vt captiuos sub lege venundaret, in vicina regione seruirent, néue intra 30. annum liberarentur.

Ver translatè, vt ver ætatis. Ouidius 1. Metam. Ætatis breue ver. Catullus ad Mallium: Iucundum cùm ætas florida ver ageret. Et Grecè ἔαρ βίου. Põpeius Macer, Παῖζε ὦ νέαι φρένες, ἐστὶν ὑμῖν τοῦτ' ἔαρ παντὸς βίου.

Verba agentia, i. Actiua: Gellius lib. 18. cap. 12. Verba autẽ patiẽdi pro agẽtibus in omnibus ferme veterũ scriptis reperiũtur.

Verba rotunda. Gellius lib. 16. cap. 1. Quoniã verè atque luculentè dictum, verbísque est breuibus & rotundis vinctum.

Verbena, περιστερεών. Eius duæ species. Prima Verbena recta Dioscoridis, Gallis Bugle: Italis Columbina. Secunda verbena supina, (quam Plinius Verbenacam & saguina vocat) ἱερὰ βοτάνη, Gallis Verueine: Italis Berbena, berbenaca, Herba de S. Giouanni. Vide περιστερεών in nostro Lexico.

Verbis inuersis loqui, παραβλήδην ἀγορεύειν Homero. Apuleius in Apologia: Ac primo quidem voluntatem meam verbis inuersis periclitabundus, quoniam me viæ cupidum, & conuersum ab vxoria re videbat, orat saltem paulisper manere.

Verbigerare, verbis agere ac conflictari. Apuleius in Apologia: Nimis multa oratio est, si velim memorare, quæ ego cõtrà responderim, quandiu & quotiens inter nos verbigeratum sit.

Verecundiam pulsare, incutere pudorẽ Horatio. Papinian⁹ D. li. 34. Tit. 1. l. 8. Alimentorũ verò præbẽdorum necessitas oneri-

Veredarius Vrbis. D. Hier. ad Eustoch.

ribus menſtruis atque annuis verecundiam quoque pulſantibus aſtringitur.

Verens reprehenſionem,Suetonius in Claudio.

Veretillum,paruum veretrum.Eſt & veretillum,inter purgamēta marina virilis pudendi magnitudine ac ſpecie, κολύβδαινα Epicharmo apud Athenæum, θαλάττιον αἰδοῖον, Italis Cazo di mar:Græcis ψωλὴ.Apuleius in Apologia: At quæſiſſe me fingeretis ad illecebras magicas, duo hæc marina, veretillū (malè in impreſſis varetillā)& virginal.Diſce enim nomina rerū latina.Eſt verò Virginal,& marinū eiectamētū,Italis Pota di mar: Græcis μογνὴ, ſpecieſque τῶν ἀκαλυφῶν atque vrticarum maris.

Veriſimiliter,πιθανῶς. Apuleius in Apologia:Tam rudes vos eſſe omnium literarum,omnium,denique vulgi fabularum, vt ne fingere quidem poſſitis iſta veriſimiliter.

Veritates Pluraliter etiam dicitur.Gellius lib.18.cap.7. Veritates plerunque fortiter dicere.

Veritum imperſonaliter.Gellius lib.15.cap.13. Veritum autē, ſicut puditum, & Pigitum, non perſonaliter per infinitū modum dictū eſſe, non à vetuſtioribus tantùm videmus, ſed à M. quoque Tullio in 2. de finib. Primùm, inquit, Ariſtippi Cyrenaïci,eorumq; omniū, quos nō eſt veritū,in ea voluptate, quæ maxima dulcedine ſenſum moueret, ſummū bonum ponere.

Verò, pro verè. Gellius lib. 6.cap.8. Veróne,an falſò,incertū.

Verſari inter manus hominum. Pomponius de Origine iuris D.lib.1. Nec verſantur omnino ſcripta eorū inter manus hominum. Contr. minus frequentari,Ibid.

Verſus æquidicus,ἰσόλεκτος, qui ſingulis propoſitionibus ἀντιθέτους apparat dictiones:vt,Alba liguſtra cadūt, vacinia nigra leguntur. Albis enim liguſtris vacinia attribuit, & cadentibus legenda aſſignauit.Ex Diomede Gram.lib.3.

Verſus æquiuocus,ἠχωϊκὸς, Echoïcus Seruio:in quo ſonus vltimæ ſyllabæ congruit penultimæ: vt, Grata malis lis.Ex Diomede Gram.lib.3.

Verſus delūbis Victorino,μείουρος,σκάζων χωλίαμβος Diomedi Gram.lib.3.& τελείαμβος Victor. qui in vltima cōcluſione oratiūcula, vel ſyllaba fraudatur,vel tēpore deficit:vt apud Homer. τρῶες δ' ἐῤῥίγησαν ὅπως ἴδον αἰόλον ὄφιν. Cui opponitur δολιχουρὸς ſiue ἐπίουρος, vel μακροσκελὴς, vel ὑπερμηκὴς Euſtathio.

Verſus fiſtularis,vide fiſtularis.

Verſus fluxus, qui ſoluto modo & vulgari metro vacillans quatitur:Diomedes Gram.lib.3.

Versus fragosus, τραχὺς, χαλεπὸς, μινυρὸς, confragosus Quintiliano: qui illeuigato sono & incondito variatur, vt author Diomedes Gram. lib. 3.

Versus hiulcus siue *exilis*, λαγαρὸς, σφηκώδης, vel σφικοειδὴς Eustath. cuius in media parte contra legem syllaba correpta: vt, Non mihi diuitiæ, sed est mihi, &c. Et ille Homericus, Οὔτοι ἀπόβλητον ἔπος, ὅ, τι κεν εἴπω. Ex Diomede Gram. lib. 3.

Versus illibatus, ἀπηλεγὴς: qui non aucta vel minuta, aut amputata syllaba vitiatur, sed integra & plenissima dictione formatur: vt, Depresso incipiat iam tum mihi taurus aratro. Ex Diomede Gram. lib. 3.

Versus iniugis, ἀσυνδετος, qui nulla coniunctionis syllaba copulatur: vt, Tectum angustum, ingens, centum sublime columnis. Ex Diomede Gram. lib. 3.

Versus æquiformis, ἰσόσχημος: qui non composita, sed simplici figura ostentatur: vt, Vrbe fuit media Laurentis regia Pici.

Versus mutilus vel *truncus*, ἀκέφαλος, βραχυκέφαλος. Eustath. qui in principio amputatur, & literam vel syllabam amittit, vel tempore deficit: vt, Fluuiorum rex Eridanus, apud Virgil & apud Homerum, ἐπειδὴ νῆας τε καὶ ἑλλήσποντον ἵκοντο. Lege Diomedem Gram. lib. 3.

Versus Rhopalius, Vide fistularis.

Versus reciprocus Diomedi Gram. lib. 3. versus recurrens siue retrogradus, ἀντίστροφος: vt, Esse bonus si vis, cole diuos optime Pansa. sic recurrit: Pansa optime diuos cole, si vis bonus esse. Hic in precursu hexameter est, in recursu Sotadicus. Et hic cõuertitur, Volo liber tua prædicentur acta. Quin hoc hexametrum per hexametrũ recurrit: Musa mihi causas memora quo numine læso.

Versus sonorus, ἠχητικὸς, qui crepitat pronunciatione fragosa, & exultantem informat dictionem: vt, At tuba terribilem sonitu procul ære canoro Increpuit: Ex Diomede Grammatices lib. 3.

Versus teres, κυκλοτερὴς, qui volubilem & cohærentem continuat dictionem: vt, Torua mimalloneis implentur cornua bombis. Ex Diomede Gram. lib. 3.

Versus vocalis, φωνητικὸς, qui per alta producta locutione, sonãtibus literis vniuersam dictionem illustrat: vt, Portus ab accessu ventorum immotus & ingens, Ipse sed horrificis iuxta sonat Ætna ruinis. Diomedes Gram. lib. 3.

Versi-

Versidicus, *Versificus*, poeta maximè epicus. Fab. Victorinus in primo Rhetor. Cicer. Nam aut propter negotia exponenda sumitur, quod est Comœdiographorum, vel Tragœdiographorum, vel propter personas. Versidici verò in vtroque versantur. Nam Virgilius, &c.

Versificatio. præter Quintil. vtitur & Probus in Catholicis: Quæ sola versificatio est oratoribus deuitanda.

Versutißimus, Superlat. Velleius Paterculus histor. lib. 2. Germani in summa feritate versutissimi, natúmque mendacio genus.

Vespa Plin. σφὴξ Aristot. Gal. Guespe: Ital. muscone.

Vestitior, magis vestitus, ἱματιστερος: cuius superlat. vestitissimus apud Columel. Apuleius in Apologia: Hercules paulo prius quàm in cælū ob virtutes ascitus est, neque vna pelle vestitior fuit, neque vno baculo comitatior.

Vestitor, qui vestes facit, sartor. Lampridius in Alex. Seuero: Ita vt annonas non dignitates acciperent fullones, & vestitores & pictores.

Veternosißimus, Superlat. Seneca Epist. 83. Ego nō redigo ista ad legem Dialecticā, & ad illos artificij veternosissimi nodos.

Via. Viarum quædam publicæ sunt, quædam priuatæ, quædam vicinales. Publicas vias dicimus, quas Græci βασιλικὰς nostri Prætorias, alij Consulares vias appellant. Priuatæ sunt, quas agrarias quidam dicunt. Vicinales, quæ in vicinis sunt, vel quæ in vicos ducunt: Vlpianus: D. lib. 43. Tit. 8. l. 2. Ibid. viæ rusticæ: Viæ vrbicæ.

Viam aperire, est ad veterem altitudinem latitudinemque restituere. Purgare viam propriè dicitur, ad libramentum proprium redigere, sublato eo, quod supra eam esset. Vlpianus D. lib. 43. Tit. 11. l. 1.

Viatim, Aduerb. teste Diomede Grammat. lib. 1.

Viburnum, vide Spiræon.

Vice sua quisque, i. singuli vicissim. Gellius lib. 18. cap. 13. Tesserulas in medium vice sua quisque iaciebamus.

Vicesimatio. Iul. Capitolinus in Macrino: Quādo eos centesimaret, qui digni essent decumatione, atque vicesimatione.

Vicinium, vicinus locus, vt apud Senecam, in vicinio versari. Plinius lib. 2. cap. 16. Perinde confessum est motū augeri, quandiu in vicinio sint terræ. Vbi malè in editis libris in vicino.

Victorialis, Adiect. Iul. Capitolinus in Galieno: Populúmque

quaſi victorialibus diebus ad feſtiuitatem ac plauſum vocauit.

Victus. Verbo Victus continentur, quæ eſui, potui cultuíque corporis, quǽque ad viuẽdum homini neceſſaria ſunt. Veſtem quoque victus habere vicẽ Labeo ait: Cætera quoque, quibus tuendi curandíque corporis noſtri gratia vtimur, ea appellatione ſignificantur. Vlpianus D. de verborum ſignific.

Victualis, βιοτικὸς. Apuleius lib. de Dogmate Platonis: Inferiora reguntur optimatum præſtantia, & ipſa miniſterium ſuggerunt victuale.

Viculus diminut. Flauius Vopiſcus in Aureliano: in minimis nati ſunt viculis.

Videndi verbo etiã vti ſolent Iureconſulti, cùm modeſtè volunt oſtendere quid ſentiant, in iuris cõtrouerſi quæſtione. D. lib. 5. Tit. 2. l. 8. Si conditioni parere teſtator hæredem iuſſit. in perſona filij vel alterius qui eãdem querelam mouere poteſt, & ſciens id accepit, videndum ne ab inofficioſi querela excludatur. agnouit enim iudiciũ. Et lib. 13. Tit. 4. l. 10. Si poſt moram factã quo minus Capuæ ſolueretur, cũ arbitraria vellet agere, fideiuſſor acceptus ſit eius actionis nomine, videamus ne ea pecunia, quæ ex ſentẽtia iudicis accedere poteſt, non debeatur.

Vigere in. Liuius in 2. bello Punico, Videret, vt, quibus lingua prõpta ac temeraria eſſet, æquè in pugnã vigerẽt manus.

Vigilatè, vigilanter. Gellius lib. 3. cap. 14. Vigilatè atque attẽtè verbum non probum mutauit.

Vinalis, Adiect. οἰνικὸς, οἰνηρός. Macrobius Satur. lib. 7. cap. 7. Si qua vinalis fortitudo in homine reſedit.

Vinearij horti, D. de verbor. ſignificat.

Vindemialis, τρυγητικὸς. Macrobius Saturnal. lib. 7. cap. 7. Nuper in Tuſculano meo fui, cùm vindemiales fructus pro annua ſolennitate legerentur.

Vincaper vinca, & Clematis Ægyptia Plinij, κληματὶς prima Dioſcoridis: Gallis Peruenche, & lyſeron: Italis Prouenca. Duplex eſt, floris cyaneï, & albi inodori Plinius lib. 21. cap. 11. Vincaperuinca ſemper viret, in modũ lineæ foliis geniculatim circundata. Topiaria herba: inopiam tamen florũ aliquando ſupplet. Hæc à Græcis Chamædaphne vocatur. Alia tamen lõgéque diuerſa Chamædaphne Theophraſti atq; Dioſcoridis ſimiliſque Laureolæ: quã & ipſe deſcripſit ex Dioſcoride lib. 24. cap. 15. Rurſus idẽ Plinius lib. 21. cap. 27. Et Vincaperuinca ſiue Chamædaphne. Vbi quas vires aſſignat, ventri cõpetunt. Iterũ

Clema-

Clematidis Ægyptiæ lib.24.cap.15.& deſcriptio & facultas,eadem quæ Clematidis primæ Dioſcoridis,quæ Vincaperuinca Plinio. Que Clematis ſecunda,ſuo loco.

Viola alba,λδυκόϊον Theophraſti (nam Dioſcoridis leucoïon aliud eſt)de qua Plinius lib.21. cap.11. Florum prima ver nunciantiũ,viola alba.Optimè repræſentauit Fuchſius. Matthæolus minus rectè inter narciſſos retulit.Eius flos albus, ac herbacei coloris:radix bulboſa.

Violentiβimè,Aduerb.Iuſtinus Hiſtor.lib.25.Inter cõfertiſſimos violentiſſimè dimicans, ſaxo de muris iactato occiditur.

Vireo, vide Chlorio.

Vireſcere pro priſtinas vires recuperare, ἀναδυναμοῦσθαι. Furius poeta apud Gellium lib.18 cap.11.Increſcũt animi, vireſcit vulnere virtus.

Virga ſanguinea,vide ſanguineus frutex.

Virgo maxima,Veſtalium princeps. Suetonius in Domitiano : Corneliam virginem maximam abſolutam olim , dehinc longo interuallo repetitam,atque conuictã defodi imperauit.

Virginal,is, Eugæum, virginis pudendum,ſed & inter marina. Vide Veretillum.

Virguncula. Seneca Quæſt. natural. libro primo cap.vlt. Iam libertinorum virgunculis in vnum ſpeculum non ſufficit illa dos,&c.

Viridis animo ac vigens. Seneca Epiſt.67. Claranum cõdiſcipulum meum vidi-- ſenem , ſed me hercules viridẽ animo, ac vigentem,& cum corpuſculo ſuo colluctantem.

Viriliores , quibus virilia maiora,bene naſati. Lampridius in Heliogabalo : Lauacrum publicum in ædibus aulicis fecit, ſimul & palam populo exhibuit , vt ex eo conditiones bene naſatorum hominum colligerent: Idque diligenter curatum eſt, vt ex tota penitus vrbe , atque ex nauticis monobelos quærerent,ſic eos appellabant,qui viriliores videbantur. Infrà vocat bene naſatos & maioris peculij.

Viripotens , præter Plautum Labeo D. libro 24. Tit. 1. l. 1. Quod vir ei quæ nondum viripotens nupſerit donauerit, ratum futurum exiſtimo. Et Papinianus D. libro 35. Tit. 1. l. 101. Cùm ea priuſquam viripotens fieret vita deceſſerit.. Eſt verò viripotens , quæ virum pati poteſt, D. libro 36. Tit.2.l.30.

Virum pati,vide Viripotens.

Vitator,is, φύλαξ. Apuleius de Deo Socratis: In rebus certis prospectator, dubiis præmonitor, periculosis vitator.

Visceribus suis vim inferre dicitur mulier, quæ sumpto medicamento fœtum discutere nititur atque abortum facere. Vlpianus D.lib.48.Tit.8.l.8. Si mulierem visceribus suis vim intulisse, quo partum abigeret, constiterit: eam in exilium præses prouinciæ exiget.

Viscum vel viscus, ἰξὸς (& ἰξίαι Theophrasto, vt in Lexico ostendimus, in voce ἰξαί: vbi error Plinij, ac Matthæoli detectus est) Gallis Glu, quia glutinosum: Italis Vischio, & Pania in Hetruria.

Vitex, ἄγνος vel λύγος: Gallis Lugdunensibus Poiurier, quia semē piperi simile: ob id & piper agreste dictum (in inscriptionibus attributis Dioscoridi: vbi & falsò Salix Amerina. Aliud enim Amerina, vt in Salice docui) in Officinis Agnus castus. vbi eius semina fraudulenter diuendunt cum pipere.

Vitiligo, cuius species λεύκη, & ἄλφος, dicta nō à vitio aut vitulo, vt voluit Festus, sed à Vitis, vitilis, vitiligo, siue à vitis & ligo, quòd huius modi cutis vitium, vitis modo serpat. Sic ab impetus, impeto, impetigo: vel ab impete & ago, quòd pituitosus ac salsus humor qui impetiginis ac siccæ scabiei causa est, impete agatur & efferatur ad cutim.

Vitiosissimus, Superlat. Velleius Paterculus secundo Histor. homine in omnia pecuniæ quàm recte faciendi cupidiore, & inter summam vitiorum dissimulationem vitiosissimo.

Vitis syluestris, alia quàm labruscá (quæ ἄμπελος ἀγρεία Dioscoridi, & οἰνάνθη ἀγρεία Theophrasto) ἀθεαγένη Theophrasti, vt in Lexico ostendimus. Quæ pingitur à Matthæolo pro vite syluestri, est Solanum lignosum herbariorum, siue Dulcamata.

Vitis Alexandrina Plinij.lib 14.cap.3. (ex Theophrasto histor.lib.3.cap.17. cui ἄμπελος παρὰ ἴδης, vt in Lexico ostendimus) vitis Idæa, ἀρκτοσταφύλη Galeni lib.7. κατὰ τόπους cap.4. Gallicè Airelles, & Northmanis meis Mourets: Italicè Vua dolce, & vua dell' Orso. Estque Myrthus Germanica Tragi: & Vaccinium nigrum Dodonæi.

Vitrea escaria. Paulus D.lib.33. Tit.10.l.3. Vitrea escaria, & potoria in suppellectili sunt.

Vitulus marinus, Phoca, φώκη: Bocas Festo: Gal. veau de mer:

In Gallia Narbenensi vedel de mar: Italis vechio marino: Genuæ ac Massiliæ bouis marini nomine appellatur. Est autem animal ἀμφίβιον vitulo terrestri (exceptis auribus, quarum loco ei exigua foramina) similis, cui caput breue paruúmque pro corporis magnitudine, collum longius: oculi ardentes variis subinde coloribus: dentes serrati acuti, lupinis simillimi, nares vituli, pectus latum: à scapulis bini pedes veluti brachia, sine cubito, siue vlna breuissima cum manu indiuisa & distincta tantùm quinque vngulis: corporis reliqua pars paulatim gracilescens bifidam caudam piscium maximè galeorum, æmulatur. Mugit etiam, corióque tegitur duro ac pilis variis (maximè ex flauo nigricantibus, vt Venetiis obseruaui) quorum hoc miraculum, quòd & in mortuis horrescant subrigendo Austro flante, sempérque maris æstu recedente: concidant verò, ita vt nullos esse affirmes, spirante Borea, ídque compertissimum. De eo Aristoteles Histor. libro 2. capite 1. & Plinius præcipuè libro 9. cap. 10.

Vituperones, vituperatores. Gellius libro decimonono, capite septimo, Quòd vituperones suos subducti supercilii carptores appellauit.

Viuacissimus, superlat. Carbones viuacissimi. Iulius Capitolinus in Pertinace. Gellius libro 15. cap. 21. Cerua alba, eximiæ pulchritudinis, & viuacissimæ celeritatis. Idem libro 5. capite 2. Propè iam exanguis, è mediis hostibus regem viuacissimo cursu retulit. Flauius Vopiscus in Aureliano, A prima ætate ingenio viuacissimus.

Viuere pro lætam vitam agere apud Plautum, ab aliis quidē obseruatum: sed hæc omissa. Nonius Marcellus, Vitulantes veteres gaudentes dixerunt, sicuti qui nunc est in summa lætitia viuere eum dicimus. Catullus, Viuamus, mea Lesbia, atque amemus. Martialis, Posthume viue hodie. Ita quoque ζῆν apud Græcos: Agathias, πῖνε γέρων, ζῆθι. Cicero, quando viuemus.

Viuificare, ζωοποιεῖν. Apuleius in Asclepio Hermetis, Ignis solùm, quod sursum versum fertur, viuificat.

Viuus ignis, id est ardens ac candens. Velleius Paterculus secundo Histor. Seruilia Lepidi vxor, quæ viuo igni deuorato, præmaturam mortem immortalem nominis sui pensauit memoriam.

Vltra ad personam relatum, vt vltra fœminam, i. supra fœminam, plus quàm fœmina. Velleius Paterc. Histor. 2. Ocio ac

molliciis penè vltra fœminā fluens. Alibi, vltra barbarū promptus ingenio,i.ὑπὲρ τὸν βαρβ.

Vltramundanus. Apuleius lib. De dogmate Plat. Vnus summus,primus & solus ille, vltramundanus.

Vltroneus,ἑκούσιος,αὐτόματος. Præter Senecā Apuleius Florid.lib.2, Vt virgo nobilis spretis iunioribus, ac ditioribus procis, vltronea sibi optauerit.

Vmbra,& sciæna Plinio,σκίαινα:& σκιαδεὺς (licet Plin.in Catalogo distinxerit) & σκιαδὶς apud Athen.lib.7.vel σκιαινὶς,vnde per apocopen σκινὶς Galeno:vulgo Græcorum σκίον vel μηλοπόποιον: Gallis Maigre,& Baionæ Borrugat (à verruca menti) Narbone Daine:Italis vmbrina. Piscis marinus est coracino similis,à quo discernitur ampliore magnitudine,in mento verruca,& aureo colore in lineis obliquis & obscuris,quæ aliarum videntur vmbræ:vnde & nomen. Ouid. Tum corporis vmbræ Liuentis. Vmbra verò fluuiatilis(quam θύμαλλον quidam esse voluerunt. Vide Thymallus) in Gallia Narbonensi, Vmbra,& Lugduni Vmbre vt Allobrogibus. Piscis est ex truttarum genere,cui dentes nulli: oculi patuli,cornea tunica aurea,pupilla nigra:branchiæ quaternæ. Auson.in Mosella, Effugiens oculos celeri leuis vmbra natatu.

Vnanimiter. Vopiscus in Tacito, Et mihi hoc solùm obesse incipiat,quod me vnanimiter delegestis.

Vnctum caput,quod diuitiarum argumentum. Lucilius, Hi, quos diuitiæ producunt,& caput vngunt. Catull. Cur quisquā caput vnctius referret. Facetè Cicero in 4.Verr. Ita palestritas defendebat,vt ab illis vnctior discederet,i.muneribus locupletior. Nam & vncti diuites dicuntur. Iuuenal. Sat.8. vnctámque Corinthum.

Vndeuicesimani,i.vndeuicesimæ legionis milites. Cor. Cels. lib.1, Orto ab Vndeuicesimanis Quintanísque initio.

Vndeuicesimanus. Hirt. De bello Alexandrino, Cognita re noctu cum v.cohortibus vndeuicesimanorum egreditur.

Vnguentatus.præter Catull.vsus est Scipio apud Gell.lib.7.c.12. Nā qui quotidie vnguentatus aduersum speculū ornetur, cuius supercilia radūtur,qui barba vulsa, feminibúsque subuulsis ambulet. Cæsar apud Suet. Licètiam omnem,inquit,passim lasciuiendi permittebat,iactare solitus,milites suos etiā vnguētatos bene pugnare posse.

Vnguellula, diminutiuum ab vnguis, vngula, vnguellula.

Diomedes

Diomedes Gramm.lib.1. Vide Piſtrilla.

Vngues Varroni,& Solenes Plinio, σωλῆνες (ab imbricis canaliſque forma (ſiue αὐλοὶ, ſiue δόνακες, ſiue δάκτυλοι, ſiue ὄνυχες, Gallis couteaux: Northmanis noſtris Manſotz, (aliis manchots: quia gladii capulum, id eſt manche, omnino repræſentant) Italis Cappe longe. Varro, In conchyliis quædam vocabula Græca ſunt, vt peloris, oſtreæ: alia vernacula, ad ſimilitudinem (dicta) vt pectunculi, vngues. Binis teſtis velut canaliculis clauduntur, in areniſque defixæ viuunt. Edules ſunt apud nos cocti, Venetiis & in Græcia crudi. Horum tria genera, vnum in Northmania frequentiſſimum, cuius canaliculi ſiue imbrices cærulei, (Athenæo οὐρανοχρώματοι & ῥαβδωτοὶ, id eſt virgati.) Hoc marem eſſe volunt. Aliud, fœminam albi coloris (μονοχρωμάτους appellat Athenæus. Plinius vnicolores:) Tertium oris patuli, cuius teſtæ exalbidæ: frequens in Illyria, rarius Venetiis, vbi vngues magni cappe da ferro vocantur. Minuti cappe da deo (quia digito exẽptiles: aliæ nõ niſi ferro) vngues quidẽ apud Athen. μακρογογγύλους vocat Epicharmus, ſed aliud apud Plin. conchæ longæ, vt expoſitũ ſuo loco. Idem Plinius libro 32, capite 9. apud quem ſic legendum, Purgatur veſica & pectinum, & vnguium cibo. Ex his mares alii donacas, alii aulos vocant: fœminas onychas. Vrinam mares mouent. Dulciores fœminæ ſunt & vnicolores. Vox vnguium ſublata eſt ab ignaris σωλῆνας ita vocari taliſque facultatis eſſe, qui authore eodem Athenæo εἰσὶ τοῖς λιθιῶσι, καὶ ἄλλοις δυσουροῦσιν εὔθετοι. Rurſus Plinius libro 32. capite vltimo, Solen, ſiue aulos, ſiue donax, ſiue onyx, ſiue dactylus. Et libro 9. capite 61. Concharum è genere ſunt dactyli, ab humanorum vnguium ſimilitudine appellati. His natura in tenebris remoto lumine, alio fulgore clarere, & quanto magis humorem habeant, lucere in ore mandentium, lucere in manibus, atque etiam in ſolo atque veſte decidẽtibus guttis: vt proculdubio pateat, ſucci illam naturam eſſe, quam miramur etiam in corpore. Quinetiam libro nono, capite 33, Pectines in mari ex eodem genere habentur, reconditi & ipſi in magnis frigoribus, ac magnis æſtibus: vnguéſque velut igne lucentes in tenebris, etiam in ore mandentium. Græci hodie pro σωλῆνας, adhuc σουλῆνας vocant. Talium concharum piſcatores σωληνισταὶ & σωληνοθῆραι dicuntur apud Athenæum.

Vnicus imperator, qui amplissimus honoris titulus. Sueton. in Othone Siluio, Fortissimum virum, vnicum imperatorem prædicantes. Catullus Cæsarem irridens tamen, Eóne nomine imperator vnice Fuisti in vltima occidentis insula?

Vniformis, μονοειδής. Iul. Firmicus Matheseos lib. 1. De zonis, Quædam ipsarum vniformes sunt.

Vniformitas. Macrobius Saturnaliorum libro septimo cap. 5. Cur illis prouidere varietatem laboras, isti squallorem vniformitatis adiicis?

Vniformiter, ὁμοιοσχηματῶς. Diomedes Grammatices libro 1, Simplex vel vnica est, quæ per omnes casus vniformiter currit. Fabius Victorinus in primo Rhet. Ciceronis, Quia nihil vniformiter funditus existit, quin semper aliquid sit, quo intelligamus quid in cæteris desit.

Vnimodus, vniusmodi. Apuleius libro De philosophia, Vnimodam verò esse virtutem, quòd bonum suapte natura adminiculo non indiget.

Vniuersitas, id est commune, collegium. Dig. libro 3. Titulo 4. lege secunda, Si municipes vel aliqua vniuersitas ad agendũ det actorem.

Vniuira, quæ vni nupsit, quod μονανδρεῖν dicitur. Tertullianus libro De monogamia, Fortunæ muliebri coronam non imponit, nisi vniuira.

Vnus, cuius vocatiuus vne. Catullus ad contubernales, Tu præter omnes vne de capillatis. Et Caper Grammaticus sic dictum vne vocandi casu ostendebat hoc exemplo. Priscianus in 5.

Vnus post vnum. Sextus Aurel. Victor in Maximino, Huius imperio duo Gordiani pater & filius principatum arripientes vnus post vnum interiere.

Vna pœna. Dig. lib. 9. Tit. 4. l. 4. Nisi fortè prætor vnam pœnã à domino exigi voluit. Ibid. Paulus, Vna autem pœna exacta, quam actor elegerit, altera tollitur.

Vno sudore. Iul. Capitolinus in Maximino, Tunc Maximinus xv. lixas vno sudore deuicit. Et alibi, Tum ille more solito septem fortissimos vno sudore vicit, id est sine dimicandi intermissione.

Voculationes, vide Accentiunculæ.

Volucra, vide Conuoluolus.

Volutus, us, κύλισις, volumen, vt serpentiũ volutus. Apuleius Flori-

Floridorum lib.2, Dedit volatus auibus, volutus ſerpentibus, curſus feris,greſſus hominibus.

Voluptificus. Apuleius Floridorum lib.2.Iouis(ſtella) benefica,Veneris voluptifica.

Vomicus morbus. Seneca Controuerſiarum libro ſecundo, in 5. Sed vt aliquid iocer, Fabianus Max nobiliſſimus vir fuit, qui primus foro Romano hunc vomicum morbum,quo nunc laborat intulit.

Vomitaria. Macrobius Saturnal.libro 6.capite quarto.Virgilius,Mane ſalutantum totis vomit ædibus vndam.Pulchrè,vomit vndam, & antiquè: nam Ennius, Et Tyberis flumen vomit in mare ſalſum. Vnde & nunc vomitaria in ſpectaculis dicimus, vnde homines glomeratim ingredientes, in ſedilia ſe fundunt.

Voraciter. Macrobius Saturnal.lib.7.cap.5.Si hoc ipſum voraciter inuaſerit.

Vortumnus,vt ait Aſconius in 3. Verr.deus inuertendarum rerum eſt,i.mercaturæ.

Vpupa,ἔποψ,nunc vulgo Græcorum ἀγριοκόκορος,i.gallus ſylueſtris:Gallis Huppe.Italis Buba,vpega,Gallo de paradiſo Venetiis, Galeto de magio:Hiſpanis abubilla,Luſitanis popa.

Vræa,vide Thynnus.

Vranoſcopus, ſiue callionymus,οὐρανοσκόπος,καλλιώνυμος, ἅγνος Athenæo: Maſſilienſibus Tapecon,& raſpecon:ab aliis Rat:& Reſponſadoux:Genuenſes vocant Prete,vel preue.Romani Miſſorem:Veneti Boca in capo.Piſcis eſt marinus,pedalis magnitudinis,cuius os magnum ac patens ſecus quàm in aliis à capite exertum: oculi quidem ſupra caput vt & aliis, ſed peculiariter pupillis in cœlum conuerſis, quibus vel inuitus ipſum ſpeculatur,vnde & ipſi nomen.Ex ea parte quæ inter linguam & maxillam inferiorem,oritur ἀπόφυσις ac caruncula extra os propendens,qua piſciculos ineſcare ac venari ſolet eodẽ aſtu quo rana piſcatrix.De eo præter Ariſtotelem & Plinium, Athenæus libro 8. Galenus libro 3. De vſu partium capite 3.& Oppianus Hal.4.

Vria,οὐρία Ariſtot. Gall. Cornu,vel grand plongeon:nã petit plõgeon eſt κολυμβίς. Auis eſt non multo minor anate,cui roſtrũ longũ ac anguſtũ, color ſordidus figlinorũ. Ab vria vrina di verbum,vt fit à νήττη & κολυμβὰς,νήχεσθαι & κολυμβᾷν, teſte Athen.l.9.c.18. At αἴθυια,mergus, noſtris Plõgeon de mer.

Vrina Ibera. Catullus ad Contubernales, Et deus, Ibera defricatus vrina. Iberorum ſpurciſſimus ritus (vt ait Apuleius in 1. Apologia) dentes lotio abſtergere. Catullus rurſus in Egnatium, Nunc Celtiberus, Celtiberia in terra Quod quiſque minxit, hoc ſibi ſolet mane Dentem, atque ruſſam defricare gingiuam.

Vrinam facere, ἐνουρεῖν Dioſcoridi. quo ſignificatur morbus διαβήτης, id eſt incontinentia vrinæ Plinio. Vlpianus Digeſtorum libro 21. Tit. 1. l. 14. Item de eo qui vrinam facit, quæritur (nempe an morboſus ſit) Et Pædius ait, nõ ob eam rem ſanum non eſſe, quòd in lecto ſomno vinóque preſſus, vt etiam pigritia ſurgendi vrinam faciat. Sin autem vitio veſicæ collectum humorem continere non poteſt, non quia vrinam in lecto facit, ſed quia vitioſam veſicam habet, redhiberi poſſe. Apud Celſum tamen ſimpliciter pro meiere ſumitur.

Vrinari, vide Vria.

Vrnalia. Proculus Digeſtorum libro 33. Tit. 6. lege 16. Qui vinum ſurrentinum in vrnalibus habebat diffuſum, is tibi vinum legauerat in amphoris.

Vrtica marina, ἀκαλήφη, & κνίδη, atque μητρίδιον Ariſtophani: nunc Græcis σκνίδη, & κολικαίνα vel κολικένα: Northmanis cul d'aſne: Maſſilienſibus Vrtigo: Burdegalenſibus Cubaſean: Narbonenſibus Poſterol, & Roſa: Venetis Amoroſa. Marinum animal eſt imperfectum, numeratum ab Ariſtotele inter zoophyta: oſtreis, purpureiſque adnaſcitur: tactu ſe contrahit ac rotundat, vt tuberculum videatur, deinde ſenſim ſeſe explicat ac diffundit roſæ inſtar, ac rotundi folii innumeris pediculis velut cincinnis ac cirris ſparſi. In medio extuberat quidam humor pellucidus. Vrticæ edules ſunt frixæ. Solutas nullas comperi: & quod de vredine tradunt authores, probando nondum verum eſſe deprehendi. Lege Ariſtotelem Hiſt. lib. 4. c. 6. Pliniúmque lib. 9. c. 45.

Vſitatiſſimus, tritiſſimus. Seneca De vita beata cap. 2. Quæramus quid optimè factum ſit, non quid vſitatiſſimum.

Vſuarius, qui non proprietarius eſt, nec vſufructuarius eſt, ſed vſum tantùm habet. Modeſtinus D. lib. 7. Tit. 8. l. 21. Vſus aquæ perſonalis eſt: & ideo ad hæredem vſuarii tranſmitti non poteſt. l. 23. Vſuaria res.

Vſufructuarius, qui vſumfructum habet: Qui & fructuarius dicitur. D. lib. 7. Tit. 1. lege 7. Quicunque reditus eſt, ad vſufructua-

ctuarium pertinet. Ibid. Vsufructu legato omnis fructus rei ad fructuarium pertinet.

Vsura semissalis, i. semissis: vt cùm sit sors centum, sex soluantur vsuræ nomine. Modestinus D. lib. vlt. Tit. 12. l. 10. Vti sors apud eam remaneat, & ipsa vsuras semissales ad præmia certantium exsolueret.

Vsuræ vsurarum, ἀνατοκισμός. Vlpianus D. libro vlt. Tit. octauo, l. 2. Ne commodorum commoda, & vsuræ vsurarum incrementum faciant.

Vsuraria pecunia, quæ sub vsuris data. Vlpianus D. lib. 16. Tit. 2. l. vndecima, Cùm alter alteri pecuniam sine vsuris, alter vsurariam debet.

Vsuræ maritimæ, id est nauticum fœnus. Digestorum lib. 22. Tit. 2. l. 6.

Vsurarius, Qui pendit vsuras. Papinianus Digestorum libro vicesimosecundo, Tit. 1. leg. 7. debitor vsurarius creditori pecuniam obtulit.

Vt pro vbi more Græcorum, quibus ἵνα vtrunque significat. Catullus in Epigr. ad Fur. & Aur. Litus vt longè resonante Eoa Tunditur vnda.

Vt ecce, in demonstrationibus assignandísque exemplis, sicut Vt puta. Vlpianus Digestorum libro 21. Tit. primo, lege 37. Vbique enim curant ædiles, ne emptores à venditoribus circũueniantur. vt ecce, plerique solent mancipia, quæ nouicia non sunt, quasi nouicia distrahere.

Vtifrui dicitur, cui vsusfructus legatus est. Digestorum libro 7. Tit. 1. lege 13.

Vtilis actio, vide Ciuilis actio.

Vtis, auis tarda, ὠτὶς Aristoteli, & οὐτὶς, siue ὀτὶς Hippocrati: Gallis Outarde. Auis est perdicis colore, Sed multò corporis magnitudine amplior: atque ita obesa, vt vix sese volando attollat, vnde Tardæ nomen. Plinius libro 10. capite 22. Decet Tetraonas suus nitor. Proximæ eis sunt quas Hispania aues tardas appellat, Græcia Otidas, &c. De quibus nos pluribus in Lexico. Dicitur etiam à Nemesiano Tetrax: vide suo loco.

Vtricularius, qui & vtriclarius, i. ἀσκαυλὴς siue πιθαυλὴς, Pithaules, ioueur de Cornemuse. Tranquillus in Nerone: Vouerat se prodituru m hydraulam, & choraulam, & vtriculariũ. Diomedes lib. 3. Quando enim chorus canebat, choricis tibiis,

id eſt choraulicis artifex concinebat,in canticis autem Pithaulicis reſponſabat. Seneca libro Epiſtolarum 10.in 77. Pithaules bonus iudicatur. Vopiſcus choraulas cētum, etiam pithaulas centum.

Vtroqueuerſum. Nomina vtroqueuerſum dicta,vel quæ in vtranque partem dicuntur: nomina communicatæ vltrò & citrò ſignificationis (ſic tot modis extulit Gellius libro nono,capite duodecimo.) cuiuſmodi ſunt,quæ actiuè & paſſiuè ſignificant,vt laborioſus, ambitioſus, gratioſus, inuidioſus,formidoloſus,& id genus.

Vua cruda,ἄπειρος,immatura:cui matura opponitur.Dig. lib.9.Tit.2.l.27.

Vua paſſa, vt ea minutiſſima, quæ ex Græcia præcipuè Zacintho,Venetias affertur,vinaceis ſiue acinis caret. Lauatur aqua,ac nocte ſub dio ſinitur,manéque ſumpta vel vnciæ pondere aluum ſola ſubducit. Matthæolus Senenſis in Dioſc.cap. de vua paſſa,medicos falſò accuſat.

Vua marina,βότρυς θαλάσσιος Æliano. Sic à racemi vuæ ſimilitudine dicitur quoddam ζωόφυτον & maris eiectamētum, quod inter algas ſpectatur. Eſt autem oblonga quædam maſſa ex pediculo depēdens,& velut acinis floſculiſque notata.Plin. lib.9.cap.2. Rerum quidem non ſolùm animalium ſimulachra (mari) ineſſe licet intelligere intuentibus vuam, gladium,ſerras.Rurſus lib.32.cap.10. Vua marina in vino putrefacta,iis qui inde biberint tædium vini affert. Vegetius Veterinariæ medicinæ lib.4.c.12.vtitur in ſuffitu aduerſus morbi peſtilentis languorem.Aliud verò,quod & vuam marinam piſcatores vocāt: hoc enim oua ſepiæ racematim compacta.

Vulgari, vulgò dici.In Epitome Sexti Aurelii Vict.in Galba, Multas prouincias egregiè adminiſtrauit, milites ſeueriſſimè tractans, ita vt ingreſſo eo caſtra, vulgaretur ſtatim, Diſce miles militare,Galba eſt,non Getulicus.

Vulgarius,vulgaris.Gell.lib.16.c.5. Sed incompertam & vulgariam traditionem rei non exploratæ ſecuti.

Vulnus in mortem,i.mortiferum. Cornel.Tac.lib.4.Piſonem pace incurioſum ex improuiſo in itinere adortus vno vulnere in mortem adfecit.

Vulnuſculum,τραυμάτιον.Vlpian. D.lib.21.Tit.1.l.1.vulnuſculum modicum.

Vulpes marina, ἀλώπηξ, & ἀλωπεκίας (quam & κυνὰ πίονα

Arche-

Archeſtratus apud Athenæum libro 7.)in Gallia Narbonenſi Peis ſpaſo, ab aliis Ramart. Sic dicitur ab aſtus caudæque vulpine ob longitudinem ſimilitudine, Eſt autem piſcis cetaceus, ex Galeorum genere (vide Galeos) corpore rotũdo ſpiſſoque, ore paruo, non multum infra roſtrum, dentibus acutis. Cuius cauda toto corpore lõgior. De eo Ariſtoteles Hiſtor. lib. 9. cap. 37. Oppianus 3. Halieut. Ælianus variæ Hiſtor. lib. 1. cap. 5. & Plinius libro 9. cap. 43. At vulpes marinæ, ſimili in periculo glutiunt amplius vſque ad infirma (potius infima ex Ariſtotele) lineæ, quæ facilè prærodant.

Vulpio, nis, vafer, veterator. Apuleius in Apologia: Tamen iam tum vulpionem & impium fuiſſe.

Vultu ſoluto, cui contracto opponitur. Seneca 23. Epiſtol. lib. 3. An tu exiſtimas quenquam ſoluto vultu, & vt iſti delicati loquuntur, hilari oculo mortem contemnere?

Vultur, γύψ, vulgò Grecorum μοσκόρνιο. Gallis vaultour: Italis voltore, Auoltoio. Vulturinæ pelles curatæ relictis mollibus plumis quaſi villis ſerici, plurimi veneunt magnatibus, qui vtuntur contra imbecillitatem ſtomachi: Vtriſque innata rapacitas, & prodeſt ſimilitudine vultur nempe vulturio. Seneca in Epiſtol. 15. 96. Si vultur es, cadauer expecta.

Vulturius μεταφορικῶς de homine rapaci, Cicero in Piſonẽ, Scaurus Vulturius Reip. Emylius Scaurus contra Q. Cæpionem actione 2. apud Cariſium lib. 1. Nefarius vulturius, patriæ parricida.

Vulua tranſlatè de podice. Perſius Satyra 4. Deſpuat in mores penemque arcanaquè lumbi Runcantem, populo marcentes pandere vuluas, i. vt patiaris auerſam ac præpoſteram venerem, quod puerile corolarium Apuleio.

Vulua receptaculum. Iulianus D. lib. 46. Tit. 3. l. 36. Ariſtoteles ſcripſit quinque naſci poſſe: Quia vuluæ mulierum totidem receptacula habere poſſunt.

Vuluula. Plinius Epiſtol. lib. 1. Septicio: At tu apud neſcio quem oſtrea, vuluulas, echinos, Gaditana maluiſti.

XEniola. Diminutiuè. Vlpianus de Offic. Procõsul. D. lib. 1. Et quod mandatis cõtinetur, ne donum vel munus ipse Proconsul, vel qui in alio officio erit, accipiat, ematve quid nisi victus quotidiani causa, ad x niola non pertinet.

Xenoparochi, ξενοπάροχοι, qui peregrinis salem & ligna præbebant, quod publicum munus. Arcadius D. lib. vlt. Tit. 4. l. 18. Vide præbenda.

Xiphias, siue gladius piscis, ξιφίας (Strabo lib. 1. etiã γαλεώτην, & κύνα vocat Galeosque pro gladio apud Plinium ponitur lib. 32. vbi ei tribuit, quod Oppianus τῷ ξιφίᾳ) Plinio etiam lib. 32. cap. 11. Tomus Thurianus (nomine partis: quia Thurianus tomus, erat opsonium, quod Thurio & Tursio Romæ dicebatur teste Athenæo, ex Xiphia. Alij apud Plin. legunt, Thynnus, Thoreneus, vel Tranis, nam θορηνοῦς, & θρανὶς apud Oribas. ὁ ξιφίας.) In Gallia, Heron de mer, & Burdegalæ Grand espadas: Monspessuli Emperador, vt Genuæ: & Venetiis ac Massiliæ Pesce spada: In Anglia à Knith, i. eques. Cetaceus piscis est Thynno similis, cui rostri vice velut ensis sescubitalis ex gemino osse in mucronem porrigitur. Plinius lib. 32. cap. 2. Niger author est, Xiphiam, i. gladium, rostro mucronato esse: ab hoc naues perfossas mergi in Oceano.

Xylon, gossipium, ξύλον, (Polluci lib. 7. cap. 12: licet neget Matthæolus se inuenisse apud Græcos authores) Gallis Cotõ: Italis Bambagia. Cuius lana, Vlpiano lignea lana, ἐριοξύλον, & Nicol. Mirepso βομβάκιον, & Suidæ βάμβαξ & πάμπαξ. De his nos fusius in Lexico in voce ξύλον, & ἐριοξύλον. Plinius lib. 19. cap. 1. Superior pars Ægypti in Arabiam vergens gignit fruticem, quem aliqui gossipion vocãt, plures Xylon, & ideo lina inde facta Xylina. Paruus est, similẽque barbatæ nucis defert fructum, cuius ex interiore bombyce lanugo netur, &c.

ZEa, spelta, & semẽ Plin. ζέα vel ζεία: Gallis Espeaultre: Italis spelta, & Biada in Hetruria (vt semẽ Latinè) & Alga (quasi Halici: fiebat autem ex Zea) in Hetruria. Vide Zéa in nostro Lexico vbi & far.

far dici (vt & nunc Pirra farra, & alibi Farro, in Italia vt apud Floroiulienſes) probauimus.

Ziziphus, ζίζυφος, Gallice Guindolier, vel Iuiubier: cuius fructus Zizypha, ζίζυφα vel ζίνζυφα: noſtris Iuiubes vel Guindoles in Prouincia: Italis Ginggiole: De quibus nos pluribus in Lexico in voce Μύξα. Sunt σηρικὰ Galeni, non autem ſerica ſiue Tuberes Plinij: Vide Tuberes. Zizyphus alba Columellæ cap.4.lib.9. exiſtimatur eſſe arbor illa ex cuius nucleis albis ac ſtriatis cõficiunt globulos precarios, quæ Gallis Patenoſtrier: Italis falſò Sycomoro, & arbore de gli patenoſtri appellatur, Auicennæ Azara darachi, & damaſchi Zaizalacht, atque à Turcis Theſpic: quæ venenata eſt. Zizyphus ſylueſtris, vide Paliurus.

Zygæna, æ, ζύγαινα. (Gaza apud Ariſtotelẽ malè vertit libellam, cum librile à ζυγὸς libra, dicere debuiſſet. Eſt enim librili, aut Ciconiæ inſtrumento Columellæ ſimilis, nõ libellæ) Maſſiliæ Peis ionziou: Romæ Ciambetta, alibi peſce martello, vel baleſtra: ab Hiſpanis Peis limo, Limada, & Toilando. Piſcis ferus eſt Galeorum generis, cetaceus, abſque ſquamis: cuius caput mallei inſtar, in cuius extremis ex aduerſo oculi: Os in ſupina parte magnum, dentiúmque triplici ordine munitum. De eo præter Ariſtotelem & Oppianum, Galenus 3. Alimentor.